

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

The Fantasy Worlds of Peter Beagle

*Lila the Werewolf, The Last Unicorn, Come, Lady Death,
and A Fine and Private Place* complete in one volume

by Peter Beagle

İletişim Botu:
@cevirigiller_bot

Çeviri Kitapların Olduğu Telegram Kanalımız
<https://t.me/cevirigiller>

Sohbet Grubumuz
<https://t.me/cevirigillersohbet>

Çeviri Yedek Telegram Grubumuz
<https://t.me/+O3tsm8j0C7kxM2Y1>

Kitap İstekleri Kanalımız
<https://t.me/cevirikitapistekleri>

Not:

PDFlerin paylaşımıyla ilgili bir sorunumuz yok. Ama lütfen, hiçbir katkınızın olmadığı işlerde, TÜM PDFleri bizimle eş zamanlı paylaşarak emeğimizi hiçe saymayın. Sizin tek tıkla yaptığınız her paylaşım bizim emek harcadığımız saatler/günler demek.

The Fantasy Worlds of Peter Beagle

*Lila the Werewolf, The Last Unicorn, Come, Lady Death,
and A Fine and Private Place* complete in one volume

by Peter Beagle

New York'un Yukarı Batı Yakası'nda yaşayan, haftada üç öğleden sonra analistine giden, gitar çalan ve bir kurt adam olan Lila adında bir kız...

"Tek boynuzlu atların genellikle resmedildiği gibi boynuzlu bir ata benzemeyen, daha küçük ve çift tırnaklı olan ve atların asla sahip olmadığı en eski, en vahşi zarafete sahip olan" dünyadaki son tek boynuzlu at...

Flora, Leydi Neville, on sekizinci yüzyıl Londra'sının en bilge ve en esprili kadını, görkemli partilerinden biri için Ölüm'e bir davetiye gönderir ve kabul edilir...

Yaşlı bir münzevi ve Damon Runyon karakteri gibi konuşan bir kuzgunun da yardımıyla büyüyen romantizmleri, her ikisinin de hayalet olduğu gerçeğiyle karmaşıklaşan iki genç insan, Michael ve Laura...

Bunlar, Peter Beagle'in fantastik dünyalarında yaşayan ve Beagle'in ilk romanı *A Fine and Private Place*'in 1960'ta yayınlanmasından bu yana yüz binlerce okuyucuyu tuhaf ve muhteşem bir şekilde büyüleyen karakterlerden bazıları. Bu kitapla birlikte hem izleyiciler hem de eleştirmenler, konuşan kuzgunları, kaybolan kedileri, harpileri, on sekizinci yüzyıl züppelerini ve kurtadamları herkesin başına gelebilecek yaratıklarımız gibi anlatan şaşırtıcı derecede özgün bir yazar keşfettiler. Kendisinin de belirttiği gibi, "bir banka veznedarının derisini denemek, bir Kocaayak ya da ejderhanıkinden daha az saçma ve küstahça değildir" - ve bu büyümlü orantı duygusu

bu "unicornucopi a" kitabındaki her bir masala dokunuyor.¹ Bir kitabın:

Burada ilk kez kitap olarak yayınlanan *Kurt Adam Lila*, Joe Farrell ve dolunayda kurda dönüşen kız arkadaşı Lila Braun'un hikayesini anlatıyor - "soluk yeşil gözlü, kasırga yaklaşırken gökyüzünün renginde" bir kurt. Ve gerçekten de Lila ile Farrell'in ilişkisindeki tuhaf dengeyi tehdit edecek bir kasırga yaklaşmaktadır.

Son Tek Boynuzlu At, "ne tam bir peri masalı, ne efsane, ne rüya ne de kabus, "² tek boynuzlu atın kaybolan eşini arayışının hikayesi

dostları- onu kötü Kral Haggard'ın ıssız kalesine götüren bir arayış, Kızıl Boğa'yla nihai olarak yüzleşilmesi ve savaşılmaması gereken ve yakışıklı Prens Lír'in kahramanlık rolünü oynaması gereken yer.

Poe ya da Isak Dinesen geleneğinde ipeksi bir tehdit öyküsü olan "Come, Lady Death" de kitap formunda ilk kez karşımıza çıkıyor; güzel bakire Ölüm'ün bir baloya nasıl geldiğini ve konuklardan biriyle yer değiştirmeye karar verdiğinde neler olduğunu anlatıyor.

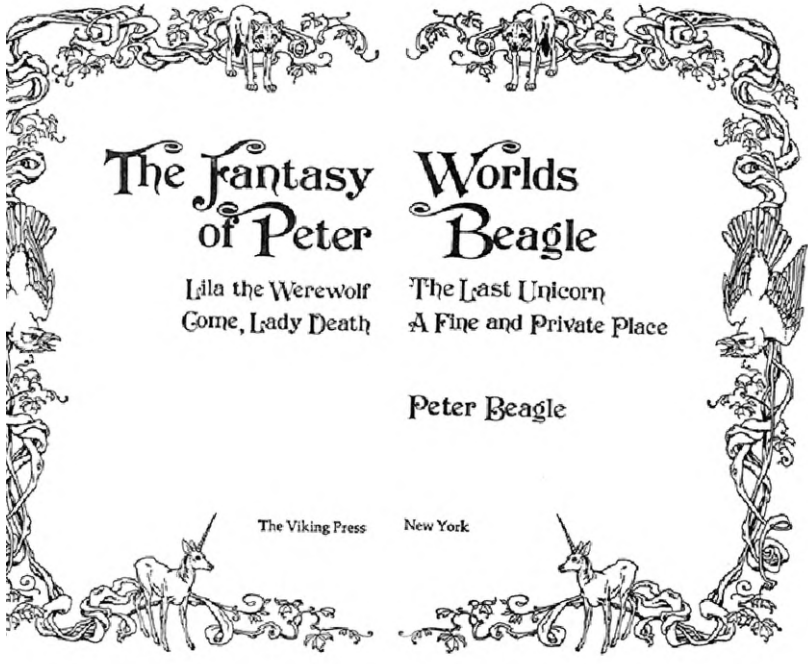
Bir de Bronx mezarlığında geçen, Michael Morgan ve Laura Durand'ın hayat hakkında yaşarken bildiklerinden çok daha fazlasını öğrendikleri, akıldan çıkmayan, komik ve hassas bir aşk hikâyesi olan *A Fine and Private Place* var; ta ki bir cinayet davası ve bir mezar açma işlemi istikrarsız mutluluklarını tehlikeye atana kadar.

Tüm bu büyüler nihayet Darrell Sweet tarafından güzelce resimlenen bu sihirli kitapta bir araya geliyor. *Son Tek Boynuzlu At* için söylendiği gibi, "Bu, ödünç verilmeden okunacak ve tekrar okunacak kitaplardan biri. Peter Beagle... nadir ve altın bir yetenek."

"3

1Kirkus Yorumları 2Kitap Dünyası 3Chicago Tribune

Peter S. Beagle 1939'da Bronx'ta doğdu ve şu anda Santa Cruz, Kaliforniya'da yaşıyor. *Ralph Bakshi*'nin yakında gösterime girecek *Yüzüklerin Efendisi* filminin senaryosunu yazmayı henüz tamamladı ve yeni bir romanın yanı sıra *Kurt Adam Lila* ve *Son Tekboynuz* filmlerinin senaryoları üzerinde çalışıyor.

The Fantasy of Peter

Lila the Werewolf
Come, Lady Death

Worlds Beagle

The Last Unicorn
A Fine and Private Place

Peter Beagle

The Viking Press

New York

Telif Hakkı © Peter S. Beagle, 1960, 1963, 1968, 1974, 1978

Çizimler Telif Hakkı © Darrell K. Sweet, 1978

Tüm hakları saklıdır

İlk olarak 1978 yılında The Viking Press 625

Madison Avenue, New York, N.Y. 10022

tarafından yayımlanmıştır Kanada'da eş

zamanlı olarak Penguin Books Canada

Limited tarafından yayımlanmıştır

"Come, Lady Death" ilk olarak *Atlantic Monthly*'de

yayımlanmıştır. "Lila the Werewolf" ilk olarak Capra Press

tarafından yayımlanmıştır. TEŞEKKÜRLER

Sayfa xiii'deki alıntılar James Thurber'in *The Thirteen Clocks* kitabının 34, 96 ve 97. sayfalarından alınmıştır. Telif hakkı © 1950 James Thurber. Telif hakkı © 1978 Helen W. Thurber ve Rosemary Thurber Sauers'e aittir. Simon & Schuster tarafından yayımlanmıştır. İzin alınarak yeniden basılmıştır.

Sayfa ix'te epigraflık olarak kullanılan alıntı *André Sève Interroge Georges Brassens* kitabının 60. sayfasından alınmıştır. Telif hakkı © 1975 Editions du Centurion. Le Centurion'un izniyle yeniden basılmıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nde basılmıştır.

Louis Untermeyer ve Edgar
Pangborn anısına

İçindekiler

Giriş

Kurt Adam Lila

Son Tek

Boynuzlu At Gel,

Bayan Ölüm

Güzel ve Özel Bir Yer

Kendi Kendini Kurt Adam Yapan

"Quand je veux créer, je cherche en moi des choses qui semblaient ne pas être en moi et elles sortent de moi!"

GEORGES BRASSENS

Bana öyle geliyor ki benim davam hakkında bilinmesi gereken sadece iki önemli şey var. İlk olarak, doğuştan saklanan biri olarak, hayatım boyunca kılık değiştirmekten, kamuflajdan, şekil değiştirenlerden ve başka bir şey düşünüyormuş gibi yaparken tersten ya da yandan yaklaşıması gereken her şeyden büyülenmişimdir. Denizde sadece kendilerini taş, yosun parçası ya da tehlikeli gangster tipleri olarak tanıtarak hayatta kalabilen deniz kabukluları var. Kendi adıma, kurnaz olmayan bir samimiyet havası yaratma eğilimindeyim. Tam olarak aynı şeye geliyor.

İkinci olarak, ben her zaman bir şarkıcı oldum. Ara sıra şarkılar yazıyorum; ve yıllardır her Cumartesi gecesi Santa Cruz'daki küçük bir restoranda büyük Fransız şansonyerlerinin (Brassens, Jacques Brel, Léo Ferré, Charles Aznavour) eserlerini seslendirdiğim için son derece kibirliyim. Ama önemli olan benim sürekli şarkı söylemem ve genellikle bunu yaptığımın sadece yarı farkında olmam: opera ve blues, eski gösteri melodileri ve Güney ilahileri, Elizabeth dönemi cinayet ve intikam baladları, Hasidik minör anahtar kutlamaları ve Gilbert ve Sullivan şarkılarının sürekli mırıltılı bir karması. Çoğu zaman anlaşılır sözcükler bile yok - nefes almaya, kan dolaşımına ya da mırıldanmaya yakın bir şey haline geliyor. Bu benim içimde her zaman bir şekilde devam ediyor.

Bu ayrıntıların her ikisi de neden fantezi yazmayı sevdiğimi açıklamak için küçük bir yol olabilir. Şimdiye kadar kendime açıkladığım kadarıyla (entelektüel olarak tembel ve sonuç olarak yetersiz düşünceler için bir tür Milli Park), fantastik vizyon dönüşü hem dünyayı son derece garip ve aldatıcı bir yer olarak hissetmeme hem de şarkı söylemek olan en derin şiir duyguma uyuyor. Aynı zamanda bana en zengin

Hayatların ve olayların olası ormanı içinde hareket etmek, meşgul ve gölgeli, zamanın gölgelerinde evde. Her halükarda, ikinci San Miguel'den sonra bu şekilde konuşmaya başlamam tavsiye ediliyor.

Üçüncüsünden sonra, tüm yazıların zaten fantezi olduğunu, herhangi bir olayı yazıya dökmenin hemen yalan söylemeye başlamak olduğunu ve bir banka veznedarının derisini giymenin bir Kocaayak ya da ejderhanıkinden daha az saçma ve küstahça olmadığını ilan edebilirim. Ama gerçek şu ki, ben sadece böyle görüyor ve böyle şarkı söylüyorum ve hep de öyle oldum.

Çalışmalarım üzerindeki en önemli tek etki ne James Stephens, ne T. H. White, ne de Brassens'tır, hayvanlardır. Çocukluğuma dönüp baktığımda -çok uzakta ve usulca, şefkatle yakınımda- kurtlar, pumalar ve vahşi atlarla ilgili bulabildiği her kitabı okuyan şişman, astımlı, yalnız bir Bronx çocuğu görüyorum; Roy Rogers ya da Kaptan Video yerine kurt *olmaya çalışan* (banyoda Mowgli'nin Waingunga'yı yüzdüren kurtlarından biri olurdu); hayali arkadaşı lisenin sonlarına doğru siyah yeleli bir aslan olan ve bir ev kedisinin etrafında yarım saat dursa nefes alamayan. (Bu nedenle, soğuk ve tozlu Cloisters'da her zaman astım krizleri geçirirdim, ancak Unicorn Goblenlerini görmek için oraya götürülmekte her zaman ısrar ederdim). Kahramanları ister tek boynuzlu atlar, kurt adamlar ve kuzgunlar olsun, isterse sadece asilzadeler ve motorsikletler olsun, hayvan imgeleriyle -hayvan duygularıyla- dolu olmayan hiçbir kitabım ya da öyküm yoktur. Yapım aşamasında en çok keyif aldığımı hatırladığım kitabın Pat Derby ile ortak çalışmam olan *The Lady and Her Tiger* olması tesadüf değil. Artık pek çok hayvanla birlikte yaşıyorum ve Lucy ve Sylvester adında iki kurt tanıyorum.

Güzel ve Özel Bir Yer benim son dönem kitabım. Pittsburgh Üniversitesi'nde akşamları yazmaya başladığımda on dokuz yaşındaydım, oda arkadaşımın altı üyeli kardeşlik derneği toplantılarını yatağının etrafında yaparken ve Pittsburgh Pirates sokağın karşısında maç kaybederken. Mezarlık çok gerçek bir yer (orada oynayarak, yürüyüşe çıkarak ya da kardeşimle mutfak penceresinde oturup yeşil-beyaz yamaçlardan geçen cenaze alaylarını huzur içinde izleyerek büyüdüm); ve tesadüfi fiziksel detayların çoğu Bronx'un metroların bittiği o uzak kuzey ucundan alınmış. Bay Rebeck

Robert Nathan'ın o sıralar çok severek okuduğum romanlarından, özellikle de *Bir Bahar Daha*'dan çalınmış. Michael Morgan benim için otuz dört yaşında mutsuz ama ilginç bir evliliğin nasıl bir şey olacağına dair bir fikirdi; Laura Durand o zamanki ben; ve Bayan Gertrude Klapper, Tanrı'ya şükür, kendisi. Şu anda bile Bayan Klapper'la gurur duyuyorum.

Bir lütuf halinden söz ettiğimde, basitçe, aptallara, sarhoşlara ve on dokuz yaşındaki romancılara bakan her şeyin, *Güzel* ve *Özel Bir Yer*'i yazarken bana baktığını kastediyorum. Bir daha asla o kitapta yaptığım kadar masumca hatalar yapmayacağım, o zamanki kadar çok şey bilmeyeceğim ve hepsini bir kerede yazmak için bu kadar endişelenmeyeceğim. Bir daha asla on dokuz yaşında olmayacağım, Pittsburgh'da sabahın ikisinde daktilo yazarken, kimseyi uyandırmamaya çalıştığım için harfler sayfadaki şablonlar gibi silik çıkıyordu. Kendimi çok önemli ve sırlarla dolu hissediyordum ve kendime sarılıp gülümsediğim için uyuyamıyordum. Bugün kitabı hiç yargılayamıyorum ama o zamanı şükranla hatırlıyorum.

"Come Lady Death" benim Isak Dinesen hikayem. Onu 1961'de Stanford'da bir buçuk günde yazdım, çoğunlukla fanteziden kategorik olarak nefret eden Frank O'Connor'dan gizlice geçirip geçiremeyeceğimi görmek için. En iyi Abbey Tiyatrosu sesiyle muhteşem bir okuma yaptı ve ardından yazarlık sınıfına şöyle dedi: "Bu çok güzel yazılmış bir hikaye. Ama ben beğenmedim." Tek kopyamı derhal kaybettim - bir yıl sonra bir yastık kılıfından silkelendi. O zamandan beri "Lady Death", The Cat Who Came Back gibi beni takip etti, dergilerde, antolojilerde, O. Henry Award koleksiyonunda, BBC televizyonunda ve hatta Fince ve Sırpça-Hırvatça çevirilerde yer aldı. Bir gün onu bir şarkıya dönüştüreceğim.

"Kurt Adam Lila" da bazı açılardan benzer bir geçmişe sahip. Onu 1967 civarında -yine çok hızlı bir şekilde- kendime bir hikaye anlatmaktan başka bir amaç gütmeyen yazdım. Hiçbir dergi kabul etmedi ve sonunda *Lila*'yı U.C. Santa Cruz'daki bir öğrenci dergisine verdim. Sonra Noel Young mükemmel Capra Press serisinde bir chapbook olarak yayınladı ve *birbiri* ardına garip antolojiler onu yeniden basmaya başladı ve *Oui* ile doruğa ulaştı - ya da doruğa ulaştı. Hatta, bu yazının yazıldığı sırada, sanki bir

Yakında bir gün versiyonunu çıkaracağım.

Ama "Lila" insanları endişelendiriyor. Bir eleştirmeni akıl sağlığım hakkında açıkça ve gerçek bir endişeyle soru soracak kadar endişelendirdi; ve son birkaç yıldır beni de biraz rahatsız etmeye başladı. Bildiğim kadarıyla, her zaman olduğu gibi sadece bir masal anlatıyordum ve kadınlığın likantropi ile ya da cinsel ihtiyaçların kan ve ölümle eşleştirilmesi tamamen hikaye ve karakterler tarafından belirleniyordu. Ama şimdi merak ediyorum ve eskiden hiç merak etmezdim.

Benim "Lila" senaryomu birkaç yönden hikayeden daha çok seviyorum. Birincisi, filmin sonu çok daha az şiddet içeriyor; ikincisi, odak noktası Farrell'dan ziyade Lila ve annesi de daha az karikatürize edilmiş. Bu artık bir aşk hikayesi. Yine de, bugünlerde beni biraz germeye devam ediyor ve artık onun hakkında ne düşündüğümü bilmiyorum. Ama o da benim.

Şarkılar yazıldı çünkü çok fazla öykü ya da şiir yazmıyorum ve ellerimle müzik dışında bir şey yapamıyorum. Marangozlara, marangozlara, dokumacılara, dikişçilere, gümüşçülere -başkasına vermek üzere bütün, somut ve benzersiz bir şey yapabilen herkese- karşı eski bir kıskançlığım var. Şarkılar ve onları söylemek bu ihtiyacı karşılayacaktır.

Son Tek Boynuzlu At, yazdığım başka hiçbir şeyi bilmeyen insanların tanıdığı bir kitap; muhtemelen kariyerimin geri kalanına da James Stephens'a musallat olduğu gibi musallat olacak. Geçen zamanla birlikte, bana hiçbir tavsiye vermeyen, hiçbir kullanışlı uyarıda bulunmayan, ama yavaş yavaş unuttuğum ya da kendimden sakladığım şeyleri söyleyen bir tür kişisel *I Ching* haline geldi. Sihirbaz Schmendrick, en büyük kızıma anlattığım masallardan çıktı. Küçük kedinin adı Zöe'ydi; geçen yıl öldü, çok yaşlıydı. Tereyağı kendi portresidir ve -her ne kadar hikâyenin kötü adamı olsa da- Kral Haggard da kendisinden asla kaçamayacak bir güzelliğe duyduğu korkunç açlıkla ve hiçbir şeyin sevmeye değmeyeceğini çünkü her şeyin onun ellerinde öldüğünü bildiği için sakat kalmıştır. *Son Tek Boynuzlu At* hakkında konuşmaktan giderek daha fazla çekiniyorum, en spesifik ve sınırlı şekilde konuşmak dışında.

Hayatımın yarısı gibi görünen bir süredir üçüncü bir roman üzerinde çalışıyorum - hafta sonları Ortaçağ'ı canlandırmayı seven ev yapımı ortaçağcılardan oluşan bir toplulukla ilgili. Sevgili korkağım Farrell bu romanda, "Kurt Adam Lila" dakinden birkaç yaş büyük

ama daha az acınası değil

ve souciant. Kitabın henüz bir adı yok, ancak bir bölümü Jane Mobley'in editörlüğünü yaptığı *Phantasmagoria* adlı Anchor ciltsiz antolojisinde yayınlandı.

Şu anda içimde sıraya dizilmiş, ayaklarını sürüyerek sıralarını bekleyen dört ya da beş roman daha var. Bir tanesi 1870'lerin Ortabatı'sındaki gezgin aktörlerle ilgili; bir tanesi Elizabeth dönemi Londra'sında bir İspanyol casusun maceralarını anlatan devasa, pikaresk bir şey; korku filmleri çeken insanlarla ilgili küçük bir hikaye - tabii ki hepsinin aktörlerle, şekil değiştirme ve kılık değiştirmeyeyle ilgili olduğunu fark ediyorsunuz. Gerçek bir casus romanı yazabileceğimden çok şüpheliyim, ama bir bakıma insanları çoğu casus ya da öyle hissediyor: hükümetin gizli ajanları değil, ama evsiz, hafızasız casuslar, hayatta kalmak, kanat çırpma ve insan gibi görünmek dışında hiçbir talimat olmadan buraya terk edilmiş casuslar. Hatta bazılarımız bu süreçte insan olmayı bile başardı.

Yukarıdakilerin hiçbirine güvenilmeyeceğini eklemek dışında sanırım hepsi bu kadar. Ben pazarda yaşayan eski bir profesyonel yalancıyım ve hikayelerim açgözlülük, aşk, gurur, korku, yalnızlık, alçak kurnazlık ve iyi yalan söylemenin katıksız tensel zevkinin şüpheli bir karışımından doğuyor. Kendimi herhangi bir edebi eserle özdeşleştirecek olursam, bu muhtemelen James Thurber'in *On Üç Saat*'indeki, kendisine güvenmek isteyen prensi uyaran şüpheli küçük yaratık Golux'dur:

O kadar çabuk değil. Gittiğim yerlerin yarısı hiç gitmediğim yerlerdi. Bir şeyler uyduruyorum. Orada olduğunu söylediğim şeylerin yarısı bulunamıyor... Hatalar yapıyorum ama iynin tarafındayım, kazara ve tesadüfen...

Kitabın sonlarına doğru, Cof n Kalesi'nin soğuk Dükü'nün hain planları etrafında parçalanmaya başlarken, Dük ve uşağı Hark dehşet içinde

...daha önce kimsenin görmediği bir şeye çok benzeyen bir şey merdivenlerden aşağı koşarak indi ve odanın karşısına geçti.

"Nedir o?" diye sordu Dük soluk bir sesle.

"Ne olduğunu bilmiyorum," dedi Hark, "ama Şimdiye kadar olan tek Şey bu."

Çoğu zaman bu son satırın bir arma ya da mezar yazısı olmasından oldukça mutlu olacağımı düşünüyorum. Tabii ki bu da güvenilir bir ifade değil. Bir Şeyler uyduruyorum.

Peter S. Beagle
Watsonville,
Kaliforniya 1 Haziran
1978

LILA BRAUN, kurt adam olduğunu öğrenmeden önce üç haftadır Farrell'la birlikte yaşıyordu. Ay dolunaydan birkaç gece sonra bir partide tanışmışlardı ve ay limon şeklini aldığında Lila bavulunu, gitarını ve Ewan MacColl plaklarını iki blok kuzeye ve dört blok batıya, Farrell'ın Doksan Sekizinci Cadde'deki dairesine taşımıştı. Farrell'ın başına bazen böyle kızlar gelirdi.

Bir akşam Farrell kitapçıdaki işinden eve döndüğünde Lila evde yoktu. Masanın üzerine, ton balığı konservesinin altına bir not bırakmıştı.

sh. Notta annesiyle yemek yemek için Bronx'a gittiği ve muhtemelen geceyi orada geçireceği yazıyordu. Buzdolabındaki lahana salatası bozulmadan önce bitirilmeli.

Farrell ton balığını yedi ve lahana salatasını Grunewald'a verdi. Grunewald, ekşi süt renginde, yarı yetişkin bir Rus kurt köpeğiydi. Keçiye benziyordu ve ayakkabı dışında hiçbir şeyle ilgilenmiyordu. Farrell, yaz için Avrupa'ya giden bir kız için ona bakıyordu. Kız her hafta Grunewald'a ses kaydını gönderiyordu.

Farrell bir arkadaşıyla sinemaya ve sonrasında bira içmek için West End'e gitti. Sonra sarı ve kırmızı dolunayın altında tek başına eve yürüdü. Sabah kahvesini ısıttı, bir plak çaldı, *Sunday Times*'ın bir haftalık "Haftanın Haberleri" bölümünü okudu ve sonunda her zaman yaptığı gibi Grunewald'ı geceyi geçirmesi için çatıya çıkardı. Köpek, sahibisiyle aynı yatakta uyumaya alışkındı ve bu konu tartışmaya açık değildi. Grunewald yol boyunca böğürdü, tırmaladı ve tırmaladı ama Farrell onu yükselen bacaların ve vantilatörlerin arasından dışarı itti ve kapıyı çarptı. Sonra aşağı indi ve yatağına gitti.

Çok kötü uyudu. Grunewald'ın böğürmesi onu iki kez uyandırdı; ve onu yatağından yarı yarıya kaldıran başka bir şey daha vardı, susamış ve yalnız, sinüsleri dolu ve gece bir perde gibi sallanırken

sahneden kaçtı. Grunewald'ın yayını kesilmiş gibiydi - belki de onu uyandıran sessizlikti. Sebep ne olursa olsun, bir daha asla gerçekten uyuyamadı.

Kurt açık pencereden içeri girdiğinde sırtüstü yatmış, üzerinde kıyafetleri olan bir sandalyenin yeniden sandalyeye dönüşmesini izliyordu. Odanın ortasına hafifçe kondu ve bir süre orada durdu, kulakları arkada, hızlı hızlı nefes aldı. Kurdun dişlerinde, dilinde ve göğsünde kan vardı.

Gerçek yeteneği kabullenmek olan Farrell, özellikle de sabahları, yatak odasında bir kurt olduğu fikrini kabul etti ve hareketsiz bir şekilde yattı, gaddar, siyah dudaklı kafa ona doğru dönerken gözlerini kapattı. Bir zamanlar bir hayvanat bahçesinde çalışmış olduğundan, hayvanı Orta Avrupa alt türü olarak tanıyabilmişti: kuzey orman kurdu türünden daha küçük ve daha hafif kemikli, omuzlarındaki kalın, kabarık yeleden yoksun ve daha sivri bir burun ve kulaklara sahipti. Kendi bilgiçliği onu her zaman memnun etmiştir, en kötü anlarda bile.

Kör pençeler muşambada tıkırdıyor, sonra yatağın yanındaki kilimde sessizleşiyordu. Omzuna sıcak ve yavaş bir şey sıçradı ama hiç kıpırdamadı. Kurdun vahşi kokusu üzerine sinmişti ve bu onu en sonunda korkutmuştu - bu koku ve duvarlardaki Miro baskılarıyla aynı odada olmak. Sonra göz kapaklarında güneş ışığını hissetti ve aynı anda kurdun yumuşak ve derin bir şekilde inlediğini duydu. Ses tekrarlanmadı ama yüzündeki nefes aniden tatlı ve dumanlıydı, birbiri ardına baş döndürücü derecede tanıdıktı. Gözlerini açtı ve Lila'yı gördü. Yatağın kenarında çıırılçıplak oturmuş, saçları açık, gülümsüyordu.

"Merhaba bebeğim," dedi. "Kenara çekil, bebeğim. Eve geldim."

Farrell'in yeteneği kabullenmekti. Kurdu rüyasında gördüğüne inanmaya; Lila'nın haşlanmış tavuk, acı tartışmalar ve Tremont Bulvarı'ndaki uykusuzluk hikâyesine inanmaya ve Lila'nın ilk okşamasının omzunu ısırmak olduğunu unutmaya son derece istekliydi, öyle ki kalkıp kahvaltı hazırlarken orada kabuk bağlayan kan pekâlâ kendisine ait olabilirdi. Ama sonra kahveyi bıraktı ve Grunewald'ı almak için çatıya çıktı. Köpeği televizyon antenlerinden oluşan bir koruya yayılmış, her zamankinden daha çok keçiye benzeyen, boğazı parçalanmış bir halde buldu. Farrell daha önce boğazı parçalanmış bir hayvan görmemişti.

Daireye geri döndüğünde kahve fincanı hâlâ kıkırdıyordu ve bu ona çok tuhaf geldi. Ya

Dünyada kurtadamlar ya da Pyrex dokuz fincanlık süzgeçler olabilir ama ikisi birden olamaz. Yüzüne bakarak Lila'ya anlattı. Ufak tefek bir kızdı, pek güzel sayılmazdı ama güzel gözleri, hoş bir ağzı ve partide Farrell'la konuşan ilk şey olan tuhaf, somurtkan bir zarafeti vardı. Ona Grunewald'ın nasıl görüldüğünü anlattığında, kız bir kez ürperdi.

"Ugh!" dedi, dudaklarını düzgün beyaz dişlerinden geriye doğru kırıştırarak. "Ah bebeğim, ne kadar korkunç. Zavallı Grunewald. Oh, zavallı Barbara." Barbara, Grunewald'ın sahibiydi.

"Evet," dedi Farrell. "Zavallı Barbara, Saint-Tropez'de küçük kasetlerini yapıyor." Gözlerini Lila'nın yüzünden ayıramıyordu.

Dedi ki, "Vahşi köpekler. Gerçekten vahşi değiller ama sahipleri var. Bazen duyarsınız, bir sürü bir araya gelir ve sokaklarda koşarak çocuklara ve diğer şeylere saldırırlar. Sonra da evlerine gidip köpek mamalarını yiyorlar. Korkutucu olan şey, muhtemelen buralarda yaşıyor olmaları. Mahalledeki herkesin bir köpeği var gibi görünüyor. Tanrım, bu korkunç. Zavallı Grunewald."

"Onu fazla hırpalamamışlar," dedi Farrell. "Sadece eğlenmek için yapmış olmalılar. Ve kan için. Köpeklerin kan için öldürdüğünü bilmiyordum. Hiç kanı kalmamıştı."

Lila'nın dilinin ucu dudaklarının arasında, okşanan bir kedinin farkında olmadan belirdi. Kanıt olarak, eski Salem'de bile kabul görmezdi; ama Farrell o zaman tembelliğin ya da rasyonalizasyonun ötesinde gerçeği biliyordu ve Lila için tost yağlamaya devam etti. Farrell kurtadamlara karşı değildi ve Grunewald'dan da hiç hoşlanmamıştı.

Automat'ta öğle yemeği için buluştuklarında arkadaşı Ben Kassoy'a Lila'dan bahsetti. Etraflarındaki tıkırtı ve tıkırtıların arasında bağırarak zorunda kalmıştı ama iki yanında, on beş santim ötede oturan insanlar başlarını kaldırıp bakmamışlardı bile. New Yorklular asla kulak misafiri olmazlar. Sadece duymaktan kendilerini alamadıkları şeyleri duyarlar.

Ben dedi ki, "Sana Bronx kızlarından bahsetmiştim. Gelip birkaç gün bende kalsan iyi olur."

Farrell başını salladı. "Hayır, bu çok saçma. Yani, o sadece Lila. Bana zarar verecek olsaydı, bunu dün gece yapardı. Ayrıca, bir ay boyunca bir daha olmayacak. Dolunay olması lazım."

Arkadaşı ona bakakaldı. "Ne olmuş yani? Bunun konuyla ne ilgisi var? Hiçbir şey olmamış gibi eve mi gideceksin?"

"Sanki hiçbir şey olmamış gibi," dedi Farrell güçlükle. "Mesele şu ki, o hâlâ sadece Lila, Lon Chaney ya da başka biri değil. Bakın, haftada üç öğleden sonra psikiyatristine gidiyor, haftada bir gece gitar dersi var, bir gece çömlek kursuna gidiyor ve haftada belki iki kez patlıcan pişiriyor. Her Cuma gecesi annesini arıyor ve ayda bir gece kurda dönüşüyor. Ne demek istediğimi anlıyor musun? Ne yaparsa yapsın, yine de Lila, ve ben bu konuda çok sarsılamıyorum. Birazcık, tabii, çünkü ne olacak ki. Ama bilemiyorum. Her neyse, bu konuda aceleye gerek yok. Konu sohbeta geldiğinde onunla konuşacağım, doğal olarak. Sorun değil." Ben, "Lanet olsun. Neden artık kimsenin liberallere saygı duymadığını anlıyor musun? Farrell, seni tanıyorum. Sadece seni incitmekten korkuyorsun.

onun duyguları."

Farrell biraz utanarak, "Evet, o da var," diye kabul etti. "Yüzleşmelerden nefret ediyorum. Eğer şimdi ondan ayrılırsam, bunu kurt adam olduğu için yaptığımı düşünecek. Bu garip, iğrenç ve orta sınıf hissettiriyor. Annesiyle ilk karşılaştığımda ya da patlıcanı ikinci kez servis ettiğinde ondan ayrılmalıydım. Annesi, oğlum, işte gerçek kurt adam, işte kurtboğan takabileceğim biri, o kadın. Kahretsin, keşke öğrenmeseydim. Bildiğim için daha iyi olduğum insanlar hakkında hiçbir şey öğrendiğimi sanmıyorum."

Ben kitapçıya kadar onunla birlikte yürüdü ve tartıştı. Bu Farrell'i etkilemişti, çünkü Ben yürümekten nefret ederdi. Ayrılmadan önce Ben şöyle bir öneride bulundu: "En azından şu bahsettiğin kurtboğan ilacını deneyebilirsin. Sarımsak da var, birazını küçük bir torbaya koyup boynuna takıyorsun. Gülme dostum. Eğer kurtadam diye bir şey varsa, diğer şeyler de gerçek olmalı. Soğuk demir, gümüş, meşe, akan su-"

"Sana gülmüyorum," dedi Farrell ama hâlâ sırtıyordu. "Lila'nın psikiyatristi reddetme sorunu olduğunu söylüyor, çok derinlere yerleşmiş, tüm o yara dokusunu kırmamız yıllar alacak. Şimdi etrafta muska takarak dolaşmaya ve bana her baktığında Latince mırıldanmaya başlarsam, kim bilir bu onu ne kadar geriye götürecektir? Dinle, bazı şeyler yaptım.

Gurur duymadığım şeyler, ama kimsenin analizini bozmak istemiyorum. Bu Tanrı'ya karşı işlenmiş bir günahtır." İçini çekti ve Ben'in koluna hafifçe vurdu. "Bu konuda endişelenme. Bunu halledeceğiz, onunla konuşacağım."

Ama o gece ile bir sonraki dolunay arasında konuyu açmanın iyi ve sıradan bir yolunu bulamadı. Kuşkusuz, olabildiğince zorlamadı: Yüzleşmelerden kurt adamlardan korktuğundan daha fazla korktuğu doğrudu ve Lila'yla gitar çalması, saksıları ya da partilerde girdiği siyasi tartışmalar hakkında konuşmayı neredeyse farklı bir kült olarak görürdü. "Mesele şu ki," dedi Ben'e, "bu yararlanılmaması gereken küçük bir zayıflık daha. Bir bakıma."

O ay sık sık seviştiler. Lila'nın kokusu, kurdun kokusunun hâlâ neredeyse gözle görülür bir şekilde kaldığı yatak odasına sinmişti ve her ikisi de vahşi, ağır hayvanat bahçesi kokuları, sıcak, çiğ ve korkutucu, vahşi oldukları için daha tatlıydılar. Farrell Lila'yı kucağına aldığı anda onun ne olduğunu biliyordu ve her zaman korkardı; ama onu kucağına aldığı anda yeniden kurda dönüşmüş olsaydı bile gitmesine izin vermezdi. Uyurken ona bakıp tırnaklarının ne kadar güdük ve çocuksu olduğunu ya da çikolata atıştırdığı için ağzının etrafındaki derinin kızarıklık olduğunu görmek rahatlatıcıydı. Gizli tatlıları severdi ama her zaman ona ihanet ederlerdi.

Ne de olsa sadece Lila, diye düşünürdü uykuya dalarken. Annesi şekerleri saklardı ama Lila her zaman bulurdu. Şimdi kocaman bir kız, ne evli ne de yüksek lisans yapıyor, İrlandalı bir müzisyenle günah içinde yaşıyor ve istediği kadar şeker alabiliyor. Ne biçim bir kurt adam bu böyle. Zavallı Lila, *Davey Moore'u kim öldürdü? Neden öldü?*

Notta dergide geç saatlere kadar çalışacağı ve bütün gece orada kalması gerekebileceği yazıyordu. Farrell, Django Reinhardt'la harmanlanmış bir metre kadar Telemann çaldı, *The Golden Bough'u* indirdi ve pencerenin yanındaki sandalyeye yerleşti. Ay, bir teneke kutunun kapağı gibi parlak, ince ve keskin bir şekilde ona doğru parlıyordu ve o uyuyup uyanırken hiç hareket etmiyor gibiydi.

Lila'nın annesi gece boyunca birkaç kez aradı, bu da ilginçti. Lila hâlâ postalarını ve mesajlarının çoğunu eski dairesinden alıyordu ve iki oda arkadaşı da gerektiğinde onun yerine bakıyordu,

Ama Farrell annesinin onunla yaşadığını bildiğinden kesinlikle emindi. Farrell anneler konusunda uzmandı. Bayan Braun her aradığında ona Joe diye sesleniyordu ve bu onu meraklandırıyordu, çünkü annesinin ondan nefret ettiğini biliyordu. Bir sırrı paylaştığımızdan mı şüpheleniyor? Ah, zavallı Lila.

Telefon onu son kez uyandırdığında, oda hâlâ karanlıktı ama trafik ışıkları artık sis halkaları arasından parıldamıyordu ve arabalar ısınan kaldırımında farklı bir ses çıkarıyordu. Sokakta bir adam açıkça şöyle diyordu: "*Ben olsam* vururdum. *Ben olsam* vururdum." Farrell telefonu açmadan önce on kez çalmasına izin verdi.

"Lila'yla konuşmama izin verin," dedi Bayan Braun.

"O burada değil." Ya güneş onu yakalarsa, ya bir polisin, bir otobüs şoförünün ya da erken ayine giden birkaç rahibenin önünde kendine dönerse? "Lila burada değil, Bayan Braun."

"Bunun doğru olmadığına inanmak için sebeplerim var." Tedirgin, kaslı ses tüm sıcaklık numaralarını bırakmıştı. "Lila'yla konuşmak istiyorum."

Farrell'in birden ağzı kurudu ve öfkeden titremeye başladı. Bunu yapan onun seçtiği kelimelerdi. "Senin boğucu yaşlı bir kaltak ve burjuva bir Stalinist olduğuna inanmak için nedenlerim var. Elmaları nasıl buldunuz Bayan B?" Sanki öfkesi onu çağırmış gibi, kurt iki adım ötesinde duruyordu. Kürkü koyu renkti ve terden sırılsıklam olmuştu; sarı tükürüğü çenesinden akan kana karışmıştı. Farrell'a baktı ve uzaklarda, boğazının içinde hırladı.

"Bir dakika," dedi. Avucuyla ahizeyi kapattı. "Telefon sana," dedi kurda. "Annen arıyor."

Kurt neredeyse duyulamayacak kadar acınası bir ses çıkardı ve oor. Çok yorgun olduğu belliydi. Bayan Braun, Farrell'in kulağına ışıklı bir pencereye konan bir böcek gibi pırıldadı. "Ne, ne? Alo, bu da ne? Dinle, hemen Lila'yı telefona ver. Alo? Lila'yla konuşmak istiyorum. Orada olduğunu biliyorum."

Farrell, güneş pencerenin bir köşesine dokunduğunda telefonu kapattı. Kurt Lila oldu. Daha önce olduğu gibi, sadece tek bir ses çıkardı. Telefon tekrar çaldı ve Farrell'a bakmadan telefonu açtı. "Bernice?" Lila annesini her zaman ilk adıyla çağırırdı. "Evet-hayır, hayır-evet, ben iyiyim. Ben iyiyim, aramayı unutmuşum. Hayır, ben iyiyim, dinler misin? Bernice, anneni aramak zorunda olduğunu söyleyen bir yasa yok.

histerik. Evet, öylesin." Yatağa uzandı ve yastığının altında el yordamıyla sigara aramaya başladı. Farrell kalktı ve kahve yapmaya başladı.

"Şey, küçük bir sorun vardı," diyordu Lila. "Bak, hayvanat bahçesine gittim, çünkü bulamadım-Bernice, biliyorum, *biliyorum*, ama bu üç ay önceydi. Mesele şu ki, boynuzlarının bu kadar çabuk çıkacağını düşünmemiştim. Bernice, mecburdum, hepsi bu. Sadece birkaç kedi vardı ve beni kovaladılar ama anne, Bernice, ne yapmamı istiyordun? Ne yapmamı istiyordun? Her zaman çok dramatiksindir. Neden bağıriyorum? Bağıriyorum çünkü beni başka türlü dinlemeni sağlayamıyorum. Dr. Schechtman'ın ne dediğini hatırlıyor musun? Hayır, sana söyledim, aramayı unuttum. Hayır, sebep bu, gerçek ve tek sebep bu. Peki, bu kimin hatası? Neyin? Oh, Bernice. Tanrım, Bernice. Pekala, *nasıl* babamın suçu oluyor?"

Kahve ya da herhangi bir kahvaltı istemedi ama bornozuyla masaya oturdu ve açgözlülükle süt içti. Adam onu ilk kez süt içerken görüyordu. Yüzü kum rengindeydi ve gözleri kızarmıştı. Annesiyle konuşurken sanki kadınla on raunt dövüşmüş gibi görünüyordu. Farrell, "Bu ne zamandır oluyor?" diye sordu.

"Dokuz yıl," dedi Lila. "Ergenliğe girdiğimden beri. İlk gün, kramplar; ikinci gün, bu. Kadınlıkla tanışmam." Kıs kıs güldü ve sütünü döktü. "Biraz daha istiyorum," dedi. "Bu tattan kurtulmam lazım."

"Kimin haberi var?" diye sordu. "Pat ve Janet mi?" Birlikte kaldığı iki kızdı onlar.

"Tanrım, hayır. Onlara asla söylemem. Hiçbir kıza söylemedim. Bernice biliyor tabii, Dr. Schechtman da, o benim baş doktorum. Ve şimdi de sen. Hepsi bu kadar." Farrell bekledi. Kötü bir yalancıydı ve bunu sadece gerçeğin etkisini arttırmak için yapıyordu. "Mickey vardı," dedi. "Sana ilk gece bahsettiğim adam, hatırlıyor musun? Önemli değil. O kadar yer varken, Vancouver'da bir asit kafalı. Kimseye söylemez."

Düşündü: Acaba herhangi bir kız benim hakkımda böyle bir ses tonuyla konuşmuş mudur? Bundan şüpheliyim. Lila, "Bunu gizli tutmak o kadar da zor değildi. Birçok şeyi kaçırdım. Mesela hiç biniciliğe gidemedim.

kampına gitmiştim ve hâlâ gitmek istiyorum. Bir de lisedeyken son sınıfların oynadığı oyun. *Liliom*'daki kızı oynamam için beni seçmişlerdi ama sonra akşamı değiştirdiler ve hasta olduğumu söylemek zorunda kaldım. Ve kış kötü, çünkü güneş çok erken batıyor. Ama aslında bu benim lanet alerjilerimden çok daha az sorun oldu." Bir kahkaha attı ama Farrell yanıt vermedi.

"Dr. Schechtman bunun cinsiyetle ilgili bir şey olduğunu söylüyor," diye önerdi. "Tedavisinin yıllar ve yıllar alacağını söylüyor. Bernice başka birine gitmem gerektiğini düşünüyor ama saç rengi değiştirir gibi psikiyatrist değiştiren kadınlardan biri olmak istemiyorum. Pat bir keresinde bir ay içinde bir sürü değiştirmişti. Joe, keşke bir şey söylesen. Ya da sadece git."

"Sadece köpekler mi?" diye sordu. Lila'nın yüzü değişmedi ama sandalyesi tıkırdadı ve süt tekrar bitti. Farrell, "Cevap ver bana. Sadece köpekleri, kedileri ve hayvanat bahçesindeki hayvanları mı öldürüyorsunuz?"

Gözyaşları gelmeye başladı, ağır ve yavaş, sabah güneşinde bıçak gibi parlak. Ona bakamıyordu; konuşmaya çalıştığında ise sadece boğazında gıcırtilı, kıkırdaklı sesler çıkarabiliyordu. "Bilmiyorsun," diye fısıldadı sonunda. "Bunun nasıl bir şey olduğu hakkında hiçbir fikrin yok."

"Bu doğru," diye cevap verdi. Bu konuda her zaman çok adil davranırdı.

Elini tuttu ve sonra gerçekten ağlamaya başladı. Hıçkırıklarını duymak korkunçtu, Farrell için herhangi bir kurt sesinden çok daha korkutucuydu. Onu kucakladığında, dalgaların çarptığı karaya oturmuş bir gemi gibi kollarında yuvarlanıyordu. Hep ağlayan ben oluyorum, diye düşündü üzüntüyle. Kızlarım er ya da geç hep ağlar. Ama asla benim için değil.

"Beni bırakma!" diye ağladı. "Neden seninle yaşamaya geldiğimi bilmiyorum -işe yaramayacağını biliyordum- ama beni bırakma! Sadece Bernice ve Dr. Schechtman var ve çok yalnızım. Başka birini istiyorum, çok yalnızım. Beni bırakma, Joe. Seni seviyorum, Joe. Seni seviyorum."

Sanki körmüş gibi onun yüzünü okşuyordu. Farrell onun saçlarını okşadı ve ensesini yoğurdu, annesinin tekrar aramasını diledi. Kendini becerikli, yorgun ve arzusuz hissediyordu. Yine yapıyorum, diye düşündü.

"Seni seviyorum," dedi Lila. Ve yine aynı şeyi yaptığını düşünerek

ona cevap verdi. Aynı hatayı birçok kez yapmanın en büyük avantajı bu.

zamanlar. Onu tanımaya başlarsınız ve üzerinde çalışıp içine girebilir, onu gerçekten kendinizin yapabilirsiniz. Aynı eski güzel hata, ama bu sefer kızın takıntısı farklı. Ama aynı şey. Yine yapıyorum.

Bina yöneticisi otuz ya da kırk yaşlarındaydı: esmer, zayıf, hızlı ve titriyordu. Litvanyalı ya da Letonyalıydı, çok az İngilizce konuşuyordu. Siyah sürtünme bandı ve bayat su kokuyordu ve küçük, zayıf bir hayvanın güçlü olduğu şekilde güçlüydü. Gözleri neredeyse mordu ve biraz şişerek dışarıya doğru süzülüyordu - dilsiz kalmış bir müjdecî meleğin korkunç gözleri. Bütün gün bodrumda dolaştı, borulara vurdu ve asansörü parçalara ayırdı.

Müfettiş Lila'yla Farrell'dan sadece birkaç saat sonra, onunla eve geldiği o ilk gece tanıştı. Onu görünce küçük adam geri sıçradı ve taşıdığı iki ayaklı sandalyeyi düşürdü. Hemen sandalyenin üzerine düştü ve kalkmaya çalışmadı, ama orada sinmiş, gıdaklıyor ve yutkunuyor, aynı anda hem haç çıkarmaya hem de boynuz işareti yapmaya çalışıyordu. Farrell ona yardım etmeye başladı ama o çığlık attı. Sesi güçlükle duyabildiler.

Lila'nın o andan itibaren başkomiserden aynı derecede korktuğu gerçeği olmasaydı, bu sadece komik ve utanç verici olurdu. Hiçbir nedenle bodruma inmiyor, onun yakınlarda olmadığından emin olmadan eve girmiyor ya da çıkmıyordu. Farrell o zaman onun başkomiseri bir deli sandığını düşünmüştü.

"Nasıl bildiğini bilmiyorum," dedi Ben'e. "Sanırım kurtadamlara ve vampirlere inanıyorsan onları hemen tanırısın. Ben onlara hiç inanmıyorum ve bir tanesiyle birlikte yaşıyorum."

Sonbahar ve kış boyunca Lila ile birlikte yaşadı. Birlikte dışarı çıktılar ve eve döndüler, Lila'nın aşçılığı biraz gelişti, gitarı bıraktı ve Theodora adında bir kedi yavrusu aldı. Bazen ağlıyordu ama çok sık değil. Gerçek bir ağlak olmadığı ortaya çıktı.

Dr. Schechtman'a Farrell'dan bahsetti ve o da bunun kendisi için muhtemelen çok faydalı bir ilişki olacağını söyledi. Öyle değildi ama kötü de değildi. Sevişmeleri genellikle

Yine de Farrell'ın onu heyecanlandıran şeyin Öteki'nin duyuları ve kokusu olduğundan şüphelenmesi canını sıkmıştı. Geri kalan her şey için arkadaş olmaya yaklaştırmışlardı. Farrell, Lila'nın bir kurtadam olduğunu öğrenmeden önce onu sevmediğini biliyordu ve bu, ondan sıkılma konusunda kendisini çok daha rahat hissetmesini sağladı.

"İlkbaharda kendiliğinden dağılacak," dedi, "buz gibi."

Ben, "Ya olmazsa?" diye sordu. Yine Automat'ta öğle yemeği yiyorlardı. "Devam ederse ne yapacaksın?"

"O kadar kolay değil." Farrell gözlerini arkadaşından kaçırdı ve etli böreğinin gizemli, bataklık gibi iç kısımlarını keşfetmeye başladı. "Sorun şu ki onu tanıyorum. Asıl hata buydu. Öyle ya da böyle onlarla kalmayacağını biliyorsan insanları tanımamalısın. Cahilce gelip gitmenizde sorun yok ama onları tanımamalısınız."

Dolunaydan bir hafta kadar önce gergin ve sert olmaya başladılar ve bu durum dönüşümünden önceki güne kadar devam ederdi. O gün her zaman sevgi doluydu, giden birinin şefkatli ve çaresiz tavrıyla; ama ertesi gün sessizleşir, sadece mecbur kaldığında konuşurdu. Son gün her zaman üşütürdü, gri, yamalı ve hasta görünürdü, ama genellikle yine de işe giderdi.

Farrell bundan hiç bahsetmese de, kurt şekline dönüşmenin aslında onun için huzur verici olduğundan emindi, her ne kadar dönüşü acı verse de. Ay doğmadan hemen önce giysilerini çıkarır, saçındaki tokaları çıkarır ve öylece beklerdi. Farrell, kız ağır ağır dört ayak üzerine düştüğünde gözlerini kapatmamayı asla başaramazdı; ama bundan önce bir an vardı ki, kızın yüzünde, seviştikleri zamanlar dışında başka hiçbir zaman görmediği bir ifade belirirdi. Bu ifadeyi her gördüğünde, artık Lila olmadığı için harikulade bir sevinç duyuyordu.

"Bakın, onu tanıyorum," diye açıklamaya çalıştı Ben'e. "Sadece renkli filmlere gitmeyi sever, çünkü kurtlar renkleri göremez. Modern Jazz Quartet'e dayanamaz ama sonraki birkaç gün sadece onu çalar. Bunun gibi aptalca şeyler. Partilerde asla kafayı bulmaz, çünkü konuşmaya başlayacağından korkar. Uzaklaşmak zor, hepsi bu. Bildiklerimi de yanımda götürüyorum."

Ben, "Hâlâ süpermarketten korkuyor mu?" diye sordu.

"Tanrım," dedi Farrell. "Geçen sefer onun köpeğini almıştı. Dalmaçyalı, güzel görünümlü bir hayvandı. Onun olduğunu bilmiyordu. Şimdi onu gördüğünde saklanmıyor, sadece kalbine kazık saplar gibi bakıyor. Bu adam gerçekten klas bir nefretçi, doğuştan yetenekli. Ben de ondan korkuyorum." Ayağa kalktı ve paltosunu çekiştirmeye başladı. "Keşke annesine açılса. Ondan biraz pratik fayda sağlasın. Ona Bernice dememi istediğini söylemiş miydin?"

Ben, "Farrell, senin yerinde olsam ülkeyi terk ederdim. Ben yapardım."

Kar ve yağmur arasında gidip gelen Şubat çiselemesinin içine girdiler. Farrell kitapçıya doğru döndüğü köşeye varıncaya kadar konuşmadı. Sonra çok yumuşak bir sesle, "Kahretsin, çok dikkatli olmalısın. İnsanların neye dönüştüğünü kim bilmek ister?"

Mayıs geldi ve Lila'nın bir kez daha pencerenin önünde çırılçıplak durup ayı beklediği bir gece oldu. Farrell bulaşıklarla ve çöp torbalarıyla uğraştı ve kediye besledi. Bu anlar her zaman garipti. Telefon çaldığında ona "Pilavdan kalanları saklamak ister misin?" diye sormuştu.

Lila'nın annesiydi. Artık haftada iki ya da üç kez arıyordu. "Ben Bernice. İrlandalıyım bu akşam nasıl?"

"Ben **iyiyim** Bernice," dedi Farrell. Lila aniden başını geriye attı ve ağır, iniltili bir nefes aldı. Kedi sessizce tısladı ve banyoya koştu.

Bayan Braun, "Sizi bu Cuma şehir dışına çağırmak için aradım," dedi. "Birkaç eski dostum gelecek ve eğer birkaç genç bulamazsam oturup İlerici Parti'de nelerin yanlış gittiğini konuşacağımızı biliyorum. Eski Sol. Bu yüzden kızımızı Squaresville'de bir akşam geçirmesi için tatlı dille ikna edebilirsen."

"Lila'ya sormam gerekecek." Bunu o *yapıyor*, diye düşündü, o korkunç kadın. Onunla her konuştuğumda evli gibi konuşuyorum. Ne yaptığını görüyorum ama o yine de devam ediyor. "Onunla sabah konuşurum." dedi. Lila ay ışığında dans etmekle boğulmak arasında çirpiniyordu.

"Oh," dedi Bayan Braun. "Evet, tabii ki. Beni aramasını söyleyin." İçini çekti. "Orada olduğunu bilmek beni çok rahatlatıyor. Ona sor bakalım

Fondü yapmalıyım."

Lila yakışıklı bir kurttu: Bir dişiye göre uzun ve geniş göğüslüydü, taş üzerinde kayan su kadar kolay hareket ediyordu. Kürkü koyu kahverengiydi, uygun ışıkta kırmızıyı gösteriyordu ve göğsünde beyaz yerler vardı. Soluk yeşil gözleri vardı, kasırğa yaklaşırken gökyüzünün rengi gibi.

Genellikle değişim biter bitmez ortadan kaybolurdu, çünkü onun kendisini kurt formunda görmesini hiç umursamazdı. Ama bu gece yavaşça ona doğru geldi, garip bir şekilde yürüyordu, arka ayakları neredeyse sürükleniyordu. Yüksek, yumuşak bir ses çıkarıyordu ve gözleri ona odaklanmıyordu.

"Ne oldu?" diye sordu aptalca. Kurt sızlandı ve masanın altına girip bacağına süründü. Sonra karnının üzerine yatıp yuvarlandı ve bunu yaparken sesi boğazında büyüyerek garip, hüznölü, ince bir çığlığa dönüştü; bir av uluması değil, nefese dönüşen bir özlem ürpertisi.

"Tanrım, yapma bunu!" Farrell'ın nefesi kesildi. Ama ayağa kalkıp tekrar uludu ve nehre yakın bir yerden bir köpek ona cevap verdi. Kuyruğunu salladı ve inledi.

Farrell, "Amir iki dakika içinde burada olacak. Neyin var senin?" Üstlerindeki daireden ayak sesleri ve alçak, korkmuş sesler duydu. Bir köpek daha uludu, bu yakınlardaydı ve kurt, bir bebek gibi kalçalarının üzerinde pencereye doğru biraz kıvrıldı. Omzunun üzerinden ona baktı, şiddetle titriyordu. İçinden gelen bir dürtüyle telefonu eline aldı ve annesini aradı.

Kurt sallanırken, sürünürken ve inlerken onu izleyerek Bayan Braun'a hareketlerini anlattı. "Onu hiç böyle görmemiştim," dedi. "Onun nesi var bilmiyorum."

"Aman Tanrım," diye fısıldadı Bayan Braun. Ona söyledi.

Adam sustuğunda, kadın çok hızlı bir şekilde konuşmaya başladı. "Bu kadar uzun zamandır olmamişti. Schechtman ona ilaçlarını veriyor ama bitmiş ve unutmış olmalı - küçüklüğünden beri hep böyleydi. Okul servisinde bıraktığı tüm termos şişeleri ve her hafta piyano müziği-

"Keşke bana daha önce söyleseydin," dedi. Açık pencereye doğru temkinli adımlarla ilerliyordu. Kurdun göz bebekleri hızlı nefes alış verişleriyle titreşiyordu.

"Bu insanlara anlatılacak bir şey değil!" Lila'nın annesi kulaklarında feryat ediyordu. "İlk küçük erkek arkadaşını getirdiğinde benim için nasıldı sanıyorsun-" Farrell telefonu bıraktı ve pencereye doğru fırladı. Pencereye doğru ilerliyordu ve bunu başarabilirdi ama kadın başını çevirip öyle bir hırladı ki Farrell geri çekildi. Pencereye ulaştığında kadın çoktan iki kat aşağıya inmişti ve sokakta onu bekleyen hevesli bir çığlık vardı.

Bayan Braun, kapının hemen üzerinde sallanıp dönerken, Farrell'in uzaktan gelen bağırışını duydu ve hemen ardından kapıya ağır bir vuruş geldi. Garip, yırtık pırtık bir ses, vuruşun ötesinde anlaşılmaz bir şekilde bağırıyordu. Ayak sesleri ahizenin yanına çarptı ve kapı açıldı.

"Köpeğim, köpeğim!" diye ağlıyordu garip ses. "Köpeğim, köpeğim, köpeğim!"

"Köpeğiniz için üzgünüm," dedi Farrell. "Bakın, lütfen gidin. Yapacak işlerim var."

"İşim var," dedi ses. "İşimi biliyorum." Tırmandı ve içinden İngilizce kelimelerin kırık kemikler gibi çıktığı başka bir dile döküldü. "Nerede o? Nerede o? Köpeğimi öldürdün."

"O burada değil." Farrell'in sesi son kelimedede değişti. "Onu kaldırırsan iyi olur" demesi uzun zaman almış gibiydi.

Bayan Braun ulumayı sanki kurt kendi penceresinin altında koşuyormuş gibi net bir şekilde duydu: yalnız ve doyumsuz, içinde bir tür soluk soluğa kahkaha vardı. Diğer ses çığlık atmaya başladı. Bayan Braun *gümüş kurşun* ifadesini birkaç kez yakaladı. Kapı çarpıldı; sonra açıldı ve tekrar çarpıldı.

Farrell, kendi tanıdıkları arasında, rüyalarını görürken onları oynatabilen tek kişiydi: onları yarıda durdurabilen

Ne kadar korkutucu ya da ne kadar sevimli olurlarsa olsunlar, en korkunç makara bir anda tamamen zararsız ve dayanılmaz derecede tanıdık hale gelene kadar uykusunda onları tekrar tekrar inceliyordu. Lila'nın peşinden koşarak geçirdiği bu gece de böyleydi.

Onları bir apartmanın çatısı altında toplanmış ya da bir inşaatın ay manzarasında oynasırken bulurdu.

Her ırktan, inançtan, renkten ve daha önceki kölelik koşullarından on ya da on beş erkek; sızlanıp havlıyor, lastiklere işiyor, birbirlerini ve çevrelerindeki zayıf, sırtan fahişeyi ayırt etmeksizin soluyorlardı. Kadın onları korkutuyordu, çünkü nazlanmanın gerektirdiğinden daha hınzırca hırıliyordu ve oyun oynarken bile kemikleri görünüyordu. Yine de onun üzerinde yuvarlandılar, sırayla boynunu ve kulaklarını ısırıldılar; dişi hırladı ama kaçmadı.

En azından Farrell üzerlerine saldırana, bir boynuzlu gibi çığlık atana ve aşıkları tekmeleyene kadar. Sonra dönüp bahar karanlığına doğru koşmaya başlıyordu, ince, hülyalı uluması dumanlı bir elbisenin kuyruğu gibi arkasından süzölüyordu. Köpekler onu takip ederdi, Farrell da öyle, bağırır ve küfrederdi. Onu her zaman çabucak kaybederlerdi, o neşeli evlilik alayı, paslı demir merdivenlerden tökezleyerek çöp tenekelerinin üzerine düştüğü yerlere bırakırlardı. Yine de zaman içinde kaçınılmaz olarak onlara rastlıyordu, Broadway boyunca ilerliyor ya da Columbus Bulvarı'ndan Park'a doğru tırıs gidiyorlardı; nehir kenarındaki tenis kortlarında Lila ve Ares'inin üzerindeki ağırları parçaladıklarını duyuyordu. Şimdi düzinelercesi vardı ve her yönden geliyorlardı. Sevinçlerinden kokuyorlardı ve onlara taş atıp bağırırdı, onlar da kaçtılar.

Ve kurt onların başında, kaldırımlarda ve ıslak çimenlerde koşuyordu; kuyruğu memnuniyetle sallanıyordu, ama gözleri hâlâ aç ve uluması hüzünden çok uyarıya dönüşüyordu. Farrell onun gün doğmadan önce kan içmesi gerektiğini ve onu takip etmenin hem faydasız hem de tehlikeli olduğunu biliyordu. Ama gece bir sarılıp bir çözölüyor, aynı şeyleri tekrar tekrar biliyor, aynı sokaklarda koşuyor ve aynı çiftlerin sarhoş olduğunu düşünerek yanından geçip gittiğini görüyordu.

Bayan Braun yanına yanaşan bir taksiden atlayıp duruyordu; genellikle köpeklerin geçip gittiği köşelerde, market kapılarına yığılmış kasaları deviriyor ve metro büfelerindeki gazeteleri yere döküyordu. Brokoli içinde, siyah tafta giymiş, önü feribot gibi ama kalçaları kurt kızı kadar zayıf, erik rengi saçları salınmış, bir kolunu kaldırmış ve turuncu ağzını böğürerek büzmüş bir halde dururken, artık Bernice değil, hasadı patlatmaya hazırlanan haksızlığa uğramış bir bereket tanrıçasıydı. "Ayrılmalıyız!"

Farrell'a kükrerdi ve her seferinde kulağa iyi bir fikir gibi gelirdi. Yine de ne zaman Lila'nın izini kaybetse onu arardı, çünkü Lila asla kaybolmazdı.

Müfettiş de sürekli ortaya çıkıyor, ara sokaklardan ya da bodrum girişlerinden Farrell'ın peşinden fırlıyor ya da kaldırımdan geçen yük asansörlerinden fırlıyordu. Farrell kemerine sıkıştırılmış tahta parçasının üzerindeki sayısız geçiş anahtarının tıkırtılarını duyuyordu.

"Onu gördün mü? Onu, kurdu, köpeğimi öldürürken gördün mü?" Şişman, çirkin ayın altında, 45'lik Ordu silahı kendi deli gözleri gibi parlıyor ve titriyordu.

"Haçla işaretle." Silahın namlusunu sıvazlar ve Farrell'ın burnunun dibinde marakas gibi sallardı. "Haçla işaretle, bir rahip tarafından kutsa. Üç gümüş mermi. Köpeğimi öldürdü."

O sırada Lila'nın sesi Harlem'den ya da Lincoln Center'ın yakınlarından onlara doğru geliyordu ve küçük adam dönerek yeryüzüne iniyor, iki kaldırım levhası arasındaki çatlakta kayboluyordu. Farrell, başkomiserin Lila'yı yeraltında avladığını, asansörleri bisiklet odalarının ve ıslak, titreyen çamaşır odalarının çok altındaki siyah alt bodrumlara, fırın odalarının altına, elektrik sayaçlarıyla duvarlı ve iri buhar borularıyla çatılı geçitlerin altına indirmek için sadece başkomiserlerin sahip olduğu anahtarları kullandığını açıkça anladı; Büyük loş su şebekelerinin balinalar gibi yuvarlandığı ve gaz hatlarının kamburlaşp tüylendiği diyarlara, apartmanların köklerinin birbirine karıştığı yere kadar ve böylece şehrin altında, gümüş kurşunlarla gizli yollardan geçerek ve anahtarlarını tahta parçasına vurarak ilerledi. Lila'yı hiç görmedi, ama asla onun çok gerisinde kalmadı.

Park yerlerinden geçiyor, kilitli tamponların arasından sıırıyla atlıyor, mağrur çocuklardan oluşan ışıklı grupların arasından geçip dans ediyor; tiyatro kalabalığının akıntısına karşı bir somon balığı gibi şehir merkezine sığıyor; rastgele öldüren yüzlerin yanından hızla geçiyor.

Patlamamış mayınlar gibi gecenin akıntısına kapılan ve özellikle de ona deli olmanın nasıl bir şey olduğunu anlatmak isteyen çılgın yüzlerden kaçınan Farrell, Tremont Avenue ve CCNY'den Lila Braun'u bütün gece boyunca şehirde takip etti. Kimse ona yardım etmeyi teklif etmedi ya da peşinden koşan çılgın hayranlarıyla birlikte ilerleyen tehlikeli görünümü sürtüğü engellemeye

alışmadı; ama o zaman köpekler de kaçmak zorundaydı.

Farrell'la aynı sıkılmış bacaklar ve intikamcı bedenler aracılığıyla. Kalabalık Lila'yı yavaşlatıyordu ama ne zaman boş sokaklara doğru dönse rahatladığını hissediyordu. *Yakında bir yerlerde kan bulmuş olmalıydı.*

Farrell'in rüyaları, onları belli bir sayıda tekrar oynattıktan sonra netliğini yitiriyordu ve gece de öyle oldu. Dolunay gökyüzünde kayarak tavadaki tereyağı gibi inceliyor ve hatırlanan sahneler özensizce birbirinin içine geçmeye başlıyordu. Hangi yöne giderse gitsin Lila'nın ve köpeklerin sesi giderek azalıyordu. Bayan Braun daha uzun aralıklarla gözlerini kırptırıyor, karanlık kapı aralıklarında ve metro ızgaralarının altında başkomiser bir kor gibi yanarak tabancasının namlusunu gökkuşağına çeviriyordu. Sonunda Lila'yı sonsuza dek kaybetti ve bununla birlikte uyanmış gibi göründü.

Hala geceydi ama karanlık değildi ve Riverside Drive'da serin, grenli bir sisin içinden yavaşça eve doğru yürüyordu. Ay batmıştı ama nehir garip bir şekilde parlaktı: Köprüye kadar gri ışıltılar saçıyordu, burada farlar salyangoz gibi parlak, ıslak izler bırakıyordu. Sokakta başka kimse yoktu.

"Aptal karı," dedi yüksek sesle. "Canı cehenneme. Etrafta dolaşmak istiyorsa, bırak dolaşsın." Kurt adamların yavruları olup olamayacağını ve ne tür yavrular olabileceklerini merak etti. Lila şimdiye kadar kan için köpeklere saldırmış olmalıydı. Zavallı köpekler, diye düşündü. Hepsi çok kirli ve masumdu ve onunla mutluydular.

"Hepimiz için ahlaki bir ders," diye açıkladı duygusallıkla. "Yabancı, hevesli kadınlarla dalga geçmeyin, sizi öldürürler." Biraz histerikti. Sonra, iki blok ileride, nehrin gri ışığında cılız bir şekil gördü; şimdi yalnızdı ve acele ediyordu. Farrell ona seslenmedi ama koşmaya başlar başlamaz kurt dönüp ona baktı. O mesafeden bile gözleri lekeli, çizgili ve vahşiydi. Ağzının bir tarafındaki tüm dişleri görünüyordu ve re gibi hırıliyordu.

Farrell durmadan ona doğru koşuyor, "Eve git, eve git! Lila, seni aptal, eve git, sabah oldu!" Korkunç bir şekilde hırladı, ama Farrell bir bloktan daha az uzaklaştığında tekrar döndü ve caddenin karşısına geçerek West End Avenue'ye doğru koşmaya başladı. Farrell, "Aferin kızıma, işte böyle," dedi ve topallayarak peşinden gitti.

West End Caddesi'nde gün doğumundan önceki saatlerde birçok insan köpeklerini gezdirmek için dışarı çıkardı. Farrell bunu zavallı Grunewald'la sık sık yaptığı için şafak vakti yürüyüşe çıkanların çoğunu tanıyor, bazılarıyla da konuşuyordu. Bunların önemli bir kısmı fahişeler ve homoseksüellerdi, her ikisinin de New York'ta her zaman köpekleri varmış gibi görünüyordu. Sessizce, neredeyse her zaman yalnız, küçük, telaşlı hayvanları tarafından yönlendirilen, ancak şehirle ve sona eren geceyle bir tür kaçak ateşkes içinde hareket eden Doksanlar'da bir aşağı bir yukarı sürükleniyorlardı. Farrell bazen hepsinin uyuduğunu ve bu saatin sahip oldukları tek gerçek dinlenme olduğunu hayal ediyordu.

Robie'yi Scone ve Crumpet adlı iki köpeğinden tanıdı. Robie, Farrell'ın evinin hemen altındaki dairede, genellikle mutsuz bir şekilde yaşıyordu. Köpekler Chihuahua ve Yorkshire terrier cinsi korkunç küçük ev köpekleriydi ama Robie onları seviyordu.

Lila'yı ilk gören erkek Crumpet oldu. Sevinçli bir hoş geldin ve teklif havlaması attı (Robie'ye göre Scone onu sıkıyordu ve zaten büyük kızlardan hoşlanıyordu) ve tasmağını Robie'nin gevşek elinden çekerek onu karşılamak için fırladı. Kurt, ölümcül yanlış anlamasını fark edip dehşet içinde miyavlayarak çaresizce geri çekilmeden önce neredeyse onun üzerine gelmişti.

Robie feryat etti ve Farrell elinden geldiğince hızlı koştu, ama Lila Crumpet'i ayağından düşürdü ve daha havadayken boğazını kesti. Sonra cesedin üzerine çömeldi ve korkunç bir şekilde burnunu soktu.

Robie aslında Lila'nın üzerine atlayıp onu ölü köpeğinden uzaklaştırmaya çalışacaktı. Bunun yerine, nefes nefese gelen Farrell'a döndü ve ona büyük bir güç ve isabetle vurmaya başladı. "Lanet olsun sana, lanet olsun sana!" diye hıçkırdı. Küçük Scone bir mandrake gibi çığlık atarak köşeden kaçtı.

Farrell kollarını kaldırdı ve yumruklarını savurdu, bir yandan da sesi yırtılana kadar Lila'ya bağıırıyordu. Ama kan çılgınlığı onu ele geçirmişti ve Farrell onun o anlarda nasıl olabileceğini hiç hayal etmemişti. Her nasılsa bütün gece onu seven köpeklerin canını bağıışlamıştı ama şimdi susuzluktan başka bir şey değildi. Crumpet'in bedenini sanki emziriyormuş gibi itti ve yoğurdu.

Cadde boyunca sabah köpekleri trompet gibi havlıyordu. Farrell, Robie'nin yumuşak ellerinden sıyrıldı ve onların geldiğini gördü; tasmalarına takılıp düşüyorlar, boylarından büyük bir hızla koşuyorlardı.

güçük bacaklar. Küçük, şımarık canavarlardı, çoğu kilolu ve kısa boyluydu ve çoğu genç değildi. Sahipleri arkalarından erkekçe olmayan evcil hayvan isimleri sayıklıyordu ama onlar kendilerinden çok daha büyük sözler söyleyerek ölümlerine doğru cesurca paytak paytak yürüyorlardı ve hiçbiri arkasına bakmıyordu.

Ağzı gözlerine kadar kızarmış halde başını kaldırdı. O zaman köpekler bocaladı, çünkü cinayeti kokladıklarında tanıyorlardı ve aptal, miyop gözleri bile karşılarındaki yaratığın ne olduğunu belli belirsiz anlıyordu. Ama aşkın kokusunu da biliyorlardı ve hepsi de centilmendi.

Kendisine ulaşan ilk ikisini -bir spitz ve bir cocker spaniel- iki çene darbesiyle öldürdü. Ama daha yemeğine oturamadan üç Peke ona doğru koşmaya başladı, gerçi birbirlerinin omuzlarında durmaları gerekirdi. Lila hiç ses çıkarmadan döndü ve onlar da yuvarlanıp bağırarak ama yara almadan yere düştüler. Lila döner dönmez Peke'ler tekrar ona saldırdı, şimdi onlara birkaç cesur kaniş de katılmıştı. Lila tekrar döndüğünde kanişlerden birini yakaladı.

Robie Farrell'ı dövmeyi bırakmış, trafik lambasına yaslanmış, hastalanmıştı. Ama şimdi başkaları da koşuyordu: ağlayan orta yaşlı siyah bir adam; plastik araba montu ve yatak odası terlikleri giymiş tombul bir genç, "Tanrım, onları yiyor, şuna bak, gerçekten onları yiyor!" diye sızlanıp duruyordu. Her ikisi de köpüklü bej saçlı, pantolon giymiş iki zayıf, yaşlanmayan kız. Hepsi de duymazdan geldikleri köpeklerine çılgınca sesleniyor ve Farrell'ı yakalayıp yüzüne doğru bağırıyorlardı. Arabalar durmaya başladı.

Gökyüzü ince ve serindi, soluk altın renginde yükseliyordu ama Lila buna aldırmış etmedi. Küçük köpek sürüsünün altında rampa çıkıyordu; şaha kalkıyor ve daireler çizerek dönüyor, kan hırıliyordu. Köpekler dehşet içinde ve şaşkındı ama işlerinden asla sapmadılar. Sevgi kokusu onlara hoş karşılandıklarını söylüyordu, her ne kadar onları nezaketsizce karşılıyor gibi görünse de. Lila kendini salladı ve çift koşum takımıyla topallayan bir çift ciyaklayan dachshund kaldırımından yuvarlanarak Farrell'ın ayaklarının dibine düştü. Çırpınarak ayağa kalktılar ve hemen kendilerini girdabın içine çektiler. Lila içlerinden birini neredeyse ikiye bölerek ısırdı ama diğer dachshund, parçalanmış yoldaşını da beraberinde sürükleyerek onun arka ayaklarına tırmanmaya devam etti. Farrell gülmeye başladı.

Siyah adam "Komik olduğunu mu sanıyorsun?" dedi ve ona vurdu. Farrell hala gülerek yerine oturdu. Adam utanmış bir halde Farrell'a mendilini uzatarak onun yanında durdu. "zr dilerim, bunu yapmamalıydım," dedi. "Ama senin köpeğin benim köpeğimi öldürdü."

"O benim köpeğim değil," dedi Farrell. Aralarından bir adamın geçmesine izin vermek için hareket etti ve sonra onun iki eliyle tabancasını tutan başkomiser olduğunu gördü. Kırmızı olana kadar kimse onu fark etmedi; ama Farrell köpüklü saçlı kızlardan birini itti ve silah patlarken kız başkomisere doğru tökezledi. Gümüş kurşun park halindeki bir arabanın camını kırdı.

İlk kurşunun yankıları hala evlerin arasında gidip gelirken başkomiser tekrar kırmızıya döndü. Bu kez bir Pomeranian ığlık attı ve bir kadın "Aman Tanrım, Borgy'yi vurdu!" diye bağırdı. Ama kalabalık dağılıyor, televizyondaki haplar gibi tek tek parçalarına ayrılıyordu. İzleyen arabalar silahı görünce hızla uzaklaşmış, pencerelerden aşağı bakan yüzler kaybolmuştu. Farrell dışında kalan birkaç kişi sokağın yarısına kadar dağılmıştı. Gökyüzü şimdi hızla aydınlanıyordu.

"Tanrı aşkına, ona izin vermeyin!" diye seslendi aynı kadın bir kapı aralığından. Ancak iki adam onu susturma hareketleri yaparak, "Sorun değil, o şeyi nasıl kullanacağını biliyor. Devam et, dostum."

Silah sesleri sonunda küçük köpekleri korkutarak Lila'dan uzaklaştırmıştı. Ağzı geriye doğru kırışmış, gözleri yeşilden çok siyah olan Lila, seğiren krk lekelerinin arasına melmıştı. Farrell, vücudunun altından köpek ceketi olarak kullanılmış ekose bir paavranın çıktığını gördü. Adamlar ateş etmesi için ona bağırırken, başkomiser eğilip silahın namlusuna gözlerini kısarak bakıyor ve grotesk bir dikkatle nişan alıyordu. Son gümüş kurşunu sıkmadan önce kurt adama ulaşamayacak kadar uzaktaydı, yine de o ölmeden önce öleceği kesindi. Nişan alırken dudakları kıpırdıyordu.

İki uzun adım Farrell'ı başkomiserin arkasına getirebilirdi. Daha sonra kendi kendine tabancadan korktuğunu söyledi, çünkü bu Lila'ya baktığında neler hissettiğini hatırlamaktan daha kolaydı. Kadının dili hiç susmuyordu.

Karanlık çenesi; ve sıçramaya hazırlanırken bile kanlı bir pençesini ağzına götürdü. Farrell onun yatak odasında dolanıp yüzüne üflediğini düşündü. Başkomiser homurdandı ve Farrell gözlerini kapattı. Yine de o anda bile kendini bir şeyler yaparken bulmayı bekliyordu.

Sonra Bayan Braun'un kusursuz sesini duydu. "*Sakin buna cüret etme!*" Bayan Braun, Lila ile başkomiserin arasında duruyordu: ayakkabısının biri gitmiş, diğerinin topuğu çıkmıştı; örgü elbisesi omuzlarından yırtılmış, yüzü yorgun ve lekeli bir haldeydi. Ama kadın ürkmüş müfettişe bir tabanca doğrulttu ve müfettiş sanki kadının da tabancası varmış gibi hızla geri çekildi.

"Hanımefendi, o bir kurt," diye sinirli bir şekilde itiraz etti. "Hanımefendi, lütfen çekilin, yoldan çekilin. O bir kurt, şimdi gidip onu vuracağım."

"O silah için ruhsatınızı görmek istiyorum." Bayan Braun elini uzattı. Müfettiş gözlerini kırıştırtarak ona baktı ve çaresizlik içinde mırıldandı. "Bu eyalette gizli silah taşıdığınız için yirmi yıl hapse mahkum edilebileceğinizi biliyor musunuz? Ruhsatsız silah bulundurmanın cezasının ne olduğunu biliyor musunuz? Ne beş. Bin. Dolar." Sokağın aşağısındaki adamlar ona bağıırıyordu ama o dönüp küçük ölü köpeklerin arasında hırlayan yaratığa baktı.

"Haydi, Lila," dedi. "Bernice ile eve gel. Çay yapacağım ve konuşacağız. Gerçekten konuşmayalı uzun zaman oldu, biliyor musun? Sen küçükken uzun uzun konuşurduk ama artık konuşmuyoruz." Kurt hırlamayı kesmişti ama daha da **alçalmıştı** ve kulakları hâlâ başının önündeydi. Bayan Braun, "Hadi bebeğim. Dinle, ne yapacağımı biliyorum - ce'de hasta olduğunu söyleyeceksin ve birkaç gün kalacaksın. İyice dinlenirsin, hatta belki yeni bir doktor için etrafa bakarız, ne dersin? Schechtman senin için hiçbir şey yapmadı, onu hiç sevmedim. Eve gel, tatlım. Annem burada, Bernice biliyor." Bir adım attı. Sessiz kurda doğru elini uzattı.

Başkomiser çaresiz, sözsüz bir çığlık attı ve Bayan Braun'u beceriksizce bir tarafa iterek ileri atıldı. "Köpeğim, köpeğim!" diye feryat ederek tabancasını doğrulttu. Silah patladığında Lila havadaydı ve gölgesi peşinden fırladı, çünkü güneş doğmuştu. Bir çift ölü Peke'nin üzerine yığıldı. Kanları göğüslerine ve solgun boğazına bulaşmıştı.

Bayan Braun ögle yemeği düdüğü gibi çığlık attı. Müfettişı sokağa fırlattı ve Lila'nın üzerine yayılarak onu Farrell'in görüş alanından tamamen gizledi. "Lila, Lila," diye mırıldandı kızı, "zavallı bebek, hiç şansın yoktu. Seni farklı olduğun için öldürdü, farklı olan her şeyi öldürdükleri gibi." Farrell ona yaklaştı ve eğildi, ama o başını kaldırmadan onu duvara doğru itti. "Lila, Lila, zavallı bebek, zavallı sevgilim, belki daha iyidir, belki şimdi mutlusundur. Hiç şansın olmadı, zavallı Lila."

Köpek sahipleri yavaşça geri çekiliyor, hayatta kalan köpekler de onlara doğru koşuyordu. Başkomiser kaldırımın kenarına çömelmiş, başını kollarının arasına almıştı. Yorgun ve mutsuz bir ses, "Tanrı aşkına Bernice, üzerimden kalkar mısın? Bağırmayı kesmene gerek yok, sadece in."

O ayağa kalktığında, arabalar tekrar sokakta durmaya başladı. Bu durum polisin geçmesini çok zorlaştırdı.

Kimse suç duyurusunda bulunmadı, çünkü suç duyurusunda bulunacak kimse yoktu. Katil köpek -ya da bazılarının ısrar ettiği gibi kurt- gitmişti; ve eğer bir sahibi varsa bile, o da bulunamıyordu. Kurdun güneş ışığı değdiğinde genç bir kıza dönüştüğünü gerçekten gören insanlara gelince; çoğu bunu görmemeyi başardı, ancak asla gerçekten unutmadılar. Ne gördüklerini gayet iyi bilen ve bunu asla unutmayan birkaç kişi vardı ama onlar da hiçbir şey söylemedi. Bununla birlikte, ruhsatsız tabanca bulundurmaktan dolayı başkomiserin cezasını ödemek için katkıda bulundular. Farrell elinden geleni yaptı.

Lila gün batımından önce Farrell'in hayatından çıktı. Annesiyle birlikte şehir dışına çıkmamış, eşyalarını toplayıp Village'daki arkadaşlarının yanına gitmişti. Daha sonra Christopher Street'te yaşadığını duydu; ve daha sonra Berkeley'e taşındığını ve okula geri döndüğünü. Onu bir daha hiç görmemiş.

"Böyle olmak zorundaydı," demişti bir keresinde Ben'e. "Birbirimiz hakkında çok fazla şey biliyorduk. Gördün mü, bilmenin başka bir tarafı daha var. Bana bakamıyordu."

"Yani onu o köpeklerle gördüğün için mi? Yoksa o küçük delinin onu vurmasına izin vereceğinizi bildiği için mi?" Farrell başını salladı.

"Sanırım öyleydi, ama daha çok başka bir şeydi, bildiğim bir şey. Kız fırladığında, adam ona son kez ateş ettiğinde, kız adamın üzerine atlamıyordu. Doğruca annesine doğru gidiyordu. Gün doğumu olmasaydı onu da yakalayacaktı."

Ben usulca ısıklık çaldı. "Acaba yaşlı karısı biliyor mu?" "Bernice Lila hakkında her şeyi biliyor," dedi Farrell.

Bayan Braun yaklaşık iki yıl sonra onu arayarak Lila'nın evleneceğini söyledi. Onu aramak için epey para ve ustalık harcamış olmalıydı (o zamanlar Farrell'in yaşadığı yerde telefon hattı günde dört saat açıktı), ama paranın iyi harcandığını düşündüğünü statikteki kindarlıktan anlıyordu.

"Stanford'da," diye çatırdadı. "Bir araştırma psikoloğu. Balayı için Japonya'ya gidiyorlar."

Farrell, "Bu çok güzel," dedi. "Onun adına gerçekten çok sevindim Bernice." "Lila'yı biliyor mu?" diye sormadan önce tereddüt etti. Yani, neler olduğunu-?"

"O biliyor mu?" diye bağırdı. "Bununla gurur duyuyor, harika olduğunu düşünüyor! Bu onun büyük oğlu!"

"Bu harika. Bu ne. Hoşça kal Bernice. Gerçekten çok sevindim."

Bunu düşündükçe seviniyor ve biraz da hüzünleniyordu. Burada birlikte yaşadığı kızın gerçekten tuhaf bir takıntısı vardı.

The Last Unicorn

TEK BOYNUZLU MISIR leylak ağaçlarının arasında yaşıyordu ve yapayalnızdı. Çok yaşlıydı, ama bunu bilmiyordu ve artık deniz köpüğünün dikkatsiz rengi değil, mehtaplı bir gecede yağan karın rengindeydi. Ama gözleri hala berrak ve yıpranmamıştı ve hala denizin üzerinde bir gölge gibi hareket ediyordu.

Tek boynuzlu atların sık sık resmedildiği gibi boynuzlu bir ata hiç benzemiyordu; daha küçük ve çift tırnaklıydı ve atların hiçbir zaman sahip olmadığı, geyiklerin sadece utangaç, ince bir taklitte ve keçilerin dans ederek alay ettiği o en eski, en vahşi zarafete sahipti. Boynu uzun ve inceydi, bu da başının olduğundan daha küçük görünmesine neden oluyordu ve neredeyse sırtının ortasına kadar inen yelesi karahindiba tüyü kadar yumuşak ve sirrus kadar temizdi. Sivri kulakları ve ince bacakları vardı, ayak bileklerinde beyaz tüyler vardı; ve gözlerinin üzerindeki uzun boynuz en derin gece yarısında bile kendi deniz kabuğu ışığıyla parlıyor ve titriyordu. Onunla ejderhaları öldürmüş, zehirli yarası kapanmayan bir kralı iyileştirmiş ve ayı yavruları için olgun kestaneleri devirmişti.

Tek boynuzlu atlar ölümsüzdür. Doğaları gereği tek bir yerde yalnız yaşarlar: genellikle kendilerini görebilecekleri kadar berrak bir havuzun olduğu bir ormanda - biraz kibirlidirler, kendilerini dünyanın en güzel yaratıkları olarak bilirler ve ayrıca sihirlidirler. Çok nadiren çiftleşirler ve hiçbir yer bir tek boynuzlu atın doğduğu yerden daha büyüğü değildir. En son başka bir tek boynuzlu at gördüğünde, hâlâ ara sıra onu aramaya gelen genç bakireler ona farklı bir dilde seslenmişti; ama o zamanlar aylar, yıllar ve yüzyıllar, hatta mevsimler hakkında hiçbir fikri yoktu. Ormanında her zaman ilkbahardı, çünkü orada yaşıyordu ve bütün gün büyük kayın ağaçlarının arasında dolaşüyor, yerde ve çalılarının altında, yuvalarda ve mağaralarda, toprakta ve ağaç tepelerinde yaşayan hayvanları izliyordu. Nesilden nesile, kurtlar ve tavşanlar, avlandılar, sevdiler, çocukları oldu ve öldüler ve tek boynuzlu at bunların hiçbirini yapmadığı için onları izlemekten asla yorulmadı.

Bir gün, uzun yayları olan iki adam geyik avlamak için onun ormanından geçiyordu. Tek boynuzlu at onları takip etti, o kadar temkinli hareket ediyordu ki atlar bile onun yakınlarda olduğunu bilmiyordu. Adamların görüntüsü

Onu eski, yavaş, garip bir şefkat ve dehşet karışımıyla sevdi. Elinden gelse kimsenin onu görmesine izin vermezdi, ama atlıların geçişini izlemekten ve konuşmalarını duymaktan hoşlanırdı.

"Bu ormanın havasını hiç sevmedim," diye homurdandı iki avcıdan yaşlı olanı. "Tek boynuzlu atların ormanında yaşayan yaratıklar zamanla kendi sihirlerini öğrenirler ve esas olarak ortadan kaybolmakla ilgilenirler. Burada hiç av bulamayacağız."

"Tek boynuzlu atlar çoktan yok oldu," dedi ikinci adam. "Eğer gerçekten de öyleyse. Burası da diğerleri gibi bir orman."

"O zaman neden burada yapraklar hiç dökülmüyor ya da kar yağmıyor? Size söylüyorum, dünyada tek boynuzlu bir at kaldı - yalnız yaşlı şeye iyi şanslar diyorum - ve o bu ormanda yaşadığı sürece, eyerine bir baştankara bile alan bir avcı olmayacak. Sür, sür, göreceksin. Onların yollarını bilirim, tek boynuzlu atların."

"Kitaplardan," diye yanıtladı diğeri. "Sadece kitaplardan, masallardan ve şarkılardan. Üç kralın hükümdarlığı boyunca ne bu ülkede ne de başka bir yerde tek boynuzlu at görüldüğüne dair bir fısıltı bile duyulmadı. Tek boynuzlu atlar hakkında benden fazla bir şey bilmiyorsun, çünkü ben de aynı kitapları okudum, aynı hikâyeleri dinledim ve ben de hiç görmedim."

İlk avcı bir süre sessiz kaldı ve ikincisi kendi kendine ekşi bir ısıklık çaldı. Sonra birinci dedi ki, "Büyük büyükannem bir keresinde tek boynuzlu bir at görmüş. Ben küçükken bana anlatırdı."

"Öyle mi? Ve onu altın bir dizginle mi yakaladı?"

"Hayır. Onda yoktu. Tek boynuzlu atı yakalamak için altın bir dizgine sahip olmana gerek yok; o kısım masalda kaldı. Sadece kalbinizin temiz olması gerekir."

"Evet, evet." Genç adam kıkırdadı. "Tek boynuzlu atına bindi mi o zaman? Ağaçların altında, dünyanın ilk günlerindeki bir su perisi gibi çıplak mı?"

"Büyük büyükannem büyük hayvanlardan korkardı," dedi ilk avcı. "Ona binmedi ama kıpırdamadan oturdu ve tek boynuzlu at başını onun kucağına koyup uykuya daldı. Büyük büyükannem o

uyanana kadar hiç kıpırdamamış."

"Neye benziyordu? Plinius tek boynuzlu atı çok vahşi, vücudunun geri kalan kısmı ata benzeyen, başı geyik, ayakları fil, kuyruğu ayı olan; derin, böğüren bir sesi ve iki arşın uzunluğunda tek bir siyah boynuzu olan bir hayvan olarak tarif eder. Ve Çinliler -"

"Büyük büyükannem sadece tek boynuzlu atın güzel bir kokusu olduğunu söyledi. Bırakın vahşi bir hayvanı, bir kedinin ya da ineğin bile kokusuna asla tahammül edemezdi. Ama tek boynuzlu atın kokusunu çok severdi. Bir keresinde bana anlatırken ağlamaya başlamıştı. Tabii o zamanlar çok yaşlı bir kadındı ve ona gençliğini hatırlatan her şeye ağlardı."

"Geri dönüp başka bir yerde avlanalım," dedi ikinci avcı aniden. Onlar atlarını döndürürken tek boynuzlu at usulca çalılıkların arasına girdi ve ancak onlar bir kez daha onun önüne geçtiklerinde yola koyuldu. Adamlar ormanın sınırına yaklaşıp kadar sessizce at sürdüler, ikinci avcı sessizce sordu: "Sence neden gittiler? Tabii böyle şeyler varsa."

"Kim bilir? Zaman değişir. Bu çağın tek boynuzlu atlar için iyi bir çağ olduğunu söyleyebilir misiniz?"

"Hayır, ama acaba bizden önce herhangi bir insan kendi zamanının tek boynuzlu atlar için iyi bir zaman olduğunu düşünmüş müdür? Ve şimdi bana öyle geliyor ki hikayeler duymuştum ama şaraptan uykum gelmişti ya da başka bir şey düşünüyordum. Neyse, önemli değil. Acele edersek avlanmak için yeterince ışık var. Gel!"

Ormandan çıktılar, atlarını dörtlüyle koşturdular ve hızla uzaklaştılar. Ama onlar gözden kaybolmadan önce, ilk avcı omzunun üzerinden geriye baktı ve sanki gölgede duran tek boynuzlu atı görür gibi seslendi, "Olduğun yerde kal, zavallı hayvan. Bu dünya sana göre değil. Ormanında kal ve ağaçlarını yeşil, dostlarını uzun ömürlü tut. Genç kızlara aldırma, çünkü onlar asla aptal yaşlı kadınlardan başka bir şey olamazlar. Ve sana iyi şanslar."

Tek boynuzlu at ormanın kenarında kıpırdamadan durdu ve yüksek sesle, "Ben var olan tek boynuzlu atım," dedi. Bu sözler yüz yıldan uzun bir süredir kendi kendine bile söylediği ilk sözlerdi.

Bu olamaz, diye düşündü. Yalnız olmayı, başka bir tek boynuzlu at görmeyi hiç umursamamıştı, çünkü dünyada kendisi gibi başkalarının da olduğunu hep biliyordu ve bir tek boynuzlu atın

daha fazlasına ihtiyacı yoktu

Bundan daha iyi bir arkadaş olamazdı. "Ama diğerleri gitmiş olsaydı bilirdim. Ben de gitmiş olurum. Benim başıma gelmeyen hiçbir şey onların başına gelemez."

Kendi sesi onu korkutuyor ve koşmak istemesine neden oluyordu. Ormanının karanlık patikalarında hızlı ve ışıltılı bir şekilde ilerliyor, çimenlerle dayanılmaz derecede parlak ya da gölgelerle yumuşak ani açıklıklardan geçiyor, ayak bileklerine değen yabancı otlardan rüzgârın yaprakları kaldırdığı mavi ve gümüş renklerin böcek hızındaki titreşimlerine kadar etrafındaki her şeyin farkında oluyordu. "Ah, burayı asla terk edemem, gerçekten dünyadaki tek tek boynuzlu at ben olsaydım asla terk edemezdim. Burada nasıl yaşanacağını biliyorum, her şeyin kokusunu, tadını ve nasıl olduğunu biliyorum. Dünyada bundan başka ne arayabilirim ki?"

Ama sonunda koşmayı bırakıp kıpırdamadan durduğunda, başının üstündeki kargaları ve sincapların kavgasını dinlerken merak etti: "Ama ya uzaklarda bir yerde birlikte at sürüyorlarsa? Ya saklanıp beni bekliyorlarsa?"

O ilk şüphe anından itibaren onun için huzur yoktu; ormanından ayrılmayı ilk hayal ettiği andan itibaren, başka bir yerde olmak istemeden bir yerde duramıyordu. Havuzunun yanında bir aşağı bir yukarı koşturup durdu, huzursuz ve mutsuzdu. Tek boynuzlu atlar seçim yapmak için yaratılmamıştır. Gece gündüz hayır, evet ve tekrar hayır dedi ve ilk kez dakikaların solucanlar gibi üzerinde süründüğünü hissetmeye başladı. "Gitmeyeceğim. İnsanların bir süredir tek boynuzlu at görmemiş olması, hepsinin yok olduğu anlamına gelmez. Doğru olsa bile gitmem. Ben burada yaşıyorum."

Ama sonunda sıcak bir gecenin ortasında uyandı ve "Evet, ama şimdi" dedi. Hiçbir şeye bakmamaya ve hiçbir şeyi koklamamaya çalışarak, toynaklarının altında toprağını hissetmemeye çalışarak ormanında aceleyle ilerledi. Karanlıkta hareket eden hayvanlar, baykuşlar, tilkiler ve geyikler, o geçerken başlarını kaldırdılar ama o onlara bakmadı. Çabuk gitmeliyim, diye düşündü ve olabildiğince çabuk geri dönmeliyim. Belki de çok uzağa gitmem gerekmeyecek. Ama diğerlerini görsem de görmesem de çok yakında, elimden geldiğince çabuk döneceğim.

Ayın altında, ormanının kenarından geçen yol su gibi parlıyordu ama ağaçlardan uzaklaşıp yola adımını attığında, yolun

ne kadar zor ve uzun olduğunu hissetti. Neredeyse geri dönüyordu

Ama bunun yerine, hâlâ kendisine doğru sürüklenen orman havasından derin bir nefes aldı ve alabildiği kadar uzun bir süre ağzında tuttu.

Uzun yol hiçbir yere gitmiyordu ve sonu da yoktu. Köylerden ve küçük kasabalardan, kırlardan ve dağlardan, taşlı çoraklardan ve taşlardan fışkıran çayirlardan geçiyordu ama bunların hiçbirine ait değildi ve hiçbir yerde dinlenmiyordu. Tek boynuzlu atı koşturuyor, gelgit gibi ayaklarını çekiştiriyor, onu telaşlandırıyor, alışkın olduğu gibi sessiz kalıp havayı dinlemesine asla izin vermiyordu. Gözleri her zaman tozla doluydu ve yelesi sert ve kirden ağırdı.

Ormanında zaman her zaman yanından geçip gitmişti, ama şimdi seyahat ederken zamanın içinden geçen oydu. Ağaçların renkleri değişti ve yol boyunca hayvanlar ağır paltolar giydi ve onları tekrar kaybetti; bulutlar değişen rüzgarların önünde süründü ya da acele etti ve güneşte pembe ve altın rengindeydi ya da fırtınayla morardı. Gittiği her yerde halkını aradı, ama onlardan hiçbir iz bulamadı ve yol boyunca konuşulduğunu duyduğu tüm dillerde artık onlar için bir kelime bile yoktu.

Bir sabah erkenden, uyumak için yoldan sapmak üzereyken, bahçesinde çapa yapan bir adam gördü. Saklanması gerektiğini bildiği için kıpırdamadan durup adamın çalışmasını izledi, ta ki adam doğrulup onu görene kadar. Adam şişmandı ve attığı her adımda yanakları zıplıyordu. "Oh," dedi. "Oh, çok güzelsin."

Adam kemerini çekiştirip bir halka yaptıktan sonra beceriksizce ona doğru ilerlediğinde, tek boynuzlu at korkmaktan çok memnun oldu. Adam onun ne olduğunu ve kendisinin de ne için olduğunu biliyordu: şalgam çapalamak ve parlayan ve kendisinden daha hızlı koşabilen bir şeyin peşinden gitmek. Adamın ilk hamlesini, sanki rüzgâr onu adamın ulaşamayacağı bir yere savurmuş gibi hafifçe savuşturdu. "Zamanında çanlar ve sancaklarla avlandım," dedi ona. "İnsanlar beni avlamanın tek yolunun kovalamacayı o kadar harikulade hale getirmek olduğunu biliyorlardı ki, onu görmek için yaklaşıyordum. Ve buna rağmen bir kez bile yakalanmadım."

"Ayağım kaymış olmalı," dedi adam. "Sakin ol, seni güzel şey."

"Adam kendini toparlarken tek boynuzlu at, "Beni yakaladıktan sonra benimle ne yapmayı hayal ettiğini hiç anlamadım," diye düşündü. Adam tekrar sıçradı ve kadın ondan yağmur gibi uzaklaştı. "Kendinizi tanıdığınızı sanmıyorum," dedi.

"Ah, sakın ol, sakın ol, şimdi sakın ol." Adamın terleyen yüzü kir içindeydi ve güçlükle nefes alabiliyordu. "Güzel," diye soludu. "Seni küçük güzel kısırak."

"*Kısırak mı?*" Tek boynuzlu at bu kelimeyi öyle bir haykırdı ki adam onu takip etmeyi bıraktı ve ellerini kulaklarına götürdü. "Kısırak mı?" diye sordu, "Ben bir at mıyım? Beni böyle mi görüyorsun? G rd   n Şey bu mu?"

"İyi at," diye nefes nefese kaldı Şişman adam.  itlere yaslandı ve yüzünü sildi. "Kıvrır, temizle, her yerdeki en güzel yaşlı kısırak olacaksın." Elini tekrar kemere uzattı. "Seni panayıra g t recek m," dedi. "Haydi, at."

"Bir at," dedi tek boynuzlu at. "Yakalamaya  alıŐtı ın Şey buydu. Yelesi  apaklarla dolu beyaz bir kısırak." Adam ona yaklaşırken boynuzunu kemerine geçirdi, onu adamın elinden çekip aldı ve yolun karşısındaki bir papatya tarlasına fırlattı. "Bir at mıyım ben?" diye homurdandı. "Gerçekten de bir at!"

Bir an için adam ona çok yaklaştı ve kızın kocaman gözleri adamın küçük, yorgun ve Şaşkın gözlerine dikildi. Sonra döndü ve yola çıktı, o kadar hızlı koşuyordu ki onu görenler, "*İŞte bir at! İŞte gerçek bir at!*" Yaşlı bir adam karısına sessizce Şöyle dedi: "Bu bir Ayrab atı. Bir keresinde Ayrab atıyla bir gemideydim."

O zamandan beri tek boynuzlu at, etrafından dolaşmak için hiçbir yol olmadığı sürece geceleri bile Őehirlerden uzak durdu. Öyle olsa bile, kovalayan birkaç adam vardı, ama her zaman başıboş beyaz bir kısıra ı; asla tek boynuzlu bir atı kovalamak için uygun olan neşeli ve saygılı bir Şekilde değil. Ellerinde ipler, a lar ve Şeker topaklarından oluşan yemlerle geliyorlar, ıslık çalıp ona Bess ve Nellie diye sesleniyorlardı. Bazen atların onun kokusunu almasına izin verecek kadar yavaŐlıyor, sonra da hayvanların Şaha kalkmasını, dönmesini ve korkunç binicileriyle birlikte kaçmasını i z l i y o r d u . Atlar onu her zaman tanırdı.

"Bu nasıl olabilir?" diye merak etti. "Sanırım insanlar tek boynuzlu atları unutmuş olsalardı ya da değişmiş olsalardı ve artık tüm tek boynuzlu atlardan nefret edip onları gördüklerinde öldürmeye çalışsalardı bunu anlayabilirdim. Ama onları hiç görmemek, onlara bakıp başka bir şey görmek - o zaman birbirlerine neye benziyorlar? Ağaçlar, evler, gerçek atlar ya da kendi çocukları onlara neye benziyor?"

Bazen, "Eğer insanlar artık neye baktıklarını bilmiyorlarsa, dünyada hâlâ bilinmeyen ve bundan memnun olan tek boynuzlu atlar olabilir," diye düşünüyordu. Ama hem umudun hem de kibrin ötesinde biliyordu ki, tek boynuzlu atlar gittiği için insanlar ve onlarla birlikte dünya da değişmişti. Yine de her gün ormanından hiç ayrılmamış olmayı biraz daha fazla dilemesine rağmen zorlu yolda ilerlemeye devam etti.

Sonra bir öğleden sonra tereyağı bir esintiyle sallanmaya başladı ve boynuzunun ucunda yandı. Her tarafı kadifeydi, koyu renkli ve tozluydu, kanatlarında altın benekler vardı ve bir taç yaprağı kadar inceydi. Boynuzunun ucunda dans ederek, kıvrık kanatlarıyla onu selamladı. "Ben gezgin bir kumarbazım. Nasılsınız?"

Tek boynuzlu at seyahatleri boyunca ilk kez güldü. "Tereyağı, böyle rüzgarlı bir günde dışarıda ne yapıyorsun?" diye sordu ona. "Üşüteceksin ve vaktinden çok önce öleceksin."

"Ölüm insanın saklayacağını alır," dedi tereyağı, "ve insanın kaybedeceğini bırakır. Es, rüzgar ve yanaklarını çatlat. Ben ellerimi yaşamın önünde ısıtıyorum ve dört yönlü rahatlıyorum." Boynuzundaki bir baykuş ışığı gibi parlıyordu.

"Benim ne olduğumu biliyor musun, tereyağı?" diye sordu tek boynuzlu at umutla ve cevap verdi, "Mükemmel, sen bir tüccarsın. Sen benim her şeyimsin, güneş ışığımsın, yaşlı, gri ve uykuyla dolusun, sen benim turşu suratlı, tüketici Mary Jane'imsin." Durakladı,

Kanatlarını rüzgâra karşı çırpıttı ve sohbet edercesine ekledi: "Adın kalbimde asılı altın bir çan. Seni bir kez olsun adınla çağırmak için bedenimi parçalara ayırabilirim."

"Adımı söyle o zaman," diye yalvarmış tek boynuzlu at. "Eğer adımı biliyorsan, söyle bana."

"Rumpelstiltskin," diye yanıtladı tereyağı mutlu bir şekilde. "Yakaladım seni! Madalya alamazsın." "Eve gelmeyecek misin

Bill Bailey, eve gelmeyecek misin, neredede

bir kez gidemedi. Kemerini bağla, Winsocki, git ve düşen bir yıldızı yakala. Clay kıpırdamadan yatıyor, ama kan bir gezgin, bu yüzden tüm bölgede bana katil-şeytan denmeli." Tek boynuzlu atın boynuzunun ışıltısında gözleri kıpkırmızı parlıyordu.

İçini çekti ve hem eğlenmiş hem de hayal kırıklığına uğramış bir halde yoluna devam etti. Bu sana yakışır, dedi kendi kendine. Bir tereyağının adını bilmesini beklememelisin. Tek bildikleri şarkılar, şiirler ve duydukları diğer her şeydir. İyi niyetlidirler ama hiçbir şeyi doğru düzgün yapamazlar. Neden bilsinler ki? Çok erken ölürlər.

"Bir, iki, üç o'lairy," diye şarkı söyleyerek gözlerinin önünde salınan tereyağı; "Hayır, yapmayacağım, leş rahatlığı, o yalnız yola bakmayacağım. Çünkü, ah, ne lanet dakikalar anlatır o'er kim düşkün, yine de şüphe. Acele et, Mirth, ve benim komutanı olduğum bir dizi öfkeli hayali getir, sadece üç gün boyunca indirimli yaz fiyatlarıyla satışta olacaklar. Seni seviyorum, seni seviyorum, oh, dehşet, dehşet, ve sana lanet olsun, cadı, sana lanet olsun, gerçekten ve gerçekten total olmak için kötü bir yer seçtin, söğüt, söğüt, söğüt." Sesi tek boynuzlu atın kafasında gümüş paranın düşüşü gibi çınladı.

Günün geri kalanında onunla birlikte seyahat etti, ancak güneş battığında ve gökyüzü pembe ışıklarla dolduğunda, boynuzundan kurtuldu ve havada ondan önce süzüldü. "A trenine binmeliyim," dedi kibarca. Bulutlara karşı, kadife kanatlarının narin siyah damarlarla kaplı olduğunu görebiliyordu.

"Elveda," dedi. "Umarım daha nice şarkılar duyarsın" -bir tereyağıya veda etmek için aklına gelen en iyi yol buydu. Ama adam onu terk etmek yerine, başının üzerinde, mavi akşam havasında aniden daha az gösterişli ve biraz gergin görünerek konuştu. "Uçup git," diye ısrar etti ona. "Dışarısı senin için çok soğuk." Ama yağ tulumu hâlâ oyalanıyor, kendi kendine mırıldanıyordu.

"Makedonai dediğiniz o ata biniyorlar," diye dalgın dalgın mırıldandı; sonra da çok net bir şekilde, "Tek boynuzlu at. Eski Fransızca, *unicorne*. Latince, *unicornis*. Kelimenin tam anlamıyla tek boynuzlu: *unus*, bir ve *cornu*, boynuz. Tek boynuzlu ata benzeyen muhteşem bir hayvan. Ben bir aşçı, cesur bir kaptan ve *Nancy* gemisinin ikinci kaptanıyım. Burada Kelly'yi gören var mı?" Havada neşeyle kasıla kasıla yürüyordu ve etrafındakiler şaşkınlık ve ciddi bir şüphe içinde ona göz kırptıyordu.

Tek boynuzlu at sonunda adının söylendiğini duyunca o kadar şaşırdı ve o kadar mutlu oldu ki at hakkındaki sözleri unuttu. "Ah, beni tanıyorsun!" diye bağırdı ve sevincinin nefesi tereyağını yirmi metre öteye uçurdu. Tereyağı ona doğru koşarak geri döndüğünde yalvardı: "Tereyağı, eğer gerçekten kim olduğumu biliyorsan, bana benim gibi birini görüp görmediğini söyle, onları bulmak için hangi yöne gitmem gerektiğini söyle. Nereye gittiler?"

"Butter y, butter y, nereye saklanayım?" diye şarkı söyledi solan ışıktaki. "Tatlı ve acı aptal birazdan ortaya çıkacak. Tanrım, keşke aşkım kollarımda olsaydı ve ben yine yatağımda olsaydım." Bir kez daha tek boynuzlu atın boynuzuna yaslandı ve kadın onun titrediğini hissedebiliyordu.

"Lütfen," dedi. "Tek bilmek istediğim, dünyada bir yerlerde başka tek boynuzlu atların da olduğu. Bana benim gibi başkalarının da olduğunu söyle, sana inanayım ve evime, ormanıma gideyim. Çok uzun zamandır uzaktaydım ve yakında geri döneceğimi söylemiştim."

"Ayın dağlarının üzerinden," diye başladı tereyağı, "Gölgenin Vadisi'nden aşağı, atla, cesurca atla." Sonra aniden durdu ve garip bir sesle, "Hayır, hayır, dinle, beni dinleme, dinle. Eğer cesursan halkını bulabilirsin. Uzun zaman önce bütün yollardan geçtiler ve Kızıl Boğa arkalarından koşup ayak izlerini kapattı. Hiçbir şey seni korkutmasın, ama yarı güvenli olma." Kanatları tek boynuzlu atın tenine sürtündü.

"Red Bull mu?" diye sordu. "Red Bull nedir?"

Tereyağı şarkı söylemeye başladı. "Beni takip et. Beni takip edin. Beni takip et. Beni takip et." Ama sonra başını çılgınca salladı ve okudu: "Onun boğası heybetli ve boynuzları vahşi bir öküzün boynuzları gibi. Onlarla halkları, hepsini, dünyanın sonuna kadar itecek. Dinleyin, dinleyin, çabuk dinleyin."

"Dinliyorum," diye bağırdı tek boynuzlu at. "Halkım nerede ve Kızıl Boğa nedir?"

Ama tereyağlı kız gülerek kulağına yaklaştı. "Yerde sürünmekle ilgili kabuslar görüyorum," diye şarkı söyledi. "Küçük köpekler, Tray, Blanche, Sue, bana havlıyorlar, küçük yılanlar, bana tıslıyorlar, dilenciler kasabaya geliyorlar. Ve sonunda istirdiyeler geliyor."

Bir an daha onun önünde alacakaranlıkta dans etti; sonra yol kenarındaki menekşe rengi gölgelere doğru titreyerek uzaklaştı.

de antly, "Ya sen ya ben, güve! Elden ele, elden ele, elden ele..." Tek boynuzlu at onu en son ağaçların arasında küçük bir sıçrayışta görmüştü ve gözleri onu yanıltmış olabilirdi, çünkü gece artık kanatlarla doluydu.

En azından beni tanıdı, diye düşündü üzüntüyle. Bunun bir anlamı var. Ama kendi kendine, Hayır, bunun hiçbir anlamı yok, bir zamanlar birinin tek boynuzlu atlar hakkında bir şarkı ya da bir şiir uydurmuş olması dışında, diye cevap verdi. Ama Red Bull. Bununla ne demek istemiş olabilir? Sanırım başka bir şarkı.

Yavaşça yürüdü ve gece etrafına iyice yaklaştı. Gökyüzü alçaktı ve neredeyse simsiyahtı, ayın kalın bulutların arkasında ilerlediği sararan gümüş rengi bir nokta dışında. Tek boynuzlu at kendi kendine usulca şarkı söyledi, uzun zaman önce ormanında genç bir kızın söylediğini duyduğu bir şarkıydı bu.

"Serçeler ve kediler ayakkabımın içinde
yaşayacak, Benim seninle
yaşayacağımdan daha erken.
Balıklar denizden çıkıp gelecek, Sen
bana dönmeden önce."

Sözleri anlamıyordu ama şarkı ona evini özlemle hatırlatıyordu. Ona öyle geliyordu ki, yola adımını attığı anda sonbaharın kayın ağaçlarını sarsmaya başladığını duymuştu.

Sonunda soğuk çimenlere uzandı ve uykuya daldı. Tek boynuzlu atlar vahşi yaratıkların en ürkek olanlarıdır, ama uyuduklarında mışıl mışıl uyurlar. Yine de, eğer evini düşlemeseydi, tekerlekler paçavralara, küçük çanlar da yünlere sarılmış olsa bile, gecenin içinden yaklaşan tekerlek ve şingirtı sesleriyle mutlaka uyanırdı. Ama çok uzaktaydı, yumuşak çanların gidebileceğinden çok daha uzaktaydı ve uyanmadı.

Her biri siyah örtülü, her biri zayıf siyah bir at tarafından çekilen ve siyah örtülerin arasından rüzgâr estiğinde her birinin kenarları dişleri andıran dokuz araba vardı. En öndeki arabayı çömelmış yaşlı bir kadın sürüyordu ve örtülü yanlarında şu yazılar vardı

Büyük harfler: ANNE FORTUNA'NIN GECE YARISI KARNAVALI. Ve aşağıda, daha küçük harflerle: *Gecenin yaratıkları, gün ışığına çıkarıldı.*

İlk araba tek boynuzlu atın uyuduğu yere yaklaştığında, yaşlı kadın siyah atını aniden durdurdu. Diğer tüm arabalar da durdu ve yaşlı kadın çirkin bir zarafetle kendini yere bırakırken sessizce bekledi. Tek boynuzlu ata yaklaşarak uzun bir süre ona baktı ve sonra şöyle dedi: "Vay be. Vay canına, yaşlı kabuk kalbime şükürler olsun. Ben de sonuncusunu gördüğümü sanmıştım." Sesi havada bal ve barut kokusu bıraktı.

"Eğer bilseydi," dedi ve gülümserken çakıllı dişlerini gösterdi. "Ama ona söyleyeceğimi sanmıyorum." Siyah arabalara baktı ve çenesini iki kez şaklattı. İkinci ve üçüncü arabaların sürücüleri inip ona doğru geldiler. Biri kendisi gibi kısa boylu, esmer ve taşlıydı; diğeri ise uzun boylu, zayıf bir adamdı ve kararlı bir şaşkınlık havası vardı. Eski siyah bir pelerin giymişti ve gözleri yeşildi.

"Ne görüyorsun?" diye sordu yaşlı kadın kısa boylu adama. "Rukh, orada yatan ne görüyorsun?"

"Ölü at," diye cevap verdi. "Hayır, ölü değil. Onu manticore'a ya da ejderhaya ver." Kıkırdaması kibritin çakılışına benziyordu.

Anne Fortuna ona, "Sen bir aptalsın," dedi. Sonra diğerine, "Peki ya sen, büyücü, kahin, thaumaturge? Büyücü gözlerinle ne görüyorsun?" Rukh'la birlikte kahkahalara boğuldu ama uzun adamın hâlâ tek boynuzlu ata baktığını görünce kahkahaları sona erdi. "Cevap ver bana, seni hokkabaz!" diye hırladı ama uzun adam başını çevirmedi. Yaşlı kadın onun yerine çevirdi ve yengeç gibi bir elini uzatıp çenesini çekiştirdi. Adamın gözleri kadının sarı bakışlarının önüne düştü.

"Bir at," diye mırıldandı. "Beyaz bir kısrak."

Anne Fortuna uzun bir süre ona baktı. "Sen de bir aptalsın büyücü," diye kıs kıs güldü sonunda, "ama Rukh'tan daha kötü bir aptal ve daha tehlikeli bir aptal. O sadece açgözlülükten yalan söylüyor, ama sen korkudan yalan söylüyorsun. Ya da iyilikten olabilir mi?" Adam hiçbir şey söylemedi ve Anne Fortuna kendi kendine güldü.

"Pekala," dedi. "Beyaz bir kısrak. Onu karnaval için istiyorum. Dokuzuncu kafes boş."

"İpe ihtiyacım olacak," dedi Rukh. Tam arkasını dönecekti ki yaşlı kadın onu durdurdu.

"Onu tutabilecek tek ip," dedi ona, "eski tanrıların Fenris-kurdunu bağladıkları ip olurdu. O ip kadının nefesinden, kuşun tükürüğünden, bir kadının sakalından, bir kedinin miyavlamasından, bir ayının kaslarından ve bir şeyden daha yapılmıştı. Hatırlıyorum, dağ kökleri. Bu elementlerden hiçbirisi ya da onları bizim için örececek cüceler olmadığından, demir çubuklarla elimizden gelenin en iyisini yapmak zorundayız. Bu yüzden onu uyutacağım," dedi ve Anne Fortuna'nın elleri gecenin havasını örerken boğazından birkaç nahoş kelime mırıldandı. Yaşlı kadın büyüsunü bitirdiğinde tek boynuzlu atta bir şimşek kokusu vardı.

"Şimdi onu kafese koyun," dedi iki adama. "Ne kadar gürültü yaparsanız yapın, gün doğana kadar uyuyacak; tabii alıştığınız aptallığınızla ona ellerinizle dokunmazsanız. Dokuzuncu kafesi parçalara ayırın ve etrafına inşa edin, ama dikkat edin! Yelesini okşayan bir el anında hak ettiği eşek toynağına dönüşür." Yine uzun boylu, zayıf adama alaycı bir bakış attı. "Küçük numaraların senin için olduğundan daha da zor olacak büyücü," dedi hırıltılı bir sesle. "İşe koyulun. Fazla karanlık kalmadı."

Duyulmayacak kadar uzaklaştığında, sanki saati işaretlemek için dışarı çıkmış gibi arabasının gölgesine geri döndüğünde, Rukh adındaki adam tükürdü ve merakla, "Şimdi yaşlı mürekkep balığını endişelendiren şeyin ne olduğunu merak ediyorum. Canavara dokunsak ne fark eder ki?"

Büyücü ona neredeyse duyulamayacak kadar yumuşak bir sesle cevap verdi. "Bir insan elinin dokunuşu, onu şeytanın bile dalabileceği en derin uykudan uyandırır. Ve Fortuna Anne şeytan değil."

"Öyle düşünmemizi isterdi," diye alay etti karanlık adam. "Eşek nalları! Gahhh!" Ama ellerini ceplerinin derinliklerine soktu. "Büyük neden bozulsun ki? Sadece yaşlı beyaz bir kısırak."

Ama büyücü siyah arabaların sonuncusuna doğru uzaklaşıyordu. "Acele edin," diye seslendi omzunun üzerinden. "Yakında gün doğacak."

Dokuzuncu kafesi, parmaklıkları, tavanı ve çatıyı indirip uyuyan tek boynuzlu atın etrafında tekrar bir araya getirmek gecenin geri kalanını aldı. Rukh güvenli bir şekilde kilitletiğinden emin olmak için kapıyı çekiştiriyordu ki, doğudaki gri ağaçlar taşı ve

tek boynuzlu at gözlerini açtı. İki adam telaşla uzaklaştı ama uzun boylu büyücü tam zamanında geriye dönüp baktığında tek boynuzlu atın ayağa kalkıp demir parmaklıklara baktığını, alçak başının yaşlı beyaz bir atın başı gibi sallandığını gördü.

II

Geceyarısı Karnavalı'nın DOKUZ SIYAH arabası gün ışığında daha küçük görünüyordu ve hiç de tehditkâr değillerdi; ölü yapraklar kadar kırılğan ve cılızdılar. Perdeleri gitmişti ve şimdi battaniyelerden kesilmiş hüzünlü siyah bayraklar ve esintide titreyen güdük siyah kurdelelerle süslenmişlerdi. Garip bir şekilde, çalılık bir alana dizilmişlerdi.

Bir üçgeni çevreleyen kafeslerden oluşan bir beşgen ve ortasında Anne Fortuna'nın arabası duruyordu. Yalnızca bu kafes siyah örtüsünü koruyor, içinde ne varsa gizliyordu. Anne Fortuna hiçbir yerde görünmüyordu.

Rukh adındaki adam bir kafesten diğerine yavaş yavaş ilerleyen taşralı kalabalığa önderlik ediyor ve içerideki hayvanlar hakkında kasvetli bir şekilde yorum yapıyordu. "İşte bu manticore. İnsan kafası, aslan gövdesi, akrep kuyruğu. Gece yarısı yakalanmış, nefesini tatlandırmak için kurtadam yiyor. Gecenin yaratıkları, gün ışığına çıkarıldı. İşte ejderha. Ara sıra nefes alır. Genellikle onu dürten insanlara, küçük çocuğa. İçi bir cehennem, ama derisi o kadar soğuk ki yakıyor. Ejderha on yedi dili kötü konuşur ve gut hastalığına yakalanır. Satir. Bayanlar uzak dursun. Gerçek bir baş belası. Tuhaf koşullar altında yakalandı ve gösteriden sonra sadece beyefendilere gösterildi. Gecenin yaratıkları." İçteki üç kafesten biri olan tek boynuzlu at kafesinin yanında duran uzun boylu sihirbaz, beş köşeli yıldızın etrafında ilerleyen alayı izledi. "Burada olmamalıydım," dedi tek boynuzlu ata. "Yaşlı kadın senden uzak durmam için beni uyarmıştı." Hoş bir şekilde kıkırdadı. "Ona katıldığım günden beri benimle alay ediyor, ama bunca zaman onu sinirlendirdim."

Tek boynuzlu at onu neredeyse hiç duymamış. Hapishanesinde dönüp durmuş, etrafını saran demir parmaklıkların dokunuşundan vücudu büzüşmüş

Onu. İnsan gecesinin hiçbir yarattığı soğuk demiri sevmez ve tek boynuzlu at onun varlığına dayanabilse de, öldürücü kokusu kemiklerini kuma ve kanını yağmura çeviriyor gibiydi. Kafesinin parmaklıklarına bir tür büyü yapılmış olmalıydı, çünkü pençeli, pıtır pıtır seslerle birbirlerine kötü kötü fısıldamayı hiç bırakmadılar. Ağır kilit deli bir maymun gibi kıkırdıyor ve viyaklıyordu.

"Bana ne gördüğünü söyle," dedi büyücü, sanki Anne Fortuna ona söylemiş gibi. "Efsane arkadaşlarına bak ve bana ne gördüğünü söyle." Rukh'un demir sesi öğleden sonrasının solgunluğunda çınlayarak geldi. "Yeraltı dünyasının bekçisi. Gördüğünüz gibi üç başlı ve sağlıklı bir engerek kürkü var. En son Herkül zamanında yer üstünde görülmüş, o da onu bir kolunun altına alıp yukarı çekmiş. Ama biz onu daha iyi bir yaşam vaadiyle tekrar gün ışığına çıkardık.

Cerberus. Şu altı hileli kırmızı göze bak. Bir gün onları tekrar araştırabilirsin. Midgard'a giden bu yol

Yılan. Bu taraftan."

Tek boynuzlu at parmaklıkların arasından kafesteki hayvana baktı. Gözleri inançsızlıkla irileşmişti. "O sadece bir köpek," diye fısıldadı. "Sadece tek bir kafası olan ve neredeyse hiç tüyü olmayan aç, mutsuz bir köpek, zavallı şey. Onu nasıl Cerberus sanmış olabilirler? Hepsi kör mü?"

"Tekrar bak," dedi sihirbaz.

"Ve satir," diye devam etti tek boynuzlu at. "Satir bir maymun, çarpık ayaklı yaşlı bir maymun. Ejderha bir timsahtır, ş soluması re solumasından çok daha olasıdır. Ve büyük manticore bir aslandır - mükemmel derecede iyi bir aslan, ama diğerlerinden daha canavarca değil. Anlamıyorum."

Rukh, "Bütün dünyayı sarmalına almış," diye mırıldanıyordu. Ve sihirbaz bir kez daha, "Tekrar bak," dedi.

Sonra, sanki gözleri karanlığa alışıyormuş gibi, tek boynuzlu at her kafeste ikinci bir figür algılamaya başladı. Gece Yarısı Karnavalı'nın tutsaklarının üzerinde devasa bir şekilde duruyorlardı ve yine de onlara katılıyorlardı: bir gerçek tanesinden doğan fırtınalı rüyalar. Bir mantikor vardı -kirli gözlü, salyalı ağızlı, kükreyen, zehirli omurgası kulağının hemen üzerinde sallanıp başını sallayana kadar ölümcül kuyruğunu sırtının üzerinde kıvıran- ve bir de aslan vardı, küçücük ve

karşılaştırma. Yine de aynı yaratıklardı. Tek boynuzlu at şaşkınlıkla damgaladı.

Diğer tüm kafeslerde de durum böyleydi. Gölge ejderha ağzını açıp zararsız bir şekilde tıslarken, Cehennem'in yılan kürklü bekçi köpeği kendisine ihanet edenlerin üzerine üçlü felaketler ve yıkımlar yağdırıyor, satir parmaklıklara doğru aksayarak yürüyor ve genç kızları herkesin içinde imkânsız zevklere çağırıyordu. Timsah, maymun ve hüzünlü köpeğe gelince, tek boynuzlu atın aldanmamış gözleri için bile sadece birer gölge olana kadar bu muhteşem hayaletlerin önünde giderek kayboldular. "Bu garip bir büyücülük," dedi usulca. "Bunun sihirden öte bir anlamı var."

Sihirbaz zevkle ve büyük bir rahatlamayla güldü. "İyi söyledin, gerçekten iyi söyledin. Yaşlı dehşetin iki kuruşluk büyüleriyle *gözlerinizi* kamaştırmayacağını biliyordum." Sesi sertleşti ve gizemli bir hal aldı. "Şimdi üçüncü hatasını yaptı," dedi, "ve bu onun gibi yorgun ve yaşlı bir düzenbaz için en az iki fazla. Zaman yaklaşıyor."

"Zaman yaklaşıyor," diyordu Rukh kalabalığa, sanki büyücüye kulak misafiri olmuş gibi. "Ragnarok. O gün, tanrılar düştüğünde, Midgard'ın Yılanı büyük Thor'a zehirli bir y gibi devrilene kadar bir zehir fırtınası tükürecek. Ve böylece Kıyamet Günü'nü bekleyecek ve oynayacağı rolün hayalini kuracak. Öyle de olabilir, bilemiyorum. "Gecenin yaratıkları, gün ışığına çıkarıldı."

Kafes yılanla doluydu. Ne başı ne de kuyruğu vardı. -Kafesin bir ucundan diğerine yuvarlanan, kendi gürültülü nefes alış verişinden başka hiçbir şeye yer bırakmayan kararmış bir karanlık dalgasından başka bir şey yoktu. Sadece tek boynuzlu at, bir köşede kıvrılmış, uğursuz bir boa gördü; belki de Gece Yarısı Karnavalı'ndaki kendi Yargısı üzerine kara kara düşünüyordu. Ama Yılan'ın gölgesindeki bir solucanın hayaleti kadar küçük ve soluktu.

Meraklı bir aval elini kaldırdı ve Rukh'a sordu: "Eğer bu büyük yılan dediğiniz gibi dünyanın etrafına sarılıyorsa, nasıl oluyor da arabanızda ondan bir parça taşıyorsunuz? Ve eğer sadece kendini gererek denizi paramparça edebiliyorsa, tüm gösterinizi bir kolye gibi takarak sürünmesini engelleyecek ne var?" Mırıldanmalar oldu ve bazı mırıldananlar temkinli bir şekilde geri çekilmeye başladı.

"Bunu sorduğuna sevindim dostum," dedi Rukh kaşlarını çatarak. "Midgard Yılanı bizimkinden farklı bir uzayda, başka bir boyutta var olur. Bu nedenle normalde görünmezdir, ama dünyamıza sürüklendiğinde - Thor'un bir keresinde onu yakaladığı gibi - şimşek gibi net görünür, bu da bizi oldukça farklı görünebileceği başka bir yerden ziyaret eder. Ve doğal olarak, karın boşluğunun bir kısmının her gün ve Pazar günleri Anne Fortuna'nın Gece Yarısı Karnavalı'nda sergilendiğini bilseydi çirkinleşebilirdi. Ama o bilmiyor. Onun göbek deliğine ne olacağından çok düşünmesi gereken başka şeyler var ve biz de -hepiniz gibi- onun huzurunun devamı için şansımızı deniyoruz." Son kelimeyi hamur gibi yuvarlayıp uzattı ve dinleyicileri dikkatle güldü.

"Görünüş büyüler," dedi tek boynuzlu at. "O bir şeyler yapamaz." "Ne de onları gerçekten değiştirebilir," diye ekledi sihirbaz. "Onun eski püskü yeteneği kılık değiştirmiş yalanlar. Ve bu martıların, bu işaretlerin en kolay gelen şeye inanma hevesi olmasaydı, bu beceri bile onu aşardı. Kremayı tereyağına çeviremez ama orada bir manticore görmek isteyen gözlere bir aslana manticore görüntüsü verebilir -aslan yerine gerçek bir manticore, kertenkele yerine bir ejderha ve deprem yerine Midgard Yılanı'nı kabul edecek gözlere. Ve beyaz bir kısrak yerine tek boynuzlu bir at."

Tek boynuzlu at kafesin içinde yavaş ve umutsuzca dönerken durdu ve büyücünün konuşmasını anladığını ilk kez fark etti. Adam gülümsedi ve kadın onun yüzünün yetişkin bir adam için korkutucu derecede genç olduğunu gördü -zamanla yolculuk etmemiş, keder ya da bilgelikle ziyaret edilmemişti. "Seni tanıyorum," dedi adam.

Parmaklıklar aralarında hınzırca fısıldaşıyordu. Rukh şimdi kalabalığı iç kafeslere doğru götürüyordu. Tek boynuzlu at uzun adama sordu, "Kimsin sen?"

"Benim adım Sihirbaz Schmendrick," diye cevap verdi. "Adımı duymamışsınızdır."

Tek boynuzlu at, bir büyücüyü ya da diğerini duymuş olmasının kendisi için zor olduğunu açıklamaya çok yaklaştı, ama sesindeki hüznü ve cesur bir şey onu bundan alıkoydu. Sihirbaz şöyle dedi: "Gösteri için toplanan seyircileri eğlendiriyorum. Minyatür sihirbazlık, el çabukluğu - owers to ags ve ags to sh, hepsi de ikna edici püf noktaları ve eğer yaparsam daha uğursuz mucizeler

yaratabileceğim önerisi eşliğinde

seçtim. Pek iyi bir iş değil ama daha kötülerini de yaşadım ve bir gün daha iyisini de yaşayacağım. Bu bir son değil."

Ama onun sesi tek boynuzlu atı sonsuza dek kapana kısılmış gibi hissettirdi ve bir kez daha kafesinde volta atmaya başladı, kapalı kalmanın dehşetiyle kalbinin patlamasını önlemek için hareket ediyordu. Rukh, parmaklıkların arasında mütevazı bir ağ ören küçük kahverengi bir örümcekten başka bir şey bulunmayan bir kafesin önünde duruyordu. "Lydia'lı Arachne," dedi kalabalığa. "Dünyanın en iyi dokumacısı olduğu kesin; kaderi de bunun kanıtı. Tanrıça Athena'yı bir dokuma yarışmasında yenmek gibi kötü bir şansı vardı. Athena kaybedenlerin en acılsıydı ve Arachne artık bir örümcek, sadece Anne Fortuna'nın Gece Yarısı Karnavalı için özel bir düzenlemeyle yaratılıyor. Karın çözgüsü ve ve asla ikisi aynı olmaz. Arachne."

Demir çubuklardan oluşan tezgâha gerilmiş olan ağ, örümcek bir ipliği düzeltmek için üzerine çıktığında ara sıra ortaya çıkan gökkuşağı titremesi dışında çok basit ve neredeyse renksizdi. Ama izleyenlerin gözlerini -ve tek boynuzlu atın gözlerini de- ileri geri ve giderek daha derine çekiyordu, ta ki dünyadaki büyük yarıklara, acımasızca genişleyen ama Arachne'nin ağı dünyayı bir arada tuttuğu sürece parçalara ayrılmayacak olan siyah yarıklara bakıyor gibi görünene kadar. Tek boynuzlu at iç çekerek kendini kurtardı ve gerçek ağı tekrar gördü. Çok basit ve neredeyse renksizdi.

"Bu diğerleri gibi değil," dedi.

"Hayır," diye isteksizce kabul etti Schmendrick. "Ama bunun için Anne Fortuna'ya teşekkür etmek gerekmiyor. Görüyorsunuz, örümcek inanıyor. O kedi beşiklerini kendisi görüyor ve onların kendi eseri olduğunu düşünüyor. Fortuna Anne'ninki gibi bir sihir için inanç her şeyi değiştirir. Eğer o cadı topluluğu şaşkınlıklarını bir kenara bırakırsa, onun büyücülüğünden geriye ağlayan bir örümceğin sesinden başka bir şey kalmaz. Ve bunu kimse duymazdı."

Tek boynuzlu at ağa bir daha bakmak istemedi. Kendisine en yakın kafese baktı ve aniden vücudundaki nefesin soğuk demire dönüştüğünü hissetti. Meşe ağacından bir tüneğin üzerinde, büyük bronz bir kuşun gövdesine ve cadı yüzüne sahip, tahtayı kavradığı pençeleri gibi sıkılı ve ölümcül bir yaratık oturuyordu. Bir ayının tüylü yuvarlak kulaklarına sahipti; ama pullu omuzlarından aşağıya doğru

Tüylerinin parlak bıçakları, ay ışığı rengindeki saçları, nefret eden insan yüzünün etrafına kalın ve genç bir şekilde düşüyordu. Işıl ışıl parlıyordu ama ona bakmak gökyüzündeki ışığın söndüğünü hissetmek demektir. Tek boynuzlu atı görünce, tıslama ve kıkırdamayı bir arada andıran tuhaf bir ses çıkardı.

Tek boynuzlu at sessizce, "Bu gerçek. Bu Harpy Celaeno."

Schmendrick'in yüzü yulaf ezmesi rengine dönmüştü. "Yaşlı kadın onu tesadüfen yakaladı," diye fısıldadı, "seni yakaladığı gibi uyuyordu. Ama bu kötü bir şanstı ve ikisi de bunu biliyor. Anne Fortuna'nın zanaatı canavarı tutmaya yetecek kadar emin, ama sadece varlığı bile tüm büyülerini o kadar zayıflatıyor ki, kısa bir süre sonra bir yumurtayı kızartacak kadar gücü kalmayacak. Bunu asla yapmamalıydı, gerçek bir harpy'ye, gerçek bir tek boynuzlu ata asla bulaşmamalıydı. Gerçekler onun büyüsünü her zaman eritir ama büyünün kendisine hizmet etmesini sağlamaya çalışmaktan da kendini alamaz. Ama bu sefer-"

"Gökkuşağının kız kardeşi, ister inanın ister inanmayın," diye hayretle izleyenlere seslendiğini duydular Rukh'un. "Onun adı 'Karanlık Olan' anlamına geliyor, fırtınadan önce kanatları gökyüzünü karartan. O ve iki tatlı kız kardeşi, Kral Phineus'un yemeğini yemeden önce kapıp kirleterek neredeyse açlıktan ölmesine neden oluyorlardı. Ama Kuzey Rüzgârı'nın oğulları onları bundan vazgeçirdi, değil mi güzelim?" Harpy hiç ses çıkarmadı ve Rukh bir kafes gibi sırttı.

"Diğerlerinin toplamından daha sert bir mücadele verdi," diye devam etti. "Tüm cehennemi bir saç teliyle bağlamaya çalışmak gibiydi, ama Fortuna Ana'nın güçleri bunun için bile yeterince büyük. Gecenin yaratıkları gün ışığına çıkarıldı. Polly kraker ister mi?" Kalabalıktan çok az kişi güldü. Harpy'nin pençeleri, tahta haykırana kadar tüneğinde sıkıştı.

"O kendini özgür bıraktığında senin de özgür olman gerekecek," dedi büyücü. "Seni kafeste yakalamamalı."

"Demire dokunmaya cesaret edemem," diye cevap verdi tek boynuzlu at. "Boynuzum kilidi açabilir ama ben ona ulaşamam. Dışarı çıkamam." Harpy'nin korkusundan titriyordu ama sesi oldukça sakindi.

Sihirbaz Schmendrick, tek boynuzlu atın mümkün olduğunu düşünebileceğinden birkaç santim daha uzadı. "Korkacak bir şey yok," diye başladı görkemli bir şekilde. "Tüm gizemli havama

rağmen, hisseden bir kalbim var." Ama

Manticore'a kıkırdayan pis çeteden daha sessiz olan Rukh ve takipçilerinin yaklaşmasıyla yarıda kesildi. Büyücü yumuşak bir sesle, "Korkmayın, Schmendrick yanınızda. Benden haber alana kadar hiçbir şey yapmayın!" Sesi tek boynuzlu ata doğru sürüklendi, o kadar zayıf ve yalnızdı ki, gerçekten duyduğundan ya da sadece ona sürtündüğünü hissettiğinden emin değildi.

Hava kararmaya başlamıştı. Kalabalık kafesinin önünde durmuş, garip bir çekingenlikle ona bakıyordu. Rukh, "Tek boynuzlu at," dedi ve kenara çekildi.

Yüreklerin hopladığını, gözyaşlarının aktığını ve nefeslerin geri geri gittiğini duydu ama kimse tek kelime etmedi. Yüzlerindeki keder, kayıp ve tatlılıktan onu tanıdıklarını anladı ve açlıklarını saygı olarak kabul etti. Avcının büyük büyükannesini düşündü ve yaşlanmanın ve ağlamanın nasıl bir şey olduğunu merak etti.

"Çoğu gösteri," dedi Rukh bir süre sonra, "burada sona ererdi, çünkü gerçek bir tek boynuzlu attan sonra ne sunabilirlerdi ki? Ama Anne Fortuna'nın Gece Yarısı Karnavalı'nda bir gizem daha var; ejderhadan daha yıkıcı, mantikordan daha korkunç, harpiden daha çirkin ve kesinlikle tek boynuzlu attan daha evrensel bir iblis." Elini son vagona doğru salladı ve siyah askılar, onları çeken kimse olmamasına rağmen, kıvrıla kıvrıla açılmaya başladı. "İşte karşınızda!" diye bağırdı Rukh. "Sonuncuya, En Sona bakın! Elli'ye bakın!"

Kafesin içi akşamdan daha karanlıktı ve soğuk, parmaklıkların ardında canlı bir şey gibi kıpırdıyordu. Soğukta bir şey kıpırdadı ve tek boynuzlu at Elli'yi gördü - kafesin içinde çömelmiş, sallanan ve orada olmayan bir re'nin önünde kendini ısıtan yaşlı, kemikli, yırtık pırtık bir kadın. O kadar zayıf görünüyordu ki karanlığın ağırlığı onu ezmeliydi ve o kadar çaresiz ve yalnızdı ki gözetmenler onu kurtarmak için acıyarak ileri atılmalıydı. Bunun yerine, sanki Elli onları takip ediyormuş gibi sessizce geri çekilmeye başladılar. Ama Elli onlara bakmıyordu bile. Karanlıkta oturuyor ve bir testerenin ağacın içinden geçmesine ve bir ağacın devrilmeye hazırlanmasına benzeyen bir sesle kendi kendine bir şarkı mırıldanıyordu.

"Koparılan şey yeniden büyür,
Öldürülen şey yaşamaya
devam eder,
Çalınan kalır, giden gider."

"Pek bir şeye benzemiyor, değil mi?" Rukh sordu. "Ama hiçbir kahraman onun önünde duramaz, hiçbir tanrı onu alt edemez, hiçbir büyü onu dışarıda tutamaz - ya da içeride, çünkü o bizim tutsağımız değil. Biz onu burada sergilerken bile o aranızda dolaşıyor, dokunuyor ve alıyor. Çünkü Elli Yaşlılıktır."

Kafesin soğuğu tek boynuzlu ata kadar ulaştı ve ona dokunduğu her yerde topalladı ve güçsüzleşti. Solduğunu, gevşediğini, güzelliğinin nefesiyle birlikte onu terk ettiğini hissetti. Çirkinlik yelesinden sallanıyor, başını aşağı çekiyor, kuyruğunu sıyrıyor, vücudunu zayıflatıyor, postunu yiyor ve bir zamanlar olduğu şeyin hatırasıyla zihnini harap ediyordu. Yakınlarda bir yerde, harpy alçak, istekli sesini çıkardı, ama tek boynuzlu at bu son iblisten saklanmak için bronz kanatlarının gölgesinde memnuniyetle toplanabilirdi. Elli'nin şarkısı kalbini parçaladı.

"Denizde doğan karada ölür,
Yumuşak ayak basılır.
Verilen eli yakar, giden eli yakar."

Gösteri sona ermişti. Kalabalık uzaklaşıyordu, kimse tek başına değildi ama çiftler, birkaç kişi ve birkaç grup halinde, yabancılar yabancıların ellerini tutuyor, Elli'nin takip edip etmediğini görmek için sık sık arkalarına bakıyorlardı. Rukh ağlamaklı bir sesle, "Beyler satirle ilgili hikâyeyi dinlemek için beklemeyecekler mi?" diye seslendi ve yavaşça uzaklaşan kalabalığın peşinden buruk bir kahkaha attı. "Gecenin yaratıkları, gün ışığına çıkarıldı!" Sertleşen havada mücadele ederek tek boynuzlu atın kafesinin yanından geçtiler ve Rukh'un kahkahaları onları eve götürürken Elli hâlâ şarkı söylüyordu.

Bu bir yanılsama, dedi tek boynuzlu at kendi kendine. Bu bir yanılsama ve bir şekilde ölümle ağırlaşmış başını kaldırıp karanlığın derinliklerine baktı

Son kafesten çıktığında Yaşlı Çağ'ı değil, Anne Fortuna'nın kendisini gördü; geriniyor, kıs kıs gülüyor ve eski ürkütücü rahatlığıyla yere tırmanıyordu. Ve tek boynuzlu at o anda hiç de ölümlü ve çirkin olmadığını anladı ama yine de kendini güzel hissetmiyordu. Belki de bu da bir yanılsamaydı, diye düşündü bıkkınlıkla.

Anne Fortuna Rukh'a, "Bu çok hoşuma gitti," dedi. "Her zaman hoşuma gider. Sanırım kalbim sahnede çarpıyor."

Rukh, "Şu lanet harpiyi kontrol etsen iyi olur," dedi. "Bu sefer gevşediğini *hissedebiliyordum*. Sanki onu tutan bir ip gibiydim ve o da beni çözüyordu." Ürperdi ve sesini alçalttı. "Kurtul ondan," dedi kısık sesle. "Bizi kanlı bulutlar gibi gökyüzüne dağıtmadan önce. Sürekli bunu düşünüyor. Bunu düşündüğünü hissedebiliyorum."

"Aptal, sakın ol!" Cadının kendi sesi korkudan titriyordu. "Kaçarsa onu rüzgâra, kara ya da müziğin yedi notasına dönüştürebilirim. Ama ben onu tutmayı seçiyorum. Dünyada başka hiçbir cadı bir Harpy'yi tutsak tutmuyor ve tutmayacak da. Sadece her gün senin ciğerinden bir parça yedirerek bile onu elimde tutabilirim."

"Oh, bu çok hoş," dedi Rukh. Ondan uzaklaştı. "Ya sadece senin ciğerini isteseydi?" diye sordu. "O zaman ne yapardın?"

Anne Fortuna, "Yine de seninkini yedir," dedi. "Aradaki farkı anlayamaz. Harpiller zeki değildir."

Ay ışığında tek başına, yaşlı kadın kafesten kafese süzülüyor, kilitleri tıkırdatıyor ve bir ev kadınının pazarda kavun sıkması gibi büyülerini dürtüyordu. Harpy'nin kafesine geldiğinde canavar bir mızrak gibi tiz bir ses çıkardı ve kanatlarının korkunç ihtişamını yaydı. Bir an için tek boynuzlu ata kafesin parmaklıkları kıpırdanmaya ve yağmur gibi akmaya başlamış gibi geldi; ama Anne Fortuna dallı budaklı parmaklıklarını çatırdattı ve parmaklıklar yeniden demir oldu ve harpy tüneğine çöküp beklemeye başladı.

"Henüz değil," dedi cadı. "Henüz değil." Aynı gözlerle birbirlerine baktılar. Anne Fortuna dedi ki, "Sen benimsin. Eğer beni öldürürsen, sen benimsin." Harpy hareket etmedi ama bir bulut ayı söndürdü.

"Henüz değil," dedi Fortuna Anne ve tek boynuzlu atın kafesine doğru döndü. "Şey," dedi tatlı, dumanlı sesiyle. "Sana sahip oldum

Bir süreliğine korktum, değil mi?" Çamurda ilerleyen yılanlar gibi bir sesle güldü ve daha da yaklaştı.

"Sihirbaz dostun ne derse desin," diye devam etti, "sonuçta küçük bir sanatım olmalı. Bir tek boynuzlu atı yaşlı ve iğrenç olduğuna inandırmak belli bir beceri ister. Ve Karanlık Olan'ı tutsak eden iki kurusluk bir büyü mü? Benden başka-"

Tek boynuzlu at cevap vermiş: "Böbürlenme, yaşlı kadın. Ölümün o kafeste oturuyor ve seni duyuyor."

"Evet," dedi Fortuna Anne sakince. "Ama en azından ben nerede olduğunu biliyorum. Yolda kendi ölümünü arıyordun." Tekrar güldü. "Ve ben de onun nerede olduğunu biliyorum. Ama seni bu işten kurtardım ve bunun için minnettar olmalısın."

Nerede olduğunu unutan tek boynuzlu at parmaklıklara doğru bastırdı. Canını yaktılar ama o geri çekilmedi. "Kızıl Boğa," dedi. "Kızıl Boğa'yı nerede bulabilirim?"

Anne Fortuna kafese çok yaklaştı. "Kral Haggard'ın Kızıl Boğası," diye mırıldandı. "Demek Boğa'yı biliyorsun." İki dişini gösterdi. "Seni alamayacak," dedi. "Sen bana aitsin."

Tek boynuzlu at başını salladı. "Sen daha iyi bilirsin," diye nazikçe cevap verdi. "Zaman varken Harpy'yi serbest bırak ve beni de serbest bırak. Zavallı gölgeleriniz sizde kalsın isterseniz, ama bırakın gidelim."

Cadının durgun gözleri öylesine vahşice parladı ki, gece eğlencesine çıkmış bir grup luna güvesi doğrudan gözlerinin içine bakıp cızırdayarak karlı küllere dönüştü. "Ben olsam önce gösteri dünyasını bırakırdım," diye hırladı. "Ev yapımı dehşetlerimi taşıyarak sonsuzluğa doğru ilerlemek - genç ve kötüyken hayalimin *bu* olduğunu mu sanıyorsun? Gerçek büyücülüğü hiç bilmediğim için aptallıktan doğan bu yetersiz büyüğü seçtiğimi mi sanıyorsunuz? Çimenlere dokunamadığım için köpeklerle ve maymunlarla oyunlar oynuyorum ama aradaki farkı biliyorum. Ve şimdi benden seni görmekten, gücünün varlığından vazgeçmemi istiyorsun. Rukh'a gerekirse ciğerini harpiye yedireceğimi söyledim ve öyle de yaptım. Ve seni elimde tutmak için arkadaşın Schmendrick'i alırdım ve ben-" Öfkeden saçmalamaya başladı ve sonunda sustu.

"Ciğerlerden bahsetmişken," dedi tek boynuzlu at. "Gerçek sihir asla bir başkasının ciğerini sunarak yapılamaz. Kendi ciğerini söküp çıkarmalısın,

ve geri almayı beklemeyin. Gerçek cadılar bunu bilir."

Anne Fortuna tek boynuzlu ata bakarken yanağından aşağı birkaç kum tanesi hışırdadı. Bütün cadılar böyle ağlar. Döndü ve hızla arabasına doğru yürüdü, ama aniden tekrar döndü ve pis pis sıırttı. "Ama yine de seni iki kez kandırdım," dedi. "Gerçekten de o gözlüklülerin benim yardımım olmadan seni tanıyabileceklerini mi sandın? Hayır, sana anlayabilecekleri bir görünüş ve görebilecekleri bir boynuz vermek zorundaydım. Bugünlerde halkın gerçek bir tek boynuzlu atı tanıması için ucuz bir karnaval cadısı olmak gerekiyor. Benimle kalıp sahte olsan çok daha iyi edersin, çünkü bu dünyada sadece Kızıl Boğa seni gördüğünde tanıyacaktır." Kadın arabasının içinde kayboldu ve Harpy ayın tekrar ortaya çıkmasına izin verdi.

III

SCHMENDRICK şafaktan biraz önce geri döndü, kafeslerin arasından su gibi sessizce geçti. O geçerken sadece Harpy ses çıkardı. "Daha erken kaçamazdım," dedi tek boynuzlu ata. "Rukh'u beni izlemesi için görevlendirdi ve o neredeyse hiç uyumuyor. Ama ona bir bilmece sordum ve bilmeceleri çözmesi her zaman bütün gecesini alır. Bir dahaki sefere ona bir fıkra anlatacağım ve bir hafta boyunca onu meşgul edeceğim."

Tek boynuzlu at gri ve hareketsizdi. "Üzerimde büyü var," dedi. "Neden bana söylemedin?"

"Bildiğinizi sanıyordum," diye cevap verdi sihirbaz nazikçe. "Sonuçta, seni nasıl tanıdıklarını merak etmedin mi?" Sonra gülümsedi, bu onu biraz daha yaşlı gösterdi. "Hayır, elbette merak etmedim. Bunu asla merak etmezsiniz."

"Daha önce üzerimde hiç büyü olmamıştı," dedi tek boynuzlu at. Uzun ve derin bir şekilde titredi. "Benim bilinmediğim bir dünya hiç olmadı."

"Nasıl hissettiğini çok iyi biliyorum," dedi Schmendrick hevesle. Tek boynuzlu at karanlık, sonsuz gözleriyle ona baktı ve o da endişeyle gülümseyip ellerine baktı. "Gerçekte olduğu gibi kabul edilen nadir insanlardan biridir," dedi. "Dünyada çok fazla yanlış yargı var.

Seni ilk gördüğümde tek boynuzlu bir at olduğunu biliyordum ve senin arkadaşın olduğumu da biliyorum. Yine de beni bir palyaço, bir serseri ya da bir hain olarak görüyorsun ve beni böyle görüyorsan ben de öyle olmalıyım. Üzerindeki büyü sadece büyü ve sen özgür olur olmaz yok olacak, ama bana yüklediğin hata büyüseni gözlerinde sonsuza dek taşımalıyım. Her zaman göründüğümüz gibi değiliz, hayal ettiğimiz gibi olduğumuz da pek söylenemez. Yine de zaman gençken tek boynuzlu atların ikisi arasındaki farkı söyleyebildiklerini okudum ya da söylendiğini duydum - sahte parıltı ve gerçek, dudakların gülüşü ve kalbin hüznü." Gökyüzü aydınlandıkça sessiz sesi yükseldi ve tek boynuzlu at bir an için parmaklıkların sızlanmasını ya da harpinin kanatlarının yumuşak çınlamasını duyamadı.

"Sanırım sen benim arkadaşımsın," dedi. "Bana yardım edecek misin?"

"Sen değilsen, hiç kimse," diye yanıtladı büyücü. "Sen benim son şansımsın."

Gece Yarısı Karnavalı'nın hüzünlü hayvanları birer birer inleyerek, hapsirarak ve titreyerek uyandılar. Biri taşları, böcekleri ve yumuşak yaprakları; bir diğeri yüksek, sıcak otların arasında koşmayı; üçüncüsü çamur ve kanı hayal ediyordu. Ve biri de kulaklarının arkasındaki yalnız yeri kaşıyan bir eli hayal etmişti. Sadece harpy uyumamıştı ve şimdi oturmuş gözlerini kırpmadan güneşe bakıyordu. Schmendrick, "Eğer önce kendini kurtarırsa, kaybederiz," dedi.

Yakınlarda Rukh'un sesini duydular - o ses hep yakınlardan geliyordu - "Schmendrick! Hey, Schmendrick, buldum! Bu bir kahve fincanı, değil mi?" Sihirbaz yavaşça uzaklaşmaya başladı. "Bu gece," diye mırıldandı tek boynuzlu ata. "Şafağa kadar bana güven." Ve daha önce olduğu gibi bir parçasını geride bırakmış gibi bir çırpınıyla uzaklaştı. Rukh bir an sonra ölümcül bir ekonomikle kafesin yanından geçti. Siyah arabasında saklanan Anne Fortuna kendi kendine Elli'nin şarkısını mırıldandı.

"Burası orası, yüksekler alçak;
Her şey geri alınabilir.
Neyin doğru olduğunu iki kişi
bilemez- Giden gitmiştir."

Çok geçmeden gösteriyi izlemek için yeni seyirciler gelmeye başladı. Rukh, demir bir papağan gibi "Gecenin yaratıkları!" diye bağırarak onları içeri çağırdı ve Schmendrick bir kutunun üzerinde durup numaralar yaptı. Tek boynuzlu at onu büyük bir ilgiyle ve giderek artan bir belirsizlikle izledi, yüreğinden değil ama zanaatından. Bir domuz kulağından koca bir domuz yarattı; bir vaazı taşa, bir bardak suyu bir avuç suya, bir maça maçasını on iki maça maçasına ve bir tavşanı boğulan altın bir şaha dönüştürdü. Her kafa karışıklığı yarattığında, "Ah, ama gerçekte ne yaptığımı biliyorsun" diyen gözlerle tek boynuzlu ata hızla baktı. Bir keresinde ölü bir gülü tohuma dönüştürmüştü. Turp tohumu olduğu ortaya çıksa da bu tek boynuzlu atın hoşuna gitmiş.

Gösteri yeniden başladı. Rukh bir kez daha kalabalığı Anne Fortuna'nın zavallı masallarından birinden diğerine sürükledi. Ejderha alev alev yanıyor, Cerberus Cehennem'in gelip ona yardım etmesi için uluyor ve satir kadınları ağlatana kadar baştan çıkarıyordu. Gözlerini kısıp mantikoron sarı dişlerini ve şişmiş iğnesini işaret ettiler; Midgard Yılanı'nı düşündükçe kıpırdamadan durdular; ve Arachne'nin, içinde damlayan ayla birlikte bir kunduracının ağına benzeyen yeni ağını merak ettiler. Her biri onu gerçek bir ağ sanmış ama sadece örümcek onun içinde gerçek ayın olduğuna inanmış.

Bu kez Rukh, Kral Phineus ve Argonotlar'ın hikâyesini anlatmadı; gerçekten de seyircilerini olabildiğince hızlı bir şekilde harpinin kafesinin önünden geçirdi, sadece adını ve anlamını geveledi. Harpy gülümsedi. Tek boynuzlu at dışında kimse onun gülümsemesini görmedi ve o da o sırada başka bir yere bakıyor olmayı diledi.

Kafesinin önünde durup sessizce ona baktıklarında, tek boynuzlu at acı acı düşündü: Gözleri çok hüzünlü. Acaba beni gizleyen büyü çözülsün ve sıradan beyaz bir kısırağa bakmak zorunda kalsalar ne kadar üzülürlerdi? Cadı haklı, kimse beni tanımazdı. Ama sonra içinden, Büyücü Schmendrick'in sesine benzeyen yumuşak bir ses, "Ama gözleri çok hüzünlü" dedi.

Ve Rukh, "İşte Son!" diye bağırdığında ve siyah asmalar geri kayarak Elli'yi ortaya çıkardığında, soğukta ve karanlıkta mırıldanırken, tek boynuzlu at kalabalığı heyecanlandıran aynı çaresiz yaşlanma korkusunu hissetti, bunun sadece anne olduğunu bilse bile

Fortuna kafeste. Cadı bildiğinden daha fazlasını biliyor, diye düşündü.

Gece çabuk geldi, belki de harpy onu acele ettirdiği için. Güneş denize düşen bir taş gibi kirli bulutların arasına gömülmüştü ve tekrar doğma ihtimali de bir o kadar yüksekti; ne ay ne de yıldız vardı. Anne Fortuna kafeslerin arasında süzülerek dolaşmaya başladı. Harpy yaklaştığında kıpırdamadı ve bu da yaşlı kadının durup uzun süre ona bakmasına neden oldu.

"Henüz değil," diye mırıldandı sonunda, "henüz değil," ama sesi yorgun ve kuşkuluydu. Tek boynuzlu ata dikkatle baktı, gözleri yağlı kasvetin içinde sapsarı parlıyordu. "Eh, bir gün daha," dedi çatırtılı bir iç çekişle ve tekrar arkasını döndü.

O gittikten sonra Karnaval'da hiç ses yoktu. Dokuma yapan örümcek ve bekleyen harpi dışında tüm hayvanlar uykudaydı. Yine de gece gittikçe daha sıkı gıcırdıyordu, ta ki tek boynuzlu at gecenin yarılıp gökyüzünde bir dikiş açarak
-Daha fazla parmaklık, diye düşündü. Sihirbaz nerede?

Sonunda sessizliğin içinden, soğukta bir kedi gibi dönerek ve dans ederek, gölgelerin üzerinden tökezleyerek hızla geldi. Tek boynuzlu atın kafesine ulaştığında, ona neşeli bir selam verdi ve gururla, "Schmendrick seninle," dedi. Kendisinininkine en yakın kafesteki tek boynuzlu at, bronzun kenarlı titreyişini duydu.

"Sanırım çok az zamanımız var," dedi. "Beni gerçekten özgür bırakabilir misin?"

Uzun boylu adam gülümsedi ve solgun, ciddi yüz hatları bile neşelendi. "Sana cadının üç büyük hata yaptığını söylemiştim. Senin yakalanman sonuncusu, Harpy'nin alınması ise ikincisiydi, çünkü ikiniz de gerçeksiz ve Fortuna Ana kışı bir gün daha uzatamayacağı gibi sizi de kendisine ait kılamaz. Ama beni de kendisi gibi bir binek hayvanı sanması, bu onun ilk ve ölümcül aptallığıydı. Çünkü ben de gerçeğim. Ben Sihirbaz Schmendrick'im, kızgın yüzücülerin sonuncusuyum ve görüldüğümde daha yaşıyım."

"Diğeri nerede?" diye sordu tek boynuzlu at.

Schmendrick kollarını geriye doğru itiyordu. "Rukh için endişelenme. Ona cevabı olmayan başka bir bilmece sordum. Bir daha asla hareket edemeyebilir."

Üç köşeli kelime söyledi ve parmaklarını şıklattı. Kafes ortadan kayboldu. Tek boynuzlu at kendini bir ağaç korusunda buldu - portakal ve limon, armut ve nar, badem ve akasya - ayaklarının altında yumuşak bahar toprağı ve üzerinde büyüyen gökyüzü vardı. Kalbi duman gibi hafifledi ve tatlı geceye doğru büyük bir atılım için bedeninin gücünü topladı. Ama sıçrayışını gerçekleştirmeden bıraktı, çünkü göremese de parmaklıkların hâlâ orada olduğunu biliyordu. Bunu bilmeyecek kadar yaşlıydı.

"Özür dilerim," dedi Schmendrick karanlıkta bir yerde. "Seni serbest bırakan büyüünün bu olmasını isterdim."

Şimdi soğuk ve alçak bir şey söyledi ve garip ağaçlar karahindiba gibi uçup gitti. "Bu daha kesin bir büyü," dedi. "Parmaklıklar şimdi eski peynir gibi kırılgan, ben de onları ufalayıp dağıtıyorum." Sonra nefesi kesildi ve ellerini çekti. Her uzun parmaktan kan damlıyordu.

"Aksanımı yanlış anlamış olmalıyım," dedi boğuk bir sesle. Ellerini pelerininin içine sakladı ve sesini hafifletmeye çalıştı. "Geliyor ve gidiyor."

Bu sefer kırk cümlelik bir tırmalama ve Schmendrick'in kanlı ellerinin gökyüzünde dolaşması. Gri ve sırtan bir şey, ayıya benzeyen ama ayıdan daha büyük bir şey, kıkır kıkır gülen bir şey, bir yerden topallayarak geldi, kafesi bir ceviz gibi kırmaya ve pençeleriyle tek boynuzlu atın esh'inden parçalar koparmaya hevesliydi. Schmendrick ona geceye geri dönmesini emretti ama o gitmedi.

Tek boynuzlu at bir köşeye çekildi ve başını eğdi; ama harpy kafesinde usulca kıpırdandı, çınladı ve gri şekil başını çevirip onu gördü. Dehşet dolu, sisli bir ses çıkardı ve gözden kayboldu.

Sihirbaz küfretti ve titredi. "Onu uzun zaman önce bir kez daha çağırmıştım. O zaman da onunla baş edememiştim. Şimdi hayatlarımızı Harpy'ye borçluyuz ve güneş doğmadan önce onları çağırmaya gelebilir." Sessizce durdu, yaralı parmaklarını bükerek tek boynuzlu atın konuşmasını bekledi. "Bir kez daha deneyeceğim," dedi sonunda. "Bir kez daha deneyeyim mi?"

Tek boynuzlu at, gri şeyin olduğu yerde gecenin kaynadığını hâlâ görebildiğini düşündü. "Evet," dedi.

Schmendrick derin bir nefes aldı, üç kez tükürdü ve denizin altında çalan çanlar gibi ses çıkaran kelimeler söyledi. Tükürüğün üzerine bir avuç toz serpti ve yeşil sessiz bir kül halinde kabarıırken zaferle gülümsedi. Işık söndüğünde üç kelime daha söyledi. Ayın üzerinde vızıldayan arıların çıkardığı seslere benziyorlardı.

Kafes küçülmeye başladı. Tek boynuzlu at parmaklıkların hareket ettiğini göremiyordu ama Schmendrick'in her "Ah, *hayır!*" deyişinde durabileceği daha az yer vardı. Şimdiden arkasını dönemiyordu. Parmaklıklar, gelgit ya da sabah gibi acımasızca içeri çekiliyordu ve sonsuza dek tutsak edecekleri kalbini çevreleyene kadar onu kesip geçeceklerdi. Schmendrick'in çağırdığı yaratık sırtarak ona doğru geldiğinde bağırmamıştı ama şimdi bir ses çıkardı. Küçük ve umutsuz bir sestti ama henüz boyun eğmemişti.

Schmendrick parmaklıkları durdurdu ama nasıl olduğunu asla bilemedi. Eğer herhangi bir büyü yaptıysa bile bunu duymamıştı; ama kafes, parmaklıklar bedenine değmeden bir nefes önce küçülmeyi bırakmıştı. Hepsini aynı şekilde hissedebiliyordu, her biri açlıktan miyavlayan küçük soğuk bir rüzgâr gibiydi. Ama ona ulaşamıyorlardı.

Büyücünün kolları iki yanına düştü. "Artık cesaret edemiyorum," dedi ağır bir sesle. "Bir dahaki sefere yapamayabilirim..." Sesi perişan bir şekilde uzaklaştı ve gözleri de elleri gibi yenik düştü. "Cadı bende hata yapmadı," dedi.

"Tekrar dene," dedi tek boynuzlu at. "Sen benim arkadaşımsın. Tekrar dene."

Ama Schmendrick acı acı gülümseyerek ceplerini karıştırıyor ve tıkırdayan bir şey arıyordu. "İşlerin bu noktaya geleceğini biliyordum," diye mırıldandı. "Rüyamda farklı görmüştüm ama biliyordum." İçinden birkaç paslı anahtar sarkan bir yüzük çıkardı. "Büyük bir büyücünün hizmetlerini hak ediyorsun," dedi tek boynuzlu ata, "ama korkarım ikinci sınıf bir yankesicinin yardımından memnun olman gerekecek. Tek boynuzlu atlar ihtiyaç, utanç, şüphe ya da borç nedir bilmezler; ama ölümlüler, fark etmiş olabileceğiniz gibi, alabildiklerini alırlar. Ve Rukh aynı anda sadece tek bir şeye konsantre olabilir."

Tek boynuzlu at aniden Gece Yarısı Karnavalı'ndaki her hayvanın uyanık olduğunu, ses çıkarmadığını ama onu izlediğini fark etti. Bir sonraki

Kafesteki harpy bir ayağından diğerine yavaşça basmaya başladı. "Acele et," dedi tek boynuzlu at. "Acele et."

Schmendrick kıs kıs gülen kilide bir anahtar sokmaya başlamıştı bile. Başarısız olan ilk denemesinde kilit sessizleşti, ama başka bir anahtar denediğinde yüksek sesle bağırdı, "Ho-ho, bir sihirbaz! Bir sihirbaz!" Anne Fortuna'nın sesiydi bu.

"Ah, maviye dön," diye mırıldandı büyücü ama tek boynuzlu at onun kızardığını hissedebiliyordu. Anahtarı çevirdi ve kilit son bir küçümseme homurtusuyla açıldı. Schmendrick kafesin kapısını sonuna kadar açtı ve yumuşak bir sesle, "Aşağı inin hanımefendi. Artık özgürsünüz."

Tek boynuzlu at hafifçe yere bastı ve Büyücü Schmendrick ani bir şaşkınlıkla geri çekildi. "Ah," diye fısıldadı. "Aramızda parmaklıklar varken durum farklıydı. Daha küçük görünüyorsunuz ve o kadar da-oh. Aman Tanrım."

Evindeydi, uzun zamandır gittiği için siyah, ıslak ve harap olmuş ormanında. Birisi ona çok uzaklardan sesleniyordu ama o evindeydi, ağaçları ısıtıyor ve çimenleri uyandırıyor.

Sonra Rukh'un sesini duydu, çakıl taşları üzerinde gıcırdayan bir tekne dibi gibi. "Tamam, Schmendrick, pes ediyorum. Kuzgun neden bir yazı masası gibidir?" Tek boynuzlu at en derin gölgeye doğru uzaklaştı ve Rukh sadece büyücüyü ve boş, küçülmüş kafesi gördü. Eli cebine gitti ve tekrar geri geldi. "Seni sıska hırsız," dedi demir gibi sırtarak. "Harpy'ye kolye yapmak için seni dikenli tellere dizecek." Sonra döndü ve doğruca Anne Fortuna'nın arabasına yöneldi.

"Kaç," dedi büyücü. Çılgınca, aptalca, ying bir sıçrayış yaptı ve Rukh'un sırtına indi, uzun kollarıyla karanlık adamı dilsiz ve kör bir şekilde kucakladı. Birlikte düştüler ve Schmendrick ayağa fırladı.

önce dizleri Rukh'un omuzlarını yere çiviledi. "Dikenli tel," diye soludu. "Seni taş yığını, seni atık, seni ıssızlık, seni gözlerinden çıkana kadar sefaletle dolduracağım. Kalbini yeşil çimenlere, sevdiğin her şeyi bir koyuna çevireceğim. Seni rüyaları olan kötü bir şaire dönüştürecek. Bütün ayak tırnaklarını içe doğru uzatacağım. Benimle uğraşıyorsun."

Rukh başını salladı ve Schmendrick'i üç metre uzağa fırlatarak doğruldu. "Sen neden bahsediyorsun?" Kıkırdadı. "Kremayı tereyağına çeviremezsin." Sihirbaz ayağa kalkmaya çalışıyordu ama Rukh onu geri itti ve üzerine oturdu. "Senden hiç hoşlanmadım," dedi hoş bir sesle. "Kendine hava atıyorsun ve pek de güçlü değilsin." Gece gibi ağır olan elleri büyücünün boğazına kapandı.

Tek boynuzlu at görmedi. Mantikoron hırlayıp inlediği ve yattığı en uzak kafesteydi. Boynuzunun ucunu kilide dokundurdu ve arkasına bakmadan ejderhanın kafesine gitti. Birbiri ardına hepsini serbest bıraktı; satiri, Cerberus'u, Midgard Yılanı'nı. Özgürlüklerini hissettiklerinde büyülerini kaybıldı ve bir kez daha bir aslan, bir maymun, bir yılan, bir timsah, neşeli bir köpek olarak sıçradılar, hantaldılar ve geceye doğru süründüler. Hiçbiri tek boynuzlu ata teşekkür etmedi ve o da onların gidişini izlemedi.

Sadece örümcek, tek boynuzlu at açık kapıdan usulca ona seslendiğinde aldırmadı. Arachne, ona Samanyolu'nun kar gibi yağmaya başladığını gösteren bir ağla meşguldü. Tek boynuzlu at, "Dokumacı, özgürlük daha iyidir, özgürlük daha iyidir," diye fısıldadı ama örümcek duymadan demir tezgâhında bir aşağı bir yukarı ilerledi. Tek boynuzlu at, "Gerçekten çok çekici, Arachne, ama bu sanat değil," diye bağırdığında bile bir an bile durmadı. Yeni ağ parmaklıklardan aşağı kar gibi sürüklendi.

Sonra rüzgâr başladı. Örümcek ağı tek boynuzlu atın gözlerine doğru uçu ve kaybıldı. Harpy kanatlarını çırpmaya başlamış, çömelmiş bir dalganın kumsaldan aşağı kükreyerek kum ve su çekmesi gibi gücünü çağırıyordu. Bulutların arasından kanlı bir ay fırladı ve tek boynuzlu at onu gördü; şişmiş altın rengini, alev alev yanan saçlarını, kafesi sallayan soğuk ve yavaş kanatlarını. Harpy gülüyordu.

Tek boynuzlu atın kafesinin gölgesinde, Rukh ve Schmendrick dizlerinin üzerine çökmüşlerdi. Büyücü ağır anahtar halkasını tutuyor, Rukh ise başını ovuşturup gözlerini kırıştırıyordu. Yükselen harpiye bakarken yüzleri dehşetten kör olmuştu ve rüzgârda birbirlerine yaslandılar. Rüzgâr onları birbirlerine doğru savurdu ve kemikleri cınladı.

Tek boynuzlu at harpinin kafesine doğru yürümeye başladı. Ufak tefek ve solgun olan Sihirbaz Schmendrick ağzını açıp kapatarak

Onu duyamasa da ne haykırdığını biliyordu. "Seni öldürecek, seni öldürecek! Kaç seni aptal, o hâlâ tutsakken! Onu serbest bırakırsan seni öldürür!" Ama tek boynuzlu at, Karanlık Olan Celaeno'nun önünde durana kadar boynuzunun ışığını takip ederek yürümeye devam etti.

Bir an için buzlu kanatlar havada bulutlar gibi sessiz asılı kaldı ve harpinin yaşlı sarı gözleri tek boynuzlu atın kalbine battı ve onu kendine çekti. "Beni serbest bırakırsan seni öldürürüm," dedi gözler. "Beni serbest bırak."

Tek boynuzlu at, boynuzu harpinin kafesinin kilidine değene kadar başını eğdi. Kapı açılmadı ve demir parmaklıklar eriyip yıldız ışığına dönüşmedi. Ama harpy kanatlarını kaldırdı ve kafesin dört bir yanı, geceleyin uyanan büyük bir çiçeğin yaprakları gibi yavaşça aşağıya doğru düştü. Ve enkazın içinden Harpy çiçek açtı, korkunç ve özgür, çığlık atıyor, saçları bir kılıç gibi sallanıyordu. Ay soldu ve söndü.

Tek boynuzlu at dehşet içinde değil ama şaşkınlıkla, "Ah, sen de benim gibisin!" diye haykırdığını duydu. Harpinin kamburunu karşılamak için sevinçle şaha kalktı ve boynuzu hınzır rüzgâra doğru fırladı. Harpy bir kez vurdu, ıskaladı ve savruldu, kanatları çınlıyordu ve nefesi sıcak ve kokuyordu. Tepesinde yanıyordu ve tek boynuzlu at kendini harpinin bronz göğsünde gördü ve canavarın kendi bedeninden parladığını hissetti. Böylece çift yıldız gibi birbirlerinin etrafında döndüler ve küçülmüş gökyüzünün altında ikisinden başka gerçek bir şey yoktu. Harpy zevkle güldü ve gözleri bal rengine döndü. Tek boynuzlu at onun tekrar saldıracağını biliyordu.

Yaban arısı kanatlarını katladı ve bir yıldız gibi düştü - tek boynuzlu ata değil, onun ötesine, o kadar yakınından geçti ki tek bir tüy tek boynuzlu atın omzundan kan akıttı; parlak pençeleri, yaban arısını evine buyur etmek istercesine kendi keskin ellerini uzatan Fortuna Ana'nın kalbine uzanıyordu. "Yalnız değilsiniz!" diye uludu cadı her ikisine de zaferle. "Kendinizi asla tek başınıza kurtaramazdınız! Sizi ben tuttum!" Sonra harpy ona ulaştı ve ölü bir sopa gibi kırılıp yere düştü. Harpy onun bedeninin üzerine çömelip onu gözden sakladı ve bronz kanatları kırmızıya döndü.

Tek boynuzlu at arkasını döndü. Çok yakınında, ona koşması gerektiğini söyleyen bir çocuk sesi duydu. Sihirbazdı. Gözleri

kocaman ve boştu ve tek boynuzlu at ona bakarken yüzü -her zaman çok genç olan- çocukluğa doğru çöküyordu. "Hayır," dedi kız. "Benimle gel."

Harpy, büyücünün dizlerini eriten kalın, mutlu bir ses çıkardı. Ama tek boynuzlu at tekrar, "Benimle gel," dedi ve birlikte Gece Yarısı Karnavalı'ndan uzaklaştılar. Ay gitmişti ama büyücünün gözünde tek boynuzlu at aydı, soğuk, beyaz ve çok yaşlıydı, güvenliğe ya da deliliğe giden yolu aydınlatıyordu. Onu takip etti, bir kez bile arkasına bakmadı, ağır ayakların çaresiz çırpınışlarını ve patinajlarını, bronz kanatların gümbürtüsünü ve Rukh'un yarıda kesilen çığlığını duyduğunda bile.

"Kaçtı," dedi tek boynuzlu at. "Ölümsüz bir şeyden asla kaçmamalısın. Bu onların dikkatini çeker." Sesi nazik ve merhametsizdi. "Asla kaçma," dedi. "Yavaşça yürü ve başka bir şey düşünüyormuş gibi yap. Bir şarkı söyle, bir şiir oku, numaralarını yap, ama yavaş yürü, o zaman takip etmeyebilir. Çok yavaş yürü, sihirbaz."

Böylece geceyi birlikte adım adım geçtiler, siyahlar içindeki uzun adam ve boynuzlu beyaz canavar. Büyücü tek boynuzlu atın ışığına cesaret edebildiği kadar yaklaştı, çünkü onun ötesinde aç gölgeler hareket ediyordu, harpy'nin Gece Yarısı Karnavalı'ndan yok edilecek çok az şeyi yok ederken çıkardığı seslerin gölgeleri. Ama bunlar kaybolduktan çok sonra başka bir ses onları takip etti, garip bir yolda sabaha kadar onları izledi - ağlayan bir örümceğin küçük, kuru sesi.

IV

YENİ DOĞMUŞ BİR ÇOCUK GİBİ, sihirbaz konuşmadan önce uzun süre ağladı. "Zavallı yaşlı kadın," diye fısıldadı sonunda. Tek boynuzlu at hiçbir şey söylemedi ve Schmendrick başını kaldırıp garip bir şekilde ona baktı. Gri bir sabah yağmuru yağmaya başlamıştı ve kadın yağmurun içinden bir yunus gibi parlıyordu. "Hayır," dedi onun gözlerine cevap vererek. "Asla pişman olamam."

Sessizdi, yağmurun altında yolun kenarına çömelmiş, sıırıslık pelerinini vücudunun etrafına çekerek kırık bir siyah gibi görünüyordu.

Şemsiye. Tek boynuzlu at bekledi, hayatının günlerinin yağmurla birlikte etrafına düştüğünü hissediyordu. "Kederlenebilirim," diye nazikçe önerdi, "ama bu aynı şey değil."

Schmendrick ona tekrar baktığında yüzünü toparlamayı başarmıştı ama yine de kaçmak için mücadele ediyordu. "Şimdi nereye gideceksin?" diye sordu. "O seni aldığı anda nereye gidiyordun?"

"Halkımı arıyordum," dedi tek boynuzlu at. "Onları gördün mü büyücü? Onlar da benim gibi vahşi ve deniz beyazı."

Schmendrick ciddiyetle başını salladı. "Uyanırken senin gibi birini hiç görmedim. Ben çocukken birkaç tek boynuzlu at kaldığını sanıyordum ama tek boynuzlu at gören sadece bir kişi tanıyordum. Siz hariç hepsi kesinlikle gittiler, hanımefendi. Yürüdüğünüzde, eskiden oldukları yerde bir yankı yapıyorsunuz."

"Hayır," dedi, "çünkü onları başkaları da gördü." Büyücünün çocukluğu kadar yakın bir zamanda hâlâ tek boynuzlu atların var olduğunu duymak onu sevindirmişti. "Bir yağcı bana Kızıl Boğa'dan, bir cadı da Kral Haggard'dan söz etti. Bu yüzden bildikleri her şeyi öğrenmek için onların olduğu yere gidiyorum. Bana Haggard'ın nerede kral olduğunu söyleyebilir misin?"

Sihirbazın yüzü neredeyse kaçıyordu, ama onu yakaladı ve sanki ağzı demire dönüşmüş gibi çok yavaş gülümsemeye başladı. Zamanla onu uygun şekle soktu ama bu demirden bir gülümsemeydi. "Sana bir şiir anlatabilirim," dedi.

"Bütün tepelerin bıçak gibi yalın olduğu
yerde, Ve hiçbir şey yetişmez, ne
yapraklar ne de yaşamlar; Kalplerin
kaynamış bira gibi ekşi olduğu yerde-
Haggard buranın hükümdarıdır."

"Oraya vardığımda öğrenirim o zaman," dedi, adamın kendisiyle alay ettiğini düşünerek. "Red Bull hakkında şiir biliyor musun?"

"Hiç yok," diye yanıtladı Schmendrick. Ayağa kalktı, solgun ve gülümsüyordu. "Kral Haggard hakkında sadece duyduklarımı biliyorum," dedi. "O, deniz kıyısındaki çorak bir ülkeyi yöneten, Kasım sonu kadar cimri, yaşlı bir adam. Bazıları toprağın yeşil ve yumuşak olduğunu söyler.

Haggard gelmeden önce bir kez, ama o dokundu ve soldu. Çiftçiler arasında bir deyiş vardır: "Haggard'ın kalbi gibi yanmış. Ayrıca şatosunda hiç ışık ve res olmadığını ve adamlarını tavuk, çarşaf ve pencere kenarlarından turtta çalmaları için gönderdiğini söylerler. Rivayete göre Kral Haggard en son ne zaman gülmüş-"

Tek boynuzlu at ayağını yere vurdu. Schmendrick, "Kızıl Boğa'ya gelince, duyduklarımın daha azını biliyorum, çünkü çok fazla hikaye duydum ve her biri diğeriyle tartışıyor. Boğa gerçektir, Boğa bir hayalettir, Boğa güneş battığında Haggard'ın ta kendisidir. Boğa Haggard'dan önce bu topraklardaydı, ya da onunla birlikte geldi, ya da ona geldi. Onu baskınlardan ve ihtilallerden korur ve adamlarını silahlandırma masrafından kurtarır. Onu kendi kalesinde esir tutar. Haggard'ın ruhunu sattığı şeytandır. Sahip olmak için ruhunu sattığı şeydir. Boğa Haggard'a aittir. Haggard Boğa'ya aittir."

Tek boynuzlu at, içinden bir ürperti yayıldığını, bir dalgalanma gibi merkezden genişlediğini hissetti. Zihninde tereyağı tekrar öttü, "Uzun zaman önce tüm yollardan geçtiler ve Kızıl Boğa arkalarından koşarak ayak izlerini kapattı." Böğüren bir rüzgârda savrulan beyaz şekiller ve titreyen sarı boynuzlar gördü. "Oraya gideceğim," dedi. "Büyücü, beni özgür bıraktığın için sana bir nimet borçluyum. Senden ayrılmadan önce benden ne istersin?"

Schmendrick'in uzun gözleri güneşteki yapraklar gibi parlıyordu. "Beni de yanında götür."

Soğukkanlı ve dans ederek uzaklaştı ve cevap vermedi. Büyücü dedi ki, "Yararlı olabilirim. Haggard'ın ülkesine giden yolu ve burası ile orası arasındaki toprakların dillerini biliyorum." Tek boynuzlu at yapışkan sisin içinde kaybolmaya çok yakın görünüyordu ve Schmendrick aceleyle yoluna devam etti. "Ayrıca, hiçbir gezgin bir büyücünün arkadaşlığından daha kötü olamaz, tek boynuzlu bir at bile. Büyük büyücü Nikos'un hikâyesini hatırla. Bir keresinde ormanda, üç avcı boynuzu için onu öldürmek üzere yaylarını çekmiş ilerlerken, başını kıkırdayan bir bakirenin kucağına koymuş uyuyan bir tek boynuzlu at görmüş. Nikos'un harekete geçmek için sadece bir anı vardı. Bir kelime ve bir el hareketiyle tek boynuzlu atı yakışıklı bir gence dönüştürdü, genç adam uyandı ve şaşkın okçuları görünce

Oradaki boşlukta, üzerlerine saldırdı ve hepsini öldürdü. Kılıcı bükülmüş, sivrilen bir tasarıma sahipti ve adamlar öldüğünde cesetleri çiğnedi."

"Peki ya kız?" diye sordu tek boynuzlu at. "Kızı da mı öldürdü?"

"Hayır, onunla evlendi. Onun sadece amaçsız bir çocuk olduğunu, ailesine kızgın olduğunu ve gerçekten ihtiyacı olan tek şeyin iyi bir adam olduğunu söyledi. O zaman ve her zaman da öyleydi, çünkü Nikos bile ona asla

ilk hali. Yaşlı ve saygın bir şekilde öldü.

-Asla yeterince menekşe bulamazdı. Hiç çocuk yoktu."

Hikâye tek boynuzlu atın nefesinde bir yere yerleşti. "Büyücü ona hizmet etmedi ama büyük kötülük yaptı," dedi usulca. "Tüm halkımın iyi niyetli büyücüler tarafından insana dönüştürülmesi, sürgün edilmesi, yanan evlerde mahsur kalması ne kadar korkunç olurdu. En kısa zamanda

"Red Bull hepsini öldürmüştü."

"Şimdi gittiğin yerde," diye cevap verdi Schmendrick, "çok az kişi sana kötülükten başka bir şey ifade etmeyecektir ve dostça bir kalp - ne kadar aptalca olursa olsun - bir gün su kadar hoş karşılanabilir. Beni de yanında götür, gülmek için, şans için, bilinmeyen için. Beni yanına al."

O konuşurken yağmur azaldı, gökyüzü berraklaşmaya başladı ve ıslak çimenler bir deniz kabuğunun içi gibi parladı. Tek boynuzlu at uzaklara baktı, kralların sisi içinde bir kral aradı ve karlı bir şato ve saray parıltısı içinde bir boğanın omuzları üzerine inşa edilmiş bir kral aradı. "Hiç kimse benimle seyahat etmedi," dedi, "ama daha önce hiç kimse beni kafese kapatmadı, beyaz bir kısırak yerine koymadı ya da kendim gibi gizlemedi. Birçok şey ilk kez başıma gelecek gibi görünüyor ve senin arkadaşlığın bunların ne en tuhafı ne de sonuncusu olacak. İstersen benimle gelebilirsin ama keşke benden başka bir ödül isteseydin."

Schmendrick hüzünle gülümsedi. "Bunu düşündüm." Onunkine baktı

ve tek boynuzlu at parmaklıkların onu ısırıldığı yerdeki yarım ay izlerini gördü. "Ama benim gerçek dileğimi asla yerine getiremezdin."

İşte, diye düşündü tek boynuzlu at, derisinin içinde hüznün ilk örümcekli dokunuşunu hissederek. Bir ölümlüyle seyahat etmek her zaman böyle olacaktı. "Hayır," diye cevap verdi. "Seni

olmadığın bir şeye dönüştüremem, tıpkı cadının dönüştürebildiği gibi. Seni gerçek bir büyücüye dönüştüremem."

Schmendrick, "Ben öyle düşünmüyordum," dedi. "Her şey yolunda. Bunun için endişelenme."

"Bu konuda endişelenmiyorum," dedi tek boynuzlu at.

Yolculuklarının o ilk gününde bir alakarga üzerlerine doğru alçaktan süzüldü, "Ben de camın altında bir alakarga olacağım," dedi ve bunu karısına anlatmak için doğruca eve gitti. Karısı yuvada oturmuş, çocuklarına kasvetli bir sesle şarkı söylüyordu.

"Örümcekler ve domuzböcekleri ve böcekler ve
cırcırböcekleri, Güllerden sümüklü böcekler ve
çalılıklardan keneler, Çekirgeler, salyangozlar ve
bir iki bıldırcın yumurtası- Hepsi sizin için
kusulacak.
Ninni, ninni, dolandırıcılık ve entrikalar, Flying
göründüğü kadar eğlenceli değil."

"Bugün bir tek boynuzlu at gördüm," dedi mavi alakarga yakarken.

Karısı soğuk bir tavırla, "Akşam yemeğini görmedin, fark ettim," diye cevap verdi. "Ağzı boş konuşan erkeklerden nefret ederim."

"Bebeğim, bir tek boynuzlu at!" Alakarga rahat havasını bıraktı ve dalın üzerinde bir aşağı bir yukarı zıpladı. "O zamandan beri bunlardan birini görmemiştım-"

"Sen hiç görmedin," dedi. "Bu benim, hatırladın mı? Hayatında neler gördüğünü ve neler görmediğini biliyorum."

Alakarga aldırış etmedi. "Onunla birlikte siyahlar içinde tuhaf görünümlü bir grup vardı," diye geveledi. "Kedi Dağı'na doğru gidiyorlardı. Acaba Haggard'ın ülkesine mi gidiyorlardı?" Başını, karısını ilk kez kazanan sanatsal açıya doğru eğdi. "Yaşlı Haggard'ın kahvaltısı için ne güzel bir hayal," diye hayret etti. "Tek boynuzlu bir at geliyor, istediğiniz kadar cesur, kasvetli kapısında rat-tat-tat. Görmek için her şeyimi verirdim-"

"Sanırım ikiniz *bütün* günü tek boynuzlu atları izleyerek geçirmediniz," diye araya girdi karısı gagasını şaklatarak. "En azından, anladığım kadarıyla eskiden boş zamanlarında oldukça yaratıcı olduğu düşünülürdü." Boyun tüyleri kabararak ona doğru ilerledi.

"Tatlım, onu görmedim bile-" diye başladı mavi alakarga ve karısı görmediğini ve buna cesaret edemeyeceğini biliyordu, ama yine de ona bir vuruş yaptı. Hafif bir ahlaki sınırla ne yapacağını bilen bir kadındı.

Tek boynuzlu at ve büyücü pınarın içinden, yumuşak Kedi Dağı'nın üzerinden ve elma ağaçlarının yetiştiği menekşe rengi bir vadiye doğru yürüdüler. Vadinin ötesinde alçak tepeler vardı, koyunlar kadar şişman ve uysal, aralarında ilerleyen tek boynuzlu atı merakla koklamak için başlarını eğiyorlardı. Bunlardan sonra yazın daha yavaş tepeleri ve havanın şeker gibi parlak olduğu pişmiş ovalar geliyordu. O ve Schmendrick birlikte nehirlerden geçtiler, dikenli kıyılardan ve kayalıklardan aşağı yukarı tırmandılar ve tek boynuzlu ata evini hatırlatan ormanlarda dolaştılar, ancak zamanı bildikleri için asla ona benzeyemezlerdi. Şimdi benim ormanım da öyle, diye düşündü ama kendi kendine bunun önemli olmadığını, döndüğünde her şeyin eskisi gibi olacağını söyledi.

Geceleri, Schmendrick aç ve ayakları yorgun bir büyücünün uykusunu uyurken, tek boynuzlu at uyanık bir şekilde çömelmiş, Kızıl Boğa'nın devasa formunun ayın içinden çıkmasını bekliyordu. Zaman zaman onun kokusu olduğundan emin olduğu bir koku alıyordu; gecenin içinden süzülüp gelen karanlık, sinsî bir koku. Sonra soğuk bir hazırlık çığlığıyla ayağa fırlar, ancak iki ya da üç geyiğin kendisine saygılı bir mesafeden baktığını görürdü. Geyikler tek boynuzlu atları sever ve kıskanır. Bir keresinde, ikinci yazını yaşayan bir geyik, kıkırdayan arkadaşlarının dürtmesiyle ona oldukça yaklaşmış ve göz göze gelmeden mırıldanmıştı: "Çok güzelsin. Annelerimizin söylediği kadar güzelsin."

Tek boynuzlu at sessizce ona baktı, ondan hiçbir cevap beklemediğini biliyordu. Diğer geyik kıs kıs gülmüş ve "Devam et, devam et," diye fısıldamış. Sonra geyik başını kaldırıp hızla ve neşeyle haykırmış: "Ama ben senden daha güzel birini tanıyorum!" Döndü ve ay ışığında hızla uzaklaştı, arkadaşları da onu takip etti. Tek boynuzlu at tekrar yattı.

Yolculukları sırasında ara sıra bir köye uğrarlardı ve Schmendrick orada kendini gezgin bir büyücü olarak tanıtır, sokaklarda bağırduğu gibi, "akşam yemeğim için şarkı söylemeyi, sizi birazcık rahatsız etmeyi, uykunuzu birazcık bölmeyi ve geçip

gitmeyi" teklif ederdi. Çok az kişi

Davet edilmediği kasabalarda güzel beyaz kısrığını ahıra çekip geceyi geçirir ve çocuklar yatmadan önce pazar meydanında fener ışığında gösteri yapardı. Bebekleri konuşturmaktan ve sabunu şekere dönüştürmekten daha büyük bir sihre asla kalkışmadı ve bu üç sihirbazlık bile bazen ellerinden kayıp gidiyordu. Ama çocuklar onu severdi, anne babaları da akşam yemeklerinde nazik davranırdı ve yaz akşamları hafif ve yumuşak geçerdi. Tek boynuzlu at yıllar sonra bile o tuhaf, çikolata kokan ahır ve Schmendrick'in duvarlarda, kapılarda ve bacalarda dans eden gölgesini hatırlıyordu.

Sabahları yollarına devam ettiler, Schmendrick'in cepleri ekmek, peynir ve portakalla doluydu ve tek boynuzlu at onun yanında yürüyordu: güneşte deniz beyazı, ağaçların karanlığında deniz yeşili. Yaptığı numaralar daha gözden kaybolmadan unutuldu, ama beyaz kısrığı birçok köylünün gecelerini rahatsız etti ve rüyalarında onu görüp ağlayarak uyanan kadınlar oldu.

Bir akşam, dilencilerin bile çift çeneli olduğu ve farelerin paytak paytak yürüdüğü tombul, rahat bir kasabada durdular. Schmendrick hemen Belediye Başkanı ve birkaç yuvarlak Meclis Üyesi ile akşam yemeğine davet edildi; ve her zamanki gibi tanınmayan tek boynuzlu at, otların süt gibi tatlı büyüdüğü bir merada serbest bırakıldı. Akşam yemeği dışarıda, meydandaki bir masada servis edildi, çünkü gece sıcaktı ve Belediye Başkanı konuğuna hava atmaktan memnundu. Mükemmel bir akşam yemeği idi.

Yemek sırasında Schmendrick, krallar, ejderhalar ve soylu hanımefendilerle geçirdiği serseri bir büyücü olarak hayatına dair hikâyeler anlattı. Yalan söylemiyordu, sadece olayları daha mantıklı bir şekilde düzenliyordu ve bu yüzden anlattıkları, kurnaz Konsey Üyeleri için bile gerçek tadı taşıyordu. Sadece onlar değil, sokaktan geçen herkes, doğru uygulandığında tüm kilitleri açan büyü'nün doğasını anlamak için öne doğru eğildi. Ve büyücünün elindeki işaretleri görünce nefesi kesilen tek bir kişi bile yoktu.

ngers. Schmendrick sakince, "Bir harpy ile karşılaşmamın hatırası," diye açıkladı. "Isırırlar."

"Peki siz hiç korkmadınız mı?" diye sordu genç bir kız usulca. Belediye Başkanı onu kışkıırlayan bir ses çıkardı ama Schmendrick bir puro yaktı ve dumanların arasından ona gülümsedi. "Korku ve açlık beni

genç," diye cevap verdi. Uykulayan, guruldayan Konsey Üyelerinin çevresine baktı ve kıza genişçe göz kırptı.

Belediye Başkanı alınmadı. "Doğru," diye iç geçirdi, bağlı parmaklarıyla yemeğini okşarken. "Burada iyi bir yaşam sürüyoruz, ya da sürmüyorsak da ben bu konuda bir şey bilmiyorum. Bazen biraz korkunun, biraz açlığın bizim için iyi olabileceğini düşünüyorum - tabiri caizse ruhlarımızı keskinleştiriyor. Bu yüzden anlatacak hikayeleri ve söyleyecek şarkıları olan yabancıları her zaman hoş karşılarız. Bakış açımızı genişletirler... bizi içimize bakmaya yöneltirler..." Esnedi ve kendini gererek guruldadı.

Meclis üyelerinden biri aniden, "Şu meraya bakın!" dedi. Başlar sallanan boyunların üzerinde döndü ve herkes köyün ineklerinin, koyunlarının ve atlarının otlağın uzak ucunda kümелendiğini gördü.

eld, sakın sakın serin çimenleri kırpan büyücünün beyaz kırağına bakıyordu. Hiçbir hayvan ses çıkarmıyordu. Domuzlar ve kazlar bile hayaletler kadar sessizdi. Çok uzaklarda bir karga bir kez öttü ve çığlığı gün batımında tek bir kor gibi sürüklendi.

"Olağanüstü," diye mırıldandı Belediye Başkanı. "Çok dikkat çekici."

"Evet, öyle değil mi?" diye kabul etti sihirbaz. "Onun için aldığım tekliflerden bazılarını size söylesem-"

"İlginç olan şu ki," dedi ilk konuşan Meclis Üyesi, "ondan korkuyor gibi görünmüyorlar. Sanki ona bir tür hürmet gösteriyorlarmış gibi bir havaları var."

"Onlar senin görmeyi unuttuğun şeyi görüyorlar." Schmendrick kırmızı şaraptan payına düşeni içmişti ve genç kız ona tek boynuzlu atın gözlerinden hem daha tatlı hem de daha sığ gözlerle bakıyordu. Kadehini masaya vurdu ve gülümseyen Belediye Başkanı'na şöyle dedi: "O, hayal etmeye cesaret edemeyeceğiniz kadar nadir bir yaratık. O bir efsane, bir anı, bir dilek. Wail-o'-the-wisp. Eğer hatırlarsan, eğer aç kalırsan-"

Sesi, nal sesleri ve çocukların bağrıışmaları arasında kayboldu. Sonbahar paçavraları giymiş bir düzine atlı, uluyarak ve gülerek dörtnala meydana geldi ve kasaba halkını misket gibi dağıttı. Bir sıra oluşturdular ve önlerine çıkan her şeyi devirerek ve anlaşılmaz böbürlenmeler ve meydan okumalar haykırarak meydanın etrafında dolandılar. Atlılardan biri eyerinden kalktı, yayını eğdi ve kilise kulesindeki rüzgar gülünü vurdu; bir diğeri Schmendrick'in şapkasını kaptı ve

ve kükreyerek atını sürdü. Bazıları çığlık atan çocukları heybelerine asarken, diğerleri şarap tulumları ve sandviçlerle yetiniyordu. Tüylü yüzlerinde gözleri çılgınca parlıyordu ve kahkahaları davul gibiydi.

Yuvarlak Belediye Başkanı, akıncıların lideriyle göz göze gelene kadar hızlıca durdu. Sonra tek kaşını kaldırdı; adam çenesini şaklattı ve hemen atlar kıpırdamadan durdu ve hırpani adamlar tek boynuzlu atın önündeki köy hayvanları gibi sessizleşti. Çocukları nazikçe yere yatırdılar ve şarap tulumlarının çoğunu geri verdiler.

Belediye Başkanı sakince, "Jack Jingly, lütfen," dedi.

Atlıların lideri atından indi ve Konsey Üyeleri ile misafirlerinin yemek yediği masaya doğru yavaşça yürüdü. Neredeyse iki metre boyunda, iri yarı bir adamdı ve her adımında yamalı atletine dikili yüzükler, çanlar ve bilezikler yüzünden çingirdayıp şingirdiyordu. "İyi akşamlar Sayın Yargıç," dedi sert bir kıkırdamayla.

Belediye Başkanı ona, "Hadi şu işi bitirelim," dedi. "Neden medeni insanlar gibi sessizce gelemediğinizi anlamıyorum."

"Ah, çocuklar kötü niyetli değil, Sayın Yargıç," diye homurdandı dev iyi huylu bir şekilde. "Bütün gün yeşil ormana tıklıp kaldılar, biraz rahatlamaya, biraz katarsise ihtiyaçları var. Peki, peki, yapalım, ha?" İç çekerek belinden bir torba dolusu bozuk para çıkardı ve Belediye Başkanı'nın açık eline tutuşturdu. "Buyurun Sayın Başkan," dedi Jack Jingly. "Fazla değil ama bundan fazlasını da veremeyiz."

Belediye Başkanı paraları avucuna doldurdu ve homurdanarak kalın bir yumrukla paraları itti. "Kesinlikle fazla değil," diye yakındı. "Geçen ayın hasılatı kadar bile değil ve o da yeterince pörsümüştü. Ne kadar da acınası bir beleşçisiniz."

"Zor zamanlardayız," diye cevap verdi Jack Jingly asık suratla. "Yolcuların bizden daha fazla altını yoksa bunda bizim suçumuz yok. Bir şalgamdan kan çıkaramazsınız, bilirsiniz."

"Yapabilirim," dedi Belediye Başkanı. Vahşice kaşlarını çattı ve dev kanun kaçağına doğru elini salladı. "Ve eğer benden bir şey saklıyorsan," diye bağırdı, "eğer kendi cebini benim pahama dolduruyorsan, seni sıkarım, dostum, seni sıkarım ve soyarım ve rüzgârın seni almasına izin veririm. Şimdi gidin ve bunu o yırtık pırtık kaptanınıza söyleyin. Defolun, hainler!"

Jack Jingly mırıldanarak arkasını dönerken, Schmendrick boğazını temizledi ve tereddütle, "Sakıncası yoksa şapkamı alayım," dedi.

Dev, kan çanağına dönmüş bufalo gözleriyle ona baktı ve hiçbir şey söylemedi. Schmendrick daha sert bir sesle, "Şapkam," diye sordu. "Adamlarınızdan biri şapkamı aldı ve geri vermesi akıllıca olur."

"Bilge, öyle mi?" diye homurdandı Jack Jingly sonunda. "Peki sen kimsin, bilgeliğin ne olduğunu bilen?"

Şarap Schmendrick'in gözlerinde hâlâ parlıyordu. "Ben Büyücü Schmendrick'im ve kötü bir düşmanım," diye açıkladı. "Göründüğümünden daha yaşlıyım ve daha az sevimliyim. Şapkam."

Jack Jingly ona birkaç dakika daha baktı; sonra atına doğru yürüdü, üzerine çıktı ve eyerine oturdu. Bekleyen Schmendrick'ten bir sakal kalınlığı kadar uzaklaşana kadar atını sürdü. "Hayır, o zaman," diye gürlledi, "eğer bir sihirbazsan, bir numara yap. Burnumu yeşile çevir, heybelerimi karla doldur, sakalımı yok et. Bana biraz sihir göster ya da topuklarını göster." Kemerinden paslı bir hançer çıkardı ve ucundan sallandırarak kötü niyetle ısıklık çaldı.

Belediye Başkanı, "Sihirbaz benim misafirim," diye uyardı ama Schmendrick ciddiyetle, "Pekâlâ. Başınıza geçsin." Göz ucuyla genç kızın kendisini izlediğinden emin olduktan sonra liderlerinin arkasında sıritan korkuluk ekibini işaret etti ve kafiyeli bir şeyler söyledi. Anında, siyah şapkası onu tutan adamın parmaklarından kurtuldu ve bir baykuş kadar sessiz bir şekilde kararan havada yavaşça süzüldü. İki kadın bayıldı ve Belediye Başkanı oturdu. Haydutlar çocuk sesleriyle haykırdılar.

Siyah şapka meydan boyunca süzüldü, bir at yalağına kadar gitti, orada alçaldı ve kepçeyle su doldurdu. Sonra gölgeler arasında neredeyse görünmez olarak geri döndü, görünüşe göre doğrudan Jack Jingly'nin yıkanmamış kafasını hedefliyordu. Elleriyle kendini kapatıp, "Na, na, iptal et," diye mırıldandı ve kendi adamları bile beklentiyle kıs kıs güldüler. Schmendrick zaferle gülümsedi ve şapkayı hızlandırmak için parmaklarını şıklattı.

Ancak haydut liderine yaklaştıkça şapkanın ucu önce yavaş yavaş, sonra da Meclis Üyelerinin masasına doğru eğildikçe çok daha keskin bir şekilde kıvrılmaya başladı. Belediye Başkanı'nın

ayağa fırlamak için tam zamanı vardı.

Şapka kafasına rahatça yerleşmeden önce. Schmendrick tam zamanında eğildi ama daha yakındaki birkaç Konsey Üyesi hafifçe sıyrıldı.

Jack Jingly atından eğildi ve sıçrayan Belediye Başkanını masa örtüsüyle kurulamaya çalışan Sihirbaz Schmendrick'i süpürdü. "Senden bis isteyeceklerini hiç sanmıyorum," diye bağırdı dev kulağına. "Bizimle gelsen iyi olur." Schmendrick'i yüzükoyun eyerinin üzerine fırlattı ve dörtlüyle uzaklaştı, onu pejmürde kohortları takip etti. Onların homurtuları, geçirmeleri ve kahkahaları nal sesleri kaybolduktan sonra bile meydanda kaldı.

Adamlar Belediye Başkanı'na sihirbazı kurtarmak için peşinden gitmeleri gerekip gerekmediğini sormak için koşuştular, ama o ıslak başını sallayarak, "Buna gerek olacağını pek sanmıyorum. Eğer misafirimiz iddia ettiği gibi biriye, kendi başının çaresine bakabilir. Eğer değilse, misafirperverliğimizden yararlanan bir sahtekârın bizden yardım istemeye hakkı yoktur. Hayır, hayır, onu boş verin."

Gıdılarından akan dereler boynundaki derelere ve gömleğinin önündeki nehre karışıyordu ama o sakin bakışlarını büyücünün beyaz kısırağının karanlıkta parıldadığı otlığa çevirdi. Kısrağın önünde bir ileri bir geri koşturuyor, hiç ses çıkarmıyordu. Belediye Başkanı yumuşak bir sesle, "Belli ki ona bu kadar değer verdiğine göre, merhum dostumuzun bineğine iyi bakmanın iyi olacağını düşünüyorum," dedi. Kısırağın bağlanması ve kendi ahırının en güçlü ahırına konulması talimatıyla iki adamını otlığa gönderdi.

Ancak beyaz kısrağın atlayıp kayan bir yıldız gibi gecenin içinde kaybolduğunda adamlar henüz otlak kapısına ulaşmamıştı. İki adam bir süre oldukları yerde durdular, Belediye Başkanı'nın geri dönme emirlerine kulak asmadılar; ve ikisi de, diğerine bile, büyücünün kısırağının ardından neden bu kadar uzun süre baktığını söylemedi. Ama bundan sonra ara sıra, çok ciddi olayların ortasında hayretle güldüler ve bu yüzden anlamsız tipler olarak görülmeye başladılar.

SCHMENDRICK'in haydutlarla yaptığı vahşi yolculuktan sonra hatırladığı tek şey rüzgâr, eyerin kenarı ve şingirdayan devin kahkahalarıydı. Şapka numarasının sonunu düşünmekle o kadar meşguldü ki başka pek bir şey fark edemedi. Çok fazla İngilizce, diye düşündü kendi kendine. Aşırı telafi. Ama başını iki yana salladı, ki bu onun konumunda farklı bir külttü. Büyü ne yapmak istediğini biliyor, diye düşündü, at bir dereden geçerken sıçradı. Ama ben onun ne bildiğini asla bilemem. En azından doğru zamanda. Nerede yaşadığını bilseydim ona bir mektup yazardım.

Çalılar ve dallar yüzünü tırmalıyor, baykuşlar kulaklarını tırmalıyordu. Atlar önce tırısı, sonra da yürüyüşe geçmişti. Yüksek, titretilen bir ses "Durun ve parolayı söyleyin!" diye seslendi.

"Damme, işte başlıyoruz," diye mırıldandı Jack Jingly. Kafasını testere gibi bir sesle kaşdı, sesini yükseltti ve cevap verdi, "Kısa ve neşeli bir hayat, burada tatlı yeşil ormanda; neşeli yoldaşlar birleşti, zafere and içti-"

"Özgürlük," diye düzeltti ince ses. "Özgürlüğe adanmış. *Ben* sesi tüm farkı yaratıyor."

"Teşekkür ederim. Özgürlük için. Yoldaşlar birleşti, hayır, hayır, bunu ben söyledim. Kısa ve neşeli bir hayat, neşeli yoldaşlar, hayır, öyle değil." Jack Jingly yine başını kaşdı ve inledi. "Özgürlüğe ant içtik

-"Bana biraz yardım eder misin?"

"Hepimiz birimiz, birimiz hepimiz için," dedi ses mecburen. "Geri kalanını kendin alabilir misin?"

"Hepimiz birimiz, birimiz hepimiz için!" diye bağırdı dev. "Hepimiz birimiz, birimiz hepimiz için, birleşirsek ayakta kalırız, bölünürsek yeniliriz." Atını tekmeledi ve tekrar yola koyuldu.

Karanlıktan bir ok fırladı, kulağından bir kama kopardı, arkasındaki adamın atını sıyırdı ve bir yarasa gibi sıçrayarak uzaklaştı. Haydutlar ağaçların güvenliğine doğru dağıldılar ve Jack Jingly öfkeyle bağırdı, "Gözlerinize lanet olsun, parolayı on kez söyledim! Bırakın da elime geçsin-"

"Sen yokken şifreyi değiştirdik Jack," dedi nöbetçinin sesi. "Hatırlaması çok zordu."

"Ah, şifreyi değiştirdin, değil mi?" Jack Jingly, Schmendrick'in pelerininin bir kıvrımıyla kanayan kulağını kaşdı. "Peki ben nasıl

Bunu biliyor musun, seni beyinsiz, üç ayaklı, karaciğersiz?"

"Sinirlenme Jack," diye yatıştırıcı bir şekilde cevap verdi nöbetçi. "Görüyorsun ya, yeni şifreyi bilmemen gerçekten önemli değil, çünkü çok basit. Sadece bir zürafa gibi sesleneceksin. Kaptan bunu kendisi düşündü."

"Zürafa gibi seslen." Dev, atlar bile utançtan yerin dibine girene kadar küfretti. "Seni ahmak, bir zürafa hiç ses çıkarmaz. Kaptan bize ş ya da tereyağı gibi seslenmemizi de söyleyebilir."

"Ben biliyorum. Bu şekilde kimse şifreyi unutamaz, sen bile. Kaptan akıllı değil mi?"

"Adamın sınırı yok," dedi Jack Jingly merakla. "Ama baksana, bir korucunun ya da kralın adamlarından birinin onu selamladığında bir zürafa gibi seslenmesini ne engelleyebilir?"

"Aha," diye kıkırdadı nöbetçi. "İşin zekice yanı da burada. Üç kez çağrı yapmanız gerekiyor. İki uzun ve bir kısa."

Jack Jingly atının üzerinde sessizce oturmuş, kulağını ovuşturuyordu. "İki uzun ve bir kısa," diye iç geçirdi. "Hiç parolası olmadığı ve meydan okumaya cevap veren herkesi vurduğu zamandan daha aptalca değil. İki uzun ve bir kısa, doğru." Ağaçların arasından atını sürdü ve adamları da peşinden gitti.

İleride bir yerde, soyulmuş arılar gibi somurtkan sesler mırıldanıyordu. Sesler yaklaştıkça Schmendrick aralarından bir kadının sesini seçebildiğini düşündü. Sonra yanağının yeniden aydınlandığını hissetti ve başını kaldırıp baktı. Küçük bir açıklıkta durmuşlardı, burada on ya da on iki adam daha bir kampın etrafında oturmuş homurdanıp duruyordu. Hava yanık fasulye kokuyordu.

Diğerlerinden biraz daha zengin paçavralar giymiş, çilli, kızıl saçlı bir adam onları selamlamak için öne çıktı. "Ee, Jack," diye bağırdı. "Bize kimi getirdin, yoldaş mı yoksa esir mi?" Omzunun üzerinden birine seslendi: "Çorbaya biraz daha su ekle, canım; misafir var."

"Kendisinin ne olduğunu bilmiyorum," diye gürledi Jack Jingly. Belediye Başkanı ve şapkanın hikayesini anlatmaya başladı, ama kasabanın üzerine gürültüyle inmeye henüz başlamıştı ki, erkeklerin arasından iterek gelen ince dikenli bir kadın, "Bunu kabul edemem, Cully, çorba zaten terden daha kalın değil!" diye bağırarak sözünü kesti. Kadın

Solgun, kemikli bir yüzü, kurak, kahverengi gözleri ve ölü ot rengine saçı vardı.

Schmendrick'i sanki ayakkabısının tabanına yapışmış bir şey bulmuş gibi inceleyerek, "Peki bu uzun boylu hödük kim?" diye sordu. "Kasabalı değil. Görünüştünden hoşlanmadım. Kesin şu büyücüyü."

"Gelincik" ya da "taşlık" demek istemişti ve ikisini de söylemişti ama bu tesadüf Schmendrick'in omurgasında ıslak yosun gibi iz bıraktı. Jack Jingly'nin atından indi ve haydut kaptanın önünde durdu. "Ben Sihirbaz Schmendrick'im," diye açıkladı ve pelerinin iki eliyle hafifçe dalgalanana kadar döndürdü. "Ve sen gerçekten de Yeşilorman'ın ünlü Kaptanı Cully misin, cesurların en cesuru ve özgürlerin en özgürü?"

Haydutlardan birkaçı kıs kıs gülerken kadın inledi. "Biliyordum," diye açıkladı. "Bir öncekinin yaptığı gibi sana da bir şey yapmadan önce onu solungaçlarından suçluluk duygusuna kadar deş Cully." Ama kaptan gururla eğildi, tacındaki bir tutam kelliği göstererek cevap verdi: "Ben buyum. Beni başım için avlayan korkunç bir düşman bulur, ama beni bir dost olarak arayan bana yeterince dost bulabilir. Buraya nasıl geldiniz efendim?"

"Karnımın üzerinde," dedi Schmendrick, "ve istemeden, ama yine de dostluk içinde. Gerçi senin leman bundan şüphe ediyor," diye ekledi zayıf kadına başını sallayarak. Kadın yere tükürdü.

Kaptan Cully sırttı ve kolunu temkinli bir şekilde kadının sırt omuzlarına koydu. "Ah, bu sadece Molly Grue'nun tarzı," diye açıkladı. "Beni benden daha iyi koruyor. Ben cömert ve rahat biriyimdir; belki de savurganlığa varacak kadar -zulümden kaçan herkese elim açıktır, bu benim düsturumdur. Molly'nin kuşkucu, sıkılgan, huysuz, erken yaşlanmış, hatta biraz zalim olması çok doğal. Parlak balonun bir ucunda düğüm olması gerekir, değil mi Molly? Ama o iyi kalpli, iyi yürekli biri." Kadın omuz silkerek ondan uzaklaştı ama kaptan başını çevirmedi. Schmendrick'e, "Buraya hoş geldiniz, büyücü bey," dedi. "Re'ye gel ve bize hikâyeni anlat. Ülkenizde benden nasıl bahsediyorlar? Cesur Kaptan Cully ve onun özgür adamlarından ne haber? Bir taco al."

Schmendrick, re'nin yanındaki yeri kabul etti, jöleli lokmayı nezaketle reddetti ve şöyle cevap verdi: "Duyduğuma göre

Senin ve neşeli adamlarının ormanda neşeli bir hayat sürdüğünüzü, zenginlerden çalıp fakirlere verdiğinizi biliyorum. Jack Jingly ile birbirinizin taçlarını nasıl kırdığınızı ve böylece nasıl kan kardeşi olduğunuzu ve Molly'yi babasının onun için seçtiği zengin yaşlı adamla evlenmekten nasıl kurtardığınızı biliyorum." Aslında Schmendrick o akşama kadar Kaptan Cully'nin adını hiç duymamıştı ama Anglosakson folkloru konusunda iyi bir temeli vardı ve bu tipleri tanıyordu. "Ve tabii ki," diye söze girdi, "kötü kalpli bir kral vardı-"

"Haggard, onu çürüt ve mahvet!" Cully bağırdı. "Evet, burada yaşlı Kral Haggard tarafından haksızlığa uğratılmamış kimse yok; hak ettiği topraklardan sürülmüş, rütbesi ve kiralari elinden alınmış, mirasından mahrum bırakılmış. Onlar sadece intikam için yaşarlar -dikkat et, büyücü- ve bir gün Haggard bunun hesabını soracaktır."

Bir grup tüylü gölge tıslayarak onayladı ama Molly Grue'nun kahkahası dolu gibi yağdı, takırdadı ve yaktı. "Belki de ödeyecek," diye alay etti, "ama bunu böyle geveze korkaklara ödemeyecek. Şatosu her gün biraz daha çürüyor ve yıkılıyor, adamları da zırh giyemeyecek kadar yaşlı, ama Kaptan Cully'nin cesaret edebildiği kadarıyla sonsuza dek hüküm sürecek."

Schmendrick bir kaşını kaldırdı ve Cully kıpkırmızı kesildi.

"Anlamalısınız," diye mırıldandı. "Kral Haggard bu Boğa'ya sahip-"

"Ah, Red Bull, Red Bull!" Molly yuhaladı. "Bak ne diyeceğim

Cully, seninle ormanda geçirdiğim bunca yıldan sonra Boğa'nın korkaklığına verdiğin bir isimden başka bir şey olmadığını düşünmeye başladım. Bu masalı bir kez daha duyarsam, gidip yaşlı Haggard'ı kendim indireceğim ve senin

bir-"

"Yeter!" Cully kükredi. "Yabancılarından önce olmaz!" Kılıcını çekti ve Molly hâlâ gülererek kollarını ona doğru açtı. Etrafta, yağlı eller hançer kabzalarını karıştırıyor ve uzun yaylar kendi kendilerine diziliyor gibiydi, ama Schmendrick o zaman konuştu ve Cully'nin batan kibrini kurtarmaya çalıştı. Aile sahnelerinden nefret ederdi.

"Ülkemde senin için bir türkü söylüyorlar," diye başladı. "Nasıl olduğunu unuttum-"

Kaptan Cully kendi kuyruğuna pusu kurmuş bir kedi gibi döndü. "Hangisi?" diye sordu.

Schmendrick şaşırmış bir halde, "Bilmiyorum," diye cevap verdi. "Birden fazla mı var?"

"Evet, kesinlikle!" Cully sanki gururuna gebeymiş gibi parlayarak ve büyüyerek bağırdı. "Willie Gentle! Willie Gentle! Delikanlı nerede?"

Udu ve sivilceleri olan sırma saçlı bir genç ayaklarını sürüyerek geldi. Kaptan Cully ona, "Beyefendi için kahramanlıklarımдан birini söyle," diye emretti. "Grubuma nasıl katıldığınla ilgili olanı söyle. Geçen salıdan beri duymadım."

Ozan içini çekti, bir akor bastı ve sallantılı bir kontrtenorla şarkı söylemeye başladı:

"Ah, Yüzbaşı Cully kralın neşeli geyiğini
öldürdükten sonra atıyla eve dönüyordu,
Kimi görecekti ki, solgun bir genç adamdan başka,
Süzülerek geldi çayırın üzerinden?

"Ne haber, ne haber, benim güzel delikanlım?
Neyin var ki böyle derin iç çekiyorsun?
Güzel hanımını kaybettiğin için mi?
Yoksa sen de mi yağdanlıksın?"

"Ne demekse, ben bir kabuk değilim, Ve bir
kabuğun olabileceği kadar iyi bir
kabuğum, Ama güzel leydim için iç
çekiyorum
"Üç kardeşimin benden kopardığı.

"Ben tatlı yeşil ağaçların Kaptanı Cully'yim, Ve
benim çağrımdaki adamlar erce ve
özgürdür.
Eğer güzel leydinizi
kurtarırsam, Bana ne gibi bir
hizmette bulunacaksınız?

"Eğer güzel leydimi kurtarırsan,
Burnunu kıracağım, seni aptal ihtiyar. Ama
boğazına bir zümrüt takmıştı, üç
kardeşim de onu aldı.

"Sonra kaptan üç cesur hırsızın yanına gitti, Ve
kılıcını titretip şarkı söyledi. 'Kız sende kalabilir,
ama ben stane'i alacağım,
Çünkü bu bir kraliyet tacı içindir."

Cully, Schmendrick'e, "Şimdi en iyi kısmı geliyor," diye fısıldadı.
Ayak parmaklarının üzerinde hevesle zıplıyor, kendini kucaklıyordu.

"Sonra üç pelerin çıkar, ve üç kılıç çıkar, Ve üç kılıç
çay gibi ılık çalar.
Kaptan Cully, "Bedenimin inancı adına,"
dedi, "Artık ne taş a ne de kadına sahip
olacaksın."

"Ve onları yukarı sürdü, Ve onları aşağı sürdü, Ve
onları koyunlar gibi bir o yana bir bu yana sürdü-"

"Koyunlar gibi," diye nefes aldı Cully. Molly'nin alaylarına ve adamlarının huzursuzluğuna aldırmadan şarkının geri kalan on yedi kıtası boyunca sallandı, mırıldandı ve ön koluyla üç kılıcı savuşturdu. Sonunda türkü bitti ve Schmendrick yüksek sesle ve içtenlikle alkışlayarak Willie Gentle'a sağ el tekniği konusunda iltifat etti.

"Ben buna Alan-a-Dale toplama diyorum," diye yanıtladı ozan.

Daha da açıklayacaktı ama Cully sözünü keserek, "Aferin Willie, iyi çocuk, şimdi diğerlerini çal," dedi. Schmendrick'in yüzünde memnun bir şaşkınlık ifadesi olduğunu umduğu bir ifadeyle gülümsedi. "Benim hakkımda birkaç şarkı olduğunu söylemiştim. Tam olarak otuz bir tane var, ama şu anda hiçbir Child koleksiyonunda değil-" Gözleri aniden açıldı ve sihirbazın omuzlarını kavradı, "Siz Bay Child'ın kendisi olamazsınız, değil mi?" diye sordu. "Sık sık balad aramaya çıkarmış, duyduğuma göre, sıradan bir adam kılığına girip

_"

Schmendrick başını salladı. "Hayır, gerçekten çok üzgünüm."

Kaptan içini çekti ve onu serbest bıraktı. "Önemli değil," diye mırıldandı. "İnsan her zaman umut eder, elbette, şimdi bile-derlenmeyi, doğrulanmayı, şerh edilmeyi, farklı versiyonlara sahip olmayı, hatta gerçekliğinden şüphe edilmeyi... neyse, neyse, boş ver. Diğer şarkıları söyle, Willie delikanlı. Bir gün yaşlandığında bu pratiğe ihtiyacın olacak."

Haydutlar homurdanıyor ve taşları tekmeleyerek sürtünüyorlardı. Güvenli bir gölgeden boğuk bir ses haykırdı, "Na, Willie, bize gerçek bir şarkı söyle. Robin Hood hakkında bir şarkı söyle."

"Kim söyledi bunu?" Cully bir o yana bir bu yana dönerken gevşemiş olan kılıcı kınında şakladı. Yüzü birdenbire solgun ve

kullanılmış bir limon damlası kadar yorgun.

"Söyledim," dedi Molly Grue, "söylememişti. "Adamlar senin cesaretini anlatan türkülerden sıkıldılar, kaptan sevgilim. Hepsini kendiniz yazmış olsanız bile."

Cully yüzünü buruşturdu ve Schmendrick'e yan gözle baktı. "Bunlar hâlâ halk şarkısı olabilir, değil mi Bay Child?" diye sordu alçak ve endişeli bir sesle. "Her şeyden sonra-"

Schmendrick, "Ben Bay Child değilim," dedi. "Gerçekten değilim."

"Demek istediğim, destansı olayları insanlara bırakamazsınız. Her şeyi yanlış anlıyorlar."

Yırtık kadife giymiş yaşlı bir haydut öne doğru eğildi. "Kaptan, eğer halk şarkılarımız olacaksa, ki sanırım olmalı, o zaman yaşadığımız bu yalan hayatı değil, gerçek kanun kaçaklarını anlatan gerçek şarkılar olmalı diye düşünüyoruz. Kusura bakmayın kaptan, ama her şey bir yana, pek de neşeli sayılmayız." Cully soğuk bir sesle, "Ben günün yirmi dört saati neşeliyim, Dick Fancy," dedi. "Bu bir gerçek."

"Ve biz zenginden çalıp fakire vermiyoruz," diye devam etti Dick Fancy. "Yoksullardan çalışıyoruz çünkü geri dönemiyorlar - çoğu- ve zenginler bizden alıyor çünkü bizi bir günde yok edebilirler. Otoyoldaki şişman, açgözlü Belediye Başkanını soymayız; bizi rahat bırakması için ona her ay haraç öderiz. Gururlu piskoposları asla kaçırıp ormanda tutsak tutmayız, onlara ziyafet çekip eğlendirmeyiz, çünkü Molly'nin güzel yemekleri yoktur ve ayrıca bir piskopos için pek de teşvik edici bir arkadaş olamayız. Kılık değiştirerek panayıra gittiğimizde, okçulukta ya da tek atışta asla kazanamıyoruz. Kılıklarımızla ilgili bazı güzel iltifatlar alıyoruz, ama bundan fazlası değil."

"Bir keresinde jüriye bir duvar halısı göndermiştim," diye hatırlıyor Molly. "Dördüncü oldu. Beşinci oldu. Nöbette bir şövalye - o yıl herkes nöbet tutuyordu." Birdenbire azgın parmak eklemleriyle gözlerini ovuşturmaya başladı. "Lanet olsun sana, Cully."

"Ne, ne?" diye bağırdı öfkeyle. "Dokumaya devam etmemen benim suçum mu? Erkeğini elde ettikten sonra tüm başarılarını bir kenara bıraktın. Artık dikiş dikmiyorsun ya da şarkı söylemiyorsun, yıllardır bir el yazmasını tezhiplemedin ve sana aldığım o viola da gamba'ya ne oldu?" Schmendrick'e döndü. "Biz de

evlenebileceğini söyledi." Sihirbaz belli belirsiz başını salladı ve gözlerini kaçırdı.

"Yanlışıları düzeltmek ve sivil özgürlükler için mücadele etmek gibi şeylere gelince," dedi Dick Fancy, "o kadar da kötü olmazdı - yani, ben de haçlı tipi değilim, bazıları öyle, bazıları değil - ama o zaman Lincoln yeşili giymek ve ezilenlere yardım etmekle ilgili o şarkıları söylemek zorunda kalırız. Söylemiyoruz Cully, onları ödül için teslim ediyoruz ve o şarkılar sadece utanç verici, hepsi bu ve işin gerçeği de bu."

Kaptan Cully kollarını kavuşturdu ve haydutların anlaşmaya yönelik hırıltılarını duymazdan geldi. "Şarkıları söyle, Willie."

"Yapmayacağım." Ozan uduna dokunmak için elini bile kaldırmadı. "Ve sen kardeşlerimle hiçbir taş için savaşmadın, Cully! Onlara imzalamadığın bir mektup yazdın-"

Cully kolunu geri çekti ve sanki biri bir kömür yığınının üzerine üflemiş gibi adamların arasında bıçaklar göz kırptı. Bu noktada Schmendrick tekrar öne çıktı ve ısrarla gülümsedi. "Eğer bir alternatif sunabilirsem," diye önerdi, "neden misafirinizin sizi eğlendirerek gecesini kazanmasına izin vermiyorsunuz? Ne şarkı söyleyebilirim ne de çalabilirim, ama kendime has yeteneklerim var ve benzerlerini daha önce görmemiş olabilirsiniz."

Jack Jingly hemen aynı fikirdeydi: "Evet, Cully, bir sihirbaz! Çocuklar için bulunmaz bir nimet olur." Molly Grue büyücüler hakkında vahşi bir genelleme yaparak homurdandı ama adamlar sevinçle bağırarak birbirlerini havaya fırlattılar. Tek isteksizlik Kaptan Cully'den geldi ve üzüntüyle itiraz etti: "Evet ama şarkılar. Bay Child şarkıları dinlemeli."

"Öyle de yapacağım," diye güvence verdi Schmendrick. "Daha sonra." Cully o anda parladı ve adamlarına yol verip yer açmaları için bağırdı. Gölgelemin arasında yayılıp çömeldiler ve Schmendrick'in Gece Yarısı Karnavalı'nda taşra halkını eğlendirdiği eski sihirbazlık numaralarını anlatmaya başlamasını sırtarak izlediler. Bu önemsiz bir sihirdi, ama Cully'ninki gibi bir ekip için yeterince eğlendirici olduğunu düşünüyordu.

Ama onları çok kolay yargılamıştı. Yüzüklerini ve eşarplarını, altın ve aslarla dolu kulaklarını uygun bir nezaketle ama şaşkınlık duymadan alkışladılar. Gerçek bir büyü sunmadığında, onlardan hiçbir büyü geri almadı; ve bir büyü başarısız olduğunda -örneğin, bir ördeği

Soymaları için bir dük, bir avuç dük kirazı çıkardı - sanki başarmış gibi nazik ve boş bir şekilde alkışlandı. Mükemmel bir seyirciydiler.

Cully sabırsızca gülümsedi ve Jack Jingly uyuklamaya başladı ama Molly Grue'nun huzursuz gözlerindeki hayal kırıklığını görmek büyücüyü ürküttü. Ani öfke onu güldürdü. Hokkabazlık yaptıkça daha da parlaklaşan yedi dönen topu yere bıraktı (iyi bir akşamda onları yeniden yakalayabilirdi), nefret ettiği tüm becerilerini bıraktı ve gözlerini kapattı. "Nasıl istersen öyle yap," diye fısıldadı büyüye. "Nasıl istersen öyle yap."

İçini çekti, gizli bir yerden -belki de kürek kemiğinden ya da incik kemiğinin iliğinden- başlıyordu. Kalbi

Bir yelken gibi gerildi, gerildi ve vücudunda bir şey hiç olmadığı kadar emin bir şekilde hareket etti. Onun sesiyle konuşuyor, emrediyordu. Güçten zayıf düşerek dizlerinin üzerine çöktü ve tekrar Schmendrick olmayı bekledi.

Ne yaptığımı merak ediyorum. Bir şey yaptım.

Gözlerini açtı. Haydutların çoğu kıkırdıyor ve şakaklarına vuruyorlardı, onunla alay etme fırsatından memnunlardı. Yüzbaşı Cully ayağa kalkmış, eğlencenin bu kısmının sona erdiğini ilan etmek için sabırsızlanıyordu. Sonra Molly Grue yumuşak, titrek bir sesle bağırdı ve herkes onun ne gördüğünü görmek için döndü. Bir adam açıklığa doğru yürüyordu.

Kahverengi bir ceket ve içinde çulluk tüyü olan eğik kahverengi bir başlık dışında yeşil giyinmişti. Çok uzundu, yaşayan bir adam için fazla uzundu: omzuna astığı büyük yay Jack Jingly kadar uzun görünüyordu ve okları Kaptan Cully için mızrak ya da sopa olabilirdi. Yanındaki hareketsiz, perişan formlara hiç dikkat etmeden

yeniden, gecenin içinde ilerledi ve hiçbir nefes ya da ayak sesi duymadan gözden kayboldu.

Onun ardından diğerleri geldi, teker teker ya da ikişer ikişer, bazıları konuşuyor, çoğu gülüyor, ama hiçbiri ses çıkarmıyordu. Hepsi uzun yay taşıyor ve hepsi yeşil giyiyordu, ayak parmaklarına kadar kırmızıya bürünmüş biri ve kahverengi bir rahip cüppesi giymiş, ayakları sandaletli ve kocaman göbeği bir ip kemerle çevrili bir diğeri hariç. Biri ud çalıyor ve yürürken sessizce şarkı söylüyordu.

"Alan-a-Dale." İşlenmemiş Willie Gentle'dı. "Şu değişikliklere bak." Sesi yavru bir kuş kadar çıplaktı.

Zahmetsizce gururlu, zürafalar kadar zarif (aralarındaki en uzun boylu, nazik gözlü Blunderbore bile) okçular açıklık boyunca ilerledi. En son, el ele, bir erkek ve bir kadın geldi. Yüzleri sanki hiç korku nedir bilmemişler gibi güzeldi. Kadının ağır saçları, ayı gizleyen bir bulut gibi, bir sırıla parlıyordu.

"Oh," dedi Molly Grue. "Marian."

"Robin Hood bir efsanedir," dedi Kaptan Cully endişeyle, "ihtiyaçtan sentezlenen kahraman halk figürlerinin klasik bir örneğidir. John Henry de bir başkası. İnsanların kahramanları olmak zorundadır ama hiçbir insan ihtiyaç kadar büyük olamaz ve bu yüzden bir efsane, bir inci tanesi gibi bir hakikat tanesinin etrafında büyür. Elbette bu olağanüstü bir numara değil."

İlk hareket eden züppe Dick Fancy oldu. Son ikisi hariç bütün adamlar karanlığa gömülmüştü ki, o arkalarından koştu ve kısık sesle, "Robin, Robin, Bay Hood, efendim, beni bekleyin!" diye seslendi. Ne adam ne de kadın döndü, ama Cully'nin grubundaki herkes -yalnızca Jack Jingly ve yüzbaşının kendisi hariç- açıklığın kenarına koştu, birbirlerine çelme takıp çiğnediler ve açıklık gölgelerle çalkalansın diye tekmelediler. "Robin!" diye bağırdılar; ve "Marian, Scarlet, Küçük John, geri dönün! Geri dönün!" Schmendrick şefkatle ve çaresizce gülmeye başladı.

Sesleri üzerine Kaptan Cully bağırdı, "Aptallar, aptallar ve çocuklar! Tüm sihirler gibi bu da bir yalandı! Robin Hood diye biri yok!" Ama haydutlar, kaybettikleri için çılgına dönmüş bir halde, parlayan okçuların peşinden ormana daldılar, kütüklerin üzerinden tökezlediler, dikenli çalılarının arasından düştüler ve koşarken aklıktan feryat ettiler.

Sadece Molly Grue durdu ve arkasına baktı. Yüzü bembeyaz yanıyordu.

"Hayır, Cully, yanlış anladın," diye seslendi ona. "Sen, ben ya da herhangi birimiz diye biri yok. Robin ve Marian gerçek, biz ise efsaneyiz!" Sonra diğerleri gibi "Durun, durun!" diye bağırarak koşmaya devam etti ve Kaptan Cully ile Jack Jingly'yi ezilmiş bir halde bıraktı.

yeniden yak ve sihirbazın kahkahasını dinle.

Schmendrick, üzerine atılıp kollarını tuttuklarını pek fark etmedi; Cully'nin bir hançerle kaburgalarını deldiğini de fark etmedi ve tıslayarak, "Bu tehlikeli bir oyalamaydı, Bay Child ve aynı zamanda kabaydı.

Şarkıları duymak istemediğini söyleyebilirdin." Hançer daha da derinleşti.

Çok uzaklardan Jack Jingly'nin homurdandığını duydu, "O bir çocuk değil Cully, kalfa büyücü de değil. Onu artık tanıyorum. O Haggard'ın oğlu, prens Lír, babası kadar iğrenç ve şüphesiz kara sanatlarda becerikli. Elini tut kaptan, ölüsü işimize yaramaz."

Cully'nin sesi kısıldı. "Emin misin, Jack? Çok hoş bir adama benziyordu."

"Hoş bir aptal demek istiyorsun. Evet, Lír'in öyle bir havası var, duymuştum. Masum rolü yapar ama aldatmada şeytanın ta kendisidir. Sırf seni gafil avlamak için bu Çocuk Koy'u gibi davrandı."

Cully, "Gafil avlanmadım, Jack," diye itiraz etti. "Bir an için bile. Öyle görünmüş olabilirim ama ben de çok aldatıcı biriyimdir."

"Ve Robin Hood'u çağırıp delikanlıları hasretle bekletmesi ve size karşı kıskırtması. Ah, ama o zaman kendini ele verdi ve şimdi babası onu kurtarmak için Kızıl Boğa'yı gönderse de bizimle birlikte bekleyecek." Cully bunun üzerine nefesini tuttu, ama dev o gece ikinci kez direnmeyen sihirbazı kaptığı gibi büyük bir ağaca taşıdı ve onu yüzünü ağacın gövdesine, kollarını da gövdesine dolayarak bağladı. Schmendrick operasyon boyunca hafifçe kıkırdadı ve ağaca yeni bir gelin gibi sevgiyle sarılarak işleri kolaylaştırdı.

"İşte," dedi Jack Jingly sonunda. "Gece ben uyurken ona göz kulak ol Cully, sabah da oğlunun onun için ne kadar değerli olduğunu görmek için yaşlı Haggard'a gideceğim. Bir ay içinde hepimiz boş vakit geçiren beyefendiler olacağız."

"Adamlar ne olacak?" Cully endişeyle sordu. "Sence geri dönecekler mi?"

Dev esnedi ve arkasını döndü. "Sabaha kadar üzgün ve hapsirarak geri dönecekler ve bir süre onlara karşı sakın olman gerekecek. Geri dönecekler, çünkü onlar bir şeyi karşılıksız takas edecek türden değiller, ben de değilim. Öyle olsaydık Robin Hood bizim için kalırdı. Size iyi geceler, kaptan."

O gittiğinde cırcır böcekleri ve Schmendrick'in ağaca doğru yumuşak kıkırdamasından başka ses yoktu. Ses kayboldu ve Cully

Daireler çizerek döndü, her kor söndüğünde iç geçirdi. Sonunda bir kütüğün üzerine oturdu ve tutsak büyücüye seslendi.

"Haggard'ın oğlu olabilirsin," diye düşündü, "iddia ettiğin gibi Koleksiyoncu Çocuk değilsin. Ama her kim olursan ol, Robin Hood'un masal, benimse gerçek olduğumu çok iyi biliyorsun. Kendim yazmadığım sürece adımın etrafında hiçbir türkü birikmeyecek; hiçbir çocuk okul kitaplarında maceralarımı okumayacak ve okuldan sonra benimle oynamayacak. Ve profesörler eski masallar arasında gezinirken ve akademisyenler Robin Hood'un gerçekten yaşayıp yaşamadığını öğrenmek için eski şarkıları elediklerinde, asla ama asla adımı bulamayacaklar, dünyayı kalbinin taneleri için kırana kadar. Ama siz biliyorsunuz ve bu nedenle size Kaptan Cully'nin şarkılarını söyleyeceğim. Zenginlerden çalıp fakirlere veren iyi, neşeli bir serseriydi. İnsanlar minnettarlıklarını göstermek için onun hakkında bu basit dizeleri uydurdular."

Bunun üzerine Willie Gentle'ın Schmendrick için söylediği de dahil olmak üzere hepsini söyledi. Sık sık durup değişen ritim kalıpları, asonans kafiyeler ve modal melodiler hakkında yorum yaptı.

VI

KAPTAN CULLY on dokuzuncu şarkının on üç kıtasında uyuyakaldı ve Schmendrick -ki gülmeyi biraz daha erken bırakmıştı- hemen kendini kurtarmaya çalıştı. Bağlarına karşı tüm gücüyle direndi ama bağlar onu sıkıca tutuyordu. Jack Jingly onu küçük bir yelkenliyi donatmaya yetecek kadar iple sarmış ve kafatası büyüklüğünde düğümler atmıştı.

"Yavaşça, yavaşça," diye kendi kendine öğüt verdi. "Robin Hood'u çağırma, hatta onu yaratma gücüne sahip hiç kimse uzun süre bağlı kalamaz. Bir kelime, bir dilek ve bu ağaç yeniden dalında bir meşe palamudu olmalı, bu ip bir bataklıkta yeşermeli." Ama daha dileğini söylemeden önce, onu bir anlığına ziyaret eden şeyin tekrar gittiğini ve yerinde sadece bir sızı bıraktığını biliyordu. Kendini terk edilmiş bir krizalit gibi hissediyordu.

"Nasıl istersen öyle yap," dedi usulca. Kaptan Cully onun sesiyle irkildi ve on dördüncü kıtayı söyledi.

"Evin dışında kırk kılıç var, içinde de kırk kılıç daha, Ve korkarım, kaptan, bizi öldürecekler.

'Ha' done, ha' done,' dedi Kaptan Cully, 've bir daha asla korkma, Çünkü onlar yüz kılıç olabilir, ama biz yedi kişiyiz."

Sihirbaz ona, "Umarım katledilirsin," dedi ama Cully yine uyuyordu. Schmendrick kaçmak için birkaç basit büyü denedi ama ellerini kullanamıyordu ve artık numaralar için yüreği yoktu. Bunun yerine ağaç ona aşık oldu ve bir kızıl meşenin ebedi kucağında bulunmanın sevincini mırıldanmaya başladı. "Her zaman, her zaman," diye iç geçirdi, "herhangi bir erkeğin hak ettiğinin ötesinde sadakat. Dünyada hiç kimse adını hatırlamazken ben senin gözlerinin rengini saklayacağım. Bir ağacın sevgisinden başka ölümsüzlük yoktur."

Schmendrick, "Nişanlıyım," diye mazeret bildirdi. "Bir batı karaçamıyla. Çocukluğumdan beri. Sözleşmeyle evlilik, başka seçeneğim yok. Umutsuz. Bizim hikayemiz asla olmayacak."

Bir öfke rüzgârı meşeyi sarstı, sanki bir fırtına tek başına ona doğru geliyordu. Vahşice fısıldadı: "Safra kesesi ve yeniden yanma!" "Lanet olası yumuşak ağaç, lanetli kozalaklı ağaç, aldatıcı yaprak dökmeyen ağaç, sana asla sahip olamayacak! Birlikte yok olacağız ve tüm ağaçlar bizim trajedimize değer verecek!"

Schmendrick uzunluğu boyunca ağacın bir kalp gibi sallandığını hissedebiliyor ve öfkeyle ikiye ayrılabilceğinden korkuyordu. Etrafındaki ipler giderek sıkılaşıyordu ve gece kızıla ve sarıya dönmeye başlamıştı. Meşeye aşkın asla ölümsüz olamayacağı için cömert olduğunu anlatmaya çalıştı ve sonra Kaptan Cully'ye bağırmaya çalıştı; ama sadece bir ağaç gibi küçük, gıcırtilı bir ses çıkarabildi. "İyi niyetli," diye düşündü ve kendini sevdiğine teslim etti.

Sonra iplere doğru hamle yapınca ipler gevşedi ve sırtüstü yere düşerek hava almak için kıvranmaya başladı. Tek boynuzlu at onun üzerinde duruyordu, karanlık görüşünde kan gibi karanlıktı. Boynuzuyla ona dokundu.

Ayağa kalkabildiğinde arkasını döndü ve büyücü onu takip etti, meşe ağacına karşı temkinli davrandı, ancak meşe ağacı yine hiç sevmemiş bir ağaç kadar hareketsizdi. Gökyüzü hâlâ siyahtı ama Schmendrick'in menekşe rengi şafağın yüzdüğünü görebildiği sulu bir karanlıktı bu. Gökyüzü ısındıkça sert gümüş bulutlar eriyordu; gölgeler donuklaşıyor, sesler şekillerini kaybediyor ve şekiller o gün ne olacaklarına henüz karar vermemişlerdi. Rüzgâr bile kendini merak ediyordu.

"Beni gördün mü?" diye sordu tek boynuzlu ata. "İzliyor muydun, ne yaptığımı gördün mü?"

"Evet," diye yanıtladı. "Bu gerçek bir sihirdi."

Kayıp bir kılıç gibi soğuk ve acı bir şekilde geri geldi. "Artık yok," dedi. "Ona sahiptim - bana sahipti - ama artık yok. Onu tutamadım." Tek boynuzlu at onun önünde bir tûy kadar sessiz, kükredi.

Yakınlardan tanıdık bir ses, "Bizi bu kadar erken mi bırakıyorsun büyücü? Adamlar seni kaçırdıklarına üzülecekler." Döndü ve Molly Grue'nun bir ağaca yaslandığını gördü. Elbisesi ve kirli saçları birbirine karışmış, çıplak ayakları kan içinde ve çıplak, ona yarasa sırtışıyla bakıyordu. "Sürpriz," dedi. "Bu Hizmetçi Marian."

Sonra tek boynuzlu atı gördü. Ne kıpırdadı ne de konuştu, ama kahverengi gözleri birden yaşlarla doldu. Uzun bir süre kıpırdamadı; sonra her bir kolu eteğinden bir tutam yakaladı ve dizlerini bükerek bir tür titreyen çömelme haline geldi. Ayak bileklerini kavuşturmuş, gözlerini yere indirmişti ama Schmendrick'in Molly Grue'nun reverans yaptığını anlaması bir dakika daha sürdü.

Bir kahkaha patlattı ve Molly saç çizgisinden boğazına kadar kıpkırmızı kesilerek ayağa fırladı. "Nerelerdeydin?" diye bağırdı. "Lanet olsun, nerelerdeydin?" Schmendrick'e doğru birkaç adım attı ama onun ötesine, tek boynuzlu ata bakıyordu.

Yanından geçmeye çalıştığında sihirbaz yoluna çıktı. "Böyle konuşamazsın," dedi ona, Molly'nin tek boynuzlu atı tanıdığından hâlâ emin değildi. "Nasıl davranman gerektiğini bilmiyor musun kadın? Reverans da yapmıyorsun."

Ama Molly onu bir kenara itti ve tek boynuzlu atın yanına giderek onu başıboş bir süt ineğiymiş gibi azarladı. "Nerelerdeydin?" Beyazlığın ve parlayan boynuzun önünde Molly büzüşerek

Böcek, ama bu kez aşağı bakan tek boynuzlu atın yaşlı kara gözleriydi.

"Artık buradayım," dedi sonunda.

Molly dudaklarıyla güldü. "Peki şimdi burada olmanın bana ne yararı var? Yirmi yıl önce, on yıl önce neredeydin? Ne cüretle, ben *bu haldeyken* bana gelmeye nasıl cesaret edersin?" Bir el hareketiyle kendini özetledi: çorak bir yüz, çöl gözleri ve sararmış bir kalp. "Keşke hiç gelmeseydin, neden şimdi geliyorsun?" Gözyaşları burnunun kenarlarından aşağı kaymaya başladı.

Tek boynuzlu at cevap vermedi ve Schmendrick, "O sonuncusu," dedi.

O dünyadaki son tek boynuzlu at."

"Öyle olurdu." Molly burnunu çekti. "Molly Grue'ya gelen dünyadaki son tek boynuzlu at olurdu." Sonra elini tek boynuzlu atın yanağına koymak için uzandı; ama ikisi de biraz eğildi ve dokunuş çenenin altındaki hızlı, titreyen yere geldi. Molly, "Sorun değil. Seni affediyorum."

"Tek boynuzlu atlar affedilmez." Sihirbaz kıskançlıktan başının döndüğünü hissetti, sadece dokunuştan değil, Molly ile tek boynuzlu at arasında dolaşan sır gibi bir şeyden de. "Tek boynuzlu atlar başlangıçlar içindir," dedi, "masumiyet ve saflık için, yenilik için. Tek boynuzlu atlar genç kızlar içindir."

Molly tek boynuzlu atın boğazını sanki körmüş gibi ürkekçe okşuyordu. Kirli gözyaşlarını beyaz yelenin üzerinde kuruladı. "Tek boynuzlu atlar hakkında pek bir şey bilmiyorsun," dedi.

Gökyüzü artık yeşim grisiydi ve bir dakika önce karanlığa çizilmiş olan ağaçlar, şafak rüzgârında tıslayan gerçek ağaçlardı. Schmendrick tek boynuzlu ata bakarak soğuk bir sesle, "Gitmeliyiz," dedi.

Molly hemen kabul etti. "Evet, adamlar bize rastlamadan ve onları kandırdığınız için boğazınızı kesmeden önce, zavallı çocuklar." Omzunun üzerinden baktı. "Almak istediğim bazı şeyler vardı ama artık önemi yok. Ben hazırım."

Schmendrick bir adım daha atarak onun önünü kesti. "Bizimle gelemezsin. Bir arayıştayız." Sesi ve gözleri olabildiğince sertti ama burnunun şaşkınlığını hissedebiliyordu. Burnunu hiçbir zaman disipline edememişti.

Molly'nin yüzü ona karşı bir kale gibi kapandı, silahları, sapanları ve kaynayan kurşun kazanlarını dışarı çıkardı. "Ve sen kimsin ki '*biz*' diyorsun?"

"Ben onun rehberiyim," dedi büyücü önemle. Tek boynuzlu at, bir kedinin yavrularını çağırması gibi yumuşak, merak dolu bir ses çıkardı. Molly yüksek sesle güldü ve geri döndü.

"Tek boynuzlu atlar hakkında pek bir şey bilmiyorsun," diye tekrarladı. "Onunla seyahat etmene izin veriyor, gerçi nedenini bilemiyorum ama sana ihtiyacı yok. Bana da ihtiyacı yok, Tanrı biliyor, ama beni de alacak. Ona sor." Tek boynuzlu at yine o yumuşak sesi çıkardı ve Molly'nin yüzündeki şato asma köprüyü indirip en derin kalesini bile ardına kadar açtı. "Ona sor," dedi.

Schmendrick tek boynuzlu atın cevabını yüreğindeki çöküntüden anladı. Bilge olmak istiyordu, ama sonra kıskançlığı ve boşluğu onu incitti ve üzgün bir şekilde haykırdığını duydu, "Asla! Bunu yasaklıyorum, ben, Büyücü Schmendrick!" Sesi koyulaştı ve burnu bile tehditkâr bir hal aldı. "Bir büyücünün öfkesini uyandırmaktan sakın! Heyecan verici. Eğer seni bir kurbağaya dönüştürmeyi seçersem-"

Molly Grue hoş bir tavırla, "Gülmekten ölürüm," dedi. "Peri masalları konusunda beceriklisin ama kremayı tereyağına çeviremiyorsun." Gözleri ani bir anlayışla parladı. "Aklını başına al, dostum," dedi. "Dünyadaki son tek boynuzlu atı ne yapacaktın, kafeste mi tutacaktın?"

Büyücü, Molly'nin yüzünü görmesini engellemek için arkasını döndü. Tek boynuzlu ata doğrudan bakmadı ama sanki geri koyabilirmiş gibi sinsice küçük bakışlar attı. Beyaz ve gizli, sabah boynuzlu kadın ona delici bir nezaketle baktı ama Molly ona dokunamadı. Zayıf kadına, "Nereye bağlı olduğumuzu bile bilmiyorsun," dedi.

"Sence bu benim için önemli mi?" Molly sordu. Bir kez daha kedi sesi çıkardı.

Schmendrick, "Kral Haggard'ın ülkesine, Red Bull'un yanına gidiyoruz" dedi.

Molly'nin derisi bir an için korktu, kemikleri inansa da kalbi bilse de; ama sonra tek boynuzlu at yumuşak bir nefesle

Molly onun avuçladığı elin sıcaklığıyla çenesini kapatırken gülümsedi.

"Yanlış yöne gidiyorsun," dedi.

Onları geldikleri yoldan geri götürürken, hâlâ kütüğünün üzerinde uyuklayan Cully'nin yanından geçip açıklığı geçip uzaklaşırken güneş yükseliyordu. Adamlar geri dönüyordu: Ölü dallar yakınlarda çatırdıyor ve çalılar sıçrayan bir sesle kırılıyordu. Bir keresinde Cully'nin yorgun haydutlarından ikisi Robin Hood'un hayalinin gerçek olup olmadığını acı acı düşünerek topallayarak geçerken dikenlerin arasında çömelmek zorunda kaldılar.

"Onları kokladım," diyordu ilk adam. "Gözleri kandırmak kolaydır ve doğaları gereği hilekârdırlar, ama hiçbir gölgenin kokusu yoktur herhalde?"

"Gözler yalancı şahittir, doğru," diye homurdandı bataklık giymiş gibi görünen ikinci adam. "Ama kulaklarınızın, burnunuzun, dilinizin kökünün tanıklığına gerçekten güveniyor musunuz? Ben değil, dostum. Evren duyularımıza yalan söylüyor, onlar da bize yalan söylüyor ve biz kendimiz yalancıdan başka ne olabiliriz ki? Ben kendi adıma ne mesaja ne de elçiye güvenirim; ne bana söylenene ne de gördüğüme. Bir yerlerde gerçek olabilir ama bana asla ulaşmaz."

"Ah," dedi ilk adam kara bir sırıtışla. "Ama sen de Robin Hood'un yanına gitmek için hepimizle birlikte koşarak geldin ve bütün gece onu aradın, hepimiz gibi ağlayıp çağırdın. Madem daha iyi biliyorsun, neden kendini bu zahmetten kurtarmadın?"

"Asla bilemezsin," diye cevap verdi diğeri çamur tükürerek. "Yanılıyor olabilirim."

Ormanlık bir vadide, bir dere kenarında oturan bir prens ve prenses vardı. Yedi hizmetkârları bir ağacın altına kırmızı bir gölgelik kurmuş ve genç kraliyet çifti udlar ve orboslar eşliğinde öğle yemeği yiyorlarmış. Yemeklerini bitirene kadar birbirleriyle neredeyse tek kelime konuşmadılar ve sonra prenses içini çekerek, "Sanırım bu aptalca işi bitirsem iyi olacak" dedi. Prens bir dergi okumaya başladı.

"En azından-" dedi prenses ama prens okumaya devam etti. Prens, udlarıyla eski bir müzik çalmaya başlayan hizmetkârlardan ikisine bir işaret yaptı. Sonra birkaç adım attı

tereyağı gibi parlak bir dizgini havaya kaldırdı ve seslendi, "Buraya, tek boynuzlu at, buraya! Buraya, güzelim, bana gel! Comecomecomecome!"

Prens kıs kıs güldü. "Çağırdığın senin tavukların değil, biliyorsun," dedi başını kaldırmadan. "Böyle gıdıklamak yerine neden bir şeyler söylemiyorsun?"

"Elimden gelenin en iyisini yapıyorum," diye bağırdı prenses. "Daha önce hiç böyle bir şey söylememiştim." Ama kısa bir sessizlikten sonra şarkı söylemeye başladı.

"Ben bir kral kızıyım,
Ve eğer umursarsam,
Metresi olmayan ay
saçlarımda dile gelirdi.
Kimse benim
arzulamayı seçtiğim
şeye değer vermeye
cesaret edemez. Hiç
açlık çekmedim, sahip
olmadığım şeylere.

"Ben bir kralın kızıyım,
Ve yaşılanıyorum
bedenimin
hapishanesinde, Tenimin
prangalarında. Ve
kaçmak istiyorum
Ve kapı kapı dilenmek,
Sadece gölgeni bir kez
görmek ve bir daha asla."

Şarkı söyledi, tekrar söyledi ve sonra bir süre daha "Güzel tek boynuzlu at, güzel, güzel, güzel" diye seslendi ve sonra öfkeyle, "Yapabileceğim kadarını yaptım. Ben eve gidiyorum."

Prens esnedi ve dergisini katladı. "Geleneği yeterince iyi yerine getirdiniz," dedi ona, "kimse bundan fazlasını beklemiyordu. Bu sadece bir formaliteydi. Artık evlenebiliriz."

"Evet," dedi prenses, "artık evlenebiliriz." Hizmetçiler her şeyi yeniden toplamaya başlarken, ellerinde lavtaları olan iki kişi

neşeli düğün müzikleri çalıyordu. Prensesin sesi biraz hüzünlüydü ve

de ant, "Eğer gerçekten tek boynuzlu at diye bir şey olsaydı, biri bana gelirdi. Herkesin çağırabileceği kadar tatlı çağırdım ve altın dizginim vardı. Ve tabii ki saf ve el değmemiş biriyim."

Prens kayıtsızca, "Benim için öylesiniz," diye cevap verdi. "Dediğim gibi, gelenekleri yerine getiriyorsunuz. Babamı tatmin etmiyorsun, ama ben de etmiyorum. Bunun için tek boynuzlu at gerekir." Uzun boyluydu ve yüzü bir lokum kadar yumuşak ve hoştu.

Onlar ve maiyetleri gittikten sonra tek boynuzlu at ormandan çıkmış, Molly ve sihirbaz tarafından takip edilmiş ve tekrar yolculuğuna başlamış. Uzun bir süre sonra, akarsuların ve yeşil hiçbir şeyin olmadığı başka bir ülkede dolaşırken, Molly ona prensesin şarkısına neden gitmediğini sordu. Schmendrick cevabı dinlemek için yaklaştı, ancak tek boynuzlu atın kendi tarafında kaldı. Molly'nin tarafında hiç yürümedi.

Tek boynuzlu at dedi ki, "O kralın kızı gölgemi görmek için asla kaçmazdı. Eğer kendimi gösterseydim ve beni tanısaydı, bir ejderha görmüş olmaktan daha çok korkardı, çünkü kimse bir ejderhaya söz vermez. Bir zamanlar prenseslerin söylediklerinde ciddi olup olmadıklarının benim için hiç önemli olmadığını hatırlıyorum. Hepsine gittim ve başımı kucaklarına koydum ve çoğu korksa da birkaçı sırtıma bindi. Ama artık ne prenseslere ne de mutfak hizmetçilerine ayıracak vaktim var. Hiç vaktim yok."

Molly o zaman, tek boynuzlu atın hâlâ orada olup olmadığını görmek için defalarca uyanmadan bir gece bile uyumayan ve rüyalarında hep altın dizginler ve nazik genç hırsızlar gören bir kadın için tuhaf bir şey söyledi. "Zamanı olmayan prenseslerdir," dedi. "Gökyüzü dönüyor ve her şeyi beraberinde sürüklüyor, prensesleri, büyücüleri, zavallı Cully'yi ve diğerlerini, ama sen yerinde duruyorsun. Hiçbir şeyi bir kez bile görmüyorsun. Keşke bir süreliğine prenses, kukla ya da ördek olabilsen. Bekleyemeyecek bir şey."

Hüzünlü, aksak bir şarkının bir dizesini söyledi, her dizeden sonra bir sonrakini hatırlamaya çalışırken durdu.

"Seçeneği olanın seçmesine gerek yok. Seçeneği olmayan biz seçmeliyiz. Sevebiliriz ama ne kaybedersek kaybedelim, giden gitmiştir."

Schmendrick tek boynuzlu atın sırtından Molly'nin bölgesine baktı. "Bu şarkıyı nereden duydun?" diye sordu. Molly'nin yolculuğa katıldığı şafak vaktinden beri onunla ilk kez konuşuyordu. Molly başını salladı.

"Hatırlamıyorum. Bunu uzun zamandır biliyordum."

Yollarına devam ettikçe toprak gün geçtikçe daha da çoraklaşmış, karşılaştıkları insanların yüzleri kahverengi otlarla birlikte acılaşmıştı; ama tek boynuzlu atın gözünde Molly, havuzlar ve mağaralarla dolu, eski ağaçların topraktan fışkırdığı daha yumuşak bir ülke haline geliyordu. Kir ve kayıtsızlığın altında, sadece otuz yedi ya da otuz sekiz yaşında görünüyordu - büyücünün doğum günü olmayan yüzüne rağmen, kesinlikle Schmendrick'ten daha yaşlı değildi. Kaba saçları açılmış, teni hızlanmış ve sesi neredeyse her şeye karşı tek boynuzlu at ile konuştuğu zamanki kadar nazikti. Gözleri asla neşeli olmayacaktı, yeşile ya da maviye dönüşemeyecekleri gibi, ama onlar da toprakta uyanmışlardı. Kral Haggard'ın diyarına çıplak, su toplamış ayaklarıyla hevesle yürüdü ve sık sık şarkı söyledi.

Ve çok uzaklarda, tek boynuzlu atın diğer tarafında, Büyücü Schmendrick sessizce yürüyordu. Siyah pelerinde delikler açılıyor, çözülüyordu ve o da öyleydi. Molly'yi yenileyen yağmur üzerine yağmıyordu ve o da toprağın kendisi gibi daha kavruk ve ıssız görünüyordu. Tek boynuzlu at onu iyileştiremezdi. Boynuzunun bir dokunuşu onu ölümden geri getirebilirdi ama ne umutsuzluk üzerinde ne de gelip geçen büyü üzerinde gücü vardı.

Böylece birlikte, çivi gibi tadı olan bir rüzgârın eşliğinde karanlığı takip ederek yolculuk ettiler. Ülkenin kabuğu çatladı ve ları çukurlara ve vadilere dönüşmüş ya da kabuk bağlamış tepelere dönüşmüştü. Gökyüzü o kadar yüksek ve solgundu ki gün boyunca kayboluyordu ve tek boynuzlu at bazen üçünün de güneş ışığında sümüklü böcekler gibi kör ve çaresiz görünmeleri gerektiğini düşünüyordu.

nemli kaya yuvarlanıp gitti. Ama o hâlâ bir tek boynuzlu attı, kötü zamanlarda ve yerlerde daha da güzelleşen bir tek boynuzlu at tarzı vardı. Hendeklerde ve ölü ağaçlarda homurdanan kurbağaların nefesi bile onu gördüklerinde kesildi.

Kurbağalar, Haggard'ın ülkesinin asık suratlı halkından daha misafirperver olabilirlerdi. Köyleri, hiçbir şeyin yetişmediği bıçak gibi tepelerin arasında kemik gibi kel uzanıyordu ve kendilerinin de kaynamış bira kadar ekşi kalpleri vardı. Çocukları kasabaya gelen yabancıları taşıyor, köpekleri de onları kovalıyordu. Köpeklerin birçoğu bir daha geri dönmedi, çünkü Schmendrick'in eli çabuktu ve melezlerden hoşlanıyordu. Bu durum kasabalıları hiçbir hırsızlığın yapamayacağı kadar öfkелendirdi. Hiçbir şeyi ele vermiyorlardı ve düşmanlarının da bunu yapanlar olduğunu biliyorlardı.

Tek boynuzlu at insanlardan bıkmıştı. Arkadaşlarını uyurken izlerken, rüyalarının gölgelerinin yüzlerinde gezindiğini görürken, isimlerini bilmenin ağırlığı altında eğildiğini hissedirdi. Sonra bu acıyı dindirmek için sabaha kadar koşardı; yağmurdan daha hızlı, kayıp kadar çabuk, kendi olmanın tatlılığından başka hiçbir şey bilmediği zamana yetişmek için yarıştırdı. Çoğu zaman, bir nefesin acelesi ve diğerinin uzanışı arasında, Schmendrick ve Molly'nin çoktan öldüğünü, Kral Haggard'ın da öldüğünü ve Kızıl Boğa'nın tanışıp ustalaştığını - o kadar uzun zaman önce ki, tüm bunların gerçekleştiğini gören yıldızların torunları şimdi soluyor, kömüre dönüşüyordu - ve hala dünyada kalan tek tek boynuzlu at olduğunu anladı.

Sonra, baykuşsuz bir sonbahar akşamı, bir tepeyi yuvarladılar ve kaleyi gördüler. Uzun, derin bir vadinin uzak tarafından gökyüzüne doğru süzülüyordu.

-İnce ve kıvrımlı, dikenli kulelerle dolu, bir devin sırtışı gibi karanlık ve sivri. Molly kahkahalarla güldü ama tek boynuzlu at ürperdi, çünkü ona göre eğri büğrü kuleler alacakaranlıkta el yordamıyla kendisine doğru geliyor gibiydi. Kalenin ötesinde deniz demir gibi parlıyordu.

Schmendrick şaşkınlıkla başını sallayarak, "Haggard'ın kalesi," diye mırıldandı. "Haggard'ın korkunç kalesi. Söylediklerine göre bir cadı onun için inşa etmiş ama Haggard ona emeğinin karşılığını ödememiş, o da kaleyi lanetlemiş. Açgözlülüğü denizin taşmasına neden olduğunda, bir gün Haggard'la birlikte denize

batacağına yemin etti. Sonra korkunç bir çığlık attı,

ve kükürtlü bir pufun içinde kayboldu. Haggard hemen taşındı. "Hiçbir zalimin kalesi lanet olmadan tamamlanmış sayılmaz."

"Ona ödeme yapmadığı için onu suçlamıyorum," dedi Molly Grue küçümseyerek. "Oraya ben de atlayabilir ve onu bir yaprak yığını gibi dağıtabilirdim. Her neyse, umarım cadı o lanetin eve dönmesini beklerken yapacak ilginç bir şeyler bulur. Deniz herkesin açgözlülüğünden daha büyüktür."

Kemikli kuşlar "*Yardım edin, yardım edin, yardım edin!*" diye çığlık atarak gökyüzünde çırpınıyor ve küçük siyah şekiller Kral Haggard'ın şatosunun ışısız pencerelerinde sallanıyordu. Islak, yavaş bir koku tek boynuzlu atı buldu. "Boğa nerede?" diye sordu. "Haggard Boğa'yı nerede tutuyor?"

"Kızıl Boğa'yı kimse tutmuyor," diye cevap verdi büyücü sessizce. "Geceleri dolaştığını ve gündüzleri kalenin altındaki büyük bir mağarada yattığını duydum. Yakında öğreneceğiz ama şu anki sorunumuz bu değil. Daha yakın tehlike *orada* yatıyor." Birkaç ışığın titremeye başladığı vadiyi işaret etti.

"Burası Hagsgate," dedi.

Molly cevap vermedi ama bulut kadar soğuk bir eliyle tek boynuzlu ata dokundu. Üzüldüğünde, yorulduğunda ya da korktuğunda sık sık ellerini tek boynuzlu atın üzerine koyardı.

"Burası Kral Haggard'ın kasabası," dedi Schmendrick, "denizden geldiğinde aldığı ilk kasaba, elinin altında en uzun süre kalmış olanı. Kötü bir adı var, ama tanıştığım hiç kimse nedenini tam olarak söyleyemedi. Hagsgate'e kimse girmez ve oradan çocukları uslandıracak masallardan başka bir şey çıkmaz - canavarlar, yabanıl hayvanlar, cadı kovukları, güpegündüz iblisler ve benzerleri. Ama bence Hagsgate'de şeytani bir şeyler var. Fortuna Anne oraya asla gitmezdi ve bir keresinde Haggard'ın bile Hagsgate dururken güvende olmadığını söylemişti. Orada bir şeyler var."

Konuşurken Molly'ye dikkatle baktı, çünkü tek boynuzlu atın beyaz varlığına rağmen onu korkmuş görmek bugünlerde tek acı zevkiydi. Ama Molly ellerini iki yana açarak ona sakince cevap verdi. "Hagsgate'e '*kimsenin bilmediği kasaba*' dendiğini duymuştum. Belki de sırrı bir kadının ortaya çıkarmasını bekliyordu - bir kadın ve bir tek boynuzlu at. Ama sana ne yapmalı?"

Schmendrick o zaman gülümsedi. "Ben adam değilim," dedi. "Ben sihri olmayan bir sihirbazım ve bu hiç kimse değil."

Tek boynuzlu at onları izlerken Hagsgate'in tilki ışıkları daha da parladı, ama Kral Haggard'ın kalesinde en ufak bir ışık bile yoktu. Surlarda hareket eden adamları göremeyecek kadar karanlıktı ama vadinin öte yanından zırhların yumuşak gümbürtüsünü ve mızrakların taşlar üzerindeki şakırtısını duyabiliyordu. Nöbetçiler karşılaşmış ve tekrar uzaklaşmışlardı. Hagsgate'e giden ince, dikenli patikadan aşağı inmeye başladığında tek boynuzlu atın etrafını Red Bull'un kokusu sarmıştı.

VII

Hagsgate Kasabası bir ayak izi şeklindeydi: uzun ayak parmakları geniş bir pençeden yayılıyor ve bir kazıcının kara pençeleriyle son buluyordu. Ve gerçekten de Kral Haggard'ın krallığındaki diğer kasabalar serçe gibi toprağı kazıyıp dururken, Hagsgate iyice ve derince kazılmıştı. Sokakları pürüzsüzce döşenmişti, bahçeleri ıslık ıslık ve gururlu evleri ağaçlar gibi topraktan çıkmış olabilirdi. Her pencerede ışıklar parlıyordu ve üç yolcu sesleri, köpek havlamalarını ve gıcırdayana kadar ovulan bulaşıkları duyabiliyordu. Merakla yüksek bir çitin yanında durdular.

"Bir yerlerde yanlış bir yola saptığımızı ve buranın Hagsgate olmadığını mı düşünüyorsun?" Molly fısıldadı. Umutsuz paçavralarını ve yırtık pırtık elbisesini aptalca fırçaladı. "Güzel elbisemi getirmem gerektiğini biliyordum." İç çekti.

Schmendrick yorgun bir şekilde ensesini ovuşturdu. "Burası Hagsgate," diye cevap verdi ona. "Hagsgate olmalı ama yine de ne büyü kokusu ne de kara büyü havası var. Ama o zaman neden efsaneler, neden masallar ve peri masalları? Çok kafa karıştırıcı, özellikle de akşam yemeğinde yarım şalgam yediğinizde."

Tek boynuzlu at hiçbir şey söylemedi. Kasabanın ötesinde, karanlıktan da karanlık olan Kral Haggard'ın şatosu ayakları üzerinde bir deli gibi sallanıyordu ve şatonun ötesinde deniz kayıyordu. Red Bull'un kokusu gecenin içinde, kasabanın yemek ve yağam kokuları arasında soğuk bir şekilde ilerledi. Schmendrick dedi ki

iyi insanların hepsi içeride, nimetlerini sayıyor olmalı. Onları selamlayacağım."

Öne doğru bir adım attı ve pelerinini geriye attı, ama henüz ağzını açmamıştı ki, sert bir ses, "Nefesini boşa harcama yabancı, henüz varken," dedi. Çitin arkasından dört adam fırladı. İki kılıçlarını Schmendrick'in boğazına dayadı, bir diğeri ise Molly'yi bir çift tabancayla korudu. Dördüncüsü yeleğini yakalamak için tek boynuzlu ata yaklaştı; ama at şaha kalktı, ısıllı ısıllı parlıyordu ve adam atlayarak uzaklaştı.

"Adın!" diye sordu ilk konuşan adam Schmendrick'ten. Hepsisi gibi o da orta yaşlı ya da daha yukarı yaşlardaydı, temiz ve sıkıcı giysiler giymişti.

"Gick," dedi büyücü, kılıçlar yüzünden.

"Gick," diye düşündü tabancalı adam. "Bir uzaylı ismi."

"Doğal olarak," dedi ilk adam. "Hagsgate'te bütün isimler uzaylıdır.

Bay Gick," diye devam etti, kılıcını Schmendrick'in köprücük kemiklerinin birleştiği noktaya doğru hafifçe indirerek, "eğer siz ve Bayan Gick sizi buraya getiren şeyin ne olduğunu bize söyleme nezaketinde bulunursanız-"

Schmendrick o anda sesini buldu. "Bu kadını tanımıyorum bile!" diye kükredi. "Benim adım Schmendrick, Sihirbaz Schmendrick ve açım, yorgunum ve hiç hoş değilim. Şunları kaldırın yoksa her birinizin ucunda bir akrep olacak."

Dört adam birbirlerine baktılar. "Bir sihirbaz," dedi ilk adam. "Tam da öyle."

Diğer ikisi başını salladı ama tek boynuzlu atı yakalamaya çalışan adam homurdandı: "Bugünlerde herkes sihirbaz olduğunu söyleyebiliyor. Eski standartlar yok oldu, eski değerler terk edildi. Ayrıca, gerçek bir büyücünün sakalı olur."

"Eğer bir büyücü değilse," dedi ilk adam hafifçe, "yakında öyle olmayı dileycek." Kılıcını kınına soktu ve Schmendrick ile Molly'nin önünde eğildi. "Ben Drinn," dedi, "ve sizi Hagsgate'te ağırlamak büyük bir zevk. Sanırım aç olduğunuzdan bahsetmişsiniz. Bu kolayca halledilebilir ve belki de profesyonel kapasitenizle bize iyi bir dönüş yaparsınız. Benimle gelin."

Birdenbire nazik ve özür dileyen bir tavırla onları ışıklı bir hana doğru götürürken, diğer üç adam da hemen arkalarından takip etti. Daha fazla

Kasaba halkı evlerinden hevesle koşarak geliyordu, yemeklerinin yarısı yenmiş ve çayları dumanı tüterken; öyle ki Schmendrick ve Molly oturduklarında, hanın uzun banklarında birbirine sıkışmış, kapı aralığına sıkışan ve pencerelerden düşen neredeyse yüz kişi vardı. Tek boynuzlu at, fark edilmeden, arkalarından yavaşça ilerledi: tuhaf gözleri olan beyaz bir kısrak.

Drinn adındaki adam Schmendrick ve Molly ile aynı masada oturuyor, yemek yerken sohbet ediyor ve kadehlerini tüylü siyah bir şarapla dolduruyordu. Molly Grue çok az içti. Sessizce oturup etrafındaki yüzlere baktı ve birkaçı çok daha yaşlı olsa da hiçbirinin Drinn'in yüzünden daha genç görünmediğini fark etti. Bütün Hagsgate yüzlerinin birbirine çok benzediği bir yön vardı, ama o bunu bulamıyordu.

"Ve şimdi," dedi Drinn yemek bittiğinde, "sizi neden bu kadar nezaketsizce karşıladığınızı açıklamama izin vermelisiniz."

"Pish, gerek yok." Schmendrick kıkırdadı. Şarap onu kıkır kıkır güldürmüştü, rahatlatmış ve yeşil gözlerini altın rengine boyamıştı. "Bilmek istediğim şey, Hagsgate'in hortlaklar ve kurtadamlarla dolu olduğuna dair söylentilerin sebebi. Duyduğum en saçma şey."

Drinn gülümsedi. Kaplumbağanın sert ve boş çenesine sahip, budaklı bir adamdı. "Aynı şey," dedi. "Dinleyin. Hagsgate kasabası bir lanet altında."

Oda birdenbire kıpırtısız kaldı ve bira kokulu ışıktaki kasaba halkının yüzleri peynir gibi gergin ve solgun görünüyordu. Schmendrick yine güldü. "Bir lütfet demek istiyorsun. Yaşlı Haggard'ın bu kemikli krallığında siz bambaşka bir diyar gibisiniz; bir pınar, bir vaha. Burada bir büyü olduğu konusunda sana katılıyorum, ama ben buna içiyorum."

Drinn kadehini kaldırırken onu durdurdu. "O kadeh değil, dostum. Kırk yıllık bir kederin şerefine içer misin? Kral Haggard deniz kıyısındaki kalesini inşa edeli, kederimiz o kadar uzun zaman oldu."

"Sanırım cadı onu inşa ettiğinde." Schmendrick ona bir nger salladı. "Ne de olsa hakkını vermek lazım."

"Ah, bu hikâyeyi biliyorsun," dedi Drinn. "O halde Haggard'ın görevi tamamlandığında cadıya ödeme yapmayı reddettiğini de biliyor olmalısın."

Büyücü başını salladı. "Evet, açgözlülüğü yüzünden onu lanetledi, daha doğrusu kaleyi lanetledi. Ama bunun Hagsgate ile ne

ilgisi vardı? Kasaba cadıya hiç yanlış yapmamıştı."

"Hayır," diye yanıtladı Drinn. "Ama bunun ona bir yararı da olmadı. Şatoyu geri alamadı - ya da alamadı, çünkü kendini sanatsal bir tür olarak görüyordu ve çalışmalarının zamanının yıllar ötesinde olmasıyla övünüyordu. Her neyse, Hagsgate'in ileri gelenlerine geldi ve Haggard'ı kendisine olan borcunu ödemeye zorlamalarını istedi. 'Bana bakın ve kendinizi görün,' diye homurdandı. 'Bu bir kasabanın ya da bir kralın gerçek sınavıdır. Yaşlı ve çirkin bir cadıyı aldatan bir lord, zamanla kendi halkını da aldatacaktır. Yapabiliyorken durdurun onu, siz ona alışmadan önce.'" Drinn şarabını yudumladı ve düşünceli bir şekilde Schmendrick'in kadehine bir kez daha uzandı.

"Haggard ona para ödemedi," diye devam etti, "ve Hagsgate, ne yazık ki, onu dikkate almadı. Ona kibarca davranıldı ve gerekli makamlara yönlendirildi, bunun üzerine öfkeden kudurdu ve hiç düşman edinmeme hevesimiz yüzünden şimdi iki düşman edindiğimizi haykırdı." Adam durakladı, gözlerini o kadar ince kapaklarla kapattı ki Molly onun bir kuş gibi gözlerinin içini görebildiğinden emin oldu. Gözleri kapalıyken, "İşte o zaman Haggard'ın kalesini lanetledi ve kasabamızı da lanetledi. Böylece açgözlülüğü hepimizi mahvetti."

İç çeken sessizlikte Molly Grue'nun sesi at nalına vurulan bir çekiç gibi iniyor, sanki yine zavallı Kaptan Cully'yi azarlıyordu. "Haggard sizden daha az hatalı," diye Hagsgate halkıyla alay etti, "çünkü o sadece bir hırsızdı, siz ise çok hırsızdınız. Başınıza gelen belayı kendi açgözlülüğünüzle kazandınız, kralınızla değil."

Drinn gözlerini açtı ve ona kızgın bir bakış attı. "*Biz hiçbir şey kazanmadık,*" diye itiraz etti. "Cadının yardım istediği kişiler anne babamız ve dedelerimizdi ve onların da en az Haggard kadar suçlu olduğunu kabul ediyorum. Biz olsaydık meseleyi çok daha farklı bir şekilde ele alırdık." Ve odadaki her orta yaşlı yüz, her yaşlı yüze kaşlarını çattı.

Yaşlı adamlardan biri hırıltılı ve miyavlayan bir sesle konuştu. "Siz de bizim gibi yapardınız. Hasat edilecek ekinler ve bakılacak hayvanlar vardı, hala olduğu gibi. Birlikte yaşanacak Haggard vardı, hâlâ olduğu gibi. Nasıl davranacağınızı çok iyi biliyoruz. Siz bizim çocuklarımızınız." "

Drinn ona ters ters baktı ve diğer adamlar kinle bağırmaya başladı ama sihirbaz hepsini susturarak sordu: "Lanet neydi? Red Bull ile bir ilgisi olabilir mi?"

Bu isim aydınlık odada bile soğuk bir şekilde çınılıyordu ve Molly birden kendini yalnız hissetti. İçinden gelen bir dürtüyle, konuşmayla hiçbir ilgisi olmamasına rağmen kendi sorusunu ekledi. "Aranızda hiç tek boynuzlu at gören var mı?"

İşte o zaman iki şeyi öğrendi: sessizlik ile mutlak sessizlik arasındaki farkı; ve bu soruyu sormakta ne kadar haklı olduğunu. Hagsgate yüzleri kıpırdamamaya çalıştı ama kıpırdadılar. Drinn dikkatle, "Boğa'yı asla görmeyiz ve onun hakkında asla konuşmayız. Onu ilgilendiren hiçbir şey bizi ilgilendiremez. Tek boynuzlu atlara gelince, hiç yoklar. Hiçbir zaman da olmadılar." Siyah şarabı tekrar doldurdu. "Size lanetin sözlerini söyleyeceğim," dedi. Ellerini önünde kavuşturdu ve ilahi söylemeye başladı.

"Haggard'ın kölesi olan sizler, onun
şölenlerini ve düşüşünü paylaşın.
Sel kuleyi alıncaya kadar
servetini göreceksin.
Yine de Hagsgate kasabasından
başka kimse kaleyi yıkamaz."

O eski bedduayı okurken birkaç kişi daha ona katıldı. Sesleri hüzünlü ve uzaktı, sanki odada değillerdi de hanın bacasının üzerinde rüzgârda yuvarlanıyorlardı, ölü yapraklar gibi çaresizdiler.

Yüzlerinde ne var? Molly merak etti. Neredeyse biliyorum. Sihirbaz onun yanında sessizce oturmuş, şarap kadehini uzun ellerinin arasında yuvarlıyordu.

"Bu sözler ilk söylendiğinde," dedi Drinn, "Haggard ülkede uzun süre kalmamıştı ve Hagsgate kasabası hariç her yer hâlâ yumuşak ve çiçek açıyordu. Hagsgate o zamanlar da bu topraklar gibiydi: İnsanların uçup gitmesin diye kulübelerinin çatılarına büyük taşlar koyduğu, derme çatma, çıplak bir yer." Yaşlı adamlara acı acı sırıttı. "Hasat edilecek ekinler, bakılacak hayvanlar! Lahanalar, şalgamlar ve birkaç soluk patates yetiştirdiniz ve tüm Hagsgate'de sadece bir tane yorgun inek vardı. Yabancılar kasabanın lanetli olduğunu, kindar bir cadıyı ya da başka bir şeyi gücendirdiğini düşünüyordu."

Molly tek boynuzlu atın sokaktan geçtiğini hissetti, sonra dönüp geri geldi, eğilip kıpırdayan duvarlardaki meşaleler gibi huzursuzdu. Ona doğru koşmak istedi ama bunun yerine sessizce sordu: "Peki ya sonra, bu gerçekleştiğinde?"

Drinn cevap verdi, "O andan itibaren bereketten başka bir şey bilmiyoruz. Acımasız toprağımız o kadar nazikleşti ki bahçeler ve bostanlar kendiliğinden yeşerdi; ne ekmeye ne de bakmaya ihtiyacımız var. Cevherlerimiz çoğaldı; zanaatkârlarımız uykularında daha zeki oldular; soluduğumuz hava ve içtiğimiz su bizi hastalıkla tanışmaktan korudu. Tüm kederler etrafımızda dolaşıyor ve bu, bir zamanlar yemyeşil olan diyarın geri kalanı Haggard'ın eli altında büzüşüp kül olurken gerçekleşti. Kırk yıldır ondan ve bizden başka kimse zenginleşmedi. Sanki diğer herkes lanetlenmiş gibi."

Schmendrick, "Ziyafetini ve düşüşünü paylaş," diye mırıldandı. "Anlıyorum, anlıyorum." Siyah şaraptan bir kadeh daha yudumladı ve güldü. "Ama yaşlı Kral Haggard hâlâ hüküm sürüyor ve deniz bitene kadar da sürecek. Sen gerçek lanetin ne olduğunu bilmiyorsun. Sana dertlerimi anlatayım." Birden gözlerinde hafif yaşlar parladı. "Öncelikle, annem beni hiç sevmeydi. Seviyormuş gibi yaptı ama ben biliyordum-"

Drinn onun sözünü kesti ve Molly tam o anda Hagsgate halkında garip olan şeyin ne olduğunu fark etti. Her biri iyi ve sıkı giyinmişti ama temiz giysilerinin arasından görünen yüzler, hayaletler kadar üşümüş ve yemek yiyemeyecek kadar aç olan yoksul insanların yüzleriydi. Drinn, "'Yine de Hagsgate kasabasından birinden başkası kaleyi yıkamaz' dedi. Sona ermek zorunda olduğunu ve içimizden birinin buna son vereceğini bildiğimiz halde iyi talihimizden nasıl zevk alabiliriz? Her gün bizi daha da zenginleştiriyor ve kıyametimize bir gün daha yaklaştırıyor. Büyücü."

Kırk yıl boyunca zayıf yaşadık, bağılılıklardan kaçındık, tüm alışkanlıklarımızı çözdük, kendimizi denize hazırladık. Ne servetimizden ne de başka bir şeyden bir an bile keyif almadık, çünkü keyif kaybedilecek bir şey daha demektir. Hagsgate'e acıyı yabancılar, çünkü tüm bu sefil dünyada bundan daha mutsuz bir kasaba olamaz."

"Kayıp, kayıp, kayıp," diye inledi kasaba halkı. "Sefalet, sefalet biz." Molly Grue sözsüz bir şekilde onlara bakarken

Schmendrick saygıyla, "Bu *iyi* bir lanet, bu profesyonel bir iş. Ben her zaman

ne yaptırıyorsanız yaptırın, bir uzmana gidin. Uzun vadede karşılığını alırsınız."

Drinn kaşlarını çattı ve Molly Schmendrick'i dürttü. Büyücü gözlerini kırıştırdı. "Benden ne istiyorsunuz? Çok yetenekli bir büyücü olmadığım konusunda sizi uyarmalıyım ama eğer yapabilirsem bu laneti üzerinizden kaldırmaktan memnuniyet duyarım."

"Seni olduğundan daha fazlası sanmıyordum," diye cevap verdi Drinn, "ama olduğun gibi, herkes kadar iyi yapmalısın. Sanırım laneti olduğu gibi bırakacağız. Eğer kaldırılırsa tekrar fakirleşmeyebiliriz, ama artık sürekli zenginleşmeyiz ve bu da aynı derecede kötü olur. Hayır, asıl görevimiz Haggard'ın kulesinin yıkılmasını engellemek ve onu yıkacak kahraman sadece Hagsgate'ten gelebileceğine göre, bu imkansız olmamalı. Bir kere, buraya hiçbir yabancıнын yerleşmesine izin vermeyiz. Onları uzak tutuyoruz, gerekirse zorla ama daha çok kurnazlıkla. Hagsgate hakkında bahsettiğin o karanlık hikâyeleri biz uydurduk ve çok az ziyaretçimiz olacağından emin olmak için elimizden geldiğince yaydık." İçi boş çenesiyle gururla gülümsedi.

Schmendrick çenesini eklemlerine dayadı ve sarkık bir gülümsemeyle Drinn'e baktı. "Peki ya kendi çocukların?" diye sordu. "İçlerinden birinin büyüüp laneti hak etmesini nasıl engelleyebilirsin?" Hanın etrafına baktı, uykulu bir şekilde kendisine bakan her buruşuk yüzü inceledi. "Düşünüyorum da," dedi yavaşça, "bu kasabada hiç genç insan yok mu? Hagsgate'te çocukları yatağa ne kadar erken gönderiyorsunuz?"

Kimse ona cevap vermedi. Molly kanın kulaklarda ve gözlerde gıcırdadığını ve derinin rüzgârın sürüklediği su gibi seğirdiğini duyabiliyordu. Sonra Drinn dedi ki, "Bizim çocuğumuz yok. Lanetin üzerimize çöktüğü günden beri hiç çocuğumuz olmadı." Sopasının içine öksürdü ve ekledi, "Cadıyı engellemenin en açık yolu bu gibi görünüyordu."

Schmendrick başını geriye attı ve ses çıkarmadan güldü, meşaleleri dans ettirecek şekilde güldü. Molly sihirbazın oldukça sarhoş olduğunu fark etti. Drinn'in ağzı kayboldu ve gözleri sertleşerek çatlak porselene dönüştü. "Durumumuzda hiç mizah görmüyorum," dedi usulca. "Hem de hiç."

Schmendrick masanın üzerine eğilip şarabını dökerek, "Hiç," diye homurdandı. "Hiç, pardon, hiç, hem de hiç." İki yüz gözün öfkeli bakışları altında kendini toparlamayı ve Drinn'e ciddi bir şekilde cevap vermeyi başardı. "O zaman bana öyle geliyor ki hiçbir endişeniz yok. En azından seni endişelendirecek bir şey yok." Dudaklarının arasından çaydanlıktan çıkan buhar gibi küçük bir kahkaha tufanı çıktı.

"Öyle görünüyor." Drinn öne doğru eğildi ve Schmendrick'in bileğine iki parmakla dokundu. "Ama sana tüm gerçeği anlatmadım. Yirmi bir yıl önce Hagsgate'te bir çocuk doğdu. Kimin çocuğu olduğunu asla bilemedik. Bir kış gecesi pazar yerinden geçerken onu kendim buldum. Bir kasap tezgahının üzerinde yatıyordu, kar olmasına rağmen ağlamıyordu, ama sokak kedilerinden oluşan bir yorganın altında sıcak ve kıkırdıyordu. Hep birlikte mırıldanıyorlardı ve bu ses bilgiyle doluydu. Uzun bir süre garip beşiğin yanında durdum, kar yağarken ve kediler kehanet mırıldanırken düşündüm."

Durdu ve Molly Grue hevesle, "Elbette çocuğu eve götürdün ve kendi çocuğun gibi yetiştirdin," dedi. Drinn ellerini avuçlarının içinde masanın üzerine koydu.

"Kedileri kovaladım," dedi, "ve eve yalnız gittim." Molly'nin yüzü sis rengine döndü. Drinn hafifçe omuz silkti. "Bir kahramanın doğuşunu gördüğümde anlarım," dedi. "Kehanetler ve alametler, çocuk odasındaki yılanlar. Kediler olmasaydı, çocuğa şans verebilirdim, ama onlar bunu çok açık, çok mitolojik hale getirdiler. Ne yapsaydım?

-"Hagsgate'in kıyametine bilerek yataklık mı ediyorsun?" Dudağı sanki bir kanca takılmış gibi seğirdi. "Olduğu gibi, hata yaptım, ama bu şefkat tarafındaydı. Gün doğarken döndüğümde bebek ortadan kaybolmuştu."

Schmendrick şarap dolu bir su birikintisinin içinde nger'iyile resim çiziyordu ve hiçbir şey duymamış olabilirdi. Drinn devam etti. "Doğal olarak, hiç kimse çocuğu pazar yerinde bıraktığını kabul etmedi ve mahzenden güvercinliklere kadar her evi aramamıza rağmen onu bir daha bulamadık. Ertesi gün Kral Haggard'ın bir habercisi atıyla kasabaya gelip sevinmemizi emretmeseydi, çocuğu kurtların kaçırdığı sonucuna varabilirdim, hatta bütün bu karşılaşmayı, kedileri ve her şeyi hayal ettiğimi bile düşünebilirdim. Otuz yıllık bekleyişin ardından kralın nihayet bir oğlu olmuştu."

Gözlerini Molly'nin yüzündeki ifadeden kaçırdı. "Buluntu çocuğumuz, tesadüfen, bir erkekti."

Schmendrick çenesinin ucunu yaladı ve başını kaldırıp baktı. "Lír," dedi düşünceli bir şekilde. "Prens Lír. Ama görünüşünü açıklamanın başka bir yolu yok muydu?"

"Pek olası değil," diye homurdandı Drinn. "Haggard'la evlenecek herhangi bir kadını Haggard bile reddeder. Çocuğun, ailesinin ölümü üzerine nezaketle evlat edindiği bir yeğeni olduğu masalını anlattı. Ama Haggard'ın ne akrabası ne de ailesi var. Venüs'ün denizden doğması gibi onun da bulutlu bir havada doğduğunu söyleyenler var. Kimse Kral Haggard'a büyütmesi için bir çocuk vermez."

Sihirbaz sakince bardağını uzattı ve Drinn reddedince kendisi doldurdu. "Bir yerlerde bir tane bulmuş, aferin ona. Ama senin küçük kedi-bebeğini nasıl bulmuş olabilir?"

Drinn, "Geceleri Hagsgate'de dolaşır, sık sık değil ama ara sıra. Birçoğumuz onu görmüşüzdür; uzun boylu, odun gibi gri Haggard, demir bir ayın altında tek başına dolaşır, yere düşen bozuk paraları, kırık tabakları, kaşıkları, taşları, mendilleri, yüzükleri, üzerine basılmış elmaları toplar; her şeyi, hiçbir nedeni olmayan her şeyi. Çocuğu alan Haggard'dı. Bundan, kuleyi devirecek ve Haggard ile Hagsgate'i birlikte batıracak olanın Prens Lír olduğundan emin olduğum kadar eminim."

"Umarım öyledir," diye araya girdi Molly. "Umarım Prens Lír ölümüne terk ettiğin o bebektir ve umarım kasabanı boğar ve umarım mısır koçanı gibi kemirir seni-"

Schmendrick bileğine olabildiğince sert bir tekme attı, çünkü dinleyiciler kor gibi tıslamaya başlamıştı ve birkaçı ayağa kalkmıştı. Tekrar sordu, "Benden ne istiyorsunuz?"

"Sanırım Haggard'ın kalesine gidiyorsunuz." Schmendrick başını salladı. "Ah," dedi Drinn. "Şimdi, zeki bir büyücü, hevesli ve meraklı bir genç adam olduğu söylenen Prens Lír ile dost olmayı kolay bulacaktır. Zeki bir sihirbaz her türlü tuhaf iksir ve toz, haşhaş ve filter, otlar, yasaklar ve merhemler hakkında bilgi sahibi olabilir. Zeki bir sihirbaz - dikkatinizi çekerim, 'zeki' dedim, daha fazlası değil - zeki bir sihirbaz, uygun koşullar altında..." Gerisinin konuşulmadan geçip gitmesine izin verdi, ama daha az konuşmadı.

"Yemek için mi?" Schmendrick sandalyesini devirerek ayağa kalktı. İki eliyle masaya yaslanmış, sert bir şekilde nefes alıyordu. "Bu o mu?"

bugünlerde ne kadar? Akşam yemeği ve şarap, zehirlenmiş bir prensin fiyatı mı? Bundan daha iyisini yapmalısın, dostum Drinn. Böyle bir ücret için bir baca temizleyicisi bile bulamam."

Molly Grue onun kolunu tutarak, "Ne diyorsun sen?" diye bağırdı. Sihirbaz onun elini sıktı ama aynı zamanda bir göz kapağını yavaşça indirerek göz kırptı. Drinn gülümseyerek sandalyesinde arkasına yaslandı. "Bir profesyonelle asla pazarlık yapmam," dedi. "Yirmi beş altın."

Yarım saat boyunca pazarlık ettiler, Schmendrick yüz altın talep etti ve Drinn kırktan fazla teklif etmeyi reddetti. Sonunda yetmişte anlaştılar, yarısı o zaman, yarısı da Schmendrick'in başarılı bir şekilde dönmesi üzerine ödenecekti. Drinn parayı hemen oracıkta kemerindeki deri keseden saydı. "Geceyi Hagsgate'de geçireceksin elbette," dedi. "Seni kendim misafir etmekten memnuniyet duyarım."

Ama sihirbaz başını salladı. "Sanmıyorum. Madem bu kadar yakınız, o zaman kaleye gidelim. Ne kadar çabuk gidersek, o kadar çabuk döneriz, değil mi?" Ve kurnaz ve komplocu bir sırıtışla gülümsedi.

"Haggard'ın kalesi her zaman tehlikelidir," diye uyardı Drinn. "Ama asla geceleri olduğundan daha tehlikeli değildir."

Schmendrick, "Hagsgate hakkında da böyle söylüyorlar," diye cevap verdi. "Duyduğun her şeye inanmamalısın, Drinn." Hanın kapısına doğru yürüdü ve Molly de onu takip etti. Orada döndü ve k a m b u r l a r ı çıkmış Hagsgate halkına gülümsedi. "Sizi son bir düşünceyle baş başa bırakmak istiyorum," dedi onlara. "Şimdiye kadar edilmiş en profesyonel lanetin, hırıltının, vıraklamanın ya da gürlemenin saf bir kalp üzerinde hiçbir etkisi olamaz. İyi geceler."

Dışarıda gece, kobra soğuğunda ve yıldızlarla kaplı sokakta kıvrılmış yatıyordu. Ay yoktu. Schmendrick kendi kendine kıkırdarak ve altın paralarını şingirdatarak cesurca dışarı çıktı. Molly'ye bakmadan şöyle dedi: "Enayiler. Bütün sihirbazların ölümle uğraştığını bu kadar hafife almak. Şimdi benden laneti kaldırmamı isteselerdi -ah, bunu yemekten daha fazlası için yapmazdım, tek bir kadeh şarap için yapabilirdim."

"Yapmadığına sevindim," dedi Molly vahşice. "Kaderlerini hak ediyorlar, daha kötüsünü hak ediyorlar. Bir çocuğu karda dışarıda bırakmak-"

"Eğer öyle olmasaydı, büyüüp bir prens olamazdı. Daha önce hiç peri masalında bulunmadın mı?" Sihirbazın sesi

nazik ve sarhoştu ve gözleri yeni parası kadar parlaktı. "Kahramanın bir kehaneti gerçekleştirmesi gerekir ve kötü adam da onu durdurmak zorundadır - gerçi başka tür bir hikâyede bunun tam tersi olur. Ve bir kahramanın doğduğu andan itibaren başı belada olmalıdır, yoksa gerçek bir kahraman değildir. Prens Lír hakkında bir şeyler öğrenmek beni çok rahatlattı. Bu hikâyenin bir başrol oyuncusu çıkarmasını bekliyordum."

Tek boynuzlu at, bir yıldızın aniden orada olması gibi oradaydı, biraz önlerinde ilerliyordu, karanlıkta bir yelken. Molly, "Eğer kahraman Lír ise, o nedir?" diye sordu.

"Bu farklı. Haggard, Lír, Drinn, sen ve ben bir peri masalının içindeyiz ve masalın gittiği yere gitmeliyiz. Ama o gerçek. O gerçek." Schmendrick aynı anda esnedi, hıçkırdı ve titredi. "Acele etsek iyi olur," dedi. "Belki de gece burada kalmalıydık ama yaşlı Drinn beni tedirgin ediyor. Onu tamamen kandırdığımdan eminim, ama yine de."

Molly yürürken rüyasında ve uyandığında, Hagsgate'in üçünü tutmak için bir pençe gibi gerildiğini, etraflarında kıvrıldığını ve onları hafifçe ileri geri vurduğunu, böylece kendi izlerinde tekrar tekrar yürüdüklerini görüyordu. Yüz yıl içinde son eve ve kasabanın sonuna ulaştılar; kırk yıl içinde de nemli tarlaların, üzüm bağlarının ve çömelmiş meyve bahçelerinin içinden geçtiler. Molly rüyasında koyunların ağaç tepelerinden onlara baktığını ve soğuk ineklerin ayaklarına basıp onları solan patikadan ittiğini gördü. Ama tek boynuzlu atın ışığı ilerliyordu ve Molly uyanık ya da uykuda onu takip ediyordu.

Kral Haggard'ın şatosu gökyüzünde sinsice ilerliyordu, geceleri vadiyi aydınlatan kör, siyah bir kuş. Molly onun kanatlarının nefes alışını duyabiliyordu. Sonra tek boynuzlu atın nefesi saçlarını karıştırdı ve Schmendrick'in "Kaç adam var?" diye sorduğunu duydu.

"Üç adam," dedi tek boynuzlu at. "Hagsgate'ten ayrıldığımızdan beri arkamızdalar, ama şimdi hızla geliyorlar. Dinleyin."

Adımlar hızlarına göre çok yumuşaktı; sesler iyi bir anlam ifade edemeyecek kadar mufred. Büyücü gözlerini ovuşturdu. "Belki de Drinn zehircisine az ödeme yaptığı için kendini suçlu hissetmeye başlamıştı," diye mırıldandı. "Belki de vicdanı onu uyanık tutuyordur. Her şey mümkün. Belki de ben

tüyleri var." Molly'yi kolundan tutup yolun kenarındaki sert bir çukura çekti. Tek boynuzlu at yakınlarda, ay ışığı gibi hareketsiz yatıyordu.

Hançerler karanlık bir denizin üzerinde parıldayan shtrailerler gibi. Bir ses, aniden yüksek ve öfkeli. "Size söylüyorum, onları kaybettik. Onları bir mil geride geçtik, hışırtıyı duyduğum yerde. Daha fazla koşarsam lanetleneceğim."

"Kıpırdama!" diye fısıldadı ikinci bir ses. "Kaçmalarını ve bize ihanet etmelerini mi istiyorsun? Büyücüden korkuyorsun ama Kızıl Boğa'dan korksan daha iyi edersin. Eğer Haggard lanetin bizim payımıza düşen kısmını öğrenirse, Boğa'yı hepimizi çiğneyip kırıntı haline getirmesi için gönderir."

İlk adam daha yumuşak bir tonda cevap verdi. "Korktuğumdan değil. Sakalsız bir sihirbaz, sihirbaz değildir. Ama zamanımızı boşa harcıyoruz. Takip ettiğimizi anlar anlamaz yolu terk edip karşı kıyıya geçtiler. Bütün gece burada kovalasak da onlara asla ulaşamayız."

Başka bir ses, ilk ikisinden daha yorgun. "Bütün gece onları kovaladık. Şuraya bakın. Şafak söküyor."

Molly, Schmendrick'in siyah pelerininin altında yarı yarıya kıvrıldığını ve yüzünü dikenli, ölü bir ot kümesine gömdüğünü fark etti. Başını kaldırmaya cesaret edemedi ama gözlerini açtı ve havanın garip bir şekilde aydınlandığını gördü. İkinci adam, "Sen bir aptalsın. Sabaha daha iki saat var ve ayrıca batıya doğru gidiyoruz."

"O halde," diye yanıtladı üçüncü ses, "ben eve gidiyorum."

Ayak sesleri hızla geri dönmeye başladı. İlk adam seslendi, "Bekle, gitme! Bekle, ben de seninle geliyorum!" İkinci adama aceleyle mırıldandı: "Eve gitmiyorum, sadece izimizi biraz daha takip etmek istiyorum. Hâlâ onları duyduğumu düşünüyorum ve çıra kutumu bir yere düşürdüm..." Molly onun konuşurken uzaklaştığını duyabiliyordu.

"Lanet olsun size korkaklar!" diye küfretti ikinci adam. "Bir dakika bekle o zaman, Drinn'in bana söylediklerini deneyene kadar bekleyecek misin?" Geri çekilen ayak sesleri duraksadı ve o yüksek sesle mırıldandı: "'Yazdan daha sıcak, yemekten daha lezzetli, kadından daha tatlı ve kandan daha değerli-'" "Acele et," dedi üçüncü ses. "Acele et. Gökyüzüne bak. Nedir bu Saçmalık mı?"

İkinci adamın sesi bile gerginleşmeye başlamıştı. "Bu saçmalık

değil. Drinn parasına o kadar iyi davranıyor ki

Ondan ayrıldım. Görüp görebileceğiniz en dokunaklı ilişki. Bu şekilde çağırıyor." Biraz titreyerek hızla devam etti. "'Sudan daha güçlü ve güvercinden daha nazik, sevdiğinin adını söyle."

"Drinn," diye çaldı Schmendrick'in çantasındaki altın paralar, "drinndrinn drinndrinn." Sonra her şey oldu.

Schmendrick dizlerinin üzerine yuvarlanıp umutsuzca el yordamıyla çantayı ararken yırtık pırtık siyah pelerin Molly'nin yanağına çarptı. Elinde bir çingiraklı yılan gibi vızıldıyordu. Çantayı çalılıklara doğru fırlattı ama üç adam birlikte onlara doğru koşuyordu, hançerleri çoktan vurulmuş gibi kıpkırmızıydı. Kral Haggard'ın kalesinin ötesinde yakıcı bir parlaklık yükseliyor, geceyi büyük bir omuz gibi yarıyordu. Büyücü dimdik duruyor, saldırganları iblisler, başkalaşımalar, felç edici hastalıklar ve gizli judo tutuşlarıyla tehdit ediyordu. Molly bir taş aldı.

Eski, neşeli, korkunç bir yıkım çığlığıyla tek boynuzlu at saklandığı yerden çıktı. Toynakları bir jilet yağmuru gibi iniyor, yelesi kuduruyor ve alnına bir şimşek tüyü takıyordu. Üç suikastçi hançerlerini bırakıp yüzlerini sakladılar ve Molly Grue ile Schmendrick bile onun önünde sinip kaldılar. Ama tek boynuzlu at hiçbirini görmedi. Çılgın, dans eden, deniz beyazı, tekrar meydan okudu.

Ve aydınlık ona baharda kırılan buzun sesi gibi bir feryatla cevap verdi. Drinn'in adamları tökezleyerek ve çığlıklar atarak kaçıştılar.

Haggard'ın kalesi aniden çıkan soğuk bir rüzgârda çılgınca savruluyordu. Molly yüksek sesle, "Ama bu deniz olmalı, öyle olması gerekiyor," dedi. Ne kadar uzakta olursa olsun bir pencere ve gri bir yüz görebildiğini düşündü. Sonra Red Bull geldi.

VIII

Kan rengindeydi, kalbin fıskıran kanı değil ama asla iyileşmeyen eski bir yaranın altında kıpırdayan kandı. Ondandır gibi korkunç bir ışık akıyordu ve kükremesi toprak kaymalarını birbirine bağlıyordu. Boynuzları yara izleri kadar solgundu.

Tek boynuzlu at bir an için ona baktı, kırılmak üzere olan bir dalga gibi donup kalmıştı. Sonra boynuzunun ışığı söndü ve dönüp gitti. Kızıl Boğa tekrar böğürdü ve peşinden aşığı atladı.

Tek boynuzlu at hiçbir şeyden korkmazdı. Ölümsüzdü ama öldürülebilirdi: bir harpy tarafından, bir ejderha ya da kimera tarafından, bir sincaba fırlatılan başıboş bir ok tarafından. Ama ejderhalar onu sadece öldürebilirdi; ona ne olduğunu asla unutturamazlardı ya da ölse bile kendilerinden daha güzel olacağını unutturamazlardı. Kızıl Boğa onu tanı mıyordu ama yine de aradığı şeyin beyaz kısrak değil, kendisi olduğunu hissedebiliyordu. Korku onu karanlığa sürükledi ve Boğa'nın öfkeli cehaleti gökyüzünü kaplayıp vadiye taşarken o kaçtı.

Ağağlar ona doğru hamle yaptı ve o da ağağların arasında çıl gınca savruldu; sonsuzlukta hiçbir şeye çarpmadan usulca kayan oydu. Arkasındaki ağağlar Kızıl Boğa'nın hücumuyla cam gibi kırılıyordu. Bir kez daha kükredi ve büyük bir dal omzuna öyle sert çarptı ki sendeleyip düştü. Hemen ayağa kalktı, ama şimdi koşarken kökler ayaklarının altında kamburlaşıyor ve diğerleri yolu kesmek için köstebekler kadar meşgul bir şekilde oyuk açıyordu. Sarmaşıklar boğucu yılanlar gibi ona saldırdı, ağağlar arasında sarmaşıklar ağ ördü, ölü dallar etrafına çarptı. İkinci kez düştü. Boğanın toprağa vuran toynakları kemiklerini gümbürdetti ve haykırdı.

Ağağlardan çıkmanın bir yolunu bulmuş olmalıydı, çünkü Hagsgate'in müreffeh otlaklarının ötesinde uzanan sert, kel ovada koşuyordu. Artık yarışacak yeri vardı ve tek boynuzlu bir at, avcıyı tekmeleyip yere düşerken bıraktığında sadece koşuyordu.

At. Hayatın hızıyla hareket ediyor, bir bedenden diğetine göz kırpmıyor ya da bir kılıçtan aşağı koşuyordu; bacakları ya da kanatları olan her şeyden daha hızlıydı. Yine de arkasına bakmadan, Kızıl Boğa'nın ona yaklaştığını, ay gibi, somurtkan, şişmiş avcı ayı gibi geldiğini biliyordu. Sanki çoktan saldırmış gibi, yan tarafındaki mor boynuzların şokunu hissedebiliyordu.

Olgun, keskin mısır sapları göğsünde bir çit oluşturmak için birbirine yaslandı, ama o onları çiğnedi. Boğa nefes aldığı anda gümüş buğday sapları soğuk ve yapışkan bir hal aldı; bacaklarını kar gibi sürüklediler. Yine de koştu, meleyerek ve yenilmiş bir halde, tereyağının buz gibi çınlamasını duyarak: "Uzun zaman önce tüm yollardan geçtiler ve Kızıl Boğa arkalarından koştu." Hepsini öldürmüştü.

Birdenbire Boğa, sanki bir satranç taşı gibi havaya kaldırılmış, havada süzölmüş ve yolunu kesmek için tekrar yere inmiş gibi ona doğru döndü. Boğa hemen saldırmadı ve kadın da kaçmadı. Onu ilk gördüğünde kocaman bir şeydi, ama takip ederken o kadar büyümüştü ki, kız onun tamamını hayal bile edemiyordu. Şimdi kanlı gökyüzünün kıvrımıyla kıvrılıyor gibiydi, bacakları büyük kasırgalar gibiydi, başı kuzey ışıkları gibi dönüyordu. Onu ararken burun delikleri kırışıyor ve gurulduyordu ve tek boynuzlu at Kızıl Boğa'nın kör olduğunu anladı.

Eğer o zaman ona doğru koşsaydı, onu paramparça etse bile, kararmış boynuzuyla küçücük ve çaresiz bir şekilde onu karşılayacaktı. Boğa ondan daha hızlıydı; kaçarken yakalanmaktansa şimdi onunla yüzleşmek daha iyiydi. Ama Boğa, sanki onu korkutmamaya çalışıyormuş gibi, bir tür uğursuz kibarlıkla yavaşça ilerledi ve kız yine onun önünde kırıldı. Alçak sesle, hüznölü bir çığlık atarak dönüp geldiği yöne doğru koşmaya başladı: yırtık pırtık tarlaların arasından ve ovanın üzerinden, her zamanki gibi karanlık ve kambur Kral Haggard'ın kalesine doğru. Kızıl Boğa da onun peşinden, korkusunu takip ederek gitti.

Boğa geçip gittiğinde Schmendrick ve Molly cips gibi savrulmuşlardı -Molly nefessiz ve akılsız bir şekilde yere çarpmış, büyücü ise pelerininin yarısına ve derisinin sekizde birine mal olan bir diken yumağının içine savrulmuştu. Ayağa kalkabildiklerinde birbirlerine yaslanarak topallaya topallaya peşlerinden gittiler. İkisi de tek kelime etmedi.

Ağaçların arasındaki yol onlar için tek boynuzlu atın bulduğu yoldan daha kolaydı, çünkü Kızıl Boğa o zamandan beri oradaydı. Molly ve sihirbaz, sadece parçalanmış değil, aynı zamanda yarıya kadar toprağa gömülmüş büyük ağaç gövdelerinin üzerinden tırmanarak geçtiler ve karanlıkta anlayamadıkları yarıkların etrafında sürünmek için elleri ve dizleri üzerine düştüler. Bunları hiçbir toynak yapamazdı, diye düşündü Molly şaşkınlıkla; toprak, Boğa'nın yükünden büzülerek kendini parçalamıştı. Tek boynuzlu atı düşündü ve yüreği burkuldu.

Ovaya çıktıklarında onu gördüler -uzak ve silik, rüzgârda bir tutam beyaz su, Kızıl Boğa'nın parıltısında neredeyse görünmez. Molly Grue, yorgunluk ve korkudan biraz çıldırmış bir halde, yıldızların ve taşların uzayda hareket ettiği gibi hareket ettiklerini gördü: sonsuza dek düşüyor, sonsuza dek takip ediyor, sonsuza dek yalnız. Kızıl Boğa tek boynuzlu atı asla yakalayamayacaktı, ta ki Şimdi Yeni'yi, Geçmiş Başlangıç'ı yakalayana kadar. Molly sakince gülümsedi.

Ama alev alev yanan gölge tek boynuzlu atın üzerine çöktü, ta ki Boğa etrafını sarmış gibi görünene dek. Şaha kalktı, yön değiştirdi ve başka bir yöne doğru sıçradı, ancak orada Boğa ile karşılaştı, başı eğik ve çenesi gök gürültüsü saçıyordu. Tekrar döndü, tekrar geri çekildi ve yanaştı, bir o yana bir bu yana kurnazca küçük hamleler yaptı; ve her seferinde Kızıl Boğa hareketsiz durarak onu savuşturdu. Saldırmadı ama ona bir yol dışında kaçacak yer bırakmadı.

Schmendrick sessizce, "Onu o götürüyor," dedi. "Eğer onu öldürmek isteseydi, bunu şimdiye kadar çoktan yapardı. Onu da diğerlerini götürdüğü gibi götürüyor, şatoya, Haggard'a. Nedenini merak ediyorum."

Molly, "Bir şeyler yap," dedi. Sesi garip bir şekilde sakin ve rahattı ve büyücü de ona aynı tonda cevap verdi. "Yapabileceğim hiçbir şey yok."

Tek boynuzlu at bir kez daha acınacak bir şekilde yoruldu ve Kızıl Boğa ona koşacak yer bıraktı ama dönecek yer bırakmadı. Onunla üçüncü kez karşılaştığında, Molly'nin arka ayaklarının korkmuş bir köpeğinki gibi titrediğini görebileceği kadar yakındı. Şimdi ayağa kalkmaya hazırlanıyor, yeri hınzırca eşeliyor ve küçük, zayıf kulaklarını geriye yatırıyordu. Ama hiç ses çıkaramadı ve boynuzu tekrar parlamadı. Kızıl Boğa'nın böğürtüsü gökyüzünü

dalgalandırıp çatlattığında sinmiş ama yine de geri çekilmemiş.

"Lütfen," dedi Molly Grue. "Lütfen bir Şeyler yapın."

Schmendrick ona döndü ve yüzü çaresizlikten çılgına dönmüştü. "Ne yapabilirim ki? Sihrimle ne yapabilirim? Şapka numaraları mı, para numaraları mı, yoksa omlet yapmak için taşları karıŐtırdıđım numara mı? Sizce bu Red Bull'u eğlendirir mi, yoksa Şarkı söyleyen portakal numarasını mı deneyeyim? Ne nerirseniz deneyeceğim, çünkü pratik bir işe yaramaktan kesinlikle mutluluk duyarım."

Molly ona cevap vermedi. Boğa yaklaştı ve tek boynuzlu at ikiye blnecekmiŐ gibi görünene kadar daha da alçaldı. Schmendrick, "Ne yapacağımı biliyorum. Yapabilseydim onu başka bir yaratığa, Boğa'nın ilgilenemeyeceği kadar alçakgönüllü bir hayvana dnŐtrrdm. Ama sadece büyük bir sihirbaz, ğretmenim Nikos gibi bir büyücü böyle bir güce sahip olabilir. Bir tekboynuzu dönüştürmek... Bunu yapabilen herkes mevsimlerle oynayabilir ve yılları iskambil kâğıtları gibi karıŐtırabilir. Ve benim senden daha fazla gücüm yok; daha az, çünkü sen ona dokunabilirsin ama ben dokunamam." Sonra aniden, "Bak. Her Şey bitti."

Tek boynuzlu at Red Bull'un önünde kıpırdamadan duruyordu, başı eğikti ve beyazlığı sabunlu bir griye dönüşmüştü. Cılız ve kk görünüyordu; onu seven Molly bile, tek boynuzlu atın ıŐıltısı söndüğünde ne kadar saçma bir hayvan olduğunu görmekten kendini alamıyordu. Aslan kuyruğu gibi bir kuyruk, geyik bacakları, keçi ayakları, soğuk ve elimin üzerinde köpük gibi duran yelesi, kömürleŐmiŐ boynuzu, gözleri, ah o gözler! Molly Schmendrick'in kolunu tuttu ve tırnaklarını olabildiğince sert geçirdi.

"Sende büyü var," dedi. Kendi sesini duydu, bir Sibyl'inki kadar derin ve netti. "Belki fark edemiyorsun ama orada. Robin Hood'u çağırdın ve Robin Hood diye biri yok ama o geldi ve gerçekti. İŞte bu sihirdir. Aramaya cesaret edersen, ihtiyaın olan tüm güce sahipsin."

Schmendrick onu sessizce izledi, yeşil gözleri Molly Grue'nun gözlerinde sihrini aramaya başlamış gibi sert bakıyordu. Boğa tek boynuzlu ata doğru hafıfe adım attı, artık onu takip etmiyordu ama varlığının ağırlığıyla ona hükmediyordu ve Molly Grue uysal ve itaatkâr bir Şekilde onun önünde ilerledi. Boğa bir oban köpeği gibi onu takip ederek Kral Haggard'ın sivri kulesi ve deniz yönünde ona rehberlik etti.

"Oh, lütfen!" Molly'nin sesi artık çatallaşıyordu. "Lütfen, bu adil değil, böyle bir şey olamaz. Onu Haggard'a götüreceksin ve bir daha kimse onu göremeyecek, hiç kimse. Lütfen, sen bir sihirbazsın, ona izin vermeyeceksin." Yumrukları Schmendrick'in koluna daha da derinden saplandı. "Bir şeyler yap!" Kadın ağladı. "Ona izin verme, bir şeyler yap!"

Schmendrick boş yere kadının sıkılı yumruklarını kurcalıyordu. "Dişlerinin arasından, "Kolumu bırakana kadar hiçbir şey yapmayacağım," dedi.

"Oh," dedi Molly. "Özür dilerim."

"Kan dolaşımını bu şekilde kesebilirsin, biliyorsun," dedi sihirbaz sertçe. Kolunu ovuşturdu ve Red Bull'un yoluna doğru birkaç adım attı. Orada kollarını kavuşturmuş, başı dik bir şekilde duruyordu ama çok yorgun olduğu için arada bir başını eğiyordu. "Belki bu sefer," diye mırıldandığını duydu Molly, "belki bu sefer. Nikos ne dedi? Nikos ne dedi? Hatırlamıyorum. Çok uzun zaman oldu." Sesinde Molly'nin daha önce hiç duymadığı garip, eski bir hüznün vardı. Sonra bir neşeyle, "Kim bilir, kim bilir? Eğer zamanı gelmediyse, belki de gelmesini sağlayabilirim. Şu kadarcık bir rahatlık var, dostum Schmendrick. Bir kez olsun işleri olduğundan daha kötü hale nasıl getirebileceğini anlamıyorum," dedi ve hafifçe güldü.

Kör olan Kızıl Boğa, neredeyse üzerine gelene kadar yoldaki uzun heykeli fark etmedi. Sonra durdu, havayı kokladı; boğazında fırtına kıpırdanıyordu ama koca kafasının sallanışında belli bir şaşkınlık vardı. O durduğunda tek boynuzlu at da durdu ve Schmendrick'in nefesi onu bu kadar uysal görünce kesildi. "Kaç!" diye seslendi ona. "Şimdi kaç!" ama kız ne ona, ne Boğa'ya, ne de yerden başka bir şeye baktı.

Schmendrick'in sesini duyan Boğa'nın gürlemesi daha yüksek ve daha tehditkâr bir hal aldı. Tek boynuzlu atla birlikte vadiden çıkmaya hevesli görünüyordu ve büyücü bunun nedenini bildiğini düşündü. Kızıl Boğa'nın yükselen parlaklığının ötesinde, iki ya da üç solgun yıldız ve daha sıcak bir ışığın temkinli bir ipucunu görebiliyordu. Şafak yakındı.

Schmendrick kendi kendine, "Gün ışığı umurunda değil," dedi. "Bunu bilmeye değer." Bir kez daha tek boynuzlu ata bağırды, ama tek cevabı davul sesi gibi bir kükreme şeklinde geldi. Tek boynuzlu

tek boynuzlu at ileri fırladı ve Schmendrick onun yolundan çekilmek zorunda kaldı, yoksa onu ezecekti. Hemen arkasından boğa geldi, rüzgârın ince, yırtık sisi sürüklediği gibi onu hızla sürüklüyordu. Geçtiği yolun gücü Schmendrick'i kaldırdı ve başka bir yere düşürdü, ezilmemek için yuvarlandı, gözleri kör oldu ve kafası amesle doldu. Molly Grue'nun çığlığını duyduğunu sandı.

Bir dizinin üzerine çökerek, Kızıl Boğa'nın tek boynuzlu atı neredeyse ağaçların başına kadar sürüklediğini gördü. Keşke bir kez daha kaçmayı denese; ama o Boğa'nındı, kendisinin değil. Büyücü, vahşi kırmızı omuzlar gözünün önünden geçmeden önce onu solgun boynuzlarının arasında solgun ve kaybolmuş bir şekilde bir an görebildi. Sonra, sallanarak ve hastave Dövülmüş, o kapalı onun gözler ve izin ver Umutsuzluğu, daha önce içinde uyanmış olan bir şey uyanana kadar içinden geçti. Korku ve sevinçle yüksek sesle ağladı. Büyünün bu ikinci kez hangi kelimeleri söylediğini kesinlikle bilmiyordu. Kartallar gibi onu terk ettiler ve o da gitmelerine izin verdi; ve sonuncusu da gittiğinde, boşluk onu yüzüstü fırlatan bir gök gürültüsüyle geri geldi. Her şey bu kadar çabuk oldu. Bu sefer

O

Kendini toparlamadan önce gücün gidip geldiğini biliyordu.

İleride, Red Bull hareketsiz duruyor ve yerdeki bir şeye burnunu sokuyordu. Schmendrick tek boynuzlu atı göremiyordu. Olabildiğince hızlı ilerledi ama Boğa'nın neyi kokladığını görecektik kadar yaklaşan ilk kişi Molly oldu. Bir çocuk gibi çenesini ağzına götürdü.

Kızıl Boğa'nın ayaklarının dibinde, ışık ve gölgeden oluşan çok küçük bir yığının içine yayılmış genç bir kız yatıyordu. Çıplaktı ve teni ay ışığında kar rengindeydi. Bir şelale kadar beyaz, ince karışık saçları neredeyse sırtının küçük kısmına kadar iniyordu. Yüzü kollarının arasında gizliydi.

"Oh," dedi Molly. "Ah, ne yaptın sen?" ve herhangi bir tehlikeye aldirmeden kıza doğru koşup yanına diz çöktü. Kızıl Boğa kocaman, kör başını kaldırdı ve yavaşça Schmendrick'e doğru salladı. Gri gökyüzü aydınlanırken o da azalıyor ve sönüyor gibi görünüyordu ama hâlâ sürünen lavlar gibi vahşice parlıyordu. Büyücü onun gerçek boyutunun ve yalnızken renginin ne olduğunu merak etti.

Kızıl Boğa bir kez daha hareketsiz bedene doğru burnunu çekti ve dondurucu nefesiyle onu karıştırdı. Sonra hiç ses çıkarmadan ağaçların arasına daldı ve üç dev adımda gözden kayboldu. Schmendrick vadinin kenarına ulaştığında onu son kez gördü: hiçbir şekil yoktu, sadece dönen bir karanlık vardı, acı içinde gözlerinizi kapattığınızda gördüğünüz kırmızı karanlık. Boynuzlar, yaşlı Kral Haggard'ın çılgın kalesinin en sivri iki kulesine dönüşmüştü.

Molly Grue beyaz kızın başını kucağına almış, tekrar tekrar, "Ne yaptın sen?" diye fısıldıyordu. Kızın uykudaki sessiz ve gülümsemeye yakın yüzü Schmendrick'in o güne kadar gördüğü en güzel yüzdü. Bu onu hem incitmiş hem de ısıtmıştı. Molly garip saçları düzeltti ve Schmendrick alnında, kapalı gözlerin üstünde ve arasında, derinin geri kalanından daha koyu, küçük, kabarık bir iz fark etti. Bu ne bir yara ne de bir çürüktü. Bir ower'e benziyordu.

"Ne demek istiyorsun, ben ne yaptım?" diye sordu inleyen Molly'ye. "Sadece sihirle onu Boğa'dan kurtardım, yaptığım bu. Sihirle, kadın, kendi gerçek sihirle!" Şimdi sevinçten çaresizdi, çünkü hem dans etmek hem de hareketsiz kalmak istiyordu; bağırmaktan ve konuşmaktan titriyordu ama yine de söylemek istediği hiçbir şey yoktu. Sonunda aptalca güldü, nefesi kesilene kadar kendine sarıldı ve bacakları çözülünce Molly'nin yanına yığıldı.

"Bana pelerinini ver," dedi Molly. Sihirbaz gözlerini kırıpıştırarak ona baktı. Molly uzanıp adamın omuzlarındaki parçalanmış pelerini usulca çekti. Sonra onu uyuyan kızın etrafına, sarabildiği kadar sardı. Kız pelerinin içinden, yaprakların arasından geçen güneş gibi parlıyordu.

Schmendrick, "Şüphesiz onu nasıl eski haline getirmeyi planladığımı merak ediyorsunuzdur," dedi. "Merak etmeyin. İhtiyacım olduğunda güç bana gelecek, artık bu kadarını biliyorum. Bir gün ben çağırdığımda gelecek ama o zaman henüz gelmedi." Düşüncesizce Molly Grue'yu yakaladı ve başını uzun kollarının arasına aldı. "Ama sen haklıydın," diye bağırdı, "haklıydın! O orada ve benim!"

Molly ondan uzaklaştı, bir yanağı kızarmış ve iki kulağı da ezilmişti. Kız kucağında iç çekti, gülümsemeyi bıraktı, yüzünü çevirdi

güneşin doğuşundan. Molly, "Schmendrick, seni zavallı adam, seni sihirbaz, görmüyor musun-" dedi.

"Neyi görecekmışım? Görecek bir şey yok." Ama sesi aniden sert ve ihtiyatlıydı ve yeşil gözleri korkmaya başlamıştı. "Kızıl Boğa bir tek boynuzlu at için geldi, bu yüzden başka bir şeye dönüşmek zorunda kaldı. Onu değiştirmem için bana yalvardın - şimdi seni korkutan ne?"

Molly yaşlı bir kadının bocalayan tavrıyla başını salladı. "Onu bir insan kızına dönüştürmek istediğini bilmiyordum. Daha iyisini yapardın-" Sözünü bitirmedi ama gözlerini ondan kaçırdı. Bir eli beyaz kızın saçlarını okşamaya devam etti.

"Şekli sihir seçti, ben değil," diye yanıtladı Schmendrick. "Bir binici şu ya da bu hileyi seçebilir, ama sihirbaz bir hamaldır, efendisini gitmesi gereken yere taşıyan bir eşektir. Sihirbaz çağırır ama sihir seçer. Eğer bir tek boynuzlu atı bir insana dönüştürüyorsa, yapılacak tek şey buydu." Yüzü, onu daha da genç gösteren ateşli bir hezeyanla alevlenmişti. "Ben bir taşıyıcıyım," diye şarkı söyledi. "Ben bir konutum, ben bir haberciyim-"

"Sen bir aptalsın," dedi Molly Grue sert bir sesle. "Beni duyuyor musun? Sen bir sihirbazsın, tamam, ama aptal bir sihirbazsın." Ama kız uyanmaya çalışıyordu, elleri açılıp kapanıyor ve göz kapakları kuş göğsü gibi çırpınıyordu. Molly ve Schmendrick bakarken, kız yumuşak bir ses çıkardı ve gözlerini açtı.

Normalden daha uzak ve biraz daha derindeydiler ve derin deniz kadar karanlıktılar; ve deniz gibi, asla yüzeye çıkmayan garip, parıltılı yaratıklar tarafından aydınlatılmışlardı. Molly, tek boynuzlu at bir kertenkeleye, bir köpekbaliğına, bir salyangoza ya da bir kaza dönüşebilirdi, diye düşündü, yine de gözleri değişimi ele verirdi. En azından bana. Ben bilirdim.

Kız k ı p ı r d a m a d a n yatıyordu, gözleri Molly'nin ve Schmendrick'in gözlerindeydi. Sonra tek bir hareketle ayağa kalktı, siyah pelerini Molly'nin kucağına düştü. Bir an için kendi etrafında döndü, göğsüne yakın, yüksek ve işe yaramaz bir şekilde tuttuğu ellerine baktı. Numara yapan bir maymun gibi sallanıp duruyordu ve yüzü bir şakacının kurbanının aptal, şaşkın yüzüydü. Yine de güzel olmayan hiçbir hareket yapamazdı. Onun

Kapana kısılmış dehşet, Molly'nin o güne kadar gördüğü bütün sevinçlerden daha güzeldi ve işin en korkunç yanı da buydu.

"Eşek," dedi Molly. "Haberci."

"Onu eski haline getirebilirim," diye cevap verdi büyücü kısık sesle. "Bunun için endişelenme. Onu eski haline getirebilirim."

Güneşin altında parlayan beyaz kız, güçlü genç bacaklarının üzerinde bir o yana bir bu yana sallanarak yürüyordu. Aniden tökezledi ve düştü ve bu kötü bir düşüştü çünkü elleriyle kendini nasıl yakalayacağını bilmiyordu. Molly

Ama kız yere çömelip ona baktı ve kısık bir sesle konuştu. "*Bana ne yaptın sen?*" Molly Grue ağlamaya başladı.

Schmendrick öne çıktı, yüzü soğuk ve ıslaktı ama sesi düzdü. "Seni Red Bull'dan kurtarmak için bir insana dönüştürdüm. Yapabileceğim başka bir şey yoktu. Elimden geldiğince çabuk seni tekrar kendine dönüştüreceğim."

"Red Bull," diye fısıldadı kız. "Ah!" Çılgınca titriyordu, sanki içinden bir şey titriyor ve derisini dövüyordu. "O çok güçlüydü," dedi, "çok güçlüydü. Gücünün ne sonu ne de başlangıcı vardı. O benden daha yaşlı."

Kızın gözleri büyüdü ve Molly'ye öyle geldi ki Boğa gözlerinin içinde hareket etti, derinliklerinden bir ışık gibi geçti ve kayboldu. Kız yüzüne ürkekçe dokunmaya başladı, kendi yüz hatlarını hissetmekten çekiniyordu. Kıvrılmış parmakları alnındaki izi okşadı ve gözlerini kapatıp ince, bıçak gibi bir kayıp, yorgunluk ve çaresizlik uluması çıkardı.

"Bana ne yaptınız?" diye bağırdı. "Burada öleceğim!" Pürüzsüz vücudu yırttı ve kan, nacaklarını takip etti. "Burada öleceğim! Öleceğim!" Sesinde, ellerinde ve ayaklarında, yeni bedeninin üzerine dökülen beyaz saçlarında korku olmasına rağmen yüzünde korku yoktu. Yüzü sessiz ve tedirgin değildi.

Molly onun üzerine kapandı, cesaret edebildiği kadar yaklaştı ve kendine zarar vermemesi için yalvardı. Ama Schmendrick, "Kıpırdama," dedi ve bu iki kelime sonbahar dalları gibi kırıldı. Dedi ki, "Büyü ne yaptığını biliyordu. Kıpırdama ve dinle."

"Neden Boğa'nın beni öldürmesine izin vermedin?" Beyaz kız inledi. "Neden beni Harpy'ye bırakmadın? Bu olabilirdi

beni bu kafese kapatmaktan daha iyi." Büyücü, Molly Grue'nun alaycı suçlamasını hatırlayarak yüzünü buruşturdu ama çaresiz bir sakinlikle konuştu.

"H e r şeyden önce oldukça çekici bir şekil," dedi. "Hem daha iyisini yapıp hem de insan kalamazdınız."

Kendine baktı: omuzlarından ve kollarından yana doğru, sonra da çizik ve yara içindeki vücudundan aşağıya doğru. Diğerinin tabanını incelemek için bir ayağının üzerinde durdu; gümüş kaşlarını görmek için gözlerini yukarı kaldırdı, burnunun külünü yakalamak için yanaklarını kısarak baktı; ve hatta bileklerinin içindeki deniz yeşili damarlara yakından baktı, kendileri de genç su samurları kadar neşeli yapılmıştı. Sonunda yüzünü büyücüye çevirdi ve büyücü yine nefesini tuttu. Sihir yaptım, diye düşündü, ama keder boğazında bir kanca gibi keskin bir şekilde göz kırptı.

"Pekâlâ," dedi. "Seni bir gergedana dönüştürmüş olsaydım senin için hiçbir şey fark etmezdi, ki tüm bu saçma efsane de burada başladı. Ama bu kılıkta Kral Haggard'a ulaşma ve halkına ne olduğunu öğrenme şansın var. Tek boynuzlu bir at olarak sadece onların kaderine katlanırsın - tabii Boğa'yla ikinci kez karşılaştığında onu yenebileceğini düşünmüyorsan."

Beyaz kız başını salladı. "Hayır," diye cevap verdi, "asla. Başka zaman olsa bu kadar uzun süre dayanamazdım." Sesi çok yumuşaktı, sanki kemikleri kırılmış gibiydi. "Halkım gitti ve beni ne şekilde tuzağa düşürürseniz düşürün, yakında ben de onları takip edeceğim. Ama hapishanem için bundan başkasını seçerdim. Bir gergedan da bir insan kadar çirkindir ve o da ölecektir, ama en azından asla güzel olduğunu düşünmez."

"Hayır, asla böyle düşünmez," diye kabul etti büyücü. "Bu yüzden bir gergedan olmaya devam ediyor ve Haggard'ın sarayında bile asla hoş karşılanmayacak. Ama genç bir kız, bir gergedan olmamasının asla bir anlam ifade etmeyeceği bir kız - böyle bir kız, kral ve oğlu onu çözmeye çalışırken, sonuna gelene kadar kendi bilmesecisini çözebilir. Gergedanlar arayış içinde olan hayvanlar değildir, ama genç kızlar öyledir."

Gökyüzü sıcak ve pıhtılaşmıştı; güneş çoktan aslan rengine bir su birikintisine dönüşmüştü; Hagsgate ovasında bayat ve ağır rüzgârdan başka hiçbir şey kıpırdamıyordu. Üzerinde over işaretli olan çıplak kız

Alın sessizce yeşil gözlü adama baktı ve kadın ikisini de izledi. Alaca sabahta Kral Haggard'ın şatosu ne karanlık ne de lanetli görünüyordu, sadece pis, yıkık dökük ve kötü tasarlanmıştı. Sıska kuleleri bir boğanın boynuzlarına değil, daha çok bir soytarının şapkasındaki boynuzlara benziyordu. Ya da bir ikilemin boynuzları gibi, diye düşündü Schmendrick. Asla sadece iki tane olmaz.

Beyaz kız şöyle dedi: "Ben hâlâ kendimim. Bu beden ölüyor. Etrafımda çürüdüğünü hissedebiliyorum. Ölecek olan bir şey nasıl gerçek olabilir? Nasıl gerçekten güzel olabilir?" Molly Grue büyücünün pelerinini tekrar omuzlarına doladı, alçakgönüllülük ya da gösteriş için değil, garip bir acıma duygusuyla, sanki kendini görmesini engellemek için.

"Size bir hikâye anlatacağım," dedi Schmendrick. "Çocukken en kudretli sihirbazın, daha önce de bahsettiğim büyük Nikos'un yanına çırak olarak verilmişim. Ama kedileri sığıra, kar aklarını kardelenlere ve tek boynuzlu atları insana dönüştürebilen Nikos bile beni bir karnaval iskambiline dönüştüremedi. Sonunda bana şöyle dedi: 'Oğlum, beceriksizliğin o kadar büyük, yeteneksizliğin o kadar derin ki, şimdiye kadar bildiğimden daha büyük bir gücün içinde yaşadığına eminim. Ne yazık ki, şu anda geriye doğru çalışıyor gibi görünüyor ve ben bile bunu düzeltmenin bir yolunu bulamıyorum. Zaman içinde gücünüze ulaşmak için kendi yolunuzu bulmanız gerekiyor olmalı; ama açıkçası, bunun sizi götüreceği kadar uzun yaşamalısınız. Bu nedenle, bugünden itibaren yaşlanmayacağınızı, ama sonunda kendinize gelene ve ne olduğunuzu bilene kadar, sonsuza dek yetersiz olarak dünyayı dolaşacağınızı kabul ediyorum. Bana teşekkür etme. Senin sonun için titriyorum.'"

Beyaz kız tek boynuzlu atın berrak, amarantin gözlerinden ona baktı -kullanılmamış yüzünde nazik ve korkutucu- ama hiçbir şey söylemedi. Molly Grue sordu: "Peki ya sihrini kaybedersen, o zaman ne olacak?"

"O zaman büyü bozulacak ve doğduğumda başladığım gibi ölmeye başlayacağım. En büyük büyücüler bile diğer insanlar gibi yaşlanır ve ölür." Sallanıp başını salladı ve sonra yeniden uyandı: uzun boylu, zayıf, perişan bir adamdı, toz ve içki kokuyordu. "Sana görüldüğümde daha yaşlı olduğumu söylemişim," dedi. "Ölümlü olarak doğdum ve uzun, aptalca bir süredir ölümsüzüm ve bir gün tekrar ölümlü olacağım; bu yüzden biliyorum

tek boynuzlu atın bilemeyeceği bir Şey. Ölebilen her Şey güzeldir
-Tek boynuzlu bir attan daha güzel, sonsuza dek yaşayan ve
dünyanın en güzel yaratığı. Beni anlıyor musun?"

"Hayır," dedi.

Büyücü bezgin bir Şekilde gülümsedi. "Yapacaksın. Artık
hepimizle birlikte bu hikâyenin içindesin ve istesen de istemesen
de bu hikâyeye uymak zorundasın. Eğer halkının arasına
karışmak istiyorsan, eğer yeniden tek boynuzlu at olmak
istiyorsan, o zaman masalı Kral Haggard'ın Şatosuna ve seni
götürmek istediği başka her yere kadar takip etmelisin. Hikaye
prens olmadan bitemez."

Beyaz kız "Gitmeyeceğim" dedi. Uzaklaştı, vücudu ürkekti ve
soğuk saçları dökölüyordu. "Ben prenses değilim, ölümlü değilim
ve gitmeyeceğim. Ormanımdan ayrıldığımdan beri başıma
kötülükten başka bir Şey gelmedi ve bu ülkede tek boynuzlu atlara
kötülükten başka bir Şey olamaz. Bana tekrar gerçekteki Şekli-
mini verin, ben de ağaçlarıma, havuzuma, kendi yerime döneyim.
Masalının benim üzerimde hiçbir gücü yok. Ben bir tek boynuzlu
atım. Ben son tek boynuzlu atım."

Bunu daha önce, uzun zaman önce, ağaçların mavi-yeşil
sessizliğinde söylemiş miydi? Schmendrick gülümsemeye devam
etti ama Molly Grue, "Onu geri değiştir. Onu değiştirebileceğini
söylemiştin. Bırak evine dönsün."

"Yapamam," diye yanıtladı büyü. "Sana söyledim, büyü
henüz benim kontrolümde değil. Bu yüzden ben de kaleye ve orada
bekleyen kadere ya da talihime gitmeliyim. Eğer dönüşümü Şimdi
geri almaya çalışırsam, onu gerçekten bir gergedana
dönüştürebilirim. Bu olabilecek en iyi Şey olurdu. En kötüsüne
gelince-" Titredi ve sustu.

Kız onlardan uzaklaştı ve vadiye doğru eğilmiş olan kaleye
baktı. Pencerelerde ya da sallanan kulelerde bir hareket ya da Kızıl
Boğa'dan bir iz göremiyordu. Yine de onun orada olduğunu, gece
tekrar çökene kadar kalenin köklerinde düşüncelere daldığını
biliyordu: gücün ötesinde güçlü, gecenin kendisi gibi yenilmez.
İkinci kez alnında boynuzunun olduğu yere dokundu.

Tekrar döndüğünde, adam ve kadın oturdukları yerde uyuyorlardı.
Başlarını havaya kaldırmışlardı ve ağızları açıktı. Yanlarında durup
nefes alışlarını izledi, bir eli

siyah pelerini boğazında kapalı tutuyordu. Çok belli belirsiz, ilk kez deniz kokusu geldi burnuna.

IX

GÖZCÜLER gün batımından biraz önce, denizin göz kamaştırıcı olduğu bir zamanda geldiklerini gördüler. Nöbetçiler, kaleden yükselen ve onu kökleri havada büyüyen o tuhaf ağaçlardan birine benzeten çok sayıdaki eğri kuleden en yüksek olan ikincisinde volta atıyorlardı. İki adam durdukları yerden Hagsgate vadisinin tamamını, kasabayı ve ötesindeki sivri tepeleri ve vadinin kenarından Kral Haggard'ın kalesinin sarkık da olsa büyük ön kapısına uzanan yolu görebiliyordu.

"Bir erkek ve iki kadın," dedi ilk nöbetçi. Aceleyle kulenin uzak tarafına doğru yürüdü; bu mide bulandırıcı bir hareketti çünkü kule, nöbetçilerin gökyüzünün yarısı deniz olacak şekilde eğilmişti. Kale, yeşil ve siyah kayaların üzerinde çıplak bir şekilde yıpranmış ince sarı bir kıyıya bıçak gibi inen bir uçurumun kenarında oturuyordu. Yumuşak, bol kuşlar kayaların üzerine çömelmiş, "Şöyleymiş, böyleymiş" diye kıs kıs gülüyorlardı.

İkinci adam yoldaşını kulenin diğer ucuna kadar daha rahat bir tempoyla takip etti. Dedi ki, "Bir erkek ve bir kadın. Üçüncüsü, pelerinli olan

-Üçüncüsünden emin değilim." Her iki adam da ev yapımı posta halkaları, şişe kapakları ve yarı kürlenmiş derilere dikilmiş zincir halkaları giymişti

-Yüzleri paslı siperliklerin ardında görünmüyordu ama ikinci nöbetçinin sesi ve yürüyüşü onun yaşlı olduğunu gösteriyordu. "Siyah pelerinli olan," dedi tekrar. "Ondan bu kadar çabuk emin olma."

Ama ilk nöbetçi, denizin turuncu parıltısına doğru eğildi ve korkuluktaki zayıf zırhından birkaç çiviye sıyırdı. "Bu bir kadın," diye ilan etti. "Onun cinsiyetinden önce kendi cinsiyetimden şüphe ederim."

"Diğeri alaycı bir tavırla, "Sen de öyle yapabilirsin," dedi. ata binmekten başka erkekliğe yakışan bir şey yapmayın. Sizi tekrar uyarıyorum: bu üçüncüye erkek ya da dişi demekte yavaş olun. Biraz bekleyin ve ne göreceğinize bakın."

İlk nöbetçi dönmeden ona cevap verdi. "Dünyanın iki ayrı sırrı olduğunu hiç düşünmeden büyümüş olsaydım, tanıştığım her kadını kendime benzetmiş olsaydım, yine de bu yaratığın daha önce gördüğüm her şeyden farklı olduğunu bilirdim. Seni hiç memnun edemediğim için hep üzüldüm; ama şimdi ona baktığımda kendimi hiç memnun edemediğim için üzülüyorum. Oh, çok üzgünüm."

Duvarın üzerinden daha da eğildi ve gözlerini yoldaki üç yavaş adama doğru dikti. Vizörünün arkasından bir kıkırdama duyuldu. "Diğer kadının ayakları ağrıyor ve huysuz görünüyor," diye rapor verdi. "Adam sevimli bir tipe benziyor, ama açıkça gezginci bir hayatı var. Bir ozan ya da çalgıcı gibi." Uzun bir süre başka bir şey söylemedi, yaklaşımlarını izledi.

"Peki ya üçüncüsü?" diye sordu yaşlı adam. "Günbatımının ilginç saçlı güzelini mi? Çeyrek saat içinde onu yıprattın mı-aşkın cesaret edemeyeceği kadar yakından gördün mü?" Sesi kaskının içinde küçük, pençeli ayaklar gibi hışırdadı.

"Ne kadar yaklaşırsa yaklaşsın, onu yakından görebileceğimi hiç sanmıyorum," diye yanıtladı nöbetçi. Kendi sesi kısık ve pişmanlık doluydu, kaybedilmiş şanslarla yankılanıyordu. "Onda bir yenilik var," dedi. "Her şey ilk kez oluyor. Nasıl hareket ettiğine, nasıl yürüdüğüne, başını nasıl çevirdiğine bakın, hepsi ilk kez oluyor, ilk kez biri bunları yapıyor. Sanki dünyada başka hiç kimse havanın iyi olduğunu bilmiyormuş gibi nefesini nasıl çektiğini ve tekrar nasıl bıraktığını gör. Hepsi onun için. Bu sabah doğduğunu öğrenseydim, bu kadar yaşlı olmasına şaşırırdım sadece."

İkinci nöbetçi kulesinden aşağıya, üç gezgine baktı. Onu önce uzun boylu adam, sonra da huysuz kadın gördü. Gözleri onun zırhından başka bir şey görmüyordu, gaddar, çürümüş ve boş. Ama sonra harap siyah pelerinli kız başını kaldırdı ve adam korkuluktan geri adım atarak bakışlarına karşı bir teneke eldiven çıkardı. Bir an sonra kız arkadaşlarıyla birlikte kalenin gölgesine girdi ve adam elini indirdi.

"Deli olabilir," dedi sakince. "Hiçbir yetişkin kız deli olmadığı sürece böyle görünmez. Bu can sıkıcı olurdu ama diğer olasılığa tercih edilirdi."

"Hangisi?" diye sordu genç adam bir sessizliğin ardından.

"Gerçekten de bu sabah doğdu. Deli olmasını tercih ederdim. Şimdi aşağı inelim."

Adam ve kadın kaleye vardıklarında, iki nöbetçi kapının iki yanında duruyordu, kör, bükülmüş kargıları çaprazlanmış ve falçyonları önlerinde dönüyordu. Güneş batmıştı ve absürt zırhları deniz soldukça giderek daha tehditkâr bir hal alıyordu. Yolcular birbirlerine bakarak tereddüt ettiler. Arkalarında karanlık bir kale yoktu ve gözleri de saklı değildi.

"İsimlerinizi söyleyin," dedi ikinci nöbetçinin kurumuş sesi. Uzun boylu adam bir adım öne çıktı. "Ben Schmendrick Büyücü," dedi. "Bu Molly Grue, yardımcım ve bu da Leydi Amalthea." Beyaz kızın adını sanki daha önce hiç söylememiş gibi kekeleyerek söyledi. "Kral Haggard'la görüşmek istiyoruz," diye devam etti. "Onu görmek için uzun bir yoldan geldik."

İkinci nöbetçi ilkinin konuşmasını bekledi ama genç adam sadece Leydi Amalthea'ya bakıyordu. Sabırsızca, "Kral Haggard'la ne işiniz olduğunu söyleyin," dedi.

"Yapacağım," diye yanıtladı büyücü, "Haggard'ın kendisine. Ne tür bir kraliyet meselesi olabilir ki kapıcılara ve hamallara anlatayım? Bizi krala götür."

"Aptal bir dili olan gezgin bir büyücünün Kral Haggard'la tartışacak ne tür bir kraliyet meselesi olabilir?" diye sordu ikinci nöbetçi kasvetli bir şekilde. Ama dönüp kale kapısına doğru yürüdü ve kralın ziyaretçileri de peşinden dağıldılar. En son genç nöbetçi geçti, adımları her hareketini farkında olmadan taklit ettiği Leydi Amalthea'nınki kadar yumuşaktı. Kadın kapının önünde bir an durup denize baktı, nöbetçi de aynısını yaptı.

Eski yoldaşı öfkeyle ona seslendi ama genç nöbetçi başka bir görevdeydi ve ihmallerinden dolayı yeni bir yüzbaşıya hesap vermek zorundaydı. Kapıdan ancak Leydi Amalthea içeri girmeyi seçtikten sonra girdi. Sonra da kendi kendine hülyalı bir sesle şarkı söyleyerek onu takip etti.

"Bana neler oluyor? Bana neler oluyor?
Sevinsem mi korksam mı bilemiyorum. Bana ne oluyor böyle?"

Soğuk çamaşırların yüzlerini okşadığı taş döşeli bir avluyu geçtiler ve daha küçük bir kapıdan o kadar geniş bir salona girdiler ki karanlıkta ne duvarları ne de tavanı görebildiler. Koridorda ilerlerken büyük taş sütunlar onlara doğru koştu ve sonra kendilerini görmelerine izin vermeden uzağa eğildiler. Bu devasa yerde nefes sesleri yankılanıyor ve diğer daha küçük yaratıkların ayak sesleri de en az kendilerinininki kadar net duyuluyordu. Molly Grue Schmendrick'e oldukça yakın durdu.

Büyük salondan sonra bir kapı daha ve ardından ince bir merdiven geliyordu. Çok az pencere vardı ve hiç ışık yoktu. Merdiven yükseldikçe daha da daralıyordu, ta ki her basamak kendi etrafında dönüyor ve kule terli bir st gibi hepsinin üzerine kapanıyor gibi görünene kadar. Karanlık onlara baktı ve onlara dokundu. Yağmurlu bir köpek kokusu vardı.

Derinlerde ve yakınlarda bir yerde bir şey gümbürdedi. Kule karaya oturmuş bir gemi gibi titredi ve alçak, taştan bir feryatla cevap verdi. Üç yolcu ayaklarını titreyen merdivenlerde tutmak için çabalayarak haykırdı ama rehberleri duraksamadan ve konuşmadan ilerlemeye devam etti. Genç adam Leydi Amalthea'ya ciddiyetle fısıldadı, "Her şey yolunda, korkma. Bu sadece Boğa." Ses tekrarlanmadı.

İkinci nöbetçi aniden durdu, gizli bir yerden bir anahtar çıkardı ve -görünüşe göre- boş duvara sapladı. Duvarın bir bölümü içeri doğru sallandı ve küçük alay, tek penceresi ve en uçta bir sandalyesi olan alçak, dar bir odaya girdi. Başka hiçbir şey yoktu: ne başka bir mobilya, ne kilim, ne perdeler, ne de duvar halıları. Odada sadece insanlar, uzun bir sandalye ve yükselen yeni ayın etli ışığı vardı.

"Burası Kral Haggard'ın taht odası," dedi nöbetçi.

Sihirbaz onu dirseğinden kavradı ve yüz yüze gelene kadar çevirdi. "Burası bir hücre. Burası bir mezar. Burada yaşayan bir kral oturmuyor. Bizi Haggard'a götür, eğer yaşıyorsa."

"Buna kendiniz karar vermelisiniz," diye yanıtladı nöbetçinin telaşlı sesi. Miğferinin bağını çözdü ve gri kafasından kaldırdı. "Ben Kral Haggard'ım," dedi.

Gözleri Kızıl Boğa'nın boynuzlarıyla aynı renkteydi. Schmendrick'ten daha uzun boyluydu ve yüzü acı çizgilerle kaplı olsa da, içinde düşkün ya da aptalca bir şey yoktu. Bu bir turna yüzüydü: çeneler uzun ve soğuk, yanaklar sert, zayıf boyun güçle canlıydı. Yetmiş, seksen ya da daha fazla yaşında olabilirdi.

İlk nöbetçi kolunun altında kendi miğferiyle öne çıktı. Molly Grue onun yüzünü gördüğünde ağzı açık kaldı; çünkü bu, prensesi tek boynuzlu atı çağırmaya çalışırken dergi okuyan genç prensin dost canlısı, buruşuk yüzüydü. Kral Haggard, "Bu Lír," dedi.

"Merhaba," dedi Prens Lír. "Tanıştığımıza memnun oldum." Gülümsemesi umutlu bir köpek yavrusu gibi ayaklarının dibinde kıpırdandı ama gözleri -kirli kirpiklerinin ardındaki derin, gölgeli mavi- sessizce Leydi Amalthea'nın gözlerinde durdu. Leydi Amalthea ona baktı, bir mücevher kadar sessizdi, onu insanların tek boynuzlu atları gördüğü kadar gerçek görmüyordu. Ama prens garip bir şekilde, mutlu bir şekilde, onun kendisine dönüp dönüp baktığından ve bakışlarının yankılandığı ve şarkı söylediği, orada olduğunu hiç bilmediği mağaralara indiğinden emin hissediyordu. On ikinci kaburga kemiğinin güneybatısında bir yerlerde dehalar uyanmaya başladı ve kendisi de -hâlâ Leydi Amalthea'yı yansıtarak- parlamaya başladı.

"Benimle ne derdin var?"

Büyücü Schmendrick boğazını temizledi ve soluk gözlü yaşlı adamın önünde eğildi. "Hizmetinize girmek istiyoruz. Kral Haggard'ın efsanevi sarayı çok uzaklarda-"

"Hizmetçiye ihtiyacım yok." Kral arkasını döndü, yüzü ve vücudu aniden kayıtsızlıkla gevşedi. Yine de Schmendrick taş rengi teninde ve kır saçlarının diplerinde bir merakın varlığını hissetti. İhtiyatlı bir tavırla, "Ama mutlaka bir süitiniz, bir takipçiniz vardır. Sadelik bir kralın en zengin süsüdür, kabul ediyorum, ama Haggard gibi bir kral için-"

Hışırtılı ses tekrar sözünü kesti: "İlgimi kaybediyorsun," dedi, "ve bu çok tehlikeli. Bir an içinde seni tamamen unutacağım ve seninle ne yaptığımı asla hatırlayamayacağım. Unuttuğum şey sadece var olmamakla kalmaz, aslında hiçbir zaman var olmamıştır." Bunu söylerken gözleri tıpkı oğlununki gibi Leydi Amalthea'nın gözleriyle buluştu.

"Sarayım," diye devam etti, "madem öyle diyorsunuz, dört silah arkadaşından oluşuyor. Elimden gelse onlarsız da yapardım, çünkü her şey gibi onlar da değerlerinden daha pahalıya mal oluyor. Ama nöbetçi ve aşçı olarak sırayla görev yapıyorlar ve uzaktan bir ordu görüntüsü veriyorlar. Başka hangi yardımcıya ihtiyacım olabilir ki?"

"Ama sarayın zevkleri," diye bağırdı büyücü, "müzik, konuşmalar, kadınlar ve çeşmeler, avlar, maskeler ve büyük şölenler-"

"Onlar benim için bir hiç," dedi King Haggard. "Hepsini tanıdım ve beni mutlu etmediler. Beni mutlu etmeyen hiçbir şeyi yanımda tutmayacağım."

Leydi Amalthea onun yanından sessizce pencereye doğru ilerledi ve gece denizine baktı.

Schmendrick tekrar rüzgârı yakalamak üzere geldi ve, "Seni çok iyi anlıyorum! Bu dünyanın tüm kullanımları sana ne kadar yorgun, bayat ve kârsız görünüyor! Mutluluktan sıkılmış, duygulara doymuş, önemsiz sevinçlerden bıkmışsın. Bu bir kralın arzusudur ve bu nedenle hiç kimse bir sihirbazın hizmetlerini bir kraldan daha fazla isteyemez. Çünkü sadece bir sihirbaz için dünya sonsuza dek değişmez, sonsuza dek değişken ve sonsuza dek yenidir. Sadece o değişimin sırrını bilir, sadece o her şeyin başka bir şeye dönüşme hevesi içinde kıvrandığını gerçekten bilir ve gücünü bu evrensel gerilimden alır. Bir sihirbaz için Mart Mayıs'tır, kar yeşildir ve çimen gridir; bu şudur ya da siz ne dersiniz deyin. Bugün bir sihirbaz bulun!"

Kollarını iki yana açarak tek dizinin üzerine çöktü. Kral Haggard sinirli bir şekilde ondan uzaklaştı ve mırıldandı: "Kalk, kalk, başımı ağrıtıyorsun. Ayrıca, benim zaten bir kraliyet büyücüm var."

Schmendrick ağır adımlarla ayağa kalktı, yüzü kıpkırmızı ve bomboştu. "Hiç söylemedin. Adı ne onun?"

"Onun adı Mabruk," diye yanıtladı Kral Haggard. "Ondan pek sık bahsetmem. Silah arkadaşlarım bile onun burada, kalede yaşadığını bilmez. Mabruk bir büyücüde olması gerektiğini söylediğiniz her şeydir ve hayal ettiğinizden çok daha fazlasıdır. İşinde 'sihirbazın sihirbazı' olarak bilinir. Onun yerine serseri, isimsiz, palyaço gibi birini koymak için hiçbir neden göremiyorum."

"Ah, ama yapabilirim!" Schmendrick umutsuzca araya girdi. "Aklıma tek bir neden geliyor, bunu bir dakika önce siz de söylemiştiniz. Bu muhteşem Mabruk seni mutlu etmiyor."

Kralın erdemli yüzüne hayal kırıklığı ve ihanetin yavaş gölgesi düştü. Bir an için şaşkın bir genç adam gibi göründü. "Neden hayır, bu doğru," diye mırıldandı Kral Haggard. "Mabruk'un büyüğü uzun zamandır beni memnun etmiyor. Ne kadar oldu acaba?" Ellerini hızlı hızlı çırparak haykırdı: "Mabruk! Mabruk! Ortaya çık, Mabruk!"

"Buradayım," dedi derin bir ses odanın uzak bir köşesinden. Koyu renk, alacalı bir elbise ve sivri, alacalı bir şapka giymiş yaşlı bir adam orada duruyordu ve hiç kimse onun taht odasına girdiklerinden beri orada göz önünde durmadığını kesinlikle söyleyemezdi. Sakalı ve kaşları bembeyazdı, yüzünün şekli yumuşak ve bilgeydi ama gözleri dolu taneleri kadar sertti. "Majesteleri benden ne istiyor?"

"Mabruk," dedi Kral Haggard, "bu beyefendi sizin kardeşliğinizden. Adı Schmendrick."

Yaşlı büyücünün buz gibi gözleri hafifçe büyüdü ve perişan haldeki adama baktı. "Demek öyle!" diye haykırdı zevkle. "Schmendrick, sevgili oğlum, seni görmek ne güzel! Beni hatırlamayacaksın ama öğretmenin Nikos'un çok sevgili bir arkadaşıydım. Senin için çok büyük umutları vardı, zavallı adam. Vay, vay, bu ne sürpriz! Ve gerçekten hala meslekte misin? Tanrım, sen kararlı bir adamsın! Her zaman derim ki, azim her sanatın onda dokuzudur.

-Onda dokuzu sanatçı olmanın pek bir faydası yok tabii. Ama sizi buraya getiren şey ne olabilir?"

"O senin yerini almaya geldi." Kral Haggard'ın sesi sertti. "O artık benim kraliyet büyücüm."

Schmendrick'in şaşkınlığı yaşlı Mabruk'un gözünden kaçmamıştı ama büyücünün kendisi de kralın kararına pek şaşırmış görünmüyordu. Bir an için öfkelenmeye değer olduğunu düşündü, ama bunun yerine neşeli bir ton seçti. "Majestelerinin istediği gibi, şimdi ve her zaman," diye mırıldandı. "Ama belki de Majesteleri yeni büyücüsünün geçmişi hakkında biraz bilgi edinmek isteyebilir. Eminim sevgili Schmendrick onun bu meslekte zaten bir efsane olduğunu söylememe kızmayacaktır. Gerçekten de, üstatlar arasında en iyi 'Nikos'un Budalası' olarak hatırlanır. En basit bir rune'da bile ustalaşmaktaki büyüleyici ve tam beceriksizliği; teurjinin en çocuksu kafiyelerini yaratıcı bir şekilde kullanması bir yana-"

Kral Haggard bir elinin kenarıyla ince bir hareket yaptı ve Mabruk aniden sustu. Prens Lír kıkırdadı. Kral, "Onun bu göreve uygun olduğuna ikna olmama gerek yok. Ona tek bir bakış bile bana bunu söylüyor, tıpkı sizin dünyanın en büyük büyücülerinden biri olduğunuzu bir bakışta anlayabildiğim gibi." Mabruk hafifçe kabardı, görkemli sakalını okşadı ve iyi huylu kaşlarını kırıştırdı.

"Ama bu da benim için bir şey ifade etmiyor," diye devam etti Kral Haggard. "Geçmişte, senden istediğim her mucizeyi gerçekleştirdin ve bunun tek yaptığı mucizelere karşı olan zevkimi bozmak oldu. Hiçbir görev senin gücün için çok büyük değil ve yine de mucize gerçekleştiğinde hiçbir şey değişmedi. Büyük güç bana gerçekten istediğim şeyi veremiyor olmalı. Usta bir sihirbaz beni mutlu etmedi. Beceriksiz birinin neler yapabileceğini göreceğim. Gidebilirsin, Mabruk." Yaşlı büyücüyü kovmak için başını salladı.

Mabruk'un sevecenlik görüntüsü, kar üzerindeki bir kıvılcım gibi ve aynı sesle kayboldu. Bütün yüzü gözleri gibi oldu. "Ben öyle kolayca paketlenip götürülmem," dedi usulca. "Bir hevesle değil, bir kralın hevesiyle bile değil, bir aptalın lehine değil. Dikkat et, Haggard! Mabruk kolay öfkelenecek biri değildir."

Karanlık odada bir rüzgâr yükselmeye başladı. Pencereden, yarı açık kapıdan olduğu kadar başka bir yerden de geliyordu ama asıl kaynağı büyücünün sıkılı eliydi. Rüzgâr soğuk ve sertti, ıslak, gürültülü bir bataklık rüzgârıydı ve insanoğlunun acizliğini keşfeden neşeli bir hayvan gibi odanın içinde bir oraya bir buraya sığıyordu. Molly Grue Schmendrick'e doğru çekildi.

rahatsız görünüyordu. Prens Lír kılıcını kınına sokup çıkarıyordu.

Kral Haggard bile yaşlı Mabruk'un muzaffer sırtışı karşısında bir adım geri çekildi. Odanın duvarları çözülüp kaçıyor gibiydi ve büyücünün yıldızlı elbisesi kocaman, uluyan bir geceye dönüştü. Mabruk tek kelime etmedi ama rüzgâr güçlendikçe hınzır, homurtulu bir ses çıkarmaya başlamıştı. Bir an sonra görünür hale gelecek, şekil değiştirecekti. Schmendrick ağzını açtı ama bir karşı büyü bağırırsa bile duyulmuyordu ve işe yaramadı.

Molly Grue karanlıkta Leydi Amalthea'nın uzaklara döndüğünü, yüzük ve orta parmakları eşit uzunlukta olan elini uzattığını gördü. Alnındaki tuhaf yer bir **k a n d i l** gibi parlıyordu.

Sonra rüzgâr hiç yokmuş gibi kayboldu ve taş duvarlar yeniden etraflarını sardı, donuk oda Mabruk'un gecesinden sonraki öğle vakti kadar neşeliydi. Büyücü neredeyse sahana kadar çömelmiş, Leydi Amalthea'ya bakıyordu. Bilge, yardımsever yüzü boğulmuş bir adamın yüzüne benziyordu ve sakalı durgun bir su gibi çenesinden ince ince damlıyordu. Prens Lír onu kolundan tuttu.

"Haydi, ihtiyar," dedi, hiç de kaba olmayan bir sesle. "Bu taraftan dede. Sana bir referans yazacağım."

"Ben gidiyorum," dedi Mabruk. "Ne senden -seni bayat hamur yığını- ne de deli, nankör babandan; ne de yeni sihirbazından korkuyorum, onunla çok mutlu olabilirsiniz." Gözleri Kral Haggard'ın aç gözleriyle buluştu ve bir keçi gibi güldü.

"Haggard, dünyada senin yerinde olmak istemezdim," dedi. "Kıyametini ön kapıdan içeri soktun, ama o kapıdan çıkmayacak. Kendimi daha iyi açıklardım ama artık hizmetinizde değilim. Çok yazık, çünkü öyle bir zaman gelecek ki sizi bir efendiden başkası kurtaramayacak ve o zaman da Schmendrick'e başvuracaksınız! Elveda, zavallı Haggard, elveda!"

Gülmeye devam ederek gözden kayboldu; ama neşesi odanın köşelerinde duman ya da eski, soğuk toz kokusu gibi sonsuza dek kaldı.

"Pekâlâ," dedi Kral Haggard gri ay ışığında. "Pekâlâ." Yavaşça Schmendrick ve Molly'ye doğru geldi, ayakları sessizdi, başı

neredeyse şakacı bir şekilde sallanıyordu. Hareket ettiklerinde, "Kıpırdamayın," diye emretti. "Yüzlerinizi görmek istiyorum."

Birinden diğerine bakarken nefesi bileme taşındaki bıçak gibi gıcırıyordu. "Daha yakına!" diye homurdandı, karanlıkta gözlerini kısarak. "Daha yakına gel! Seni görmek istiyorum."

"O zaman bir ışık yak," dedi Molly Grue. Kendi sesindeki sakinlik onu yaşlı büyücünün öfkesinden daha çok korkutmuştu. *Onun* iyiliği için cesur olmak kolay, diye düşündü, ama kendi hesabıma cesur olmaya başlarsam, bunun sonu nereye varacak?

Kral, "Ben hiç ışık yakmam," diye cevap verdi. "Işığın ne yararı var ki?" Onlardan uzaklaştı ve kendi kendine mırıldandı:

"Yüzlerden biri neredeyse kurnaz değil, neredeyse aptal, ama yeterince aptal değil. Diğer benim yüzüm gibi bir yüz ve bu tehlike anlamına geliyor olmalı. Yine de kapıda her şeyi gördüm - o zaman neden girmelerine izin verdim? Mabruk haklıydı; yaşlandım, aptallaştım ve kolaylaştım. Yine de onların yüzüne baktığımda sadece Haggard'ı görüyorum.

gözleri."

Kral taht odasında Leydi Amalthea'ya doğru ilerlerken Prens Lír endişeyle kıpırdandı. Kadın yine pencereden dışarı bakıyordu ve Kral Haggard iyice yaklaşmıştı ki, kadın hızla dönüp başını tuhaf bir şekilde eğdi. "Sana dokunmayacağım," dedi Kral ve kadın kıpırdamadan durdu.

"Neden pencerede oyalanıyorsun?" diye sordu. "Neye bakıyorsun?"

"Denize bakıyorum," dedi Leydi Amalthea. Sesi alçak ve titrekti; korkuyla değil, güneşin altında titreyen yeni bir tereyağı gibi hayat doluydu.

"Ah," dedi kral. "Evet, deniz her zaman iyidir. Deniz dışında uzun süre bakabileceğim hiçbir şey yok." Yine de uzun süre Leydi Amalthea'nın yüzüne baktı, kendi yüzü Prens Lír'inki gibi onun ışığından hiçbir şey vermiyordu ama onu içine alıyor ve bir yerlerde saklıyordu. Nefesi büyücünün rüzgârı kadar küflüydü ama Leydi Amalthea hiç kıpırdamadı.

Birden bağırdı, "Gözlerinizin nesi var? Yeşil yapraklarla dolu, ağaçlarla, akarsularla ve küçük hayvanlarla dolu. Ben neredeyim? Neden kendimi senin gözlerinde göremiyorum?"

Leydi Amalthea ona cevap vermedi. Kral Haggard dönüp Schmendrick ve Molly'ye baktı. Pala gülümsemesi soğuk kenarını boğazlarına dayadı. "Kim o?" diye sordu.

Schmendrick birkaç kez öksürdü. "Leydi Amalthea benim yeğenim," diye teklif etti. "Ben onun yaşayan tek akrabasıyım, dolayısıyla da vasisiyim. Kıyafetinin sizi şaşırttığına şüphe yok ama bunun açıklaması kolay. Yolculuğumuz sırasında haydutlar tarafından saldırıya uğradık ve her şeyimiz çalındı-" "Ne saçmalıyorsun sen? Kıyafetine ne olmuş?" Kral tekrar dönüp beyaz kıza baktı ve Schmendrick birden ne Kral Haggard'ın ne de oğlunun kızın pelerininin altında çıplak olduğunu fark etmediğini anladı. Leydi Amalthea kendini o kadar zarif bir şekilde tutuyordu ki paçavralar ve lime lime olmuş giysiler sadece Bir prenses için uygun bir elbise değildi; ayrıca çıplak olduğunu da bilmiyordu. Karşısında çıplak görünen zırhlı kraldı.

Kral Haggard, "Onun ne giydiği, başınıza ne gelmiş olabileceği, birbirinize karşı ne olduğunuz, neyse ki bunlar beni ilgilendirmiyor. Bu gibi konularda bana istediğiniz kadar yalan söyleyebilirsiniz. Onun kim olduğunu bilmek istiyorum. Tek kelime etmeden Mabruk'un büyüsunü nasıl bozduğunu bilmek istiyorum. Gözlerinde neden yeşil yapraklar ve tilki yavruları olduğunu bilmek istiyorum. Çabuk konuş ve yalan söylemekten kaçın, özellikle de yeşil yapraklar konusunda. Cevap ver bana."

Schmendrick hemen cevap vermedi. Ciddi birkaç küçük ses çıkardı ama aralarında mantıklı bir kelime yoktu. Molly Grue, Kral Haggard'a doğruyu söylemenin imkânsız olduğundan şüphelense de cevap vermek için cesaretini topladı. Onun kış mevcudiyetindeki bir şey tüm kelimeleri bulanıklaştırıyor, anlamları birbirine karıştırıyor ve dürüst niyetleri şatosunun kuleleri kadar eziyetli şekillere sokuyordu. Yine de konuşacaktı ama kasvetli odada başka bir ses duyuldu: genç Prens Lír'in hafif, nazik, aptal sesi.

"Baba, ne fark eder ki? O artık burada."

Kral Haggard iç çekti. Bu yumuşak bir ses değil, alçak ve tırmalayıcı bir sestti; bir teslimiyet sesi değil, sıçramaya hazır bir kaplanın gürleyen meditasyonuydu. "Elbette haklısın," dedi. "O burada, hepsi burada ve benim sonum anlamına gelsin ya da gelmesin, bir süre onlara bakacağım. Onlarda hoş bir felaket havası var. Belki de istediğim budur."

Schmendrick'e sertçe şöyle dedi: "Sihirbazım olarak, eğlenmek istediğimde beni eğlendireceksin, çeşitli derin ve anlamsız tavırlarla. Senden ne zaman ve hangi kisveye bürünmen gerektiğini bilmen beklenecek, çünkü ruh halimi ve arzularımı senin iyiliğin için sonsuza dek belirleyemem. Ücret almayacaksın, çünkü buraya geliş amacın kesinlikle bu değil. Asalağınıza gelince, ona ne dersiniz deyin, şatomda kalmak isterse o da bana hizmet edecek. Bu akşamdan itibaren hem aşçı, hem hizmetçi, hem temizlikçi, hem de bulaşıkçı olacak."

Durakladı, Molly'nin itiraz etmesini bekliyor gibiydi ama o sadece başını salladı. Ay pencereden uzaklaşmıştı ama Prens Lír karanlık odanın bu yüzden daha da karanlık olmadığını görebiliyordu. Leydi Amalthea'nın serin parlaklığı Mabruk'un rüzgârından daha yavaş artıyordu ama Prens bunun çok daha tehlikeli olduğunu gayet iyi anlıyordu. O ışığın altında şiir yazmak istiyordu ve daha önce hiç şiir yazmak istememişti.

Kral Haggard, Leydi Amalthea'ya, "İstediğin gibi girip çıkabilirsin," dedi. "Sizi kabul etmekle aptallık etmiş olabilirim ama size şu ya da bu kapıyı yasaklayacak kadar aptal değilim. Benim sırlarım kendilerini korur, sizinkiler de koruyacak mı? Neye bakıyorsunuz?"

Leydi Amalthea tekrar, "Denize bakıyorum," diye cevap verdi.

"Evet, deniz her zaman iyidir," dedi kral. "Bir gün birlikte bakacağız." Yavaşça kapıya doğru yürüdü. "Şatoda, varlığı Lír'in beş yaşından beri bana ilk kez 'baba' demesine neden olan bir yaratığın olması ilginç olacak," dedi.

"Altı," dedi Prens Lír. "Altı yaşındaydım."

"Beş ya da altı," dedi kral, "beni mutlu etmeyi çok önceden bırakmıştı ve şimdi de mutlu etmiyor. O burada olduğu için henüz hiçbir şey değişmedi." Neredeyse Mabruk kadar sessizce gitmişti ve teneke çizmelerinin merdivenlerdeki tıkırtısını duydular.

Molly Grue usulca Leydi Amalthea'nın yanına gitti ve pencerenin önünde durdu. "Ne oldu?" diye sordu. "Ne görüyorsun?" Schmendrick tahtına yaslanmış, uzun yeşil gözleriyle Prens Lír'e bakıyordu. Hagsgate vadisinin uzaklarında, soğuk kükreme tekrar duyuldu.

Prens Lír, "Sizin için bir oda hazırlayacağım," dedi. "Acıktınız mı? Size yiyecek bir şeyler getireyim. Nerede saten kumaş olduğunu biliyorum. Bir elbise yapabilirsin."

Kimse ona cevap vermedi. Ağır gece sözlerini yuttu ve ona öyle geldi ki Leydi Amalthea onu ne duydu ne de gördü. Kadın kıpırdamıyordu ama o orada ay gibi dururken kadının kendisinden uzaklaştığından emindi. "Size yardım etmeme izin verin," dedi Prens Lír. "Sizin için ne yapabilirim? İzin verin yardım edeyim."

X

"SİZİN İÇİN NE YAPABİLİRİM?" diye sordu Prens Lír. "Şu anda pek bir şey yok," dedi Molly Grue. "İhtiyacım olan tek şey suydı. Tabii patatesleri soymak istemezseniz, benim için sorun olmaz."

"Hayır, öyle demek istemedim. Yani evet, istersen yaparım ama onunla konuşuyordum. Yani, onunla konuşurken sürekli bunu soruyorum."

"Otur ve bana birkaç patates soy," dedi Molly. "Bu sana ellerinle yapacak bir şey verir."

Bulaşıkhanedeydiler, çürüyen şalgam ve mayalanan pancar kokan rutubetli küçük bir odaydı. Bir köşede bir düzine toprak kap yığılmıştı ve çok küçük bir re, üç ayaklı bir sehpanın altında titreyerek büyük bir tencerede gri su kaynatmaya çalışıyordu. Molly, patates, pırasa, soğan, biber, havuç ve çoğu gevşek ve sivilceli diğer sebzelerle kaplı kaba bir masaya oturdu. Prens Lír onun önünde durmuş, ayakları üzerinde yavaşça sallanıyor ve büyük, yumuşak

ngers birlikte.

"Bu sabah bir ejderha daha öldürdüm," dedi hemen.

"Bu çok hoş," diye cevap verdi Molly. "Bu ne. Şimdi kaç tane oldu?"

"Beş. Bu diğerlerinden daha küçüktü ama bana daha çok sorun çıkardı. Yaya olarak yaklaşamadım, bu yüzden mızrakla girmek zorunda kaldım ve atım oldukça kötü yandı. Atın durumu komikti-"

Molly onun sözünü kesti. "Oturun Majesteleri ve şunu yapmayı kesin. Sizi izlerken her yerim seğirmeye başlıyor." Prens Lír onun karşısına oturdu. Kemerinden bir hançer çıkardı ve huysuzca patates soymaya başladı. Molly ona hafif, yavaş bir gülümsemeyle baktı.

"Ona kellesini getirdim," dedi. "Her zaman olduğu gibi odasındaydı. Kafayı ayaklarının dibine koymak için merdivenlerden yukarı kadar sürükledim." İçini çekti ve hançerle burnunu çentti. "Lanet olsun. Buna aldırmadım. Merdivenleri çıkana kadar bir ejderha kafasıydı, bir insanın bir insana verebileceği en gurur verici hediye. Ama ona baktığında, birdenbire üzgün, hırpalanmış bir pul ve boynuz karmaşasına, öğütülmüş dile, kanlı gözlere dönüştü. Kendimi, kız arkadaşına sevgisinin bir göstergesi olarak güzel bir parça taze et getiren bir kasap gibi hissettim. Sonra bana baktı ve o şeyi öldürdüğüm için üzüldüm. Bir ejderhayı öldürdüğüm için üzgünüm!" Lastik gibi bir patatesi kesti ve kendini tekrar yaraladı.

Molly ona, "Kendinden uzaklaş, kendine doğru değil," diye öğüt verdi. "Biliyor musun, bence Leydi Amalthea için ejderha öldürmeyi gerçekten bırakabilirsin. Eğer öldürdüklerin onu harekete geçirmediyse, bir tane daha öldürmek işe yaramayacaktır. Başka bir şey dene."

"Ama yeryüzünde denemediğim ne kaldı ki?" diye sordu Prens Lír. "Dört nehir yüzdüm, her biri tamamen sodalı ve hiçbir bir milden daha az geniş değildi. Daha önce hiç çıkılmamış yedi dağa tırmandım, Asılmış Adamlar Bataklığı'nda üç gece uyudum ve baykuşların gözlerini yaktığı, bülbüllerin zehir saçtığı o ormandan canlı çıktım. Evlenmeyi kabul ettiğim prensesle olan nişanlılığımı sona erdirdim - ve bunun kahramanca bir eylem olduğunu düşünmüyorsanız, annesini tanıımıyorsunuz demektir. Tam on beş kara şövalyeyi, kara köşklerinde on beş geçitte bekleyip karşıya geçmeye gelen herkese meydan okuyarak yendim. Dikenli ormanlardaki cadıların, devlerin, genç kız kılığına girmiş iblislerin; camdan tepelerin, ölümcül bilmecelerin ve korkunç görevlerin; sihirli elmaların, yüzüklerin, lambaların, iksirlerin, kılıçların, pelerinlerin, çizmelerin, kravatların ve geceliklerin sayısını çoktan unuttum. Kanatlı atlardan, fesleğenlerden, deniz yılanlarından ve geri kalan tüm hayvanlardan bahsetmiyorum bile." Başını kaldırdı, koyu mavi gözleri şaşkın ve hüzünlüydü.

"Ve hepsi bir hiç uğruna," dedi. "Ne yaparsam yapayım ona

dokunamam. Onun uğruna bir kahraman oldum ben, uykulu Lír,
babamın sporu

ve utanç-ama ben de olduğum gibi aptal kalabilirdim. Yaptığım büyük işler onun için hiçbir şey ifade etmiyor."

Molly kendi bıçağını aldı ve biberleri dilimlemeye başladı. "O zaman belki de Leydi Amalthea büyük işlerle kazanılmayacak." Prens şaşkınlıkla kaşlarını çatarak ona baktı.

"Bir genç kızı kazanmanın başka bir yolu var mı?" diye sordu ciddiyetle. "Molly, başka bir yol biliyor musun? Bana söyler misin?" Elini tutmak için masaya doğru eğildi. "Cesur olmayı seviyorum ama daha iyi olacağını düşünüyorsan yine tembel bir korkak olacağım. Onu görmek bende tüm kötülük ve çirkinliklerle savaşıma isteği uyandırıyor ama aynı zamanda kıpırdamadan oturup mutsuz olma isteği de uyandırıyor. Ne yapmalıyım, Molly?"

"Bilmiyorum," dedi birden utanarak. "Nezaket, kibarlık, iyi işler, bu tür şeyler. İyi bir mizah anlayışı." Eğri kulaklı, küçük, bakır rengi bir kedi kucağına atladı, gürültülü bir şekilde mırıldandı ve eline yaslandı. Konuyu değiştirmeyi umarak sordu: "Peki ya senin atın? Komik olan neydi?"

Ama Prens Lír kulağı çarpık küçük kediye bakıyordu. "Nereden geldi bu? Sizin mi?"

"Hayır," dedi Molly. "Onu sadece besliyorum ve bazen kucağıma alıyorum." Kedinin ince boğazını okşadı ve kedi gözlerini kapattı. "Burada yaşadığını sanıyordum."

Prens başını salladı. "Babam kedilerden nefret eder. Kedi diye bir şey olmadığını, sadece her tür cin, hobbit ve şeytani yaratığın insanların evlerine kolayca girebilmek için büründükleri bir şekil olduğunu söyler. Eğer burada olduğunu bilseydi onu öldürürdü."

"Peki ya at?" Molly sordu.

Prens Lír'in yüzü yeniden asıldı. "Bu garipti. Hediyeenin kendisi hoşuna gitmeyince, nasıl kazanıldığını duymak isteyebileceğini düşündüm. Bu yüzden ona manzaradan ve hücumdan bahsettim - bilirsin işte - tıslamadan, çıplak kanatlardan ve ejderhaların kokusundan, özellikle de yağmurlu bir sabah; ve siyah kanın mızrağımın ucunda nasıl zıpladığından. Ama ben zavallı atımın bacaklarını neredeyse yakıp kül edecek olan a k ı n t ı d a n bahsedinceye kadar tek kelime bile duymadı. Sonra, onunla konuştuğumda gittiği yerden geri geldi ve gitmesi gerektiğini söyledi.

ve atımı görmesini istedim. Onu zavallı hayvanın acıdan ağladığı ahıra götürdüm ve elini onun bacaklarına koydu. Ve inlemesi kesildi. Gerçekten yaralandıklarında çıkardıkları korkunç bir sestir bu. Sustuklarında bir şarkıya benzer."

Prens hançeri patateslerin arasında parıldıyordu. Dışarıda, şatonun duvarlarının etrafında büyük bir yağmur rüzgârı homurdanıyordu, ama bulaşıkhanedekiler bunu sadece duyabiliyordu, çünkü soğuk odada tek bir pencere bile yoktu. Pişirilen yemeğin yetersiz ışığından başka bir ışık da yoktu. Molly'nin kucağında uyuklayan kediye bir sonbahar yaprağı yığını gibi gösteriyordu.

"Peki sonra ne oldu?" diye sordu. "Leydi Amalthea atınıza dokunduğunda."

"Hiçbir şey olmadı. Hiçbir şey olmadı." Prens Lír aniden sinirlenmiş gibiydi. Elini masaya vurdu ve pırasa ve mercimekler her yöne sıçradı. "Bir şey olmasını mı bekliyordunuz? O bekledi. Canavarın yanıklarının anında iyileşmesini, çatırdayan derisinin örülmesini, siyah esh'in yeniden bütün olmasını mı bekliyordun? O yaptı, ona olan umudum adına yemin ederim! Bacakları elinin altında iyi gelişmeyince de kaçtı. Şimdi nerede olduğunu bilmiyorum."

Konuşurken sesi yumuşadı ve masanın üzerindeki eli hüznle yana doğru kıvrıldı. Ayağa kalktı ve reyonun üzerindeki tencereye bakmaya gitti. "Kaynıyor," dedi, "sebzeleri içine koymak istersen. Atımın bacakları iyileşmediğinde ağladı -ağladığını duydum- ama kaçıp gittiğinde gözlerinde yaş yoktu. Başka her şey vardı ama gözyaşı yoktu."

Molly kediye nazikçe tahtanın üzerine bıraktı ve tencere için saygıdeğer sebzeleri toplamaya başladı. Prens Lír, Molly'nin masanın etrafında ve nemli zeminde ileri geri hareket edişini izledi. Şarkı söylüyordu.

"Eğer ayaklarımla dans etseydim
Rüyalarımda dans ederken,
Kılık değiştirmiş Ölüm
kadar zarif ve ışıltılı-
Oh, bu çok hoş olurdu,
Ama o zaman on yaş
daha genç, Ya da evli
ya da bilge olmak için
açlık çeker miydim?"

Prens, "Kim o Molly? Bir dokunuşla yaraları iyileştirebileceğine inanan -yüzünü gördüğüm için *biliyorum*- ve gözyaşı dökmeden ağlayan nasıl bir kadın?" Molly hâlâ kendi kendine mırıldanarak işine devam ediyordu.

"Her kadın gözyaşı dökmeden ağlayabilir," diye cevap verdi omzunun üzerinden, "ve çoğu elleriyle iyileştirebilir. Bu yaraya göre değişir. O bir kadın, Majesteleri ve bu yeterince bilmece."

Ama prens ona engel olmak için ayağa kalktı ve o da durdu, önlüğü otlarla doluydu ve saçları gözlerine dökülüyordu. Prens Lír'in yüzü ona doğru eğildi: ejderhalardan daha yaşlı, ama yine de yakışıklı ve aptal. "Şarkı söylüyorsun. Babam seni en yorucu işlere koşturuyor ama sen yine de şarkı söylüyorsun. Bu şatoda hiç şarkı söylenmedi, kediler ya da güzel yemek kokuları olmadı. Buna sebep olan Leydi Amalthea'dır, tıpkı benim sabahları dışarı çıkıp tehlike aramama sebep olduğu gibi."

Molly yumuşak bir sesle, "Ben her zaman iyi bir aşçıydım," dedi. "On yedi yıl boyunca Cully ve adamlarıyla birlikte yeşil ormanda yaşadım-"

Prens Lír, sanki o hiç konuşmamış gibi devam etti. "Ben de sizin gibi ona hizmet etmek, buraya ne için geldiyse ona yardım etmek istiyorum.

nd. Onun en çok ihtiyaç duyduğu şey olmak istiyorum. Söyle ona. Ona söyler misin?"

Konuşurken bile gözlerinde sessiz bir adım sesi duyuldu ve saten bir elbisenin iç çekişi yüzünü rahatsız etti. Leydi Amalthea kapının girişinde duruyordu.

Kral Haggard'ın soğuk topraklarında geçirdiği bir mevsim onu ne karartmış ne de karartmamıştı. Aksine, kış onun güzelliğini keskinleştirmişti, ta ki bakanın gözüne dikenli bir ok gibi

saplanana kadar.

çekilmişti. Beyaz saçları mavi bir kurdeleyle toplanmıştı ve elbisesi leylak rengiydi. Ona pek yakışmamıştı. Molly Grue kayıtsız bir terziydi ve saten onu sinirlendiriyordu. Ama Leydi Amalthea bu kötü işe, soğuk taşlara ve şalgam kokusuna rağmen daha sevimli görünüyordu. Saçlarında yağmur vardı.

Prens Lír onun önünde eğildi; sanki biri karnına vurmuş gibi hızlı, çarpık bir eğilme. "Leydim," diye mırıldandı. "Bu havada dışarı çıkarken gerçekten başınızı örtmelisiniz."

Leydi Amalthea masaya oturdu ve sonbahar rengindeki küçük kedi hemen önüne fırladı, hızlı ve yumuşak bir şekilde mırıldandı. Kadın elini uzattı ama kedi hâlâ mırıldanarak uzaklaştı. Korkmuş görünmüyordu ama kadının paslı kürküne dokunmasına da izin vermedi. Leydi Amalthea ona seslendi ve kedi bir köpek gibi kıpırdanmaya başladı ama yine de yaklaşmadı.

Prens Lír kısık sesle, "Gitmeliyim. Buradan iki günlük mesafede köyün kızlarını yiyen bir tür dev var. Sadece Dük Alban'ın Büyük Baltası'nı kullanan biri tarafından öldürülebileceği söylenir. Ne yazık ki, Dük Alban'ın kendisi de ilk tüketilenlerden biriydi - o sırada canavarı kandırmak için bir köy kızı gibi giyinmişti

-Ve artık Büyük Balta'nın kimin elinde olduğuna dair çok az şüphe var. Eğer geri dönmezsem, beni düşün. Elveda."

"Elveda, Majesteleri," dedi Molly. Prens tekrar eğildi ve asil görevine gitmek üzere bulaşıkhaneden ayrıldı. Sadece bir kez arkasına baktı.

"Ona karşı çok acımasısın," dedi Molly. Leydi Amalthea başını kaldırıp bakmadı. Açık avucunu çarpık kulaklı kediye uzatıyordu ama kedi olduğu yerde kaldı, ona gitme arzusuyla titriyordu.

"Zalim mi?" diye sordu. "Nasıl zalim olabilirim ki? Bu ölümlüler içindir." Ama sonra gözlerini kaldırdı ve gözlerinde büyük bir keder ve alay etmeye çok yakın bir şey vardı. "Kibarlık da öyle." dedi.

Molly Grue tencereyle uğraşıyor, çorbayı karıştırıyor ve baharatlıyor, uyuşuk bir şekilde telaşlanıyordu. Alçak bir sesle, "En azından ona nazikçe bir şeyler söyleyebilirsin. Sizin için büyük sınavlardan geçti."

"Ama ben ne diyeceğim?" diye sordu Leydi Amalthea. "Ona hiçbir şey söylemedim, yine de her gün daha fazla kelle ile bana geliyor,

daha fazla boynuz, post ve kuyruk, daha fazla büyümlü mücevher ve büyümlü silah. Konuşursam ne yapar?"

Molly dedi ki, "Onu düşünmenizi istiyor. Şövalyeler ve prensler hatırlanmak için tek bir yol bilirler. Bu onun hatası değil. Bence çok iyi yapıyor." Leydi Amalthea gözlerini tekrar kediye çevirdi. Uzun saçları saten elbisesinin bir dikişinde kıvrılıyordu.

"Hayır, o benim düşüncelerimi istemiyor," dedi usulca. "Beni istiyor, tıpkı Kızıl Boğa'nın istediği gibi ve daha fazla anlayış göstermeden. Ama beni Kızıl Boğa'dan bile daha çok korkutuyor, çünkü onun iyi bir kalbi var. Hayır, onunla asla umut verici bir kelime konuşmayacağım."

Alnındaki soluk leke bulaşıkhanenin karanlığında görünmüyordu. Ona dokundu ve sonra sanki iz canını yakmış gibi elini hızla çekti. "At öldü," dedi küçük kediye. "Hiçbir şey yapamadım."

Molly hızla döndü ve ellerini Leydi Amalthea'nın omuzlarına koydu. Şık kumaşın altındaki esh, Kral Haggard'ın kalesindeki herhangi bir taş kadar soğuk ve sertti. "Ah leydim," diye fısıldadı, "bunun nedeni gerçek formunuzun dışında olmanız. Kendinize geldiğinizde, hepsi geri dönecek - tüm gücünüz, tüm kuvvetiniz, tüm eminliğiniz. Her şey sana geri dönecek." Cesaret edebilseydi, beyaz kızı kollarına alır ve onu bir çocuk gibi uyuturdu. Böyle bir şeyi daha önce hiç hayal etmemişti.

Ama Leydi Amalthea şöyle cevap verdi: "Büyücü bana sadece bir insan görüntüsü verdi; görünüşü, ama ruhu değil. Eğer o zaman ölmüş olsaydım, yine de tek boynuzlu bir at olurdum. Yaşlı adam biliyordu, büyücü. Haggard'a inat hiçbir şey söylemedi ama biliyordu."

Kendiliğinden, saçları mavi kurdeleden kurtuldu ve boynundan aşağı ve omuzlarının üzerinden hızla geldi. Kedi bu hevese kapıldı; onunla oynamak için bir patisini kaldırdı, ama sonra bir kez daha geri çekildi ve kalçalarının üzerine oturdu, kuyruğu ön ayaklarının etrafında kıvrıldı, tuhaf başı yana eğildi. Gözleri yeşildi, altın sarısı benekliyd.

"Ama bu uzun zaman önceydi," dedi kız. "Şimdi iki kişiyim -ben ve 'leydim' dediğin diğer kişi. Bir zamanlar üzerimde sadece bir perde olmasına rağmen, o da şu anda benim kadar burada. Kalede yürür, uyur, kendi kendine giyinir, yemek yer ve kendi düşüncelerini düşünür. Eğer iyileştirme ya da susturma gücü yoksa, yine de başka bir gücü var.

Büyü. Erkekler onunla 'Leydi Amalthea' diyerek konuşur, o da onlara cevap verir ya da vermez. Kral her zaman solgun gözleriyle onu izler, onun ne olduğunu merak eder ve kralın oğlu onu sevmekten kendini yaralar ve onun kim olduğunu merak eder. Ve her gün denizi ve gökyüzünü, kaleyi ve avluyu, kaleyi ve kralın yüzünü, her zaman hatırlayamadığı bir şeyi arar. Nedir bu, bu garip yerde aradığı şey nedir? Bir an önce biliyordu ama unuttu."

Yüzünü Molly Grue'ya çevirdi ve gözleri tek boynuzlu atın gözleri değildi. Yine de çok güzellerdi, ama bir insan kadınının güzel olduğu gibi bir adı vardı. Derinlikleri duyulabilir ve öğrenilebilirdi ve karanlık dereceleri oldukça tarif edilebilirdi. Molly onlara baktığında korku, kayıp ve şaşkınlık görüyordu, bir de kendini; başka bir şey değil.

"Tek boynuzlu atlar," dedi. "Red Bull hepsini uzaklaştırdı, sen hariç hepsini. Sen son tek boynuzlu atsin. Buraya diğerlerini bulmak ve onları özgür bırakmak için geldin. Ve öyle de yapacaksın."

Leydi Amalthea'nın gözlerindeki derin, gizli deniz yavaş yavaş geri döndü,

Deniz kadar yaşlı, karanlık, bilinmez ve tarifsiz olana kadar onları sürüklüyordu. Molly olanları izledi ve korktu ama sanki elleri umutsuzluğu bir paratoner gibi çekebilecekmiş gibi eğik omuzları daha da sıkı kavradı. Ve bunu yaparken, bulaşıkhanede daha önce duyduğu bir ses titredi: büyük dişlerin -azı dişlerinin- birbirine sürtünmesi gibi bir ses. Red Bull uykusunda dönüyordu. Acaba rüya mı görüyor, diye düşündü Molly.

Leydi Amalthea, "Ona gitmeliyim. Başka yolu yok ve ayıracak zamanım da yok. Bu halimle ya da kendi halimle, tüm halkım ölmüş ve kurtarılacak hiçbir şey kalmamış olsa bile onunla tekrar yüzleşmeliyim. Kendimi sonsuza dek unutmadan önce ona gitmeliyim, ama yolu bilmiyorum ve yalnızım." Küçük kedi kuyruğunu salladı ve ne miyavlamaya ne de mırlamaya benzeyen garip bir ses çıkardı.

"Ben de seninle geleceğim," dedi Molly. "Boğa'ya giden yolu ben de bilmiyorum ama bir yol olmalı. Schmendrick de gelecek. Eğer biz yolu bulamazsak o bizim için yolu açar."

Leydi Amalthea küçümseyerek, "Büyücüden yardım beklemiyorum," diye cevap verdi. "Onu her gün Kral'ı aptal yerine koyarken görüyorum.

Haggard, başarısızlıklarıyla, en zorlu numaralarda bile hata yaparak onu eğlendiriyor. Gücü tekrar ortaya çıkana kadar yapabileceği tek şeyin bu olduğunu söylüyor. Ama asla konuşmayacak. O artık sihirbaz değil, kralın palyaçosu."

Molly'nin yüzü aniden acıdı ve çorbayı tekrar incelemek için arkasını döndü. Boğazındaki düğümlemeye rağmen cevap verdi: "Bunu senin için yapıyor. Sen kara kara düşünüp başka biri olurken, o Haggard için şakalar yapıyor, onu oy alıyor, böylece sen de, eğer bulunabilirlerse, halkını bulmaya vakit bulabiliyorsun. Ama kralın her şeyden bıktığı gibi ondan da bıkmaması ve onu zindanlarına ya da daha karanlık bir yere atması uzun sürmez. Onunla alay ederek yanlış yapıyorsun."

Sesi bir çocuğun ince, hüzünlü mırıltısıydı. "Ama bu senin başına asla gelmeyecek. Herkes seni seviyor."

Bir an birbirlerine, iki kadına baktılar: Biri soğuk, alçak odada güzel ve yabancı; diğeri böyle bir ortamda oldukça evinde gibi görünüyordu - kendi mutfak güzelliğine sahip kızgın küçük bir böcek. Sonra çizme gıcırtiları, zırh tıkırtıları ve yaşlı adamların sert seslerini duydular. Kral Haggard'ın dört silahtarı koşa koşa bulaşıkhaneye girdiler.

Hepsi en az yetmiş yaşındaydı, cılız ve topaldılar, kabuk bağlamış kar gibi kırıl gındılar ama hepsi de tepeden tırnağa Kral Haggard'ın cimri zırhını giymiş ve onun alaycı silahlarını taşıyordu. Molly Grue'yu neşeyle selamlayarak ve akşam yemeği için ne hazırladığını sorarak içeri girdiler ama Leydi Amalthea'yı görünce dördü de sessizleşti ve nefeslerini kesen derin bir selam verdiler.

"Leydim," dedi adamların en yaşlısı, "hizmetkârlarınıza emredin. Bizler kullanılmış, harcanmış adamlarız ama mucizeler görmek istiyorsanız, bizden imkânsız istemeniz yeterli. Eğer istersen yeniden gençleşiriz." Üç yoldaşı aynı fikirde olduklarını mırıldandılar.

Ama Leydi Amalthea cevap olarak, "Hayır, hayır, bir daha asla genç olamayacaksın," diye fısıldadı. Sonra vahşi, kör edici saçları yüzünü gizleyerek ve saten elbisesi tıslayarak onlardan uzaklaştı.

"Ne kadar bilge bir kadın!" dedi en yaşlı silah arkadaşı. "Güzelliğinin bile zamanla savaşılamayacağını anlıyor. Bu kadar genç biri için nadir, üzücü bir bilgelik. Çorba nefis kokuyor, Molly."

Herkes masanın etrafına otururken ikinci bir adam, "Burası için fazla lezzetli kokuyor," diye homurdandı. "Haggard iyi yemekten nefret eder. Hiçbir yemeğin, onu hazırlamak için harcanan onca para ve emeği haklı çıkaracak kadar iyi olmadığını söyler. 'Bu bir yanılısama,' diyor, 've bir masraf. Benim gibi yaşa, aldanma.' *Brraaahh!*" O ürperdi ve yüzünü buruşturdu, diğerleri ise güldü.

"Haggard gibi yaşamak," dedi bir başka silah arkadaşı, Molly dumanı tüten çorbayı kâsesine koyarken. "Eğer bu dünyada uslu durmazsam, öbür dünyadaki kaderim bu olacak."

"O zaman neden onun hizmetinde kalıyorsun?" Molly sordu. Onlarla birlikte oturdu ve çenesini ellerinin üzerine dayadı. "Size hiç ücret ödemiyor," dedi, "ve sizi cesaret edebildiği kadar az besliyor. En kötü havalarda sizi Hagsgate'e hırsızlık yapmaya gönderiyor, çünkü güçlü odasındaki servetten asla bir kuruş bile harcamıyor. Işıktan udlara, res'ten panayırlara, şarkı söylemekten günah işlemeye kadar her şeyi yasaklıyor; kitaplardan, biradan ve bahardan bahsetmekten ip parçalarıyla oynadığınız oyunlara kadar. Neden onu terk etmiyorsunuz? Seni burada tutacak ne var?"

Dört yaşlı adam birbirlerine endişeyle baktılar, öksürdüler ve iç çektiler. İlki şöyle dedi: "Bu bizim yaşımız. Başka nereye gidebiliriz ki? Yollarda dolaşmak, iş ve barınak aramak için çok yaşlıyız."

"Bu bizim yaşımız," dedi ikinci silah arkadaşı. "Yaşlandığınızda, sizi rahatsız etmeyen her şey rahatlatır. Soğuk, karanlık ve can sıkıntısı uzun zaman önce bizim için keskin kenarlarını kaybetti, ama sıcaklık, şarkı, bahar - hayır, bunların hepsi rahatsız edici olurdu. Haggard gibi yaşamaktan daha kötü şeyler de var."

Üçüncü adam şöyle dedi: "Haggard bizden daha yaşlı. Zamanla Prens Lír bu ülkenin kralı olacak ve ben de o günü görmeden dünyadan ayrılmayacağım. Küçüklüğünden beri bu çocuğu hep sevmişimdir."

Molly aç olmadığını fark etti. Etrafındaki yaşlı adamların yüzlerine baktı ve çorbasını içerken dikişli dudaklarının ve büzülmüş boğazlarının çıkardığı sesleri dinledi; ve birden Kral Haggard'ın yemeklerini her zaman yalnız yediği için memnun oldu. Molly kaçınılmaz olarak beslediği herkese özen göstermeye başlamıştı.

"Prens Lír'in Haggard'ın evlatlık yeğeni olmadığına dair bir hikâye duydunuz mu hiç?" diye sordu ihtiyatla. Silah arkadaşları bu soru karşısında hiç şaşırmadılar.

"Evet," diye cevap verdi en büyükleri, "bu hikâyeyi biliyoruz. Doğru da olabilir, çünkü prensin krala ailece hiç benzemediği kesin. Ama ne olmuş yani? Kral Haggard'ın gerçek bir oğlu olacağına, çalıntı bir yabancıнын ülkeyi yönetmesi daha iyi."

"Ama eğer prens Hagsgate'ten çalındıysa," diye bağırdı Molly, "o zaman bu şato üzerindeki laneti gerçekleştirecek olan adam o!" Ve Drinn'in Hagsgate'teki handa söylediği tekerlemeyi tekrarladı.

"Yine de Hagsgate kasabasından
başka kimse kaleyi yıkamaz."

Ama yaşlı adamlar başlarını salladılar, kasketleri ve korseleri kadar paslı dişleriyle sırtıyorlardı. "Prens Lír değil," dedi üçüncü adam. "Prens binlerce ejderha öldürebilir ama hiçbir kaleyi yerle bir etmez, hiçbir kralı devirmez. Bu onun doğasında yok. O sadece -ne yazık ki- babam dediği adama layık olmaya çalışan saygılı bir evlattır. Prens Lír değil. Kafiye başka birinden bahsediyor olmalı."

"Ve eğer Prens Lír o kişi olsaydı bile," diye ekledi ikinci adam, "lanet onu elçisi olarak işaretlemiş olsaydı bile, yine de başarısız olurdu. Çünkü Kral Haggard ile herhangi bir kıyamet arasında Kızıl Boğa duruyor."

Odaya bir sessizlik yayıldı ve orada durdu, vahşi gölgesiyle tüm yüzleri kararttı ve nefesiyle güzel sıcak çorbayı soğuttu. Küçük sonbahar kedisi Molly'nin kucağında mırıldanmayı bıraktı ve ince aşçı sinip kaldı. Soğuk bulaşikhane duvarları birbirine yaklaşıyor gibiydi.

Daha önce konuşmamış olan dördüncü silah arkadaşı karanlığın içinden Molly Grue'ya seslendi: "İşte Haggard'ın yanında kalmamızın gerçek nedeni. Gitmemizi istemiyor ve Kral Haggard'ın ne isteyip istemediği sadece Kızıl Boğa'yı ilgilendirir. Bizler Haggard'ın köleleriyiz ama Kızıl Boğa'nın tutsaklarıyız."

Molly'nin eli kediye okşarken sabitti ama konuştuğunda sesi kısık ve kuruydu. "Kral Haggard için Red Bull nedir?"

Cevap veren en yaşlı silah arkadaşıydı. "Bilmiyoruz. Boğa her zaman buradaydı. Haggard'a ordusu ve siperi olarak hizmet ediyor; onun gücü ve gücünün kaynağı; ve aynı zamanda onun tek yoldaşı olmalı, çünkü eminim ki bazen gizli bir merdivenden inine iniyor. Ama Haggard'a seçimden mi yoksa zorlamadan mı itaat ediyor ve Boğa mı yoksa kral mı onun efendisi?

-Hiç bilmediğimiz bir şey."

En genç olan dördüncü adam Molly Grue'ya doğru eğildi, pembe, ıslak gözleri aniden heveslendi. "Kızıl Boğa bir iblis ve Haggard'a katılmanın hesabını bir gün Haggard'ın kendisi verecek," dedi. Başka bir adam onun sözünü kesti ve en açık kanıtların Boğa'nın Kral Haggard'ın büyülu kölesi olduğunu ve onu tutan büyüyü bozup eski efendisini yok edene kadar da öyle kalacağını gösterdiğinde ısrar etti. Bağırmaya ve çorbalarını dökmeye başladılar.

Ama Molly, yüksek sesle değil ama hepsinin sakinleşmesini sağlayacak bir şekilde sordu: "Tek boynuzlu atın ne olduğunu biliyor musunuz? Hiç gördünüz mü?"

Küçük odada yaşayan her şeyden sadece kedi ve sessizlik ona anlayışla bakıyor gibiydi. Dört adam gözlerini kırıştırdı, geçirdi ve gözlerini ovuşturdu. Derin, huzursuz, uyuyan Boğa tekrar kıpırdandı.

Yemek bittikten sonra silahşorlar Molly Grue'yu selamlayıp ikisi yataklarına, ikisi de yağmur altında gece nöbetine başlamak üzere bulaşıkhaneden ayrıldılar. Adamların en yaşlısı diğerlerinin gitmesini bekledikten sonra Molly'ye sessizce, "Leydi Amalthea'ya dikkat et. Ne zaman

Buraya ilk geldiğinde güzelliği öylesine güzeldi ki bu lanetli kale bile güzelleşti, tıpkı sadece parlayan bir taş olan ay gibi. Ama burada çok uzun süre kaldı. Şimdi her zamanki gibi güzel, ama onu barındıran odalar ve çatılar onun varlığından dolayı bir şekilde daha anlamsız."

Uzun bir iç geçirdi ve bu iç geçirme bir sızlanmaya dönüştü. "Bu tür güzelliklere aşınayım," dedi, "ama diğer türünü daha önce hiç görmemiştim. Ona dikkat edin. Buradan gitmeli."

Molly yalnız başına yüzünü küçük kedinin gelişigüzel tüylerine gömdü. Pişmekte olan kedi alçak sesle bağıırıyordu ama Molly onu beslemek için yerinden kalkmadı. Küçük hızlı yaratıklar, Kral Haggard'ın sesine benzer bir ses çıkararak odanın içinde geziniyor; yağmur, Kızıl Boğa'nın sesine benzer bir ses çıkararak kale duvarlarına çarpıyordu. Sonra, sanki cevap verir gibi, Boğa'nın sesini duydu. Boğa'nın böğürtüsü ayaklarının altındaki taşları paramparça etti ve kendini ve kediye Boğa'nın üzerine düşmekten korumak için umutsuzca masaya tutundu. Haykırdı.

Kedi dedi ki, "Dışarı çıkıyor. Her gün batımında, kendisinden kaçan tuhaf beyaz canavarı avlamak için dışarı çıkar. Bunu gayet iyi biliyorsun. Aptal olma."

Açlık dolu kükreme daha uzaktan tekrar geldi. Molly nefesini tuttu ve küçük kediye baktı. Bir başkasının şaşıracağı kadar şaşırmamıştı; bu günlerde onu şaşırtmak çoğu kadını şaşırtmaktan daha zordu. "Her zaman konuşabilir miydin?" diye sordu kediye. "Yoksa Leydi Amalthea'yı görünce mi konuşmaya başladın?"

Kedi ön patilerinden birini heyecanla yaladı. "Onu görünce konuşasım geldi," dedi uzun uzun, "bu konuyu kapatalım. Demek bu bir tek boynuzlu at. Çok güzel."

"Onun tek boynuzlu at olduğunu nereden biliyorsun?" Molly sordu. "Ve neden sana dokunmasına izin vermekten korktun? Seni gördüm. Ondan korkuyordun."

"Çok uzun süre konuşmak isteyeceğimi sanmıyorum," diye cevap verdi kedi kin gütmeden. "Yerinizde olsam aptallıkla vakit kaybetmezdim. İlk sorunuza gelince, hiçbir kedi dış görünüşe aldanmaz. Onlardan zevk alan insanların aksine. İkinci sorunuza gelince-" Burada duraksadı ve birdenbire yıkanmakla ilgilenmeye başladı; kendini yalayana kadar da konuşmadı.

uffy ve sonra kendini tekrar pürüzsüz yaladı. O zaman bile Molly'ye bakmıyor, pençelerini inceliyordu.

"Eğer bana dokunsaydı," dedi çok yumuşak bir sesle, "onun olurdu, kendimin değil, bir daha asla. Bana dokunmasını istedim ama buna izin veremezdim. Hiçbir kedi izin vermez. İnsanların bizi okşamasına izin veririz çünkü bu yeterince hoştur ve onları sakinleştirir - ama o değil. Bedeli bir kedinin ödeyebileceğinden çok daha fazla."

O zaman Molly onu kucağına aldı ve boynuna öyle uzun bir süre mırıldandı ki, Molly onun konuşma zamanının geçtiğinden korkmaya başladı. Ama az sonra şöyle dedi: "Çok az zamanın var. Yakında kim olduğunu ya da buraya neden geldiğini hatırlamayacak ve Kızıl Boğa artık geceleri onun için kükremeyecek. Belki de onu seven iyi kalpli prensle evlenecek." Kedi başını sertçe Molly'nin aniden hareketsiz kalan eline bastırdı. "Yap şunu," diye emretti. "Prens tek boynuzlu bir atı sevdiği için çok cesur. Bir kedi yiğitçe saçmalıkları takdir edebilir."

"Hayır," dedi Molly Grue. "Hayır, bu olamaz. O sonuncusu."

"Öyleyse, yapmaya geldiği şeyi yapmalı," diye cevap verdi kedi. "Kralın yolundan Boğa'ya gitmeli."

Molly onu öylesine s e r t tutuyordu ki, çocuk fareye benzer bir itiraz ciyaklaması çıkardı. "Yolu biliyor musun?" diye sordu, tıpkı Prens Lír'in ondan istediği gibi hevesle. "Bana yolu söyle, nereye gitmemiz gerektiğini söyle." Kediye masanın üzerine bıraktı ve ellerini onun üzerinden çekti.

Kedi uzun süre cevap vermedi, ama gözleri gittikçe parladı: altın rengi titreyerek yeşilin üzerini örttü. Çarpık kulağı ve kuyruğunun siyah ucu kıpırdadı, başka bir şey olmadı.

"Şarap kendini içtiğinde," dedi, "kafatası konuştuğunda, saat doğru zamanı gösterdiğinde - ancak o zaman Kızıl Boğa'nın inine giden tüneli bulacaksın." Patilerini göğsünün altına sıkıştırdı ve ekledi, "Elbette bunun bir hilesi var."

"Eminim," dedi Molly suratsızca. "Büyük salondaki bir sütunun tepesinde korkunç, ufalanmış eski bir kafatası var, ama bir süredir söyleyecek bir şeyi yok. Yakınlarda duran saat deli ve canı ne zaman isterse o zaman çalışıyor -her saat başı gece yarısı, saat dörtte on yedi ya da belki bir hafta boyunca hiç ses çıkarmıyor. Ve şarap - ah, kedi, bana sadece tüneli göstersen daha kolay olmaz mı?

Nerede olduğunu biliyorsun, değil mi?" "Elbette biliyorum," diye cevap verdi kedi, parıldayan, kıvrılan bir esnemeyle. "Tabii ki size göstermem daha kolay olur. Bir sürü zaman ve zahmet."

Sesi uykulu bir tizliğe dönüşüyordu ve Molly, Kral Haggard'ın kendisi gibi onun da ilgisini kaybettiğini fark etti. Hemen sordu: "O zaman bana bir şey söyle. Tek boynuzlu atlara ne oldu? Neredeler?"

Kedi tekrar esnedi. "Yakın ve uzak, uzak ve yakın," diye mırıldandı. "Hanımefendinin gözlerinin görüş alanındalar ama hafızasının neredeyse uzağındalar. Yaklaşıyorlar ve uzaklaşıyorlar." Gözlerini kapattı.

Molly'nin nefesi ip gibi boğazına dolanıyordu. "Lanet olsun sana, neden bana yardım etmiyorsun?" diye bağırdı. "Neden hep bilmecelerle konuşmak zorundasın?"

Bir gözü yavaşça açıldı, ormandaki güneş ışığı gibi yeşil ve altın rengindeydi. Kedi dedi ki, "Ben neysem oyum. Elimden gelse bilmek istediğin şeyi sana söylerdim, çünkü bana karşı nazik davrandın. Ama ben bir kediyim ve hiçbir yerde hiçbir kedi kimseye doğru cevap vermemiştir."

Son birkaç kelimesi derin, düzenli bir mırıltıya dönüştü ve tek gözü kısmen açık olarak uykuya daldı. Molly onu kucağına alıp okşadı, o da uykusunda mırıldandı ama bir daha konuşmadı.

XI

PRENS LİR, Dük Alban'ın büyük baltasını arkasına asmış ve devin kafasını eyerinin dirseğine vurarak kızlık düşkününü devin öldürmek için yola çıktıktan üç gün sonra eve döndü. Ne Leydi Amalthea'ya bir ödül teklif etti ne de canavarın kanı hâlâ ellerindeyken onu öldürmek için acele etti. O akşam bulaşıkhanede Molly Grue'ya açıkladığı gibi, bir daha Leydi Amalthea'yı ilgisiyle rahatsız etmemeye, onu düşünerek sessizce yaşamaya, yalnız ölene kadar ona şevkle hizmet etmeye, ama ne arkadaşlığını, ne hayranlığını, ne de sevgisini aramaya karar vermişti. "Soluduğu hava kadar anonim olacağım," dedi, "onu yeryüzünde tutan güç kadar görünmez olacağım." Biraz düşündükten sonra ekledi: "Arada sırada onun için bir şiir yazıp kapısının altından atabilirim ya da rastlaması için bir yere bırakabilirim. Ama şiiri asla imzalamayacağım."

"Bu çok asilce," dedi Molly. Prens kur yapmaktan vazgeçmesi onu rahatlatmış, eğlendirmiş ve biraz da üzmüştü. "Kızlar

Şiirleri ölü ejderhalar ve sihirli kılıçlardan daha çok severim," dedi. "Zaten küçük bir kızken hep öyle yapardım. Cully ile kaçmamın nedeni-"

Ama Prens Lír onun sözünü kesti ve sert bir sesle, "Hayır, bana umut vermeyin. Babam gibi ben de umutsuz yaşamayı öğrenmeliyim ve belki sonunda birbirimizi anlarız." Adam elini cebine attı ve Molly kâğıtların çatırdadığını duydu. "Aslında bu konuda birkaç şiir yazdım bile -umut ve o, vb. İstersen onlara bir göz atabilirsin."

"Çok memnun olurum," dedi Molly. "Ama o zaman bir daha hiç dışarı çıkmayacak mısın, kara şövalyelerle dövüşmek ve re halkalarında at sürmek için?" Bu sözleri alaycı bir şekilde söylemişti ama konuşurken öyle olsaydı biraz üzüleceğini fark etti, çünkü maceraları onu çok daha yakışıklı yapmış, epey kilo aldırması ve ayrıca ona tüm kahramanların üzerine sinen ölümün o misk kokusundan bir parça vermişti. Ama prens neredeyse utanmış gibi görünerek başını salladı.

"Oh, sanırım elimi içeride tutacağım," diye mırıldandı. "Ama bu gösteriş için ya da onun kaçması için olmazdı. O zaman da böyleydi.

ama insanları kurtarmak, büyüleri bozmak, kötü düke adil bir dövüşte meydan okumak gibi alışkanlıklar ediniyorsunuz - bir kez alıştıktan sonra kahraman olmaktan vazgeçmek zor. İlk şiiri beğendin mi?"

"Kesinlikle çok fazla duygusu var," dedi. "Gerçekten 'çiçek açmış' ve 'mahvolmuş' kelimelerini kafiyeli söyleyebilir misiniz?"

Prens Lír, "Biraz yumuşatılması gerekiyor," diye itiraf etti. "'Mucize' benim endişelendiğim kelime."

"Ben de 'grackle' kelimesini merak ediyordum."

"Hayır, heceleme. Bir *r* ve iki *l* mi, yoksa tam tersi mi?" "Her neyse, sanırım bir *r*," dedi Molly. "Schmendrick" Sihirbaz az önce kapıdan içeri doğru eğilmişti- "'mucize' kaç *rs*?"

"İki," diye cevap verdi yorgun bir şekilde. "'Ayna' ile aynı kökten geliyor." Molly ona bir kâse et suyu getirdi ve o da masaya oturdu. Gözleri yeşim taşı gibi sert ve bulanıktı ve kapaklarından biri seçiyordu.

"Buna daha fazla dayanamayacağım," dedi yavaşça. "Sorun bu korkunç yer değil, sorun sürekli onu dinlemek zorunda kalmam da değil - bu konuda oldukça iyi olmaya başladım - sorun bana saatlerce yaptırdığı ucuz sihirbazlık numaraları - dün gecedan beri. Gerçek sihir ya da basit bir hokkabazlık istese umurumda olmazdı, ama her zaman yüzükler, altınlar, kartlar, eşarplar ve ipler, tıpkı Gece Yarısı Karnavalı'nda olduğu gibi. Ben bunu yapamam. Daha fazlasını değil."

"Ama seni bunun için istiyordu," diye itiraz etti Molly. "Eğer gerçek sihir isteseydi, eski sihirbaz Mabruk'u yanında tutardı." Schmendrick başını kaldırdı ve ona neredeyse eğlenen bir bakış attı. "Öyle demek istemedim," dedi. "Ayrıca kedinin bana bahsettiği Kızıl Boğa'ya giden yolu bulana kadar sadece kısa bir süre var."

Bunu söylerken sesini fısıltıya indirdi ve ikisi de hızla Prens Lír'e baktılar; ama o köşedeki bir taburede oturmuş, belli ki başka bir şiir yazıyordu. "Ceylan," diye mırıldandı, kalemını dudaklarına vurarak. "Matmazel, kale, asfodel, filomel, paralel..." 'Elveda'yı seçti ve hızla bir şeyler karaladı.

"Yolu asla bulamayacağız," dedi Schmendrick sessizce. "Kedi doğruyu söylemiş olsa bile, ki bundan şüpheliyim, Haggard kafatasını ve saati araştırmaya asla zamanımız olmayacağından emin olacak. Seni büyük salonda sinsin sinsin dolaşmaktan alıkoymak için değilse, neden her gün üzerine daha fazla iş yığıyor sanıyorsun? Sence neden karnaval numaralarımla onu eğlendirmemi sağlıyor? -Sence neden en başta beni büyücüsü olarak aldı? Molly, o *biliyor*, bundan eminim! Onun ne olduğunu biliyor, henüz tam olarak inanmasa da - ama inandığında ne yapacağını bilecek. Biliyor. Bunu bazen yüzünde görüyorum."

"Özlemin yükselişi ve kaybın çöküşü," dedi Prens Lír. "Tumpty-umpty-oss'un acısı. Haç, patron, yosun. Lanet olsun."

Schmendrick masaya doğru eğildi. "Burada kalıp onun saldırmasını bekleyemeyiz. Tek umudumuz gece deniz yoluyla kaçmak, belki bir yerlerde bir tekne bulabilirsem. Askerler başka tarafa bakacak ve kapı-"

"Ama diğlerleri!" diye bağırdı usulca. "Diğler tek boynuzlu atları bulmak için o kadar yol gelmişken ve biz onların burada olduğunu biliyorken nasıl gidebiliriz?" Yine de küçük, şefkatli, hain bir yanı aniden arayışın başarısızlığına ikna olmaya heveslenmişti ve bunu biliyordu ve Schmendrick'e kızgındı. "Peki ya büyükün ne olacak?" diye sordu, "kendi küçük arayışın ne olacak? Ondan da vazgeçecek misin? O insan şeklinde ölecek ve sen sonsuza dek yaşayacak mısın? O zaman onu Boğa'nın almasına izin verebilirsin."

Sihirbaz arkasına yaslandı, yüzü bir çamaşırcı kadının çamaşırları kadar solgun ve buruştu. "Öyle ya da böyle, gerçekten fark etmez," dedi neredeyse kendi kendine. "O artık tek boynuzlu at değil, ölümlü bir kadın; o hödüğün iç geçireceğı ve hakkında şiirler yazacağı biri. Belki de Haggard her şeye rağmen onu dışarı atmaz. Onun kızı olacak ve asla bilmeyecek. Bu çok komik." Çorbasını tatmadan bir kenara bıraktı ve başını ellerine yasladı. "Diğlerini bulsak bile onu tekrar tek boynuzlu ata dönüştüremem," dedi. "Benim içimde sihir yok."

"Schmendrick-" diye söze başladı; ama o anda ayağı fırlayıp bulaşıkhaneden dışarı fırladı, oysa kralın onu çağırıldığını duymamıştı. Prens Lír başını kaldırıp bakmadı bile, davul çalmaya ve tekerleme söylemeye devam etti. Molly nöbetçilerin çayı için bir çaydanlığı re'nin üzerine astı.

"Son beyit hariç hepsini aldım," dedi Lír hemen. "Şimdi mi dinlemek istersin, yoksa beklemeyi mi tercih edersin?"

"Hangisini istersen," dedi, o da okudu, ama tek kelimesini bile duymadı. Neyse ki, okumayı bitirmeden önce silah arkadaşları geldi ve onların huzurunda ona fikrini soramayacak kadar utangaçtı. Onlar gittiğinde başka bir şey üzerinde çalışıyordu ve ona iyi geceler dilediğinde saat çok geç olmuştu. Molly masada oturmuş, kucağında rengârenk kedisini tutuyordu.

Yeni şiirin bir sestina olması gerekiyordu ve Prens Lír'in kafası, merdivenlerden odasına çıkarken son sözcüklerle uğraşırken mutlu bir şekilde çalkalanıyordu. "İlkini onun kapısına bırakacağım," diye düşündü, "diğlerini yarına saklayacağım." Çalışmalarını imzalamama kararını tartışıyor ve "Gölgelerin Şövalyesi" ve "*Le Chevalier Mal-Aimé*" gibi takma adlarla oynuyordu ki bir köşeyi döndü ve Leydi Amalthea ile karşılaştı. Kadın

Karanlıkta hızla aşağı iniyordu ve onu gördüğünde garip, meleyen bir ses çıkardı ve onun üç adım yukarısında kıpırdamadan durdu.

Hagsgate'te kralın adamlarından birinin onun için çaldığı bir cübbe giymişti. Saçları dökülmüş, ayakları çıplaktı ve onu merdivenlerde görmek Prens Lír'in kemiklerini öyle bir kederle sızlattı ki, şiirlerini ve rollerini bir kenara bırakıp kaçmak için döndü. Ama o her yönden bir kahramandı ve cesurca geri dönüp kadının karşısına geçti, sakın ve kibar bir tavırla, "İyi akşamlar dilerim leydim," dedi.

Leydi Amalthea karanlığın içinden ona baktı, elini uzattı ama ona dokunmadan geri çekti. "Kimsin sen?" diye fısıldadı. "Sen Rukh musun?"

"Ben Lír," diye cevap verdi, aniden korkmuştu. "Beni tanımıyor musun?" Ama kadın geri çekildi ve prene adımlarının bir hayvanınki kadar ağır olduğu, hatta başını bir keçi ya da geyik gibi eğdiği görüldü. "Ben Lír'im" dedi.

"Yaşlı kadın," dedi Leydi Amalthea. "Ay söndü. Ah!" Kadın bir kez ürperdi ve sonra gözleri onu tanıdı. Ama bütün vücudu hâlâ vahşi ve tetikteydi ve ona yaklaşmadı.

"Rüya görüyordunuz leydim," dedi yine şövalyece konuşarak. "Keşke rüyanızı bilebilseydim."

"Bunu daha önce de gördüm," diye yavaşça cevap verdi. "Bir kafesteydim ve başkaları da vardı - kafeslerde hayvanlar ve yaşlı bir kadın. Ama sizi rahatsız etmeyeceğim, prensim. Daha önce birçok kez rüya gördüm."

O zaman onu terk edecekti ama adam onunla sadece kahramanların sahip olduğu bir sesle konuştu, tıpkı birçok hayvanın anne olduklarında belirli bir çağrı geliştirmesi gibi. "Sık sık geri dönen bir rüya, seni gelecek hakkında uyarmak ya da zamansız unuttuğun şeyleri hatırlatmak için gelen bir haberci gibidir. İstersen biraz daha anlat, ben de senin için bilmeceyi çözmeye çalışayım."

Bunun üzerine durdu, başını hafifçe çevirerek ona baktı, hâlâ bir çalılıktan dışarı bakan ince, kürklü bir yaratık havasındaydı. Ama gözlerinde insani bir kayıp bakışı vardı, sanki ihtiyacı olan bir şeyi kaçırmış ya da aniden ona hiç sahip olmadığını fark etmiş gibiydi. Adam gözünü bile kırpsa, kadın çoktan gitmiş olacaktı; ama adam gözünü kırpmadı.

Gözünü kırptı ve grif nleri ve kimeraları sabit bakışlarıyla hareketsiz tutmayı öğrendiği gibi onu da tuttu. Kızın çıplak ayakları onu herhangi bir diş ya da pençeden daha derinden yaralamıştı ama o gerçek bir kahramandı.

Leydi Amalthea, "Rüyamda siyah, parmaklıklı arabalar, hem var hem yok olan hayvanlar ve ay ışığında metal gibi çınlayan kanatlı bir varlık var. Uzun boylu adamın yeşil gözleri ve kanlı elleri var."

"Uzun boylu adam büyücü amcan olmalı," diye düşündü Prens Lír. "Bu kısım yeterince açık zaten ve kanlı eller beni şaşırtmadı. Söylememi mazur görürseniz, görünüşünü hiçbir zaman pek umursamadım. Rüyanın hepsi bu kadar mı?"

"Size hepsini anlatamam," dedi. "Asla bitmez." Korku, bir havuza düşen büyük bir taş gibi gözlerine geri geldi: her şey bulanık ve girdaplıydı ve hızlı gölgeler her yere koşuyordu. Dedi ki, "Güvende olduğum güzel bir yerden kaçıyorum ve gece etrafımda yanıyor. Ama aynı zamanda gündüz ve kayın ağaçlarının altında ılık, ekşi yağmurda yürüyorum ve tereyağı var ve bal sesi ve benekli yollar ve kemik gibi kasabalar ve

ying şey yaşlı kadını öldürüyor. Koşuyorum, koşuyorum ve ne tarafa dönersem döneyim, bacaklarım bir canavarın bacakları gibi-"

"Leydim," diye araya girdi Prens Lír, "Leydim, izninizle, artık yok."

Rüyası aralarında kararmaya başlamıştı ve birdenbire bunun ne anlama geldiğini bilmek istemedi. "Artık yok," dedi.

"Ama devam etmeliyim," dedi Leydi Amalthea, "çünkü bu asla Bitti. Uyandığımda bile, hareket ederken, konuşurken ve yemeğimi yerken neyin gerçek neyin rüya olduğunu ayırt edemiyorum. Olmamış bir şeyi hatırlıyorum ve şu anda başıma gelen bir şeyi unutuyorum. İnsanlar bana sanki onları tanıyormuşum gibi bakıyorlar ve ben onları rüyamda tanıyorum ve uyanık olmama rağmen her zaman yeniden yakınlaşıyorum-"

"Artık yok," dedi umutsuzca. "Bu kaleyi bir cadı inşa etti ve burada kâbuslardan bahsetmek çoğu zaman onları gerçeğe dönüştürür." Onu ürperten rüyası değil, anlatırken ağlamamasıydı. Bir kahraman olarak, ağlayan kadınları anlar ve onları nasıl susturacağını bilirdi -genellikle bir şey öldürürdü- ama kadının sakın dehşeti kafasını karıştırmış ve insansızlaştırmıştı, yüzünün şekli ise parçalanmıştı

Korumaktan çok memnun olduğu mesafeli ağırbaşlılığı. Tekrar konuştuğunda sesi genç ve tökezliyordu.

"Nasıl yapılacağını bilseydim sana daha büyük bir zarafetle kur yapardım," dedi. Ejderhalarım ve silah becerilerim seni yoruyor ama sunabileceğim tek şey onlar. Çok uzun zamandır kahraman değilim ve kahraman olmadan önce de bir hiçtim, babamın donuk, yumuşak oğlundan başka bir şey değildim. Belki şimdi sadece yeni bir şekilde sıkıcıyım, ama buradayım ve beni boşa harcamanız yanlış. Keşke benden bir şey isteseydin. Yiğitçe bir iş olması gerekmezdi, sadece işe yarardı."

Sonra Leydi Amalthea, Kral Haggard'ın şatosunda kalmaya geldiğinden beri ilk kez ona gülümsedi. Yeni ay gibi küçük bir gülümsemeydi bu, görünmeyenin kıyısında ince bir parlaklık kıvrımıydı ama Prens Lír ısınmak için ona doğru eğildi. Cesaret edebilseydi, ellerini onun gülümsemesinin etrafında kavuşturur ve daha parlak bir nefes alırdı.

"Bana şarkı söyle," dedi. "Bu karanlık, ıssız yerde sesini yükseltmek yiğitlik olur ve aynı zamanda faydalı da olur. Bana şarkı söyle, yüksek sesle söyle, rüyalarımı bastır, hatırlamamı istediğın şeyi hatırlamamı engelle. Bana şarkı söyleyin, Lord Prensım, eğer sizi memnun edecekse. Bir kahramanın görevi gibi görünmeyebilir ama bundan memnuniyet duyarım."

Böylece Prens Lír, soğuk merdivenlerde hararetle şarkı söyledi ve birçok nemli, görünmeyen yaratık onun sesinin gün ışığındaki neşesi karşısında kaçışıp saklandı. Aklına gelen ilk sözleri söyledi ve bunlar şunlardı:

"Genç bir adamken ve çok iyi düşünülürken,
hanımların reddettiği hiçbir şeyi isteyemezdim.
Kalplerini bir avuç kuru üzüm gibi kemirdim, Ve
asla aşktan bahsetmedim ama yalan
söylediğimi biliyordum.

"Ama kendi kendime dedim ki, 'Ah, hiçbiri
bilmiyorlar Koruduğum, tattığım ve sakladığım
sırrı.

"Görünüşümün ardını görececek kişiyi bekliyorum, Ve
sevdiğimi davranışlarımdan anlayacağım.

"Yıllar göklerdeki bulutlar gibi sürüklenip gitti;
Hanımlar rüzgârdaki kar gibi yanımdan geçip
gitti.
Aldattım, kandırdım, kandırıldım, Günah işledim,
günah işledim, günah işledim, günah işledim.

"Ama kendi kendime dedim ki, 'Ah, hiçbiri
görmüyor benim bir dalga çarpıntısı kadar saf
bir yanım olduğunu. Leydim geç kaldı, ama
sadık olduğumu anlayacak, Ve ben sevdiğimi
davranışlarımdan anlayacağım.

"Sonunda hem bilgili hem de şefkatli bir hanım
geldi, 'Sen hiç de onların sandığı gibi biri değilsin'
dedi.
Daha konuşmasını bitirmeden ona ihanet ettim,
Soğuk zehiri yuttu ve denize atladı.

"Ve kendi kendime diyorum ki, bir kelime için
zaman olduğunda, Zarif bir şekilde daha ahlaksız ve
ahlaksızlaştıkça, 'Ah, aşk güçlü olabilir, ama bir
alışkanlık daha güçlüdür,
Ve sevdiğimi davranışlarımdan anladım."

İşi bittiğinde Leydi Amalthea güldü ve bu ses kalenin eski,
yaşlı karanlığını ikisinden de uzaklaştırdı. "Bu çok faydalı oldu,"
dedi. "Teşekkür ederim lordum."

"Bunu neden söylediğimi bilmiyorum," dedi Prens Lír beceriksizce. "Babamın adamlarından biri bana söylerdi. Buna gerçekten inanmıyorum. Bence aşk, alışkanlıklardan ya da koşullardan daha güçlüdür. Bence öyle

Kendini uzun süre biri için saklamak ve sonunda o geldiğinde neden beklediğini hatırlamak mümkün." Leydi Amalthea yine gülümsedi ama cevap vermedi ve prens ona bir adım daha yaklaştı.

Kendi cesaretine hayret ederek usulca, "Elimden gelse uykuna girer, seni orada korur ve peşindeki şeyi öldürürdüm, tıpkı gün ışığında benimle yüzleşmeye cesareti olsaydı yapacağım gibi. Ama sen beni rüyada görmedikçe içeri giremem."

Konuşmaya fırsat bulamadan, eğer konuşmak istediye, altlarındaki dolambaçlı merdivende ayak sesleri duydular ve King Haggard'ın örtülü sesi, "Şarkı söylediğini duydum. Şarkı söylemekle ne ilgisi var?"

Sonra Schmendrick, kraliyet büyücüsü, kendi sesi yumuşak ve aceleciydi, "Majesteleri, bu sadece bir kahramanlık öyküsüydü, bir *chanson de geste*, zafere doğru at sürerken ya da şöhret için eve dönerken sık sık söylediği gibi. Emin olun Majesteleri-"

"Burada hiç şarkı söylemez," dedi kral. "Aptal gezintilerinde sürekli şarkı söyler, eminim, çünkü kahramanlar böyle yapar. Ama burada şarkı söylüyordu, hem de savaş ve yiğitlik üzerine değil, aşk üzerine. Kız nerede? Daha onu duymadan aşk şarkısı söylediğini biliyordum, çünkü Boğa yeryüzünde hareket ettiğinde taşların ürperdiği gibi ürperdi. Nerede o?"

Prens ve Leydi Amalthea karanlıkta birbirlerine baktılar ve o anda yan yanaydılar ama ikisi de kıpırdamadı. Bununla birlikte kraldan korkuyorlardı, çünkü aralarında her ne doğduysa, bu onun istediği bir şey olabilirdi. Üstlerindeki sahanlık bir koridora açılıyordu; döndüler ve birlikte koştular, ancak nefeslerinden ötesini göremiyorlardı. Kadının ayakları ona verdiği söz kadar sessizdi ama kendi ağır çizimleri taş zeminde tıpkı çizimler gibi tınılıyordu. Kral Haggard peşlerinden gitmedi ama sesi koridorda hışırdayarak büyücünün sözlerinin altına fısıldadı: "Fareler, lordum, buna şüphe yok. Neyse ki tek bir büyüye sahibim-"

"Bırakın koşsunlar," dedi kral. "Koşmaları bana çok uygun."

Koşmayı bıraktıklarında, nerede dururlarsa dursunlar, tekrar birbirlerine baktılar.

Böylece kış, herhangi bir bahara doğru değil, Kral Haggard'ın ülkesinin kısa ve yiyip bitiren yazına doğru sızlanarak ilerledi. Şatodaki hayat, kimsenin hiçbir şey ummadığı bir yerin sessizliği içinde devam etti. Molly Grue yemek pişiriyor, çamaşır yıkıyor, taşları temizliyor, zırhları onarıyor ve kılıçları keskinleştiriyordu; odun kesiyor, atları tımar ediyor ve ahırlarını temizliyor, kralın kasası için çalıntı altın ve gümüşleri eritiyor ve samansız tuğlalar yapıyordu. Ve akşamları yatmadan önce genellikle Prens Lír'in yeni şiirlerini Leydi Amalthea'ya okur, onları över ve yazımlarını düzeltirdi.

Schmendrick, kralın ona emrettiği gibi, bundan nefret ederek ve Haggard'ın nefret ettiğini bildiğini ve bundan zevk aldığını bilerek kandırdı, hokkabazlık yaptı ve oynadı. Molly'ye bir daha asla Haggard Leydi Amalthea'nın gerçekliğinden emin olmadan kaleden kaçmalarını önermedi; ama artık kendisine zaman tanındığında bile Kızıl Boğa'ya inen gizli yolu keşfetmeye çalışmıyordu. Sanki krala değil de, bu kış bu yerde onu en sonunda yakalayan çok daha eski ve acımasız bir düşmana teslim olmuş gibiydi.

Leydi Amalthea her geçen gün bir öncekinden daha kasvetli ve kasvetli olduğu kadar daha da güzelleşiyordu. Yağmur altında nöbet yerlerine gitmekten ya da kral için bir şeyler çalmaktan sıırıslıklam olmuş ve titreyerek aşağı inen yaşlı silahşörler, merdivenlerde ya da koridorlarda onunla karşılaştıklarında kapılarını sessizce açarlardı. Onlara gülümser ve nazıkçe konuşurdu; ama o geçip gittiğinde şato her zamankinden daha karanlık görünürdü ve dışarıdaki rüzgâr kalın gökyüzünü çamaşır ipindeki bir çarşaf gibi sallardı. Çünkü onun güzelliği insani ve lanetliydi ve yaşlı adamlar için bunda hiçbir teselli yoktu. Sadece sıırıslıklam pelerinlerini daha sıkı çekebilir ve bulaşıkhanedeki küçük re'ye doğru topallayabilirlerdi.

Ama Leydi Amalthea ve Prens Lír, sanki Kral Haggard'ın şatosu baharla birlikte vahşi ve gölgeli yeşil bir ormana dönüşmüş gibi neşeyle yürüyor, konuşuyor ve şarkı söylüyorlardı. Tepe gibi eğri büğrü kulelere tırmandılar, taştan bir gökyüzünün altındaki taş çayırlarda piknik yaptılar ve yumuşayıp hızlanarak derelere dönüşen merdivenlerden aşağı yukarı sıçradılar. Ona bildiği her şeyi anlattı ve hakkında ne düşündüğünü

ve mutlu bir şekilde onun için bir hayat ve fikirler icat etti, dinleyerek ona yardım etti. Onu da kandırmıyordu, çünkü şatodan ve ondan öncesine dair hiçbir şey hatırlamıyordu. Prens Lír'le başladı ve onunla bitti - rüyalar hariç, onlar da Prens'in söylediği gibi kısa sürede kayboldu.

Artık geceleri Kızıl Boğa'nın av kükremesini nadiren duyuyorlardı, ama açlık sesi kulaklarına geldiğinde, o zaman korkardı ve duvarlar ve kış etraflarında yeniden büyüdü, sanki baharları tamamen onun eseri, prensin neşesinin armağanıydı. Prens böyle zamanlarda onu kucağına alırdı ama onun dokunulmaktan korktuğunu uzun zamandır biliyordu.

Bir öğleden sonra Leydi Amalthea kalenin en yüksek kulesinde durmuş, Prens Lír'in öldürdüğü devin kayınbiraderine karşı çıktığı seferden dönmesini bekliyordu; çünkü Molly'ye söylediği gibi hâlâ ara sıra gezintiye çıkıyordu. Gökyüzü Hagsgate vadisinin üzerine kirli sabun renginde yığılmıştı ama yağmur yağmıyordu. Çok aşağıda deniz, gümüş, yeşil ve kelp kahverengisi sert şeritler halinde dumanlı ufka doğru kayıyordu. Çirkin kuşlar kıpır kıpırdı: Sık sık, ikişer üçer havalanıyor, suyun üzerinde hızla daireler çiziyor, sonra dönüp kumların üzerinde kasıla kasıla yürüyor, Kral Haggard'ın uçurumdaki şatosuna başlarını eğip cıvıldaşıyorlardı. "Saidso, saidso!" Gelgit alçalmıştı ve dönmek üzereydi.

Leydi Amalthea şarkı söylemeye başladı ve sesi başka bir tür kuş gibi yavaş, soğuk havada dengelenip havada asılı kaldı.

"Ben bir kralın kızıyım,
Ve yaşılanıyorum
bedenimin
hapishanesinde, Tenimin
prangalarında. Ve
kaçmak istiyorum
Ve kapı kapı dolaşıp dilen-"

Şarkıyı daha önce duyduğunu hatırlamıyordu, ama sözler onu çocuklar gibi çimdikliyor ve koparıyor, onu eski günlerine geri götürmeye çalışıyordu.

Tekrar görmek istedikleri bir yer. Onlardan uzaklaşmak için omuzlarını oynattı.

"Ama ben yaşlı değilim," dedi kendi kendine, "ve tutsak da değilim. Ben Lír'in sevgilisi Leydi Amalthea'yım, uyurken bile kendimden şüphe etmeyeyim diye rüyalarım girdi. Bir keder şarkısını nereden öğrenmiş olabilirim? Ben Leydi Amalthea'yım ve sadece Prens Lír'in bana öğrettiği şarkıları bilirim."

Alnındaki ize dokunmak için elini kaldırdı. Deniz, zodyak gibi sakın bir şekilde dönüyor ve çirkin kuşlar çığlık atıyordu. İzin geçmemesi onu biraz rahatsız etti.

"Majesteleri," dedi, ama hiç ses çıkmamıştı. Arkasında hışırtılı bir kıkırdama duydu ve kralı görmek için döndü. Postunun üzerine gri bir pelerin giymişti ama başı çıplaktı. Yüzündeki siyah çizgiler, yaşlılığın tırnaklarının sert deriyi sıyrıp geçtiği yerleri gösteriyordu ama oğlundan daha güçlü ve vahşi görünüyordu.

"Olduğun şeye göre hızlısın," dedi, "ama bence olduğun şeye göre yavaşsın. Aşkın erkekleri hızlı, kadınları yavaş yaptığı söylenir. Eğer daha çok seversen sonunda seni yakalayacağım."

Kadın cevap vermeden ona gülümsedi. Prens Lír'le paylaştığı yalnızlığın kıyısındaki bir hareket dışında çok nadir gördüğü bu soluk gözlü yaşlı adama ne diyeceğini hiç bilemiyordu. Sonra vadinin derinliklerinde zırh göz kırptı ve yorgun bir atın taşa sürtünme sesini duydu. "Oğlunuz eve dönüyor," dedi. "Onu birlikte izleyelim."

Kral Haggard yavaşça gelip korkulukta onun yanında durdu, ama eve dönen küçük, parıltılı gure'a bir bakış atmaktan fazlasını yapmadı. "Hayır, senin ya da benim Lír'le ne ilgimiz var, gerçekten?" diye sordu. "O ne doğuştan ne de aidiyet olarak bana ait değil. Onu bir başkasının bıraktığı yerden aldım, hiç mutlu olmadığımı ve hiç oğlum olmadığını düşünerek. İlk başta yeterince hoştu, ama çabuk öldü. Onları elime aldığımda her şey ölür. Neden öldüklerini bilmiyorum ama ben korudukça soğuyup donuklaşmayan tek değerli varlığım, bana ait olan tek şey dışında hep böyle oldu." Suratında aniden fırlayan bir tuzağın açlık dolu sıçrayışı vardı. "Ve Lír onu bulmanda sana hiç yardımcı olmayacak," dedi. "Ne olduğunu bile bilmiyor."

Kökünden uyuyan canavar korkunç ağırlığını kaydırırken, hiçbir uyarı olmadan tüm kale koparılmış bir tel gibi şakımaya başladı. Leydi Amalthea buna alışık olduğu için dengesini kolayca sağladı ve hafifçe, "Kızıl Boğa. Ama neden Boğa'yı çalmaya geldiğimi sanıyorsun? Elimde tutacak bir krallığım yok ve fetih arzum da yok. Onunla ne yapabilirim ki? Ne kadar yiyor?"

"Benimle alay etme!" diye cevap verdi kral. "Kızıl Boğa bu çocuktan daha fazla benim değil, yemek yemiyor ve çalınamaz. O, korkusu olmayan herkese hizmet eder ve benim de artık korkum yok, huzurum var." Yine de Leydi Amalthea uzun, gri yüzün üzerinde kayan, kaşların ve kemiklerin gölgelerinde gezinen önsezileri gördü. "Benimle alay etme," dedi. "Neden arayışınızı unutmuşsunuz da ben size hatırlatacakmışım gibi davranıyorsunuz? Ne için geldiğini biliyorum ve sen de çok iyi biliyorsun ki o bende. Al o zaman, alabilirsen al.

-Ama şimdi teslim olmaya cesaret etme!" Siyah kırışıklıkların hepsi bıçak gibi keskinleşmişti.

Prens Lír atını sürerken şarkı söylüyordu ama Leydi Amalthea henüz sözleri duyamıyordu. Kral'a sessizce şöyle dedi: "Lordum, tüm kalenizde, tüm krallığınızda, Kızıl Boğa'nın size getirebileceği tüm krallıklarda arzuladığım tek bir şey var ve az önce bana onun size ait olmadığını söylediniz. Onun dışında her neye değer veriyorsanız, size gerçekten mutluluklar dilerim. İyi günler, Majesteleri."

Kule merdivenlerine doğru ilerledi ama adam yoluna çıktı ve durakladı, gözleri kardaki toynak izleri kadar karanlıktı. Gri kral gülümsedi ve ona karşı duyduğu garip şefkat bir an için içini ürpertti, çünkü aniden bir şekilde birbirlerine benzediklerini hayal etti. Ama sonra şöyle dedi: "Seni tanıyorum. Seni yolda aşçın ve palyaçonla kapıma gelirken gördüğüm anda neredeyse tanıyordum. O zamandan beri seni ele vermeyen hiçbir hareketin yok. Bir adım, bir bakış, bir baş çevirme, nefes alırken boğazınızın küllenmesi, hatta kıpırdamadan durma şekliniz, hepsi benim casuslarımdı. Kısa bir süre için beni meraklandırdınız ve kendimce minnettarım. Ama senin zamanın doldu."

Omzunun üzerinden denize baktı ve aniden genç bir adamın düşüncesiz zarafetiyle korkuluğa doğru adım attı. "Akıntı tersine dönüyor," dedi. "Gelin ve görün. Buraya gel." Çok yumuşak konuşuyordu,

Ama sesi aniden kıyıdaki çirkin kuşların çığlıklarına karıştı. "Buraya gel," dedi usulca. "Buraya gel, sana dokunmayacağım."

Prens Lír şarkı söyledi:

"Seni sevebildiğim kadar
seveceğim, bu ne kadar
uzun olursa olsun..."

Eyerinin üzerindeki korkunç kafa bir tür bas falsetto ile uyum sağlıyordu. Leydi Amalthea kralın yanına gitti.

Dalgalar kalın, girdaplı gökyüzünün altından geliyor, deniz boyunca kabarıken ağaçlar kadar yavaş büyüyorlardı. Kıyıya yaklaştıkça çömeliyor, sırtlarını gittikçe daha yükseğe kaldırıyor, sonra bir duvara çarpıp hıçkırıklarla geri çekilerek tekrar tekrar sıçrayan kapana kısılmış hayvanlar gibi öfkeyle kumsala fırlıyorlardı, çirkin kuşlar kederle bağırırken pençeleri kırılıyordu. Dalgalar kırılana kadar güvercinler gibi gri ve yeşildi, sonra gözlerinin üzerinden geçen saçların rengine büründüler.

"İşte," dedi garip, yüksek bir ses ona yakın bir yerden. "İşte oradalar." Kral Haggard ona sırtlıyor ve aşağıya, beyaz suya doğru işaret ediyordu. "İşte oradalar," dedi korkmuş bir çocuk gibi gülerek, "işte oradalar. Onların senin halkın olmadığını söyle, buraya onları aramaya gelmediğini söyle. Şimdi bütün kış şatomda aşk için kaldığını söyle."

Onun cevabını bekleyemedi, dalgalara bakmak için arkasını döndü. Yüzü inanılmayacak kadar değişmişti: kasvetli tenini renklendiren, elmacık kemiklerini yuvarlayan ve kırılgan ağızını gevşeten bir zevk. "Onlar benim," dedi usulca, "bana aitler. Kızıl Boğa onları benim için teker teker topladı ve ben de her birini denize sürmesini söyledim. Tek boynuzlu atları tutmak için daha iyi bir yer olabilir mi ve onları başka hangi kafes tutabilir? Çünkü Boğa uyanık ya da uykuda onları korur ve uzun zaman önce kalplerini korkuttu. Şimdi denizde yaşıyorlar ve her gelgit onları hala karaya bir adım mesafeye taşıyor, ama o adımı atmaya cesaret edemiyorlar, sudan çıkmaya cesaret edemiyorlar. Kızıl Boğa'dan korkuyorlar."

Yakınlarda Prens Lír şarkı söyledi: "Başkalari verebileceklerinden fazlasını sunabilir, Yaşadıkları sürece sahip oldukları her şeyi..." Leydi Amalthea ellerini korkuluklara kapadı ve onun kendisine gelmesini diledi, çünkü artık Kral Haggard'ın deli olduğunu biliyordu. Altlarında ince, solgun kumsal, kayalar ve yükselen gelgit uzanıyordu, başka bir şey yoktu.

"Onları izlemeyi seviyorum. Beni neşelendiriyorlar." Çocuksu sesi neredeyse şarkı söylüyordu. "Bunun neşe olduğuna eminim. Bunu ilk hissettiğimde öleceğimi sandım. Sabahın erken saatlerinde gölgeler arasında iki tane vardı. Biri dereden su içiyordu, diğeri ise başını onun sırtına yaslamıştı. Öleceğimi düşündüm. Red Bull'a dedim ki, 'Bunu almalıyım. Hepsini almalıyım, ne varsa hepsini, çünkü ihtiyacım çok büyük. Böylece Boğa onları teker teker yakaladı. Boğa için hepsi aynıydı. Ben de böcek ya da timsah isteseydim aynı şey olurdu. O sadece benim ne istediğimle ne istemediğim arasındaki farkı anlayabilir."

Alçak duvarın üzerinden eğilirken bir an için onu unutmuştu ve o anda kuleyi fark etmiş olabilirdi. Ama olduğu yerde kaldı, çünkü gündüz olmasına rağmen eski kötü bir rüya her yerinde uyanıyordu. Gelgit kayalara çarpıp tekrar yuvarlandı ve Prens Lír şarkı söyleyerek ilerledi, "Ama seni sevebildiğim kadar seveceğim, Ve asla beni sevip sevmemediğini sormayacağım."

"Sanırım onları ilk gördüğümde gençtim," dedi King Haggard. "Şimdi yaşlı olmalıyım - en azından o zaman sahip olduğumdan çok daha fazla şeyi topladım ve hepsini tekrar yere bıraktım. Ama her zaman hiçbir şeyin kalbimi yatırmaya değmeyeceğini biliyordum, çünkü hiçbir şey kalıcı değildi ve haklıydım, bu yüzden hep yaşlıydım. Yine de tek boynuzlu atlarımı her gördüğümde, ormandaki o sabah gibi oluyor ve kendime rağmen gerçekten genç oluyorum ve böylesine güzelliğe sahip bir dünyada her şey olabilir."

Rüyamda dört beyaz bacağa baktım ve toynakların altındaki toprağı hissettim. Alnımda bir yanma vardı, tıpkı şimdi olduğu gibi. Ama gelgitle gelen tek boynuzlu atlar yoktu. Kral delirmiş. "Ben öldüğümde onlara ne olacağını merak ediyorum. Kızıl Boğa onları hemen unutacak, biliyorum ve yeni bir

Ama o zaman bile özgürlüklerini alıp almayacaklarını merak ediyorum. Umarım almazlar, çünkü o zaman sonsuza dek bana ait olacaklar."

Sonra dönüp ona tekrar baktı ve gözleri Prens Lír'in ona bakarkenki gözleri kadar nazik ve açgözlüydü. "Sen sonuncusun," dedi. "Boğa seni kadın şeklinde olduğun için özledi ama ben hep biliyordum. Bu arada bu değişimi nasıl başardın? Sihirbazın bunu yapamazdı. Kremayı tereyağına dönüştürebileceğini sanmıyorum."

Eğer korkuluğu bıraksaydı düşecekti, ama ona gayet sakin bir şekilde cevap verdi: "Lordum, anlamıyorum. Suda hiçbir şey göremiyorum."

"Hâlâ kendini inkâr mı ediyorsun?" diye fısıldadı kral. "Kendini inkâr etmeye cesaretin var mı? Hayır, bu gerçekten insan olman kadar yanlış ve korkakça. Eğer kendini inkâr edersen seni kendi ellerimle halkına fırlatırım." Adam ona doğru bir adım attı ve kadın gözleri açık, kıpırdayamadan onu izledi.

Denizin gürültüsü, Prens Lír'in şarkıları ve Rukh adındaki adamın hüngür hüngür ağlamasıyla birlikte başını döndürdü. Kral Haggard'ın gri yüzü bir çekiç gibi onun üzerinde asılı kaldı ve mırıldandı: "Öyle olmalı, yanılıyor olamam. Yine de gözleri onunkiler kadar aptal - tek boynuzlu atları hiç görmemiş, bir bardakta kendilerinden başka bir şey görmemiş gözler gibi. Bu ne hile, nasıl olabilir? Artık gözlerinde yeşil yapraklar yok."

Sonra gözlerini kapattı, ama dışarıda tuttuğundan daha fazlasını içeri kapattı. Cadı suratlı, bronz kanatlı yaratık gülerek ve gevezelik ederek yanından geçti ve tereyağı y saldırmak için kanatlarını katladı. Kızıl Boğa ormanda sessizce ilerliyor, solgun boynuzlarıyla çıplak dalları bir kenara itiyordu. Kral Haggard'ın ne zaman gittiğini biliyordu ama gözlerini açmadı.

Çok sonra ya da sadece kısa bir süre sonra büyücünün sesini arkasında duydu. "Sakin ol, sakın ol, bitti." Ses çıkardığının farkında değildi.

"Denizde," dedi. "Denizde. Bu konuda kendini çok kötü hissetme. Onları ben de görmedim, ne bu sefer ne de burada durup gelgitin gelişini izlediğim başka bir sefer. Ama o gördü ve eğer Haggard

bir şey görürse, oradadır." Tahtaya düşen balta sesine benzer bir sesle güldü. "Kendini kötü hissetme. Burası bir cadı kalesi ve burada yaşarken her şeye yakından bakmak zor. Görmeye hazır olmak yeterli değil, her zaman bakıyor olman gerekiyor." Tekrar güldü, daha nazikçe. "Pekala," dedi. "Şimdi onları bulacağız. Haydi. Benimle gel."

Ona döndü, kelimeler çıkarmak için ağzını oynattı ama hiçbir kelime çıkmadı. Büyücü yeşil gözleriyle onun yüzünü inceliyordu. "Yüzün ıslak," dedi endişeyle. "Umarım bu spreydir. Eğer ağlayacak kadar insan olduysan, dünyadaki hiçbir sihir-oh, sprey olmalı. Benimle gel. Sprey olsa iyi olur."

XII

Kral Haggard'ın şatosunun büyük salonunda saat altıyı vurdu. Aslında saat gece yarısını on bir dakika geçiyordu ama salon saat altıda ya da öğle vakti olduğundan biraz daha karanlıktı. Yine de şatoda yaşayanlar zamanı karanlıktaki farktan anlıyorlardı. Salonun sadece sıcak olmadığı için soğuk, ışık olmadığı için kasvetli olduğu saatler vardı; havanın bayat ve durgun olduğu ve taşların eski su koktuğu, çünkü kavurucu rüzgârı içeri alacak pencere olmadığı zamanlar. O zamanlar gündüzdü.

Ama geceleri, bazı ağaçların gün boyu canlı bir ışık tutması, gün batımından çok sonraya kadar yapraklarının alt kısımlarıyla onu tutması gibi, geceleri de şato karanlıkla dolup taşıyor, karanlıkla yaşıyordu. O zaman büyük salon bir nedenden ötürü soğuktu; o zaman gündüz uyuyan küçük sesler uyanıp köşelerde patırtı ve tırmalama sesleri çıkarıyordu. Gece olduğunda taşların eski kokusu sahanın çok altından yükseliyor gibiydi.

"Bir ışık yak," dedi Molly Grue. "Lütfen, bir ışık yakabilir misiniz?"

Schmendrick sert ve profesyonel bir şeyler mırıldandı. Bir an için hiçbir şey olmadı, ama sonra garip, solgun bir parlaklık odanın üzerine yayılmaya başladı, parıldayan ve gıcırdayan binlerce parça halinde odaya dağıldı. Kalenin küçük gece canavarları ateş gibi parlıyordu. Bir oraya bir buraya savruluyorlardı.

koridorda, hastalıklı ışıklarıyla hızlı gölgeler oluşturuyor ve karanlığı eskisinden daha da soğuk hale getiriyorlardı.

"Keşke bunu yapmasaydın," dedi Molly. "Onları tekrar kapatabilir misin? Mor olanları, her neyse, bacaklı olanları sanırım."

"Hayır, yapamam," diye cevap verdi Schmendrick hışımla. "Sessiz ol. Kafatası nerede?"

Leydi Amalthea onun bir sütundan sırttığını görebiliyordu, gölgeler arasında limon kadar küçük ve sabah ayı kadar loştu ama hiçbir şey söylemedi. Kuleden indiğinden beri hiç konuşmamıştı.

"İşte," dedi büyücü. Kafatasına doğru yürüdü ve uzun bir süre yarılmış ve ufalanmış göz çukurlarına baktı, yavaşça başını salladı ve kendi kendine ciddi sesler çıkardı. Molly Grue da aynı ciddiyetle bakıyordu ama sık sık Leydi Amalthea'ya bakıyordu. Sonunda Schmendrick, "Pekâlâ. Bu kadar yakın durma."

"Bir kafatasını konuşturmak için gerçekten büyü var mı?" Molly sordu. Sihirbaz parmaklarını uzattı ve ona küçük, yetkin bir gülümseme verdi.

"Her şeyi konuşturmak için büyüler vardır. Usta büyücüler harika dinleyicilerdi ve dünyadaki canlı cansız her şeyi kendileriyle konuşmaya ikna etmenin yollarını bulmuşlardı. Büyücü olmanın çoğu budur, görmek ve dinlemek." Uzun bir nefes aldı, aniden gözlerini kaçırdı ve ellerini birbirine sürttü. "Gerisi teknik," dedi. "Pekala. İşte başlıyoruz."

Aniden kafatasıyla yüzleşmek için döndü, bir elini hafifçe soluk tacın üzerine koydu ve derin, emredici bir sesle ona hitap etti. Kelimeler ağzından askerler gibi çıktı, adımları karanlık havayı geçerken güçle yankılandı, ama kafatası hiçbir cevap vermedi.

"Sadece merak ettim," dedi büyücü usulca. Elini kafatasından kaldırdı ve onunla tekrar konuştu. Bu kez büyü'nün sesi makul ve yalvarırcasına, neredeyse ağlamaklıydı. Kafatası sessiz kaldı, ama Molly'ye öyle geliyordu ki, yüzsüz cephesinde bir uyanıklık belirdi ve tekrar kayboldu.

Leydi Amalthea'nın saçları, ıslıl ıslıl parlayan haşaratın ışığında bir küre gibi parlıyordu. Ne ilgili ne de kayıtsız görünüyordu, ama bir savaş alanının bazen sessiz olduğu gibi sessizdi, Schmendrick'in bir çöle birbiri ardına büyüler okumasını izledi-

Ondan daha fazla konuşmayan renkli bir kemik yığını. Her tılsım bir öncekinden daha umutsuz bir tonda söyleniyordu ama kafatası konuşmuyordu. Yine de Molly Grue onun farkında olduğundan, dinlediğinden ve eğlendiğinden emindi. Alaycı sessizliği ölümle karıştırmayacak kadar iyi biliyordu.

Saat yirmi dokuzu vurdu -en azından o noktada Molly saymayı unuttu. Schmendrick aniden iki elini de kafatasına doğru sallayıp, "Pekâlâ, pekâlâ sana, seni kendini beğenmiş dizkapağı! Gözüne bir yumruk yemeye ne dersin?" Son kelimelerde sesi tamamen çözülerek bir sefalet ve öfke hırıltısına dönüştü.

"Doğru," dedi kafatası. "Bağır. Yaşlı Haggard'ı uyandır." Kendi sesi rüzgârda gıcırdayan ve birbirine çarpan dallar gibi geliyordu. "Daha yüksek sesle bağır," dedi. "Yaşlı adam muhtemelen buralarda bir yerdedir. Pek uyumaz."

Molly küçük bir sevinç çığlığı attı ve Leydi Amalthea bile bir adım daha yaklaştı. Schmendrick gözleri kapalı ve yüzünde zafer ifadesi olmadan duruyordu. Kafatası, "Haydi. Bana Red Bull'un nasıl yapıldığını sor. Benden tavsiye istemekle yanlış yapmazsın. Ben kralın bekçisiyim, Boğa'ya giden yolu korumakla görevliyim. Prens Lír bile gizli yolu bilmiyor ama ben biliyorum."

Molly Grue biraz çekingen bir tavırla sordu: "Eğer burada gerçekten nöbet tutuyorsanız, neden alarm vermiyorsunuz? Neden silah arkadaşlarını çağırmak yerine bize yardım etmeyi teklif ediyorsun?"

Kafatası tıkırtılı bir kıkırdama çıkardı. "Uzun zamandır bu sütunun üzerindeyim," dedi. "Bir zamanlar Haggard'ın baş uşağıydım, ta ki sebepsiz yere kafamı uçurana kadar. Bu, gerçekten yapmayı sevdiği şeyin bu olup olmadığını görmek için kötü davrandığı günlerdi. Öyle değildi, ama kafamı kullanabileceğini düşündü, bu yüzden nöbetçisi olarak hizmet etmesi için buraya koydu. Bu şartlar altında, Kral Haggard'a olabileceğim kadar sadık değilim."

Schmendrick alçak sesle konuştu. "Bilmeceye cevap ver o zaman. Bize Kızıl Boğa'ya giden yolu söyle."

"Hayır," dedi kafatası. Sonra deli gibi güldü.

"Neden olmasın?" Molly öfkeyle bağırdı. "Ne tür bir oyun?" Kafatasının uzun sarı çenesi hiç kıpırdamadı, ama bir süre sonra

ortalama kahkahalar durma noktasına geldi. Acele eden gece şeyleri bile bir anlığına durakladı, şeker ışığında mahsur kaldı, durana kadar.

"Ben öldüm," dedi kafatası. "Ben ölüyüm ve karanlıkta asılı durup Haggard'ın mülkünü gözetliyorum. Sahip olduğum tek küçük eğlence yaşayanları kızdırmak ve çileden çıkarmak ve buna da pek fırsatım olmuyor. Bu üzücü bir kayıp, çünkü hayattayken benimki özellikle çileden çıkarıcı bir doğaya sahipti. Size karşı kendimi biraz şımartırsam beni bağışlayacağınıza eminim. Beni yarın deneyin. Belki yarın anlatırım."

"Ama zamanımız yok!" Molly yalvardı. Schmendrick onu dürttü ama Molly acele etti, kafatasına yaklaştı ve doğrudan onun ıssız gözlerine hitap etti. "Zamanımız yok. Artık çok geç kalmış olabiliriz."

"Zamanım var," diye cevap verdi kafatası sertçe. "Zamana sahip olmak o kadar da iyi bir şey değil. Acele, telaş, çaresizlik, şu kaçırıldı, bu geride kaldı, bu kadar küçük bir alana sığmayacak kadar büyük diğerleri - hayatın böyle olması gerekiyordu. Bazı şeyler için çok geç kalmanız gerekiyor. Bunun için endişelenmeyin."

Molly daha fazla yalvaracaktı ama büyücü kolundan tutup onu kenara çekti. "Kıpırdama!" dedi hızlı ve sert bir sesle. "Tek kelime etme, tek kelime daha etme. Lanet şey konuştu, değil mi? Belki de bilmecenin gerektirdiği tek şey budur."

Kafatası ona, "Öyle değil," diye bilgi verdi. "İstediğin kadar konuşurum ama sana hiçbir şey söylemem. Bu çok çirkin, değil mi? Beni hayattayken görmeliydin."

Schmendrick aldırış etmedi. "Şarap nerede?" diye sordu Molly'ye. "Şarapla ne yapabileceğime bir bakayım."

"Hiç bulamadım," dedi endişeyle. "Her yere baktım ama kalede bir damla bile olduğunu sanmıyorum." Büyücü büyük bir sessizlik içinde ona baktı. "*Baktım*," dedi kadın.

Schmendrick iki kolunu da yavaşça kaldırdı ve yanlarına bıraktı. "Pekâlâ," dedi. "Şarabı bulamıyorsak buraya kadarmış demek ki. İllüzyonlarım var ama havadan şarap yapamam."

Kafatası takırdayan, çingiraklı bir şekilde kıkırdadı. "Madde ne yaratılabilir ne de yok edilebilir," dedi. "En azından çoğu büyücü tarafından." Molly elbisesinin bir kıvrımından karanlıkta belli belirsiz parlayan küçük bir çubuk çıkardı. "Başlangıç olarak biraz su içersen..." dedi. Schmendrick ve kafatası ona aynı şeyi verdi.

bak. "Daha önce de yapıldı," dedi yüksek sesle. "Yeni bir şey uydurmak zorunda değilsin. Senden bunu asla istemem."

Kendisini duyan Leydi Amalthea'ya yan yan baktı; ama Schmendrick soruyu onun elinden aldı ve düşünceli bir şekilde inceledi, evirip çevirdi ve kendi kendine meraklı, kırılgan sözler mırıldandı. Sonunda şöyle dedi: "Neden olmasın? Dediğiniz gibi, bu standart bir numara. Hatırladığım kadarıyla bir zamanlar epey moda olmuştu ama bugünlerde biraz demode oldu." Bir elini yavaşça sorunun üzerinde gezdirerek havada bir kelime ördü.

"Ne yapıyorsun?" diye sordu kafatası hevesle. "Hey, daha yakın yap, buraya yap. Hiçbir şey göremiyorum." Sihirbaz arkasını döndü, soruyu göğsünde tuttu ve üzerine eğildi. Fısıltılı bir ilahiye başladı ve Molly'ye ölü bir re'nin son kömürü solduktan çok sonra bile çıkarmaya devam ettiği sesleri düşündürdü.

"Anlıyorsun ya," dedi sözünü keserek, "özel bir şey olmayacak. *Vin ordinaire*, eğer öyleyse." Molly ciddiyetle başını salladı. Schmendrick, "Ve genellikle çok tatlı olur ve kendi kendine içmesini nasıl sağlayacağım konusunda en ufak bir fikrim yok," dedi. Kafatası *hiçbir şey* göremediğinden ya da duyamadığından acı acı yakınırken, Schmendrick daha da yumuşak bir sesle tekrar büyüye başladı. Molly, kendisine ne bakan ne de cevap veren Leydi Amalthea'ya sessiz ve umutlu bir şeyler söyledi.

İlahi aniden kesildi ve Schmendrick soruyu dudaklarına götürdü. Önce kokladı ve mırıldandı: "Zayıf, zayıf, neredeyse hiç kokusu yok. Hiç kimse sihirle iyi şarap yapamaz." Sonra içmek için eğdi, sonra salladı, sonra baktı; sonra da küçük, korkunç bir gülümsemeyle ters çevirdi. Hiçbir şey akmadı, hiçbir şey.

Schmendrick neredeyse neşeyle, "Bu iş bitti," dedi. Kuru dilini kuru dudaklarına dokundurdu ve tekrarladı, "Bu iş bitti, bu iş nihayet bitti."

Hâlâ gülümseyerek, soruyu koridorun diğer tarafına fırlatmak için tekrar kaldırdı. "Hayır, bekle-hey, yapma!" Kafatasının takırdayan

sesi o kadar çalgınca itiraz etti ki, Schmendrick soruyu elinden

birakmadan önce durdu. Molly'yle birlikte dönüp kafatasına

baktılar; o kadar büyük bir ıstırap içindeydi ki, asılı olduğu yerde

kıpırdanmaya başlamış, kendini kurtarmak için çabalarken

yıpranmış ensesini sütuna sertçe çarpmıştı. "Yapmayın bunu!"

diye feryat etti. "Siz insanlar delirmiş olmalısınız.

Bunun gibi bir şarap. İstemiyorsan bana ver, ama sakın atma!" İnleyerek sütunun üzerinde sallandı ve yalpaladı.

Schmendrick'in yüzünde hülyalı ve meraklı bir ifade belirdi, tıpkı kurak bir arazide sürüklenen bir yağmur bulutu gibi. Yavaşça sordu: "Tadına bakacak dilin, tadını çıkaracak kaburgalı damağın, yutacak gırtlığın yokken şarabı ne yapacaksın? Elli yıl önce ölmüşsün, hala hatırlıyor, hala arzuluyor olabilir misin-?"

"Elli yıllık ölü, başka ne yapabilirim ki?" Kafatası grotesk seğirmelerini durdurmuştu ama hayal kırıklığı sesini neredeyse insani bir hale getirmişti. "Hatırlıyorum," dedi. "Şaraptan daha fazlasını hatırlıyorum. Bana bir yudum ver, hepsi bu; senin asla tadamayacağın kadar tadacağım, tüm akan esh'inle, tüm tomurcuklarıyla ve organlarıyla. Düşünmek için zamanım oldu. Şarabın nasıl bir şey olduğunu bilirim. Ver onu bana."

Schmendrick sırtarak başını salladı. "Etkileyici ama son zamanlarda ben de kendimi biraz kindar hissediyorum," dedi. Üçüncü kez boş soruyu kaldırdı ve kafatası ölümcül bir acı içinde inledi.

Molly Grue acıyarak, "Ama değil-" demeye başladı ama büyücü onun ayağına bastı. "Elbette," diye düşündü yüksek sesle, "Kızıl Boğa'nın mağarasının girişini şarabı hatırladığın kadar iyi hatırlarsan, yine de pazarlık yapabiliriz." Tüfeği çevirdi iki nger arasında gelişigüzel sor.

"Bitti!" diye bağırды kafatası hemen. "Bitti, bir dram için, ama şimdi ver onu bana! Şarabı düşündükçe, boğazımın kuruduğu hayatımda hiç olmadığım kadar susadım. Şimdi bana bir yudum ver, sana bilmek istediğin her şeyi anlatacağım." Paslanmış çeneler birbirlerine yanlamasına sürtünmeye başlamıştı. Kafatasının çıtalı dişleri titriyor ve yarılıyordu.

Molly, Schmendrick'e, "Bunu ona ver," diye fısıldadı. Çıplak göz çukurlarının gözyaşlarıyla dolmaya başlamasından korkuyordu. Ama Schmendrick yine başını salladı.

"Hepsini sana vereceğim," dedi kafatasına. "Sen bize Boğa'yı nasıl bulabileceğimizi söyledikten sonra."

Kafatası içini çekti ama hiç tereddüt etmedi. "Yol saatin içinden geçiyor," dedi. "Sadece saatin içinden yürüyeceksin ve işte oradasın. Şimdi şarabı alabilir miyim?"

"Saatin içinden." Büyücü dönüp büyük salonun uzak bir köşesine, saatin durduğu yere baktı. Uzun, siyah ve inceydi, bir saatin gün batımı gölgesiydi. Yüzünün üzerindeki cam kırılmıştı ve akrep yelkovan yoktu. Gri camın ardında güçlkle görülebilen akrep, yelkovan gibi seğiriyor ve telaşla dönüyordu. Schmendrick, "Yani saat doğru zamanı gösterdiğinde açılıyor ve sonra bir tünel, gizli bir merdiven var," dedi. Sesi kuşkuluydu, çünkü saat böyle bir geçidi gizleyemeyecek kadar yalın görünüyordu.

"Bu konuda hiçbir şey bilmiyorum," diye cevap verdi kafatası. "Eğer bu saatin çalmasını beklersen, benim kadar kel olana kadar burada kalırsın. Basit bir sırrı neden karmaşık hale getirelim? Saatin içinden geçiyorsun ve Red Bull diğer tarafta. Ver bana."

"Ama kedi dedi ki-" diye başladı Schmendrick. Sonra döndü ve saate doğru yürüdü. Karanlık onu bir tepeden aşağı iniyormuş, küçülüyormuş ve kamburlaşıyormuş gibi gösteriyordu. Saate ulaştığında hiç duraksamadan yürümeye devam etti, sanki gerçekten bir gölgeden başka bir şey değilmiş gibi. Ama burnunu çarptı.

"Bu çok aptalca," dedi soğuk bir sesle kafatasına dönerken. "Bizi nasıl kandıracağını sanıyorsun? Boğa'ya giden yol saatin içinden geçiyor olabilir ama bilmemiz gereken bir şey daha var. Söyle bana, yoksa şarabı sahana dökerim, kokusunu ve görüntüsünü istediğin kadar hatırlarsın. Çabuk ol!"

Ama kafatası yine gülüyordu; bu kez düşünceli, neredeyse nazik bir ses çıkarıyordu. "Sana zaman hakkında söylediklerimi hatırla," dedi. "Hayattayken ben de senin gibi zamanın en az kendim kadar gerçek ve katı olduğuna inanırdım, hatta muhtemelen daha da fazla. Sanki görebiliyormuşum gibi 'saat bir', haritada bulabiliyormuşum gibi 'Pazartesi' derdim; ve sanki gerçekten bir yerden başka bir yere hareket ediyormuşum gibi dakikadan dakikaya, günden güne, yıldan yıla koşturulmama izin verirdim. Herkes gibi ben de saniyeler ve dakikalarla, hafta sonları ve yılbaşı günleriyle örülü bir evde yaşadım ve ölene kadar hiç dışarı çıkmadım, çünkü başka kapı yoktu. Şimdi duvarların içinden geçebileceğimi biliyorum."

Molly şaşkınlıkla gözlerini kırptırdı ama Schmendrick başını sallıyordu. "Evet," dedi. "Gerçek sihirbazlar böyle yapar. Ama sonra saat-"

"Saat asla doğru zamanı göstermeyecek," dedi kafatası. "Haggard uzun zaman önce, zamanı yakalamaya çalıştığı bir gün işleri karıştırdı. Ama önemli olan, saatin bir sonraki seferde onu, yediyi ya da on beşi göstermesinin bir önemi olmadığını anlamak. Kendi zamanınızı ayarlayabilir ve saymaya istediğiniz yerden başlayabilirsiniz. Bunu anladığınız zaman her zaman sizin için doğru zaman olacaktır."

O anda saat dördü vurdu. Büyük salonun altından cevap niteliğinde bir ses geldiğinde son patlama sesi henüz kaybolmamıştı. Ne bir böğürtü ne de Kızıl Boğa'nın rüya gördüğünde sık sık çıkardığı o vahşi homurtu, sanki Boğa gecenin içinde yeni bir şey hissederek uyanmış gibi alçak, sorgulayıcı bir sestti. Her

Agstone bir yılan gibi vızıldadı ve parlayan gece yaratıkları salonun kenarlarına doğru çılgınca koşuştururken karanlığın kendisi titriyor gibiydi. Molly aniden ve kesinlikle Kral Haggard'ın yakınlarda olduğunu anladı.

"Şarabı bana ver," dedi kafatası. "Anlaşmanın bana düşen kısmını yerine getirdim." Schmendrick sessizce boş kadehi boş ağza doğru uzattı ve kafatası lıkırdadı, iç çekti ve şapırdadı. "Ah," dedi sonunda, "ah, bu gerçek maldı, bu *şaraptı*! Seni sandığımdan daha iyi bir sihirbazmışsın. Şimdi beni anlıyor musun, zamanı geldi mi?"

"Evet," diye yanıtladı Schmendrick. "Sanırım öyle." Red Bull yine o tuhaf sesini çıkardı ve kafatası sütuna çarparak sallandı. Schmendrick, "Hayır. Bilmiyorum. Başka bir yolu yok mu?"

"Nasıl olabilir?" Molly ayak sesleri duydu; sonra hiçbir şey; sonra ince, temkinli bir nefes alıp verme sesi. Nereden geldiğini anlayamadı. Schmendrick ona döndü ve yüzü bir fener camının içi gibi korku ve şaşkınlıkla lekelenmiş gibiydi. Bir ışık da vardı ama fırtınadaki bir fener gibi sallanıyordu.

"Anladığımı sanıyorum," dedi, "ama anlamadığımdan eminim. Deneyeceğim."

"Ben hâlâ bunun gerçek bir saat olduğunu düşünüyorum," dedi Molly. "Yine de sorun değil. Gerçek bir saatin içinden geçebilirim." Kısmen onu rahatlatmak için konuşmuştu ama söylediklerinin doğru olduğunu anlayınca kendi bedeninde de bir parlaklık hissetti. "Nereye gitmemiz gerektiğini biliyorum," dedi, "ve bu her gün saati bilmek kadar iyidir."

Kafatası onun sözünü kesti. "Şarap çok iyi olduğu için sana bir tavsiyede bulunacağım," dedi. Schmendrick suçlu görünüyordu. Kafatası dedi ki, "Parçala beni. Beni yere yık ve parçalara ayrılmama izin ver. Nedenini sorma, sadece yap." Çok hızlı konuşuyordu, neredeyse fısıldıyordu.

Schmendrick ve Molly birlikte "Ne? Neden?" Kafatası isteğini tekrarladı. Schmendrick, "Ne diyorsun sen? Neden seni kıralım ki?"

"Yap!" diye ısrar etti kafatası. "Yap şunu!" Nefes sesleri her yönden yaklaşıyordu ama sadece bir çift ayak üzerindeydi.

"Hayır," dedi Schmendrick. "Sen delisin." Arkasını döndü ve ikinci kez zayıf, karanlık saate doğru ilerlemeye başladı. Molly, Leydi Amalthea'nın soğuk elini tuttu ve beyaz kızı bir uçurtma gibi takip ederek onu izledi.

"Pekâlâ," dedi kafatası hüzünle. "Seni uyarmıştım." Korkunç bir sesle, demire vuran dolu gibi bir sesle, hemen bağırmaya başladı: "Yardım edin kral! Muhafızlar, bana! İşte hırsızlar, haydutlar, mosstrooperlar, adam kaçıranlar, ev soyanlar, katiller, karakter suikastçıları, intihalciler! Kral Haggard! Ho, Kral Haggard!"

Şimdi başlarının üzerinden ve etraflarından ayak sesleri geliyordu ve koşarken çağıran yaşlı silah arkadaşlarının ısıltı çalan seslerini duyuyorlardı. Hiçbir meşale yanmıyordu, çünkü kralın kendisi emretmedikçe kaleye ışık vurulamazdı ve Haggard henüz sessizdi. Üç hırsız şaşkın ve çaresiz bir şekilde kafatasına bakakalmışlardı.

"Özür dilerim," dedi. "Ben böyleyim işte, hain. Ama denedim-" Sonra kaybolan gözleri aniden Leydi Amalthea'yı gördü ve görmemiş olsalar da genişleyip parladılar. "Hayır," dedi usulca. "Hayır, öyle değil. Vefasızım ama *o kadar* da vefasız değilim."

"Koş," dedi Schmendrick, tıpkı uzun zaman önce az önce özgür bıraktığı vahşi, deniz beyazı efsaneye söylediği gibi. Silahşorlar karanlıkta gürültüyle patırdarken ve kafatası "Tek boynuzlu at! Tekboynuz! Haggard, Haggard, işte gidiyor, Red Bull'a doğru! Saate dikkat et Haggard, neredesin? Unicorn! Unicorn!"

Sonra kralın sesi, kargaşanın altında vahşice hışırdadı. "Aptal, hain, ona söyleyen sendin!" Hızlı, gizli ayak sesleri yakınlarda duyuldu ve Schmendrick dönüp gitmeye hazırlandı; ama bir homurtu, bir çatırtı ve bir kazıma sesi geldi ve sonra eski kemiğin eski taş üzerinde zıplayan çıtırtısı. Sihirbaz koşmaya devam etti.

Saatin önünde durduklarında, şüphe etmek ya da anlamak için çok az lütuf vardı. Silahşorlar şimdi salondaydı ve Kral Haggard tıslayıp onları lanetlerken, çarpışan adımları duvarlar arasında yankılanıyordu. Leydi Amalthea hiç tereddüt etmedi. Saatin içine girdi ve ayın bulutların arkasından geçtiği gibi kayboldu -onlar tarafından gizlenmişti ama onların içinde değildi, binlerce mil yalnızdı.

Sanki bir kurbağaydı, diye düşündü Molly çılgınca ve zaman onun ağacıydı. Molly loş, benekli camın arkasından ağırlıkları, sarkacı ve çanları görebiliyordu; o baktıkça hepsi sallanıyor ve yanıyordu. Leydi Amalthea'nın geçebileceği bir kapı yoktu. Sadece gözlerini yağmura doğru yönlendiren paslı bir cadde vardı. Ağırlıklar deniz yosunu gibi bir o yana bir bu yana sürükleniyordu.

Kral Haggard bağıırıyordu, "Durdurun onları! Saati parçalayın!" Molly, Schmendrick'e kafatasının ne anlama geldiğini bildiğini söylemek için başını çevirmeye başladı; ama büyücü ortadan kaybolmuştu, Kral Haggard'ın salonu da öyle. Saat de gitmişti ve Molly soğuk bir yerde, Leydi Amalthea'nın yanında duruyordu.

Kralın sesi ona çok uzaklardan geliyordu, duymaktan çok hatırlıyordu. Başını çevirmeye devam etti ve kendini Prens Lír'in yüzüne bakarken buldu. Arkasında parlak bir sis vardı, bir şaftın kenarları gibi titriyordu ve aşınmış saat mekanizmasına hiç benzemiyordu. Schmendrick hiçbir yerde görünmüyordu.

Prens Lír başını ciddiyetle Molly'ye doğru eğdi ama ilk sözü Leydi Amalthea'ya söyledi. "Bensiz de gidebilirdiniz," dedi. "Beni hiç dinlemiyordunuz."

Molly ya da sihirbazla konuşmadığı bir anda ona cevap verdi. Alçak ve net bir sesle, "Geri dönebilirdim. I

Neden burada olduğumu ya da kim olduğumu bilmiyorum. Ama geri dönebilirdim."

"Hayır," dedi prens, "asla geri dönmezsiniz."

O daha fazla bir şey söyleyemeden Molly -kendisini de şaşırtacak şekilde- söze karıştı: "Boş verin bunları! Schmendrick nerede?" İki yabancı, dünyada başka birinin konuşabilmesini hayretle karşılayarak ona baktılar ve Molly bir kez tepeden tırnağa titrediğini hissetti. "Nerede o?" diye sordu. "Siz gitmezseniz ben kendim giderim," dedi ve tekrar arkasını döndü.

Sisin içinden çıktı, sanki güçlü bir rüzgara yaslanmış gibi başı öne eğik yürüyordu. Bir elini şakağına dayamıştı ve elini çektiğinde kan usulca aşağı akıyordu.

Molly Grue'nun ellerine kan bulaştığını görünce, "Sorun yok," dedi. "Sorun yok, derin değil. Bu olana kadar geçemedim." Prens Lír'in önünde titreyerek eğildi. "Karanlıkta yanımdan geçip gidenin sen olduğunu sanmıştım," dedi. "Söylesene, saatin içinden nasıl bu kadar kolay geçtin? Kafatası yolu bilmediğini söyledi."

Prens şaşkın görünüyordu. "Ne şekilde?" diye sordu. "Bilecek ne vardı ki? Nereye gittiğini gördüm ve takip ettim."

Schmendrick'in ani kahkahası, gözleri bu yeni karanlığa alıştıkça üzerlerine doğru yüzen sarp duvarlara acımasızca sürtündü. "Elbette," dedi. "Bazı şeylerin doğası gereği kendi zamanı vardır." Başını sallayarak tekrar güldü ve kan
İğrenç. Molly elbisesinden bir parça kopardı.

"O zavallı yaşlı adamlar," dedi sihirbaz. "Beni incitmek istemediler, ben de elimden gelse onları incitmezdim. Birbirimizden özür dileyerek sağa sola kaçıştık, Haggard bağıırıyordu ve ben sürekli saate çarpıyordum. Onun gerçek bir saat olmadığını biliyordum ama gerçekmiş gibi geliyordu ve bunun için endişeleniyordum. Sonra Haggard kılıcıyla geldi ve bana vurdu." Molly başını bağlarken gözlerini kapattı. "Haggard," dedi. "Ondan hoşlanmaya başlamıştım. Hâlâ da seviyorum. Çok korkmuş görünüyordu." Kralın ve adamlarının loş, uzak sesleri giderek yükseliyor gibiydi.

"Anlamıyorum," dedi Prens Lír. "Babam neden korkmuştu? Ne yaptı-?" Ama tam o sırada saatin uzak tarafından, sözsüz bir zafer çığlığı ve büyük bir zaferin başlangıcını duydular.

çarptı. Parıldayan sis hemen kayboldu ve kara sessizlik hepsinin üzerine çöktü.

"Haggard saati yok etti," dedi Schmendrick hemen sonra. "Artık Boğa'nın yolundan başka ne geri dönüş ne de çıkış yolu var." Yavaş, yoğun bir rüzgâr uyanmaya başladı.

XIII

YOL hepsinin arka arkaya yürüyebileceği kadar genişti ama teker teker gittiler. Leydi Amalthea kendi seçimiyle önde yürüyordu. Prens Lír, Schmendrick ve onu izleyen Molly Grue'nun fener olarak sadece saçları vardı, ama kendisinin önünde hiç ışık yoktu. Yine de sanki daha önce de bu yoldan geçmiş gibi kolayca ilerledi.

Gerçekte nerede olduklarını asla bilemediler. Soğuk rüzgâr gerçek gibiydi, tıpkı ona eşlik eden soğuk koku gibi ve karanlık, saatten çok daha isteksizce geçmelerine izin verdi. Yolun kendisi de ayakları çürütecek kadar gerçektir ve yer yer mağaranın kenarlarından aşağıya doğru ufalanmış gerçek taşlar ve gerçek toprakla tıkanmıştı. Ama bu yol bir rüyanın imkânsız yoluydu: eğimli ve çarpık, kendi etrafında dönen; şimdi neredeyse dümdüz alçalıyor, şimdi biraz yükseliyor gibi görünüyor; şimdi yavaşça aşağı iniyor ve şimdi onları belki de bir kez daha, yaşlı Kral Haggard'ın hâlâ devrilmiş bir saat ve titreyen bir kafatası için öfkeleniyor olması gereken büyük salonun altına götürmek için geri dönüyordu. Cadı işi, diye düşündü Schmendrick, bir cadı tarafından yapılan hiçbir şey gerçek değildir. Sonra ekledi: Ama bu son olmalı. Eğer bu son değilse, her şey yeterince gerçek olacak.

Tökezleyerek ilerlerken, Prens Lír'e aceleyle maceralarının hikâyesini anlattı; kendi tuhaf geçmişi ve daha tuhaf kıyametiyle başladı; Gece Yarısı Karnavalı'nın mahvoluşunu ve tek boynuzlu at ile olan macerasını anlattı ve Molly Grue ile buluşmaları, Hagsgate'e yolculukları ve Drinn'in şehir ve kule üzerindeki çifte lanet hikâyesiyle devam etti. Burada durdu, çünkü ötesinde Kızıl Boğa gecesi vardı: iyi ya da kötü, büyüyle ve bataklıkta bir inek gibi vücudunda debelenen çıplak bir kızla biten bir gece. O

Prensin, Leydi Amalthea'nın kökenlerinden çok kendi kahramanca doğumunu öğrenmekle ilgileneceğini umuyordu.

Prens Lír kuşkuyla hayret etti, ki bu becerilmesi zor bir şeydi. "Kralın babam olmadığını çok uzun zamandır biliyorum," dedi. "Ama yine de onun oğlu olmak için çok çabaladım. Ona karşı komplo kuran herkesin düşmanıyım ve onun çöküşünü sağlamak için bir kocakarının zırvalamasından daha fazlası gerekir. Diğerine gelince, sanırım artık tek boynuzlu at yok ve Kral Haggard'ın hiç görmediğini biliyorum. Bırakın her gelgitte binlercesini, bir kez bile tek boynuzlu at görmüş bir adam nasıl olur da Kral Haggard kadar üzgün olabilir? *Onu* bir kez görmüş olsaydım ve bir daha görmeseydim..." Şimdi kendisi de şaşkınlık içinde durakladı, çünkü konuşmanın asla geri dönülemeyecek bir hüzne doğru gittiğini hissediyordu. Molly'nin boynu ve omuzları dikkatle dinliyordu ama Leydi Amalthea iki adamın söylediklerini duyduysa bile hiçbir işaret vermedi.

Schmendrick, "Yine de kralın hayatının bir yerinde saklı bir neşe var," dedi. "Bunun izini hiç görmediniz mi, gerçekten, gözlerindeki izi hiç görmediniz mi? Ben gördüm. Bir an için düşünün Prens Lír."

Prens sessizdi ve onlar da iğrenç karanlığın içinde ilerlemeye devam ettiler. Her zaman tırmanıyor mu yoksa iniyor mu olduklarını anlayamıyorlardı; bazen de geçidin bir kez daha eğilip eğilmediğini, ta ki omuzlarındaki taşın budaklı yakınlığı aniden yüzlerine karşı bir duvarın kasvetli tırnağı haline gelene kadar. Kızıl Boğa'nın en ufak bir sesi ya da kötü ışığın herhangi bir parıltısı yoktu; ama Schmendrick nemli yüzüne dokunduğunda, Boğa'nın kokusu burnuna geldi.

Prens Lír, "Bazen kuleye çıktığında yüzünde bir şey oluyor. Tam olarak bir ışık değil, ama bir berraklık. Hatırlıyorum. Küçüktüm ve bana ya da başka bir şeye baktığında hiç böyle görünmezdi. Ve bir rüya gördüm." Şimdi çok yavaş yürüyor, ayaklarını yere vuruyordu. "Bir rüya görürdüm," dedi, "gecenin bir yarısı pencerenin önünde durup Boğa'yı, Kızıl Boğa'yı görmekle ilgili aynı rüyayı tekrar tekrar görürdüm-" Bitirmedi.

Schmendrick, "Boğa'nın tek boynuzlu atları denize sürdüğünü görmek," dedi. "Bu bir rüya değildi. Haggard'ın keyfi için şimdi hepsi gelgitlerde sürüklenip gidiyor - biri hariç hepsi." Büyücü derin bir nefes aldı. "O da Leydi Amalthea."

"Evet," diye yanıtladı Prens Lír onu. "Evet, biliyorum."

Schmendrick ona dik dik baktı. "Ne demek biliyorsun?" diye sordu öfkeyle. "Leydi Amalthea'nın tek boynuzlu bir at olduğunu nereden bilebilirsin ki? Sana söylemiş olamaz, çünkü kendisi de hatırlamıyor. Sen onun aklını başından aldığından beri, sadece ölümlü bir kadın olmayı düşünüyor." Gerçeğin tam tersi olduğunu gayet iyi biliyordu ama o anda bunun onun için hiçbir önemi yoktu. "Nereden biliyorsun?" diye tekrar sordu.

Prens Lír yürümeyi bıraktı ve yüzünü ona döndü. Schmendrick'in geniş gözlerinin olduğu yerdeki serin, süt gibi parlıttan başka bir şey göremeyeceği kadar karanlıktı.

"Şimdiye kadar onun ne olduğunu bilmiyordum," dedi. "Ama ne olduğunu biliyordum."

Onu ilk gördüğümde görebildiğimden daha fazlası olduğunu anladım. Tek boynuzlu at, denizkızı, lamia, büyücü, Gorgon; ona vereceğiniz hiçbir isim beni şaşırtmaz ya da korkutmaz. Ben sevdiğimi severim."

"Bu çok güzel bir düşünce," dedi Schmendrick. "Ama onu gerçek haline dönüştürdüğümde, Kızıl Boğa'yla savaşıp halkını özgürleştirebilsin diye-"

"Ben sevdiğimi severim," diye tekrarladı Prens Lír. "Önemli olan hiçbir şey üzerinde gücünüz yok."

Büyücü cevap veremeden Leydi Amalthea ikisinin arasında duruyordu ama geçitten geri dönerken iki adam da onu ne görmüş ne de duymuştu. Karanlıkta akan bir su gibi parlıyor ve titriyordu. "Daha ileri gitmeyeceğim," dedi.

Prensle konuşuyordu ama Schmendrick şöyle dedi: "Başka seçeneğimiz yok. Sadece devam edebiliriz." Molly Grue yaklaştı; endişeli bir göz ve elmacık kemiğinin solgun başlangıcı. Büyücü tekrar, "Sadece devam edebiliriz," dedi.

Leydi Amalthea ona doğru dürüst bakmadı. "Beni değiştirmemeli," dedi Prens Lír'e. "Bana sihir yapmasına izin verme. Boğa'nın insanlara aldıracağı yok."

ve kaçmak. Boğa'nın istediği bir tek boynuzlu at. Ona beni tek boynuzlu ata dönüştürmemesini söyle."

Prens Lír parmaklarını çatlayana kadar büktü. Schmendrick, "Bu doğru. Kızıl Boğa'dan daha önce kaçtığımız gibi şimdi de bu şekilde kaçabiliriz. Ama eğer kaçarsak, bir daha asla şansımız olmayacak. Dünyadaki tüm tek boynuzlu atlar sonsuza dek onun tutsağı olarak kalacak, biri hariç ve o da ölecek. O da yaşlanacak ve ölecek."

"Her şey ölür," dedi hâlâ Prens Lír'e. "Her şeyin ölmesi iyi bir şey. Sen öldüğünde ben de ölmek istiyorum. Beni büyülemesine izin verme, beni ölümsüz yapmasına izin verme. Ben tek boynuzlu at ya da büyülü bir yaratık değilim. Ben insanım ve seni seviyorum."

Ona nazikçe cevap verdi, "Büyüler hakkında pek bir şey bilmiyorum, nasıl bozulacakları dışında. Ama en büyük büyücülerin bile birbirlerine bağlı iki kişiye karşı güçsüz olduğunu biliyorum - ve bu sadece zavallı Schmendrick, sonuçta. Korkmayın. Hiçbir şeyden korkma. Her ne olduysan, artık benimsin. Seni tutabilirim."

Sonunda büyücüye bakmak için döndü ve büyücü karanlığın içinden bile onun gözlerindeki dehşeti hissedebildi. "Hayır," dedi kadın. "Hayır, biz yeterince güçlü değiliz. O beni değiştirecek ve ondan sonra ne olursa olsun, sen ve ben birbirimizi kaybedeceğiz. Tek boynuzlu bir at olduğumda seni sevmeyeceğim ve sen de beni sadece elinde olmadığı için seveceksin. Dünyadaki her şeyden daha güzel olacağım ve sonsuza dek yaşayacağım."

Schmendrick konuşmaya başladı ama sesi onu bir mum gibi susturdu. "Buna izin vermeyeceğim. Buna izin vermeyeceğim." Prensten büyücüye bir ileri bir geri bakıyor, sesini bir yaranın kenarları gibi bir arada tutuyordu. "Eğer beni değiştirdiğinde tek bir aşk anı kalırsa, bunu bileceksin, çünkü Kızıl Boğa'nın beni diğerleriyle birlikte denize sürmesine izin vereceğim. O zaman en azından sana yakın olacağım."

"Bütün bunlara gerek yok." Schmendrick kendini güldürerek hafifçe konuştu. "İsteseydin seni geri döndürebileceğimden şüpheliyim. Nikos'un kendisi bir insanı asla tek boynuzlu ata dönüştüremezdi ve sen artık gerçekten insansın. Sevebilir, korkabilir, her şeyin olduğu gibi olmasını yasaklayabilir ve abartılı davranabilirsin. O zaman burada bitsin, arayış sona ersin. Dünya tek boynuzlu atları kaybettiği için daha mı kötü ve daha mı iyi olacak?

tekrar özgürce koşuyor olsalardı? Dünyadaki tek bir iyi kadın bile yok olan her bir tek boynuzlu ata bedeldir. Bırak bitsin. Prensle evlen ve sonsuza dek mutlu yaşa."

Geçit gittikçe aydınlanıyor gibiydi ve Schmendrick, Kızıl Boğa'nın grotesk bir şekilde temkinli, toynaklarını bir balıkçıl kuşu gibi ilkel bir şekilde yere koyarak onlara doğru geldiğini hayal etti. Molly Grue'nun elmacık kemiğinin ince parıltısı yüzünü başka yöne çevirirken söndü. "Evet," dedi Leydi Amalthea. "Benim dileğim de bu."

Ama aynı anda Prens Lír "Hayır" dedi.

Sözcük bir hapşırık gibi aniden ağzından kaçtı ve sorgulayıcı bir gıcırtyla ortaya çıktı; zengin ve korkunç bir hediye karşısında ölümcül bir utanç duyan aptal bir gencin sesiydi bu. "Hayır," diye tekrarladı ve bu kez sözcük başka bir sesle, bir kralın sesiyle çınladı: Haggard'ın değil, sahip olamadıkları için değil, veremedikleri için kederlenen bir kralın sesiydi bu.

"Leydim," dedi, "ben bir kahramanım. Bu bir zanaattır, dokumacılık ya da bira yapımı gibi ve onlar gibi kendine has hileleri, püf noktaları ve küçük sanatları vardır. Cadıları algılamamanın ve zehir akıntılarını bilmenin yolları vardır; tüm ejderhaların sahip olduğu bazı zayıf noktalar ve kukuletalı yabancıların size kurmaya meyilli olduğu bazı bilmeceler vardır. Ama kahraman olmanın gerçek sırrı, olayların düzenini bilmekte yatar. Domuz çobanı maceralarına başladığında prensesle çoktan evlenmiş olamaz, ya da çocuk cadı tatildeyken onun kapısını çalamaz. Kötü kalpli amca kötü bir şey yapmadan önce bulunup engellenemez. Her şey zamanı geldiğinde gerçekleşmelidir. Görevler öylece terk edilemez; kehanetler toplanmamış meyve gibi çürümeye bırakılamaz; tek boynuzlu atlar uzun süre kurtarılmadan kalabilir ama sonsuza kadar değil. Mutlu son hikayenin ortasında gelemez."

Leydi Amalthea ona cevap vermedi. Schmendrick sordu, "Neden olmasın? Kim öyle diyor?"

"Kahramanlar," diye yanıtladı Prens Lír hüznle. "Kahramanlar düzeni, mutlu sonları bilirler; bazı şeylerin diğerlerinden daha iyi olduğunu bilirler. Marangozlar tahılları, kiremitleri ve düz çizgileri bilirler." Ellerini Leydi Amalthea'ya uzattı ve ona doğru bir adım attı.

ona baktı. Ondan geri çekilmedi, yüzünü de çevirmedi; hatta başını daha da yukarı kaldırdı ve gözlerini kaçırarak prens oldu.

"Bana öğreten sendin," dedi. "Sana hiçbir zaman dünyanın birlikte gidişinin tatlılığını görmeden ya da bozulmasına üzülmekten bakmadım. Sana ve senin gibi olan her şeye hizmet etmek için kahraman oldum. Ayrıca bir sohbete başlamanın bir yolunu bulmak için." Ama Leydi Amalthea onunla tek kelime konuşmadı.

Kireç gibi solgun olan mağarada aydınlık yükseliyordu. Artık birbirlerini açıkça görebiliyorlardı, her biri korkudan solgunlaşmış ve tuhaflaşmıştı. Leydi Amalthea'nın güzelliği bile o donuk, aç ışığın altında kaybolup gitmişti. Diğer üçünden daha ölümlü görünüyordu.

"Boğa geliyor," dedi Prens Lír. Döndü ve bir kahramanın cesur, hevesli adımlarını atarak geçitte ilerlemeye başladı. Leydi Amalthea da onu takip etti, prenseslere öğretildiği gibi hafif ve gururlu adımlarla yürüyordu. Molly Grue büyücüye yakın durdu ve yalnız kaldığında tek boynuzlu ata dokunmaya alışkın olduğu gibi onun elini tuttu. Kendinden oldukça memnun görünerek ona gülümsedi.

Molly dedi ki, "Bırak olduğu gibi kalsın. Bırakın öyle kalsın."

"Bunu Lír'e söyle," diye yanıtladı neşeyle. "Düzenin her şey olduğunu söyleyen ben miydim? Red Bull'a meydan okuması gerektiğini, çünkü bu şekilde daha uygun ve kesin olacağını söyleyen ben miydim? Düzenli kurtarmalar ve özel mutlu sonlar beni ilgilendirmiyor. Bu Lír'in işi."

"Ama bunu ona sen yaptırdın," dedi. "Dünyadaki tek isteğinin onun arayışından vazgeçip kendisiyle kalması olduğunu biliyorsun. Ve bunu yapacaktı, ama sen ona bir kahraman olduğunu ve şimdi kahramanların yaptığını yapması gerektiğini hatırlattın. Onu seviyor ve sen onu kandırdın."

"Asla," dedi Schmendrick. "Sessiz ol, seni duyacak." Molly, Boğa'nın yakınlığıyla başının döndüğünü, aptallaştığını hissetti. Işık ve koku, içinde tek boynuzlu atlar gibi umutsuz ve sonsuza dek çırpındığı yapışkan bir denize dönüşmüştü. Yol aşağıya, derinleşen ışığa doğru eğilmeye başlamıştı; çok ileride Prens Lír ve Leydi Amalthea yanan mumlar kadar sakin bir şekilde felakete doğru yürüyorlardı. Molly Grue kıs kıs güldü.

Devam etti, "Bunu neden yaptığını ben de biliyorum. Onu tekrar değiştirene kadar kendin ölümlü olamazsın. Öyle değil mi? Ona ya

da diğçerlerine ne olacağı umurunda değıil, yeter ki sen bir

Sonunda gerçek bir sihirbaz. Öyle değil mi? Boğayı bir kurbağaya dönüştürseniz bile asla gerçek bir sihirbaz olamayacaksınız, çünkü bunu yaptığınızda hala sadece bir numaradır. Sihirden başka bir şey umurunda değil ve bu ne tür bir sihirbaz? Schmendrick, kendimi iyi hissetmiyorum. Oturmam lazım."

Schmendrick onu bir süre taşımış olmalıydı, çünkü kesinlikle yürüyemiyordu ve yeşil gözleri kafasının içinde çınılıyordu. "Bu doğru. Büyüden başka hiçbir şey benim için önemli değil. Gücümü yarım saç teli kadar artıracak olsa Haggard için tek boynuzlu atları kendim toplardım. Bu doğru. Hiçbir tercihim ve sadakatim yok. Benim sadece sihrim var." Sesi sert ve hüzünlüydü.

"Gerçekten mi?" diye sordu, dehşet içinde hülyalı hülyalı sallanırken aydınlığın geçişini izliyordu. "Bu korkunç." Çok etkilenmişti. "Gerçekten böyle misin?"

"Hayır," dedi, o zaman ya da daha sonra. "Hayır, bu doğru değil. Nasıl böyle olabilirim ve hala tüm bu sorunlara sahip olabilirim?" Sonra dedi ki, "Molly, şimdi yürümek zorundasın. O orada. O orada."

Boynuzları ilk Molly gördü. Işık yüzünü kapatmasına neden oldu ama solgun boynuzlar ellerinin ve göz kapaklarının arasından geçerek zihninin gerisine doğru acı acı vurdu. Prens Lír ve Leydi Amalthea'nın boynuzların önünde durduklarını, boynuzların mağaranın duvarlarına çarparak karanlığa doğru yükseldiklerini gördü. Prens Lír kılıcını çekmişti ama elinde alev aldı ve kılıcını bıraktı, kılıç buz gibi kırıldı. Kızıl Boğa ayağını yere vurdu ve herkes yere düştü.

Schmendrick, Boğa'nın ininde ya da savaşmak için yeterince geniş bir yerde beklediğini düşünmüştü. Ama onları karşılamak için sessizce geçitten yukarı çıkmıştı; ve şimdi sadece bir yanan duvardan diğerine değil, bir şekilde duvarların içinde ve ötesinde, sonsuza kadar eğilerek görüş alanlarının karşısında duruyordu. Yine de o bir serap değildi; Kızıl Boğa hâlâ kör kafasını sallayarak buğulanıyor ve homurdanıyordu. Çenesi korkunç bir yuvarlanma sesiyle nefesini bastırıyordu.

Şimdi. Şimdi tam zamanı, ister kötü çalışayım ister iyi. Bu her şeyin sonu. Büyücü yavaşça ayağa kalktı, Boğa'yı görmezden geldi, bir deniz kabuğunu dinler gibi sadece kendini dinledi. Ama içinde hiçbir güç kıpırdamıyor ya da konuşmuyordu; Boğa'nın uzak, ince uğultusundan başka bir şey duymuyordu.

Kulağının dibindeki boşluk; yaşlı Kral Haggard'ın uyurken ve uyanırken duyduğu ve bir daha asla duymadığı gibi. *Bana gelmeyecek. Nikos yanıliyordu. Ben göründüğüm gibiyim.*

Leydi Amalthea Boğa'dan bir adım geri çekilmişti, ama daha fazla değil; Boğa ön ayaklarıyla pençelerken ve geniş burun deliklerinden büyük, gürültülü, yağmurlu nefesler çıkarırken sessizce onu izliyordu. Onun hakkında şaşkın ve neredeyse aptal görünüyordu. Kükremedi. Leydi Amalthea onun dondurucu ışığında durdu ve başını geriye doğru eğerek her şeyi görmeye çalıştı. Başını çevirmeden, Prens Lír'in elini tutmak için elini uzattı.

Güzel, güzel. Yapabileceğim bir şey yok ve bundan memnunum. Boğa onu bırakacak, o da Lír'le birlikte gidecek. Bu her şey kadar doğru. Sadece tek boynuzlu atlar için üzgünüm. Prens onun uzattığı eli henüz fark etmemişti ama birazdan dönüp görecekti ve ona ilk kez dokunacaktı. Prens, *kızın ona ne verdiğini asla bilemeyecekti, ama kız da bilemeyecekti.* Kızıl Boğa başını eğdi ve saldırdı.

Hiçbir uyarıda bulunmadan, toynaklarının çıkardığı sestten başka bir ses çıkarmadan geldi; ve eğer isteseydi, o sessiz saldırıda dördünü de ezebilirdi. Ama o, önünden dağılıp buruşuk duvarlara gömülmelerine izin verdi; ve onları sığ barınaklarından bir sürü deniz salyangozu gibi kolayca boynuzlayabilecek olmasına rağmen, onlara zarar vermeden geçti. Re gibi esnekti, dönecek yer olmayan bir yerden döndü ve onlarla tekrar karşılaştı, ağzı neredeyse yere değiyordu, boynu bir dalga gibi şişiyordu. İşte o zaman kükredi.

Onlar kaçtı, o da peşinden gitti: Hücum ettiği kadar hızlı değil, ama her birini vahşi karanlıkta yalnız ve arkadaşsız bırakacak kadar hızlı. Yer ayaklarının altında yırtıldı ve bağırdılar, ama kendilerini bile duyamadılar. Kızıl Boğa'nın her böğürüşünde üzerlerine taş ve toprak yığınları düşüyordu; ama onlar hâlâ kırık böcekler gibi çırpınıyorlardı ve o hâlâ peşlerinden geliyordu. Onun çılgınca haykırıışları arasında başka bir ses daha duydular: kalenin derin uğultusu, köklerinde gerilirken, öfkesinin rüzgârında bir ag gibi davul çalıyordu. Ve çok belli belirsiz bir deniz kokusu geçitten yukarı doğru sürükleniyordu.

O biliyor, o biliyor! Onu bir kez kandırmıştım ama bir daha olmayacak. Kadın ya da tek boynuzlu at, bu sefer onu denize atacak, ona emredildiği gibi ve hiçbir büyüm onu bundan vazgeçiremeyecek. Haggard kazandı.

Büyücü koşarken böyle düşündü, uzun ve tuhaf hayatında ilk kez tüm umutları tükenmişti. Yol aniden genişledi ve ancak Boğa'nın ini olabilecek bir tür mağaraya çıktılar. Uykusunun kokusu burada o kadar yoğun ve eskiydi ki, tiksindirici bir tatlılığı vardı; ve mağara sanki onun ışığı duvarlara sinmiş, çatlak ve yarıklarda kabuk bağlamış gibi kıpkırmızıydı. Ötede yine tünel ve kırılan suyun loş parıltısı uzanıyordu.

Leydi Amalthea bir kuyu kırılması gibi geri dönülmez bir şekilde düştü. Schmendrick bir tarafa sıçradı ve Molly Grue'yu da beraberinde sürüklemek için döndü. Yarılmış bir kaya parçasına sertçe dayandılar ve Kızıl Boğa dönmeden geçip giderken orada birlikte çömeldiler. Ama bir adımla diğeri arasında durdu; ve sadece Boğa'nın nefes alışları ve denizin uzaktan gelen gıcirtısıyla bozulan ani durgunluk, nedeni olmasa saçma olurdu.

Bir bacağı altından bükülmüş halde yan yatıyordu. Yavaşça hareket etti ama hiç ses çıkarmadı. Prens Lír onun bedeni ile Boğa'nın arasında duruyordu, silahsızdı ama elleri hâlâ kılıç ve kalkan tutuyormuş gibi yukarı kalkıktı. Prens o sonsuz gecede bir kez daha, "Hayır," dedi.

Çok aptal görünüyordu ve ezilmek üzereydi. Kızıl Boğa onu göremiyordu ve yoluna çıktığını bile bilmeden onu öldürecek. Şaşkınlık, sevgi ve büyük keder o anda Büyücü Schmendrick'i sarstı ve içinde bir araya gelerek

Kendisini bunların hiçbiri olmayan bir şeyle dolup taşıtığını hissedene kadar onu etkiledi, onu etkiledi. Buna inanmadı, ama yine de ona geldi, daha önce iki kez ona dokunduğu ve onu olduğundan daha çorak bıraktığı gibi. Bu kez, tutamayacağı kadar çoktu: derisinden taşıyor, parmaklarından ve ayak parmaklarından fışkırıyor, gözlerinde, saçlarında ve omuzlarının çukurlarında eşit olarak kabarıyordu. Elinde tutamayacağı, kullanamayacağı kadar çok şey vardı; ve yine de kendini, imkânsız açgözlülüğünün acısıyla ağlarken buldu. O

Düşündüğümde, *söylediğim*de ya da şarkı *söylediğim*de, *bu kadar boş olduğumu, bu kadar dolu olduğumu bilmiyordum.*

Leydi Amalthea düştüğü yerde yatıyordu ama şimdi kalkmaya çalışıyordu ve Prens Lír hâlâ onu koruyor, çıplak ellerini üzerinde yükselen devasa şekle karşı kaldırıyordu. Prens dilinin ucu ağzının bir köşesinden dışarı çıkmış, bir şeyi parçalara ayıran bir çocuk kadar ciddi görünmesine neden olmuştu. Uzun yıllar sonra, Schmendrick'in adı Nikos'un adından daha büyük bir ad haline geldiğinde ve afetlerden daha kötüsü bu adı duyunca teslim olduğunda, Prens Lír'i karşısında görmeden en küçük bir büyü bile yapamazdı, gözleri parlaklıktan kısılmış ve dili dışarı çıkmıştı.

Kızıl Boğa tekrar tepindi ve Prens Lír yüzüstü düşüp kanlar içinde ayağa kalktı. Boğanın gürlemesi başladı ve kör, şişmiş kafa, kıyamet terazisinin bir yarısı gibi alçalmaya başladı. Lír'in yiğit yüreği solgun boynuzların arasında asılı kaldı, uçlarından damlıyordu, kendisi de parçalanıp dağılmıştı; ağzı biraz burkuldu ama hiç kıpırdamadı. Boynuzlar aşağı inerken Boğa'nın sesi daha da yükseldi.

Sonra Schmendrick açık alana çıktı ve birkaç kelime söyledi. Kısa sözlerdi bunlar, ne melodi ne de sertlikle ayırt edilebiliyorlardı ve Schmendrick'in kendisi de Red Bull'un korkunç haykırışları yüzünden onları duyamıyordu. Ama ne anlama geldiklerini biliyordu, nasıl söyleyeceğini de biliyordu ve istediği zaman aynı şekilde ya da farklı bir şekilde tekrar söyleyebileceğini de biliyordu. Şimdi onları nazikçe ve neşeyle söyledi ve bunu yaparken ölümsüzlüğünün bir zırh ya da bir kefen gibi üzerinden düştüğünü hissetti.

Büyünün ilk kelimesiyle birlikte Leydi Amalthea ince, acı bir çığlık attı. Tekrar Prens Lír'e uzandı ama Prens ona sırtını dönmüş, onu koruyordu ve duymadı. Molly Grue, kalbi kırık bir halde Schmendrick'in koluna yapıştı ama büyücü konuşmaya devam etti. Yine de olduğu yerde mucize çiçek açtığında bile - deniz beyazı, deniz beyazı, Boğa'nın kudreti kadar sınırsız güzellikte- Leydi Amalthea bir an daha kendine sarıldı. Artık orada değildi ama yine de yüzü soğuk, yanık ışıpta bir nefes gibi asılı duruyordu.

Prens Lír o gidene kadar dönmemiş olsaydı daha iyi olurdu ama döndü. Tek boynuzlu atı gördü ve onun içinde parladı.

Bir bardakta, ama seslendiği diğerydi - kazazedeye, Leydi Amalthea'ya. Sesi onun sonu oldu: Adını haykırdığında, sanki gün için ötmüş gibi yok oldu.

Olaylar rüyalarda olduğu gibi hem hızlı hem de yavaş gelişti, aslında her şey aynıydı. Tek boynuzlu at hiç kıpırdamadan durmuş, başka yerlerdeki kayıp gözleriyle hepsine bakıyordu. Schmendrick'in hatırladığından bile daha güzel görünüyordu, çünkü kimse tek boynuzlu bir atı aklında uzun süre tutamazdı; ama yine de eskiden olduğu gibi değildi, en az onun kadar. Molly Grue yumuşak ve aptalca konuşarak ona doğru ilerledi ama tek boynuzlu at onu tanıdığına dair hiçbir işaret vermedi. Muhteşem boynuz yağmur gibi donuk kaldı.

İninin duvarlarını sirk brandası gibi çatlatan bir kükremeye Kızıl Boğa ikinci kez saldırdı. Tek boynuzlu at mağarayı boydan boya geçip karanlığa gömüldü. Prens Lír dönerken biraz yana adım atmıştı ve tekrar geri dönemeden, Boğa'nın dalan takibi onu ağzı açık, sersemlemiş bir halde yere serdi.

Molly onun yanına gidecekti ama Schmendrick onu tuttu ve Boğa ile tek boynuzlu atın peşinden sürükledi. İki canavar da görünürde yoktu ama tünel onların umutsuz geçişinden dolayı hâlâ gürlüyordu. Molly sersemlemiş ve şaşkın bir halde, ne düşmesine izin veren ne de hızını kesen bu yabancıнын yanında tökezledi. Başının üzerinde ve her tarafta kalenin inlediğini, kayanın içinde gevşeyen bir diş gibi gıcırdadığını hissedebiliyordu. Cadının tekerlemesi hafızasında tekrar tekrar çınladı.

"Yine de Hagsgate kasabasından
başka kimse kaleyi yıkamaz."

Birden ayaklarını yavaşlatan kum ve denizin kokusu oldu - diğer koku kadar soğuk, ama o kadar güzel, o kadar dostça ki, ikisi de koşmayı bırakıp yüksek sesle güldüler. Tepelerinde, uçuğunun üzerinde, Kral Haggard'ın kalesi ince, sütlü bulutlarla kaplı gri-yeşil bir sabah gökyüzüne doğru uzanıyordu. Molly, kralın kendisinin titrek kulelerden birinden izliyor olması gerektiğinden emindi ama onu göremiyordu. Birkaç

Suyun üzerindeki masmavi gökyüzünde yıldızlar hâlâ parılıyordu. Sular çekilmişti ve kel kumsalda kabuğu soyulmuş bir deniz kabuğunun gri, ıslak parıltısı vardı ama sahilin çok aşağısında deniz bir yay gibi eğiliyordu ve Molly gelgitin sona erdiğini biliyordu.

Tek boynuzlu at ve Kızıl Boğa pruvanın kavisinde karşılıklı duruyordu ve tek boynuzlu atın sırtı denize dönüktü. Boğa yavaşça yaklaştı, saldırmadı ama onu neredeyse nazikçe suya doğru bastırdı, ona asla dokunmadı. Kız ona direnmedi. Boynuzu karaydı, başı eğikti ve Boğa, Leydi Amalthea olmadan önce Hagsgate ovasında olduğu gibi onun efendisiydi. Deniz olmasaydı, aynı umutsuz şafak vakti olabilirdi.

Yine de tamamen yenilmemişti. Arka ayaklarından biri suya girene kadar geri çekildi. O anda Kızıl Boğa'nın asık suratlı dumanları arasından fırladı ve kumsal boyunca koşarak uzaklaştı: o kadar hızlı ve hafifti ki, geçerken esen rüzgâr ayak izlerini kumdan sildi. Boğa onun peşinden gitti.

"Bir şeyler yap," dedi boğuk bir ses Schmendrick'e, Molly'nin uzun zaman önce söylediği gibi. Prens Lír onun arkasında duruyordu, yüzü kanlı ve gözleri deliydi. Kral Haggard'a benziyordu. "Bir şeyler yap," dedi. "Senin gücün var. Onu bir tek boynuzlu ata dönüştürdün, şimdi onu kurtarmak için bir şeyler yap. Yapmazsan seni öldürürüm." Büyücüye ellerini gösterdi.

Schmendrick ona sessizce, "Yapamam," diye cevap verdi. "Dünyadaki tüm büyüler ona yardım edemez. Eğer onu öldürmeyecekse, diğerleriyle birlikte denize gitmeli. Ne büyü ne de cinayet ona yardım edebilir."

Molly kuma vuran küçük dalgaların sesini duydu; gelgit dönmeye başlamıştı. Suyun içinde yuvarlanan tek boynuzlu atları görmedi, yine de onları aradı ve orada olmalarını diledi. Ya artık çok geçse? Ya son gelgitte, kraken ve deniz yılanı yüzünden gemilerin gitmediği en derin denize sürüklendilerse ve bunları bile dolaştırıp boğan yosun ormanları yüzünden? O zaman onları asla bulamayacak. Benimle kalır mı?

"O zaman büyü ne işe yarar?" Prens Lír çılgınca sordu. "Tek boynuzlu bir atı kurtaramayacaksa büyücülük ne işe yarar?" Düşmemek için büyücünün omzunu sertçe kavradı.

Schmendrick başını çevirmedi. Sesinde hüzünlü bir alayla, "Kahramanlar bunun için vardır," dedi.

Boğa'nın iriliğinden tek boynuzlu atı göremediler; ama aniden izini iki katına çıkardı ve kumsaldan onlara doğru hızla geldi. Kör ve deniz kadar sabırlı olan Kızıl Boğa, toynaklarıyla nemli kumda büyük çukurlar açarak onu takip etti. Duman ve re, sprey ve fırtına, birlikte ilerlediler, ikisi de kazanamadı ve Prens Lír yumuşak bir anlayış homurtusu çıkardı.

"Evet, elbette," dedi. "Kahramanlar tam da bunun için vardır. Büyücüler fark yaratmaz, bu yüzden hiçbir şeyin fark yaratmadığını söylerler ama kahramanlar tek boynuzlu atlar için ölmek içindir." Kendi kendine gülümseyerek Schmendrick'in omzunu bıraktı.

Schmendrick öfkeyle, "Muhakemenizde temel bir yanlışlık var," diye başladı ama prens bunun ne olduğunu hiç duymadı. Tek boynuzlu at

Nefesi mavi-beyaz tüterkenve başı çok yüksekteyken Prens Lír Kızıl Boğa'nın yoluna atladı. Bir an için, ame içindeki bir tüy gibi tamamen kayboldu. Boğa onu ezdi ve yerde yatar halde bıraktı. Yüzünün bir tarafı çok sert bir şekilde kuma gömülmüş ve bir bacağı durmadan önce havayı üç kez tekmelemiş.

Çıglık atmadan düştü ve Schmendrick ile Molly de onun kadar sessiz kaldılar ama tek boynuzlu at döndü. Kızıl Boğa o döndüğünde durdu ve onu bir kez daha kendisiyle deniz arasına almak için döndü. Tekrar dans ederek ilerlemeye başladı ama tekboynuzun ona gösterdiği tüm ilgiye bakılırsa bir kur kuşu bile olabilirdi. Hareketsizce durmuş, Prens Lír'in bükülmüş bedenine bakıyordu.

Gelgit artık sert bir şekilde homurdanıyordu ve kumsal şimdiden bir dilim daha daralmıştı. Beyaz kayalıklar ve kaptan kızları şafağa doğru yayılıyordu ama Molly Grue hâlâ kendi tek boynuzlu atından başkasını görmüyordu. Kalenin üzerinde gökyüzü kızıldı ve en yüksek kulede Kral Haggard bir kış ağacı kadar berrak ve siyah bir şekilde duruyordu. Molly onun ağzındaki düz yarıyı ve korkuluğu kavradıkça kararan tırnaklarını görebiliyordu. Ama kale artık düşemezdi. Sadece Lír onu düşürebilirdi.

Tek boynuzlu at aniden çıglık attı. Bu, Kızıl Boğa ile ilk karşılaştığı meydan okuyan çana hiç benzemiyordu; bu bir

Çirkin, ciyaklayan bir keder, kayıp ve öfke feryadı, hiçbir ölümsüz yaratığın vermediği türden. Kale sarsıldı ve Kral Haggard bir kolunu yüzüne kapatarak geri çekildi. Kızıl Boğa tereddüt etti, kumda ayaklarını sürüyerek şüpheyle alçaldı.

Tek boynuzlu at tekrar bağırdı ve bir pala gibi şaha kalktı. Vücudunun tatlı hareketleri Molly'nin gözlerini kapatmasına neden oldu ama tam zamanında gözlerini tekrar açarak tek boynuzlu atın Kızıl Boğa'ya doğru atıldığını ve Boğa'nın onun yolundan saptığını gördü. Tek boynuzlu atın boynuzu yine ışıldıyordu, tereyağı gibi yanıyor ve titriyordu.

Tekrar saldırdı ve Boğa şaşkınlıktan ağırlaşmış ama yine de bir şimşek kadar hızlı bir şekilde yere düştü. Boynuzları şimşek renginde ve benzeriydi ve başının en ufak bir sallanışı onu sendeletti; ama o geri çekildi ve geri çekildi, tıpkı onun yaptığı gibi kumsaldan aşağı doğru istikrarlı bir şekilde geri çekildi. Öldürmek için arkasından hamle yaptı ama ona ulaşamadı. Bir gölgeyi ya da bir anıyı bıçaklıyor olabilirdi.

Böylece Kızıl Boğa, kız onu suyun kenarına kadar takip edene kadar savaşmadan geri çekildi. Orada, dalgalar toynaklarının etrafında dönerken ve kumlar toynaklarının altından akıp giderken durdu. Ne kaçıyor ne de kaçıyordu ve kadın artık onu asla yok edemeyeceğini biliyordu. Yine de kendini başka bir saldırıya hazırladı, bu sırada adam boğazının içinde merakla mırıldandı.

Molly Grue için dünya o cam anın içinde hareketsiz duruyordu. Sanki Kral Haggard'inkinden daha yüksek bir kulede duruyormuş gibi, oyuncak bir kadın ve erkeğin örülmüş gözleriyle kilden bir boğaya ve fildişinden minik bir tek boynuzlu ata baktığı soluk bir toprak parçasına baktı. Terk edilmiş oyun eşyaları - yarı gömülü bir oyuncak bebek daha vardı; ve eğik bir kulesinde sopadan bir kralın durduğu bir kumdan kale. Gelgit her şeyi bir anda alıp götürecek ve geriye sadece

Sahildeki kazazede kuşlar, daireler çizerek zıplıyorlar.

Sonra Schmendrick, "Molly," diyerek onu tekrar yanına çağırırdı. Denizin çok uzaklarında, tarla kuşları geliyordu: uzun, ağır makaralar, yeşil kalpleri boyunca beyazın üzerinde kıvrılıyor; kum bariyerlerinde ve sümüksü kayalarda kendilerini dumanla yırtıyor, re gibi bir sesle kumsalı törpülüyorlardı. Kuşlar bağırarak kümeler halinde uçuyor, keskin öfkeleri dalgaların çığlıklarında iğne gibi kayboluyordu.

Ve beyazlığın içinde, beyazlığın içinde, parçalanmış suda yüzüyorlar, vücutları dalgaların çizgili mermer oyuklarıyla yaylanıyor, yeleleri ve kuyrukları ve erkeklerin kırılğan sakalları güneş ışığında yanıyor, gözleri derin deniz kadar koyu ve mücevherli -Ve boynuzların parıltısı, boynuzların deniz kabuğu parıltısı! Boynuzlar gümüş gemilerin gökkuşağı direkleri gibi içeri giriyordu.

Ama Boğa oradayken karaya çıkmayacaklardı. Sığıklarda yuvarlanıyorlar, ağlar çekilirken korkmuş balıklar gibi çılgınca birbirlerine giriyorlardı; artık denizle birlikte değil, onu kaybediyorlardı. Her dalgayla birlikte yüzlercesi taşınıyor ve zaten kıyıya itilmemek için mücadele edenlerin üzerine fırlatılıyordu ve onlar da umutsuzca saldırıyor, şaha kalkıyor ve tökezliyor, uzun, bulutlu boyunlarını geriye doğru uzatıyorlardı.

Tek boynuzlu at son bir kez başını eğdi ve kendini Kızıl Boğa'ya doğru fırlattı. Eğer gerçek bir esh ya da rüzgârlı bir hayalet olsaydı, bu darbe onu çürük bir meyve gibi patlatırdı. Ama o fark etmeden arkasını döndü ve yavaşça denize doğru yürüdü. Sudaki tek boynuzlu atlar

Ona yol vermek için çılgınca çırpınıyor, dalgaları boynuzlarının gökkuşağına çevirdiği bir sise dönüştürüyorlardı; ama sahilde, uçurumun tepesinde ve Haggard'ın krallığının her yerinde, onun ağırlığı geçtiğinde toprak iç çekiyordu.

Yüzmeye başlamadan önce uzun bir yol kat etti. En büyük dalgalar kalçalarından daha yükseğe çıkmıyordu ve ürkek gelgit ondan kaçıyordu. Ama en sonunda kendini oodun üzerine bıraktığında, arkasında büyük bir deniz dalgası yükseldi: yeşil ve siyah bir dalga, rüzgar kadar derin, pürüzsüz ve sert. Sessizce toplandı, bir ufuktan diğerine katlandı, ta ki bir anlığına Kızıl Boğa'nın kambur omuzlarını ve eğimli sırtını gerçekten saklayana kadar. Schmendrick ölü prensi kaldırdı ve Molly ile birlikte uçurum onları durdurana kadar koştular. Dalga, zincirlerden oluşan bir bulut patlaması gibi düştü.

Sonra denizden tek boynuzlu atlar çıktı.

Molly onları hiçbir zaman net olarak göremedi - onlar ona doğru sıçrayan bir ışık ve gözlerini kamaştıran bir çılgıktı. Hiçbir ölümlünün dünyadaki tüm tek boynuzlu atları göremeyeceğini bilecek kadar bilgeydi ve kendi tek boynuzlu atını bulup sadece ona bakmaya çalıştı. Ama çok fazla

Birçoğu ve çok güzellerdi. Boğa kadar kör olan kadın, kollarını uzatarak onları karşılamak için harekete geçti.

Kızıl Boğa'nın Prens Lír'i ezdiği gibi tek boynuzlu atlar da onu ezip geçebilirdi, çünkü özgürlükten çılgına dönmüşlerdi. Ama Schmendrick konuştu ve Molly'nin, Lír'in ve kendisinin sağına ve soluna doğru aktılar -hatta bazıları üzerlerine sıçradı- tıpkı denizin bir kayaya çarpıp parçalandıktan sonra tekrar bir araya gelmesi gibi. Molly'nin dört bir yanında kar gibi imkansız bir ışık belirdi ve binlerce toynak zil gibi ötüyordu. Kıpırdamadan durdu, ne ağlıyor ne de gülüyordu, çünkü sevinci bedeninin anlayamayacağı kadar büyüktü.

"Yukarı bak," dedi Schmendrick. "Kale düşüyor."

Döndü ve tek boynuzlu atlar uçuşumdan yukarı fırlarken kulelerin eridiğini ve sanki kumdan yapılmışlar ve deniz içeri kayıyormuş gibi etraflarına sahip olduklarını gördü. Kale, havada dönüp kaybolana kadar ince ve balmumuna dönüşen büyük soğuk parçalar halinde aşağı indi. Çıt çıkarmadan parçalanıp yok oldu ve ne karada ne de düşüşünü izleyen ikisinin anılarında hiçbir kalıntı bırakmadı. Bir dakika sonra, nerede durduğunu ya da nasıl görüldüğünü hatırlayamadılar.

Ama gerçek olan Kral Haggard, hayal kırıklığına uğramış şatosunun enkazından, bulutların arasından düşen bir bıçak gibi aşağıya düştü. Molly onun bir kez güldüğünü duydu, sanki bunu bekliyormuş gibiydi. Kral Haggard'ı çok az şey şaşırtırdı.

XIV

DENİZ, elmas şeklindeki ayak izlerini geri aldığı anda, Kral Haggard'ın şatosundan daha önce orada olduklarına dair hiçbir iz kalmamıştı. Tek fark Molly Grue'nun tek boynuzlu atları çok iyi hatırlamasıydı.

"Veda etmeden gitmesi iyi oldu," dedi kendi kendine. "Aptal gibi davranırdım. Zaten birazdan aptallaşacağım ama böylesi gerçekten daha iyi." Sonra içini bir sıcaklık kapladı.

Yanağına ve saçlarına güneş ışığı gibi vurdu ve dönüp kollarını tek boynuzlu atın boynuna doladı.

"Ah, kaldın!" diye fısıldadı, "kaldın!" Tam aptallık edip, "Kalacak mısın?" diye soracaktı ki, tek boynuzlu at nazikçe yanından kaydı ve koyu mavi gözleri çoktan rengini kaybetmiş Prens Lír'in yattığı yere doğru ilerledi. Leydi Amalthea'yı koruduğu gibi onun başında durdu.

Schmendrick yumuşak bir sesle, "Onu geri getirebilir," dedi. "Tek boynuzlu bir atın boynuzu ölüme karşı dayanıklıdır." Molly ona uzun zamandır bakmadığı kadar yakından baktı ve sonunda gücüne ve başlangıcına ulaştığını gördü. Bunu nasıl bildiğini söyleyemiyordu, çünkü o anda onun etrafında vahşi bir ihtişam yanmıyordu ve onuruna tanınabilir hiçbir alamet gerçekleşmemişti. O her zamanki gibi Sihirbaz Schmendrick'ti ve yine de bir şekilde bu ilk kez oluyordu.

Tek boynuzlu at, boynuzuyla Prens Lír'e dokunmadan önce uzun süre yanında durdu. Her ne kadar macerası neşeyle sona ermiş olsa da, kendini tutuşunda bir yorgunluk ve güzelliğinde Molly'nin hiç görmediği bir hüznün vardı. Birden tek boynuzlu atın üzüntüsünün Lír için değil, geri getirilemeyen kayıp kız için, prensle sonsuza dek mutlu yaşayabilecek olan Leydi Amalthea için olduğunu düşündü. Tek boynuzlu at başını eğdi ve boynuzu ilk öpücük gibi beceriksizce Lír'in çenesinde gezindi.

Gözlerini kırıştırarak doğruldu, uzun zaman önceki bir şeye gülümsüyordu. "Baba," dedi hızlı ve merak dolu bir sesle. "Baba, bir rüya gördüm." Sonra tek boynuzlu atı gördü ve yüzündeki kan yeniden parlamaya ve hareket etmeye başlarken ayağa kalktı. "Ölmüştüm." dedi.

Tek boynuzlu at ona ikinci kez, kalbinin üzerine dokundu ve boynuzunun orada biraz durmasına izin verdi. İkisi de titriyordu. Prens Lír ellerini ona doğru uzattı. "Seni hatırlıyorum. Hatırlıyorum."

"Ben öldüğümde-" Prens Lír başladı ama o çok uzaktaydı. Arkasından ne bir taş takırdadı, ne de uçurumdan yukarı fırlarken bir çalı koptu; bir kuşun gölgesi kadar hafifçe ilerledi; bir ayağı havada, güneş ışığı iki yanına vurmuş, başı ve boynu boynuzun yükünden dolayı saçma bir şekilde kırılğan bir halde arkasına baktığında, aşağıdaki üç kişiden her biri acı içinde ona seslendi. Döndü ve gözden kayboldu;

Ama Molly Grue onların seslerinin kendisine ok gibi saplandığını gördü ve tek boynuzlu atın geri dönmesini dilemekten çok, onun aramamış olmasını diledi.

Prens Lír şöyle dedi: "Onu görür görmez, ölmüş olduğumu anladım. Geçen sefer de öyle olmuştu, babamın kulesinden aşağı baktığımda onu görmüştüm." Sonra başını kaldırdı ve nefesini içine çekti. Bu, Kral Haggard için yaşayan herhangi bir şeyin çıkardığı tek keder sesiydi.

"Ben miydim?" diye fısıldadı. "Lanet, kaleyi yıkacak kişinin ben olacağımı söylüyordu ama bunu asla yapamazdım. Bana iyi davranmadı ama bunun tek nedeni istediği gibi biri olmamamdı. Onun düşmesi benim suçum mu?"

Schmendrick şöyle cevap verdi: "Eğer tek boynuzlu atı kurtarmaya çalışmasaydın, Kızıl Boğa'ya asla saldırmaz ve onu denize sürmezdi. Tek boynuzlu atı denize düşüren ve böylece diğer tek boynuzlu atları serbest bırakan Kızıl Boğa'ydı ve kaleyi yok eden de onlardı. Bunu bile bile başka türlü olmasını ister miydiniz?"

Prens Lír başını salladı ama hiçbir şey söylemedi. Molly sordu: "Peki Boğa neden ondan kaçtı? Neden ayakta durup savaşmadı?"

Denize baktıklarında ondan hiçbir iz bulamadılar, gerçi bu kadar kısa sürede gözden kaybolamayacak kadar büyüktü. Ama başka bir kıyıya mı ulaştı, yoksa sonunda su mu koca cüssesini aşağı çekti, uzun süre sonra hiçbiri bilmiyordu; ve o krallıkta bir daha hiç görülmedi.

Schmendrick, "Red Bull asla yenilmez," dedi. "Fethediyor ama asla **y e n i l m i y o r .**"

Prens Lír'e döndü ve elini omzuna koydu. "Artık kral sensin," dedi. Molly'ye de dokundu, sözcükten çok ılık gibi bir şey söyledi ve üçü birlikte süt otu tüyleri gibi havalanarak uçurumun tepesine çıktılar. Molly korkmamıştı. Sihir onu sanki bir müzik notasıymış ve şarkı söylüyormuş gibi nazikçe kaldırdı. Vahşi ve tehlikeli olmaktan asla çok uzak olmadığını hissedebiliyordu, ama onu yere indirdiğinde üzüldü.

Kaleden geriye ne bir taş ne de bir yara izi kalmıştı; toprak, durduğu yerde bir ton bile solmamıştı. Paslı, yırtık pırtık zırhlar giymiş dört genç adam kaybolmuş koridorlarda şaşkın şaşkın dolaşıyordu ve

Büyük salonun yokluğunda bir o yana bir bu yana dönüp durdular. Lír, Molly ve Schmendrick'i gördüklerinde gülerek onlara doğru koşmaya başladılar. Lír'in önünde diz çöktüler ve hep birlikte haykırdılar: "Majesteleri! Çok yaşa Kral Lír!"

Lír kızardı ve onları ayağa kaldırmaya çalıştı. "Boş ver onu," diye mırıldandı, "boş ver onu. Siz kimsiniz?" Şaşkınlık içinde bir yüzden diğerine baktı. "Seni tanıyorum, seni tanıyorum. -Ama nasıl olabilir ki?"

"Bu doğru Majesteleri," dedi genç adamlardan ilki mutlulukla. "Bizler gerçekten de Kral Haggard'ın silah arkadaşlarıyız; ona soğuk ve yorgun yıllar boyunca hizmet edenlerle aynınız. Siz saatin içinde kaybolduktan sonra kaleyi terk ettik, çünkü Kızıl Boğa kükrüyordu ve tüm kuleler titriyordu ve biz korkuyorduk. Eski lanetin sonunda eve döneceğini biliyorduk."

"Büyük bir dalga kaleyi aldı," dedi ikinci bir silah arkadaşı, "tam da cadının önceden söylediği gibi. Uçurumdan aşağı kar gibi yavaşça döküldüğünü gördüm ve neden onunla birlikte gitmediğimizi söyleyemem."

"Dalga etrafımızdan dolaşmak için ayrıldı," dedi başka bir adam, "daha önce hiçbir dalganın yaptığını görmediğim gibi. Garip bir suydu, bir dalganın hayaleti gibiydi, gökkuşağı ışıyla kaynıyordu ve bir an için bana öyle geldi ki-" Gözlerini ovuşturdu, omuz silkti ve çaresizce gülümsedi. "Bilmiyorum. Bir rüya gibiydi."

"Ama hepinize ne oldu?" diye sordu Lír. "Ben doğduğumda siz yaşlı insanlardınız, şimdi ise benden daha gençsiniz. Bu nasıl bir mucize?"

Konuşan üç kişi kıkırdadı ve utanmış göründüler ama dördüncü adam cevap verdi: "Bu söylediklerimizi anlamamanın mucizesi. Bir keresinde Leydi Amalthea'ya, eğer isterse yeniden gençleşebileceğimizi söylemiştik ve doğruyu söylemiş olmalıyız. Nerede o? Kızıl Boğa'nın kendisiyle yüzleşmek pahasına da olsa ona yardıma gideceğiz."

Kral Lír dedi ki, "O gitti. Atımı bulun ve eyerleyin. Atımı bulun." Sesi sert ve aççaydı ve silah altındaki adamlar yeni efendilerine itaat etmek için çabaladılar.

Ama arkasında duran Schmendrick sessizce, "Majesteleri, öyle olmayabilir. Onu takip etmemelisiniz."

Kral döndü ve Haggard'a benzedi. "Büyücü, o benim!" Durakladı ve sonra yalvarmaya yakın, daha yumuşak bir tonda devam etti. "Beni iki kez ölümden diriltti ve onsuz üçüncü kez ölmekten başka ne yapabilirim ki?" Schmendrick'i bileklerinden tutup kemiklerini toz haline getirecek kadar güçlü bir şekilde kavradı ama büyücü kıpırdamadı. Lír, "Ben Kral Haggard değilim. Onu ele geçirmek gibi bir arzum yok, sadece hayatımı onun peşinden giderek geçireceğim - kilometrelerce, fersahlarca, hatta yıllarca - belki onu hiç göremeyeceğim ama memnun olacağım. Bu benim hakkım. Bir kahraman, sonunda mutlu sona ulaştığında bunu hak eder."

Ama Schmendrick şöyle cevap verdi: "Bu ne senin ne de onun sonu. Sen, korkudan başka hiçbir kralın olmadığı boş bir ülkenin kralısın. Gerçek görevin daha yeni başladı ve bunu başarıp başaramadığını hayatın boyunca bilemeyeceksin, ancak başarısız olursan bilebilirsin. Ona gelince, o mutlu ya da hüzünlü sonu olmayan bir hikâye. Asla onu isteyecek kadar ölümlü bir şeye ait olamaz."

O zaman çok garip bir şekilde kollarını genç krala doladı ve bir süre onu öyle tuttu. "Yine de memnun olun lordum," dedi alçak bir sesle. "Hiç kimse onun lütfuna senden daha fazla sahip olmadı ve hiç kimse onun hatırasıyla kutsanmayacak. Onu sevdiniz ve ona hizmet ettiniz - halinizden memnun olun ve kral olun."

"Ama benim istediğim bu değil!" Lír haykırdı. Büyücü tek kelime bile etmedi, sadece ona baktı. Mavi gözler yeşile baktı; zayıf ve efendi bir yüz ne o kadar yakışıklı ne de o kadar cesur bir yüze dönüştü. Kral güneşe bakar gibi gözlerini kısıp kırıştırmaya başladı ve çok geçmeden gözlerini indirip mırıldandı: "Öyle olsun. Kalacağım ve nefret ettiğim bir ülkede sefil bir halka tek başıma hükmedeceğim. Ama yönetimimden zavallı Haggard'ın aldığı kadar zevk almayacağım."

Çarpık kulaklı küçük bir sonbahar kedisi havadaki gizli bir kıvrımdan çıkıp Molly'ye doğru esnedi. Molly onu yüzüne doğru yakaladı ve kedi patilerini Molly'nin saçlarına doladı. Schmendrick gülümsedi ve krala şöyle dedi: "Artık sizden ayrılmalıyız. Bizimle gelip dostluk içinde topraklarınızın sınırına kadar eşlik eder misiniz? Burası ile orası arasında incelemeye değer çok şey var ve size söz verebilirim ki orada tek boynuzlu atlara dair bir iz bulacaksınız."

Sonra Kral Lír tekrar bağırarak atını istedi ve adamları atı arayıp buldular; ama Schmendrick ve Molly için at yoktu. Yine de kralın atıyla geri döndüklerinde, onun şaşkın bakışları arasında arkalarından uysalca gelen iki at daha gördüler: biri siyah, diğeri kahverengi, ikisi de eyerlenmiş ve dizginlenmişti. Schmendrick siyah atı kendisi için aldı ve kahverengi atı Molly'ye verdi.

İlk başta onlardan korkmuştu. "Bunlar senin mi?" diye sordu ona. "Onları sen mi yaptın? Artık bunu yapabiliyor musun, sadece bir şeyler yapabiliyor musun?" Kralın fısıltısı onun merakını yankıladı.

"Onları buldum," diye yanıtladı büyücü. "Ama demek istediğim

kastettiğiniz bu değil. Bana başka bir şey sorma." Onu eyere kaldırdı ve sonra kendisi de ata atladı.

Böylece üçü atlarına binip gittiler ve silah arkadaşları da onları yaya olarak takip etti. Kimse arkasına bakmadı, çünkü görülecek bir şey yoktu. Ama Kral Lír dönüp bakmadan şöyle dedi: "Bir yerde erkeklige adım attıktan sonra oranın elden gitmesi, her şeyin değişmesi ve birdenbire kral olmak çok tuhaf. Bunların hiçbiri gerçek değil miydi? O zaman ben gerçek miyim?" Schmendrick cevap vermedi.

Kral Lír hızlı gitmek istiyordu ama Schmendrick onları yavaş bir tempoda ve dolambaçlı bir yolda tutuyordu. Kral hız için telaşlandığında, yürüyen adamlarını düşünmesi konusunda uyarıldı - gerçi onlar da hayret verici bir şekilde yolculuk boyunca hiç yorulmadılar. Ama Molly çok geçmeden büyücünün, Lír'in ülkesine uzun uzun ve dikkatle bakmasını sağlamak için geciktirdiğini anladı. Ve kendi şaşkınlığı içinde, diyarın bakmaya değer olduğunu keşfetti.

Çünkü Haggard'ın çorak topraklarına yavaş yavaş bahar geliyordu. Bir yabancı bu değişikliği fark edemezdi ama Molly solmuş toprağın duman kadar utangaç bir yeşillikle parladığını görebiliyordu. Daha önce hiç çiçek açmamış bodur, cılız ağaçlar, bir ordunun gözcülerini gönderdiği gibi ihtiyatlı bir şekilde yapraklarını açıyordu; uzun süredir kurumuş olan dereler yataklarında hışırdamaya başlıyordu ve küçük yaratıklar birbirlerine sesleniyordu. Kokular şerit halinde geçiyordu: soluk çimen ve kara çamur, bal ve ceviz, nane ve saman ve çürüyen elma ağacı; ve öğleden sonra güneş ışığının bile Molly'nin her yerde tanıyabileceği

yumuşak, hapşırık bir kokusu vardı. Yanında at sürüyordu

Schmendrick, baharın nazikçe gelişini izliyor ve bunun kendisine nasıl geç ama kalıcı bir şekilde geldiğini düşünüyordu.

"Buradan tek boynuzlu atlar geçti," diye fısıldadı büyücüye. "Sebebi bu mu, yoksa Haggard'ın düşüşü ve Red Bull'un gidişi mi? Ne oldu, neler oluyor?"

"Her şey," diye yanıtladı onu, "her şey, hepsi birden. Bir bahar değil, kırk bahar; ve bir ya da iki büyük dehşet değil, binlerce küçük gölge kalktı topraktan. Bekle ve gör."

Lír'in kulağına konuşarak ekledi: "Bu ülkede yaşanan ilk bahar da değil. Uzun zaman önce iyi bir ülkeydi ve tekrar öyle olmak için gerçek bir kraldan başka bir şey istemiyor. Önünüzde nasıl yumuşadığını görün."

Kral Lír hiçbir şey söylemedi ama atını sürerken gözleri sağa sola kaydı ve olgunlaşmayı gözlemlemekten başka bir şey yapamadı. Kötü hatıralarla dolu Hagsgate vadisi bile her türden yabancı hayvanla dolup taşıyordu.

-Kolumbine ve harebell, lavanta ve acı bakla, yüksükotu ve civanperçemi. Kızıl Boğa'nın tekerlek izleri ebegümeciyle yumuşuyordu.

Ancak öğleden sonra Hagsgate'e geldiklerinde onları garip ve vahşi bir manzara bekliyordu. Sürülmüş tarlalar feci şekilde parçalanmış ve harap olmuş, zengin meyve bahçeleri ve üzüm bağları ise hiçbir koru ya da çardak bırakmadan yerle bir edilmişti. Boğa'nın kendisinin bile yapabileceği türden bir yıkımdı bu; ama Molly Grue'ya sanki kırk yıllık keder Hagsgate'i bir anda vurmuş gibi geldi, tıpkı birçok bahar mevsiminin sonunda ülkenin geri kalanını ısıttığı gibi. Çiğnenmiş toprak geç gelen ışıktaki tuhaf bir şekilde kül rengi görünüyordu.

Kral Lír sessizce, "Bu nedir?" diye sordu.

"Devam edin, Majesteleri," diye yanıtladı büyücü. "Devam edin."

Kasabanın devrilmiş kapılarından geçip atlarını tahtalar, eşyalar ve kırık camlarla; duvar ve pencere parçalarıyla, bacalarla, sandalyelerle, mutfak eşyalarıyla, çatılarla, küvetlerle, yataklarla, şöminelerle, tuvalet masalarıyla dolu sokaklardan yavaşça geçirdiklerinde güneş batıyordu. Hagsgate'teki her ev yıkılmıştı; kırılacak her şey kırılmıştı. Kasaba sanki üzerine basılmış gibi görünüyordu.

Hagsgate halkı bulabildikleri her yerde kapı eşiklerinde oturdular. enkazı göz önünde bulundurarak. Onlarda her zaman bir

Bolluk içinde bile yoksullardı ve gerçek bir yıkım onları neredeyse rahatlamış ve hiç de yoksul görünmemelerini sağlıyordu. Lír yanlarına geldiğinde, "Ben kralım," diyene kadar onu fark etmediler bile. Burada başınıza ne geldi?"

"Deprem oldu," diye mırıldandı bir adam hülyalı hülyalı, ama bir başkası onu yalanladı, "Fırtınaydı, denizden kopup gelen bir poyrazdı. Kasabayı paramparça etti ve dolu toynak gibi yağdı." Bir başkası da Hagsgate'i büyük bir gelgitin yıkıp geçtiğinde ısrar etti; kızılıcak ağacı kadar beyaz ve mermer kadar ağır bir gelgitti bu, kimseyi boğmadı ve her şeyi parçaladı. Kral Lír acımasızca gülümseyerek hepsini dinledi.

"Dinle," dedi işleri bittiğinde. "Kral Haggard öldü ve kalesi düştü. Ben Lír, cadının lanetinin gerçekleşmesini ve *bunun* olmasını engellemek için doğar doğmaz terk edilen Hagsgate'in oğluyum." Patlayan evlere doğru bir kolunu savurdu. "Sefil, aptal insanlar, tek boynuzlu atlar geri döndü - Kızıl Boğa'yı avlanırken gördüğünüz ve görmemiş gibi yaptığınız tek boynuzlu atlar. Kaleyi de, kasabayı da yerle bir eden onlardı. Ama sizi yok eden açgözlülüğünüz ve korkunuz oldu."

Kasaba halkı teslimiyet içinde içini çekti, ancak orta yaşlı bir kadın öne çıktı ve biraz cesaretle şöyle dedi: "Her şey biraz adaletsiz görünüyor lordum, affınıza sığınıyorum. Tek boynuzlu atları kurtarmak için ne yapabiliriz ki? Kızıl Boğa'dan korkuyorduk. Ne yapabiliriz ki?"

"Tek bir kelime yeterli olabilirdi," diye yanıtladı Kral Lír. "Artık asla bilemeyeceksin."

Atını döndürüp onları orada bırakacaktı ama cılız, gür bir ses ona, "Lír-küçük Lír-çocuğum, kralım!" diye seslendi. Molly ve Schmendrick, kollarını açmış, hırıltılı ve topallayarak, sanki olduğundan daha yaşlıymış gibi gelen adamı tanıdılar. Bu Drinn'di.

"Kimsin sen?" diye sordu kral. "Benden ne istiyorsun?"

Drinn üzengilerini mıncıkladı, çizmelerini buruşturdu. "Beni tanımıyor musun, oğlum? Hayır, nasıl tanıyabilirsin ki? Beni tanımanı nasıl hak edebilirim ki? Ben senin babanım, senin zavallı, yaşlı, sevinçli baban. Uzun zaman önce o kış gecesinde seni pazar yerinde bırakan ve kahramanca kaderine teslim eden bendim. Ne kadar bilgeydin ve ne kadar üzgündüm.

ve Şimdi ne kadar gurur duyuyorum! Benim oğlum, benim k    k oğlum!" Ger  ek g  zyaŐlarını tam olarak d  kemiyordu ama burnu akıyordu.

Kral L  r tek kelime etmeden atının dizginlerini   ekerek onu kalabalığın arasından   ıkardı. Yaşlı Drinn uzattığı kollarını iki yanına indirdi. "  ocuk sahibi olmak b  yle bir Şey işte!" diye bağırdı. "Nank  r evlat, babanı en sıkıntılı anında, evcil b  y  c  n  n bir s  z   her Şeyi yeniden yoluna koyabilecekken terk mi edeceksin? İstersen beni k    mse, ama senin bu hale gelmede benim de payım var ve sen bunu ink  r etmeye cesaret edemezsin! Al  aklığın da hakları vardır."

Kral yine de arkasını d  necekti ama Schmendrick onun koluna dokundu ve yanına eğildi. "Bu doğru, biliyorsun," diye fısıldadı. "Ama o olmasaydı -ama hepsi için- hik  ye bambaşka bir Şekilde sonuçlanırdı ve sonunun bu kadar mutlu olacağını kim s  yleyebilir? Onların kralı olmalısın ve onları daha cesur ve daha sadık bir halka h  kmedeceğin kadar nazik bir Şekilde y  netmelisin.     nk   onlar senin kaderinin bir par  ası."

Sonra L  r elini Hagsgate halkına doğru kaldırdı ve onlar da sessizlik için birbirlerini itip dirseklediler. "Dostlarımla birlikte gitmeli ve bir s  re onlara eşlik etmeliyim. Ama silahlı adamlarımı burada bırakacağım ve onlar da Őehrini yeniden inşa etmeye baŐlamana yardım edecekler. Kısa bir s  re sonra d  nd  ğ mde ben de yardım edeceğim. Hagsgate'in yeniden ayağa kalktığını g  rmeden yeni kalemi inşa etmeye başlamayacağım."

Schmendrick'in sihriyle her Şeyi bir anda yapabileceğinden acı acı yakındılar. Ama o onlara Şöyle cevap verdi: "İstesem bile yapamam. B  y  c  l  k sanatını y  neten yasalar vardır, tıpkı mevsimleri ve denizi y  neten yasalar gibi.   lkedeki herkes fakirken b  y   sizi bir zamanlar zengin yaptı; ama refah g  nleriniz sona erdi ve Şimdi yeniden baŐlamalısınız. Haggard'ın zamanında   orak olan topraklar yeniden yeŐerecek ve c  mertleŐecek ama Hagsgate, orada yaşayan kalpler kadar cimri bir yaşam sunacak. Tarlalarınızı yeniden ekebilir, yıkılmıŐ meyve bah  elerinizi ve   z  m bağlarınızı yeniden ayağa kaldıracabilirsiniz, ama onlar asla eskisi gibi bereketlenmeyecek, asla; ta ki siz onlardan sebepsiz yere keyif almayı   ğrenene kadar."

Bakışlarında   fke değil, sadece acıma duygusu olan sessiz kasaba halkına baktı. "Sizin yerinizde olsaydım,   ocuk sahibi

olurdum," dedi ve sonra

Kral Lír, "Ne diyorsunuz Majesteleri? Bu gece burada uyuyup şafakta yola çıkalım mı?"

Ama kral döndü ve atını mahmuzlayabildiği kadar hızlı sürerek yıkık Hagsgate'den uzaklaştı. Molly ve büyücünün onunla birlikte gelmeleri uzun zaman aldı ve uyumak için uzanmaları daha da uzun sürdü.

Günlerce Kral Lír'in topraklarında yolculuk ettiler ve her geçen gün orayı daha az tanıyıp daha çok keyif aldılar. Bahar, önlerinden re gibi hızla akıyor, çıplak olan her şeyi giydiriyor ve uzun zaman önce sıkı sıkıya kapanmış olan her şeyi açıyor, tek boynuzlu atın Lír'e dokunduğu gibi toprağa dokunuyordu. Ayılardan kara böceklerle kadar her türden hayvan ya koşuşturarak ya da sürünerek yollarına devam ediyordu ve toprak kadar kumlu ve kurak olan gökyüzü şimdi kuşlarla dolup taşıyor, o kadar yoğun bir şekilde dönüyordu ki günün büyük bir kısmı gün batımı gibi görünüyordu. Çırpınan derelerde balıklar eğilip buz tutuyor, yabani baykuşlar kaçak mahkûmlar gibi tepelerde bir aşağı bir yukarı koşturuyordu. Tüm arazi yaşamla gürültülüydü, ama üç yolcuyu geceleri uyanık tutan şey baykuşların sessiz sevinciydi.

Köy halkı onları temkinli bir şekilde ve Schmendrick ile Molly bu tarafa ilk geldiklerinde gösterdiklerinden biraz daha az huysuzlukla karşıladı. Aralarında sadece en yaşlıları baharı daha önce görmüştü ve çoğu, kasıp kavuran yeşilliğin bir veba ya da istila olduğundan şüpheleniyordu. Kral Lír onlara Haggard'ın öldüğünü ve Kızıl Boğa'nın sonsuza dek yok olduğunu söyledi, yeni kalesi yükseldiğinde kendisini ziyaret etmeleri için onları davet etti ve oradan ayrıldı. "Baykuşların yanında kendilerini rahat hissetmeleri için zamana ihtiyaçları olacak," dedi.

Durdukları her yere tüm kanun kaçaklarının affedildiğine dair bir haber bıraktı ve Molly bu haberin Kaptan Cully ve neşeli çetesine ulaşacağını umuyordu. Nitekim öyle oldu ve tüm neşeli grup hemen yeşil orman hayatını terk etti, sadece Cully'nin kendisi ve Jack Jingly kurtuldu. Birlikte gezgin ozanlık yapmaya başladılar ve taşrada oldukça popüler oldukları bildirildi.

Bir gece üçü Lír'in krallığının en uzak sınırında, yüksek otların arasına yataklarını sererek uyudular. Kral sabah onlara veda edecek ve Hagsgate'e dönecekti. "Yalnız olacaksın," dedi karanlıkta. "Kral olmaktansa seninle gelmeyi tercih ederim."

"Oh, bundan hoşlanacaksın," diye cevap verdi Schmendrick. "Köyün en iyi gençleri senin sarayına gelecek ve sen onlara şövalye ve kahraman olmayı öğreteceksin. En bilge bakanlar sana danışmanlık yapmaya gelecek, en yetenekli müzisyenler, hokkabazlar ve masalcılar senin iyiliğini isteyecek. Ve zaman içinde bir prenses olacak - ya tarif edilemeyecek kadar kötü babasını ve kardeşlerini kovacak ya da onlar için adalet arayacak. Belki de onu duyarsınız, int ve adamanttan bir kaleye kapatılmış, tek arkadaşı şefkatli bir örümcek-"

"Bu umurumda değil," dedi Kral Lír. O kadar uzun süre sessiz kaldı ki Schmendrick uyuyakaldığını sandı, ama hemen sonra, "Keşke onu bir kez daha görebilseydim, ona tüm içimdekileri anlatabilseydim. Gerçekten ne söylemek istediğimi asla bilemeyecek. Onu göreceğime söz vermiştin."

Sihirbaz ona sert bir şekilde cevap verdi. "Sadece tek boynuzlu atlara dair bir işaret göreceğinize söz vermiştim ve öyle de oldu. Senin diyarın herhangi bir diyarın hak ettiğinin ötesinde kutsanmış durumda çünkü onlar özgürce geçtiler. Sana ve kalbine, söylediğin ve söylemediğin şeylere gelince, insanlar tavşanlar tarafından yazılmış kitaplardaki peri masalları olduğunda hepsini hatırlayacak. Bunu düşün ve sakın ol." Kral bundan sonra bir daha konuşmadı ve Schmendrick sözlerinden pişman oldu.

"Sana iki kez dokundu," dedi kısa bir süre sonra. "İlk dokunuşu seni yeniden hayata döndürmek içindi, ama ikincisi senin içindi." Lír cevap vermedi ve büyücü onun duyup duymadığını asla bilemedi.

Schmendrick rüyasında tek boynuzlu atın ay doğarken gelip yanında durduğunu gördü. İnce gece rüzgârı yelesini kaldırıp döküyor ve ay, küçük başının üzerindeki kar tanelerinin üzerinde parlıyordu. Bunun bir rüya olduğunu biliyordu ama onu gördüğü için mutluydu. "Ne kadar güzelsin," dedi. "Sana hiç söylemedim." Diğerlerini uyandıracaktı ama kızın gözleri ona korkmuş iki kuş kadar net bir uyarıda bulunuyordu ve Molly ile Lír'i çağırmak için harekete geçerse kendisinin uyanacağını ve kızın ortadan kaybolacağını biliyordu. Bu yüzden sadece, "Elimden geleni yapmama rağmen sanırım seni daha çok seviyorlar," dedi.

"İşte bu yüzden," dedi kadın ve ne cevap verdiğini anlayamadı. Sabah uyandığında kulaklarının tam şeklini hatırlayacağını umarak kıpırdamadan yattı. Dedi ki, "Sen

Her zaman dilediğın gibi, artık gerçek ve ölümlü bir büyücüsün. Bu seni mutlu ediyor mu?"

"Evet," diye cevap verdi sessiz bir kahkahayla. "Ben zavallı Haggard değilim, kalbimin arzusunu ona sahip olurken kaybedecek kadar. Ama büyücüler ve büyücüler var; kara büyü ve beyaz büyü ve bunların arasında grinin sonsuz tonları var ve şimdi görüyorum ki hepsi aynı. İnsanların bilge ve iyi bir büyücü dediğı kişi olmaya karar versem de - kahramanlara yardım etmek, cadıları, kötü lordları ve mantıksız ebeveynleri engellemek; yağmur yağdırmak, yüncünün hastalığını ve delice sendelemeleri iyileştirmek, kedileri ağaçlardan indirmek- ya da iksirler ve esanslarla dolu imbikleri, tozları, otları ve yasakları, adı konmasa daha iyi olacak derilerle ciltlenmiş asma kilitli gramer kitaplarını, odada kararan çamurlu sisi ve orada peltekleşen tatlı sesi seçsem de seçmesem de- neden, hayat kısa ve kaç kişiye yardım edebilirim ya da zarar verebilirim? Sonunda gücüm var, ama dostum Lír aksini düşünse de dünya hâlâ hareket ettiremeyeceğim kadar ağır." Ve rüyasında yine güldü, biraz hüzünlü bir şekilde.

Tek boynuzlu at dedi ki, "Bu doğru. Sen bir erkeksin ve erkekler fark yaratacak hiçbir şey yapamaz." Ama sesi garip bir şekilde yavaş ve yüklüydü. "Hangisini seçeceksin?" diye sordu.

Sihirbaz üçüncü kez güldü. "Oh, şüphesiz nazik bir sihir olacak, çünkü bundan daha çok hoşlanacaksın. Seni bir daha göreceğimi sanmıyorum, ama bilseydin seni memnun edecek şeyi yapmaya çalışacağım. Ya sen, hayatımın geri kalanında nerede olacaksın? Şimdiye kadar evine, ormanına dönmüşsündür diye düşünüyordum."

Ondan biraz uzağa döndü ve omuzlarının ani yıldız ışığı, sihirle ilgili tüm konuşmalarının boğazında kum gibi tat bırakmasına neden oldu. Güveler, tatarcıklar ve özel bir şey olamayacak kadar küçük diğer gece böcekleri gelip parlak boynuzunun etrafında yavaşça dans ediyorlardı ve bu onu aptal değil, onu kutlarken en bilge ve sevimli görünmelerini sağlıyordu. Molly'nin kedisi onun ön ayaklarının arasına girip çıkıyordu.

"Diğerleri gitti," dedi. "Geldikleri ormanlara dağıldılar, ikisi bir arada değil ve insanlar onları denizde olduklarından daha kolay göremeyecekler. Ben de ormanıma geri döneceğim, ama orada mutlu mesut yaşar mıyım bilmiyorum, yoksa

Herhangi bir yerde. Ölümlüydüm ve bir parçam hâlâ ölümlü. Gözyaşları, açlık ve ölüm korkusuyla doluyum, yine de ağlayamıyorum, hiçbir şey istemiyorum ve ölemiyorum. Artık diğerleri gibi değilim, çünkü pişman olabilecek hiçbir tek boynuzlu at doğmadı, ama ben pişmanım. Pişmanım."

Schmendrick büyük bir sihirbaz olmasına rağmen yüzünü bir çocuk gibi sakladı. "Özür dilerim, özür dilerim," diye mırıldandı bileğine doğru. "Nikos'un diğer tek boynuzlu ata yaptığı gibi, aynı iyi niyetle sana kötülük yaptım ve bunu onun yapabildiğinden daha fazla geri alamam. Anne Fortuna, Kral Haggard ve Kızıl Boğa sana benden daha iyi davrandılar."

Ama kadın ona nazikçe cevap verdi: "Halkım yeniden dünyaya geldi. Bu neşe kadar uzun süre içimde hiçbir keder yaşamayacak, bunun için de sana teşekkür ederim. Elveda, iyi büyücü. Eve dönmeye çalışacağım."

Yanından ayrılırken hiç ses çıkarmadı ama o uyanıktı ve çarpık kulaklı kedi yalnız başına miyavlıyordu. Başını çevirdiğinde, ay ışığının Kral Lír ve Molly Grue'nun açık gözlerinde titrediğini gördü. Üçü de sabaha kadar uyanık kaldı ve kimse tek kelime etmedi.

Şafak vakti Kral Lír kalktı ve atını eyerledi. Atına binmeden önce Schmendrick ve Molly'ye, "Bir gün beni görmeye gelerseniz çok sevinirim," dedi. Ona geleceklerine dair güvence verdiler ama o yine de onlarla oyalandı, sallanan dizginleri boynuna doladı.

"Dün gece rüyamda onu gördüm," dedi.

Molly, "Ben de öyle!" diye bağırdı ve Schmendrick ağzını açtı, sonra tekrar kapattı.

Kral Lír boğuk bir sesle, "Dostluğumuz adına, yalvarırım size ne dediğini söyleyin," dedi. Elleri onların birer elini kavradı ve tutuşu soğuk ve acılıydı.

Schmendrick ona zayıf bir gülümseme verdi. "Lordum, rüyalarımı çok nadir hatırlıyorum. Bana öyle geliyor ki, birilerinin yaptığı gibi saçma sapan şeyler hakkında ciddiyetle konuştuk -büyük saçmalıklar, boş ve anlamsız-" Kral elini bıraktı ve yarı deli bakışlarını Molly Grue'ya çevirdi.

"Asla söylemeyeceğim," dedi, biraz korkmuş ama garip bir şekilde rahatlayarak. "Hatırlıyorum, ama bunun için ölsem bile kimseye söylemem, size bile, lordum." Konuşurken ona değil, Schmendrick'e bakıyordu.

Kral Lír onun da elini bıraktı ve kendini eyere öyle bir attı ki, atı

güneşin doğuşuna doğru şaha kalkarak borazan çalmaya başladı

Bir geyik gibi. Ama Lír oturmaya devam etti ve Molly ile Schmendrick'e o kadar asık suratla baktı ki, Haggard'dan önce de kral olabilirdi.

"Bana hiçbir şey söylemedi," diye fısıldadı. "Anlıyor musun? Bana hiçbir şey söylemedi, hiçbir şey."

Sonra yüzü yumuşadı, tıpkı Kral Haggard'ın bile denizdeki tek boynuzlu atları seyrederken yüzünün biraz yumuşadığı gibi. O an için Molly'yle bulaşıkhanede oturmayı seven genç prenze dönmüştü yine. "Bana baktı," dedi. Rüyamda bana baktı ve hiç konuşmadı."

Vedalaşmadan atını sürüp gitti ve tepeler onu saklayana kadar arkasından baktılar: kral olmak için evine giden düz, hüznünlü bir atlı. Molly sonunda, "Ah, zavallı adam. Zavallı Lír."

"O kadar da kötü durumda değil," diye cevap verdi büyücü. "Büyük kahramanların büyük acılara ve yüklere ihtiyacı vardır, yoksa büyüklüklerinin yarısı fark edilmez. Bunların hepsi peri masalının bir parçası." Ama sesi biraz kuşkuluydu ve kolunu usulca Molly'nin omuzlarına doladı. "Tek boynuzlu bir atı sevmiş olmak kötü bir talih olamaz," dedi. "En zor kazanılan şans olsa da, en değerli şans bu olmalı."

Bir süre sonra Molly Grue'yi parmaklarının ucuna kadar kendisinden uzaklaştırdı ve ona, "Şimdi bana sana ne söylediğini anlatacak mısın?" diye sordu. Ama Molly Grue sadece güldü ve saçları dökülene kadar başını salladı ve Leydi Amalthea'dan daha güzeldi. Büyücü dedi ki, "Pekala. O zaman tek boynuzlu atı tekrar arayacağım, belki o bana anlatır." Ve sakın bir şekilde atlarını ısıklamak için döndü.

Adam atını eyerlerken tek kelime etmedi, ama kendi atına binmeye başladığında elini onun koluna koydu. "Onu bulabileceğimizi gerçekten umuyor musun? Söylemeyi unuttuğum bir şey vardı."

Schmendrick omzunun üzerinden ona baktı. Sabah güneşi gözlerini çimen gibi neşeli gösteriyordu; ama arada sırada, atın gölgesine doğru eğildiğinde, bakışlarında daha derin bir yeşillik kıpırdandı - çam iğnelerinin yeşilinde hafif, serin bir acılık vardı. "Onun iyiliği için korkuyorum," dedi. Bu onun da artık bir gezgin olduğu anlamına gelir ve bu insanlar için bir kaderdir, tek boynuzlu atlar için değil. Ama umut ediyorum, elbette umut ediyorum." Sonra Molly'ye gülümsedi ve onun elini kendi elinin içine aldı. "Her neyse, mademki sen ve ben bir yol seçmeliyiz,

Sonunda aynı yere varan pek çok yoldan biri de tek boynuzlu bir at olabilir. Onu asla göremeyebiliriz ama nerede olduğunu her zaman bileceğiz. Gel o zaman. Benimle gel."

Böylece yeni yolculuklarına başladılar; bu yolculuk onları tatlı, kötü, buruşuk dünyanın pek çok kıvrımına sokup çıkardı ve sonunda kendi tuhaf ve harika kaderlerine ulaştırdı. Ama bunların hepsi daha sonraydı ve ilk olarak, Lír'in krallığından on dakika bile geçmeden, kendilerine doğru hızla gelen bir genç kızla karşılaştılar. Elbisesi yırtılmış ve dağılmıştı ama yapılışındaki zenginlik hâlâ açıkça görülebiliyordu ve saçları dağılmış ve diken diken olmuş, kolları çizilmiş ve güzel yüzü kirlenmiş olsa da, onu kederli bir prensesten başkası sanmak mümkün değildi. Schmendrick ona destek olmak için eğildi ve kadın onu iki eliyle sanki bir greyfurt kabuğuymuş gibi kavradı.

"Bir kurtarma!" diye bağırdı ona, "bir kurtarma, *au secours!* Cesaretli ve sempatik bir adamsan, şimdi bana yardım et. İyi kalpli Kral Giles'ın kızı Prenses Alison Jocelyn'i, kardeşi kanlı Dük Wulf'un iğrenç bir şekilde öldürdüğünü, üç kardeşimi, Prens Corin, Colin ve Calvin'i öldürdüğünü ve şişman oğlu Lord Dudley ile evlenmem için onları rehine olarak bir hapishaneye attığını duydum, ama nöbetçiye rüşvet verdim ve köpekleri susturdum-"

Ama Sihirbaz Schmendrick elini kaldırdı ve prenses sustu, geniş leylak rengi gözlerinden şaşkınlıkla ona bakıyordu. "Güzel prenses," dedi ona ciddiyetle, "aradığınız adam az önce şu tarafa gitti," ve kısa süre önce terk ettikleri toprakları işaret etti. "Atımı al ve gölgen hâlâ arkandayken onun yanına git."

Ellerini Prenses Alison Jocelyn için kavuşturdu ve Prenses yorgun ve biraz da şaşkın bir şekilde eyere tırmandı. Schmendrick atı çevirerek, "Yavaş gideceği için onu kolaylıkla geçeceksiniz. O iyi bir adam ve her davadan daha değerli bir kahraman. Bütün prenseslerimi ona gönderiyorum. Onun adı Lír."

Sonra atın sağırsına bir tokat attı ve onu Kral Lír'in gittiği yöne doğru gönderdi; sonra o kadar uzun süre güldü ki Molly'nin arkasından kalkamayacak kadar güçsüz düştü ve bir süre onun atının yanında yürümek zorunda kaldı. Tekrar nefesini topladığında şarkı söylemeye başladı ve

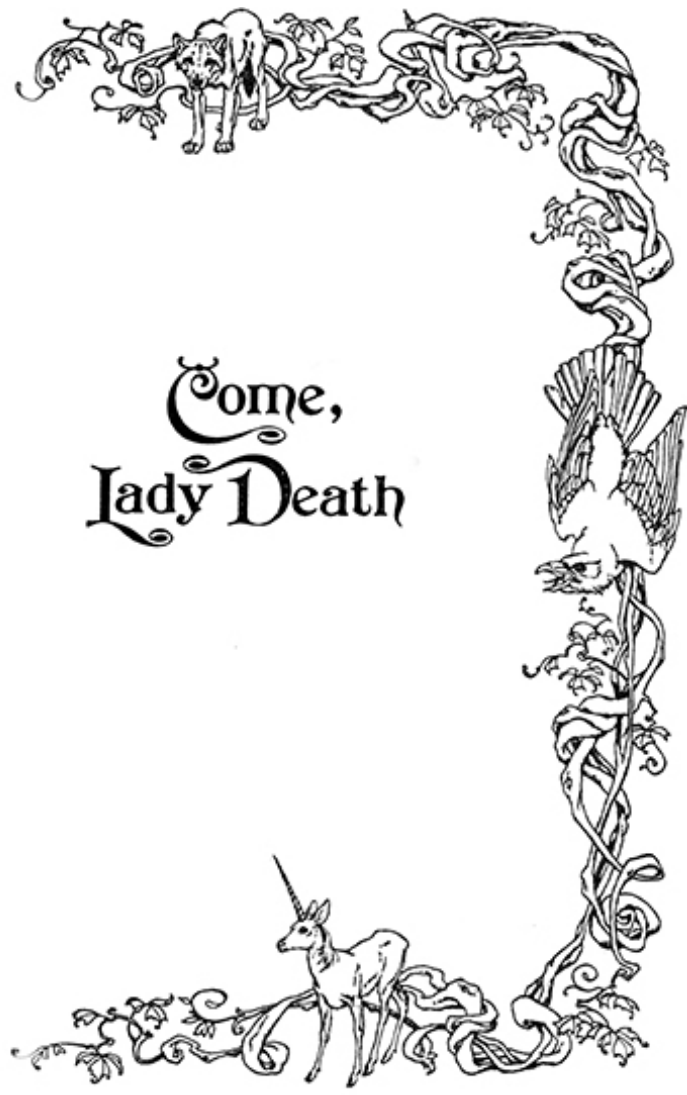
onunla birleşti. Ve bu hikâyeden çıkıp başka bir hikâyeye doğru birlikte uzaklaşırken söyledikleri şarkı buydu:

"Ben kral değilim, lord da değilim,
Ve ben silah altında bir asker değilim,' dedi.
"Ben bir harper'dan başka bir şey değilim, ve çok
fakir bir harper, Buraya seninle evlenmeye
geldim.

"Eğer bir lord olsaydın, benim lordum
olurdun, Ve bir hırsız olsaydın da aynısı
olurdu," dedi.
'Ve eğer bir harper isen, benim harperim
olacaksın, Çünkü benim için fark etmez, benim
için,
Çünkü bunun benim için bir önemi yok.

"Ama ya benim arpçı olmadığım
kanıtlanırsa? Senin aşkın için korkunç bir
yalan söylediğimi?' 'O zaman sana çalmayı
ve şarkı söylemeyi öğretirim, Çünkü iyi bir
arpı çok severim,' dedi."

BUNLARIN HEPSİ, uzun zaman önce, İngilizceyi ağır bir Alman aksanıyla konuşan ve oğullarından nefret eden George'un Kral olduğu İngiltere'de OLDU. O zamanlar Londra'da parti vermekten başka işi olmayan bir kadın yaşıyordu. Adı Flora'ydı, Leydi Neville, dul ve çok yaşlıydı. Buckingham Sarayı'ndan çok uzak olmayan büyük bir evde yaşıyordu ve o kadar çok hizmetçisi vardı ki, hepsinin adını hatırlaması mümkün değildi; hatta bazılarını hiç görmemişti bile. Yiyebileceğinden daha fazla yiyeceği, giyebileceğinden daha fazla elbisesi vardı; mahzenlerinde hayatı boyunca kimsenin içemeyeceği şaraplar vardı ve özel kasaları sahip olduğunu bilmediği büyük sanat eserleriyle doluydu. Hayatının son yıllarını İngiltere'nin en büyük lordlarının ve bazen de Kral'ın kendisinin katıldığı partiler ve balolar vererek geçirdi ve tüm Londra'nın en bilge ve en esprili kadını olarak tanındı.

Ancak zamanla kendi partileri onu sıkmaya başladı ve ülkedeki en ünlü insanları davet etmesine ve onları eğlendirmek için en büyük hokkabazları, akrobatları, dansçıları ve sihirbazları tutmasına rağmen, partilerini gittikçe daha sıkıcı buldu. Her zaman sevdiği saray dedikodularını dinlemek onu esnetiyordu. En muhteşem müzikler, en heyecan verici sihirbazlık gösterileri onu uyutuyordu. Yanında dans eden genç ve güzel bir çifti izlemek onu üzüyordu ve üzülmekten nefret ederdi.

Ve böylece bir yaz öğleden sonrası en yakın arkadaşlarını etrafına topladı ve onlara şöyle dedi: "Partilerimin benden başka herkesi eğlendirdiğini giderek daha fazla fark ediyorum. Uzun yaşamımın sırrı, benim için hiçbir şeyin sıkıcı olmamasıdır. Hayatım boyunca gördüğüm her şey ilgimi çekti ve daha fazlasını görmek için sabırsızlandım. Ama sıkılmaya dayanamıyorum ve sıkılmayı beklediğim partilere gitmeyeceğim, özellikle de kendi partimse. Bu nedenle, bir sonraki baloma, kendim dahil hiç kimsenin sıkıcı bulmayacağından emin olduğum tek konuğu davet edeceğim. Dostlarım, bir sonraki partimin onur konuğu Ölüm'ün ta kendisi olacak!"

Genç bir şair bunun harika bir fikir olduğunu düşündü, ancak diğer arkadaşları dehşete kapıldı ve ondan uzaklaştı. Ölmek istemiyorlardı, ona yalvardılar. Ölüm onlar için hazır olduğunda gelecekti; neden onu belirlenen saatten önce davet etsin ki?

yakında gelecek olan? Ama Leydi Neville, "Kesinlikle. Eğer Ölüm partimin olduğu gece herhangi birimizi almayı planladıysa, davet edilse de edilmese de gelecektir. Ama eğer hiçbirimiz ölmeyeceksek, o zaman Ölüm'ün aramızda olması çok hoş olur diye düşünüyorum; hatta eğer keyfi yerindeyse küçük bir numara bile yapabilir. Ve Ölüm'le birlikte bir partiye katıldığımızı söyleyebildiğimizi düşünün! Tüm Londra bizi kıskanır, tüm İngiltere!"

Bu fikir arkadaşlarının hoşuna gitmeye başlamıştı ama Londra'da çok yeni olan genç bir lord çekingen bir tavırla, "Ölüm çok meşgul. Ya yapacak işleri varsa ve davetinizi kabul edemezse?"

"Hiç kimse benim bir davetimi reddetmemiştir," dedi Leydi Neville, "Kral bile." Ve genç lord onun partisine davet edilmemişti.

O anda oturdu ve davetiyeyi yazdı. Arkadaşları arasında Ölüm'e nasıl hitap etmeleri gerektiği konusunda bazı anlaşmazlıklar vardı. "Lord Hazretleri Ölüm" onu sadece bir vikont ya da baron seviyesine yerleştiriyor gibiydi. "Ölüm Hazretleri" daha çok kabul gördü ama Leydi Neville bunun ikiye bölünmüş bir ifade olduğunu söyledi. Ayrıca Ölüm'den "Majesteleri" diye bahsetmek onu İngiltere Kralı'na eşit kılmak anlamına geliyordu ki Leydi Neville bile buna cesaret edemezdi. Sonunda herkesin ondan "Ölüm Hazretleri" olarak bahsetmesine karar verildi ve bu da neredeyse herkesi memnun etti.

Hem İngiltere'nin en atılgan süvarisi hem de en zarif tıraşçısı olarak tanınan Yüzbaşı Compson, "Her şey çok güzel ama bu davet Ölüm'e nasıl ulaşacak? Burada onun nerede yaşadığını bilen var mı?"

"Ölüm şüphesiz Londra'da yaşıyor," dedi Leydi Neville, "önemli herkes gibi, ama muhtemelen yazları Deauville'e gidiyordur. Aslında Ölüm benim evime oldukça yakın bir yerde yaşıyor olmalı. Burası Londra'nın en iyi bölgesi ve Ölüm kadar önemli birinin başka bir yerde yaşaması beklenemez. Durup düşündüğümde, daha önce sokakta karşılaşmamış olmamız gerçekten çok garip."

Arkadaşlarının çoğu onunla aynı fikirdeydi ama adı David Lorimond olan şair haykırdı: "Hayır leydim, yanılıyorsunuz! Ölüm fakirlerin arasında yaşar. Ölüm bu şehrin en iğrenç, en karanlık sokaklarında yaşıyor,

pis kokan, sıçanlarla dolu bir izbede-" Burada durdu, çünkü kısmen Leydi Neville hoşnutsuzluğunu belirtmişti, kısmen de böyle bir kulübenin içine hiç girmedığı ya da nasıl koktuğunu merak etmediği için. "Ölüm yoksulların arasında yaşıyor," diye devam etti, "ve her gün onları ziyarete geliyor, çünkü o onların tek dostu."

Leydi Neville ona genç lordla konuştuğu gibi soğuk bir şekilde cevap verdi. "Onlarla uğraşmak zorunda kalabilir David, ama onları yoldaş olarak aradığını hiç sanmıyorum. Yoksulları birey olarak görmenin onun için de benim için olduğu kadar farklı bir kült olduğuna eminim. Ne de olsa ölüm bir asilzadedir."

Lordlar ve leydiler arasında Ölüm'ün en az kendilerinininki kadar iyi bir mahallede yaşadığına dair gerçek bir tartışma yoktu, ancak hiçbiri Ölüm'ün sokağının adını bilmiyor gibiydi ve hiç kimse Ölüm'ün evini görmemişti.

"Eğer bir savaş olsaydı," dedi Yüzbaşı Compson, "Ölümü bulmak kolay olurdu. Onu gördüm, biliyorsunuz, hatta onunla konuştum, ama bana hiç cevap vermedi."

"Çok doğru," dedi Leydi Neville. "Ölüm her zaman önce konuşmalıdır. Siz pek doğru bir insan değilsiniz Kaptan," dedi ama her kadının yaptığı gibi ona gülümsedi.

Sonra aklına bir fikir geldi. "Anladığım kadarıyla kuaförümün hasta bir çocuğu var," dedi. "Dün bana bundan bahsediyordu, sesi çok sıkıcı ve umutsuz geliyordu. Onu çağırtacağım ve davetiyeyi ona vereceğim, o da çocuğu almaya geldiğinde davetiyeyi Ölüm'e verebilir. Biraz alışılmadık, kabul ediyorum, ama başka bir yol göremiyorum."

"Ya reddederse?" diye sordu yeni evlenmiş bir lord.

"Neden reddetsin ki?" diye sordu Leydi Neville.

Genel onayın ortasında bunun zalimce ve kötü bir şey olduğunu haykıran yine şairdi. Ama Leydi Neville ona masumca, "Neden David?" diye sorunca sustu.

Böylece kuaför çağrıldı ve karşılarında durduğunda, gergin bir şekilde gülümseyerek ve bu kadar çok büyük lordla aynı odada olduğu için ellerini iki yana açarak, Leydi Neville ona kendisinden istenen görevi söyledi. Ve her zaman olduğu gibi haklıydı, çünkü adam reddetmedi. Sadece davetiyeyi eline aldı ve izin istedi.

İki gün boyunca geri dönmedi, ama döndüğünde çağrılmadan Leydi Neville'e kendini tanıttı ve ona küçük beyaz bir zarf verdi. "Ne kadar naziksiniz, çok teşekkür ederim," diyerek zarfı açtı ve içinde şu sözcüklerden başka hiçbir şey yazmayan sade bir kartvizit buldu: *Ölüm, Leydi Neville'in balosuna katılmaktan memnuniyet duyacaktır.*

"Bunu sana ölüm mü verdi?" diye sordu kuaföre hevesle. "Nasıl biriydi?" Ama kuaför kıpırdamadan durdu, ona baktı ve hiçbir şey söylemedi. Kadın cevap beklemeden bir düzine hizmetçiyi yanına çağırdı ve koşup arkadaşlarını çağırmaalarını söyledi. Onları beklerken odada bir aşağı bir yukarı volta atarken tekrar sordu: "Ölüm nasıl bir şey?" Kuaför cevap vermedi.

Arkadaşları geldiğinde, küçük kartı heyecanla elden ele dolaştırdılar, ta ki kart onların yüzünden oldukça lekelenip bükülene kadar.

ngers. Ancak hepsi de, mesajının ötesinde, bunda özellikle olağandışı bir şey olmadığını kabul etti. Dokunulduğunda ne sıcak ne de soğuktu ve üzerine sinmiş olan az miktardaki koku da oldukça hoştu. Herkes bunun çok tanıdık bir koku olduğunu söyledi ama kimse buna bir isim veremedi. Şair ona leylakları anımsattığını ama tam olarak anımsatmadığını söyledi.

Ancak kimsenin fark etmediği bir şeye dikkat çeken Yüzbaşı Compson oldu. "El yazısının kendisine bakın," dedi. "Hiç bundan daha zarif bir şey gördünüz mü? Harfler kuşlar kadar hafif görünüyor. Sanırım Ölüm'den O'nun Bu'su ve O'nun Şu'su diye bahsederek zamanımızı boşa harcadık. Bu notu bir kadın yazmış."

Sonra bir kargaşa ve büyük bir gevezelik oldu ve herkesin "Evet, Tanrım!" diye haykırabilmesi için kartın tekrar elden ele dolaştırılması gerekti. Şairin sesi gürültünün içinden yükseldi ve şöyle dedi: "Düşündüğünüzde bu çok doğal. Ne de olsa Fransızlar *la mort* der. Bayan Ölüm. Ölümün bir kadın olmasını tercih ederdim."

"Ölüm büyük siyah bir ata biner," dedi Yüzbaşı Compson usulca, "ve aynı renkte bir zırh giyer. Ölüm çok uzun boylu, herkesten daha uzun. Savaş alanında gördüğüm, herhangi bir asker gibi sağa sola saldıran bir kadın değildi. Belki de kuaför bunu kendisi ya da kuaförün karısı yazmıştır."

Ancak kuaför konuşmayı reddetti, etrafına toplanıp notu kimin verdiğini söylemesi için yalvardılar. İlk başta ona her türlü ödülü vaat ettiler ve daha sonra da bunu yapmakla tehdit ettiler.

ona korkunç şeyler söyledi. "Bu kartı sen mi yazdın?" diye soruldu ve "Kim yazdı o zaman? Yaşayan bir kadın mıydı? Gerçekten Ölüm müydü? Ölüm sana bir şey söyledi mi? Ölüm olduğunu nasıl anladın? Ölüm bir kadın mı? Hepimizi aptal yerine koymaya mı çalışıyorsun?"

Kuaförden tek bir kelime bile çıkmadı ve sonunda Leydi Neville hizmetkârlarını çağırarak onu kırbaçlatıp sokağa attırdı. Onu götürürlerken ne ona baktı ne de bir ses çıkardı.

Elini sallayarak arkadaşlarını susturan Leydi Neville, "Balo bu geceden iki hafta sonra gerçekleşecek. Bırakın Ölüm istediği gibi gelsin, ister erkek, ister kadın ya da tuhaf, cinsiyetsiz bir yaratık olarak." Sakince gülümsedi. "Ölüm pekâlâ bir kadın olabilir," dedi. "Ölüm'ün şeklinden eskisi kadar emin değilim ama Ölüm'den de daha az korkuyorum. Bana mektup yazmak için tüy kalem kullanabilen herhangi bir şeyden korkmak için çok yaşıyım. Şimdi eve git ve balo için hazırlıklarını yaparken uşaklarına da bundan bahset ki haberi tüm Londra'ya yaysınlar. Bilinsin ki bu gece dünyada hiç kimse ölmeyecek, çünkü Ölüm Leydi Neville'in balosunda dans edecek."

Sonraki iki hafta boyunca Leydi Neville'in büyük evi, hizmetkârlar baloya hazırlanmak için çekiçle dövdükçe, fırçaladıkça, cilaladıkça ve boyadıkça, fırtınaya tutulmuş yaşlı bir ağaç gibi sallandı, inledi ve gıcırdadı. Leydi Neville eviyle her zaman gurur duymuştu ama balo yaklaştıkça, evinin kendisinden daha zengin ve güçlü insanların evlerini ziyaret etmeye alışkın olan Ölüm için yeterince görkemli olmayacağından korkmaya başladı. Ölüm'ün küçümsemesinden korktuğu için gece gündüz çalışarak hizmetçilerinin hazırlıklarını denetledi. Perdeler ve halılar temizlenmeli, altın ve gümüş eşyalar karanlıkta kendi kendilerine parlayana kadar cilalanmalıydı. Balo salonuna bir şelale gibi inen büyük merdiven o kadar sık yıkanıyor ve ovuluyordu ki, üzerinde kaymadan yürümek neredeyse imkansızdı. Balo salonuna gelince, bir insandan daha uzun olan cam avizeyi ve on dört küçük lambayı cilalayanları saymazsak, düzgün bir şekilde temizlemek için otuz iki hizmetçinin aynı anda çalışması gerekiyordu. Ve işleri bittiğinde, kadın onlara her şeyi baştan yaptırıyordu.

Herhangi bir yerde toz ya da kir gördüğü için değil, Ölüm'ün göreceğinden emin olduğu için.

Kendisine gelince, yuva elbisesini seçti ve yıkanmasıyla bizzat ilgilendi. Başka bir kuaför çağırdı ve saçlarını eski zamanların tarzında yapmasını istedi; böylece Ölüm'e yaşının tadını çıkaran bir kadın olduğunu, genç ve güzel olanları taklit etmeye gerek duymadığını göstermek istiyordu. Balo günü boyunca aynasının karşısında oturdu, normal allık, göz farı ve pudra dokunuşlarının ötesinde pek makyaj yapmadı ama doğuştan sahip olduğu zayıf ve yaşlı yüzüne bakarak Ölüm'e nasıl görüneceğini merak etti. Kâhyası ondan şarap seçimini onaylamasını istedi ama onu gönderdi ve giyinip konuklarıyla buluşmak üzere aşağı inme vakti gelene kadar aynasının başında kaldı.

Herkes erkenden gelmişti. Leydi Neville pencereden dışarı baktığında evinin yolunun at arabaları ve atlarla dolu olduğunu gördü. "Her şey büyük bir cenaze alayına benziyor," dedi. Uşak, yankılanan balo salonuna konuklarının isimlerini haykırdı. "Yüzbaşı Henry Compson, Majestelerinin Süvari Birliği! Bay David Lorimond! Lord ve Leydi Torrance!" (Onlar sadece üç ay önce evlenmiş olan en genç çiftti). "Sir Roger Harbison! Kontes della Candini!" Leydi Neville hepsinin elini öpmesine izin verdi ve onlara hoş geldiniz dedi.

Dans için çalmaları için bulabildiği en iyi müzisyenleri tutmuştu ama onun işaretiyle çalmaya başlamalarına rağmen ne bir çift salona adım attı ne de genç bir lord ona yaklaşıp ilk dans onurunu talep etti. Gözlerini balo salonunun kapısına dikmiş, ışıltılar saçarak ve mırıldanarak bir arada dolanıyorlardı. Ne zaman bir arabanın takırdayarak yola çıktığını duysalar, biraz daha kıpırdanıyor ve birbirlerine yaklaşıyor gibiydiler; uşak ne zaman başka bir konuğun geldiğini duyursa, hepsi usulca iç geçiriyor ve rahatlamış bir şekilde ayaklarının üzerinde biraz sallanıyorlardı.

"Korkuyorlarsa neden partime geldiler?" Leydi Neville kendi kendine küçümseyerek mırıldandı. "Ölümle karşılaşmaktan korkmuyorum. Sadece Ölüm'ün evimin ihtişamından ve şaraplarımın güzelliğinden etkilenmesini istiyorum. Buradaki herkesten daha erken öleceğim ama korkmuyorum."

Ölümün gece yarısına kadar gelmeyeceğinden emin, konuklarının arasında dolaşıyor, onları duymayacaklarını bildiği sözleriyle değil, sanki ürkmüş atlarmış gibi sesinin tonuyla sakinleştirmeye çalışıyordu. Ama yavaş yavaş onların gerginliği kendisine de bulaştı: ne zaman otursa hemen ayağa kalkıyor, hiçbirini bitirmeden bir düzine kadeh şarabın tadına bakıyor ve sürekli mücevherli saatine bakıyor, önce gece yarısını hızlandırmak ve bekleyişi sona erdirmek istiyor, sonra da sanki geceyi uzaklaştırıp güneşi gökyüzünde geriye doğru sürükleyecekmiş gibi saatin kadrani başparmağıyla kaşıyordu. Gece yarısı olduğunda, o da diğerleriyle birlikte ayakta duruyor, ağzından nefes alıyor, ayak ayak üstüne atıyor, çakılların arasında dönen araba tekerleklerinin sesini dinliyordu.

Saat gece yarısını vurmaya başladığında herkes, hatta Leydi Neville ve cesur Kaptan Compson bile irkilerek küçük bir çığlık attı ve sonra tekrar sessizliğe bürünerek saatin çalışını dinlemeye koyuldu. Üst kattaki daha küçük saatler de çalmaya başladı. Leydi Neville'in kulakları acıdı. Balo salonundaki aynada kendini gördü, gri yüzü sanki nefes nefese kalmış gibi tavana dönüktü ve şöyle düşündü: "Ölüm bir kadın olacak, bir erkek kadar uzun ve güçlü, iğrenç, yaşlı bir kocakarı. Ve en korkunç şey de benim yüzüme sahip olması olacak." Bütün saatler durdu ve Leydi Neville gözlerini kapadı.

Ancak etrafındaki fısıltıların farklı bir tona büründüğünü, korkunun rahatlama ve belli bir üzüntüyle kaynaştığını duyduğunda onları tekrar açtı. Çünkü garaj yolunda yeni bir araba durmuyordu. Ölüm gelmemiştir.

Gürültü yavaş yavaş arttı; orada burada insanlar gülmeye başladı. Leydi Neville, genç Lord Torrance'ın karısına şöyle dediğini duydu: "İşte sevgilim, sana korkacak bir şey olmadığını söylemiştim. Hepsi bir şakaydı."

"Mahvoldum," diye düşündü Leydi Neville. Kahkahalar artıyordu; saatlerin çınlaması gibi vuruşlar halinde kulaklarına çarpıyordu. "Öyle büyük bir balo vermek istiyordum ki, davet edilmeyenler

tüm şehrin önünde rezil olacaktım ve bu benim ödölüm. Mahvoldum ve bunu hak ediyorum."

Şair Lorimond'a dönerek, "Benimle dans et David," dedi. Müzisyenlere işaret etti, onlar da hemen çalmaya başladılar. Lorimond tereddüt edince, "Şimdi benimle dans et. Başka bir şansın olmayacak. Bir daha asla parti vermeyeceğim."

Lorimond selam verdi ve onu dans salonuna götürdü. Konuklar onlar için ayrıldı ve kahkahalar bir an için kesildi ama Leydi Neville kahkahaların yakında yeniden başlayacağını biliyordu. "Bırakalım gülsünler," diye düşündü. "Hepsi titrerken ben ölümden korkmadım. Onların kahkahalarından neden korkayım ki?" Ama gözlerinin ince kapaklarında bir sızı hissetti ve Lorimond'la dans etmeye başlarken onları bir kez daha kapattı.

Ve sonra, aniden, evin dışındaki tüm at arabası atları yüksek sesle kişnedi, sadece bir kez, misafirlerin gece yarısı bağıracağı gibi. Çok sayıda at vardı ve tek bir selamları o kadar gürültülüydü ki odadaki herkes anında sessizleşti. Kapıyı açmaya giden uşağın ağır adımlarını duydular ve evin içine süzülen serin esintiyi hissetmiş gibi ürperdiler. Sonra hafif bir ses duydular: "Geç mi kaldım? Oh, çok özür dilerim. Atlar yoruldu," dediğini duydular ve uşak onu anons etmek için tekrar içeri giremeden, beyaz elbiseli güzel bir genç kız balo salonunun kapısından içeri zarif bir adım attı ve gülümseyerek orada durdu.

On dokuz yaşından fazla olamazdı. Saçları sarıydı ve uzun tutmuştu. Kalın bir şekilde çıplak omuzlarına dökülen saçları, koyu altın rengi bir denizden yükselen iki kireçtaşı adası gibi sıcak bir şekilde parlıyordu. Yüzünün alın ve elmacık kemikleri geniş, çenesi dardı ve teni o kadar berraktı ki, oradaki hanımların çoğu -Lady Neville de bunlardan biriydi- merakla kendi yüzlerine dokundular ve sanki kendi tenleri burunlarını tırmalamış gibi ellerini hemen geri çektiler. Diğer kadınların ağızlarının kırmızı, turuncu ve hatta mor olduğu yerde onun ağzı solgundu. Modaya göre daha kalın ve daha düz olan kaşları, genç yüzünün derinliklerine yerleşmiş ve o kadar siyah, o kadar tavizsiz siyah olan koyu, sakın gözlerinin üzerinde birleşiyordu ki, orta yaşlı bir lordun orta yaşlı karısı, "Sanırım çingene dokunuşu var," diye mırıldandı.

"Ya da daha kötü bir şey," diye önerdi kocasının metresi.

"Sessiz ol!" Leydi Neville niyetlendiğinden daha yüksek sesle konuştu ve kız dönüp ona baktı. Kız gülümsedi ve Leydi Neville de gülümsemeye çalıştı ama ağzı çok sert görünüyordu. "Hoş geldiniz," dedi. "Hoş geldiniz, leydim Ölüm."

Kız yaşlı kadının elini tutup ona reverans yaptığında, bir dalga gibi tek bir hareketle alçalıp yükseldiğinde, lordlar ve leydiler arasında bir iç çekiş hışırdadı. "Siz Leydi Neville'siniz," dedi. "Beni davet ettiğiniz için çok teşekkür ederim." Aksanı da parfümü kadar hafif ve neredeyse tanıdıktı.

"Geç kaldığım için lütfen beni bağışlayın," dedi içtenlikle. "Çok uzaklardan gelmek zorunda kaldım ve atlarım çok yorgun."

"Seyis onları ovacak," dedi Leydi Neville, "ve isterseniz onları besleyecek."

Kız hemen, "Hayır," diye cevap verdi. "Lütfen ona atların yanına gitmemesini söyle. Onlar gerçek at değiller ve çok kurnazlar."

Bir hizmetkârdan bir kadeh şarap aldı ve yavaşça içti, yumuşak ve memnun bir şekilde iç geçirdi. "Ne güzel şarap," dedi. "Ve ne kadar güzel bir eviniz var."

"Teşekkür ederim," dedi Leydi Neville. Dönmeden, odadaki her kadının ona imrendiğini hissedebiliyor, yağmurun yaklaştığını her zaman hissettiği gibi bunu da hissedebiliyordu.

"Keşke burada yaşasaydım," dedi Ölüm alçak, tatlı sesiyle. "Bir gün yaşayacağım."

Sonra Leydi Neville'in buza dönmüş gibi hareketsiz kaldığını görünce elini yaşlı kadının koluna koyarak, "Ah, özür dilerim, çok özür dilerim. Çok zalimim ama asla öyle olmak istemedim. Lütfen beni affedin, Leydi Neville. Misafirliğe alışık değilim ve böyle aptalca şeyler yapıyorum. Lütfen beni affedin."

Elini Leydi Neville'in kolunda herhangi bir genç kızın eli kadar hafif ve sıcak hissetti ve gözleri o kadar çekiciydi ki Leydi Neville, "Yanlış bir şey söylemediniz. Siz benim misafirim olduğunuz sürece evim sizindir."

"Teşekkür ederim," dedi Ölüm ve o kadar ısıltılı gülümsedi ki, müzisyenler Leydi'den hiçbir işaret gelmeden kendi başlarına çalmaya başladılar.

Neville. Onları durduracaktı ama Ölüm, "Ah, ne güzel müzik! Bırakın çalsınlar, lütfen."

Böylece müzisyenler bir gavotte çaldı ve Ölüm, açgözlü bir dehşetle kendisine bakan gözlerden utanmadan, kendi kendine usulca şarkı söyledi, beyaz elbisesini iki eliyle hafifçe kaldırdı ve küçük ayaklarıyla tereddütlü küçük okşama adımları attı. "Çok uzun zamandır dans etmemiştim," dedi hüzünle. "Nasıl yapıldığını unuttuğuma eminim."

Utangaçtı; genç lordları utandırmak için başını kaldırmıyordu, hiçbirisi onunla dans etmek için öne çıkmadı. Leydi Neville utanç ve sempati duydu, bu duyguların yıllar önce içinde yok olduğunu düşünüyordu. "Kendi balomda aşağılanacak mı?" diye düşündü öfkeyle. "Çünkü o Ölüm; dünyanın en çirkin, en iğrenç cadalozu olsaydı onunla dans etmek için can atarlardı, çünkü onlar beyefendidir ve kendilerinden ne beklendiğini bilirler. Ama ne kadar güzel olursa olsun hiçbir centilmen Ölüm'le dans etmez." Yan gözle David Lorimond'a baktı. Yüzü kızarmıştı ve Ölüm'e bakarken ellerini öyle sıkıca kavuşturmuştu ki, gözleri cam gibiydi, ama Leydi Neville koluna dokunduğunda dönmedi ve "David!" diye tısladığında onu duymamış gibi yaptı.

Sonra kır saçlı ve üniformasıyla yakışıklı Yüzbaşı Compson kalabalığın arasından çıktı ve Ölüm'ün önünde zarifçe eğildi. "Bu onuru bana bahşederseniz," dedi.

"Yüzbaşı Compson," dedi Ölüm gülümseyerek. Kolunu onun koluna koydu. "Bana soracağınızı umuyordum."

Bunu söylemeyi uygun bulmayan yaşlı kadınlar kaşlarını çattı ama Ölüm'ün umurunda bile değildi. Kaptan Compson onu sahanın ortasına götürdü ve orada dans ettiler. Ölüm ilk başta tuhaf bir şekilde zarif değildi - partnerini memnun etmek için çok endişeliydi ve ritim konusunda hiçbir fikri yok gibiydi. Yüzbaşı, Leydi Neville'in başka hiçbir erkekte görmediği bir asalet ve mizah karışımıyla hareket ediyordu, ama Ölüm'ün omzunun üzerinden ona baktığında, başka hiç kimsenin fark etmediği bir şey gördü: Yüzü ve gözleri korkudan hareketsizdi ve Ölüm'e elini kolay bir centilmenlikle uzatmasına rağmen

hafifçe eğildi. Yine de Leydi Neville'in onu hiç görmediği kadar iyi dans ediyordu.

"Ah, korumamız gereken bir itibarımız olunca böyle oluyor işte," diye düşündü. "Kaptan Compson da kendisinden bekleneni yapmalı. Umarım yakında onunla başka biri dans eder."

Ama kimse yapmadı. Yavaş yavaş diğer çiftler korkularını yenip Ölüm başka tarafa bakarken aceleyle körfeze çıktılar ama kimse Kaptan Compson'ı güzel eşinden ayırmaya çalışmadı. Her dansı birlikte yaptılar. Zamanla, orada bulunan erkeklerden bazıları ona dehşetten çok takdirle bakmaya başladı, ama o da bakışlarına karşılık verip onlara gülümsediğinde, sanki soğuk bir rüzgar onları uçurmakla tehdit ediyormuş gibi eşlerine sarıldılar.

Ona içtenlikle ve zevkle bakan birkaç kişiden biri, genellikle yalnızca karısıyla dans eden genç Lord Torrance'dı. Bir diğeri de şair Lorimond'du. Leydi Neville ile dans ederken ona şöyle dedi: "Eğer o ölümse, bu korkmuş aptallar kendilerini ne sanıyorlar? Eğer o çirkinlikse, onlar ne olmalı? Korkularından nefret ediyorum. Müstehcen."

O anda Ölüm ve Yüzbaşı dans ederek yanlarından geçtiler ve Ölüm'ün ona şöyle dediğini duydular: "Ama eğer savaşta gördüğüm gerçekten sensen, nasıl bu kadar değişebildin? Nasıl bu kadar güzelleşebildin?" Ölüm'ün kahkahası neşeli ve yumuşaktı. "Bu kadar güzel insanın arasında güzel olmanın daha iyi olabileceğini düşündüm. Korkuyordum herkesi korkutuyor ve partiyi mahvediyor."

Lorimond, Leydi Neville'e, "Herkes onun çirkin olacağını düşünüyordu," dedi. "Ben onun güzel olacağını biliyordum."

"O zaman neden onunla dans etmediniz?" Leydi Neville ona sordu. "Siz de mi korkuyorsunuz?"

"Hayır, ah, hayır," diye cevap verdi şair hızlı ve tutkulu bir şekilde. "Çok yakında onu dansa kaldıracam. Sadece ona biraz daha bakmak istiyorum."

Müzisyenler durmadan çaldı. Dans geceyi, akan suyun bir uçurumu aşındırdığı kadar yavaş aşındırdı. Leydi Neville'e hiçbir gece bu kadar uzun sürmemiş gibi geliyordu ama yine de ne yorulmuş ne de sıkılmıştı. Karısıyla sanki o gece yeni tanışmışlar gibi dans eden Lord Torrance ve tabii ki Yüzbaşı Compson dışında oradaki her erkekle dans etti. Bir keresinde elini kaldırdı ve Ölüm'ün altın rengi saçlarına hafifçe dokundu. Çarpıcı bir adamdı.

Yine de bu kadar güzel bir kız için uygun bir eşti ama Leydi Neville onun yanından her geçişinde yüzüne bakıyor ve herkesin bildiğinden daha yaşlı olduğunu fark ediyordu.

Ölümün kendisi oradaki en ge kızıdan bile daha ge görünüyordu. Balodaki hiçbir kadın şu anda ondan daha iyi dans etmiyordu, gerçi Leydi Neville'in beceriksizliğinin hangi noktada yerini hareketlerinin akıcı tatlılığına bıraktığını hatırlaması zordu. Gülümsüyor ve gözüne çarpan herkese sesleniyordu ve hepsini isimleriyle tanıyordu; sürekli şarkı söylüyor, dans melodilerine kelimeler uyduruyordu, anlamsız kelimeler, anlamsız sesler ve yine de herkes nedenini bilmeden onun yumuşak sesini duymak için can atıyordu. Ve bir vals sırasında, dans ederken kendisine daha fazla özgürlük sağlamak için elbisesinin arka ucunu yakaladığında, Leydi Neville'e durgun bir akşam denizinde küçük bir yelkenli tekne gibi hareket ediyormuş gibi geldi.

Leydi Neville, Leydi Torrance'ın Kontes della Candini ile öfkeyle tartıştığını duydu. "lm olması umurumda değil, benden daha yaşlı değil, olamaz!"

"Saçmalık," dedi Kontes, başka hiçbir kadına karşı cömert davranmayı göze alamazdı. "Yirmi sekiz, otuz yaşında, eğer bir saatlikse. Ve o elbise, giydiği o gelinlik, gerçekten!"

"Aşağılık," dedi baloya Kaptan Compson'ın özgürce kabul ettiği metresi olarak gelen kadın. "Tatsız. Ama insan ölüm'den lezzet beklememeli, sanırım." Leydi Torrance ağlayacakmış gibi baktı.

"lm kıskanıyorlar," dedi Leydi Neville kendi kendine. "Ne tuhaf. Ben onu kıskanmıyorum, hem de hiç. Ve ondan hiç korkmuyorum." Kendisiyle çok gurur duyuyordu.

Sonra, çalmaya başladıkları gibi, müzisyenler beklenmedik bir şekilde durdular. Enstrmanlarını kaldırmaya başladılar. Ani sessizlikte lm, Kaptan Compson'dan uzaklaştı ve perdeleri iki eliyle iterek uzun pencerelerden birinden dışarı bakmaya koştu. "Bakın!" dedi, sırtı onlara dönükken. "Gelin ve bakın. Gece neredeyse bitmek üzere."

Yaz gökyüzü hâlâ karanlıktı ve doğu ufku gökyüzünün geri kalanından sadece bir ton daha açıktı ama yıldızlar kaybolmuş ve evin yakınındaki ağaçlar yavaş yavaş belirginleşmeye başlamıştı. Ölüm

yüzünü pencereye dayadı ve diğer konukların zar zor duyabileceği kadar yumuşak bir sesle, "Artık gitmeliyim," dedi.

"Hayır," dedi Leydi Neville ve konuştuğunun hemen farkına varmadı. "Bir süre daha kalmalısınız. Balo sizin onurunuza verildi. Lütfen kalın."

Ölüm iki elini de ona uzattı ve Leydi Neville gelip ellerini kendi ellerinin arasına aldı. "Harika vakit geçirdim," dedi nazikçe. "Böyle bir baloya gerçekten davet edilmenin nasıl bir duygu olduğunu tahmin edemezsiniz, çünkü hayatınız boyunca bu tür balolara katıldınız. Biri senin için diğeri gibi, ama benim için farklı. Beni anlıyor musunuz?" Leydi Neville sessizce başını salladı. "Bu geceyi sonsuza dek hatırlayacağım," dedi Ölüm.

"Kal," dedi Kaptan Compson. "Biraz daha kal." Elini Ölüm'ün omzuna koydu ve o da gülümseyerek yanağını omzuna yasladı. "Sevgili Yüzbaşı Compson," dedi. "Benim ilk gerçek yığıdım. Benden hâlâ bıkmadınız mı?"

"Asla," dedi. "Lütfen kal."

"Dur," dedi Lorimond ve o da ona dokunmak üzereydi. "Kal. Seninle konuşmak istiyorum. Sana bakmak istiyorum. Eğer kalırsan seninle dans edeceğim."

"Ne kadar çok takipçim var," dedi Ölüm hayretle. Bir elini Lorimond'a doğru uzattı ama Lorimond ondan geri çekildi ve sonra

utanç içinde. "Bir asker ve bir şair. Kadın olmak ne kadar harika. Ama neden benimle daha önce konuşmadınız, ikiniz de? Artık çok geç. Artık gitmeliyim."

"Lütfen kalın," diye fısıldadı Leydi Torrance. Cesaretlenmek için kocasının elini tuttu. "İkimiz de sizin çok güzel olduğunuzu düşünüyoruz."

Kız nazikçe, "Çok nazik Leydi Torrance," dedi. Tekrar pencereye döndü, hafifçe dokundu ve pencere açıldı. Serin şafak havası balo salonuna hücum etti, yağmurla tazelenmişti ama şimdiden üzerinden geçtiği Londra sokaklarının hafif kokusunu alıyordu. Kuş seslerini ve Ölüm'ün atlarının garip, sert kişnemelerini duydular.

"Kalmamı istiyor musunuz?" diye sordu. Soru ne Leydi Neville'e, ne Yüzbaşı Compson'a, ne de hayranlarından birine değil, hepsinden uzakta duran Kontes della Candini'ye yöneltildi,

Kendine sarıldı ve küçük bir kızgınlık şarkısı mırıldandı. Ölüm'ün kalmasını hiç istemiyordu ama diğer tüm kadınların Ölüm'ün güzelliğini kıskandığını düşünmesinden korkuyordu ve bu yüzden, "Evet, tabii ki istiyorum," dedi.

"Ah," dedi Ölüm. Neredeyse fısıldıyordu. "Ve sen," dedi başka bir kadına, "kalmamı istiyor musun? Arkadaşlarından biri olmamı istiyor musun?"

"Evet," dedi kadın, "çünkü çok güzelsiniz ve gerçek bir hanımefendisiniz."

"Ve sen," dedi Ölüm bir adama, "ve sen," dedi bir kadına, "ve sen," dedi bir başka adama, "kalmamı istiyor musunuz?" Ve hepsi cevap verdi, "Evet, Leydi Ölüm, istiyoruz."

"O halde beni istiyor musunuz?" diye haykırdı sonunda hepsine. "Aranızda yaşamamı, sizden biri olmamı ve artık Ölüm olmamamı istiyor musunuz? Evlerinizi ziyaret etmemi ve tüm partilerinize gelmemi istiyor musunuz? Benimkiler yerine sizinkiler gibi atlara binmemi, sizin giydiğiniz türden elbiseler giymemi ve sizin söyleyeceğiniz şeyleri söylememi ister misiniz? İçinizden biri benimle evlensin, geri kalanınız düğünümde dans etsin ve çocuklarıma hediyeler getirsin mi? İsteddiğiniz bu mu?"

"Evet," dedi Leydi Neville. "Burada kal, benimle kal, bizimle kal."

Ölüm'ün sesi yükselmeksizin daha net ve daha yaşlı bir hal almıştı; bu kadar genç bir kız için fazla yaşlı bir ses, diye düşündü Leydi Neville. "Emin ol," dedi Ölüm. "Ne istediğinizden emin olun, çok emin olun. Hepiniz kalmamı mı istiyorsunuz? Eğer içinizden biri bana hayır, git derse, o zaman hemen gitmeli ve bir daha dönmemeliyim. Emin olun. Hepiniz beni istiyor musunuz?"

Ve oradaki herkes hep bir ağızdan haykırdı: "Evet! Evet, bizimle kalmalısın. O kadar güzelsin ki gitmene izin veremeyiz."

"Yorulduk," dedi Kaptan Compson.

"Biz körüz," dedi Lorimond ve ekledi, "özellikle de şiire karşı."

Lord Torrance sessizce, "Korkuyoruz," dedi ve karısı onun koluna girerek, "İkimiz de," dedi.

"Sıkıcı ve aptalız," dedi Leydi Neville, "ve faydasızca yaşıyoruz. Bizimle kalın Leydi Ölüm."

Sonra Ölüm tatlı ve ışıltılı bir şekilde gülümseyerek öne doğru bir adım attı ve sanki bir gökten aralarına inmiş gibiydi.

büyük bir yükseklik. "Pekâlâ," dedi. "Seninle kalacağım. Artık Ölüm olmayacağım. Bir kadın olacağım."

Kimsenin ağzını açtığı görülmese de oda derin bir iç çekişle doluydu. Kimse kıpırdamadı, çünkü altın saçlı kız Ölüm'dü ve atları hala dışarıda onun için kişniyordu. Oradakilerin gördüğü en güzel kız olmasına rağmen kimse ona uzun süre bakamadı.

"Ödenmesi gereken bir bedel var," dedi. "Her zaman bir bedel vardır. İçinizden biri benim yerime Ölüm olmalı, çünkü dünyada sonsuza dek Ölüm olmalı. Kimse seçecek mi? Burada kendi özgür iradesiyle Ölüm olacak biri var mı? Çünkü ancak bu şekilde insan bir kız olabilirim."

Kimse konuşmadı, hiç kimse konuşmadı. Ama yavaşça ondan uzaklaştılar, tıpkı yakalamaya çalıştığınızda kumsaldan denize doğru geri kayan dalgalar gibi. Kontes della Candini ve arkadaşları sessizce kapıdan çıkıp gideceklerdi ama Ölüm onlara gülümsedi ve oldukları yerde kaldılar. Kaptan Compson kendini açıklayacakmış gibi ağzını açtı ama hiçbir şey söylemedi. Leydi Neville kımıldamadı.

"Hiç kimse," dedi Ölüm. Nger'ıyla bir küpe dokundu ve o da memnun bir kedi gibi çömelip kalktı. "Hiç kimse," dedi. "O zaman seçim yapmalıyım ve bu adil, çünkü Ölüm olma yolum bu. Ben hiçbir zaman Ölüm olmak istemedim ve sizlerden biri olmamı istemeniz beni çok mutlu ediyor. Beni isteyecek insanları uzun süre aradım. Şimdi sadece yerime geçecek birini seçmem gerekiyor ve bu iş tamam. Çok dikkatli seçeceğim."

"Ah, ne kadar aptalmışsınız," dedi Leydi Neville kendi kendine. "Çok aptalmışsınız." Ama yüksek sesle bir şey söylemedi; sadece ellerini kavuşturup genç kıza baktı ve belli belirsiz, eğer bir kıızı olsaydı, onun Ölüm Hanım'a benzemesinden büyük memnuniyet duyacağını düşündü.

"Kontes della Candini," dedi Ölüm düşünceli bir sesle ve kadın çığlık atmak için nefesini tutamadığı için küçük bir korku ciyaklaması çıkardı. Ama Ölüm güldü ve "Hayır, bu aptalca olur" dedi. Başka bir şey söylemedi, ama ondan sonra uzun bir süre

Kontes, Ölüm olarak seçilmediği için aşağılanmışlık duygusuyla yanıp tutuşuyordu.

"Kaptan Compson değil," diye mırıldandı Ölüm, "çünkü o Ölüm olamayacak kadar nazik ve bu onun için çok zalimce olur. Ölmeyi o kadar çok istiyor ki." Kaptan'ın yüzündeki ifade değişmedi ama elleri titremeye başladı.

"Lorimond değil," diye devam etti kız, "çünkü hayat hakkında çok az şey biliyor ve ben onu seviyorum." Şair irkildi, bembeyaz oldu ve sonra tekrar pembeleşti. Bir dizinin üzerine beceriksizce çökecekmiş gibi yaptı, ama bunun yerine kendini dikleştirdi ve olabildiğince Kaptan Compson gibi durdu.

"Torrance'lar değil," dedi Ölüm, "Lord ve Leydi Torrance asla, çünkü ikisi de Ölüm olmaktan gurur duymayacak kadar başka bir insanı önemsiyorlar." Ama Leydi Torrance'ın üzerinde bir süre duraksadı, karanlık ve meraklı gözleriyle ona baktı. "Ben de Ölüm olduğumda senin yaşındaydım," dedi sonunda. "Tekrar senin yaşımda olmanın nasıl bir şey olacağını merak ediyorum. Çok uzun zamandır Ölüm'üm ben." Leydi Torrance titredi ve konuşmadı.

Ve sonunda Ölüm sessizce, "Leydi Neville," dedi. "Buradayım," diye cevap verdi Leydi Neville.

"Sanırım bir tek sen varsın," dedi Ölüm. "Sizi seçiyorum, Leydi Neville."

Leydi Neville yine her konuğun usulca iç çektiğini duydu ve sırtı hepsine dönük olmasına rağmen, ne kendileri ne de sevdikleri biri seçilmediği için rahatlayarak iç çektiklerini biliyordu. Leydi Torrance küçük bir itiraz çığlığı attı, ama Leydi Neville, Ölüm hangi seçimi yaparsa yapsın onun da haykıracağını biliyordu. Kendisinin sakince, "Onur duydum," dediğini duydu. Ama benden daha layık biri yok muydu?"

"Bir tane bile değil," dedi Ölüm. "İnsan olmaktan bu kadar bıkmış kimse yok, hayatta olmanın ne kadar anlamsız olduğunu daha iyi bilen kimse yok. Ve burada hayatı ele alma gücüne sahip başka kimse yok" -ve tatlı ve acımasızca gülümsedi- "örneğin kuaförünüzün çocuğunun hayatı, anlamsız bir şeymiş gibi. Ölümün bir kalbi vardır, ama sonsuza dek boş bir kalptir ve bence Leydi Neville, sizin kalbiniz

Kuru bir nehir yatağı gibi, bir deniz kabuğu gibi. Ölüm olarak çok mutlu olacaksın, benden daha çok, çünkü ben Ölüm olduğumda çok gençtim."

Hafif ve sallanarak Leydi Neville'e doğru geldi, derin gözleri genişti ve doğmaya başlayan kızıl sabah güneşinin ışığıyla doluydu. Balodaki konuklar ondan uzaklaştı, ama Leydi Neville ellerini sıkıca kavradı ve Ölüm'ün küçük dans adımlarıyla kendisine doğru gelişini izledi. "Birbirimizi öpmeliyiz," dedi Ölüm. "Ben bu şekilde Ölüm oldum." Başını keyifle salladı, böylece yumuşak saçları omuzlarına döküldü. "Çabuk, çabuk," dedi. "Yeniden insan olmak için sabırsızlanıyorum."

"Hoşunuza gitmeyebilir," dedi Leydi Neville. Kendini çok sakin hissediyordu ama yaşlı kalbinin göğsünde attığını duyabiliyor ve onu parmaklarının ucunda hissedebiliyordu. "Bir süre sonra hoşunuza gitmeyebilir," dedi.

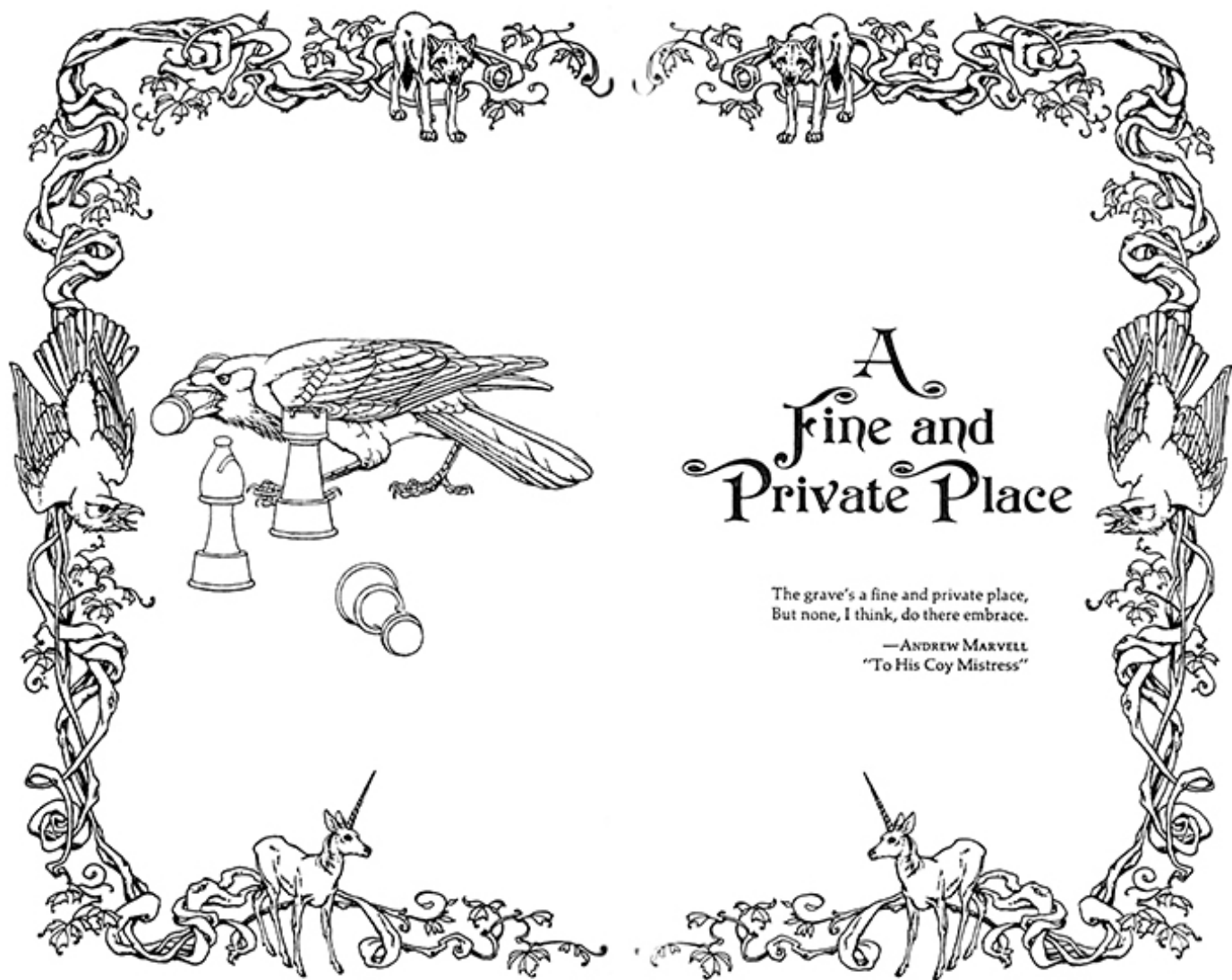
"Belki de değil." Ölüm'ün gülümsemesi şimdi ona çok yakındı. "Şu an olduğum kadar güzel olmayacağım ve belki de insanlar beni şimdiki kadar sevmeyecek. Ama bir süreliğine insan olacağım ve sonunda öleceğim. Kefaretimi ödedim."

"Ne kefareti?" diye sordu yaşlı kadın güzel kıza. "Ne yaptın sen? Neden Ölüm oldun?"

"Hatırlamıyorum," dedi Ölüm Hanım. "Ve sen de zamanla unutacaksın." Leydi Neville'den daha küçüktü ve çok daha gençti. Beyaz elbisesi içinde, Leydi Neville'in hiç sahip olmadığı, her zaman yanında olan ve kendini yaşlı ve üzgün hissettiğinde annesinin başını kolunun kıvrımında hafifçe tutan kızı olabilirdi. Şimdi Leydi Neville'in yanağını öpmek için başını kaldırdı ve bunu yaparken kulağına fısıldadı: "Ben çirkin olduğumda sen hâlâ güzel olacaksın. O zaman bana karşı nazik ol."

Leydi Neville'in arkasında yakışıklı beyefendiler ve hanımefendiler mırıldandılar ve iç çektiler, gece kıyafetleri, zarif elbiseleri içinde pervaneler gibi ses çıkardılar. "Söz veriyorum," dedi ve sonra genç bayan Ölüm'ün yumuşak, tatlı kokulu yanağını öpmek için kuru dudaklarını büzdü.

A Fine and Private Place

The grave's a fine and private place,
But none, I think, do there embrace.

—ANDREW MARVELL
"To His Coy Mistress"

BALON kuzgunu ağırlaştırdı ve dükkân sahibi neredeyse onu şarküteri kapısından çıkarken yakalayacaktı. İrtifa kazanmak için kanatlarını çılgınca çırpıyor, küçük siyah bir elektrikli vantilatör gibi görünüyordu. Bir hava akımı onu yakaladı ve gökyüzüne fırlattı. Yönünü bulmak için iki kez daire çizdi ve kuzeye doğru gitmeye başladı.

Dükkân sahibi aşağıda, ellerini kalçalarına dayamış, gökyüzünde azalan kora bakıyordu. Sonra omuz silkti ve şarküterisine geri döndü. Bu dükkân sahibi felsefesiz biri değildi ve eğer bir kuzgun şarküterinize gelip bütün bir salamı çalarsa, bunun Tanrı'nın bir işi olduğunu ya da olmadığını ve her iki durumda da bu konuda yapabileceğiniz pek bir şey olmadığını biliyordu.

Kuzgun New York'un üzerinde tembelce süzülüyor, erken gelen güneşin tüylerini ısıtmasına izin veriyordu. Bir su kamyonu Jerome Caddesi boyunca paytak paytak ilerliyor, arkasında karanlık ve ısıltılı bir cadde bırakıyordu. Birkaç taksi Fordham'ın etrafında iyi beslenmiş köpekbalıkları gibi dolaşıyordu. Metrodan iki çift çıktı ve yavaşça yürüdüler, kızlar erkeklere yaslanmıştı. Kuzgun devam etti.

Sıcak bir geceydi ve kuzgun şehrin çatılarında uyanan insanları gördü. Şafaktan hemen önce dışarı çıkan gri farelerin hepsi mahzenlerine geri dönmüştü çünkü kediler dışarıdaydı ve kaldırımları adımlıyorlardı. Sabah güvercinleri kediler geldiğinde çatılara ve pencere kenarlarına dağılmıştı, kuzgun bunun üzücü olduğunu düşündü. Daha az güvercinle de idare edebilirdi.

Yorkchester'in üzerinde her zamanki erken sis vardı ve kuzgun sisin altına düştü. Yorkchester büyük ölçüde bir sigorta şirketi tarafından inşa edilmişti ve yüzlerce aynada yansıyan pembe tuğlalı bir bina gibi görünüyordu. Yorkchester'daki evlerin hepsi on dört katlıydı ve hepsinin ön girişlerinde akordeon çalan alçıdan denizciler vardı. Arka girişlerin hepsinde mandolin çalan denizciler vardı. Denizcilerin hepsi solaktı ve şapkalarında alçıdan ponponlar vardı. Bir alışveriş merkezi, üç sinema salonu ve küçük bir meydan parkı vardı.

Bir de mezarlık vardı ve kuzgun buranın üzerine çullandı. Çok büyük bir mezarlıktı, Central Park'ın yaklaşık yarısı büyüklüğündeydi ve ağaçlarla doluydu. Fairview Avenue, Central Avenue, Oakland Avenue, Larch Street, Chestnut Street ve Elm Street adlı dolambaçlı sokaklarla özenle düzenlenmişti. Sokaklardan biri mezarlığın İtalyan bölümüne, diğeri Alman bölümüne, üçüncüsü Polonyalı bölümüne ve bu şekilde devam ediyordu, çünkü Yorkchester Mezarlığı mezhepsel değildi ama gergindi.

Kuzgun arka yoldan gelmişti ve bu yüzden salamı pençelerinde tutarak Central Avenue'den aşağı doğru ilerledi. Az ya da çok basit mezar taşları yavaş yavaş yerlerini Eski Haçlara bırakmaya başladı; haçlar da yerlerini meleklerle, melekler ağlayan meleklerle ve en sonunda da anıt mezarlara bıraktı. Aile mezarlıklarının üzerinde b u z gibi bekçi köpekleri gibi yükseldiler ve birbirlerine "Bakın! Önemli bir şey dünyayı terk etti" dediler. Beyaz mermer sütunları ve kubbeli çatılarıyla son derece Yunanlıydılar. Bir Yunanlıya Yunanlı gibi görünmeyebilirlerdi ama Yorkchester'a Yunanlı gibi görünüyordular. Anıt mezarlardan biri diğerlerinden kısa bir yolla ayrılmıştı. Eski bir binaydı, diğerleri kadar büyük ya da beyaz değildi. Sütunları tabanlarından çatlamış ve yontulmuştu ve ön kapının üzerindeki parmaklıklı ızgaralardan birinin camı kırılmıştı. Ama iki ağır kapı halkası iki aslanın ağzında tutuluyordu ve öndeki pencereden bakarsanız, vitraydaki meleği görebilirdiniz. arka duvar.

Ön kapı açıktı ve merdivenlerde terlikli, ufak tefek bir adam oturuyordu. Kuş aşağı süzülürken kuzguna el salladı ve önüne konarken, "Günaydın, günaydın," dedi. Kuzgun salamı yere bıraktı ve küçük adam hevesle uzanıp aldı. "Bütün bir salam!" dedi. "Çok teşekkür ederim."

Kuzgun biraz nefes nefese kalmıştı ve küçük adama oldukça acı bir şekilde baktı. "Mısır ekmeği yeterince iyi değildi," dedi kısık sesle. "Bernard Baruch mısır ekmeği yer, ama senin salam yemen gerekir."

"Getirmekte zorlandınız mı?" diye sordu adı Jonathan Rebeck olan küçük adam.

"Neredeyse kendimi parçalıyordum." Kuzgun homurdandı.

"Kuşlar yırtılmaz," dedi Bay Rebeck biraz tereddütle. "*Senden çok iyi bir kuş bilimci olurdu.*"

Bay Rebeck salamı yemeye başladı. "Lezzetli," dedi az sonra. "Çok yumuşak. Biraz almaz mısınız?"

"Aldırmayın," dedi kuzgun. Bay Rebeck'in ağzından bir parça salam aldı.

"Dışarısı güzel mi?" Bay Rebeck bir süre sonra sordu.

"Güzel," dedi kuzgun. "Mavi gökyüzü, parlayan güneş. Dünya yaz kokuyor."

Bay Rebeck biraz gülümsedi. "Yazı sevmiyor musun?"

Kuzgun kanatlarını hafifçe kaldırdı. "Neden yapayım ki? Her şey yolunda."

"Yazı severim," dedi Bay Rebeck. Salamından bir ısırık aldı ve ağzı doluyken, "Nefes aldığınızda tadını alabildiğiniz tek mevsim" dedi.

"Tanrım," dedi kuzgun. "Sabahın bu saatinde olmaz. Bu arada, bütün o eski kâğıt torbalardan kurtulsan iyi olur. Onları dışarıdan görebiliyorum."

Bay Rebeck, "Onları erkekler tuvaletindeki çöp sepetine atacağım," dedi.

"Hayır, yapmayacaksın. Onları ben çıkaracağım. İnsanlar merak etmeye başlar. Mezarlıkta kâğıt poşet görünce izci kızların piknik yaptığını düşünmezler. Ayrıca, orada çok fazla takılıyorsun. Seni hatırlamaya başlayacaklar."

"Hoşuma gitti," dedi Bay Rebeck. "O tuvaleti çok severim. Giysilerimi orada yıkıyorum." Ellerini dizlerine kilitledi. "Bilirsiniz, insanlar dünyanın materyalistler ve makineler tarafından yönetildiğini söyler. Ama öyle değil. En azından New York öyle değil. Mezarlığa erkekler tuvaleti koyan bir şehir şairler şehridir." Bu ifade hoşuna gitmişti. "Şairler şehri," dedi tekrar.

"Bu çocuklar için," dedi kuzgun. "Anneler çocukları büyük amcalarının mezarlarını görmeye getiriyor. Anneler ağlar ve Mezarın üzerinde. Çocuklar gitmeli. Er ya da geç. Bu yüzden büyük bir kutu koydular. Başka ne yapabilirlerdi ki?"

Bay Rebeck güldü. "Hiç değişmiyorsun," dedi kuzguna.

"Nasıl yapabilirim? Yine de değişmişsin. On dokuz yıl önce bir çubuk krakere şükrederdin. Şimdi sana biftek getirmemi istiyorsun. Bana bir parça daha salam ver."

Bay Rebeck ona bir tane verdi. "Hâlâ yapabileceğini düşünüyorum. Küçük bir biftek o kadar da ağır değildir."

"Öyle," dedi kuzgun, "bir ucunda bir polis asılı olduğunda. Bugün neredeyse yerden kalkamıyordum. Ayrıca, uygarlığın bu son sınırındaki tüm kasaplar artık beni tanıyor. Çok yakında Washington Heights'ı yağmalamaya başlamak zorunda kalacağım. Bir yirmi yıl daha, eğer o kadar uzun yaşarsak, Jersey'den feribotla geçmem gerekecek."

"Bana yemek getirmek zorunda değilsin, biliyorsun," dedi Bay Rebeck. Kendini biraz incinmiş ve tuhaf bir şekilde suçlu hissetti. Ne de olsa küçük bir kuzgundu. "Kendi başımın çaresine bakabilirim."

"Taşaklar," dedi kuzgun. "Kapının dışına çıkar çıkmaz paniğe kapılırsın. Ve şehir on dokuz yılda çok değişti."

"Oldukça mı?"

"Hem de çok."

"Oh," dedi Bay Rebeck. Salamın geri kalanını dikkatle paketleyerek bir kenara koydu. "Sakıncası yoksa," dedi tereddütle, "bana yemek getirebilir misiniz? Yani, sakıncalı mı?" Sorduğu için kendini aptal gibi hissediyordu ama bilmek istiyordu.

Kuzgun donmuş altın gibi gözlerini dikmiş ona bakıyordu. "Yılda bir kez," dedi kısık sesle. "Yılda bir kez endişelenirsin. Havadaki Gristede'lerin nasıl olduğunu merak etmeye başlarsın. Kendine sorarsın, 'Bu işten ne kazanıyor? 'Hiçbir şey için hiçbir şey' diyorsun. Kimse kimseye iyilik yapmıyor."

"Öyle değil," dedi Bay Rebeck. "Hiç de öyle değil."

"Ha," dedi kuzgun. "Pekâlâ. Vicdanın seni rahatsız etmeye başladı. Söğüşlerinizin tadı doğru gelmiyor." Doğruca Bay Rebeck'e baktı. "Tabii ki bu bir sorun. Elbette rahatsız edici. Haklısın, benim yolumun dışında. Daha iyi misin? Başka sorunuz var mı?"

"Evet," dedi Bay Rebeck. "O zaman bunu neden yapıyorsunuz?"

Kuzgun acele eden bir tırıla doğru bir dalış yaptı ve iskaladı. Bay Rebeck'e bakmadan yavaşça konuştu. "İnsanlar vardır," dedi, "veren insanlar vardır ve alan insanlar vardır. Yaratan insanlar vardır, yok eden insanlar vardır ve hiçbir şey yapmayan insanlar vardır ve

diğer iki türü çıldırtır. Alsanız da verseniz de bu içinizde doğar ve siz böylesinizdir. Kuzgunlar insanlara bir şeyler getirir. Biz böyleyiz. Bu bizim doğamızda var. Bundan hoşlanmayız. Kartal, kuğu ya da şu aptal kızılgerdanlardan biri olmayı tercih ederdik ama biz kuzgunuz ve işte buradasınız. Kuzgunlar bir şeyler getirecekleri biri olmadan kendilerini iyi hissetmezler ve birini bulduğumuzda da bunun ne kadar aptalca bir iş olduğunu anlarız." Kıkırdama ile öksürük arası bir ses çıkardı. "Kuzgunlar oldukça nevrotik kuşlardır. İnsanlara diğer kuşlardan daha yakınız ve hayatımız boyunca onlara bağlıyız ama onları sevmek zorunda değiliz. Elijah'ı sevdiğimiz için ona yemek getirdiğimizi mi sanıyorsun? O kirli sakallı yaşlı bir adamdı."

Sessizliğe gömüldü, gagasıyla tozu amaçsızca kaşıyordu. Bay Rebeck hiçbir şey söylemedi. Bir süre sonra kuzgunun tüylerini düzeltmek için belli belirsiz bir el uzattı.

"Yapma bunu," dedi kuş.

"Özür dilerim."

"Bu beni geriyor."

"Özür dilerim," dedi Bay Rebeck tekrar. Yosun tutmuş mezar taşlarıyla düzgün aile mezarlıklarına baktı. "Umarım yakında başka insanlar da gelir," dedi. "Yazın burası çok yalnız oluyor."

"Arkadaş istiyordun," dedi kuş, "birliğe katılmalıydın. Y."

"Çoğu zaman misafirlerim oluyor," diyor Bay Rebeck. "Ama onlar çok çabuk ve çok kolay unutulur. En iyisi yeni geldikleri zaman." Ayağa kalktı ve bir sütuna yaslandı. "Bazen öldüğümü düşünüyorum," dedi. Kuzgun alaycı bir ses çıkardı. "Ben de öyle. Ben de bazı şeyleri unutuyorum. Güneş bazen gözlerime vuruyor ve ben fark etmiyorum bile. Bir keresinde yaşlı bir adamla oturmuş, fıstığın tadını hatırlamaya çalışmıştık ama ikimiz de hatırlayamamıştık."

"Sana biraz getireyim," dedi kuzgun. "Tremont yakınlarında bunları satan bir şekerci var. Aynı zamanda bir bahisçi dükkânı."

"Bu iyi olurdu," dedi Bay Rebeck. Vitray meleşe bakmak için döndü.

"Artık beni daha kolay kabul ediyorlar," dedi kuzguna sırtını dönerek. "Eskiden çok korkarlardı. Şimdi oturup konuşuyoruz

"Belki Őimdi, belki bu sefer, belki gerçekten" diye dűŐűnűyorum. Sonra onlara soruyorum ve hayır diyorlar."

"Bilirler," dedi kuzgun.

"Evet," dedi Bay Rebeck arkasını dűnerek, "ama eęer yaŐayanlarla űlűler arasındaki tek ayırım yaŐamsa, ben yaŐadıęımı sanmıyorum. Pek sayılmaz."

"YaŐıyorsun," dedi kuzgun. "Mezar taŐlarının arkasına saklanıyorsun ama o seni takip ediyor. On dokuz yıl űnce ondan katın ve o seni bir atlama izleyicisi gibi takip ediyor." YumuŐak bir Őekilde kıkırdadı. "Hayat seni çok seviyor olmalı."

"Sevilmek istemiyorum," diye aęladı Bay Rebeck. "Bu benim için bir yűk."

"Bu senin sorunun," dedi kuzgun. "Benim kendi sorunlarım var." Siyah kanatları kűűk bir gűk gűrűltűsűyle çarpıyordu. "Gitmem gerek. Çantaları ve eŐyaları alalım."

Bay Rebeck mozoleye girdi ve birkaç dakika sonra elinde boŐ kâęıt torbalar ve boŐ bir sűt kabıyla dıŐarı ıktı. Kuzgun torbaları pençelerinin arasına aldı ve kabı bir kenara salladı. "Onu sonra alırım. Őimdi taŐırsan eve yűrűmek zorunda kalırım." Havaya fırladı ve Central Avenue űzerinde yavaŐŐa uzaklaŐtı.

Bay Rebeck arkasından, "Gűle gűle," diye seslendi.

"GűrűŐűrűz," diye vırakladı kuzgun ve kocaman bir karaaęacın arkasında kayboldu. Bay Rebeck gerindi, tekrar basamaklara oturdu ve gűneŐin yűkseliŐini izledi. Kendini biraz tedirgin hissetti. Genelde kuzgun ona gűnde iki kez yiyecek getirir, biraz sohbet ederlerdi ve hepsi bu kadardı. Bazen hiç konuşmazlardı bile. Bu kuŐu hiç tanımıyorum, diye dűŐűndű, bunca yıl oldu. Hayaletleri, o kűűk kuŐu tanıdıęımdan daha iyi tanıyorum. Dizlerini çenesine kadar çekti ve bunu dűŐűndű. Bu yeni bir dűŐűnceydi ve Bay Rebeck yeni dűŐűncelere deęer verirdi. Son zamanlarda çok fazla dűŐűnmemiŐti ve bunun kendi hatası olduęunu biliyordu. Mezarlık yeni dűŐűnceler için elveriŐli deęildi; ortam uygun deęildi. Burası eski, depolanmıŐ dűŐűnceleri saymak, onları sevgiyle ve dikkatle okŐamak için bir yerdi.

ne cam eŐyalar, baŐka tűrlű dűŐűnűlebilir mi diye merak ediyor ve bu yolun en iyisi olduęunu derinden ve gűvenle biliyordu. Bűylece o

Yeni düşünceyi yakından ama dikkatle inceledi, ayrıntıları görmek için ona yakın durdu ve sonra perspektif için ondan uzaklaştı; onu esnetti, inceltti, farklı şekillere soktu, yavaş yavaş zihninin hatlarına göre şekillendirdi.

Bir kanat çırpıntısı başını kaldırıp bakmasına neden oldu. Kuzgun on ya da

On beş metre yukarısında, ona sesleniyordu. "Bir şey mi unuttun?" Bay Rebeck ona seslendi.

"Çıkarken bir şey gördüm," dedi kuş. "Ön kapıdan bir cenaze alayı geliyor, çok büyük değil ama bu tarafa doğru geliyor. Ya acele saklansan ya da pantolonunu değiştirsen iyi olur. Sizi karşılama komitesi sanabilirler."

"Aman Tanrım!" Bay Rebeck haykırdı. Ayağa fırladı. "Teşekkür ederim, çok teşekkür ederim. Dikkatsiz davranmayı göze alamam. Bana söylediğiniz için teşekkür ederim."

"Her zaman öyle değil miyim?" dedi kuzgun yorgun bir sesle. Kolay, güçlü kanat vuruşlarıyla tekrar uzaklaştı. Bay Rebeck aceleyle mozoleye girdi, kapıyı kapattı ve sahanlığa uzanıp ani karanlıkta kalbinin atışını dinledi.

II

Oldukça küçük bir cenaze alayıydı, ama saygınlığı vardı. Önde bir rahip, sağında ve solunda iki genç çocukla birlikte yürüyordu. Ardından tabut geldi, tabut taşıyıcılar tarafından taşınıyordu. Dördü de tabutun bir köşesini taşıyordu ve beşincisi biraz mahcup görünüyordu. Onların arkasında, kasvetli ve garip bir şekilde zarif bir siyah giysiyle Michael Morgan'ın eşi Sandra Morgan geliyordu. En arkada ise çeşitli şekillerde üzgün üç kişi vardı. İçlerinden biri üniversitede Michael Morgan'la aynı odada kalmıştı. Diğer İngersoll Üniversitesi'nde onunla birlikte tarih dersi vermişti. Üçüncüsü onunla içki içmiş, kâğıt oynamış ve ondan hoşlanmıştı.

Michael kendi cenazesini görebilseydi çok hoşuna giderdi. Küçük ve sessiz bir yerdi ve Michael'ın korktuğu gibi hiç de gösterişli değildi. "Ölüler," demişti bir keresinde, "hiçbir şeye ihtiyaç duymazlar.

ve yaşayanlar ölümlere hiçbir şey veremezler." Yirmi iki yaşındayken kulağa erken gelişmiş gibi geliyordu; otuz dört yaşındayken ise olgun geliyordu ve bu Michael'ı çok memnun etmişti. Olgun ve mantıklı olmaktan hoşlanıyordu. Ritüel ve gösteriştten, rutin ve sahte duygulardan, retorik ve gösterişli jestlerden hoşlanmazdı. Kalabalıklar onu geriyordu. Gösteriş onu rahatsız ederdi. Esasen bir romantikti, onları derinden sevmesine ve hiç tanımamasına rağmen romantizmin süslerini bir kenara bırakmıştı.

Tören alayı Yorkchester Mezarlığı'na doğru sessiz bir şekilde ilerlerken rahip dünyanın geçiciliği üzerine düşündü, Sandra Morgan kocası için ağladı ve akıldan çıkmayacak kadar güzel görünüyordu, arkadaşlar hayatlarında gerekli olan küçük düzenlemeleri yaptılar ve çocukların ayakları acıdı. Ve içeride Michael Morgan kapağa vurup uluyordu.

Michael aniden ve çok net bir şekilde ölmüştü ve bilinci yerine geldiğinde nerede olduğunu biliyordu. Kofne dört omzunun üzerinde sallanıp eğildi ve vücudu dar duvarlara çarptı. İlk başta sessizce yattı, çünkü her zaman rüya görüyor olma ihtimali vardı. Ama rahibin yakınlarda ilahi söylediğini, tabutu taşıyanların ayaklarının altındaki çakılların kaydığını ve Sandra'nın ağlaması olması gereken bir çınlama sesi duydu ve daha iyi anladı.

Ya gerçekten ölmüştü, diye düşündü, ya da yanlışlıkla öldüğü açıklanmıştı. Bunun başka insanların da başına geldiğini biliyordu ve Michael Morgan'ın da başına gelmiş olması -tamamen mümkündü-. Sonra onu boğucu topraktan büyük bir korku sardı ve elleriyle kapağa vurarak çığlık attı. Ama dudaklarından hiçbir ses çıkmadı ve kapak onun vuruşları altında sessiz kaldı.

Çılgınca karısının adını çağırdı ve fildişi ağlamasını sürdürdüğünde onu lanetledi. Rahip ayinini okudu ve ayaklarını sürüyen çocuklara uyarırcasına baktı; tabutu taşıyanlar tabutu omuzlarında taşıdılar; ve Michael Morgan sessizliği için sessizce ağladı.

Ve sonra aniden sakinleşti. Çılgınlığı geçmiş, sessizce yatağına uzanmış ve öldüğünü anlamıştı.

İşte buradasın Morgan, dedi kendi kendine. Otuz dört yıl bir öyle bir böyle geçti ve işte burada sona eriyor. Toprağa ya da denize, diye ekledi, çünkü tüm protoplazmaların eninde sonunda nereye gittiğini asla hatırlayamıyordu. Bilinci onu çok fazla ürkütmemişti. Ölümden sonraki yaşamın zayıf olasılığını kabul etmeye her zaman istekli olmuştu ve bunun ilk aşama olduğunu varsaydı. Arkana yaslan Morgan, diye düşündü, ve sakın ol. Ruhani bir şarkı falan söyle. Bir hata olup olmadığını tekrar merak etti, ama buna gerçekten inanmıyordu.

Tabutu taşıyanlardan birinin ayağı kaydı ve neredeyse tabutun ucunu düşürüyordu ama Michael sarsıntıyı hissetmedi. "*Kendimi pek ölü hissetmiyorum*," dedi tabutun kapağına, "ama ben sadece bir meslekten değilim. Benim görüşüm bu topraklardaki herhangi bir mahkemede değersiz olacaktır. Burnunu sokma Morgan. Sen sorun çıkarmaya başlayana kadar gayet güzel bir cenaze töreniydi." Gözlerini kapadı ve kıpırdamadan yattı, dalgın dalgın ölüm katılığını düşündü.

Tören alayı aniden durdu ve rahibin sesi gittikçe yükselmeye başladı. Latince ilahiler söylüyordu ve Michael takdirle dinliyordu. Cenazelerden her zaman nefret etmiş ve mümkün olduğunca kaçınmıştı. Ama kendi cenazeniz olduğunda durum değişiyor, diye düşündü. Bunun kaçırılmaması gereken fırsatlardan biri olduğunu hissediyorsunuz.

Latince bilmiyordu ama ilahinin düşen sözlerine sarıldı, bunların duyacağı son insan sözleri olduğunu biliyordu. "Küller küllere," sanırım bunun anlamı, diye düşündü, "ve toz toza." Artık sen busun Morgan, gecenin kurtlarına savrulan bir fincan toz. Bu cümleyi düşündü ve isteksizce reddetti. Ne de olsa kurtların tozla ne işi olabilirdi ki?

İlk kesekler kapağın üzerine düştü ve sanki kapı çalınmış gibi bir ses çıkardı. Michael kafasının içinde güldü. İçeri gel, diye düşündü, hemen içeri gel. Ev şu anda biraz dağınık, ama ben her zaman misafirden memnun olurum. İçeri gir, dostum. Burası Açık Ev.

Sandra şimdi yüksek sesle ve iyice ağlıyordu, ama hıçkırıkları esneme gibi gelmeye başlamıştı. Zavallı Sandy, diye düşündü Michael.

Muhtemelen seni de bunun için erken kaldırmışlardır. Özür dilerim, genç bayan. Sadece bir dakika kadar, sonra eve gidip uyuyabilirsin.

Yer sesleri giderek azaldı. Bir süre sonra durdular.

İşte buradayız, dedi Michael Morgan kendi kendine. Bu sözlerin saçmalığını fark etti ve tekrar düşündü. İşte buradayız. İşte geldik. İşte buradayız. Hepimiz buradayız. İşte dikenli armudun etrafından dolaşıyoruz. Dikenli armut. İşte geldik, dikenli armut. İşte buradayız. Sonunda durdu ve Cennet, Cehennem ve Sandra hakkında düşündü.

Hayatı boyunca ilk ikisine de hiç inanmamıştı ve şimdi de inanmak için bir neden görmüyordu. Bu solucan otomatında bir sürelğine bulunuyorum, diye düşündü ve birkaç dakika içinde dönüp sonsuzluğu boynuma dolayacağım ve uyuyacağım. Eğer yanılıyorsa, iki Yaşlı Beyefendiden biri kısa süre içinde onu görmeye gelecek ve bazı şeyler nihayet açıklığa kavuşacaktı. Bu arada Sandra hakkında düşünmeye karar verdi.

Sandra'yı sevmişti. Tarafsız bir şekilde düşündüğünde, Sandra'yı sevmemeye kimsenin cesaret edemeyeceğini düşünüyordu. Dünyanın bütün sevilen nesneleri onda toplanmıştı ve onları bir kuyumcunun vitrininde dönen bir elmas tabağı gibi yavaş ve tembelce sergiliyordu. Ayrıca, muhtaç görünüyordu ve üzgün bir ağzı vardı.

Ingersoll fakültesine katıldığında kendisi için verilen küçük resepsiyonda tanışmışlardı. Jeoloji öğretmeni olan amcasıyla birlikte gelmişti. Bakışları kesişmiş ve adam içkisini bırakıp kızın yanına gitmişti. On beş dakika içinde ona Rimbaud'dan, Dowson'dan, Swinburne'den ve kendi gizli şarkılarından alıntılar yapmıştı. Kız duymuş ve anlamıştı: Michael onunla yatmak istiyordu. Böylece olgun ve medeni bir şekilde Michael'ı kocaman, sıcacık yatağına aldı ve içinde oldukça etkileyici bir şekilde kaybolmuş gibi görünmeyi başardı.

Michael onun bu kayıp özelliğini seviyordu. Bu ona kendini gerekli ve yararlı hissettiriyordu. Kendisinde güçlü bir koruyucu damar keşfetti ve bundan rahatsız oldu, bununla eğlendi ve bundan büyük bir zevk aldı. Onun soğukkanlı zekâsı ve tembel esprileri onu daha da etkilemişti; bu onu üç boyutlu yapıyordu. Ve Michael uzun zamandır üçüncü boyutun peşinde koşuyordu.

Böylece evlendiler ve Michael başkanın deyimiyle "biraz zam" aldı. Sadece bu kadardı ama Michael ve Sandra Morgan'ın Yorkchester'da bir daireye taşınmalarını sağladı.

Sanat galerisindeki işinden ayrılmak için. Dört yıldır evliydim ve bu evliliğin büyük bir kısmı mutlu geçmişti.

Ve şimdi o ölmüştü, diye düşündü Michael. Ölü ve gömülü, aç toprak için humus. Ve Sandra'yı bir daha asla göremeyecekti. Bu düşünce canını acıttı, onu cadı tırnaklarıyla okşayan uyuşuklukta bile. Bedeni artık onun için bir hiçti ama ruhunun bir kısmı Sandra'nın olduğu yerde kalmış gibiydi ve ölü olarak kendini çıplak ve bir şekilde eksik hissediyordu.

Uyku için dua etti ve uyku gelmediğinde zaman geçirmenin yollarını icat etti. Hayatını Gençlik, Harvard, Avrupa, Kore, Ingersoll ve Sandra olarak işaretlenmiş dönemlere ayırdı ve bunları dikkatle ve objektif olarak inceledi. Önce hayatının boşa gitmediğine karar verdi, kısa bir süre sonra da boşa gittiğine karar verdi. Michael Morgan'ın ölümlü varlığını oluşturan tüm küçük faktörleri düşündü, onları sıraladı, tarttı ve bireysel anlamları olduğuna ama kolektif anlamları olmadığına karar verdi; ve sonra bunun tam tersi olabileceğini düşündü. Ölümle birlikte, geldiği yolu ilgisiz bir şekilde inceleme gücüne sahip olduğunu keşfetmişti. Bununla birlikte, bir zamanlar çok önemli bir dünya olan pek çok şeye karşı tuhaf bir ilgisizlik de beraberinde gelmişti. Artık sadece Sandra gerçek görünüyordu -Sandra ve belki de iyi New York pınarları ve sınıfında Bismarck ve buz imparatoru Bonaparte olan yalnız çelik fabrikasını anlayan tek öğrenciyi bulmak.

Daha sonra duyduğu tüm büyük müzikleri hatırlamaya çalıştı ve kısa sürede eğitiminin umduğu kadar eksiksiz, ilgisinin o kadar büyük ve hafızasının o kadar kuvvetli olmadığını keşfetti. Sadece çocukken öğrendiği Chopin Prelüdlere, biraz Rimsky-Korsakov, Dokuzuncu'dan birkaç pasaj ve Weill olduğuna karar verdiği ağırlıklı, gezgin bir tını ile birlikte onunla kaldı. Gerisi gitmişti ya da o gitmişti ve üzgündü çünkü müziğe sahip olmak güzel olurdu.

Ölü olmak için çok derinlerde olmak gerekir, diye düşündü ve ben değilim. Sonsuzluk kavramına dair bir şeyler hissetmeye başladı ve soğuk gecelerde uyanıp ısınmak için ellerini bacaklarının arasına soktuğunda bedeninin ürperdiği gibi zihni de ürperdi. Uzun bir gece olacak, diye düşündü.

Birden Sandra'yla evlenmeden önce geçirdikleri bir sabahı hatırladı. Küçük mutfak masasında oturmuş, ekmek ve jöleli sandviç yemişlerdi. Kadın bir şişe süt almak için buzluğa gitmiş, adam da oturup onun hareketlerini izlemişti. Ayakları muşamba üzerinde çok küçük, arkadaşlar arasında bir ses çıkarıyordu. Şimdi bunu düşündüğünde, acı onu bir buz saçağı gibi kırıyor gibiydi. Dehşetin büyük bir hayvansal haykırışı gibi duyarak haykırdı ve sonra kendi mezarının yanında durup, "Sandy! Sandy!" diye bağıırıyordu.

Gelmedi, gelmeyeceğini biliyordu ve yine de aradı, gözlerimi kapatıp yüze kadar sayacağım ve kafamı kaldırdığımda orada olacak diye düşündü, tıpkı otobüs beklerken yaptığı gibi. Ama gözlerini kapatamıyordu ve sayılar kafasının içinde zar gibi sallanıyordu. Sonunda kendini aramayı bırakmaya zorladı ve bir süre sonra çimlere oturdu.

Mezarını terk ettiğini fark etmesi biraz zaman aldı ve fark ettiğinde de bu çok önemli görünmedi. Dışarıdayım, dedi kendi kendine, tekrar konuşabilirim ve hareket edebilirim ama eskisinden daha iyi durumda değilim. Yaşasaydı, en azından gidecek önemli bir yeri varmış gibi davranmaya devam edebilirdi; ama şimdi görünüşe göre, canı isterse önümüzdeki birkaç milyon yıl boyunca yol kenarında oturabilirdi. Ve gerçekten de öyle hissediyordu. Tek istediği çimlere oturup karıncaların koşuşturmasını izlemek ve hiçbir şey düşünmemektir. Zihnimin de kemiklerim gibi beyaz, temiz ve lekesiz olmasını istiyorum, diye düşündü. Her şeyin cevabı buydu ve o bunu görememişti. "Kafatasımı alabilirsin," dedi karıncalara kibarca. "Ona ihtiyacım olmayacak." Ama karıncalar otların arasında koşmaya devam edince onlara kızdı. "Pekala," demiş. "Sizin de canınız cehenneme." Ve kalkıp mezarına bakmaya gitti.

Henüz taş yoktu, sadece küçük bir metal işaret vardı. Üzerinde şöyle yazıyordu: "Michael Morgan, 7 Mart 1924-10 Haziran 1958," yazıyordu ve kısa ve öz olması onu çok memnun etmişti. *Times*'ın manşeti gibi, diye düşündü ve uzun süre baktı.

Bedenim orada, diye düşündü. Tüm tavuk yemeklerim ve baş kaşımlarım ve hapşırmalarım ve zınalarım ve sıcak banyolarım ve güneş yanıklarım ve binalarım ve tıraşlarım - hepsi gömüldü ve unutuldu. Tüm küçük küçüklükler yıkanıp gitti. Kendimi temiz, hafif ve saf hissediyorum. O düşündü

Dördüncü Cadde'de kitap avı hakkında konuşurken kendini ezilmiş bir ampul gibi hissettiğine karar verdi.

"Güle güle," dedi bedenine ve asfalt yolda uzaklaştı. Islık çalmak istedi ve çalamadığını fark edince kendini aldatılmış hissetti.

Michael Morgan mezarlıkta yürürken ayakları hiç ses çıkarmıyordu. Güneş üzerinde sıcak bir şekilde parlıyordu ama o bunu hissetmiyordu, taşların arasında kıkırdayan küçük rüzgârları da hissetmiyordu. Hiçbir şeye dayanmayan Yunan sütunlarından oluşan bir halka ve onun yanında beton bir kuş banyosu gördü. Çeşmeler, fıskiyele ve yarısı toprak dolu bir el arabası gördü. Bir keresinde yolun kenarında yürürken yanından hızla bir araba geçti ama içindeki hiç kimse ona bakmadı.

Aile mezarlıklarını gördü, küçük mezar taşları korkmuş sığırlar gibi bir araya toplanmıştı; ve dört kat yüksekliğinde, mermerden bir meleğin nöbet tuttuğu büyük bir anıt mezar gördü. Bir yığın kiraz ağacı gördü, dalları kalındı ve kırmızı meyvelerle şişmişti. Düzenli aralıklarla yerleştirilmiş yirmi metrelik kuleler, Michael'a göre kayıp ruhların ve turistlerin iyiliği için cennete giden yolu işaret ediyordu.

Sanki hafifçe sızdıran bir vakum içinde yürüyormuş gibi hissediyordu. Güneşi görebiliyordu ve hâlâ yakıcı olduğunu varsayıyordu ama şahsen ne sıcak ne de soğuk hissediyordu. Bir esinti olduğunu biliyordu, çünkü yolunun üzerinde yaprakların dolaştığını görüyordu, ama teninde hava hissetmiyordu. Kuşların ötüşünü ve suyun şırıltısını belli belirsiz ama net bir şekilde duyuyordu ama bu sesler onun için hiçbir şey ifade etmiyordu ve bir kiraz toplamayı denemeyi aklından bile geçirmemişti. Bu umursamadığından değildi - Michael hayatının büyük bölümünde umursamamak için çok uğraşmıştı - ama umursamak ya da umursamamak hiç söz konusu olmamıştı. "Kendimi vasat hissediyorum," diye denedi. "Ilık"-ama kelimeler anlamsızdı.

Uzun bir süre yürüdü. Siyah asfalt yol önce toprak, sonra çakıl, sonra tekrar asfalt oldu ve başka yollar da ondan uzaklaştı; bazen geniş, bazen de Barbara Allen'ın soğuk yatağı kadar dardı; ama bitmedi ve Michael yürümeye devam etti ve hiç yorulmadı.

Belki de sonu yoktur, diye düşündü. Belki de sadece yürümeye devam ediyorum- ve bu ihtimal karşısında fısıltılı bir eğlenceden başka bir şey hissetmedi.

Sonra alçak bir tepeyi aştı ve anıt mezarı ve önünde oturan küçük adamı gördü. Adam dizlerini yukarı çekmiş, çenesini kollarına dayamış ve hiçbir şeye bakmıyordu.

Duygular Michael'a geri dönüyor gibiydi: merak, ilgi, biraz korku, zevk ve bir kaşık dolusu umut yavaş yavaş geri geldi ve birbirlerine "Bu nedir?" diye sordular. Bu nasıl bir şey? Ev hala boş değil mi? Ve Michael Morgan memnuniyetle seslendi, "Merhaba!"

Küçük adam gözlerini kırptırdı, etrafına bakındı ve Michael'a gülümsedi. "Merhaba," diye karşılık verdi. "Aşağı gel."

Michael yavaşça tepeden aşağı indi ve adam onu karşılamak için ayağa kalktı. Kırklı yaşlarının başında görünüyordu, çünkü omuzları biraz yuvarlak ve saçları gri-beyazdı. Ama Michael'a verdiği gülümseme sıcak ve gençti ve gözleri toprak rengindeydi. "Nasılsınız?" diye sordu. "Adım Jonathan Rebeck."

"Michael Morgan," dedi Michael ve birden bu küçük adamı görmekten ve onun mutlu olduğunu fark etmekten o kadar mutlu oldu ki, Bay Rebeck'in kahverengi elini tuttu ve kendi elinin içinden tamamen geçmesini donuk bir dehşetle izledi.

Sonra hatırladı ve ilk kez hayatı ölülerin gördüğü gibi gördü. Bay Rebeck'ten uzaklaştı ve eğer küçük adamın gözleri kahverengi bir hüznle dolu olmasaydı kaçmak için dönecekti. Sonra mozoleye çıkan basamaklara oturdu ve ağlamaya çalıştı; ama nereden başlayacağını bilmiyordu.

"Pekala," dedi sinirli bir şekilde, "ben öldüm."

"Biliyorum," dedi Bay Rebeck nazikçe. Durakladı ve ardından ekledi: "Cenaze töreninizi gördüm."

"Yaptın mı?" Michael başını kaldırıp baktı. "Dışarıdan nasıl görünüyordu?"

"Çok güzel," dedi Bay Rebeck. "Çok sessiz ve zevkli."

"Bu iyi," dedi Michael. "İnsanoğlu dünyaya zaten en fazla telaşla gelir. Bırakın o-"

Bay Rebeck gülmeye başladı. "En fazla yaygara." Yumuşak bir şekilde kıkırdadı. "Çok doğru. Çok komik ve çok doğru."

"Bitirebilir miyim?" Michael soğuk bir şekilde sordu.

"Ne? Oh, kesinlikle. Çok özür dilerim. İşinizin bittiğini sanmıştım."

Michael, "Bırakın en azıyla gitsin," diye sözünü bitirdi, ama sonunu iğrenerek getirdi. Bay Rebeck kibarca güldü ve Michael ona kaşlarını çatı. Kaşlarını çatmasının ortasında hıçkırarak hıçkırarak, makineli tüfek gibi gülmeye başladı ve durduğunda gözlerini yumrukladı. Ama silecek gözyaşı yoktu ve ağırbaşlı bir şekilde Bay Rebeck'e baktı.

"Kendimi ölü hissetmiyorum," dedi yavaşça. "Ölmüş olsaydım hâlâ o berbat epigramları yazıyor olur muydum? Herkes kadar canlı hissediyorum. Senin kadar canlı."

"Ben çok iyi bir standart değilim," dedi Bay Rebeck yumuşak bir sesle.

"Kendimi ölü hissetmiyorum," dedi Michael usulca. "Bedenimi bir çapa gibi üzerimde hissediyorum." Bu benzetme onu memnun etti. "Bir çapa. Beni dünyaya bağlayan güzel, rahatlatıcı bir çapa. Eğer öldüysem, nasıl oluyor da çamaşır ipinden savrulan bir çarşaf gibi öbür dünyaya uçup gitmiyorum?" Klasik Bölüm Başkanı Mooney'nin şu anda onu duyamıyor olmasından dolayı belli belirsiz bir pişmanlık hissetti. Mooney ve o birlikte geç saatlere kadar uyumamışlardı.

"İyi bir metafor biliyorum," dedi Bay Rebeck düşünceli bir şekilde. "Kolları ya da bacakları kesilen insanlar her zaman onları hala hissedebildiklerini söylemezler mi? Geceleri kaşındıklarını söylerler."

Michael uzun bir süre sessiz kaldı.

"Ben daha iyi bir tane biliyorum," dedi nazikçe. "Bu eski bir batıl inanç. Bazı insanlar bir yılanı gündüz öldürürsen kuyruğunun gün batımına kadar kıpırdamayı bırakmayacağına inanır." Bay Rebeck'e baktı. "Pekâlâ. Ben öldüm. Gün batımına ne kadar var?"

"Bir süre daha," dedi Bay Rebeck. Michael'ın yanına oturdu. "Görüyorsun ya Michael, kimse öylece ölmez. Beden çabucak ölür, ama ruh hayata tutunabildiği kadar tutunur, çünkü bildiği tek şey yaşamaktır."

"Ruh mu?" Michael hafifçe endişelendi. "O zaman benim bir ruhum var?"

"Doğru kelime bu mu bilmiyorum. Hafıza daha iyi olabilir. Yaşamak büyük bir şeydir ve unutmak oldukça zordur. Ölümler için yaşamla bağlantılı her şey önemli hale gelir - bir kibrit çakmak, ayak tırnaklarınızı kesmek. Önünüzden sadece kendi hayatınız

geçmez; herkesin hayatı geçer. Kendinizi insanlara karşı açgözlü hissediyorsunuz; ne zaman buraya ziyarete gelseler yaptıkları her hareketi izliyor, eskiden bunu nasıl yaptığınızı hatırlamaya çalışıyorsunuz. Ve ne zaman

Onları girişe kadar takip ediyorsunuz ve orada duruyorsunuz çünkü daha fazla gidemiyorsunuz." Durakladı. "Ölülerin yaşayanlara musallat olduğuna dair o eski hayalet hikâyelerini hep tersten anlatırlardı. Hiç de öyle değil."

Michael belli belirsiz gülümsedi. "Ölüm hakkında benden daha çok şey biliyorsun." "Uzun z a m a n d ı r burada yaşıyorum," dedi Bay Rebeck. "Ölüm öğrenilmesi gereken bir şey. Tıpkı hayat gibi, ama o kadar hızlı öğrenmek zorunda değilsiniz çünkü daha fazla zamanınız var."

"Sonsuza dek böyle mi olacak? Demek istediğim, şu ana kadar tıpkı hayatta olmak gibi, sadece daha az aceleci."

Bay Rebeck gülmedi. "Bu farklı," dedi, "ama nasıl olduğunu size söyleyemem. Ölmüş olsaydım anlatabilirdim sanırım, ama o zaman da anlatmak istemezdim." Michael'ın şaşkınlıkla göz kırptığını gördü ve devam etti. "Sana şu kadarını söyleyebilirim: Bazı şeyleri unutuyorsun. Bundan bir hafta sonra birkaç şeyi unutmuş olacaksın -hangi müzikten hoşlandığını, hangi oyunları oynadığını, küçük şeyleri. İki hafta içinde daha büyük birkaç şey unutulabilir - nerede çalıştığınızı, nerede okuduğunuzu - üç hafta içinde kimseyi sevdiğinizi ya da kimseden nefret ettiğinizi hatırlamayacaksınız. Dört hafta içinde - bunu tam olarak kelimelere dökemiyorum. Her şeyi unutursunuz."

"Her şeyi unutuyor muyum?" Bay Rebeck Michael'ın sesini zar zor duyabiliyordu. Başını salladı.

"Her şey mi? Konuşma-düşünme?"

"Gereksiz hale geliyorlar," diyor Bay Rebeck, "nefes almak gibi. Onları gerçekten unutmazsınız, sadece onları kullanmazsınız ya da onlara ihtiyaç duymazsınız. Apandis gibi körelirler. Şu anda gerçekten konuşmuyorsunuz. Nasıl konuşabilirsin ki? Gırtlığınız yok, ses telleriniz yok, diyaframınız yok. Ama konuşmaya o kadar alışkınsın ve konuşmayı o kadar çok istiyorsun ki seni ses çıkarabiliyormuşsun gibi net duyuyorum. İstediğin sürece hiçbir şey seni konuşmaktan alıkoyamaz. Sadece bir süre sonra istemeyeceksin."

Michael yavaşça, "Öyleyse burası cehennem," dedi. "Gerçekten de cehennem."

"Bunu söylemeniz komik," dedi Bay Rebeck. "Bunu hep melek olmak gibi bir şey olarak düşünmüşümdür. Artık size dokunulamaz, sarsılamaz ya da incitilemezsiniz. Hayatı bir arada tutan tüm

küçük ikiyüzlülükler sizden uzaklaşır. Sonu ve başlangıcı olmayan bir tür kapalı daire haline geliyorsunuz. Bence bu varoluşun en saf hali."

"Bir amip gibi," dedi Michael. "Onlar da travma yaşamazlar." "Bir amip gibi değil. Sana göstereceğim. Yukarı bak, Michael. Şuraya bak Güneş."

Michael gözlerini kaldırdı ve güneşi gördü. Öğleden sonra geç saatlerde kızarmış ve şişmişti; sıcaklığı intikamcı ve kinci bir hal almıştı. Bay Rebeck ona bakarken hızla gözlerini kırıştırdı ve başını hızla başka yöne çevirdi. Ama Michael ona dikkatle baktı ve sadece buruşuk bir ağaçta asılı duran buruşuk bir portakal gördü. İçinde büyük bir acıma ve ağzının kenarında bir küçümseme hissetti.

"Gördünüz mü?" Michael gözleri kamaşmamış bir şekilde nihayet ona döndüğünde Bay Rebeck sordu.

"Tanrım," dedi Michael.

"Olabilir," dedi Bay Rebeck. "Güneşe o kadar uzun süre baksaydım şimdi kör olurdum. Ona bütün gün bakabilirsiniz. İstersen hareketini bile izleyebilirsin. Artık kimse seni kör edemez, Michael. Hayatında hiç görmediğin kadar net göreceksin. Artık kimse sana yalan söyleyemez, çünkü bir yalanın dörtte üçü ona inanmayı istemektir ve inanmak artık senin için bir fark yaratmaz. Seni çok kıskanıyorum, Michael."

İçini çekti ve iki küçük çakıl taşını avucunun içinde oynattı. "Ne zaman ben de öldüğümü düşünmeye başlasam," dedi usulca, "güneşe bakıyorum."

Michael tekrar güneşe bakmak istedi, ama Mr. Onun yerine Rebeck, "Siz kimsiniz?" diye sordu. "Burada yaşıyorum," dedi Bay Rebeck.

"Neden? Ne iş yapıyorsun?" Bir düşünce: "Sen bekçi misin?"

"Bir bakıma." Bay Rebeck ayağa kalktı ve anıt mezarın içine girdi. O

Biraz sonra elinde yarım salam ve küçük bir kap sütle dışarı çıktı. "Akşam yemeği," diye açıkladı, "ya da çok geç bir öğle yemeği. Eski bir arkadaşım getirdi." Kırık bir sütuna yaslandı ve kıpırdamayan Michael'a gülümsedi.

"Ölüm pek çok açıdan hayata benziyor," dedi düşünceli bir şekilde. "Açıkça görme gücü insanları her zaman değiştirmez. Hayattaki bilgiler bazen ölümde daha bilge olurlar. Hayatta önemsiz olanlar önemsiz kalır. Ölümler adreslerini değiştirir, ruhlarını değil.

"Mezarlıkları hep şehirlere benzetmişimdir. Sokaklar, caddeler vardır - sanırım onları görmüşsündür, Michael. Bloklar ve ev numaraları, gecekondlu mahalleleri ve gettolar, orta sınıf bölümler ve küçük saraylar da var. Girişte ziyaretçilere akrabalarının sokak ve ev numaralarının yazılı olduğu kartlar veriyorlar. Onları bulabilmelerinin tek yolu bu. Bu da bir şehir gibi.

"Karanlık bir şehir, Michael, ve kalabalık bir şehir. Ve diğer şehirlerin niteliklerinin çoğuna sahip: arkadaşlık, soğukluk, tartışma. Aşk yok elbette, hiç aşk yok, ama o kadar da çok değil.

Dışarıda da dolaşmak.

"Yine de yalnızlık var. Ölüler bir süreliğine çok yalnız, çok şaşkın, çok korkmuş oluyorlar. Onları yaşayanlardan ayıran uçurum, yaşayanları birbirinden ayıran uçurum kadar geniş; bence daha da geniş. Taştan şehirlerde olduğu gibi karanlık şehirde de çaresizce dolaşırlar ve sonunda sessiz bir yatak bulup uyumaya çalışırlar.

"Onlara yardım etmeyi seviyorum. Geldiklerinde burada olmayı, onları sakinleştirmeyi ve morallerini düzeltmeyi seviyorum. Konuşacak biri diyebilirsiniz. İnsanlar konuşacak birini aramaktan deliye dönmüş durumda. Konuşuyoruz ya da oturup satranç oynuyoruz - umarım oynarsınız - ya da onlara kitap okuyorum. Çok küçük şeyler, Michael, ve sadece kısa bir süre için. Çok geçmeden uzaklaşıyorlar ve nereye gittiklerini takip edemiyorum. O zaman bana ihtiyaçları yok; kimseye ihtiyaçları yok ve bu beni memnun ediyor çünkü çoğu hayatlarını ihtiyaç duymamaya çalışarak geçirdi.

"Bu yüzden bir süre onlara eşlik ediyorum, bu arkadaşlarıma. Bazen onlara karanlık şehrin belediye başkanı olduğumu söylüyorum, çünkü bu kelime en azından onlara tanıdık geliyor, ama ben bunu daha çok bir gece lambası, karanlık bir sokakta bir fener olmak şeklinde düşünüyorum."

"Charon," dedi Michael. "Charon ve ölülerin dillerindeki paralar."

Bay Rebeck gülümsedi. "Eskiden ben de öyle düşünürdüm," dedi. "Ama Charon bir tanrıydı ya da yarı tanrıydı. Ben bir insanım." Hafifçe kıkırdadı. "Eskiden eczacıyım."

"Ben bir öğretmendim," dedi Michael. "Tarih öğretmeniydim. Çok severdim." Aklına bir şey geldi ve biraz beceriksizce sordu: "Beni görebiliyor musun? Yani, görülebiliyor muyum?"

"Seni görüyorum," dedi Bay Rebeck. "İnsana benziyorsunuz ama gölgeniz yok ve arkanızdaki güneşi görebiliyorum."

Michael acı bir sesle, "Bir tür insan izi," dedi.

"Önemli değil," dedi Bay Rebeck. "Üç hafta ya da bir ay içinde artık insan formunu almanıza bile gerek kalmayacak."

"Hatırlamayacağım demek istiyorsun." "Hatırlamak istemeyeceksin."

"Hatırlayacağım!" Michael heyecanla haykırdı.

Bay Rebeck yavaşça konuştu. "Herkes verdiğim sözü sana da veriyorum, Michael. Hayatta kalmaya tutunduğun sürece, erkek olmayı önemseyeceğin sürece burada olacağım. Bu yerde birlikte iki adam olacağız. Ben bundan hoşlanacağım, çünkü burada yalnızlık çekiyorum ve arkadaşlığı seviyorum; sen de bundan hoşlanacaksın, ta ki bu bir oyun, anlamsız bir ritüel haline gelene kadar. Sonra gideceksin."

"Kalacağım," dedi Michael sessizce. "Erkek olmayabilirim ama mümkün olduğunca erkek gibi görüneceğim."

Bay Rebeck elini açtı ve hafifçe omuz silkti. "Hayattan çok da farklı olmadığını söyledim." Duraksadı ve sonra sordu, "Söyle bana Michael, nasıl öldün?"

Bu soru Michael'ı ürküttü. "Anlayamadım?"

"Çok genç görünüyorsunuz," dedi Bay Rebeck. "Ben de merak ediyordum." Michael ona genişçe sıırıttı. "Peki ya erken yaşlılık?"

Bay Rebeck hiçbir şey söylemedi.

"Benim bir karım var," dedi Michael. "Yani, bir karım vardı." "Onu gördüm," dedi Bay Rebeck. "Güzel bir kadındı." "Çok güzel," dedi Michael. Sessiz kaldı.

"Eee?"

"Peki ne? Sevgili karım beni öldürdü. Beni zehirledi, çorbayı tuzlar gibi."

Bay Rebeck'in yüzündeki şoku gördü ve bundan keyif aldı. Kendini çok insani hissetti. Bay Rebeck'e tekrar gülümsedi.

"Gün batımından önce satranç oynamak istiyorum," dedi.

III

Bay Rebeck, "Bir yürüyüşe daha çıkabiliriz," dedi.

"Başka bir yürüyüşe çıkmak istemiyorum. Buradaki tüm çimenleri yürüttük. Yürüdüğümüz yerde çıplak toprak bizi takip ediyor. Çekirgeler gibi."

"Ama hoşuna gitti. Sevdiğini söylemiştin."

Michael kaşlarını çatmayı düşündü ve bu duyguyu hatırladığında memnun oldu. "Hoşuma gidiyor. Ama senin yorulmanı izlemek hoşuma gitmiyor."

Bay Rebeck bir şeyler söylemeye başladı ama Michael onun sözünü kesti. "Çünkü yapamam. Yorulamıyorum ve sanki havayı içiyormuşsun gibi nefes almanı izlemek beni rahatsız ediyor. O yüzden hiçbir yere yürümeyelim."

"Pekâlâ," dedi Bay Rebeck yumuşak bir sesle. "İsterseniz biraz satranç oynayabiliriz."

"Satranç oynamak istemiyorum." Michael huysuzluğu hatırladı. "Hamleleri benim için yapmak zorundasın. Sence bu beni nasıl hissettiriyor?"

Bay Rebeck ona acıyarak baktı. "Michael, Michael, bunu çok zorlaştırıyorsun."

"Çok doğru," dedi Michael. "Kolay kolay pes etmem." Bay Rebeck'e sırtıttı. "Eğer artık votka ve domates suyu içemiyorsam, kimsenin nepenthe'sini içmem. Satranç yok. Zaten satranç sevmem."

"Sana kitap okuyabilirim."

"Neyi okuyayım?" Michael kuşkuyla sordu. "Kitaplarınız olduğunu bilmiyordum."

Bay Rebeck, "Kuzgun ara sıra Dördüncü Cadde'de benim için birkaç tane alıyor," dedi. "Bende biraz Swinburne var."

Michael Swinburne'den hoşlanıp hoşlanmadığını hatırlamak için çok uğraştı ve isim kafasında hiçbir ses çıkarmadığında dehşetten sadece bir kapı eşiği uzakta bir şey hissetti. "Swinburne," dedi yüksek sesle. Bay Rebeck'in kendisine baktığını biliyordu. Tanrım, diye düşündü, her şey gidiyor mu? Telaşla elindeki ilk tanıdık şeye sarıldı, o da üniversitedeki numarasıydı; 1316, diye düşündü, numaranın içine kıvrılmaya çalışarak, 1316, 1316, 1316. Birdenbire 1613'e dönüştüğünde hızla, "Swinburne. Evet, Swinburne'ü tanıyorum. Bir zamanlar Kirke teması üzerine çok uzun bir şiir yazmamış mıydı?"

Katıldığı her tartışma ve boğa güreşi seansından hatırladığı eski bir numaraydı bu: Bilmiyorsan uydur. Hiç kimse bir alıntıyı, bir kitabı ya da bir konuda yazılmış bir makaleyi bilmediğini itiraf etmezdi. Bu kuralın bir de sonucu vardı: Eğer emin değilseniz, o Marlowe'dur.

Her zaman olduğu gibi bunu da mantıklı buldu. Pekâlâ olabilir, dedi kendi kendine. Şimdi nereden bilebilirim ki?

"Circe?" Bay Rebeck kaşlarını çattı. "Ben hiç okumadım. Ama bu bir şey ifade etmiyor," diye ekledi utangaçça gülümseyerek. "Okumadığım çok şey var."

"Swinburne olduğundan emin değilim," dedi Michael. "Başka biri de olabilir."

"Benim düşündüğüm 'Proserpine'in Bahçesi'ydi. Bilirsiniz işte." Dizeleri biraz duraksayarak ama sözcüklerin tadını çıkararak aktardı.

*Çok fazla yaşama
sevgisinden, Umuttan ve
korkudan kurtuldu,
Kısa bir şükranla teşekkür ederiz
Tanrılar ne olursa olsun
Hiçbir hayat sonsuza dek yaşamaz;
Ölümler asla dirilmez-*

"Hatırlıyorum," dedi Michael aniden. "Bundan hoşlanmadım." "Özür dilerim," dedi Bay Rebeck.

"Beğeneceğinizi düşünmüştüm."

"Pat," dedi Michael. "Çok pat. Her neyse, Swinburne bunu hayattayken yazdı." Bağını kaldırdı ve güneğin yorgun bir ihtiyar gibi gökyüzünde yavaş yavaş yükseldiğini gördü. Bu onun ilgisini çekti ve dikkatle baktı. O bakarken, Swinburne sevilmeden ve nefret edilmeden zihninden sonsuza dek sessizce geçti.

"Hadi satranç oynayalım," dedi.

"Satranç sevmediğini sanıyordum."

Allah belanı versin, diye düşündü Michael. Abartılı bir diksiyon netliğiyle konuştu. "Satrancı severim. Satrancı çok severim. Satranç için çıldırıyorum. Hadi biraz satranç oynayalım."

Bay Rebeck güldü ve ayağa kalktı. "Pekâlâ," dedi ve mozole kapısına doğru ilerledi.

Michael arkasından, "Siyah kale için bir çakıl taşı kullanabiliriz," diye seslendi.

Bay Rebeck dalgın dalgın cebini karıştırıyordu. Durdu ve Michael'a biraz alaycı bir şekilde gülümsedi.

"On dokuz yıldır," dedi, "buraya her geldiğimde kendimi içeri almak için anahtara uzanıyorum. Kilit kırık, biliyorsun, ama her zaman kendimi dışarıda bulmayı umuyorum."

Kapıyı iterek açtı ve mozoleye girdi. Michael sırtını beyaz sütunlardan birine dayayarak oturdu; daha doğrusu oturduğunu hayal etti ve tüm pratik amaçlar için oturuyordu. Son üç gündür fiziksel olanla temasını kaybettiğini hissediyordu ve bu onu korkutuyordu. Ne zaman yürümek, gülümsemek ya da göz kırpmak istese, yürümenin, gülümsemenin ya da göz kırpmanın nasıl bir şey olduğunu çok keskin bir şekilde hatırlamak zorundaydı. Aksi takdirde hareketsiz kalıyor, bedeniyle-anılarıyla teması tamamen kesiliyor, havada asılı kalan bir bilinç damlası gibi kalıyordu. Bu iki gün önce olmuştu ve Michael bunu hatırlıyordu.

Hafızası hâlâ iyiydi ve hayal gücü açıktı. İnsan gibi hissediyordu ve canı sıkılıyordu ve can sıkıntısı onu rahatlatıyordu çünkü bu çok insani bir duyguydu.

Bay Rebeck mozolenden elinde yırtık yeşil muşamba kaplı bir satranç tahtasıyla çıktı. Michael'ın yanına oturdu ve satranç taşlarını serpiştirmeye başladı. Gömleğinin cebinden üç tane, pantolonunun sağ cebinden bir tane daha ve böylece siyah kale hariç tüm takım tamamlanana kadar devam etti.

Parçaların hiçbiri aynı setten değildi. Çoğu sararmış çeşitli ağaçlardan, birkaçı kırmızı plastikten ve ikisi, siyah bir fil ve beyaz bir kale, asık suratlı güzel bir maundan oyulmuştu. Tabanları ağırlaştırılmış ve keçeleştirilmişti ve diğer taşlar sallanır, sendeler ve satranç tahtasının her tarafına yayılırken, bu ikisi karşı çizgilerin arkasından birbirlerine bakıyorlardı; ve rüzgar ya da Bay Rebeck'in dizi diğer taşları dağıttığında, fil ve kale birbirlerine ciddi bir şekilde başlarını salladılar.

Michael satranç taşlarına bakmayı seviyordu. Satranç taşları onu güldürüyordu, ama bu gülüşün içine sızan lastik bant sesi yoktu.

Son üç gündür kahkaha atıyorum.

"Rengarenk bir grup," dedi Bay Rebeck'e, "öyle değil mi?"

"Kuzgun onları parça parça çaldı," dedi Bay Rebeck, "ve bu epey zamanını aldı çünkü onları büyük mağazalardan çalmasını sağladım. Onları parktaki yaşlı adamlardan almak istedi ama böyle daha iyi hissediyorum. Siyah kale de çok güzeldi ama onu kaybettim ve nerede olduğunu bilmiyorum. Muhtemelen hâlâ buralarda bir yerdedir." Sıkıdığı iki elini Michael'a uzattı. "Siyah mı beyaz mı istersin?"

"Beyaz," dedi Michael, Bay Rebeck'in sağ elini göstererek. Bay Rebeck elini açtı ve içinden siyah bir piyon çıktı. Taşları yerleştirmeye başladı ve bunu yaparken hafifçe mırıldandı.

"Kuzgun satranç tahtasını nereden aldı?" Michael aniden sordu.

Bay Rebeck başını kaldırdı. "Bilmiyorum. Bir sabah onunla sendeleyerek geldi ve nereden aldığını sorduğumda sadece iyi bir çocuk olduğunu söyledi." Parçaları yerlerine yerleştirmeyi bitirdi. "Bazen beni endişelendiriyor. Bunu düşünmemeye çalışıyorum."

Oyuna şahının piyonunu iki kare ileri taşıyarak başladı. "Ben çok ortodoksum," dedi. Bunu daha önce oynadıkları sekiz oyun sırasında iki kez söylemişti ama Michael hatırlamıyordu.

"Benimki de aynı olsun," dedi Michael. "Gurur duymuyorum." Bay Rebeck öne doğru eğildi ve kendi hamlesini tahtanın Michael'ın tarafında tekrarladı. Kendi taşlarını uzun uzun düşündü ve sonunda atını şahının filinin iki kare önüne atladi. Michael da vezirinin atıyla aynı hamleyi yaptı ve oyuna yerleştiler.

Sessizce oynadılar. Bay Rebeck tahtanın üzerinde bir ileri bir geri sallanıyor, her ikisi için de hareket ediyor, oyun ilerledikçe nefesi daha da sertleşiyordu. Michael tüm zihnini diğerlerini dışlayarak tek bir konu etrafında toplama lüksüne gömüldü. Dokuzuncu hamlede hızlı bir piyon değiş tokuşu oldu ve yine on beşinci hamlede Michael'ın atlarından biri ve fillerinden ikisi Bay Rebeck'in bir piyonunun etrafında öfkeyle döndü ve ona dokunmadan bıraktı.

İki hamle sonra Michael intikam alırcasına Bay Rebeck'in atlarından birini aldı; bundan sonra oyun yavaş ve temkinli ilerledi.

Birden Bay Rebeck'in bütün vücudu dikleşti. Michael önce bütün ipleri gerilmiş bir kuklayı düşündü; sonra bu cansız görüntüyü reddedip küçük vahşi bir hayvanı düşündü. Bay Rebeck havayı kokluyor gibi bile görünüyordu.

"Ne oldu?" Michael sordu.

"Orada bir kadın var," dedi Bay Rebeck sıkıca.

Sandra'nın ayak sesleri yine Michael'ın kafatasının tabanında yankılandı. "Nerede?"

"Şu ağaç kümesinin arkasında, büyük anıt mezarın yanında. Bizi görmedi. Bu bize zaman kazandırır."

Satranç taşlarını toplamaya başladı ve aceleyle ceplerine geri koydu.

"Hey!" Michael dedi ki. "Bekle bir dakika."

Bay Rebeck zaten aşırı dolu olan gömlek cebine bir kral sokmaya çalışmayı bıraktı. "Ne?"

"Sadece bekle, hepsi bu. Misafirden neden bu kadar korkuyorsun? Bence iyi olur."

"Michael," dedi Bay Rebeck, "Tanrı aşkına."

"Boş ver onu. Neden biri geldiğinde saklanmak zorundayız? Bunu her zaman yapıyor musunuz?"

"Çoğu zaman. *Hadi* ama Michael."

"Nasıl bir hayat bu?"

"Benim," diye tersledi Bay Rebeck bir tür **h i r s l a**, "ve ben idare ediyorum. Eğer bir kişi bile şüphelenip beni kapı bekçisine ihbar ederse, beni buradan atarlar. Ve ben dışarı çıkamam, Michael. Asla."

Satranç tahtasının karşısında Michael'a baktı, hızlı ve boğuk bir şekilde nefes alıyordu. Michael bir şey söylemek üzereydi ya da öyle olduğunu sanıyordu ki, Bay Rebeck kısa bir soluk aldı ve fısıldadı, "İşte şimdi yaptın." Kadın alçak tepenin yamacına tırmanmış ve aşağıya, onlara bakıyordu.

"Güzel," dedi Michael. "Oyunu kabul ediyorum. Zaten sen kazanıyordun." Doğrudan kadına bakarak, "Merhaba. Günaydın."

Kadın sessizdi ve tepenin üzerinde dimdik duruyordu. Michael tekrar, "Günaydın," diye seslendi.

"Sizi duyamaz," dedi Bay Rebeck.

"O zaman sağır olmalı. Yeterince yüksek sesle bağırdım."

Bay Rebeck ona bakmadan, "Yeterince yüksek değil," dedi.

Michael çok yumuşak bir sesle, "Beni duyuyorsunuz," dedi.

"Ben farklıyım."

"Beni görebiliyor mu?"

"Hayır. En azından ben öyle

düşünmüyorum." "Beni

görebilir mi?" "Belki. Bundan

şüpheliyim, Michael." "Ara o

zaman."

Bay Rebeck sessiz kaldı.

"Ara onu," dedi Michael. "Ara onu. Lütfen ara onu."

"Pekâlâ," dedi Bay Rebeck. Tepedeki kadına bakmak için döndü ve "Merhaba" diye seslendi. Sesi biraz çatallaştı.

"Merhaba," diye seslendi kadın. Sesi yüksek ve netti.

Ayaklarını düzenli ve dikkatli bir şekilde yerleştirerek tepeden inmeye başladı.

Bay Rebeck Michael'a döndü. "Görüyor musun? Şimdi inanıyor musun?"

"Hayır," dedi Michael. "Henüz değil."

Bay Rebeck'in sesi, sözlerini yaklaşan kadından saklamak için alçak tonda çıkıyordu ama kelimeler ağzından buhar gibi tıslayarak çıkıyordu. "Sizi göremiyor ve duyamıyor. İnan bana, biliyorum. Yaşayanlar ve ölümler birlikte konuşmazlar."

"Onunla konuşmak istiyorum," dedi Michael. "Onun sesini duymak istiyorum. Canlı biriyle konuşmak istiyorum."

Bay Rebeck ona hızlıca bir bakış attı; sonra anıt mezarı çevreleyen çim alanın kenarına gelmiş olan kadına döndü. "Günaydın," dedi.

"Günaydın," dedi kadın. Siyah giyinmişti ama peçesi yoktu. Michael kırklı yaşlarının sonunda olduğunu düşündü. Sonra kırklı yaşların başında olduğunu düşündü. Kadınların yaşları konusunda her zaman kötü bir yargıcı olmuştu ve siyah elbise ona birkaç yıl ekleyebilirdi.

Yüzünün en dikkat çekici özelliği ağzıydı. Geniş ve dolgun dudaklıydı ve köşelerinde küçük yumuşak çizgiler vardı.

Konuşurken ağzının tamamı canlanıyor, bir dansçının vücudu gibi zıplıyor, seğiriyor ve hareket ediyordu; ara sıra küçük beyaz dişleri ortaya çıkarmak için geriye ve aşağı kıvrılıyordu.

"Çok güzel bir gün," dedi Bay Rebeck.

"Çok güzel," diye cevap verdi kadın. "Böyle kalmalı, tek istediğim bu."

"Oh, öyle olacak," dedi Bay Rebeck. Koyu renk gözlerde merak sezdiğini düşündü ve ekledi: "O kadar güzel bir gündü ki evde kalamazdım."

"Biliyorum," dedi kadın. "Bu sabah evimdeydim ve kendi kendime, Gertrude, böyle bir günü biriyle paylaşmalısın, dedim. Git ve Morris'i gör. Ben de hemen aşağı indim, Morris böyle bir günde kimsenin onu hatırlamadığını düşünmemeli. Morris benim kocam," diye açıkladı, Bay Rebeck'in hafifçe kaşlarını çattığını görünce. "Morris Klapper." Tepenin ardında, güneşte parlayan büyük mermer binayı işaret etti. "Bilirsiniz, büyük evdeki Morris."

Bay Rebeck başını salladı. "İsmi biliyorum. Binanın önünden geçtim. Çok etkileyici."

"Hepsi mermer," dedi Bayan Klapper, "içi bile. Morris mermeri severdi." Ağlıyor muydu? Bay Rebeck merak etti. Bir şey söyleyemedi.

"Çok güzel bir bina," dedi. Wilder'ın anıt mezarını işaret etti. "Burası bir aile mezarlığı. Onlar benim arkadaşlarımdı."

Bayan Klapper'ın binayı incelemesini izledi. On dokuz yıldır ilk kez biraz utandığını hissetti. En azından ızgaradaki camı değiştirmeliydiler; kendisi de aslanların kafalarını parlatabilirdi. Ama melek hâlâ iyi durumdaydı. Meleği görmeliydi.

"Kusura bakmayın," dedi Bayan Klapper sinirli bir sesle, "ama bunu pek iyi beceremiyorlar."

"Artık hiç bakıcı yok," dedi Bay Rebeck. "Aile yok oldu."

"Özür dilerim," dedi Bayan Klapper. "İnanın bana, çok üzgünüm. Bunun nasıl bir şey olduğunu bilirim." Burnunu çekti, tamamen günahkâr, sağlıklı bir koklama. "Morris öleli bir yıl iki ay oldu ve ben hâlâ sabahları onu uyandırmak için eğilip duruyorum."

"Bazı şeyler uzun sürer," dedi Michael. Yüksek sesle ve net bir şekilde konuştu ama bağırmadı. Ta ki Bayan Klapper ondan uzaklaşana kadar. Sonra kelimeleri bağırdı, boğazından çıktıklarını hissedebilmeyi dileyerek.

"Sessiz ol, Michael," dedi Bay Rebeck boğuk bir sesle.

Bayan Klapper birkaç adım daha yaklaştı. "Ne dediniz?"

"Hiçbir şey," dedi Bay Rebeck. "Sadece bazı şeyleri unutmadığınızı söyledim.

şeyler."

"Elbette," dedi Bayan Klapper. "Bazı şeyleri hatırlarsınız. Bir koca ya da bir ameliyat gibi. Bilirsiniz, apandisitinizi aldırırsınız ve onu küçük bir cam şişeye koyup size gösterirler ve ondan sonra spagettiye bakmaya dayanamazsınız." Çimlerin üzerinde birkaç küçük adım daha attı. "Senin gibi."

Bay Rebeck gözlerini kırıştırdı. "Peki ya ben?"

"Bana Morris'i hatırlatıyorsun," dedi Bayan Klapper. "Yani, ona hiç benzemiyorsun. Buraya gelip seni bu oyunu oynarken gördüğümde" -çimlerin üzerinde duran satranç tahtasını işaret etti-"kendi kendime, Tanrım! İşte Morris!" Bir an sessiz kaldı. "Tek başına mı oynuyordun?"

"Benimle oynuyordu," dedi Michael, "ve dayak yiyordu." Bu doğru değildi ama önemli görünmüyordu.

"Bazı satranç problemlerini çözmeye çalışıyordum," dedi Bay Rebeck. Kızın gözlerindeki ifadeyi inanmazlık olarak algıladı. "Buranın satranç oynamak için aptalca bir yer gibi göründüğünü biliyorum ama burası sessiz ve daha iyi konsantre olabiliyorsunuz."

"Sen ve Morris," dedi Bayan Klapper. Tekrar burnunu çekti. "Sen ve Morris. Morris bunu hep yapardı, satranç tahtasını alıp tek başına bir köşeye çekilirdi ve siz, 'Morris, hemen yemek vakti' dersiniz, 'Şa, şa, bu sorunu çözmem gerek' derdi. 'Morris, et soğuyor'-'Sha, sha, bir dakika içinde orada olacağım. 'Morris, sandviç ister misin?' 'Sha, sha, aç değilim.' İç çekti. "Çılgınca. Ama git unut onu."

"Biliyorum," dedi Bay Rebeck. Michael kıkırdadı.

"Nasıl?"

"İnanın bana," dedi Bayan Klapper, "unutmadığımı anlayacaktır." Etrafına bakındı. "Oturabileceğiniz bir yer var mı? Ayaklarım tutmuyor."

Bay Rebeck, "Size sadece basamakları sunabilirim," dedi. "Oldukça temizler."

Bayan Klapper onlara baktı. Omuz silkti. "Temiz, kirli," dedi, "işte Klapper geliyor." En üst basamağa rahatça yerleşti ve sert bir iç çekti. "Vay canına," dedi, "ayaklarım kesinlikle kopacaktı." Bay Rebeck'e sıcak bir şekilde gülümsedi.

"Ben de biraz yorgunum," dedi Bay Rebeck. Yüzünün kızardığını hissetti. "Buradan çok uzakta yaşıyorum."

Bayan Klapper'ın yanına çömelen Michael, "Vay canına," dedi. "Kanınız kalmış."

Bayan Klapper yanındaki boşluğu sıvazladı. "Otur bakalım. Nesin sen, sporcu çocuk mu? Senin yaşında bir erkek istediği yere oturmalı."

"Teşekkür ederim," dedi Bay Rebeck. Onun yanına usulca oturdu ve birden, "Benim yaşımda mı?" diye düşündü. O kadar yaşlı mı görünüyorum? Beni kaç yaşında sanıyor? Tekrar ayağa kalkmak istedi ama kendini kararlı hissetti.

Bir süre sessizce oturdular. Bayan Klapper ayakkabılarından birini çıkarmış, yumuşak ve memnun bir şekilde iç çekiyordu. Bay Rebeck ona bir şeyler söylemek istedi ama aklına bir şey gelmedi. Bu onu kendine kızdırıyordu.

Birdenbire Cehennem'in yıldız tenoru gibi bir çığlık kafasının içinde çınladı ve patladı. Gerçek bir fiziksel acı çığlığıyla ayağa fırladı ve çığlığın kaynağını bulmak için çılgınca etrafına bakındı.

Bayan Klapper oturmaya devam etti, ama ayakkabısını tekrar giydi ve biraz telaşla ona baktı. "İyi misin?" diye sordu.

"Bir şey duydum," diye kekeledi Bay Rebeck, "bir çığlık..."

"Komik." Bayan Klapper da ayağa kalktı. "Ben bir şey duymadım."

"Bir çığlık duydum," dedi Bay Rebeck ve sonra bağdaş kurmuş, sessiz kahkahalarla titreyen Michael'ı gördü. "Michael!" dedi düşünmeden önce.

Michael ağzını açtı ve boğazındaki karanlığı işaret etti. "Deneme," dedi. "Sadece test. İşe hazır olup olmadığını görmek istedim."

"Kim?" Bayan Klapper'ın kaşları sanki korunmak istercesine birbirine yaklaştı.

Bay Rebeck alnını sildi. "Özür dilerim," dedi usulca. "Çok özür dilerim. Birini duyduğumu sandım."

Bayan Klapper'ın kahkahalar atmasını ya da tamamen geri çekilmesini bekliyordu. Onun yerine yüzünün anlayışla gevşediğini gördü. "Arkadaşın, ha?" diye sordu.

"Affedersiniz?" dedi Bay Rebeck, soğukkanlı bir dehşet içinde, "*Michael'ı görüyor mu?*" diye düşündü.

"Arkadaşınız," dedi Bayan Klapper, anıt mezarı göstererek. "Orada gömülü olan."

"Oh," dedi Bay Rebeck. Çabucak düşündü. "Evet. Michael Wilder. Çok eski bir arkadaşım. Öldüğünde çok sarsıldım." Bayan Klapper sürekli başını sallıyordu. Devam etti. "Arada sırada beni çağırdığını duyduğuma eminim."

"Güzel," dedi Michael. "Çok güzel." Bir süre sonra ekledi, "Bunu yaptığım için özür dilerim."

"Sanırım kulağa biraz çılgınca geliyor," diye ekledi Bay Rebeck.

Bayan Klapper tekrar merdivenlere oturdu. "Dinle," dedi usulca, "dünyanın yarısı bu şekilde deli." Durakladı. "Ben de," dedi nally.

Bay Rebeck onun yanına oturdu. "Kocanız mı?"

"Hı-hı," dedi Bayan Klapper. "Morris. Çoğu zaman 'Gertrude, Gertrude' diye seslendiğini duyuyorum, sanki yine anahtarını kaybetmiş ya da banyodaki elektrik düğmesini bulamamış gibi. Bir yıl iki ay oldu ve ben hala onu duyuyorum."

"Sanırım bu pek çok insanın başına geliyor olmalı," dedi Bay Rebeck. "Birinin gerçekten öldüğüne inanmak istemezsiniz."

"Hayır," diye yanıtladı Bayan Klapper. "Benim için durum farklı. Belki başka insanlar için de böyledir." Siyah eldivenli ön parmağının ucunu ısırды, Bay Rebeck'e göre bu özelliği ona hiç yakıştıramazdı.

"Morris tuhaf bir şekilde öldü, biliyorsun," dedi yavaşça. Bay Rebeck hiçbir şey söylemedi. "Güzel bir dairemiz var, küçük bir bahçesi olan bir teras. Kiraladık, acente dedi ki, 'Bak, güzel küçük bir terasınız var, akşam yemeğini üzerinde yiyebilirsiniz. Biz de üzerinde yemek yedik, soğuk olduğu zamanlar hariç. Her neyse, o zaman yemek yiyorduk ve Morris'in pek iyi görünmediğini gördüm. Ben de dedim ki, 'Morris, pek iyi görünmüyorsun. Gitmek ister misin?'"

"İçeri girip uzanır mısın? O da, 'Hayır Gertrude, yemeği bitir, bir şey kaybetmemelisin' dedi. 'Tamam Morris, eğer kendini iyi hissediyorsan' diyorum ve ona biraz mısır veriyorum. Yeşil dev mısır koçanı Morris bundan hoşlanmaz. Dişlerine batıyor."

"Bunu bana söylemek zorunda değilsiniz," dedi Bay Rebeck. "Beni tanıımıyorsunuz bile."

"Cesurca," dedi Michael. "Sinsi ama cesur."

"Affedersiniz," dedi Bayan Klapper. "Size söylemek istiyorum. Rahatladım, artık tutuklanacakmışım gibi hissetmiyorum ve ayrıca sizi bir daha göremeyeceğim." Bay Rebeck bunun doğru olduğunu biliyordu ve bu onu garip bir şekilde üzüyordu.

"Morris mısırı bitirdi, ben de 'Morris, biraz daha mısır ister misin?' dedim, o da bir şey söylemek için ağzını açtı ve *bum!*" Bay Rebeck sıçradı. "Sandalyesinin arkasına doğru düştü." Bayan Klapper kolunu geniş bir yarım daire şeklinde salladı.

"O zaman ne yaparım biliyor musun?"

Bay Rebeck sessizce başını salladı.

"Bağırıyorum," dedi Bayan Klapper acı acı. "Sandalyemde oturuyorum ve bağırıyorum. Morris'in hayatının belki de beş dakikasını bağırarak geçirdim. Sonra ne yapıyorum?" Kolunu tekrar salladı. "*Bum!* Bir ışık gibi söndü."

Kucağına baktı. Bay Rebeck garip bir tarafsızlıkla sağ eldiveninde bir dikişin açıldığını fark etti.

"Belki uyanır," dedi alçak sesle, "ve bana 'Gertrude, Gertrude' diye seslenir. Dairenin anahtarını hep kaybediyordu. Belki de orada yatıp bana sesleniyordur ve ben onu duymuyorumdur."

"Böyle söylemeyin," diye ısrar etti Bay Rebeck. "Bilmeniz mümkün değil." "Ondan sonra iki gün boyunca ne yaptım biliyor musun?" Bayan Klapper

sordu. "Etrafta dolaşıp, 'Morris, biraz daha mısır ister misin? Morris, biraz daha mısır ister misin? Morris, biraz daha mısır ister misin? Bir Victrola gibi ve iğne takıldı. İki gün. Evde yaşayan bir hemşireleri vardı. Oturma odasında uyuyordu."

Sessizliğe gömüldü, ağlamıyordu, dümdüz önüne bakıyordu. Michael bir şey söylemek istemedi. Bay Rebeck söyledi.

Birden başını çevirdi ve Bay Rebeck'e baktı. Ağzının kenarları hafifçe seğirdi.

"Her Şabat Morris için Kaddish okuyorlar," dedi, "Beth David'de. Ben öldükten sonra da onun için Kaddish söyleyecekler. Gökyüzü düşene kadar her Şabat." Bay Rebeck'e doğru eğildi, nefesi sıcaktı ve rahatsız edici derecede keskin değildi. "Morris'i unutacağımı mı sanıyorsun? Unutacağımı mı sanıyorsun?"

"Hayır," dedi Bay Rebeck. "Yapacağınızı sanmıyorum."

Arkasına yaslandı, siyah elbisesini dizlerinin üzerinde düzeltti. Bay Rebeck anıt mezarın girişindeki WILDER yazısına, yazı gözlerinin önünde bulanıklaşıp kaybolana kadar dikkatle baktı. Aklına gelen tek şey "Senden hoşlanıyorum," demek, diye düşündü ve bu aptalca görünüyor. Uygunsuz demiyorum.

Birden Bayan Klapper hafifçe gülmeye başladı. Nehir gibi gülüyor, diye düğündü Bay Rebeck, yavaş yavaş kıkırdamayı dinlerken. Kadın ona baktı.

"Hemşire saçını boyadı," dedi, kelimeleri kahkahayla noktalarak. "Ve o kadar güzel boyamış ki. Siyah, kırmızı ve kahverengimsi sarı gibi farklı renklere boyamış. Bir kutu boya kalemine benziyordu."

Sonra üçü birlikte güldüler, Bay Rebeck'in kahkahası yüksek ve neşeli; Bayan Klapper'ınki zengin; Michael'ınki karanlık ve sessizdi.

"Böyle gülerken korkunç olduğumu mu düşünüyorsun?"

Bayan Klapper sordu nally.

"Hayır," dedi Bay Rebeck. "Hayır, istemiyorum. Şimdi ne kadar iyi görüldüğünüzü görmelisiniz."

Tam olarak öyle demek istememişti ve düzeltmeye başladı ama Bayan Klapper gülümsedi.

"Gülmek zorundasınız," dedi. "Er ya da geç gülmek zorundasınız. Daha ne kadar ağlayabilirsin?"

"Yıllar," dedi Michael. Bayan Klapper sanki onu duymuş gibi başını salladı. "Er ya da geç," dedi, "gülmek zorundasın."

Küçük altın kol saatine baktı ve hızla ayağa kalktı. "Gitmem gerekiyor," dedi. "Kız kardeşim kızını akşam yemeğine getiriyor. Küçük bir çocuk, yeğenim, birinci sınıf öğrencisi. Çok güzel." Kelimeyi tıngırdayınca kadar uzattı. "Gidip yemek hazırlasam iyi olacak."

Bay Rebeck biraz çekingen bir tavırla, "Ben de o tarafa gidiyorum," dedi.

Bayan Klapper güldü. "Ne tarafa gittiğimi bile bilmiyorsun."

"Zampara ihtiyar," dedi Michael. "Nemli ellerini kontrol et, Tarquin."

Bay Rebeck kendini tekrar işe yarar hissetti. Çılgınca bir atış yaptı. "Metronun yanındaki giriş," dedi çabucak. Metronun yakınında bir giriş olmalıydı. Mezarlıklar böyle inşa edilirdi.

Bayan Klapper şaşkınlıkla ona baktı. "Nereden bildiniz?"

"Şey, gittiğin yol bu. Başka bir giriş yok. bir yol." Lütfen Tanrım, öyle bir şey yok.

Bayan Klapper başını salladı. Birkaç adım uzaklaştı, durdu ve tekrar ona baktı. "Madem geliyorsun," dedi, "gel."

Bay Rebeck, korku ve heyecanın eşit parçalarından oluşan ruh haliyle ayağa kalktı. Michael'a biraz çekici bir ifadeyle baktı.

"Seni durdurumama izin verme," dedi Michael. "Git hayatını dans ederek geçir. Ne çalış, ne de dön. Ben burada oturup meditasyon yapacağım." Bayan Klapper'a doğru bir el salladı. "Sadece kaybol. Ben hep öyle yaparım."

Böylece Bay Rebeck birkaç adım attı ve kendini Bayan Rebeck'in yanında buldu. Klapper'ın tarafı.

Michael onların Central Avenue'ye giden dolambaçlı yolda yürümelerini izledi. Bayan Klapper için biraz üzüldü, Bay Rebeck için daha da üzüldü ve en çok da kendisi için üzüldü. Bu duyguya kendini kaptırmış bir halde, küçük açıklıkta memnuniyetle dolaştı, gözeneklerinden hatırlayabildiği kadarıyla bu duyguyu içine çekti ve kendini kederle dolup taşmaya bıraktı.

Öğle vakti gökyüzünde küçük bir siyah nokta patladı. Michael, solmuş güneşe karşı kuzgunu tanıyana kadar, onun kendisine doğru dönerek inişini tembel bir ilgiyle izledi. Kuşun düzenli ziyaretlerine alışmıştı ve onunla konuşmaktan hoşlanıyordu. Kuzgunun alaycı mizahı ona belli belirsiz, adını artık hatırlamadığı ama birlikte kâğıt oynadığı bir adamı hatırlattı.

Kuzgun açıklıktan iki kez süzülerek geçti, ikisinde de ıskaladı ve sonunda kendini narince çimlere bıraktı. "Lanet olası yerin bir pisti olmalıydı," diye homurdandı. Pençelerinde önceden pişirilmiş küçük bir sığır dili taşıyordu.

"Selamlar, kuş," diye selamladı Michael onu. Kuzgun onu görmezden geldi. "Rebeck nerede?"

"Ortak arkadaşımız," dedi Michael, "bir hanımla gitti."

"O olduğunu sanmıştım," dedi kuzgun. Sığır dilini otların üzerine bıraktı. "Ona bu gece süt getireceğimi söyle, eğer bulabilirsem." Michael'a baktı. "Seni ısırın ne?"

"Ben ıssızım," dedi Michael, "sen de öyle olmalısın. Terk edildik. Sen esh'sin, ben de hava, ama artık karşılıklı kederde, hüzünde, *Weltschmerz*'de ve lanet olası yalnızlıkta birleştik. Seni tekrar selamlıyorum, kanatlı ve yalnız kardeşim."

"Kendi adına konuş," diye cevap verdi kuzgun dostça. "Kahvaltımı yaptım."

Bay Rebeck ve Bayan Klapper yol boyunca yürüdüler, söğüt ağaçlarının donmuş fısıkiyelerinin yanından geçtiler ve Bayan Klapper yaşadığı yerden, sıcak günlerde evinin önünde oturan yaşlı kadından, güzel olan yeğeninden, arkadaşı değilseniz size kötü et veren kasabından ve ölen kocasından bahsetti. Bazen durup yüksek, boş evlere bakıyorlar, onları gözetleyen meleklerle, çocuklara, onları koruyan kılıçlara ve sfenkslere hayran oluyorlardı. Sonra tekrar yürüdüler ve Bay Rebeck arada bir konuştu, ama çoğunlukla Bayan Klapper'ı dinledi ve onun sözlerinden zevk aldı.

Bunun nedenini, bu kadının söylediklerinin, özellikle de bunları neredeyse hiç anlamadığı halde, neden kendisini bu kadar memnun ettiğini merak etti. İnsan konuşmalarının büyük çoğunluğunun anlamsız olduğunu çok iyi biliyordu. Bir adam günlerinin çoğunu hazır sorulara hazır cevaplar vererek geçirebilir, diye düşündü. Oyunu bir kez kavradı mı, çeşitli homurdanmalarla idare edebilir. İnsanlar birbirlerini dinleseler böyle olmazdı ama dinlemiyorlar. Kimsenin o anda onlar için önemli ve dokunaklı bir şey söylemeyeceğini biliyorlar. Önemli olan her şey gazetelerde duyurulacak ve kaçırılanlar için yeniden basılacaktır. Hiç kimse komşusunun nasıl hissettiğini gerçekten bilmek istemez, ama yine de sorar, çünkü kibardır ve komşusunun ona nasıl hissettiğini kesinlikle söylemeyeceğini bilir. Bu kadın ve ben birbirimize ne söylüyoruz?

Diğerleri önemli değildir. Bizi memnun eden şey seslerin basitçe çıkarılmasıdır.

Bayan Klapper kendi mahallesinde yaşayan küçük bir çocuktan bahsediyordu. "On bir yaşında," dedi, "annesiyile her karşılaştığımda yeni bir şiir yazmış oluyor. Annesi ona her zaman 'Herbie, Bayan Klapper'a yeni şiirini söyle' der. Şiiri söyleyene kadar ona vuruyor. Geçen Mart ayında on bir yaşındaydı."

"Şiirler iyi mi?" Bay Rebeck sordu.

"Ben şiirlerden ne anlarım ki, fikir beyan edeyim? Hepsi ölüm ve insanları gömmekle ilgili, her zaman. Bunu on bir yaşında bir çocuk söylüyor. Ona, 'Bak, ölüm ilanı köşesini benden uzak tut' demek geliyor içimden. Bir kuş hakkında, bir köpek hakkında şiir yazıyor, onu yanıma getir. Ama ona asla söylemiyorum. Neden çocuğun duygularını inciteyim ki? Geldiklerini görünce karşıdan karşıya geçiyorum."

"Bakın, işte geldik," dedi ve Bay Rebeck başını kaldırıp siyah kapıyı gördü.

Kapı dökme demirden yapılmış, kum rengi betondan kule şeklinde sütunlara oturtulmuştu. Üzerini koyu yeşil sarmaşıklar kaplamıştı, sarmaşıklar genelde büyüdüğünden biraz daha kalındı ve sabırlı gözlere sahip dökme demir yılanlar sarmaşıkların arasından istifa yollarını zorluyordu. Tepesinde bir sıra kör sivri uç vardı ve açık duruyordu. Bay Rebeck dışarıdaki sokağı görebiliyordu.

"İşte geldik," diye hayret etti Bayan Klapper. "Biriyle konuşurken ne kadar kısa bir yürüyüş."

"Evet," dedi Bay Rebeck.

Kapının on dokuz yıl boyunca iyi dayandığını, kendisinden çok daha iyi dayandığını düşündü. Siyah boyası birkaç yerinden çatlamıştı ve paslanmış metali görünüyordu. Ama yine de sağlam bir kapıydı. Bir gece onu sallamış ve ellerini pasın ağızlarına sürtmüştü ama ne parmaklıklar titremiş ne de kilit tıkırdamıştı. Bu ne kadar zaman önceydi? On iki ya da on beş yıl. Tek hatırladığı mezarlıktan çıkmak istediği ve gece geç saat olduğu için kapının kilitli olduğuydu. Bütün gece kapıyı sallamış ve ellerini fena halde kesmişti. Ama sabah olduğunda ve kapı açıldığında dışarı çıkmamış. Tuvalete saklanmış ve kanayan ellerine soğuk su dökmüş. Sonra türbesine geri döndü ve uyudu.

"Şey," dedi Bayan Klapper. "Metroya mı biniyorsunuz?"

Onunla asla gelmemeliydim, diye düşünerek bir şeyler mırıldandı. Kapıdan geçemediğimi, burada yaşadığımı ona nasıl söyleyebilirim? Bana inanmayacaktır. Şaka yaptığımı ya da deli olduğumu düşünecekti. Onunla yürümek istediğimde bir hata yaptım. Bunu neden yaptığımı bilmiyorum.

"Hadi bakalım," dedi Bayan Klapper. Ayağını yere vurdu ve ona gülümsedi. "Ne bekliyorsun? Metro sana gelsin diye mi?"

Evet. Bu iyi bir fikir olurdu. Eğer olsaydı, binerdim. Yeraltına inerdik ve yerden kesilmiş merdivenlerden yukarı çıkana ve etrafımızda insanlar olana kadar ne kapıyı görürdüm ne de mezarlıktan ayrıldığımı bilirdim. Metro bana gelirse bunu başarabilirdim. Ve eğer yanımda biri olsaydı.

İnce bileğine bakarken aklına bir fikir geldi. Sol kolunu önüne doğru eğdi ve "Saatimi kaybettim" dedi.

"Nedir bu?" Bayan Klapper sordu. "Bir şey mi kaybettiniz?"

"Kol saatim." Acıyla gülümsemeye çalıştı ama ağzının sadece bir köşesi kıpırdadı, o da kesilmiş ve acı çeken bir şey gibi seğirdi. "İçeri girdiğimde kolumda olduğunu biliyorum ama şimdi yok. Bir yerde düşürmüş olmalıyım."

Bayan Klapper tam anlamıyla sempatikti. "Olacak şey değil. Saatiniz çok mu değerliydi?"

"Hayır," dedi, bunu çok fazla yalana dönüştürmemeye kararlıydı. "Ama uzun zamandır bendeydi ve onu çok severdim. Zamanı iyi tutuyordu."

"Şuradaki adama söyle," diye önerdi Bayan Klapper, ce'nin bekçisini işaret ederek. "Ona adresinizi verin, ne zaman geleceğini size bildirir. buldum."

Bay Rebeck başını salladı. "Geri dönüp baksam iyi olacak. Biri onu alabilir. Ya da yağmur yağabilir."

"Ai, mezarlığın her yerinde avlanacaksın, bu saatler sürecek. Belini kıracaksın. Seninle gelmemi ister misin?"

Hayır de. Hayır de, yoksa ona tekrar yalan söylemek zorunda kalacaksın. Ve sen berbat bir yalancısın, ve on dokuz yıldır pratik yapmıyorsun.

"Zahmet etmeyin," dedi. "Buna değmez. Sanırım nerede düşürdüğümü biliyorum. Çok uzun bir yürüyüş."

"Umarım bulursunuz," dedi Bayan Klapper. "Kendi başınıza bulamazsanız adamdan yardım alın."

El sıkıştılar.

"Sizinle konuşmak çok güzeldi," dedi Bay Rebeck. "Devam edemediğimiz için üzgünüm."

Bayan Klapper omuz silkti. "Belki yine karşılaşırız. Buralara sık gelir misin?"

"Evet. Burada yürümeyi seviyorum."

"Ben de öyle. Neyse, bazen Morris'i görmeye geliyorum. Belki karşılaşırız."

"Belki," dedi Bay Rebeck. "Güle güle."

"Güle güle. Umarım saatinizi takmışsınızdır."

Onun uzaklaşmasını beklemedi. Bunun yerine, hızla ondan uzaklaştı ve geniş yoldan yukarı doğru yürüdü, küçük ve değerli bir şeyini kaybetmiş bir adamın yapacağı gibi yere baktı. Ancak tepenin zirvesine ulaştığında dönüp arkasına baktı. O sırada kadın gitmişti.

Yalan söylemekten ve veda etmekten nefret ediyorum, diye düşündü, çünkü ikisinde de pek iyi değilim.

IV

Mezarlıktan ayrılmamış olan üç kişi mezarın başında duruyordu. Adamlardan biri diğerinden daha az göbekliydi. Kadının tırnakları geniş ve kıvrıktı, eski süt rengindeydi.

Kadın boğuk bir sesle, "Çok iyi bir kızdı," dedi. Adamlar başlarını salladı.

"Tam olarak değil," dedi Laura Durand. Michael'ın yanındaki çimlere oturdu ve üç kişiye baktı. "Sadece yorgundum."

"Onun için kullanılabilecek tek kelime 'iyi'," dedi genç adam. Net ve kesin bir sesi vardı. "Onu gerçekten anlatan tek kelime."

"Tüm hayatım boyunca," dedi Laura başını sallayarak.

"Çok genç," dedi kadın. Kadın biraz sallandı ve yaşlı adam kolunu ona doladı.

"Yirmi dokuz yaşımdaydım," dedi Laura, "kırkıma merdiven dayamıştım. İnsanlara otuz üç yaşında olduğumu söyledim çünkü bu sayede kitapları neden sevdiğime dair sorulardan kurtuldum."

"Ve çok güzel," dedi genç adam daktilo sesiyle. "Çok canlı, çok hayat dolu."

Laura biraz üzgün bir ifadeyle, "Ah, Gary," diye mırıldandı. Michael'a döndü. "Bir ilkokul öğretmenine benziyordum."

Gary kadının omzunu bir güzel sıvazladı ve kol saatine bakmak için boynunu büktü.

"Kitapçıya geri dönmek istiyor," diye açıkladı Laura. "Çok uzun süre uzak kalırsa sinirleniyor. İki yıl önce apandisit geçirdi ve tam Sosyal Bilimler tezgâhının üzerinde ameliyat ettiler."

"Biz anne ve kızıdan daha fazlasıydık," diye mırıldandı kadın. "Biz arkadaştık. Öyle değil mi Carl?" Yaşlı adam kadının omuzlarındaki tutuşunu sıkılaştırdı.

"Evet anne," dedi Laura usulca. "Arkadaşlık hiç yoktan iyidir." Yarı ayağa kalktı, sonra tekrar gevşedi. "Onlarla konuşabilir miyim?" Michael başını salladı.

"Harika bir işçiydi." Yine Gary. "Becerikli. Ona ihtiyacım olduğunda hep yanımdaydı. Şimdi onsuz nasıl geçineceğim bilmiyorum."

"İdare edersin Gary," dedi Laura. "Dünya benimle dolu." Michael'a baktı. "Bir süre ondan hoşlanmıştım, YWCA'da dans etmekten bıktığında hoşlandığın türden bir hoşlanma. O bunu hiç bilmedi ve yavaş yavaş kayboldu, tıpkı atlet ayağı gibi."

Yaşlı adam ilk kez konuştu. Sesi alçak ve hafif aksanlıydı. "Gitme vakti geldi, Marian."

"Onu bırakmak istemiyorum." Anne şimdi sessizce ve durmadan ağlıyordu. Gary göğüs cebinden bir mendil çıkardı ve ona verdi.

"Gary'nin her zaman bir mendili vardır," dedi Laura gülümseyerek. "Kibrit de."

"Gitsek iyi olacak," dedi Gary, kadının eğik başının üzerinden yaşlı adama belli belirsiz bir işaret yaparak. "Muhtemelen yakında kapatırlar."

"Gitmek istemiyorum." Michael mendilin altından kayan gözyaşlarını bir tür açgözlülükle izledi. Uzun zamandır ağlayan birini görmemişti.

"Marian-" dedi yaşlı adam tekrar.

"Biraz bekle. Lütfen biraz bekle."

"Git buradan!" Laura aniden ayağa kalktı, kollarını sıkıca iki yanına bastırmıştı. "Git buradan, lanet olsun!" Michael'a Laura ağlayacakmış gibi göründü ama o daha iyisini biliyordu. Oturmaya devam etti, bacak bacak üstüne attı ve Laura'nın güzel saçları olduğunu düşündü.

İnsanlar şimdi gidiyordu. Kadın hâlâ ağlıyordu. Gary ve yaşlı Carl ona bakarak yavaşça yürüyor ve gözlerini dikmiş önlerine bakıyorlardı. Michael, sanki ertesi sabah yazarının fikirlerini soracağından emin olduğu, umursamadıkları bir oyunu izlemişler gibi görünüyorlardı, diye düşündü. Onları yürürken izledi, ölümün bileceği gözlerle ayaklarının dağınık çakıllar arasında nasıl kaydığını ve sürtündüğünü gözlemledi; Carl'ın ellerini ceplerine sokup birkaç saniye sonra tekrar tekrar çıkarmasını izledi; ayakkabısına bir çakıl taşı girdiğinde Gary ile birlikte kaşlarını çattı. Genç adamın ayağını yana doğru bir pençe hareketiyle sallamasını izlerken, çakıl taşı aceleyle toparlanmış ayak hafızasına karşı çok gerçekçi geldi. Ve çakıl taşı ayağına battığında Gary ile birlikte iç çekti.

Sonunda ayağının kemerinin altına yerleşti.

Laura aniden haykırdı ve peşlerinden koşmaya başladı. Elleri sanki düşecekmiş gibi önünde gerilmişti ve dar bir şekilde, zarafetsizce koşuyordu.

"Bu iyi değil," diye arkasından seslendi Michael. "Onlara dokunamazsın"- ama o çoktan durmuştu ve hızla ona doğru yürüyordu. Elleri yavaşça açılıp kapanıyordu ama oldukça sakindi.

"Bunu neden yaptığımı bilmiyorum," dedi tekrar onun yanına oturarak. "Faydasız olduğunu biliyordum."

"Sakin itiraf etme," dedi Michael sertçe. "Asla kabul etme."

Laura biraz şaşkın görünüyor. "Benim için fark etmez." Etrafına bakındı. "Bunlar Cennet'in etekleri mi? Cennete gideceğimden eminim. Yeterince sıkıldım."

"Burası Yorkchester Mezarlığı," diye yanıtladı Michael, "Cennet ve Cehennem sadece yaşayanlar içindir."

"Yazık." Laura bir ot parçasını koparmaya çalıştı ve Michael, parmakları otun içinden geçerken onun için irkildi. Ellerini kapatıp kucağına bastırmak dışında hiçbir duygu belirtisi göstermedi.

Michael çok eski bir kitabı hayal meyal hatırlıyordu, cildi iplerle asılmıştı. Bir alıntıyı onunla ilişkilendirdi ve bunu yapmaktan orantısız bir zevk duydu. "'Cennete,' dedi yavaşça, "'bütün gün ve bütün gece sunakların önünde öksüren o yaşlı rahipler, o yaşlı sakatlar ve sakatlar gidecek. Onlarla yapacak hiçbir şeyim yok."

Laura gülümseyerek başını kaldırdı ve sessizce çenesini kapattı. "'Ama ben cehenneme gideceğim,'" diye zaferle alıntı yaptı. "Çünkü adil katiplerin ve adil şövalyelerin canı cehenneme... adil ve nazik hanımların da-" Kaşlarını çattı ve başını hafifçe salladı. "Unuttum..."

"İşte güzel ve nazik hanımlar," diye devam etti Michael, "evli lordlarıyla birlikte iki ya da üç arkadaşı olan. Ve işte altın ve gümüş, ermin ve tüm zengin kürkler, harpçılar ve ozanlar ve dünyanın mutluları geçiyor."

Laura son satırı onunla birlikte bitirdi. "Bunu," dedi, "on yedi ya da on sekiz yaşındayken ve çok üzgünken okumuştum. Nerede okudun?"

"Karım bunu severdi. Her zaman alıntı yapardı."

Laura bir an sessiz kaldı. "Tuhaf. Bunu ezbere biliyorum ama yine de az önce hatırlamaya çalıştığımda zihnimden kayıp gittiğini, sanki yakaladığım vahşi bir şeymiş gibi elimi uzattığımda kıpırdadığını hissettim."

"Tutabildiğin kadar sıkı tut," dedi Michael, "tutabildiğin kadar uzun süre."

"Ben asla bir şeylere tutunmam," diye yanıtladı Laura. "Ben her şeyi özgür bırakmaktan yanayım." Ayağa kalktı ve yavaşça mezarına doğru yürüdü. "Bana bir taş verilmeyecek mi?" diye sordu. "Herkesin bir mezar taşı olduğunu sanıyordum."

"Benim de yok," dedi Michael. "Sanırım daha sonra gelecek. Yerin size alışması gerekiyor."

"Taşım küçük ve çok sade olacak. Marian sadeliğe inanır. Sadece adım ve iki büyük anım: 'Laura Durand. 1929-1958.' Ve bir satır şiir." Tereddüt etti ve sonra gülümsedi. "'Selam sana, neşeli ruh.' Bahse girerim."

"Şükredin. 'Şimdi kalkıp gideceğim' diyebilirdin." Laura, "Annemin Şiir Kulübü henüz Yeats'e kadar gelmedi," dedi. "Değil. Hopkins'ten sonraki haftaya kadar."

Tümseğe dokunmak için uzandı ve elini geri çekti. "Orada mıyım? Yani bedenim?" Michael cevap vermedi, kız da ona dönmedi. "Ne kadar garip."

"Nasıl bu kadar çabuk çıktın?" Michael sordu. "Benim çıkmam epey uzun sürdü ama sen daha cenaze bitmeden sardunya gibi filizlendin."

"Güzel bir görüntü," dedi Laura.

"Teşekkür ederim. Beni hayattayken duymalıydınız." Bir cevap bekledi. Gelmesi uzun sürdü.

"Belki de ölmeye tam olarak hazır değildin," dedi Laura. "Çok gecikmiştim."

Michael hiçbir şey söylemedi. Mezardan amaçsızca uzaklaştılar, amaçsız, hedefsiz, hareket bilinci olmadan ama her zaman zarafetle yürüyorlardı. Michael Laura'nın hareketini izlemek için başını çevirdi. Çimenler ayaklarının altında eğilmiyor, dökülen birkaç yaprak öfkeyle çatırdamıyordu. Küçük bir rüzgâr yaprakları ve kırık bir süt otu kabuğunun hatmi rengindeki sporlarını kaldırdı ama saçlarını değil.

Laura çok sessiz konuştu, bir kez bile ona dönmedi. "Ben," dedi, "Tanrı'nın ya da babamın boşa harcadığı birkaç dakikayı temsil ediyorum. Ölüm o kadar da büyük bir değişiklik değil. Sanki gürültülü bir şehrin tepesinde yaşıyormuşum da pencere sıkıştığı ve otomobil kornaları pencere kenarına kadar ulaştığı için uyuyamıyormuşum gibi. Şimdi pencereyi kapattım ve kornalar tekrar sokağa düştü. Çok uykum var ve yatmak istiyorum." Michael onun hafifçe güldüğünü duydu. "Bu da kötü bir görüntü değil. Belki biraz fazla abartılı."

"Pencereyi sıkıştırarak açtım," dedi Michael.

"Sadece senin odanda," dedi Laura, "ve uzun sürmeyecek."

Birbirlerine bakarak durdular, her biri dünyanın küçük bir bölümünün üzerinde gri bir ışık görüyordu.

"İki haftadır ölüyüm," dedi Michael, "ve birkaç şey öğrendim. Ölüler ve yaşayanlar arasındaki en büyük fark, ölülerin hiçbir şeyi umursamamasıdır."

"Bu her şeyi açıklıyor."

Michael iğnelemeyi fark etmedi. "Evet, öyle. Bir şeyleri önemsemek ölümler için çok daha önemlidir çünkü ellerinde kalan tek şey budur."

Onları bilinçlendirir. Bu olmadan soluyorlar, azalıyorlar, bir fısıltı dokusuna kadar inceliyorlar. Aynı şey insanlara da olur ama kimse bunu fark etmez çünkü bedenleri maske görevi görür. Ölülerin maskeleri yoktur. Onları geride bırakmışlardır."

"Devam et."

"Bir süre önce tanıştığım bir adam bana tüm bunları anlattı. O zaman hiç anlamamıştım. Şimdi anlıyorum. Bana söylemediği şey, mücadele ederseniz uyanık kalabileceğinizdi. Donmak gibi bir şey. Bir aşağı bir yukarı yürümeye ve ayaklarını yere vurmaya devam etmelisin. Aksi takdirde soğuk seni ele geçirir."

Laura gözlerini ondan kaçırarak, "Burada da," diye fısıldadı. "Sıcak olabileceğini düşünmüştüm."

"Bu kolay yol," dedi Michael. "Diğerleri de böyle yaptı; kendilerini toprağa sardılar ve uykuya daldılar. Hepsi. Birkaçını uyandırdım ve benimle konuşmalarını sağlamaya çalıştım ama konuşmaları horlama gibiydi." Sesi küçümseme doluydu. "Her şeyi unuttular. Zihinleri kuma dönüştü. Ben hâlâ hatırlıyorum. Birkaç şeyi unuttum ama önemli olanları aklımda tutuyorum."

"Evet. Önemli şeyleri unutmak muhtemelen daha uzun sürer." Michael başını salladı. "Hayır. Bu bir tür ayıklama süreci-birlikte atılacak on kitap seçmek gibi. Göreceksiniz." Gülümsedi, zihinsel olarak bunun bilinçli bir çaba olduğunu kabul ediyordu ama kızın fark etmemesini umuyordu. "Burada olmana sevindim. Birbirimiz için işleri kolaylaştırabiliriz. Bu da hayatta olmanın bir parçası."

Laura aniden döndü ve yavaşça mezarına doğru yürümeye başladı. Michael şaşkınlıkla onu takip etti. "Nereye gidiyorsun?"

"Uyumak için," dedi Laura omzunun üzerinden. "Bu da hayatta olmanın bir parçası."

"Bekle bir dakika!" Michael seslendi. "Beni yalnız bırakma!"

"Neden olmasın? Bu da hayatın başka bir parçası. Büyük bir parçası. Bunu unutmuş olamazsın, bu çok önemli. Eğer hayatta kalmak istiyorsan, tüm parçaları kabul etmek zorundasın. Seçemezsiniz ve sizi memnun etmeyen şeyleri reddedemezsiniz. Bu ölülerin ayrıcalığıdır."

"Ateş etmelisin!" Michael arkasından bağırdı. "Artık biliyorum. Savaşta vazgeçmek ölümdür."

Laura durdu ve onunla yüzleşti. "Ölüm, artık ne kendiniz ne de başkaları için mücadele etmek zorunda olmamaktır. Ne

yaptığın umurumda değil.

ölümünden sonraki hayatınızla. Ahşap işleme kurslarına katılabilir, yazışmalı satranç oynayabilir, çok sayıda dergiye abone olabilir ya da bir repertuar tiyatrosu başlatabilirsiniz. Sadece sessizce yapın. Yorgunum ve çok geç saatlere kadar ayaktaydım."

Michael peşinden koştu ve onu mezarın başında yakaladı. Sessizce durmuş, çimenlere bakıyordu. "Seni ne öldürdü?" diye sordu. Kendini beceriksiz ve son derece kendini beğenmiş hissediyordu ama aynı zamanda öfkeyle yıkandığını da hissediyordu ve bu duygu tanıdık ve çok hoştu. "Sıkıntıdan ölüyor muydun?"

"Bana bir kamyon çarptı," dedi Laura, "ve birdenbire herkes öldüğümü fark etti. Git buradan, adın her neyse-"

"Michael Morgan."

"Bu ne. Git Michael Morgan ve editöre bir mektup yaz. Cesurca savaşı. Sonuç korkaklarla aynı olur.

Ght. Brave Ght sadece reklamlı bir inziva. İyi vakit geçireceksin. Ben uyumaya gidiyorum."

Mezarının üzerine uzandı ve hemen kollarını kullanmakta zorluk çekmeye başladı. Kollarını göğsünde kavuşturdu, haç pozisyonunda açtı, yanlarında tuttu ve en sonunda karnının üzerinde çaprazladı. Gözlerini kapattı ve hemen ardından Michael'a bakmak için tekrar açtı.

"Şimdi ne yapacağım? Burada, battaniyelerin üzerinde öylece yatacak mıyım, yoksa koğuşuma geri dönebilir miyim?"

"Geri dönemezsin," dedi Michael soğuk bir sesle. "Bir kere çıktın mı, artık çıkarsın. Orada uzan ve her sabah seni uyandıran o lanet kuşlar olmadan ne kadar güzel olduğunu düşün."

Laura gülümsedi ve gözlerini kapattı. Michael arkasını döndü ve yürüdü. Kadının "İyi geceler, Michael," dediğini duyduğunu sandı ama sesindeki memnuniyete öfkelenerek yürümeye devam etti. Onun güldüğünü duyduğundan emindi.

Kadının mezarını göremeyince bir taşın üzerine oturdu. O kadar öfkeliydi ki oturmanın nasıl bir şey olduğunu unuttu ve havada asılı kaldı. Dördüncü denemesinde bunu başardı ve hatırladığı çenesini hatırladığı elinin içine alarak oturdu. Ellerinin boyutunu ve şeklini oldukça iyi hatırlıyordu, ancak yüzüyle hiç ilgilenmemişti ve sonuç olarak hatırladığı köşeleri ve açıları

An be an. Şu anda çenesi eskisinden daha sivri ve çene hattından daha açılı duruyordu ama unutmuştu.

Kolay yolu seçti, diye düşündü. Uykuya dalmak-her şeyi unutmak-bir hiç olmak. Benim tarzım bu değil. Üniversite kariyeri boyunca tanıdığı atletleri ve Kampüsteki Büyük Adamları düşündü. Merdivenlerde üzerine çıkan ve birbirleriyle kısa, ağır cümlelerle konuşan atletleri ve onların sakız çiğneyerek hayatı kabullenişlerini, aldıkları iki kredilik psikoloji derslerindeki C'lerini ve en çok da gülen, halka belli kızlarını küçümsediğini hissetti. Ben daha yüksek bir yola bağlıyım, demişti kendi kendine ve çok daha talepkâr bir hanımefendi tarafından sahiplenildim. Metresini hayal ederek birkaç hüzünlü saniye geçirdi. Büyük Adamlar koridorlarda, kafeteryada hoş sohbetler ediyor, danslardan, moral mitinglerinden, öğrenci prodüksiyonlarından, seçimlerden ve bağış toplama kampanyalarından bahsediyorlardı. Düzgün giyiniyorlardı, onursal kardeşliklere üyeydiler ve derslerde kendilerine soru sorulduğunda bir şekilde cevaptan bir konuşma çıkarmayı başarıyorlardı. Futbolcular onları eşit olarak selamlıyordu; *onlar* da futbolcuları astları ama yine de iyi arkadaşları olarak selamlıyorlardı. Mezun olduklarında halkla ilişkiler şirketleri ve reklam şirketleri onları yemek sonrası nane şekeri gibi kapıştılar.

Sahtekârlar, diye düşündü Michael ve taşın üzerinde otururken bir kez daha düşündü. Sahte ve yapmacık. Benim için değil, evlat. Ben uyanığım. Bilinçliyim. Hayatın garip, şaşırtıcı, acımasız, merhametsiz, gerçek ve ciddi olduğunu biliyorum. Biri işaretle. Alkışlansınlar, sübvanse edilsinler, seviksinler; benim dürüstlüğüüm var.

"Dürüstlük" kelimesini üniversitede sık sık kullanmış ve bununla pek çok insanı kızdırmayı başarmıştı. Bunların çoğu profesördü. Bir tanesi, İngilizce Bölümü'nden bir doçent, "Morgan, bu kelimenin anlamı hakkında bir barakuda kadar bilgin yok," diye terslemişti.

Michael öfkelenmişti. "Kendine karşı dürüst olmak demek, kendin her ne isen," diye karşılık verdi. "Ve ben kendime karşı dürüst olduğumu düşünmeyi seviyorum."

"Mmmm," dedi profesör düşünceli bir şekilde. "Peki, biraz hile yap. Biraz zina yapmak sana çok iyi gelecektir."

Kendisinden başka kimsenin dürüstlüğünden emin değildi ve muhakemesinin dürüstlüğünü itiraf ettiği için kendisiyle gurur duyuyordu. Şimdi ise tam olarak emin değildi. "Bir an için," dedi yüksek sesle, "ölümün cevabını bulduğumu sandım." Kızı düşündü.

Laura Durand'ın mezarının çimenleri üzerinde gülümsediğini, ölüme aşına ve rahat olduğunu hatırlayınca, Sandra'yla kavga ettikten sonra hiç olmadığı kadar yorgun ve kendinden bıkmış hissetti. Biraz manik depresif olmalıyım, diye düşündü bıkkınlıkla ve sonra daha önce hiç ziyaret etmediği bir mahzen gece kulübüne taş bir merdivenden iniyormuş gibi merakla mutlu bir kendini aşağılamaya daldı. Diğer şeylerin yanı sıra, Kore Savaşı'na katılmakla aptallık etmekle kalmadığına, savaştan sağ çıkmakla da ikiyüzlülük ettiğine karar verdi. Tam gidip Bay Rebeck'e veda etmeye karar vermişti ki, artık sabrını anlamsız da olsa bir Mesih gibi görüyordu, sonra da kendi mezarını kazacak ve hafızasının gergin kaslarının gevşemesine izin verecekti ki, Laura'nın yavaşça ona doğru yürüdüğünü gördü.

Önce yerinden fırlayıp onu karşılamak için koşmak istedi. Sonra onun kendisine ulaşmasını bekleyip, "Tuvalet arka tarafta, girişin yanında" demeyi düşündü -oh, gerçekten ağır, gerçek Sinatra. *Etrafımda* sinsice dolaşmayın, bayan. Bu Michael Morgan, dağ kaynak suyu kadar saf, Tanrı kadar affetmez. Sonunda olduğu yere oturdu, sanki bir şey kaybetmiş gibi yere bakıyordu.

Bacakları yavaş yavaş görüş alanına girdi ve durdu. Ona baktığını biliyordu ve bir şey söylemesini sabırsızlıkla bekledi. Hayaletlerin hiç sinir krizi geçirip geçirmediğini merak etti.

"Merhaba Michael," dedi nazikçe. Adam başını kaldırdı ve şaşkınlıkla gözlerini kırıştırdı. Takdire şayan, delikanlı, takdire şayan. Bu onurlu ölüler boşuna ölmediler.

"Geldiğini duymadım."

Laura belli belirsiz gülümsedi. "Ölüler iyi komşu olurlar." Durakladı. Kimildamadı. Kimildama, evlat. Kafka'nın kapıcısı gibi hareketsiz.

"Hemen uyumak istemiyorum," dedi. "Ne de olsa" -kelimeleri bulmakta zorlanıyordu- "yeterince zamanım var. Düşündüm de, eğer sen olmasaydın

"İkisi de güldü." "Biraz yürüyebiliriz. Burayı hiç bilmiyorum-" Michael'ın gözlerini kırpmadan baktığına inandığı bakışlar altında bocaladı. "Pekâlâ. Uyuyamadım. Hâlâ bilincim yerinde ve bununla bir şeyler yapabilirim. Geliyor musun, gelmiyor musun? Benim için fark etmez."

Michael ayağa kalktı ve mezarlığın Eski Zenginler bölümüne doğru yürümeye başladı. "Haydi," dedi.

Laura onun yanına geldi. "Nereye gidiyoruz?"

Michael o kadar alçak sesle konuşuyordu ki kız onu zar zor duyabiliyordu. "Biliyorum. Artık biliyorum. Ölüler uyuyamaz." Michael merakla ona baktı ve o da başını salladı.

"Gözlerimi kapattığımda hiçbir şey fark etmedi. Sanki gözlerim açılmış gibiydi."

"Biz uyumayız," dedi Michael. "Zaman zaman uyukluyoruz. Konuştuğum kişiler sadece uyuyormuş gibi davranıyorlardı. Uyuyormuş gibi

-Benden çok kendilerine." Adımlarını hızlandırdı.

"Nereye gidiyoruz?"

"Bir adam görmek

için." "Bir

hayalet mi?"

"Hayır, bir erkek. Şu ana kadar emin değildim."

"Bana inanır mıydınız?" diye sordu Bay Rebeck. Wilder anıt mezarının merdivenlerinde oturmuş, siyah-beyaz kareli eski bir bornozun içinde zayıf ve kemikli görünüyordu.

"Muhtemelen hayır," dedi Michael. "Yine de deneyebilirdin."

"Aman Tanrım, öldüğüne inanmakta yeterince zorlandın.

Ve ben sizi buna ikna etmedim, siz kendinizi ikna ettiniz." Bay Rebeck duraksadı, kelimelerini bir cin eli gibi düzenliyordu: "Bizim toplumumuzda iki seçeneğiniz, iki olası inancınız vardır. Ya öldükten sonra bir yere gidersiniz ya da gitmezsiniz. Ya sonsuzluk boyunca yüksek sesle şarkı söylersiniz ya da dünya etrafınızdan dağılana kadar sessizce uyursunuz ve uyanmadan ve uyandırılmadan uzayda yelken açarsınız. Her iki inanç da doğru değil, ama bunu kendiniz bulmalısınız."

"Uyumayı umuyordum," dedi Laura. "Dünyadaki son sözüm muhtemelen 'Yaşasın!' oldu."

"Uykuya dalacaksınız," diye yanıtladı Bay Rebeck, "ve bu neredeyse uyumak gibi bir şey. Zamanla uyku sizin için bir şey ifade etmeyecek çünkü kavramını kaybedeceksiniz. Uyanık mı yoksa uykuda mı olduğunuzu bilmeyeceksiniz ve bunun gerçekten bir önemi olmayacak." Durakladı. "Ve hala yeryüzündesin. Ölümler için özel bir dünya yoktur, sadece yaşayanların kullanılmış bedenlerine saygılarından dolayı onlara verdikleri soğuk odalar vardır. Sadece dünya var."

Sözlerinin arasına kâhince bir ciddiyetin girdiğini fark etti ama bu ağırlığı hafifletmek için söyleyecek bir şey bulamadı. Adama ve kadına bakarken, yorgun bir şekilde işlerin sonunda hep karmaşıktığını düşündü; örümceğin niyeti kandırmak olsun ya da olmasın ağlar birbirine dolanıyordu. Bu adam ve kadından çok hoşlanıyordu ve kendisi konuşana kadar emin olmadığı şeyleri ona söyletmemelerini diliyordu. O ne Tanrı'ydı ne de İlk Mezar Kazıcı ve bir de Bayan Klapper vardı.

Laura bir şeyler söylüyordu. Meleksi bir isim, diye düşündü. Keşke uzakta olsaydı da onu arayabilseydim.

"Ne kadar sürecek?" Laura soruyordu. Bay Rebeck gözlerini kırptırdı. "Affedersiniz?"

"Unutmak. Parçalanmak. Her şeyi olurlarına bırakmak."

"Oh, anlıyorum." Elbette Michael ona söyleyecekti. "Duruma göre değişir.

Bir ay ortalama bir süre gibi görünüyor." "Bir ay mı? Sonra ne olacak?"

"Bilmiyorum." Tabii ki bilmiyorum. Ben cevap veren adam değilim. O programın hâlâ radyoda olup olmadığını merak etti. Muhtemelen yoktur. Bayan Klapper'a sormalıydı.

"Bekleyebilirim," dedi Laura.

Michael güldü. "Mecbur kalacaksın."

Laura ona sanki yarısı yenmiş ve atılmış bir şeymiş gibi baktı. "Senden ne harika bir Mesih olurdu."

"Doğru. İlk mucizem seni ölümden diriltmek olurdu. Muhtemelen buharlı bir kürekle."

"Küçük bir kasabadaki yaşlı bir adam gibisin," dedi Laura, "eskiden önemli biriydi ve hala eskiden çalıştığı yerde takılıyor, bayramlarda konuşmalar yapıyor ve hala önemli biri gibi davranıyor."

"Belki," dedi Michael sıkıca. "Ama her Noel'de mezarının üzerine oturup sana ilahiler söyleyeceğim."

"Tanrı aşkına," diye düşündü Bay Rebeck, "kapa çenenil!"

Yüzlerindeki şaşkın bakışları görene kadar bunu yüksek sesle söylediğini fark etmedi. Kararlıydı, devam etti. "Hanginizin onun adını daha uzun süre hatırladığının ne önemi var? İkiniz de ölüsünüz. Tek ortak noktanız bu olabilir ama büyük bir ortak nokta. Başımı ağrıyorsunuz. Madem bu kadar didişmek istiyorsunuz, gidin de taşların arasında gevezelik edin. Ölüm, aşk gibi sessiz ve kolay bir şey olmalı. Uykunun ne olduğunu bile bilmezken, zamanınızı uyumayacağınızı ya da uyuyamayacağınızı bağırarak geçiriyorsunuz."

Onların yarı saydam yüzlerindeki çocuksu şaşkın ifadeyi gördü ve birden söyleyecek başka bir şey bulamadı. Çok uzun zamandır kimseye bağırmamıştı ve sesi yankılı ve boşluklu çıkıyordu. Yanaklarına yuva yapan ve ağzının çatısından baş aşağı sarkan yarasaların çılgın görüntüsü zihninden geçti ve neredeyse kıkırdayacaktı.

"Uzun zamandır buradayım, biliyorsun," diye ekledi. Sonra oturdu ve konuşması bittiği için başka tarafa baktı.

Laura bir şey söylemeye başladı ama sözünü geri aldı. Michael'a küçük, anlamsız bir hareket yaptı, o da başıyla onayladı ve Bay Rebeck'in kendisine bakmasını umarak öne doğru eğildi. "Neden buraya geldin?"

Bay Rebeck o zaman başını kaldırdı. "Ben de herkes gibi öldüm," dedi; sonra Laura'nın irkildiğini görünce, "Hayır, bunu söylemek çok kolay ve gerçek değil," diye ekledi. Michael'a baktı. "Sana eskiden eczacı olduğumu söylemiştim, sanırım."

Michael başını salladı.

"Güzel bir eczanem vardı," dedi Bay Rebeck. "Kokuyordu. Yani temizdi ama güzel kokuyordu. Barut ve tarçın gibi, belki biraz da çikolata. Biri kapıyı açtığında çalan bir zilim vardı ve reçetesinde olsun ya da olmasın bir kişinin neye ihtiyacı varsa onun için çalardı. Ve bir adamın kalbini tartabilecek bir çift terazim vardı. Gazoz çeşmem yoktu ama öksürük şurubu ya da tıraş bıçağı almaya gelen çocuklara vermek için bir kavanoz şekerim vardı. Öksürükotu şekeri derlerdi ona. Nedenini bilmiyorum. İçinde

uzun sarı çubuklar. Artık sattıklarını sanmıyorum. New York'taki diğer eczacılarda ne varsa bende de vardı, biraz da kurtboğan."

Küçük bir esinti ortaya çıkmıştı ve Bay Rebeck bornozunu daha sıkı sararak ellerini ceplerine soktu.

"Bir keresinde bir adam benden kendisi için bir aşk iksiri yapmamı istedi. İyi bir adamdı ama çok çirkindi, yüzü yara içindeydi. Sanırım kulaklarından ve gelip benimle kahve içip boks hakkında konuşmasından dolayı bir boksördü. Bazen gelip bizimle oturan bir kız vardı. Biraz sana benziyordu Laura, sadece saçları sarıydı. Çok zeki bir kızdı. Adam benden onu sevmesi için bir şeyler uydurmamı istedi. Yüzünden utanıyordu ve bunu yapmanın benim için çok kolay olacağını düşünmüştü. Bunu yapamazdım elbette, gerçekten yapamazdım, çünkü yasadışı bir şeydi ve zaten bilmiyordum. Ama ona yapabileceğimi söyledim, sadece bu onu saldırgan yapmayacaktı, sadece alıcı yapacaktı. Yüzü olsun ya da olmasın, yine de sormak zorunda kalacaktı."

Bunu düşünerek gülümsedi. "Çok hoş bir kızdı ve sanırım yine de onu seviyordu. Ama ondan sonra herkes gelmeye başladı, aşk iksirleri, burçlar ve şans tılsımları soruyor ve rüyalarının ne anlama geldiğini bilmek istiyorlardı. İnsanlar mutsuz, bilirsiniz, şanslarını değiştirmek için her şeyi denerler. Sanki bir cadı ya da uysal bir büyücüymüşüm gibi davranıyor, çocuklarını iyileştirmem ya da kocalarının içkiyi bırakması için bana yalvarıyorlardı. Onlara bunu yapamayacağımı, sihirbaz olmadığımı söyledim ve bazıları ağladı, bazıları da beni lanetledi. Bunlar çok üzücü lanetlerdi, fazla güçleri yoktu. Bu yüzden çok büyük bir hata yaptım. Deneyeceğimi söyledim.

"Ben bir eczacıyım diye düşündüm. Hasta insanlara yardım etmeye çalışıyorum. Bu insanlar da hasta ama farklı bir şekilde. Belki ben de onlara farklı bir şekilde yardım edebilirim. Ve denedim, ki bu yanlıştı, çünkü dünyada hiç sihirbaz yoktu. Ama bana ihtiyaçları vardı, diye düşündüm, ve bir adama ihtiyaç duyulmalıydı. Böylece zararsız küçük otları öğüttüm ve yemeklerine serpmelerini söyledim ve onlara küçük torbalarla uyumalarını söyledim.

ve rüyaları iyi olacaktı. Ben bir cadı doktoruydum, New York'ta bir cadı doktoru. Öyle olmak istememiştim ama öyleydim. Ve daha da kötüsü, çok iyi bir cadı doktoru değildim. Bazen şanslıydım, bazen doğru tahmin ediyordum ve çocuk

ya da numara doğruydu. Ama çok sık değil. Tüm bu saçmalıklara inanmayan insanlar gelmeyi bıraktı ve inanan insanlar da gelmeyi bıraktı çünkü bunlar çok etkili saçmalıklar değildi."

Bay Rebeck'in elleri cüppesinin kemerini evirip çeviriyordu ama hâlâ belli belirsiz gülümsüyordu. "Sadece gerçekten kendini adanmış çatlaklar kaldı ve bir eczacı muhtemelen dünyada onlara bir faydası dokunmayacak tek adamdır. Ama ben onlara hizmet ettim çünkü yalnızdılar ve bana inanıyorlardı. Ben onların peygamberiydim, belki kötü günlere düşmüş bir peygamberdim ama onursuz değildim. Bu yüzden bazen kendimi biraz önemli hissettim."

Kahverengi eliyle ince telli saçlarını düzelterek sessizce, gerçek bir eğlenceyle gülmeye başladı. "Er ya da geç bir şeyler olacağını biliyordum. Yaptığım şey herkes için yasadışı, bir eczacı içinse iki kat daha suçtu. Dükkâna yeni bir müşteri geldiğinde -ki bu arada bir oluyordu- kaçmamak için kendimi tezgâha yaslamak zorunda kalıyordum. Gençken polisler beni hep korkuturdu ve ayrıca biri beni kontrol etmeye başlarsa ehliyetimi kaybetmekten korkardım. Ve dünyada yapabileceğim başka bir şey de yoktu."

Gökyüzünü Wilder mezarından koruyan çatlak sütunlardan birine yaslandı. "Ve sonra dünyanın en komik, en mantıklı şeyi oldu. İflas ettim." Bay Rebeck, iyi bir dramatik duyguya sahipti, bir an durakladı ve sonra devam etti. "Kirayı ödeyemedim, stoklarımın parasını ödeyemedim, bakım masraflarını ödeyemedim, elektrik parasını ödeyemedim ve mahkemeye hiçbir şey ödeyemeyeceğimi söyleyen avukata ödeme yapamadım. O mahkemeden çıktığımda tepenin üzerinden fakirhaneye gidecektim, ancak şehirde fakirhane yoktu ve araba param da yoktu."

"Ve sen buraya geldin?" Laura gözlerini onun yüzünden ayırmamıştı. "Hayır," dedi Bay Rebeck. "Hemen değil. Hâlâ gençtim, bilirsiniz, Michael'ın yaşlarındaydım. Düşündüm ki Jonathan, önünde koca bir hayat var ve bunu portakal ve sigara izmaritleriyle geçiremezsin. Bu yüzden bir markette tezgahkar olarak işe girdim çünkü dükkanın arkasında uyumama izin veriyorlardı. Orada birkaç ay çalıştım ve biraz para biriktirip yeni gömlekler aldım.

Sonra

Bir gece yürüyüşe çıktım ve eskiden dükkanımın olduğu yerden geçtim. Oraya zincir bir eczane inşa etmişlerdi. Büyük, temiz bir eczane ve yeşil mermerden yapılmış bir tezgah."

Ellerini sıkıca kavuşturarak başını çevirdi. "Ve düşündüm ki," dedi çok yumuşak bir sesle, "her şey ne kadar komik. Çünkü onlar da benim yaptığımın aynısını yapıyorlardı, sadece reklam yapıyorlardı. Tabelalarında şöyle yazıyordu: 'Sizi güzelleştireceğiz, güzel kokmanızı sağlayacağız, böbrek taşlarınızı, hemoroidlerinizi, ağız kokunuzu, kepeklerinizi ve kötü davranışlarınızı iyileştireceğiz. Cildinizi pürüzsüzleştireceğiz ve sanki bir siğil çıkarır gibi kırk kilonuzu alacağız - ki bunu da çok iyi yapıyoruz - ve insanlar sizinle konuşmak isteyecek. Çirkin, kötü huylu ve yalnız olan herkes bize gelsin." Durakladı. "İnsanlara sihir vaat etmek yanlış. Bunu yaptığımda yanlıştı ve bu temiz yeni eczane için de yanlıştı. O gece uzun bir yol yürüdüm, neyse ki hatırlamadığım birçok felsefi düşünce düşündüm." Kısa bir süre güldü ve sustu.

"Ve sonra?" Michael'ın sesi, sanki aralarında bir ip varmış gibi Bay Rebeck'in başını sertçe çevirmesine neden oldu.

"Sonra," diye cevap verdi Bay Rebeck sakince, "bir düğün ve cenaze törenine yetecek kadar sarhoş oldum ve kendi kendime şarkı söyleyerek buraya girdim - o günlerde kapıyı sadece kilitliyorlardı - ve buradaki en üst basamakta uyuyakaldım ve bir gün boyunca uyudum."

Omuz silkti. "Ve işte buradasın. Ben kaldım. Önce biraz dinlenirim diye düşündüm, çünkü çok yorgundum ama kuzgun bana yiyecek getirdi-" Birden sıırttı. "Uyandığımda kuzgun oradaydı, beni bekliyordu. Kaldığım sürece bana yiyecek getireceğini söyledi ve nedenini sorduğumda, bunun ortak bir noktamız olduğu için olduğunu söyledi. İkimiz de iyilik sanrıları görüyorduk."

Bay Rebeck esnedi. "Yorgunum," dedi neredeyse özür dilercesine, "ve yatmak istiyorum." Ayağa kalkıp gerindi ve bornozu ince bedenini sıkıca sardı.

"Sana ölümün hayat gibi olduğunu söylemiştim, Michael," dedi uykulu bir sesle. "Ölsen de ölmesen de pek bir şey fark etmez." Laura'ya döndü. "Senin dışında. Her insanın ölümü kendisini ilgilendirir ve uyuyup uyumaması, nasıl öldüğünden daha az önemlidir.

Ya da bunu nasıl rasyonalize ettiğini." Yavaşça mozole kapısına doğru yürüdü ve döndü. "İyi geceler."

"İyi geceler," dediler. "İyi geceler."

Kapıyı kapattı, bornozunu çıkardı ve kendisini oldukça rahat ettirecek bir düzende yerleştirilmiş küçük minderlerden oluşan bir şiltenin üzerine uzandı. Üzerine bir battaniye çekti ve tavana bakarak sessizce sırt üstü uzandı.

Biri onun adını söyledi ve Michael'ın odada olduğunu fark etti. Michael'ın artık hiçbir fiziksel engelin kendisini etkilemediğini anlamasının ne kadar süreceğini merak ediyordu. "Evet, Michael?"

"Bana bir iyilik yapar mısın?"

"Muhtemelen. Nedir o?"

Michael'ın sesi tereddütlüydü. "Bana bu kızın nasıl görüldüğünü söyleyebilir misiniz?"

"Laura?"

"Mmm-hmm. Sadece merak ettim." "Anladığım kadarıyla onu göremiyorsun?"

"Sadece genel bir taslak olarak. Saçı, şekli - kadın olduğunu biliyorum ama hepsi bu kadar."

"Evet," dedi Bay Rebeck. Sessizdi. "Eee?"

"Şey, o esmer. Gözleri gri, sanırım, ve uzun ngers."

"Hepsi bu mu?"

"Michael, artık ne fark eder ki?"

"Yok," dedi Michael bir süre sonra. "Sadece merak ettim. Rahatsız ettiğim için özür dilerim."

"İyi geceler."

Michael gitmişti. Güzel bir yaz olacak, dedi Bay Rebeck kendi kendine. Arkadaşa ihtiyacım vardı.

Sonbaharı düşündü. Bu mevsimi hiç sevmemişti, çünkü kısmen ileriye bakmak onun için ilkbaharı biraz bozuyordu. Çok ileriye bakıyorum, diye düşündü, çünkü aniden bir şeylerle yüz yüze gelmekten korkuyorum. Çocukluğunda Noel tatillerinin tadını hiç çıkaramamıştı çünkü bu tatiller onu çaresizce uzun Ocak ayına doğru sürüklüyor gibiydi.

Ama gece ılık ve güzel kokuluydu ve o sonbaharı görmezden geldi. Gelecektir, diye düşündü, her zaman olduğu gibi. Ama önce, yaz.

V

BAYAN. KLAPPER alarmı dokuz buçuğa kurmuştu ve şimdi sabırla çalmasını bekliyordu. Yüzü saate dönük olarak yan yatmış, bacaklarını yukarı çekmiş ve bir kolunu yastığın altına koymuştu. Battaniyeler çenesine kadar o kadar sıkı çekilmişti ki yatağın ucunda gevşemiş ve ayakları açıkta kalmıştı. Bileklerini çaprazladı ve ayaklarını birbirine sürttü ama ayakları soğuktu ve kendini garip bir şekilde savunmasız hissediyordu.

Sırt üstü yuvarlanarak bir kolunu uzattı ve her sabah yaptığı gibi, vurulacak ve yarım bir rüyadan şikayet edecek kimsenin orada olmadığını farkına vardı.

Yatağın çok büyük olduğunu düşündü. Bugün ya da yarın Sachs'a gidip onu değiştirecekti. "Çift kişilik yatağa ne gerek var, Klapper?" diye sordu tavana. "Misafir mi bekliyorsun?"

Çalar saat küçük, kendinden memnun bir tıkırtı çıkardı ve Bayan Klapper beklenti içinde gerildi. Ama alarm çalmadı ve saat kendi kendine masumca mırıldandı. "Çalsın artık!" Bayan Klapper tiksintiyle rahatladı. "Saat on oldu, on buçuk. Ne istiyorsun, sana işlemeli bir davetiye mi göndereyim?" Saat hiçbir tercih belirtmedi.

"Bilimin mucizeleri," dedi Bayan Klapper ve saatin kadrana bakmak için inleyerek döndü. Gözleri, düşman bölgesini gözetleyen iki nöbetçi gibi, ağır göz kapaklarının arasından dikkatle dışarı bakıyordu. Saçlarını yüzünden uzaklaştırdı ve kadrana daha yakından baktı. "Karanlıkta parıldaman gerekiyor, biliyorsun," diye hatırlattı konuşarak. "O yüzden biraz parla." Sonunda saatin dokuz on beş olduğunu anladı.

Bayan Klapper tekrar yastığın üzerine düştü. "On beş dakika. Hala on beş dakika." Sessiz kaldı, sonra geri dönüp bağırmaya başladı

"Peki on beş dakika boyunca ne yapacağım? Kendime fıkra mı anlatayım?" Arkasını döndü ve yastığa gömüldü.

Her zaman kalkabilirdi elbette, diye düşündü. Bu ona en azından alarmı kapatma zevkini verirdi. Bu fikir onu memnun etti. Kolunu saate doğru uzattı ve sonra geri çekti. Hiç acelesi yoktu.

Eğer kalkmazsam, diye düşündü, başım çok ağrıyacak. Bu onu neredeyse yataktan çıkaracaktı; acıdan korkuyor ve geldiğinde de derin bir korkunun metanetiyle ona katlanıyordu. Yorganı geriye itti ve doğrulmaya başladı. Yarı dik dururken fikrini değiştirdi. Kalkarsam başımın ağrımasını dört gözle bekleyeceğim. Aman ne önemli. Tekrar uzandı.

Bir dürtü onu omzunun üzerinden saate bakmaya itti ve dürüstçe kalkabilmesi için kaç dakikası kaldığını öğrenmesi gerekiyordu. Ama bu saat için manevi bir zafer olurdu ve Bayan Klapper manevi zaferlerin değerini bilirdi. Onları biriktirirdi. Bu yüzden hareketsiz yattı, bir kolu kalçasının üzerinde ağır ağır uzanıyordu ve doğrudan mezarlıktaki garip küçük adamı düşündü. Kocasının mezarını ziyaret etmesinden bu yana geçen on iki gün boyunca onu çok düşünmüştü.

Ufak tefek adam onu rahatsız ediyordu çünkü onun hakkında kesin bir sonuca varamıyordu. Geçici olarak bir beyefendi olduğuna karar vermişti. Bir vidası gevşemiş bir beyefendi. Ama bu karar onu tatmin etmemişti. Bayan Klapper daha önce de vidaları gevşemiş beyefendilerle karşılaşmıştı; Morris'in hukuk bürosu bu konuda uzmanlaşmış gibiydi. Tanıştığı adam bunlardan biri değildi.

Bu saat elektrikliydi ve gürültüsüz olduğu garanti ediliyordu. Aslında Bayan Klapper'ın son derece rahatsız edici bulduğu küçük bir uğultu çıkarıyordu. Tik tak sesini anlıyordu ve Morris'le birlikte ince şilteli alçak yatakta yan yana uzandıkları ve gecenin parçalarını ısırarak sivri tik tak dişlerinden başka sesin olmadığı gecelerin anılarını canlandırdığı için bu sesi seviyordu. Bazen uzun süre dinlediğinde tik taklar hızlanır, karanlık tünellerden geçerek az ileride kamburlaşmış ve kıpkırmızı parlayan bir şeyi ararmış gibi gelirdi. Sonra Morris'in kolunu kavradı, sanki

Uzun ve eğri büğrü bir merdivenin tırabzanı gibiydi ve kendini ona yaklaştırıp öyle sıkı sarılıyordu ki, uykulu uykulu kıpırdanıp, "Gertrude, biraz hava al lütfen. Bir akordeonla evli değilsin."

Ve sonra her şey yoluna girecekti. Morris oradaydı, katı, sıcak ve şikayetçiydi ve saat sadece bir saatti ve o sadece bir dakika daha uyanık yatacak, derin ve sessiz nefes alacak ve sonra Morris'e dönecek ve uyuyacaktı-

Alarm dişçi matkabı gibi vızıldayarak çaldı ve Bayan Klapper yataktan fırlayarak alarmin üzerine atladı ve alarmı kapattı. Sonra yatağın kenarına oturdu ve soyut bir ses tonuyla "Lanet olsun," dedi. Başı biraz ağrıyordu.

Ayağa kalktı ve pencereden pencereye giderek güneşin büyük odaya girmesini sağlamak için panjurları açtı. Güneş ışığında durup gözlerini biraz kırıştırarak, hayvanların ve çocukların iyi bir esnemeye ve gerinmeye duydukları aynı duygusal takdirle gerindi ve esnedi. "Belki biraz egzersiz, Klapper?" diye sordu kendi kendine yüksek sesle. "Eğil ve ayak parmaklarına dokun." Merakla çıplak ayaklarına bakarak buna karşı çıkmaya karar verdi. "Sabaha başlamak için aptalca bir yol."

Yavaşça şifonyerine doğru ilerlerken, dolap kapağının içine yerleştirilmiş boy aynasında kendini gördü. Soluk mavi pijamalarını çıkarmaya başladı. "Vay *canına*, Klapper, bir avuç muza benziyorsun." Dolabı hızla açtı ve içinde bir slip aradı.

Bayan Klapper yavaşça giyindi, giysilerini dikkatle seçti. Hava şimdiden sıcaktı; nereye dönse güneşi ensesinde hissediyordu. O gece duş almayı ve saçlarını da yıkamayı aklına not etti. Giyinirken, annesinin kendisine hepsi de zengin ve başarılı erkeklerden oluşan koca seçenekleri sunduğu ama beş parasız bir hahamlık öğrencisiyle evlenmek için hepsini reddeden bir kız hakkında küçük bir şarkı söyledi. Şarkının sonunda her zaman yaptığı gibi "Uyuşturucu," dedi, ama her zamanki gibi bunu nezaketle söyledi.

Giyindi, yüzünü yıkadı -Morris'in ölümünden beri hiç makyaj yapmamıştı- birkaç yumurta haşlamak için mutfığa gitti. Zamanlayıcıyı on beş dakikaya ayarladı, çünkü yumurtalarını sert ve ve on beş dakika boyunca hareket edebildiği için

Mutfakta hızla dolaşıyor, suyu akıtıyor ve kapatıyor, ocakta küçük ateşler yakıyor ve sonra onları söndürüyor, buzdolabını ve dolapları karıştırıyor, günün geri kalanı ve bazen de sonraki günler için yemeklerini planlıyordu. Yemek odası sessiz ve çok büyüktü ve artık orada yemek yemekten hoşlanmıyordu. Yine de çok uzun masada yemek yemeye devam etti çünkü alışkanlıklarına çok bağlı bir yaratıktı. Alışkanlıklar güvenli ve rahatlatıcıydı ve güne belli bir amaç katıyordu.

Sonradan aklına gelmiş gibi tost yaptı ve yumurtalarla birlikte yemek odasına getirdi. Onları masaya koyduktan sonra bir kap süt almak için mutfığa geri döndü. Bayan Klapper yemeği sevdiği için iştahla yedi.

Yemeğini yerken yine Bay Rebeck'i düşündü. Mezarlık kapısından aniden ayrılması onu rahatsız etmişti. Belki de saatini kaybetmiştir, diye düşündü. Bu olur. Haşlanmış yumurtaların sonuncusuna çatalını sapladı. Ama onu bulmak için onca yolu yürümek ve yolda düşürüp düşürmediğini, metroda kaybedip kaybetmediğini ya da evde bırakıp bırakmadığını bilmemek, inanın bana, delilik bu. Omuz silktilti, tostunu vişne reçeli ile yaydı. Belki de bir karısı vardır ve henüz eve gitmek istemiyordur. Meraklı olma, Klapper.

Bir karısı var mıydı? Bayan Klapper bir parça tost ısırdı, çıtırdama sesi hoşuna gitti. Ne zamandan beri evli bir adam mezarlıkta sayım yapar gibi dolaşıyor? Evli bir adam mezarlığa gider, karısının akrabalarını görmeye gider. Belki de evli değildi o zaman.

Morris'e benziyordu, diye düşündü. Morris belki biraz daha iriydi ve kaşları kızgın kedilerin kuyrukları gibi gürdü, ama gözler ve başın şekli aynıydı. Morris satranç oynarken, kitap okurken ya da bir dosya hazırlarken, her ne yapıyorsa onun üzerine çömelirdi. Onunla bu konuda dalga geçmişti: "Morris, böyle oturmaya devam edersen mezara kambur gideceksin. Göğsüne özel bir kanat takmak zorunda kalacaklar."

Morris, dikkatle dinlemediğinizde fark edemeyeceğiniz o hafif kahkahasını attı ve "Kendimi bir soru işaretine benzetmeyi seviyorum" dedi. Ve şimdi, bu küçük adamın satranç oynadığını görünce

tek başına, sanki üzerine atlayacakmış gibi tahtanın üzerine eğilmiş-

"Kes şunu, Klapper," dedi sertçe. "Sen yetişkin bir kadınsın. Tabiri caizse aşırı büyümüş bir kadın." Bir bardak süt doldurdu, aceleyle içti ve bulaşıkları mutfığa geri götürdü.

Bulaşıkları yıkadıktan sonra, ki bunu gereksiz yere su sıçratarak ve musluklarla oynayarak yapıyordu, buzdolabının yanındaki süpürge dolabını açtı ve bir süpürge ile faraş çıkardı. İyi bir süpürgeci değildi. Süpürürken kullanılan hareket çok doğal olmadığı gibi genellikle zarif de değildir ve süpürgecinin kalitesi neredeyse her zaman doğrudan biçiminden anlaşılabilir. Bayan Klapper sanki süpürgecinin altında irkilmesini bekliyormuş gibi süpürdü. Çöp kovalarından nefret ederdi çünkü ne zaman çömelip süpürgecinin sapına yapışarak kiri kovaya süpürse, ağzında hep biraz toz kalırdı. Süpürgeyi geri çeker ve küfürler savurarak tekrar toza saldırırdı. Ama her zaman kapağın üzerinde bir parça toz kalırdı ve sonunda iğrenerek ayağa kalkar ve tozu buzdolabının altına süpürürdü.

Süpürme işi bitince duvar saatine baktı. "On kırk," dedi. "Güzel. Gördün mü, düşündüğünden daha hızlı geçiyor. Meşgul olmalısın." Kız kardeşinin ona bunu söylediğini hatırladı. Belki de bugün Ida'yı ziyaret etmeliydi. Her neyse, dışarı çıkmalıydı. Süpürgeyi ve tavayı kaldırdı ve pencereden dışarı bakmaya gitti.

"Ai," dedi usulca, "ne sabah ama." Güneş yüksek ve sıcaktı, binlerce pencereden yansıyarak gözlerini kamaştırıyordu. Döndü ve yavaşça oturma odasına doğru yürüdü. Üç tarafı Morris'in kitaplıklarıyla kaplı büyük bir odaydı. Bayan Klapper burayı bir ay önce yeniden döşemişti ve şimdi bunun için üzülüyordu. Yeni sandalyeler ve yeni kanepe dolgun, yaylı ve yumuşaktı. Dövülerek ya da yıpranarak rahat ettirilemezlerdi. Eve getirdikleri anlık parlaklık kaybolur kaybolmaz eskilerini geri istemişti.

"Peki bugün ne yapacağım?" Bir kitaplığa yaslandı ve ellerini boş boş Morris'in kitaplarının üzerinde gezdirdi. Onlar her zaman "Morris'in kitapları"ydı. Bayan Klapper pek okumazdı, Morris de evliliklerinin ilk yıllarında birkaç alaycı girişimden sonra onu okutmak için ciddi bir çaba göstermemişti. Kendisine kitap okunmasından hoşlanırdı ama

Morris gülümsemiş, onu sevgiyle okşamış ve kendisiyle satranç oynamıştı.

"Alışverişe gitmeliyim." Parmaklarının ucuyla saydı. "Bir bakalım, Wireman's'a gidip bir somun ekmek, biraz süt ve kabartma tozu almalıyım belki-" Kaşlarını çattı. Başka bir şey daha olmalıydı. Wireman's sadece iki blok ötedeydi.

"İda'ya gidersem metronun yanındaki kasabın önünden geçerim ve orada durup belki yarım kilo doğranmış et ve birkaç kuzu pirzolası alabilirim." O zaman İda'yı görmeye giderdi. "Kendi kız kardeşim, arada bir selam vereceğimi sanırsın. Yabancı gibiyiz." Bayan Klapper'ın iki kız kardeşinden büyük olan İda hiç evlenmemişti ve Bayan Klapper Morris'i akşam yemeğine getirmeyi hiçbir zaman doğru bulmamıştı. Evliliğinin yirmi iki yılı boyunca kız kardeşiyle yılda en fazla iki kez garip, sessiz bir öğle yemeği yemişti.

Her zaman hatırladı, her zaman gözlerinin arkasındaki bakışı. Onunla konuşuyorum, şakalar yapıyorum, o da gülüyor ve "Ai, Gertrude, sen hariç her şey değişiyor" diyor - ve her zaman, kahkahaların arkasında: *Bunun da bir erkeği var ve benim kimsem yok.* Öyle bir bakış, kerevizini boğazına dizersin. Ne diyebilirsin ki?

Şimdi İda'ya gitmenin iyi olabileceğini düşündü.

Oturma odası her zaman Morris'in alanı olmuştu, tıpkı yatak odasının da onun olduğu gibi. Her biri diğerinin alanına, kraldan krala geçen bir kibir ve merakla girmişti. Morris ölmüştü ama oda hâlâ ona sadıktı ve duvarlardaki yabancı resimler ona fethedilmişlerin nefretiyle bakıyordu. Odadan hızla çıktı ve hafif bir palto almak için dolaba gitti.

İda'yı görmeye gideceğim, diye düşündü, yeterli parası olduğundan emin olmak için çantasını karıştırırken, öğle yemeği yiyeceğiz, bir şeyler konuşacağız ve belki parkta yürüyüşe çıkacağız ve sonra diyeceğim ki, "Bak İda, bu kadar yiyeceğim var; yarım kilo doğranmış etim var ve benden başka kimse yemiyor. Benimle eve gel ve eskiden yaptığımız gibi hamburger yapıp gevezelik edelim."

Bu fikir onu memnun etti. Geç saate kadar gitmez, diye düşündü. İda'yı iyi tanırım.

Kapıda durakladı ve "*Sei gesund*, Morris," diye mırıldandı. "İyi ol" deme alışkanlığından bir türlü kurtulamamıştı.

Evden çıkmadan önce kocasıyla konuşmadı, konuşmak da istemedi; ama oturma odasından gelecek yumuşak "*Geh gesund*" sesini beklemekten kendini alıkoymak için her zaman yaptığı gibi kapıyı arkasından hızla kapattı.

Dışarıda hava ılık ve kuruydu ve bakkala doğru yavaşça yürürken bu havayı gerçek bir zevkle soludu. New York'ta yaz başları sabahları en güzel zamanlarını yaşar ama çok az insan bunun farkına varır. Çocuklar yaz kamplarına giderler ve ebeveynlerinin iki haftalık izinleri genellikle günlerin can sıkıntısından yapış yapış olduğu Temmuz sonu ya da Ağustos başına denk gelir. Bu erken yaz sabahlarını sadece yaşlılar bilir, yaşlılar ve halka açık parklarda dondurma satan adamlar. Onlar bu sabahları iyi bilirler ve umutsuzca severler çünkü bu sabahlar uzun sürmez - hiçbir şeyin uzun sürmediğini bilen bu insanlar. Satıcı kendi kendine bir kap dondurma alır ve yemek için çimlerin üzerine oturur ya da en azından bunu yapmayı düşünür. Polis kendi kendine şarkı söyler ve rüzgar sıcak ve ekşi hale gelmeden önce biraz hava almak için dışarı çıkan şekerci ile konuşmak için durur. Yüzmeye ya da maça gitmekten bahsederler ama sokağın köşesinde birbirleriyle bu konuyu konuşuyor olmaları yeterlidir. Ve yaşlı kadınlar sandalyelerini güneşi takip edecek şekilde hareket ettiriyor ve birbirleriyle hiç konuşmuyorlar. Öğleden sonra konuşacaklar ama o başka bir mevsim, başka bir dünya olacak. Şimdi, sabahları, caddenin karşısına bakıyorlar ve arabalar geçerken gözlerini kırpmıyorlar.

Bayan Klapper bu kadınlardan bazılarını tanıyordu ama katlanır sandalyelerin önünden geçerken onlara başıyla selam vermedi. Belli belirsiz bir şekilde, onlara karşı her zaman belli bir küçümseme hissetmişti. Onları *yentalar* olarak görüyordu. Bazıları benden daha yaşlı değil, diye düşündü, orada taş gibi oturuyorlar ve ne örgü örüyorlar ne de gazete okuyorlar. Bu nasıl bir yaşam biçimi? Meşgul olmalısın, hareket etmelisin, insanları ziyaret etmelisin. İda'yı görme kararından memnun bir şekilde daha hızlı yürüdü ve Wireman's Dairy Grocery'ye girdi.

Wireman tezgâhın arkasındaydı, gri bir kazak ve kahverengi bir pantolon giymiş armut biçimli küçük bir adamdı. Gözleri siyah ve uykuluydu ve konuştuğu kişiye dikmişti. Geniş yüzünün her iki tarafındaki deri gevşemiş ve sarkmıştı, bu da gıdılardan çok, bir köşeye dikkatsizce atılmış bir cübbe gibi gevşeyen ve buruşan bir

yüz etkisi veriyordu. Köşeye yerleşmişti

Bayan Klapper ve Morris mahalleye taşınmadan önce Wireman'ın o zamanlar farklı göründüğünü ya da aradan geçen yirmi iki yıl boyunca önemli bir değişiklik geçirdiğini hatırlamıyordu. Karısı, çocukları, dükkânı bu süre içinde büyümüş, yaşlanmış ve genişlemişti ama Wireman, Wireman olarak kalmıştı. Ona nasıl göründüğünü hep merak etmişti.

"Ee," dedi kadın içeri girdiğinde. "Bugün nasılsın?"

"Sadece ne," dedi Bayan Klapper. "Karınız nasıl?" Boş bir süt şişesi kasasının üzerinde oturmuş dergi okuyan kızı Sarah'ya başıyla işaret etti.

"Kim şikayet edebilir ki?" Wireman omuz silkti. "Ayağa kalkıyor, yemek yiyor. Tanrı'dan daha fazlasını istememelisin."

"Son zamanlarda Sam'den haber aldın mı?" Wireman'ın oğlu altı ay önce evlenmiş ve Batı Yakası'na taşınmıştı.

Wireman omzunun üzerinden hızla dükkânın arka tarafına baktı. Kadına döndüğünde yüzü donuklaşmıştı. "Hayır. Sizin için ne yapabilirim?"

"Bir somun çavdar ekmeği," dedi Bayan Klapper; "çekirdeksiz olmalı. Ayrıca iki şişe süt ve bir kutu kabartma tozu."

Wireman buzdolabının bulunduğu dükkânın arka tarafına gitmek için döndüğünde, Bayan Klapper birdenbire onun yürüyüş şeklini buz gibi fark etti. Gri kazağının altında omuzları kamburlaşmıştı ve küçük adımlarla yürüyordu, bir ayağı diğerinin önünde kayıyor, diğer ayağı da ona yetişmek için acele ediyordu. Elleri yanlarında çok küçük pençe hareketleri yapıyordu ve sanki yıllar boyunca içinde hareket ettiği hava yavaş yavaş suya dönüşmüş gibi görünüyordu.

"Çok yaşlı," dedi Bayan Klapper yüksek sesle ve sonra Sarah'nın onu duymuş olması gerektiğini fark etti. Suçlulukla ona baktı; kız başını salladı ve dergisini okumaya devam etti.

"Ee, Sarah," dedi çünkü sessizliğe dayanamıyordu. "Sen nasılsın?"

"İyi," dedi Sarah. Kaç yaşındaydı, on sekiz mi, on dokuz mu? Yaşına göre şişman, sivilceli ve Bayan Klapper'ın her zaman şüphelendiği gibi ailenin en zeki kızıydı.

"Ne zaman evleniyorsun?" diye yüksek sesle sordu ve Sarah'nın yüzündeki öfkeyi görünce kendinden tamamen iğrendi.

Gözlerini. Sana ne? diye sordu kendine. Herkes evlenirken buradaki herkes neden bu kadar ilgili?

Sarah Wireman kararlı bir şekilde gülümsedi. "Hemen değil, Bayan Klapper." Sesi tamamen duygusuzdu ve Bayan Klapper, babasının siparişlerini alırken pek çok başka yaşlı kadına da aynı cevabı verdiğini biliyordu. Sarah'nın kendisini o kadınlarla aynı kefeye koymasını istemiyordu ama uzun zaman önce bunu yaptığını biliyordu ve durumu düzeltecek bir cümle mutlaka vardır diye düşünerek konuşmaya devam etti.

"Çok yakında teyze olacaksın," diye açıkladı, "Klapper, kapa çeneni! Çeneni kapalı tut lütfen.

Kızın gülümsemesi bir hançer kadar düz ve inceydi. "Umarım öyledir, Bayan Klapper."

Kapa çeneni, kapa çeneni, Klapper! Ne hale geliyorsun? Sarah'dan uzaklaştı ve mağazanın bir duvarını kaplayan Wheaties, Kix ve corn-akes paketlerine sertçe baktı. Kızın yumuşak rahatlama iç çekişini duyabiliyordu ve kendisi de sanki bir yabancıyla birbirlerine bakmamaya özen gösterdikleri bir asansörden yeni inmiş gibi iç çekti. Sonra Wireman elinde ekmek, süt ve kabartma tozuyla içeri girdi, onları tezgâhın üzerine koydu ve kızın hesabını hesapladı, toplamı yazarken kendi kendine mırıldandı. "Senden para almamı mı istiyorsun?"

"Evet," diye cevap verdi Bayan Klapper. Telgrafçı siparişi kahverengi bir kâğıt torbaya koydu ve faturayı da arkasına ekledi. Kadın poşeti aldı ve kapıya yöneldi.

"Karına selamımı söyle." Wireman'ın kısa cevabını keserek kapıyı arkasından kapattı.

Ida'yı ziyaret etmeye karar verdikten sonra çantasını sol kolunun kıvrımına aldı ve sokağın aşağısına doğru yola koyuldu. Güneş neşesini yerine getirmişti ve iki blok yürüdükten sonra Sarah Wireman'ın sesindeki yorgun kibarlığı neredeyse unutmuştu.

Caddeden bir heykel ona doğru geliyordu ama güneşe baktığı için onu tanıması biraz zaman aldı. Ne zaman ki

Lena Wireman'ı tanıdığı anda yüzünü buruşturdu. Vay canına, diye düşündü, şimdi ağır toplar geliyor. Belki alışveriş çantasını yüzüne doğru kaldırırsa Bayan Wireman onu tanımayabilirdi. Ama o

Bunun için gerçek bir umut yoktu; mahallede Bayan Wireman'la konuşma zahmetine katlanan birkaç kadından biriydi ve Bayan Wireman kendi kadınlarını tanıyordu.

Bir zamanlar şişman olan zayıf bir kadındı. Derisi ön kollarında, parmak eklemlerinin arasında ve dirseklerinin etrafında gevşekçe sarkıyordu. Bir zamanlar

esh turuncu-beyazdı ve neredeyse şeffaf görünüyordu. Hemşirelerin üzerinde hayranlıkla izlediği topuklu beyaz ayakkabılarını her zaman giyer, saçlarını başının üstünde erik büyüklüğünde ve biçiminde bir düğümle bağlardı. Bir zamanlar kocasıyla birlikte dükkânda çalışmıştı ama son on-on iki yıldır hava sıcak olduğunda dükkânın önündeki metal ve bez bir sandalyede ya da yağmur yağdığında dükkânın içindeki bir süt şişesi kasasının üzerinde oturuyordu. Katlanır sandalyelerinde oturan yaşlı kadınlarla birlikte oturmak için asla caddenin karşısına geçmedi ve her zaman kendi sandalyesini onlara sırtı dönük oturacak şekilde ayarladı.

Aralarında yirmi metre varken Bayan Klapper'a "Merhaba," diye seslendi.

Bayan Klapper alışveriş çantasını indirdi. Tanrım, ne gözler. İcini çekti ve kendini en az on dakikalık bir söylev için hazırladı. Kibar ol, Klapper. Biri sana nazik davranırsa sen de başkasına nazik davranırsın ve böylece dünya dönmeye devam eder. Yüzünü geniş bir hoş geldin gülümsemesiyle düzenledi.

"Lena!" diye haykırdı. "Nasılsın? Harika görünüyorsun!"

Bayan Wireman omuz silkti ve "Ahh," dedi, bu da kaos karşısında teslim olduğu anlamına geliyordu. "Pekâlâ. Nasılsınız?"

"Şöyle böyle. Az önce kocanızın evine uğradım."

Bayan Wireman'ın gözleri yaşlı bir yumurtanın soluk grisiydi; geniş beyaz halkaları olan iri gözlerdi ve şimdi Bayan Klapper'a bakmak için gözlerini kısmıştı. "Neden artık pek sık gelmiyorsun?"

"Sen neden bahsediyorsun? Buralara geliyorum." Bayan Klapper boştaki eliyle paketi işaret etti. "Herkes gibi benim de yemek yemem gerekiyor."

Bakkalın karısı başını usulca salladı. "Her iki günde bir, düzenli olarak Avrom'a, 'Sütü ve yumurtaları hazırla da Gertrude Klapper gelsin, onu bekletme,' dediğimi hatırlıyorum. Şimdi birdenbire, iki gün, üç gün, dört gün, Gertrude Klapper yok. Ne oldu?"

Sen bir yabancı mısın? Paranı mı biriktiriyorsun?" Suçlayıcı bir ifadeyle genç kadına baktı. "Başka bir yerden mi alıyorsun?"

Eski dost gibisi yoktur, diye düşündü Bayan Klapper alaycı bir tavırla. Yüksek sesle, "Lena, yirmi yıldır senin evinden alışveriş yapıyorum, şimdi mi değişeyim? Neyin var senin? Evde yiyecek var, birkaç gün gelmiyorum, birdenbire bankaya koşuyorsun." Ayaklarını biraz açtı ve ağırlığını koydu; bir süre daha burada olacaktı. "Unutma, şu anda sadece kendim için alıyorum, iki kişilik yemek yemiyorum Lena."

Bayan Wireman gözlerini indirdi. "Pekâlâ, affedin beni, Morris'i unutmuşum. Affedersiniz."

"Sorun değil," dedi Bayan Klapper. "Zaten bir yıldan fazla oldu."

Kendi kendine, Morris, seni unutmayı düşündüğüm için beni affet, ama bu adamla senin hakkında konuşmayacağım, dedi.

"Peki ne zaman gidiyorsun, Gertrude?" Bayan Wireman yine ona bakıyordu.

"Uzaklara mı gidiyorsunuz?" Bayan Klapper gerçek bir şaşkınlıkla gözlerini kırıpıştırdı. "Lena, bu da ne? Kim gidiyor?"

"Her gün Avrom'a 'Gertrude artık tek başına, neden parasını bankaya yatırıyor? Neden bir yerlere seyahat etmiyor, belki Florida'ya gitmiyor? Biraz parası var, şimdi onu kullanmalı, bir yerlere gitmeli."

"Lena-" diye başladı Bayan Klapper.

"Bir kuzenim var" -Bayan Wireman onun sözünü kesmek yerine onu ezdi- "Florida'ya, Miami Beach'e giden bir kuzenim var." Bayan Klapper'a doğru eğildi. "Orada iki hafta kaldı, *bang!*" **Parmaklarını** şıklattı. "Böyle evlendi. Hem de zengin bir adamla."

Bunu sen istedin Gertrude, dedi Bayan Klapper kendi kendine. Bir dahaki sefere belki Sarah'yı rahat bırakırsın. Derin bir nefes aldı. "Lena, hiçbir yere gitmiyorum, Florida'ya ya da başka bir yere."

Bayan Wireman gözlerini daha da kısmıştı. "Ne için para biriktiriyorsun, içinde kimsenin olmadığı büyük bir ev için mi? Bir seyahate çıksanız iyi olur, iyi vakit geçirirsiniz."

"Lena, hiçbir yere gitmek istemiyorum. Burada yaşıyorum, yemek yapıyorum, evi temiz tutuyorum, yürüyüşe çıkıyorum, seninle konuşuyorum." Tanrı seni affetsin,

Klapper! "Neden kimseyi tanımadığım bir yere gideyim ki? Beni Florida'ya götürmek için bu kadar acele etmeyin. Burayı seviyorum."

"Bak, bak, ne kadar sinirleniyor!" Bayan Wireman uzun, geniş dişlerini göstererek gülümsedi. "Seni kim acele ettiriyor? Sadece eski sevgiline bir merhaba de.

Arada bir arkadaşlar."

Bayan Klapper içini çekti. "Sana söylüyorum, bir iki gün uğrarım ve oturup konuşuruz." Konuyu değiştirmek için bir yol düşündü. "Bana Sam'den, onun nasıl olduğundan bahsedebilirsin."

İnce, turuncu ve beyaz yüzü sertleşerek tiksinti ifadesine büründü. "Sam ve evlendiği sürtük hakkında sana hiçbir şey söylemeyeceğim. Konuştuğumuz başka her şeyi. Sam hakkında değil."

"İyi bir kıza benziyordu Eleanor." Bayan Klapper, Sam'in karısını, Sam'le evlenmeden önce dükkânda yardımcı olmaya çalışan uzun boylu, hoş yüzlü bir kadın olarak hatırlıyordu.

"Kaltağın teki," dedi Bayan Wireman sertçe. "Kesinlikle iyi değil, inan bana." Bayan Klapper'a, Eleanor'u savunacak bir şey söylemesi için meydan okurcasına baktı.

"Gitmem gerek Lena," dedi Bayan Klapper sinirli bir sesle. "Yapmam gereken birkaç alışveriş daha var." Geçmesine izin vermek için hiçbir hareket yapmayan Bayan Wireman'ın etrafından dolaşmaya başladı. "Bak, birazdan geleceğim ve dışarıda oturup biraz çene çalacağız, tamam mı?"

"Pekâlâ," diye cevap verdi Bayan Wireman. "Ama Miami Beach hakkında söylediklerimi bir düşünün."

Bayan Klapper güvenli bir şekilde onu geçmişti. "Yapacağım, Lena. Kendine iyi bak."

"*Sei gesund*," dedi Bayan Wireman ve gitmek için döndü.

"Güzel kızınıza," diye seslendi Bayan Klapper arkasından, "benden selam söyleyin."

Bayan Wireman o zaman gülümsedi.

"Ya," dedi Bayan Wireman ve sokağa çıktı. Kocasından daha hızlı yürüyordu ama omuzları kambur ve çarpıktı. Bayan Klapper kaldırımın ortasında durdu ve o gidene kadar onu izledi. Sonra sokağın aşağısına doğru gitmek için yarım döndü, durdu ve geldiği yoldan geri yürümeye başladı. Yürüdü çok yavaş, küçük adımlarla.

Bir meyve kamyonu süren küçük Schwartz'ın uzaktan malları için ağladığını duyabiliyordu. Sesi yüksek ve müzikaldi ama kelimeleri seçemeyeceği kadar uzaktaydı. Tanıdığı bir kadın yanından geçerken gülümsedi ve "Merhaba Gertrude" dedi. Bayan Klapper başını salladı ve durup konuşmak istemediği için aceleyle yanından geçti.

Wireman'lara gülmek, diye düşündü, bu çok kolay. Lena aptal, hiçbir şey bilmiyor, onunla konuşmak çok eğlenceli. Wireman dükkândan başka bir şey bilmiyor. Bunca yıldır ayakta durmaktan ayakları tutmuyor; oturmayı unutmuş. İkisi için de para yeryüzündeki Tanrı'dır. Sarah - ona karşı sert olmak istemedi - tamam, Sarah akıllı. Bunun ona ne faydası var? Böyle bir ailede, zeki doğmak bir lanettir. Okumayı hiç öğrenmese daha iyiydi. İç çekti. Ama onlar için üzülüyorum. Bana bir şey yap. Onlar için üzülüyorum. Lena'ya gülecek kadar akıllı mıyım? O kadar popüler miyim ki yaşlı kadınlarla oturup "Lena Wireman tek başına oturuyor, iyi. Bizimle oturmasın diye." diyecek kadar popüler miyim? Kim onlar? Kocasını bir mağaza işletiyor, insanlara bir şeyler satıyor. Onlar çok mu yararlı? Öyle miyim?

Bayan Klapper iç gözlemci bir kadın değildi, genellikle de çok analitik biri değildi. Lena Wireman'ı düşünmek onu rahatsız ediyordu ve tekrar bakkalın önünden geçerken hızlı adımlarla yürüdü. Bir an için pencereden Sarah'yı gördü ve onun geçtiğini görüp görmediğini merak etti.

Başka bir zaman Ida'lara gitmeye karar verdi. Bugün canım yürümek istemiyor. Ekmek somununun üstündeki kabartma tozu kutusu gözüne çarptı ve onu neden aldığını hatırlamaya çalıştı. Belki bir kek pişirebilirdim ve sonra Ida'yı arayıp, "Bak, hadi gel, birlikte şişmanlayalım. Kim bütün bir pastayı yiyebilir?" Başıyla onayladı. Önce pastayı pişirecek, sonra Ida'yı arayacaktı.

Sandalyelerin sırasını geçerken -Morris bir zamanlar onlara "Katiller Sırası" adını vermişti- eski tanıdıklarını tanıdı. Her zaman olduğu gibi, köşedeki şekerçi dükkânının yeşil tentesinin altında oturan, hem kıdemi hem de gecekondu hakkı nedeniyle bu yer ona ait olan, Lapin adında, gri saçlı, ufak tefek bir kadındı. Bayan Klapper mahalleye taşındığında yaşlıydı ve tam yaşına ilişkin tahminler seksen ile yüz arasında değişiyordu. Kurumuş bir virgül gibiydi.

Ama Bayan Klapper onu sevmiş ve iyi bir arkadaş olarak bulmuştu.

"Hey, Lapin," diye seslendi yüksek sesle, Lapin'in ilk adı Bella'ydı ama kimse onu kullanmazdı. "Lapin, yukarı bak, bir merhaba de."

Lapin her yerde bulunan örgü şişlerinden ve siyah iplik çilesinden yavaşça başını kaldırdı. "Merhaba Gertrude," dedi şaşırtıcı derecede derin bir sesle. "Nasılsın bakalım?"

"Yönetmek. İyi görünüyorsun, Lapin."

Yaşlı kadın göğsüne vurdu. "İki gündür burada bir çingirak var ve midemde sürekli hırlıyor. Otur artık."

Bayan Klapper başını salladı. Zamanı vardı ama sandalyelerde geçici bir süre için bile olsa yer alma fikri onu hep korkutmuştu. "Bir dakika içinde gitmem gerek, Lapin. Biraz ye de miden fazla guruldamasın."

Lapin başını salladı. "Hahamla konuştum. Benim yaşımda hazırlıklı olmam gerektiğini söylüyor. Neden kendimi doldurayım ki? Herhangi bir gün- *bom!*" Bayan Klapper'a gülümsedi. "Herhangi bir gün."

"Tanrı korusun," dedi Bayan Klapper. "Benden ve diğer akbabalardan daha uzun yaşayacaksın. Hahamdan da."

"Herhangi bir gün." Lapin'in sesi biraz huysuz çıkmıştı. Uzun tırnaklı eliyle Bayan Klapper'ı yanına çağırdı. "Ama ben hazırım, inanın bana. Ben öldüğümde Bilgeler Evi, Roş Aşana gibi düzenli olarak Kaddiş söyleyecek."

Bayan Klapper kendisinden hangi sorunun beklendiğini biliyordu. "Peki ya yeğeniniz? Ailenin Kaddish demesi daha iyi olur."

Lapin'in ağzı buruştu ve burnunu kırıştırdı. "Kaddish'e inanmazlar, yeğenlerim. Çocukları için bile söylemezler." Yüzü tekrar gevşedi.

"Benim için Kaddish'i Bilgeler Evi söyleyecek." Bayan Klapper, Lapin'in en az otuz yıldır üç yeğenin her ay gönderdiği meblağlarla geçindiğini biliyordu. Yaşamak için çok az şeye ihtiyacı vardı ve bu yüzden Bilgeler Evi'ne sürekli olarak üç beş dolar borçlu kalıyordu. Morris bir ya da iki kez onun adına on dolar göndermesi için ikna edilmişti ve Bayan Klapper bunu daha önce de yapmıştı. Lapin'in bilmesine izin verdiğinden daha sık.

Lapin memnuniyetle, "Bilgeler Evi bana iyi bir cenaze töreni düzenleyecek," dedi.

"Lapin," dedi Bayan Klapper, "sadece birkaç dakikam var. Başka bir şeyden bahset lütfen."

Yaşlı kadın gözlerini kapatarak devam etti. "Elbiselerimle gömüleceğim." İbranice konuşmaya başlamıştı. "Ve kefenin içinde İsrail'den biraz toprak olacak."

"Neden hep cenazelere gidiyorsunuz?" Bayan Klapper biraz sinirli bir şekilde sordu. Lapin Yidiş dilinde konuşmaya devam etti, sesi alçak ve boğuktu.

"Ve kendime ait güzel bir evde yaşayacağım. Sonsuza dek yaşayacağım. Tanrı'da yaşayacağım-"

"Yani?" Bayan Klapper'ın sesi sert ve titrekti. "Peki bu evde kaç oda olacak Lapin? Ve ev sahibi kim olacak?"

Lapin şalının içine çekilmiş gibiydi. "Dalga geçme. Kaç oor olduğu umurumda değil."

Bayan Klapper söylediklerinden pişman oldu. "Özür dilerim Lapin. Güzel bir cenazen olsun, güzel bir evde yaşa. Bunu hak ettin."

Siyah gözler ona dikilmişti ve Lapin uzun alnını işaret etti. "Cenazeye geliyorsun."

"Ben mi?" Bayan Klapper hemen toparlandı. "Pekala, Lapin. Ben de geliyorum."

"Yeğenlerime sizi mezarlığa bırakmalarını söylediğimi iletin." Lapin dalgın dalgın sokağa bakıyordu. "Haham herkese ne kadar kutsal olduğumu söyleyecek."

"Elbette, Lapin. Şimdi gitmem gerekiyor. Kendine iyi bak." Bayan Klapper köşeyi dönmek üzereydi ki yaşlı kadının "Gertrude!" diye seslendiğini duydu.

Döndü ve Lapin'in sandalyesine doğru yürüdü.

"Ee?" "Düşünüyordum da," dedi Lapin yavaşça.

"Cenazeyi."

Bayan Klapper bekledi ama Lapin hiçbir şey söylemedi. "Ne düşünüyordun, Lapin?"

"Senin için sorun yok." Lapin başını sertçe çevirip Bayan Klapper'a baktı. "Cenazeye gelersin, veda edersin, Lapin, ağlarsın, eve gidersin. Eve git ve akşam yemeğini ye." Siyah ipliğini örmeye devam etti. "Ben orada kalmak zorundayım. Hepiniz eve gidip yemek yiyeceksiniz ve beni orada bırakacaksınız."

Bayan Klapper bir şeyler mırıldandı, kemikli omzunu sıvazladı ve ed.

Neredeyse eve kadar koşacaktı, asansörü çağırmadan önce sadece lobide soluklanmak için durdu. Asansör kapısının yanında düz sırtlı bir bank duruyordu; sanki sıcak bir banyodaymış gibi içine gömüldü. Nefes alıp vermesi yavaşladı ve sığlaştı; kucağında birbirine kenetlenmiş olan ellerini yavaş yavaş çözdü. "Vay canına!" dedi yüksek sesle. "Ne sabah ama!" Asansör geldi ve kadın asansöre bindi.

Lapin'in kendi ölümüyle ilgili tahminleri ve planları Bayan Klapper için yeni bir şey değildi. Hava tahminleri ve borsa raporları gibi düzenli olarak yayınlanırlardı. Morris bunlara gülmüş, "gettonun süper gettoyla meşguliyeti" demişti ama Bayan Klapper ölümden söz edilmesinin bile "Allah korusun" denilerek geçiştirildiği bir evde ve mahallede büyümüştü. Çocuklarınızın ya da akrabalarınızın sizi düzgün ve onurlu bir şekilde gömdüklerini bilmekten gurur duymak gerekirdi, ama Bayan Klapper Lapin'in bu konuda biraz aşırıya kaçtığını düşünüyordu.

Yine de, diye düşündü, dairesine girerken, Lapin'in konuşacak başka neyi var ki? Yeğenleri zar atıyor, kaybeden onu ziyarete gitmeli; haham gelip Bilgeler Evi'nin ona iyi bir cenaze töreni düzenleyeceğini söylüyor; başka ne konuşabilir ki? En azından diğerleri gibi bütün gün dedikodu yapmıyor. Uzun sıra sandalyeleri ve rüzgârdaki çalılar gibi birbirlerine yaslanmış yaşlı kadınları görüp duruyordu.

Endişelenme, Klapper. Ceketini astı ve yavaşça mutfığa doğru yürüdü. Sizin için de Katiller Sırası'nda bir koltuk var. İstedğin zaman uğra. Sütü buzdolabına koydu ve oturma odasına doğru yürüdü.

"Peki şimdi ne olacak?" Kitaplara ve resimlere dikkatle baktı. "Saat şu anda on iki ve ben on birde olduğum yere geri döndüm. Bir öneriniz var mı?" Ama oturma odası Morris'e aitti. Hiçbir şey önermeye niyeti yoktu.

Bayan Klapper çocukken sağlam bacakları ve merakı sayesinde kaybolma konusunda gerçek bir yeteneğe sahipti. Bir yetişkin olarak bile Brooklyn ya da Queens'te kaybolma konusunda son derece yetenekliydi. Bütünüyle hatırlayabildiği bir duygu varsa, o da saat beşte gökyüzünün altında yabancı bir sokakta durup, her birinin yanlış yöne gittiğini bilerek, birbiri ardına acemice adımlar atma duygusuydu.

Bir. İnsanlara sormaya hep korkmuştu, çünkü Bronx'un insanlarına hiç benzemeyen gri ve kalın yapılı görünüyorlardı ve kaybolduğunu bilen ve bundan zevk alan çocuklar dışında ona bakmadan geçip gidiyorlardı. Tanıdık metrolar yoktu, otobüslerin renkleri farklıydı ve garip numaraları vardı. Bu yüzden, bir tekerleğin göbeği gibi güçler arasında dengede, yarım saat ya da bir saat kalabilirdi, sonra evi aradı ve babası -daha sonra Morris- gelip onu aldı. Bu yüzden oturma odasında, elleri iki yanında, üzerinde durduğu karanlık halı karesinden kalkmak için bir neden arıyordu.

Tekrar Jonathan Rebeck'i düşündü ve onun saatini bulup bulmadığını merak etti. Bir saat küçük bir şeydir, diye düşündü. Günlerce arayabilirsin. Ida'yı aramayı planladığını hatırlayarak telefona gitti, ahizeyi kaldırdı ve yavaşça beşiğine yerleştirdi.

Ida'yı aradım ve "Ida, buraya gel çünkü ben yaşlı bir kadını ve ne yapacağımı bilmiyorum" dedim. Mutfak saatinin yüzünde kayan saniye ibresini izledi. Yarın ne yapacaksın, Klapper? Akrobalarını saymaya başlasan iyi olur.

Telefona döndüğünde, bakışları Morris'in antrede asılı duran çerçeveli küçük fotoğrafına takıldı. Uzun çenesini, yüksek, belirgin elmacık kemiklerini, kedi kuyruğu kaşlarını ve kemirilmiş bir kemiğe yapışan et parçaları gibi kafasına yapışan saç tutamlarını hatırlayarak ona baktı. Morris öldüğünde kırk dokuz yaşındaydı ama yüzü çarpıcı bir şekilde pürüzsüz ve çizgisizdi, sanki rüzgâr ve su binlerce yıl boyunca üzerinden geçmiş, yüzünü yontup parlatmış, insan öfkesinin izlerini silmişti; barış içinde bir yüz değil, savaşın izlerinin silinip gittiği bir yüz.

Mezarlığa gidebilirim, diye düşündü Bayan Klapper, belki Morris'e biraz eşlik edebilirim. Telefonun kadraniyla oynadı ama ahizeyi bir daha kaldırmadı. Gidecek başka yerim yok. Böyle birkaç gün daha geçirirsem, Lena Wireman'ı aramaya gideceğim, kutuların üzerine oturup insanların ne kadar berbat olduğunu konuşacağız. Buna ihtiyacım yok.

Dolabına yöneldi. Ayrıca, burası sessiz ve belki de önümüzdeki otuz yıl boyunca ne yapmam gerektiğini düşünebilirim.

Uzun süre düşündükten sonra yeni açık renk yün paltosunu seçti ve aynada kendine bakmak için yatak odasına gitti.

"HmMMM," diye mırıldandı hayranlıkla. "Çok güzel, Klapper. Genç bir gelin gibi. Sadece-" Ceketini çıkardı ve dolaba geri döndü. "Sadece genç bir gelin mezarlığa gitmez. Yaşına uygun davran, Klapper."

Biraz üzgün bir şekilde koyu renk baharlık bir palto giydi ve tekrar aynanın karşısına geçti. "Nu, bu iş görür. Mezarlığa giderken çeyiz giyilmez." Aynaya gülümsedi ve iç çekti. "Kendine karşı biraz dürüst ol, Klapper. Morris'e karşı da."

Işıkları söndürdü ve odadan odaya geçerek tüm ışıkların ve gaz fişkiyelerinin kapalı olduğundan ve tüm muslukların kapalı olduğundan emin oldu. Sonunda kapısı açık bir şekilde koridorda durdu ve karanlık daireye baktı.

"Morris," dedi usulca, "kendimi biraz suçlu hissediyorum çünkü görmeye geldiğim kişinin sadece sen olup olmadığından emin değilim." Tereddüt etti. "Morris, sana bir şey getirirdim. Senin için bir şey yapardım ama aklıma ihtiyacın olan bir şey gelmiyor."

Bayan Klapper kapıyı arkasından kapattı ve asansöre doğru yürüdü.

VI

RAVEN ying'den yorulmuştu. O sabah Bronx'un dört bir yanını dolaşmış, hazır sandviç satan bir restoran bulmaya çalışmıştı. Tüm kafeteryalar öğle yemeği saatindeki kalabalıkla dolup taşıyordu ve Automat, Kuzgun'un asla tam olarak çözemediği bir lojistik sorununu temsil ediyordu. Sonunda, kurbanı daha mumlu kâğıdı açmadan, bir telefon hat görevlisinin elinden bir biftekli sandviçi kaptı. Telefon hat görevlisi bir filozof değildi. Kuzguna bir taş fırlattı. Taş ıskaladı -kuzgunun böyle şeylerden anladığı belliydi- ve bir polisi böbreklerinin üstünden vurdu. Polis memuru da bir filozof değildi.

Ama Yorkchester Mezarlığı'na kadar uzun bir uçuştı ve kuzgunun kanatları ağrıyordu. İrtifa kaybetmemek için kendini zor tutuyordu ve biftekli sandviç her seferinde daha da ağırlaşıyordu.

Yorgun kanatlarıyla. Broadway El'in altında uçuyordu ve bu onun gururuna indirilmiş korkunç bir darbeydi. Kuzgun trenleri çok küçümserdi ve genellikle onların üzerinde uçmak için elinden geleni yapar, hızlarına yetişebildiği kadar yetişir, onları görebildiği sürece arkalarından hakaretler yağdırırdı. Çok daha gençken 161. Cadde'de Lexington Avenue Ekspresi'ni yeraltında kovalamaya bayılırdı ve en ufak bir de ance hareketi yapmadan yeryüzüne inen bir solucan hakkında düşündüklerini haykırırdı, her ne kadar bir salgı bezi canavarlığı olsa da.

Ergenliği, dehşetle çığlık atan büyük bir solucanın peşinden tünelden aşağı yuvarlandığı gün aniden sona erdi. Şimdi bile, kışlar ve deri değiştirmelerden sonra, bu konuda konuşmayı reddediyordu.

Mezarlık kapılarının üzerinden yorgun bir şekilde uçarken, biraz ilerisinde küçük bir kamyonet gördü. Onu tanıdı; mezarlığın bekçileri onu mezarlığın uzak köşelerinden kapıların yanındaki ana merkeze gidip gelmek için kullanıyordu. Kamyonet asfalt yolda saatte yirmi mil hızla ilerliyordu; kuzgun kamyonete bakarken aniden gelen otostop çekme dürtüsüne karşı koydu.

Daha önce hiç böyle bir şey yapmamıştı. Yürüyemeyecek kadar kibirli, telefon telleri için fazla ağır ve kuş barınakları için fazla sevimsiz olduğundan, hayatının inanılmaz büyük bir kısmı havada geçmişti. Bir kuş olarak doğmuş olmaktan özel bir gurur duymuyordu ve hiçbir kuş ahlak kuralına uymuyordu ama daha önce insan taşımacılığından yararlanan bir kuş görmemişti ve öncüler onu tedirgin ediyordu.

Kararın çabuk verilmesi gerekiyordu. Kanatlarını atiron gibi hissediyordu ve kamyon giderek daha uzağa çekiliyordu. Kuzgun hızla etrafına baktı, kimseyi göremedi, tereddüt etti, garip bir şekilde suçlu hissetti, "Ah, siktir et," dedi, son bir küçük çenesini kaldırdı ve soluk soluğa kamyonun arkasına düştü.

Birkaç dakika boyunca yan yattı, sadece nefes almakla ve katlanmış kanatlarındaki ağrının yavaş yavaş geçtiğini hissetmekle yetindi. Sonra dikkatlice ayağa kalktı ve bagaj kapağının üzerinden kamyonun arkasında dönerek ilerleyen yola baktı. Kamyonun tam olarak ne kadar hızlı gittiğini anlaması mümkün değildi.

ama bunun normal seyir hızından çok daha hızlı olduğunu biliyordu ve güneşin altında kendi çağını aşan zekâsına güldü.

"Tanrı aşkına," dedi yüksek sesle, "seyahat etmenin yolu bu. Bir daha felç geçirirsem ne olayım." Döndü, kamyon kasasının ön kenarında zıpladı ve kabinin arkasındaki dar cam aralıktan görebilmek için boynunu büktü.

Takside iki adam vardı. Biri Campos adında iri yarı, esmer bir adamdı; ayaklarını önüne uzatmış, elleri ceplerinde ve gözleri yarı kapalı bir şekilde koltuğa çökmüştü. Şoför Walters adında orta boylu bir adamdı, soğuk alınlığı vardı ve burnunu koluna silmek için bir elini sürekli direksiyondan çekiyordu. Durmadan konuşuyor, dikkatini verip vermediğini anlamak için sık sık sessiz Campos'a hevesle bakıyordu. Campos'un kasketi gözlerinin üzerine indirilmişti, siperliği neredeyse burnunun köprüsüne dayanıyordu ve mışıl mışıl uyuyor gibiydi.

"Gerçekten iyi bir adam," diyordu Walters, "ve çok iyi bir şoför, ama pek zeki değil. Poughkeepsie civarında bir parfüm şirketi için şoförlük yapardı ve sürekli adam toplardı. Otostopçuları, bilirsiniz. Yolda yürürken gördüğü herkesi durdurup alırdı. Kim olursa olsun. Poughkeepsie'ye sekiz ya da dokuz adamla gelirdi. Ya arkada bacakları dışarıda oturlarlardı ya da önde onunla birlikte. Sanki hepsi bir araya gelmiş ve onu kiralamış gibiydiler. Dinliyor musun Campos?"

Campos hareketsiz kaldı ama kasketinin kenarı titredi.

"Her neyse," diye devam etti Walters, "bir gün Fishkill'de iki sert çocukla karşılaşmış ve çocuklar onu dövüp bırakmışlar ve kamyoneti çalmışlar. Bakış açısını biraz bozmuşlar."

Campos'a sırtıttı. "O günden bugüne kadar kimseyi kaldırmadı." Campos kımıldamadı. Walters yüksek sesle iç çekti. "İyi bir adam olmaya çalışıyorsun," dedi dosdoğru önüne bakarak, "ama er ya da geç seni yakalıyorlar."

Campos onaylamayan küçük bir homurtu çıkardı. Walters başını salladı. "Er ya da geç, evlat." Pencereden dışarı baktı, derin bir nefes aldı ve hapşırdı. "Güzel bir gün. Lanet olası güzel bir gün."

Kamyon asfalt olmayan bir yolda sarsıldı ve Campos koltukta daha da aşağı kaydı. Walters ona biraz baktı

sinirli bir şekilde. "Bir gün bunu yaparken kıcını kıracaksın." Campos yine homurdandı.

"Pekâlâ," dedi Walters. "Umurumda değil." Tekrar hapşırıp ve birkaç dakika sessizce arabayı sürdü. Sonra umutla tekrar Campos'a döndü ve "Dün geceki maçı izledin mi?" diye sordu.

Campos daha başını sallamadan o gitmişti. "Kaybettiler, ve dörde. Cepeda iki vuruş yaptı ama Kirkland dokuzuncu vuruşta iki kişi varken oyun dışı kaldı." Pencereden dışarı tükürdü. "Piçler yine de maçı onlara verdiler. Dört hata yaptılar. Wagner bir topu düşürdü ve Spencer sol sahaya bir tane attı..."

Oyunu Eyüp'e giden bir ulağın hüznüyle zevkiyle anlatıyor, konuşurken solgun gözlerini hızla kırıştırıyordu. Yanındaki Campos koltuğuna yığılmış, homurdanıyor ve arada bir başını sallıyordu; Walters'a ya da başka bir şeye başını sallıyor olabilirdi.

Walters burnunu çekti, burnunu koluna sildi ve Perry Como'nun son şarkısını söylemeye başladı. Şarkıyı sanki melodisinden emin değilmiş gibi söylüyordu ve Campos yanında kıpırdanıp biraz doğrulduktan sonra, "Yanlış anladın," dediğinde irkilmiş görünüyordu.

"Herhangi bir Porto Rikolu'dan daha iyi," dedi Walters sevinçle. "Kübalı, seni piç," dedi iri adam kin gütmeden. Kaydı tekrar koltuğuna oturdu ve pencereden dışarı baktı.

Kamyonun arkasında kuzguna, kamyonun altından geçerken sarkan bir ağaçtan düşen küçük bir kızıl sincap da katılmıştı. Sincap zayıftı, iri parlak gözleri vardı ve bagaj kapağını tutan zincirlerden birinin üzerine oturarak, "Ne yapıyorsun sen?" diye sordu.

Sincaplardan güvercinlerden bile daha çok nefret eden kuzgun, "İyi niyet turu yapıyorum," dedi. "Ne yapıyor gibi görünüyorum?"

Sincap ön patilerini tüylü göğsüne doğru yaklaştırdı. "Ama sen bir kuşsun!" dedi şaşkınlıkla. "Neden ying değilsin?"

"Emekli oldum," dedi kuzgun sakince.

Kamyon son derece dar bir viraj aldı ve sincap neredeyse zincirdeki dengesini kaybediyordu. Küçük bir alarm ciyaklamasıyla kendini toparladı ve kuzguna baktı. "Kuşların y yapması gerekir," dedi biraz endişeli bir sesle. "Yani bir daha asla y yapmayacağını mı söylüyorsun?"

Bir kamyonun çakıllı bir yoldaki hareketinin ışıktan oldukça farklı olduğu kuzgunun dikkatini yavaş yavaş çekmeye başlamıştı. Karnından belli belirsiz bir hoşnutsuzluk mırıltısı geliyordu, şimşek çakması kadar uzaktı. "Asla," dedi büyük bir edayla. "Şu andan itibaren ben bir yayayım."

Kamyon art arda iki tümseğe çarptı ve kuzgun sessizce yere yatıp kuyruğunu zarif bir şekilde iki kez sallayarak dengesini sağlayan sincaba dik dik baktı.

"Şahsen," diye devam etti sincap, "bunu umursayacağımı sanmıyorum."

y. Sonuçta doğal olmayan bir hareket yöntemi. Yorucu, tehlikeli, her türlü yaralanmaya açık. Bu işi bırakmak istemeni anlayabiliyorum. Ama sonuçta bunun için doğmuşsun. Tıpkı benim sincap olmak için doğduğum gibi. Balıklar yüzmek, kuşlar uçmak için... Tanrı onları yarattı, yüceleri ve alçakları ve mülklerini emretti." Özür dilercesine öksürdü. "Korkarım bu son iki satır bana ait değildi."

"Beni kandırabilirdin," dedi kuzgun.

"Tüm yaşamlar iki temel unsurdan oluşur," dedi sincap, "amaç ve şiir. Kendimiz olarak, sincap ve kuzgun olarak, ilk şartı yerine getiriyoruz, sen ışıktasın ve ben ağacımda. Ama en sıradan yaşamlarda bile şiir vardır ve eğer onu aramazsak kendimizi gerçekleştirmemiş oluruz. Yemeksiz, barınaksız, sevgisiz bir hayat, yağmur altında yaşanan bir hayat, şiirsiz bir hayatın yanında hiçbir şeydir."

Kuzgun kamyonun kasasından başını kaldırdı. "Şahin olsaydım seni iki lokmada yerdim," dedi zayıf bir sesle.

"Elbette," diye kabul etti sincap hemen. "Ve eğer bir şahin olsaydın beni yemek senin görevin olurdu. Atmacaların amacı budur, sincapları yemek ve sincapları da ekleyebilirim. Ama eğer beni kendi hızlı vuruşunun değerini bilmeden ve karımla ailemin yaşadığı ağacıma doğru çılgınca, beyhude atılışımı anlamadan yersen, o zaman pek de şahin sayılmazsın, tek söyleyebileceğim bu."

Sanki göz bağı ve sigarayı yeni reddetmiş bir ring ekibiyle karşı karşıyaymış gibi bagaj kapağında dik durdu.

Kuzgun acı bir sesle, "Senin gibi insanlar, savaşmayanlar için işleri zorlaştırıyor," dedi. Ayağa kalktı ve bagaj kapağının üzerinden bakmak için kamyonun arkasına doğru yürüdü. Kamyon yaklaşıyordu

Wilder'ın anıt mezarına giden bahçesiz patikada. Kızarmış biftekli sandviçi hatırlayarak geri döndü ve oldukça garip bir şekilde gagasına aldı.

"Burada mı ineceksin?" diye sordu sincap. Kuzgun başını salladı.

"Seninle konuşmak çok ilginçti," dedi sincap.

Ciddiyetle. "Buralara yolunuz düşerse mutlaka uğrayın. Her cumartesi gecesi küçük buluşmalarımız oluyor. Eğer bir gece boş olursan

-"

Ama kuzgun gitmişti, sert kanatlarıyla mozoleye giden dar yolda ağır ağır ilerliyordu. Başını çevirdiğinde kamyonun hızla yoluna devam ettiğini gördü. Gözden kaybolur kaybolmaz yere çöktü ve patika boyunca kararlılıkla yürümeye başladı.

O tüylü küçük piç bana viyaklarken yürümek istemedim, diye düşündü. Sincaplar bir şeyler için çok hevesli oluyorlar.

Çakıllar ayaklarının altında kayıyor, pençelerinin kavrayabileceği çok az şey sağlıyor ve bacaklarını ağrıyordu. Hareket midesini etkilemeye başlamadan önce kamyonda yaşadığı o rahat atılganlık hissi gitmiş, yerine ayaklarını acıtan kaygan bir yolda tökezleyerek ilerleyen, biraz araba tutmuş siyah bir kuşun zihnindeki görüntüsü gelmişti. Bu hiç de haysiyetli olmayan bir görüntüydü ve kuzgun irkilerek onu zihninden sildi. Kuzgun, isteksizce ve anlaşılmaz bir şekilde, saygınlığa inanıyordu.

Ama yürümeye devam etti. Bir keresinde yukarı baktı ve gökyüzünde süzülen bir kırlangıç gördü. Kanatları istemsizce kıpırdadı, çocuklar gibi bedenini çekiştirdi ama havalanmadı. Çakıllı yolda yürüdü ve sincabı düşündü.

Lanet olası organizatörler, diye düşündü. İyi bir şey yaparsınız ve birileri gelip bunu organize eder. Kendi kendine bunun kaçınılmaz olduğunu, dünyanın böyle olduğunu söylüyordu ama bu onu rahatsız ediyordu. Kuzgun, böyle bir projenin en çok organizasyon gerektireceğini bilmeseydi, genel olarak kaos, kargaşa ve düzensizlik yönünde bir hareketten yana olurdu. Ayrıca, hiç kuşkusuz bu işi bir sincap yürütüyor olacaktı.

"Cumartesi gecesi buluşmaları," diye mırıldandı topallayarak ilerlerken biftekli sandviçine. "İçlerine kürdan saplanmış küçük sosisliler. Bok gibi." Ayakları biraz ağrıyordu ve sandviç yine ağırlaşmaya başlamıştı.

Michael Morgan çakılların üzerinde hiç ses çıkarmadı ve "İyi günler, kuş" dediğinde kuzgun sandviçi bıraktı ve neredeyse bir metre yukarı fırladı. Yere inerken Michael'a dönük olacak şekilde havada döndü ve daha yere çarpmadan küfretmeye başladı. "Yapılacak şey mi bu!" diye öfkeyle bağırdı. "Yapılacak ne orospu çocuğu şey!" Michael kalçalarını sessizce tokatladı ve boğazından şimşek gibi sessiz kahkahalar yükseldi.

"Bu şekilde algılayacağını bilmiyordum." Nefes nefese kaldı ve kızgın kuşu susturmak için elini uzattı. "Gerçekten bilmiyordum. Özür dilerim. Özür dilerim." Tozlu kuzguna yakından baktı. "Bugün seni bu kadar alingan yapan ne?"

"Zor bir sabah geçirdim," dedi kuzgun asık suratla. Aptalca davrandığını hissediyordu. Ama hazırlıksız yakalanmaktan nefret ediyordu.

"Bir şey dşrmşsn," dedi Michael, şeffaf ayağıyla sandviçi işaret ederek. "Ve Tanrı aşkına neden yürüyorsun?"

"Bir atım vardı."

"Bana neden yürüdüğünü söyle. Merak ediyorum."

Kuzgun, "Sen kendi işine bak," diye cevap verdi ama bunu dalgınlıkla söylemişti ve Michael'ı düşünüyor gibi görünmüyordu.

"Ne düşündüğümü biliyor musun?" Michael kollarını kavuşturdu ve sırtıttı. "Bence nasıl y yapılacağını unutmuşsun."

Kuzgun ona şaşkınlıkla baktı. "Ne yaptım?"

"Elbette," diye devam etti Michael neşeyle, "piyano çalmak gibi. Bilirsiniz, çok güzel alarsınız, notaya bile ihtiyacınız yoktur. Sonra ellerinize bakarsınız ve 'Bunu nasıl yaptım, bunu nasıl yapıyorum, bundan sonra ne yapacağım' diye düşünürsünüz. Ve sonra her şey patlar. Parmaklarınızı nasıl hareket ettireceğinizi, nasıl pedal evireceğinizi, hatta parçanın nasıl gittiğini bile unutuyorsunuz. Sana olan da bu dostum. Çok fazla düşündün ve şimdi nasıl  a l a c a ė ı n ı hatırlamıyorsun."

"Git bir eve dadan," dedi kuzgun. Biftekli sandviçini bir kez daha aldı ve yürümeye başladı. Michael onun hızına ayak uydurdu, bir yandan da konuşuyordu.

"Hayaletlerin etrafında çok fazla bulunmaktan kaynaklanıyor, delikanlı. Senin için çok kötü. Osmoz yoluyla onlardan biri olmaya başlıyorsun. Onların yaptığı gibi bazı şeyleri unutmaya başlıyorsun. Onların yaptığı gibi yavaş hareket ediyorsunuz, çünkü dünyadaki hiçbir şey sizi acele ettiremez. Oh, iyi yoldasın,

Birkaç gün sonra satranç kulübümüze katılabilir ve Bay Rebeck'in senin için taşları itmesini sağlayabilirsin."

Kuzgun yürümeyi bıraktı ve bir an için Michael'a acımaya yakın bir ifadeyle baktı. Sonra sandviçi yere bıraktı ve tekrar doğrudan Michael'a baktı.

"Beni izle," dedi. İki hızlı adım attı ve içeri girdi Hava.

Rüzgâr başını döndürdü ve onu biraz sarhoş etti. O bir temizledi

Ağacın birkaç santim yanından geçti, döndü ve görünmez bir ipten aşağı, daha küçük bir ağaca doğru kayıyor gibiydi. Sonra yirmi ya da otuz metre boyunca neredeyse dümdüz yükseldi. Tırmanışının zirvesinde tek kanadının üzerine düştü ve uykulu bir yaprak gibi yavaş yavaş aşağı doğru spiral çizmeye başladı. Michael'ın kafasından daha yüksekte olmayana kadar kanat çırpmadan küçük, açılı daireler çizerek süzüldü. Sonra kanatlarını zarif olmayan bir şekilde hareket ettirdi, biraz kayar gibi oldu ve sol taraftaki bir ağaca tünedi, sertçe nefes alıyordu, kalbi keyifle tekliyordu.

Başını hafifçe salladı, Michael'a kötü niyetle göz kırptı ve neredeyse bir dans adımına benzeyen bir sıçrayışla daldan yükseldi. Düşerken hava düğün pastası kadar sıcaktı, doğrudan Michael'ın ayaklarının dibine düştü. Michael gergin bir şekilde geri çekildi, yerin güçlü gagasının önünde Kızıldeniz gibi yarılıp yarılmayacağını ve kuzgunun bu konuda ne hissettiğini, eğer umurundaysa bile nasıl hissettiğini merak ediyordu. Sonra çakıllarda hızlı bir girdap oldu, çakıllar saçıldı, yerde siyah bir tüy belirdi ve kuzgun gagasında kızarmış etli sandviçle tepesinde daireler çizmeye başladı.

Sandviçin kendisi de oldukça yorucu bir sabah geçirmişti ve kuzgun zaferle daireler çizerken yıpranmış ambalaj yırtıldı ve sandviç kuzgunun gagasından düşerek dönmeye başladı. Michael onu yakalamak için ellerini kaldırdı ve sonra indirip arkasında tuttu.

Ama kuzgun sandviçin yanına düştü, inişini değerlendirmek için başını çevirdi, böylece birbirini rahatlatan iki meteor gibi göründüler. Sonra bir dal sandviçin düşüşünü bir anlığına durdurdu; kuzgun vurdu ve ağaçların üzerinden geçip patikadan aşağıya doğru gitti. Michael sıradan bir hüznle gülümsedi ve onu takip etti.

Laura kuzgunu ilk olarak Bay Rebeck'le birlikte anıt mezarın önündeki çimenlerin üzerinde oturduğu yerden gördü. Bay Rebeck merdivenlerde durup esnemek için dışarı çıktığında Laura orada oturuyordu. Onu gördüğüne olağanüstü sevinmiş ve olabildiğince hızlı giyinmek için mozoleye geri dönmüştü, çünkü bir şekilde döndüğünde onun gitmiş olabileceğini hissetmişti.

Ama o oradaydı, çimlerin üzerinde oturuyor ve merakla güneşe bakıyordu. Onu bir hafta önce Michael'la birlikte geldiği günden beri görmemişti. O zaman Haziran'dı, şimdi Temmuz'du, pas rengi sabahlar ve gözleri acıtan parlak öğlenlerle dolu bir New York Temmuz'u. İnsanlar mezarlığa daha az geliyordu ve güller yerlerine konmadan önce mezarların üzerinde kahverengileşiyordu.

Kadın bir daha gelmemişti ve adam merak etmişti. Şimdi gidip onun yanına oturdu.

"Merhaba Laura," dedi. "Nerelerdeydin?"

"Burada ve orada." Laura elini çok hafifçe hareket ettirdi ve hem orada hem de buradaydı. Bay Rebeck onu böyle gördü; otururken, güneş elbisesinin, kemiğinin ve vücudunun arasından parlayarak onu kalem ve mürekkeple çizilmiş bir resim gibi gösteriyordu; ve mezarlığın etrafında büyüyen zeytin renkli eğrelti otlarının arasında yürürken, kedi kuyruklarının durgun bir göleti çevrelediği gibi mezarlığı çevreliyordu. Kadın şimdi ona gülümsüyordu ve adam da onu bir gece önce yılanlarla çevrili kapının yanında durmuş gülümserken görmüştü.

"Anlıyorum," dedi ve anladı.

"Seni ziyarete geldim," dedi Laura. "Oturup benimle konuşmanı dinlemeye geldim."

"Sizi ağırlamaktan mutluluk duydum. Ne hakkında konuşayım?"

"Canlı bir şey. Tiyatro, metro ücretleri, işçi sendikaları, kitaplar, beyzbol, dış ilişkiler ya da muz fiyatları. Lütfen benimle herhangi bir şey hakkında konuşun, yeter ki canlı olsun."

Bay Rebeck'in kaşları bir konu bulmaya çalışırken birbirine daniştı, ama Laura kaşlarını çatmasını bir şaşkınlık ifadesi olarak yorumladı ve devam etti, "Çünkü çok yakında bir seçim yapmak zorunda kalacağım ve bunun doğru seçim olduğundan emin olmak istiyorum."

Durakladı ve elleri kucağında yakalanmış tereyağı gibi hareket etti. "Ölüm bana çok iyi davrandı," dedi son olarak. "Şimdi ne yapabileceğimi biliyor musun?" Bay Rebeck başını salladı.

"Kendimi bir yerlere götürebilirim. Bu mezarlıkta kapıdan kapıya yedi kez gidip gelebilirim ve siz daha çenenizi kıramadan buraya geri dönebilirim. Bekçilerin kamyonetinde, ancak iki kişinin sığabileceği büyüklükte bir alanda yolculuk edebilir ve adamların konuşmalarını duyabilirim. Tek yapmam gereken bedenimin ıslak bir mayo gibi üzerimden düşmesine izin vermek ve sonra ben benim ve gitmek istediğim yere gidebilirim."

"Mezarlık dışında," dedi Bay Rebeck.

"Nereden biliyorsunuz?"

"Tüm hayaletler için bu şekilde çalışır. Bedeninizin gömülü olduğu yer dışında her yere gidebilirsiniz. Sanırım bunun bir nedeni var."

"Sadece ben varım sanmıştım," dedi Laura. "Kapının geçmene izin vermesi için belki de geri dönmeyi çok istiyor olman gerektiğini düşündüm."

Kız onun arkasından baktı ve adam kızın anıt mezarın kapısındaki aslan başlarına baktığını anladı. "Önemli değil. Görmek istediğim bir şey yok. Böylesi daha iyi. Kimse beni göremez, biliyorsun. Sen bile, ben istemedikçe. Oturup saatlerce seni izledim" -Bay Rebeck başladı- "ve sen okudun ve bazen kitabını bırakıp bana baktın ve orada olduğumu fark etmedin. Kendi kendine mırıldanıyordun."

"Sizi şimdi görebiliyorum," dedi Bay Rebeck.

"Bazen vücudumu tekrar giyiyorum. Ama eskisi kadar sık değil. Üzerimde sıkı duruyor ve yavaş yürümeme neden oluyor. Her zaman öyleydi. Bir gün, çok yakında bir gün, onu bırakıp bir daha geri dönmeyebilirim."

"O zaman seçim nerede?"

Laura'nın elleri kucağında hareket etmeyi bıraktı ve gözlerini Bay Rebeck'ten kaçırdı. "Çünkü yanılıyor olabilirim," dedi usulca, "ve Michael bir aptal olsa bile biraz haklı olabilir."

Tekrar Bay Rebeck'e döndü. "Bu, gece uykuya dalmadan önceki son dakikaya çok benziyor. Gözlerinizi kapatırsınız ve her şey sizden hızla uzaklaşıyormuş gibi görünür ve geriye doğru batarsınız, tıpkı metroda yerel bir vagondayken bir ekspresin o kadar hızlı geçmesi ve treninizin gerçekten geriye doğru gidiyormuş gibi görünmesi gibi. Kendinizi onunla birlikte düşmeye bırakırsınız ve bu kolay, rahat ve oldukça harikadır. Ama her şeyin yolunda olduğundan emin olana kadar kendinizi

uyanık tutarsınız; ışıkların söndüğünden ve

Kapının kilitli olduğunu, o gün yapmak istediğiniz her şeyi yaptığınızı, hiçbir şeyin yarım kalmadığını.

"Kendimi iyi hissetmiyorum. Bir yerlerde bir kapıyı açık bıraktığımı düşünüp duruyorum." Kadın elini uzatarak onunkine dokundu ve Bay Rebeck, kadın uzaklaşmadan önce soğuk bir esintinin elinin arkasındaki Temmuz terini kuruttuğunu hissetti.

"Şimdi canlı şeyler hakkında konuşmamı ister misin?" diye sordu. "Bir şey hatırladım."

"Evet, lütfen," dedi Laura. Ve Bay Rebeck bacaklarını altına sıkıştırmış, gözleri Laura'nın gözleri olan iris, gözbebeği ve kirpiklerin narin izlerini tutarak oturdu ve ona yirmi yıldan daha uzun bir süre önce ziyaret ettiği bir hayvanat bahçesinden bahsetti. Laura'ya neredeyse bir saat boyunca aynı küçük kare çikolatayı çiğneyip gözlerini sımsıkı kapatarak ağzında yuvarlayan bir hipopotamdan; kendi eshinden oluşan bir su birikintisinde uyuyan son derece şişman bir orangutandan; kırmızı bir kurdele makarası gibi kendini kafesin içinde umursamazca savuran bir maymundan; iki beyaz kurttan; ve hayvanat bahçesinde bulunan insanlardan bahsetti. Bunları onun için uydurdu; uzun zaman geçtiği için çok iyi değillerdi ama Laura tatmin olmuş görünüyordu. Birden omzunun üzerinden işaret ederek, "Kuzgun geliyor, Michael da." dedi.

Bay Rebeck başını çevirdi ve gökyüzündeki kuzgunu ve Michael'ın dallara basarak ama onları kırmadan yavaşça patikadan aşağı indiğini gördü.

Kuzgun yere inmekte isteksiz görünüyordu, ama sonunda indi ve yere değmeden hemen önce Bay Rebeck'in kucağına hırpalanmış bir biftekli sandviç bıraktı. Bay Rebeck, ayakları üzerinde biraz dengesiz durduğunu düşündü, ama gözleri parlıyordu ve başını bir silahın horozu gibi taşıyordu.

Gagasıyla sandviçi işaret ederek, "Alabildiğimin hepsini," dedi.

"Sadece bir tane mi?"

"Her yerde işler zor."

"Şaka yapıyordum." Bay Rebeck yırtık mumlu kâğıdı açtı. "Bu ne olacak." Sandviçten bir parça et çıkardı ve başını sallayan kuzguna uzattı. "Uh-uh. Bu sabah bir ardıç kuşu yuvası buldum."

Bay Rebeck eti kendisi yedi ama Laura küçük bir dehşet sesi çıkardı. "Yediniz-" Bir türlü bitiremiyordu.

Kuzgun dönüp ona baktı. "Günaydın," dedi neşeyle. "Seni fark etmemiştim."

Laura kıpırdamadan duruyordu ama adamdan ve kuştan kilometrelerce uzaklaşmış gibiydi. "Bir kızılgerdan yumurtası yedin-"

"Yumurta," dedi kuzgun. "Sabahları birden fazla yumurta yersem hıçkırık tutuyor." Bir çekirgeye gelişigüzel bir hamle yaptı, gagasıyla onu birkaç kez uzaklaştırdı ve sonra otların arasına kaçmasına izin verdi.

Laura'nın elleri sanki mavi ve kırılğan bir şeyi korur gibi birbirinin etrafında kenetlenmişti. "Ama çok güzeller ve çok zararsızlar!"

"Yani?" Kuzgun başını hafifçe yana eğdi. "Ve bir tavuk bir numaralı halk düşmanı mı?"

"Aynı şey değil. Hiç de aynı şey değil."

"Kesinlikle değil. Hiç kimse 'Bak, bahar geldi! İlk tavuğu gördüm.' demez. Hiç kırmızı, kırmızı tavuğun sallana sallana gelmesiyle ilgili bir şarkı duydunuz mu? Akbaba gibi akıllı bir kuşa, kızılgerdan kuşunun aldığı reklamın yarısını verseniz, bir yıl içinde ulusal kuş olur."

Sesi normal aralığına geri döndü. "İnsanlar en lanet kuşları destekliyor. Bir kızılgerdanı bir solucanı öldürürken görürsünüz ve hemen 'Kaleyi koru, kızılğöğüs! Yardım yolda! Bekle de eski ordumu bulayım ve canavarı defedelim! Sen ve ben, kuş! Omuz omuza! Ölümüne!' Ama bir baykuşun büyük bir fareyle kahvaltı ettiğini gördünüz ve Washington'a yürümek için bir komite kurdunuz ve bundan sonra baykuşların sadece lahana ve elmalı turta yiyebileceğini söyleyen bir yasa çıkarmalarını sağladınız.

"Şimdi bir solucan al. Tamam, çok zeki değiller ama çok çalışıyorlar. Ortalama bir solucan yeterince iyi bir küçük adamdır, bir tür küçük iş adamıdır. Sessizdir, toprak için iyidir, kimseyi rahatsız etmez, iyi, sıkıcı bir yaşam sürer ve zavallı piç kurusu, eğer ardıç kuşları onu yakalamazsa, bir çocuğun oltasının ucuna takılmak için üçe bir bahse girer. Sorun değil, çünkü sümüklüdür ve şarkı da söyleyemez. Ama bir çocuk sapanla bir kızılgerdanı vurur ve kırk yıl sonra otobiyografisinde, sapanın anlamını bilmediğini yazar.

O zamana kadar ölürsün. Ya da sincapları alırsın." Gözleri hissedilir derecede parladı. "Sincapları vurmakla ilgili hislerim-"

"Ama sen solucan yiyorsun," diye dikkat çekti Laura.

"Elbette. Ama en azından fotoğrafçıları çağırmıyorum."

O sırada Michael onlara ulaştı ve Bay Rebeck birdenbire onun yürüyüşüyle Laura'nınki arasındaki farklılığın farkına vardı. Laura küçük rüzgârlarla kırıışmış bir günde bir karahindiba tüyü gibi hareket ediyor, yere neredeyse hiç dokunmuyordu. Dokunduğunda da bu tesadüfi ve anlamsız görünüyordu, çünkü en yumuşak toprakta bile ayak izi bırakmıyor ve ayaklarından hiçbir çakıl taşı fırlamıyordu. İster yerde, ister bir ağaç dalında, isterse bir gülün en küçük dikeninde dursun, yerden, daldan ya da dikenden ayırdı.

Şimdi Michael, diye düşündü Bay Rebeck, Michael yavaş yürüyor çünkü yürümenin nasıl bir his olduğunu hatırlamakla meşgul. Yolunu yürürken inşa etmek zorundadır ve attığı her adımda yolun kendisini arkasından yuvarladığını fark etmek onun için hoş olamaz. Sert adımlar atıyor, ayaklarını yere vuruyor, bunu yaptığında sanki yanan bir puroya basmış gibi acı hissetmeyi umuyor. Ama acı yok ve nereye gittiğini gösteren hiçbir ayak izi bırakmıyor.

Yüksek sesle, "Günaydın Michael," dedi.

"Merhaba," dedi Michael. Laura'ya baktı. "Merhaba, Laura."

"Merhaba." Onun yaklaştığını görünce, "Hâlâ iyi misin?" gibi bir şey eklemeyi planlamıştı. Ama adamın yürüyüş şeklini ve onu daha da gerçek dışı, dünyanın üzerine bindirilmiş bir şekil gibi gösteren umutsuz somutluk çabasını da gördü ve hiçbir şey söylemedi. Hayat onun için ne olabilir ki, diye merak etti, ona bu kadar tutunuyor? Biraz kıskançlık hissetti.

"Hey, Morgan."

Michael hızla kuzguna döndü. "Evet?"

"Sana söylemem gereken bir şey olduğunu biliyordum," dedi kuzgun. "Senin yaşlı kadının duruşmasını sekiz Ağustos'a ayarladılar."

Michael'ın kalbi burada bir ritim atabilir, davul gibi vurabilir, bir mil koşucusu gibi yarışabilir ya da kalpler arasında çok popüler olan diğer şeylerden herhangi birini yapabilirdi, ancak Michael'ın şu anda bir kalbi yoktu, en lekeli karbonu bile yoktu ve bir daha asla olmayacaktı.

"Yaşlı leydim mi?" diye sordu yavaşça ve oldukça aptalca.

"Sandra." Ağzını kapalı tutmak için Bay Rebeck'ten daha güçlü bir adam olmak gerekirdi. "Karın, Michael."

"Onun kim olduğunu biliyorum!" Michael ona bağırdı. Cevap verene kadar kızgın olduğunu bilmiyordu ve bu kadar yüksek sesle bağırarak istememişti. Ama hepsi ona bakıyordu.

"Hatırlıyorum," dedi. "Peki ya o?"

"Birkaç gazete gördüm," dedi kuzgun. "Bütün ön sayfalarda. Biraz endişeli görünüyor."

Michael Sandra'yı düşünüyordu. Neredeyse bir haftadır onu düşünmemişti. Yani onu epey düşünmüştü ama bu biraz da ağrıyan bir dişi düşünmek gibi bir şeydi. Elbette oradadır ve sağlam dişler de onunla birlikte dört parçalı bir uyum içinde ağrır, ama onunla yaşanabilir ve günlük yaşamın diğer tüm parçaları gibi kabul edilebilir. Önemli olan dilinizle ona dokunmamaktır. Kalp ve sfinkter kasları gibi dil de disipline edilebilir. Sadece irade gücü ve bolca boş zaman gerekir.

"Onun tutuklandığını bile bilmiyordum," dedi kuzguna.

"Sana daha önce söyledim ama gazeteleri pek okumuyorum, o zaman da sadece spor sayfalarını okuyorum. Seni gömdükten hemen sonra onu suçladılar ve muhtemelen o zamandan beri manşetlerde."

Laura kaşlarını hafifçe çatarak birinden diğerine bakıyordu. "Anladığımı sanmıyorum."

Kuzgun hızlı, altın gözlü bir bakışla ona iltimas geçti. "Kendini kötü hissetme. Kimse üzülmez."

"Ama Michael'ın karısı neden yargılanıyor?" Laura ısrar etti. "O ne yaptı?"

Michael ona bakmadan, "Beni zehirledi," dedi. "Sana bundan bahsetmiştim."

"Hayır," dedi Laura. "Hayır, yapmadın."

"Tabii ki yaptım. Buraya nasıl geldiğimi sanıyorsun? Yemek yerken mi? Sana söylemiştim, tamam mı? Sadece unuttun."

Kuzguna, "Bunca zamandır hapiste miydi?" diye sordu.

"Uh-huh. Birinci derece cinayet için kefalete izin vermiyorlar."

"Sandra hapishanede," dedi Michael tereddütle. "Tuhaf bir ses. Suçunu kabul edip bu işi bitirecek mi?"

"Yapamam," dedi kuzgun. "Birinci derece cinayetten değil. Susuz olduğunu kabul etmek zorunda yoksa oynamazlar. Herkes gibi onların da kuralları var."

"Suçlu değil!" Michael kua baktı. "Jüriye söyleyeceği şey bu mu?"

Kuzgun huzursuzca toprağı eeledi. "Ben onun avukatı değilim. Sadece birkaç gazete okudum."

"Ah, bundan kurtulamaz!" Michael şimdi öfkeliydi. "Beni iyi ve düzgün bir şekilde zehirledi."

"Polisler öyle düşünüyor," dedi kuzgun. "Muhabirlerin çoğu da öyle. Yarın sana bir gazete getireceğim. Gerçekten iyi bir basının var."

Michael onu duymuyor gibiydi. "Ne iddia edebilir ki? Kazara ölüm mü? Bundan asla kurtulamaz; zehri nereden aldığını ve içkime nasıl karıştığını bilmek isterler."

Kuzgun ona, "Zehri şifonyerinde ya da onun gibi bir yerde bulmuşlar," dedi. "Bu konuda hiçbir şey bilmediğini söylüyor. Satın almamış, evde olduğunu bile bilmiyormuş."

"Hayat sürprizlerle doludur."

"Biliyorsun," diye kabul etti kuzgun. Gagasıyla kaşınan bir bacağını yokladı. "Yine de kaza olduğunu iddia etmeyecektir. Gazetelere göre değil."

"O zaman ne? Tanrı'nın bir eylemi mi?"

"Hayır." Kuzgun başka bir çekirgeye saldırdı ve onu sersemlemiş bir halde yere düşürdü. Onu mideye indirmesi akıl almaz bir zaman aldı ve Michael sabırsızlanmaya başladı.

"Nedir o zaman?"

Kuzgun çekirgeyi ısırđı ve "İntihar" dedi. Sonra otların arasında daha fazla böcek avladı, çünkü çekirgeler fıstık gibidir. Kimse bir seferde sadece bir tane yiyemez.

VII

Hepsi Michael'a bakıyordu. Bay Rebeck, Laura, kuzgun, hepsi ona bakıyordu. Sanki bir fıkra anlatmış ve onlar da can alıcı noktayı kaçırmışlar ve ona doğru eğilmişler, sadece fıkralarda bulunan o her şeyi aydınlatan can alıcı noktayı bekliyorlarmış gibi hissetti; ya da sanki biri "Nasılsın?" diye sormuş ve onun için bu soruyu her zaman yanıtlayan yay ve kayış düzeneği paslanıp kırılmış ve bir daha asla diğer insanların yaptığı gibi yapmacık sorulara cevap veremeyecekmiş gibi. Bay Rebeck'in bir şey söyleyeceğini umdu ve sonra Bay Rebeck bir şey söylemeden önce kuzgunla konuşmasının daha iyi olacağını düşündü. Hayret ettiğini ve hayretten de öte olduğunu göstermek için başını yavaşça salladı ve kuzguna, "Kendimi öldürdüğümü mü söylüyor?" dedi.

"Uh-huh." Kuzgun başka bir çekirge bulmuştu. "Birlikte bir gece içkisi içip yattığınızı ve uyandığında sizin orada olduğunuzu söylüyor."

Michael Laura'ya bakmamaya çalıştı. "Bu delilik! Neden kendimi öldürmeliydim ki?"

"Ben senin annen değilim," dedi kuzgun hışımla. "Bak, tek bildiğim gazeteleri okuduğum. İşte burada ve senin yaptığını söylüyorlar? O da hayır diyor. Onlar da *ho-ho* diyor. Sekiz Ağustos'ta mahkemeye çıkacak." Bay Rebeck'e döndü. "Çekilmem lazım. Almamı istediğiniz bir şey var mı?"

Bay Rebeck yarım litrelik bir süt kabı çıkardı. "Sandviç için çok teşekkür ederim."

"O zevk bana aitti," dedi kuzgun. "Ayrıca etrafta ying var. Görüşürüz." Kanatları çırpınmaya başladı.

"Bir dakika bekle," dedi Michael. "Dışarı çıkabilir misin?" "Neyi öğrenebilir miyim?"

"Aptalca davranma," dedi Michael kısaca. "Sandra hakkında. Mahkemede olanlar hakkında. Gazetelere göz kulak olabilir misin? Duruşmanın nasıl gittiğini bilmek istiyorum."

"Sanırım öyle." Kuzgun hafifçe havalandı, uzun bir elips çizerek döndü ve başlarının üzerinden süzülerek geri geldi. İnce bir esintiyle savrulup durdu, tekrar tekrar yan yattı ve onları duymamaya çalıştı.

"Gözümü dört açacağım. Belki bir gazete bulabilirsem geri getiririm." "Teşekkürler," diye seslendi Michael. Ve sonra kuzgun gitti, ying at

Rüzgâra dik açı yapıyordu. Süt kabı pençelerinden sallanıyor ve bazen Bay Rebeck'in görebileceği bir sebep olmaksızın yan yatıyordu. Ama kanatları kolayca ve güçlü bir şekilde çırpıyor, onu ağaçlardan daha yükseğe taşıyordu.

Michael kuzgunu görebildiği sürece izledi ve kuş gözden kaybolduğunda bile dönmedi. Sağında Bay Rebeck'in oturduğunu ve çenesi koltuğunun üzerinde, gözleri şaşkın bir şekilde ona baktığını biliyordu. Soru sormayacaktı, Michael biliyordu; çok kibar davranacak ve Michael'ın konuyu açmasını bekleyecekti. Michael açmazsa da başka bir şeyden bahsedecek ve bir daha Sandra'dan hiç söz etmeyecekti. Aralarında bir süre gerginlik ve beceriksizlik olabilirdi ama bunların hepsi Michael'dan kaynaklanacaktı. Mahremiyetine gerçekten saygı duyulan bir adamın rahatsız edici konumuna düşecek ve bunun için Bay Rebeck'ten biraz nefret edecekti.

Ama arkasından Laura'nın kahkahasının aralarındaki boşluğa yayılmadan çok önce boğazında düğümlenip yuvarlandığını duyabiliyordu ve Laura gülerken ona dönerek, "Komik bir şey mi var?" dedi.

"Her şey," dedi Laura mutlulukla. Nasıl ağladığını hatırlayan birkaç hayalet gibi güldü: sessizce ve durmadan, çünkü kuruyacak gözyaşları, ağrıyacak boğazlar ve bozulacak yüzler yok. Bu tür bir ağlamayı, bu tür bir kahkahayı durduracak hiçbir şey yoktur ve Michael bunun yavaş gücünün onu kırılanda kadar bükebileceğini düşündü.

"Kes şunu," dedi öfkeyle. "Bir şeyler savunmak zorunda."

Laura ona gülmeye devam etti. Bay Rebeck'e baktı. "Suçunu kabul edemez, edebilseydi de etmezdi. Onu ömür boyu hapse atarlar."

Laura aniden gülmeyi kesti ve kahkahasının yerini, bir tren geçtikten sonra havada asılı kalan o parlak sessizlik aldı. "Peki ya şimdi onu suçlu bulurlarsa?" diye sordu.

Ama Michael hapishanedeki Sandra'yı düşünüyordu ve hiçbir şey söylemedi. Laura, "Onu öldürebilirler," dedi, "her zaman yaptıkları gibi. Bu büyük bir kumar, eğer suçluysa."

Michael hâlâ bir şey söylemiyordu ve Bay Rebeck kıpırdanıp ayağa kalktı. "Belki de ölmeyi tercih eder," dedi yavaşça. "Hapse girmek istemeyebilir."

Laura sabırsızlıkla, "Kimse yapmaz," dedi. "Ama kadınlar hayatlarını öylece bir kenara atmazlar. Kadınlar gerçek kumarbazlardır. Sadece kesin şeyler üzerine bahse girerler."

Tekrar kendisine bakmayan Michael'a baktı. "Komik olmaz mıydı?" dedi düşünceli bir şekilde. "Burada Michael Morgan var, mezarında bir ileri bir geri koşuyor, ayaklarını yere vuruyor, herkese hayatı o kadar çok sevdiğini ve onu hayattan koparmak zorunda olduklarını söylüyor. Öldürülmüş bir adam, adalet için ağlıyor. Sesini duyan herkes uygun bir şekilde etkileniyor." Tekrar güldü. "Ben de öyle. Aptal olduğumu düşünmüştüm ama o kadar yüksek sesle uludu ve o kadar yaygara kopardı ki merak etmeye başladım. Ve şimdi, her şeyden sonra-

"Kapa çeneni!" dedi Michael. "Kapa çeneni. Neden bahsettiğini bilmiyorsun."

"Ve sonuçta," diye devam etti Laura, "ameliyatı kendisinin yapmış olabileceği ortaya çıktı. Evet, ne. Yaşasın. Aferin ona. Dindarca bir tamamlama, vesaire. İyi iş çıkardın, evlat."

"Sandra," dedi Michael boğuk bir sesle, "yani Laura, kapa çeneni ve beni yalnız bırak. Ben kendimi öldürmedim. Tanrı şahidim olsun, kendimi öldürmedim."

Ama Laura'nın sesi artık gülmüyordu; hatta biraz titriyordu, ama net ve acımasızdı; en güçlü tel çitin en sıradan esintiyi bile durduramayacağı kadar durduramıyordu. "Ve şimdi bütün bu olanlardan dolayı çok utanıyor. Dışarı çıkmak istiyor. Yeterince yüksek sesle bağırsa belki kendini uyandırabileceğini düşünüyor." Tekrar gülmeye çalıştı ama sesindeki titreme gülmesini engelledi. "Lanet olsun sana Michael, kısa bir süre için, belki de sadece birkaç dakika için, beni gerçekten heyecanlandırdın. Hayatın yok edilemezliğinin bir sembolü gibiydin. Ölüme karşı gerçek bir Yunan meydan okuması. Geceye Karşı Adam. Nereye gidersen git, sevgilim, seninle olacağım. Perde. Herkes ayağa kalkar ve orkestra büyük tango şarkısını çalar.

ikinci perde." İç çekti. "Neyse, boş ver Michael. Sadece kendini dışarıda bıraktın, hepsi bu."

Ayağa kalktı ve elleriyle elbisesinin kenarlarını sildi, ancak elbisesine ot yapışmamıştı. "Hoşça kalın Bay Rebeck. Benimle konuştuğunuz için teşekkür ederim. Güle güle, Michael." Yürümeye başladı, ayakları bazen yere değiyor bazen değmiyordu.

"Kadın!" Michael'ın bağıırışı Bay Rebeck'in kafasının içinde sıçradı, patladı ve çiçek açtı ve biraz canını yaktı. "Lanet olsun, ben kendimi öldürmedim! Kendimi öldürmeye hiç niyetim yoktu. İntihar edemeyecek kadar kibirliydim. Bu Tanrı'yı öldürmek ya da Sistine Şapeli'nin her yerine bıyık çizmek gibi bir şey olurdu. Neden kendimi öldürmeliydim ki? İşte bunu aşamayacak, bu yüzden onu yakalayacaklar. Bir gece içkisi içtik, yattık ve ben ölü olarak uyandım. Bu hazımsızlık olabilir. İntihar değil."

Michael ilk bağırdığında Laura yürümeyi bırakmıştı ama dönmedi. Michael kısaltılmış bir kafa kaşıma hareketi yaptı ve aniden, "Her neyse, benim mezarım kilise toprağında. Ben bir Katoliktim, biliyorsun. Çok iyi bir Katolik değildim ama kiliseyi hiç terk etmedim. Sanırım çok tembeldim. İntihar ettiğimi düşünselerdi beni buraya, kutsal topraklara gömerler miydi?"

Sonra Laura döndü. "Bilmiyorum," dedi yavaşça. "Bunu hiç düşünmemiştim."

Michael ona doğru birkaç adım attı ve durdu. "Ben kendimi öldürmedim. Bunu, tüm düşüncelerinizin parçalanıp gittiği bu yerde her şeyi bilebileceğiniz kadar iyi biliyorum. Bu benim yapacağım türden bir şey değil."

"Oğlu çılgına dönüp iki yaşlı kadını, bir otobüs şoförünü ve reyon şefini doğradığında annesinin dediği gibi."

"Hayır, öyle değil. Beni dinle, Laura. On sekiz ya da yirmi yaşındayken, ne istediğim dışında her şeyi biliyordum. İnsanlar, şiir, aşk, müzik, politika, beyzbol ve tarih hakkında her şeyi biliyordum ve oldukça iyi caz piyano çalıyordum. Sonra seyahate çıktım, çünkü bir şeyleri kaçırmış olabileceğimi ve yüksek lisansımı yapmadan önce bunları öğrenmenin iyi bir fikir olacağını düşündüm."

Sessiz Laura'ya biraz gülümsedi ve Bay Rebeck'i de içeri almak için hafifçe döndü. "Büyüdükçe ve daha uzaklara seyahat ettikçe

Büyüdükçe daha az şey biliyordum. Bunun bana olduğunu hissedebiliyordum. Aslında kirli bir sokakta yürüyebilir ve dönem ödevleri yazdığım tüm bilgeliğimin elimden kayıp gittiğini hissedebilirdim. Ta ki

Sonunda, her şeyimi kaybetmeden önce, 'Tamam, özür dilerim' dedim. Gençtim ve bir kızım vardı ve daha iyisini bilmiyordum. Bu kadar cahil kalmak kolay değil. Özür dilerim. Bana bilmem gereken birkaç şey bırakın, sadece eve gidecek kadar, bunlarla yetineyim ve kimseyi rahatsız etmeyeyim. Ben dersimi aldım. Belki bir kitap yazarım.'

"Sonra küçük de gitti ve kendimi dünyanın ortasında yapayalnız buldum, hiç şüphesiz kafasını kaşıyan en aptal adamdım. İnsanlar hakkında, kendim hakkında bildiğimi sandığım her şey gitmişti. Elimde kalan tek şey kafa karışıklığıyla dolu bir kafaydı ve ne hakkında kafamın karışık olduğundan bile emin değildim. Hiçbir şey sabit kalmıyordu. 'Ne olacak ki, ben bir aptalım' dedim ve bu bana yeterince makul geldi. Böylece eve gittim ve öğretmen oldum."

"Başka bir şey yapamadığın için mi?" Laura sordu. "Bunu daha önce de duymuştum. Ama buna hiç inanmamıştım."

"Hayır, çünkü kendimi güvende hissediyordum. Üniversiteye geri dönmek güzeldi. Kolejleri biliyordum. Bir süre kalıp öğretmenlik yapacağımı ve birkaç şey öğrenmeye çalışacağımı düşündüm. Ve tekrar bütün ve akıllı olduğumda, neden sonra nereye gideceksem gidecektim."

"Sadece benim hoşuma gitti. Hem de çok sevdim. Ve bu yüzden kaldım. Sanırım uzlaştım. İsterseniz öyle de diyebilirsiniz. Ama kendimi rahat hissettim ve bir süre sonra geceleri eve dönecek kadar akıllı olduğumu düşündüm. Her zaman okunacak kitaplar ve izlemediğim oyunlar vardı ve yazın Sandra ve ben -" kendini tuttu, duraksadı ve devam etti "Vermont'a giderdik. Yazları makaleler yazardım, tarihi denemeler gibi. Onlardan bir kitap çıkaracaktım. Bazen de banyoda şiir uydururdum."

Laura'nın bir şey söylemesini bekledi ama Laura sustu ve devam etti: "Yani yapacak bir şeyim, yaptığım bir şey, gidecek bir yerim ve dört gözle bekleyeceğim bir şeyim vardı. Bu yaşamak için makul bir yol. Yaşamaktan keyif aldım. İyi vakit geçirdim. Başka ne isteyebilirsiniz ki?"

"Çok daha fazlası," dedi Laura usulca, "eğer açgözlüysen."

Ben de bir zamanlar açgözlüydüm."

"Ben de öyleydim ama bu çok uzun zaman önceydi. En açgözlü olduğun zaman doğduğun andır ve ondan sonra her şey yokuş aşağı gider. İki yüz yaşına kadar yaşarsan hiçbir şey talep etmezsin."

"İki yüz yaşına kadar yaşasan da hiçbir şey kullanamazsın."

Şimdi doğrudan birbirlerine bakıyorlardı ve Bay Rebeck'e hiç dikkat etmiyorlardı. Ama o bir ağaca yaslandı ve onları izledi. Tırnaklarını ağacın kabuğuna batırdı ve tırnaklarının altından küçük parçalar çıktı. Bir karınca omzunun üzerinden geçti ve ağaç kabuğundaki bir çatlakta kayboldu.

"Biraz acımasız bir şey söyleyeceğim," dedi Michael. "Öyle demek istemedim ama kulağa öyle gelecek. Sakıncası var mı?"

"Ne fark eder ki? Devam et."

"İşte buradasın," diye başladı Michael. Öksürmeye çalıştı ama nasıl bir his olduğunu unutmuştu ve sesi daha çok ılık gibi çıkıyordu. "Yani, mutlu görünüyorsun. Eskisinden daha mutlusun. Ya da başka bir deyişle, demek istediğim, çok heyecanlı bir hayatın olmadı, değil mi?"

"Hayır," dedi Laura. Bay Rebeck onun gülümsemesinin fazla hoşgörölü, fazla akıllıca, fazla *tout comprendre est tout pardonner* olduğunu düşündü. "Pek heyecan verici değil. İstersen sıkıcı olsun. Acıtmıyor."

"Şey," dedi Michael. Tekrar denedi. "Ama yine de kendini öldürmedin, değil mi? O kamyonu sanki postacıymış ya da bir sevgiliymiş gibi karşılamaya koşmadın. Ve geldiğini gördüğünde, ne kadar sıkılmış olursan ol, her şey ne kadar sıkıcı olursa olsun, kendini kurtarmaya çalıştın, değil mi?"

Laura'nın yüzündeki gülümseme yağmurdaki rimel gibi kayıyordu. Bir şeyler söylemeye başladı ama Michael fark etmeden devam etti. "Sen kendini ölümden uzağa attın, ona değil. Bu insan içgüdüdür. Başaramadın ama mesele bu değil. Mesele şu ki, ölmek, *evet* ya da ölmek, hayır noktasına geldiğinde -ve seçim yapmak için zamanın vardı- ölmemeye çalıştın. Yaşamak için diğer pek çok insandan daha az sebebin varken, yaşamayı seçtin. Değil mi?" Bay Rebeck'e muzaffer bir edayla göz kırptı ve ellerini ceplerine sokacaktı ama ceplerin nasıl bir şey olduğunu çoktan unutmuştu.

Laura kıpırdamadan duruyordu. Bay Rebeck, Laura'nın eskisinden biraz daha az keskin hatlara sahip olduğunu, gözüne

biraz daha soluk göründüğünü düşündü.

biraz daha rüzgâr rengindeydi. Sıkılmış bir çocuğun yapacağı gibi tek ayağının üzerinde dönerek arkasını döndü ve şimdi ne atlanan taşı ne de kâğıt uçağı hareket ettiriyordu.

"Bilmiyorum," dedi. Michael onu zar zor duyabiliyordu. "Hayır. Bilmiyorum."

"Bırak artık, Michael," dedi Bay Rebeck nefesinin altından, ya da belki de sadece düşündü ve söylemedi. Michael onu hiç duymuyor gibiydi.

"Kendini öldürmezdin," dedi. "Eminim bunu düşünmüşsündür. İnsanlar hayatlarındaki her şeyi düşünürler. Ama sabaha kadar ertelediniz ve sabah kalkıp işe gitmek zorundaydınız. İnsanlar bunu yapar. Ben de öyle." Kollarıyla geniş ve cömert bir hareket yaptı. "Ama ben kendimi hiçbir zaman doğru zamanda yalnız bulmadım. Sen de öyle."

"Bilmiyorum, bilmiyorum," dedi Laura. Bir an Laura ve Michael kıpırdamadan durdular, yumuşak bir yaz sabahındaki rüzgar gülleri gibi kıpırdamadan beklediler ve Bay Rebeck ağaca yaslanıp hafif gömleğinin altındaki sert kabuğu hissetti ve onların ve kendisinin sonsuza dek öyle kalmasını diledi. Sonra sonsuzluk geçti ve büyü sona erdi ve Laura koşmaya başladı.

Yürüyüşünde hiçbir hareket yoktu, ne tüylü ne de toynaklı. Bir kadın gibi koşuyordu, dizleri aşağıdaydı, elleri biraz önündeydi ve omuzları hafifçe eğikti. Ve koştukça, güneşe doğru üflenmiş bir sabun köpüğü gibi soluklaşıyor gibiydi.

Michael onun adını haykırdı ama o bir kiraz ağacının yaprakları onu yakalayana kadar koşmaya devam etti. Sonra sustu. Sağ eli sürekli açılıp kapanıyor ve kiraz ağacına bakıyordu.

Az sonra Bay Rebeck'in ağacının yanına gitti ve oturdu. "Pekala. Babacan ol. Ne yaptım ben?"

"Bilmiyorum," dedi Bay Rebeck. "Çok üzgün."

"Bu ne. Ben de üzgünüm." Aklına Thurber'in karikatürü geldi ve sıırıttı. "Hepimiz üzgünüz. Ama nasıl oluyor da o benden daha üzgün oluyor? O kendini öldürmedi."

"Emin misin? O değil."

"Elbette eminim. Bu tür insanlar kendilerini öldürmezler. Umut içinde yaşarlar, bir telefon, bir telgraf, bir mektup ya da bir kapı çalınmasını beklerler.

ya da sokakta ne kadar güzel olduklarını görececek biriyle karşılaşmak. Kendilerini öldürmeyi düşünüyorlar ama o zaman da telefona cevap veremeyebilirler."

"Merak ediyorum," diye mırıldandı Bay Rebeck. "Elbette bazıları-" "Elbette bazıları öyle. İkinci sınıf postadan bıktılar adresi teksir edilmiş ve yapıştırılmış. Ama o değil. Kendini öldürmez. Bu fikirle oynamayı göze alabilir çünkü kimse onun yaptığını kanıtlamaya çalışmıyor. Benimse sorunlarım var. Üzülmeye hakkı olan biri varsa o da benim."

Bay Rebeck başını çevirip ona baktı. "Michael, hâlâ karının seni zehirlediğinden emin misin?"

"Emin misin? Sadece zehir kullanmasına şaşırdım. Sandy beni her zaman et kesen bir tip olarak etkilemiştir."

"Ne oldu? Hatırlıyor musun?"

"Bir noktaya kadar," dedi Michael. "O gece bir partiye gitmiştik sanırım. Kimin verdiğini hatırlamıyorum ama bir parti olduğundan oldukça eminim. Çok iyi gittiğini sanmıyorum. Sandra ve ben birbirimizi hırpalamaya başladığımızda nerede olduğumuz umurumuzda değildi. Bir keresinde Met'te gerçekten gırtlak gırtlığa gelmiştik ve bizi dışarı attılar. Çok kibarca."

"Neden bu kadar çok ağladın?"

Michael omuz silkti. "Her neyse, partiden eve döndük ve belki barıştık, belki de barışmadık." Birden sıırıttı. "Sanırım ikisini de yaptık. Sandra'nın bize birkaç içki hazırladığını hatırlıyorum ve bu genellikle bir tür barış teklifiydi. Ama sonra o yatak odasına gitti ve ben oturma odasında uyudum, yani gerçek bir silahlı savaş başlamış olmalı." Dizlerini kaldırdı ve patikanın bittiği açıklığa baktı. "İkiz yataklı aile diyebileceğiniz türden bir aile değildik."

"Onu çok seviyordunuz," dedi Bay Rebeck.

Michael bunu bir soru olarak algıladı. "Uh-huh. Garip anlarda. Uzun süre sevebileceğiniz türden bir kadın değildi." Başını sertçe salladı. "Bekâr kanepeme gittim ve hızlıca uykuya daldım. *Bu* onu kızdırmış olmalı. Sonra -ki bunu çok net hatırlıyorum- uyandığımda kurbağa gölleri gibi terliyordum. Midem sanki birinin sıcak tabağını yutmuşum gibi hissediyordum."

Bay Rebeck'e baktı. "Sandra'nın beni zehirlediğini hemen anladım. Çürük yumurta ya da başka bir şey yediğimi düşünmedim. Oturmaya çalıştım ama kalkamadım ve düşündüm ki, bunu o kaltak yaptı. Kaltak gerçekten yaptı. Sonra bayıldım -ölmüşüm- ve kendime geldiğimde üzerimde 'Gaudeamus Igitur' gibi bir şarkı söylüyorlardı. Gerisi burada."

Michael ayağa kalktı ve Bay Rebeck'in daha önce fark ettiği o tuhaf yürüyüşüyle birkaç adım attı. "Her şeyi sanki şimdi oluyormuş gibi hatırlıyorum. Unutmaya çalıştım, tıpkı şiiri ve profesör olup olamayacağımı unuttuğum gibi, ama unutmadım. Kendimi öldürdüğümü söyleyerek paçayı kurtarabilir. Öyle yaparsa çok şaşırmam. Ama onun beni öldürdüğünü biliyorum, tıpkı benim öldüğümü bildiğim gibi."

Bay Rebeck yavaşça doğruldu. "Gazeteleri takip edebilir ve davanın nasıl sonuçlanacağını görebiliriz."

"Nasıl ortaya çıkacağı umurumda değil. Eğer onu suçlu bulurlarsa, ne. Eski hoş halimi geri getirmeyecek ama olsun. Eğer masum olduğuna karar verirlerse, ben daha iyi biliyorum ve bu her zaman teselli edici bir duygudur." Şimdi açıklığın ortasında duruyordu ve sırtı Bay Rebeck'e dönüktü. "Yine de nasıl gideceğini görebiliriz. Ne olacaksa olsun."

Aniden arkasını döndü. "Ama intihar etmem için ne tür bir neden göstereceğini bilmek isterim. Doğurgan fikirli bir kız ama bu büyük para için."

"Son zamanlarda depresyonda olduğunuzu söyleyebilir mi?"

Michael homurdandı. "Kavga ettiğimiz konu buydu. Ben depresyonda değildim. Benim konumumdaki herhangi bir adamın depresyonda olması gerektiğini düşünüyordu. Benim durumumdan sanki bir Kızılderili et lokantasına bağlıymışım gibi söz etti." Tekrar uzaklaştı ve huzursuzca mozolenin ayak ucuna doğru ilerledi. "Belki de bir bakıma öyleydin. Ama Sandra kazığın etrafında dans ediyor, deli gibi bağırıyor ve gazyağı döküyordu."

Bay Rebeck bir an için yüzünün buruştuğunu sandı. Görüntüsü hafifçe dalgalandı ve kaybolur gibi oldu. Sonra tekrar bütün oldu, sanki suyun üzerinde bir yansımaydı ve bir taş onu kırmıştı.

"Öğretmen olmama aldırmadı. Öyle düşünmeyin. Sadece önemli bir öğretmen olmamı istiyordu. Bana ve birkaç öğrenciye yemek pişirmekten ve sonrasında oturma odasında *Üç Kuruşluk Opera* plağını çalmaktan biraz sıkılmaya başlamıştı. Aç bir

kadınım, Sandra'm. Kendimi gerçekleştirmemi, olabileceğimi bildiği her şey olmamı istedi. Aç bir kadın. Yine de çok seksiydi. Çok güzel saçları vardı."

O sırada sessizdi, kirli beyaz binanın önünde duruyor, parmaklıklı kapıya gölge düşürmüyordu.

Bay Rebeck, bilge ve anlayışlı bir adamdan birkaç kelime duymak için ne kadar da uygun bir yer, diye düşündü. Bir tane için yazmalıyım. Belki gazeteye bir ilan verebilirim. Kuzgun bir şeyler bulabilir. Evimizde bilge ve anlayışlı bir adam kalabilir. Biri bunu yapmalı.

Michael dosdoğru önüne bakıyordu. Şimdi başını çevirmeden sessizce, "Hanımınız geliyor," dedi.

"Ne?" Bay Rebeck sordu. "Kim geliyor?"

"Yolun aşağısında. Onu göremiyor musun?"

"Hayır." Bay Rebeck yavaşça Michael'ın yanına geldi. "Hayır, henüz değil. Anlat bana."

"Biliyorsun. Dul kadın. Buralarda gömülü bir kocası olan."

"Onu tanıyorum," dedi Bay Rebeck. Parmak uçlarında durdu ve gözlerini süzdü. "Evet, onu görüyorum."

Michael, "Muhtemelen yine kocasını ziyarete geliyordur," dedi. Yan gözle Bay Rebeck'e baktı.

Bay Rebeck bir parmak eklemine ısırıldı. "Ah canım," dedi. "Oh. Tanrım."

"Gergin görünüyorsun. Beklentili diyebiliriz. Bir yerlere gidip ayak parmaklarımı sayayım mı?"

"Hayır, hayır," dedi Bay Rebeck çabucak. "Bunu yapmayın." Geri geri adım atmaya başladı, hâlâ yaklaşan küçük cismi izliyordu.

"Kocasını ziyaret etmek için oldukça uzun bir yoldan geliyor, değil mi?"

"Evet. Ben de tam bunu düşünüyordum."

"Eğer benim arkama saklanmaya çalışıyorsan," dedi Michael, "bu biraz anlamsız görünüyor."

Bay Rebeck geri geri gitmeyi bıraktı. "Saklanmıyordum. Ama keşke ona söyleyecek bir şey bulabilseydim. Ne söyleyebilirim ki?"

"Güzel bir şey," diye cevap verdi Michael umursamazca. Kaybolmuş bir sandal gibi yavaşça sürüklenmeye başladı. "Sakat ve güzel bir şey."

"Keşke kalsaydınız," dedi Bay Rebeck.

"Gidip Laura'ya bir bakayım dedim. Misafirin var. Belki biraz ister." Omzunun üzerinden Bay Rebeck'e sırttı. "Sadece karanlık ve büyüleyici ol."

Bay Rebeck onun yol boyunca ilerleyişini izledi. Baş her zaman taşıdığından daha yüksekteydi. Bazen bir çakıl taşına ya da çürümüş bir dala hafifçe vuruyordu, ama sanki onların hareket etmesini bekliyormuş gibi değil. Michael, Bayan Klapper'a yaklaşırken Bay Rebeck nefesini tuttuğunu fark etti ve bir an için kadının, güneşin üzerinden ince bir bulut parçasının geçmesi gibi bulanıklaştığını görmeyi bekledi. Daha sonra bu duyguyu yaşadığını hatırlamadı ama bu duyguyu birkaç kez daha yaşayacak ve o zamanları da hatırlamayacaktı.

Ama iki figür sadece birinin geçebileceği kadar geniş olan patikada karşılaştı ve ikisi de yol vermedi; ne kadının gözleri karardı ne de hayalet daha az şeffaf oldu. Birbirlerinin yanından geçerlerken Michael'ın Bayan Klapper'ın kulağına bir şeyler söylediğini düşündü ama bunun ne olabileceğini merak edecek zamanı yoktu. Çünkü Bayan Klapper o anda onu görmüş ve el sallamıştı. Gülümseyerek daha hızlı yürümeye başladı.

Michael da ona el salladı, uzaktaki bir ağacın uğultusu gibi sıradan bir hareketti bu ve sonra kiraz ağacının ötesinde gözden kayboldu. Bay Rebeck Bayan Klapper'ı bekledi ve şöyle düşündü: Belki de sadece bir merhaba der ve ne güzel bir öğleden sonra değil mi der ve kocasının gömülü olduğu yere gider. Bu en iyisi olurdu, kesinlikle senin için en iyisi. Elini arkasına koyarak ve bir ayağını bir köke dayayarak ağacına yaslandı ve her zaman en sevdiği kelimelerden biri olan iyimser görünmeye çalıştı.

Bayan Klapper açıklığın kenarında durdu ve ona biraz tereddütle baktı. Sonra ona doğru birkaç adım attı ve "Merhaba!" dedi.

"Merhaba," diye cevap verdi Bay Rebeck. "Sizi gördüğüme sevindim." Bu doğrudu, ama hemen bunu söylemesi gerekip gerekmediğini merak etti, çünkü Bayan Klapper tekrar konuşmadan önce tereddüt etti.

"Sürekli birbirimize çarpıp duruyoruz, değil mi?" diye gözlemledi nazikçe.

"Sanırım bu bizim alışkanlıklarımız. Yaz öğleden sonralarını mezarlıklarda geçiren çok fazla insan olamaz."

Bayan Klapper güldü. "Peki şimdi bir öğleden sonrayı nerede geçirebilirsiniz? Parklar çocuklarla dolu. Oyun oynuyorlar, bağırıyorlar, çatapat patlatıyorlar, kavga ediyorlar; çamaşır makinesinde sessiz sakın kestirmek daha iyi. Düşüncelerinizi duyabileceğiniz tek yer mezarlıktır."

"Eskiden müzelere çok giderdim," dedi Bay Rebeck. "Müzelere çok giderim" diyecekti ama hangi müzelere gittiğini sormasından korktu ve artık isimlerini hatırlayamıyordu.

"Yine Morris." Bayan Klapper, Bay Rebeck'in yüzündeki şaşkınlığı gördü. "Yani Morris de müzeler için deli oluyordu." Burnunu çekti. "Yirmi iki yıl boyunca Morris'le birlikte müzelere gittim. Haftada bir 'Gertrude, hadi bir müzeye gidelim; Gertrude, güzel bir gün, Metropolitan'a gidelim, büyük bir sergi var; Gertrude, burada bir müze var, bir dakikalığına uğrayalım. Affedersiniz, daha önce müzelere gittim. Bir süre daha müze görmek istemiyorum. Belki daha sonra."

Tepeden kocasının mezarına doğru bakıyordu ve sesi biraz daha yumuşamış ve yavaşlamıştı. Bay Rebeck yere baktı ve bir kök tümseğine sertçe basan sağ ayağına odaklandı. Bir gece önce yağın hafif yağmur kökü biraz kayganlaştırmıştı ve Bay Rebeck'in ayağı biraz kaydı. Birden sinirlenerek tüm ağırlığını sağ bacağına verdi ve ayağını karanlık, kaygan ağaç kabuğuna vurdu. Bir an dengede kalabildi; sonra ayakkabısı kökünden fırladı ve öne doğru savruldu. Bayan Klapper ona doğru birkaç hızlı adım attı ama adam ayağa kalkmış, "Hayır, hayır, hayır, ben iyiyim," diye mırıldanıyor ve el sallayarak onu uzaklaştırıyordu.

"Hay aksi," dedi Bayan Klapper yardımsever bir tavırla. "Biraz kaymışsınız."

"Dengemi kaybettim." Bu sana bir ders olsun Rebeck, diye düşündü. Sen nazik değilsin ve öyleymişsin gibi davranmak büyük bir hata, başkalarını incittiği gibi seni de incitebilecek bir hata

zarif ve iyimser olduklarını düşünenler. Sanguine. Serseri bir aşk gibi bu kelime için içini çekti ve sonra bıraktı.

Bayan Klapper'ın bir şeyler söylemesini diledi. Baharlık paltosunun içinde çok güzel görünüyordu. Güzel değil, diye düşündü; güzel genç insanlar için kullanılan bir kelime. Güzellik, sivilceler gibi geçirilen bir evredir. Bayan Klapper yakışıklıydı. Çarpıcıydı. Şimdiye kadar gördüğü en çarpıcı kadındı. Ama kocasının hatırasını hoşnut etmek için süslendiğini biliyordu ve hayranlık duymakla birlikte biraz da hüzünlüydü. Muhtemelen kocasıyla buluşacağı günü iple çekmiş, ne giyeceğini, ne zaman geleceğini, ne kadar kalacağını planlamış; havanın iyi olup olmayacağını ve evde kalması için ne kadar kötü olması gerektiğini merak etmiş; evden çıkmadan önce metro ücretini, artık her neyse, dikkatlice sayarak ceketinin cebine koymuş; trenin geçtiği metro istasyonlarını takip etmişti, çünkü her biri onu kocasının bulunduğu yere biraz daha yaklaştırıyordu. Onun kaç istasyon ötede yaşadığını merak ediyordu.

Baykuş getirmemişti. O da bunu merak etmişti. Çoğu insan mezar taşını tamamen gizlenene kadar baykuşlarla doldururdu.

"Kocamı görmeye geliyordum," dedi Bayan Klapper, sanki onun ne düşündüğünü biliyormuş gibi.

"Biliyorum," dedi Bay Rebeck. Bayan Klapper tepeye bakmak için tekrar ondan uzaklaştı ve o zaman gideceğini düşündü. Gerçekten de kadın yavaşça tepeye doğru ilerlemeye başladı ve geri dönmedi.

En azından hoşça kal diyebilir, diye düşündü ve Bayan Klapper arkasını döndüğünde, "Seni tutmama izin verme," gibi bir şey söylemek üzereydi. Bacaklarını sağlam bir şekilde dikmiş, iki eliyle de çantasını tutuyordu.

"Gelebilirsin," dedi, "eğer bir şey yapmıyorsan."

"Değildim," diye yanıtladı Bay Rebeck. "Sadece etrafta dolanıyordum." Bileklerindeki ani terlemeyi hissedebiliyordu ve korkup korkmadığını merak etti. Midesini soğuk hissetti.

Bayan Klapper, "Arkadaşınızı ziyaret ediyorsunuz," dedi.

Bay Rebeck, Wilders ile olan sözde tanışıklığını hatırladı ve başını salladı. "Evet," dedi. "Burası sakın bir yer ve biz de

iyi arkadaşlar." Yaslanacak bir şey aradı ama kolunu arkasına uzattı ve ağacı bulamadı.

"Kocanı görmeye gideceksen," diye devam etti, "belki yalnız gitmeyi tercih edersin. Yani, ben bir şey yapmıyordum" -bunu da söyleyeyim- "ama belki de tek başına gitmeyi tercih edersin."

"Tek başıma gitmekten hoşlanmıyorum," dedi Bayan Klapper. "Biraz arkadaştan kimseye zarar gelmez." Gülümsedi, hareketli ağız denizdeki bir beyaz su dalgası kadar hızlıydı. "Morris'in aldırmayacağından mı endişeleniyorsun?"

"Tam olarak öyle değil," diye başladı Bay Rebeck. "Sadece düşündüm ki-" "Morris için sorun olmaz. Gel hadi." Elini yarı uzattı

ve sonra onu yanına bıraktı. "Hadi, iki arkadaş gibi konuşalım ve biraz gürültü yapalım. Sessizlik iyidir ama yeter artık. Buralar bazen çok sessiz oluyor."

Bay Rebeck'in midesindeki soğuk his aniden kayboldu ve onun yerine küçük ama ciddi bir yüksük dolusu şarap, donmuş bir evrene beklenmedik bir şekilde doğan bir güneş gibi sıcaklık yaydı. Kendini kancasından kurtulmuş, yerinden çıkmış gibi hissetti ve kendi kendine söylediği şu sözleri ilgiyle dinledi: "Teşekkür ederim. Bunu çok isterim."

Birlikte, Morris Klapper'ın üzerindeki beyaz evin yükseldiği ve etrafını saran bodur ağaçları gölgede bıraktığı kademeli tepeye doğru yavaşça yürüdüler. Ne konuştular ne de birbirlerine baktılar. Bedenleri yürümeye devam ederken, zihinleri birkaç dakika arkalarında, başka bir evin önündeki açıklıkta durdu ve birinin teklif edip diğerinin kabul ettiği durgun bir anı düşündü.

Bina, sütun ve parşömen, mermer ve demir, Wilder mozalesinden çok daha büyük bir şekilde önlerinde büyüyordu ve hala temeli görüleliyordu. Bay Rebeck, Bayan Klapper'ın görüldüğünden daha küçük olduğunu yeni keşfetmiş olduğundan, ona bakmaya çalışıyordu.

"Çok büyük," dedi. Anıt mezarları, özellikle de büyük olanları sevmeyi hiç öğrenememişti ama sesine hayranlık dolu bir ton katmak için çok uğraştı.

"Büyük olmasını istedim," diye cevapladı Bayan Klapper. "Burada kimin gömülü olduğunu herkes bilsin istedim." Ayakkabısındaki bir çakıl taşını silkelemek için bir an durdu. "Biliyorsun, ona büyük bir cenaze töreni düzenlemek zorunda

değildim. Yani vasiyetinde bu konuda bir şey yazmıyordu. Ortağı

'Bak Gertrude, Morris'in tek istediği küçük bir cenaze töreni, belki birkaç arkadaşıyla birlikte ve konuşma yapmadan, lütfen' dedi. 'Gertrude, inan bana, bu konuyu konuşurduk ve mezarının üzerinde toplar patlatmanızı ya da bir haham tutmanızı istemezdi' dedi." Bay Rebeck'e kaşlarını kaldırdı. "Neredeyse dizlerinin üzerine çökmüştü. Ben de dedim ki, 'Bay Harris, Morris'in adına gösterdiğiniz çabaları takdir ettiğimi bilmenizi isterim.

-"Ama sanırım kocamı sizden biraz daha iyi tanıyordum, kusura bakmayın, çünkü onunla evliydim. Morris'in büyük bir cenazesi olacak,' dedim, 'bir sürü insanla birlikte, ayrıca büyük bir evi olacak, mermerden, tam istediği gibi. Belki bu kadar büyük bir cenaze töreni için para ödemek istemezsiniz Bay Harris, tamam, ben öderim. Bana kocamı nasıl gömeceğimi söylemeyin,' dedim ona. 'Öldüğünüzde, Tanrı korusun, küçük bir cenaze töreni yapabilir, kimseyi davet etmeyebilir ve peynir kutusu büyüklüğünde bir eve sahip olabilirsiniz ama bana kocamı nasıl gömeceğimi söylemeyin' dedim."

Bitirirken daha hızlı yürüyor ve biraz daha sert nefes alıyordu. Bay Rebeck onun adımlarının ritmine tekrar ayak uydurabilmek için üç kısa adım atmak zorunda kaldı.

"Yorulduysan biraz daha yavaş yürüyebiliriz," diye önerdi. Bayan Klapper bir an için ona, sanki aniden bir çalının arkasından çıkıp kolunu yakalamış gibi baktı. Sonra gülümsedi.

"Hayır," dedi. "Ben iyiyim." Ama hızını yavaşlattı, görünüşe göre hızını arttırdığı kadar bilinçsizce.

Nihayet alçak tepeyi aştıklarında, onları kurtarıcı olarak karşılayan ve belirli bir mezarın nerede olduğunu bilip bilmediklerini soran bir adam ve bir kadınla karşılaştılar. Ve Bay Rebeck, sessiz ziyaretçi rolüyle ilgili olarak bir hata yaptı. Onlara söyledi.

Yönergeleri dikkatle verdi, Bayan Klapper'ın gözlerindeki ani şaşkınlığı bir kez bile fark etmedi. Çift yorgundu, birbirlerine kızgındı ve yollarını kaybetmişlerdi ve onlara yardım edebilmek onu memnun ediyordu. Bu yüzden oldukça titiz davrandı: onlara gitmeleri gereken yolu ve yola ulaşmak için geçmeleri gereken patikaları anlattı, yol boyunca mermer melekleri saymalarını ve belirli bir melekten sağa dönmelerini söyledi ve aradıkları mezarın yola çok yakın olduğunu ve kolayca bulunabileceğini söyledi. Adam ve kadın çok

Minnettar olan kadın, onlar uzaklaşırken arkasını döndü ve Bay Rebeck'e el salladı. O da el salladı.

Tekrar arkasını döndüğünde Bayan Klapper'ın gözleriyle karşılaştı ve taktiksel bir hata yaptığını anladı. Bakışlarında şaşkınlık ve bir miktar huşu ile birleşmiş bir spekülasyon vardı. Ona daha önce hiç böyle bakmamıştı ve sevecen insanların kalbinden asla uzak olmayan korku, onun kalbine geri döndü. Mezarlık hakkındaki sıradan bilgisinin onun üzerinde yaratabileceği etkiyi düşünmemişti, çünkü bunun bir bilgi olduğunu aklına bile getirmemişti. On dokuz yıl boyunca ara sıra olduğu gibi biri ona yol sormuştu ve o da yolu biliyordu. Şimdi olsa olsa onu sıra dışı, belki bir ucube, her halükârda hileli bir hafızaya sahip bir adam olarak damgalayabilirdi. Eğlenirdi -kolaylıkla eğlenirdi- ama o andan itibaren onun insandan biraz daha az olduğunu düşünürdü. Olabilecek en iyi şey buydu. En kötü ihtimalle eğlenmezdi. Sorular soracak ve daha önce bir kez yaptığı gibi ona yalan söylemek zorunda kalacaktı. Bu onu üzüyordu; ona tekrar yalan söylemek istemiyordu ve ne kadar kötü bir yalancı olduğunu biliyordu.

Çift gözden kaybolmadan önce arkasını döndü ve elleri cebinde, başı arkaya eğik bir şekilde mozoleye baktı. "Pekâlâ," dedi hesaplı olduğunu umduğu ama hiç de profesyonel olmayan bir havayla. "Burası kesinlikle büyük bir ev." Bu güvenliydi. Bunu anlamak için on dokuz yıl mezarlıkta yaşamaya gerek yoktu. Bir adam sadece bakıp ne kadar büyük olduğunu görebilirdi. "Kesinlikle öyle," dedi tekrar.

Arkasından Bayan Klapper, "Umarım aradıkları yeri bulmuşlardır," dedi.

"Ben de," dedi Bay Rebeck. "Onlara çok kolay bir şekilde yanlış talimat vermiş olabilirim. Hiç emin değildim."

"Ah?" Bayan Klapper şimdi onun yanında duruyordu. "Oldukça emin görünüyordunuz."

"Nasıl olduğunu bilirsiniz." Bay Rebeck ona umutla gülümsedi. "Bir erkek, insanların onun yolunu bilmediğini düşünmesinden nefret eder."

Bayan Klapper gülümseyerek karşılık verdi. "İnanın bana, anlıyorum."

Uzun bir sessizlik oldu, bu sırada Bay Rebeck Klapper'ın anıt mezarına çılgınca bir hayranlıkla baktı ve Bayan Klapper

çantasında bir mendil aradı. Bay Rebeck'e baktığı için mendili bulması biraz zaman aldı ve bulduğunda da bir süre elinde tuttuktan sonra tekrar çantasına tıktı.

"Bir mezar taşı," dedi sessizce. "Beni etkileyen de bu. Bir anıt mezar, tamam, görebileceğim bir anıt mezar. Ama bin tane mezar taşından bir tanesi, bu çok iyi bir hafıza gerektirir."

"Çok iyi bir hafızam var," dedi Bay Rebeck. O zaman bu oturma odası büyücülüğü olacaktı. "Bir deste kâğıt alabilirim ve-"

"İyi bir hafızanız olduğunu biliyorum," dedi Bayan Klapper dalgın dalgın. "Bu gerçek bir nimet olmalı. Ben her zaman bir şeyleri unuturum. Saatinizi hiç unuttunuz mu?"

Soru öylesine ifadesiz bir ses tonuyla sorulmuştu ki, Bay Rebeck'in bunun bir soru olduğunu anlaması bir an aldı. Farkına vardığında ise ön koluna bakmadan aceleyle cevap verdi.

"Evet," dedi. "Fairview boyunca, kapıdan yaklaşık bir mil uzakta buldum. Seninle konuşurken düşmüş olmalı ve ben fark etmedim bile."

Konuşurken bileğine baktı. Kolunun geri kalanı gibi kahverengiydi ve düzgün siyah kıllarla kaplıydı. Hemen başını kaldırıp bakmadı.

"Bugün evde bıraktım," dedi usulca. "Silinmesi gerekiyordu." Gözlerini yavaşça kaldırdı ve Bayan Klapper'a baktı. "Onda bir sorun vardı."

Bayan Klapper uzun bir süre ona baktı, o da ona baktı. Bir insanın gözleriyle karşılaşmanın muhteşem bir yanı yok, diye düşündü. Gözleriniz bir süre sonra sulanmaya başlayabilir ve boynunuz bükülebilir, ama ruh gözlerin çok gerisindedir ve önünüzde neler olup bittiğinin farkında bile değildir. Bu yüzden Bayan Klapper'a doğrudan ve ağırbaşlılıkla baktı, ta ki o bulanıklaşıp odaktan çıkana kadar.

Sonunda Bayan Klapper gözlerini kaçırdı. Anıt mezarın merdivenlerine doğru yürüdü ve oturdu. "Pekâlâ," dedi. "Unut gitsin. Bir şey sorduğumu unut. Bir kadın dedektifçilik oynamamalı. İnsanların ona yalan söylemesine neden olur, sonra da onları yalan söylerken yakalar ve bundan gurur duyar.

kendisi. Sorduğumu unut. Ben meraklı yaşlı bir kadını ve çok şey bilmek istiyorum. Bana hiçbir şey anlatma."

Bay Rebeck elini ensesine götürdü ve oradaki teri hissetti. "Bayan Klapper-" diye başladı.

"Bana hiçbir şey söyleme." Bayan Klapper elinin kenarıyla kesik bir hareket yaptı. "Bilmemem daha iyi. Çok kötü bir alışkanlığım var."

Bay Rebeck tekrar boynunu ovuşturdu ve ona baktı. Birdenbire sıırttı. "Kenara çekil," dedi.

Bayan Klapper biraz şaşkınlıkla ona göz kırptı. Anıt mezarın basamağında hafifçe yana kayd.

"Biraz düşünmem gerek." Onun yanına oturdu ve yere baktı. Onun gözlerini üzerinde hissedebiliyordu ama başını çevirmedi.

Rebeck, diye düşündü, insanların bahsettiği o kavşaklardan birine ulaştın. Uzun zamandır ilk kavşağınız olduğuna göre, bence ona çok iyi bakmalı ve dikkatle incelemelisiniz. Ama çok uzun sürmesin lütfen. Crossroads'un hipnotize edici bir özelliği var. Whitman'ın ısrarla belirttiği gibi, durup onlara uzun uzun bakabilir ve Haç'ı unutabilirsiniz.

Bileğine baktı ve şöyle düşündü: Eğer uzun süredir kol saati takıyor olsaydın, bileğinin etrafında güneşin ulaşamadığı beyaz bir bant olurdu. Yaşasın Jonathan. Sen ve Bayan Klapper bir dedektiflik derneği kurmalısınız.

Ona şimdi söylemeli miyim? diye düşündü. Neden söylemeyeyim? Son zamanlarda herkese söylüyorum. Abartma, Rebeck. Herkes kim? Michael ve Laura. Michael ve Laura sayılmaz. Onlar hayalet. Neyin mümkün olup olmadığını biliyorlar. Bu kadın yaşıyor. Bu konuda hata yapmayın. Yaşıyor ve bu gerçeği duyabileceği anlamına geliyor. Duyduğunda bileceği anlamına gelmiyor.

Er ya da geç ona söylemek zorunda kalacaksın. Söylediğinizde o da aynı şekilde inanamayacaktır. En kötü ihtimalle, çığlık atarak buradan kaçacak, bunu izlemek çok ilginç olabilir ama daha sonra yalnız kalacak. En iyi ihtimalle, en iyi ihtimalle ne yapar? Muhtemelen "Tamam ama bu biraz aptalca değil mi?" gibi bir şey söyleyecektir. O zaman ne yapacaksınız?

Belki biraz aptalca.

Kavşaktan çık, Rebeck. Küçük, düzgün daireler çizmeye başlıyorsun. Bir araba sana çarpabilir.

Belki de aptalcadır, diye tekrar düşündü. Bunun konuyla hiçbir ilgisi yok. Pek çok ciddi şey, onları yapan insanlar için bile aptalcadır. Bu bir çıkış yolu değil.

Bir de başka açıdan bakın. Eğer ona söylemezseniz, size bir daha sormayacak, ancak kendisini meraklı hissetmesine neden olduğunuz için sizden pek hoşlanmayacak. Oh, arkadaş canlısı ve neşeli olacaktır, çünkü o arkadaş canlısı ve neşelidir. Sadece gelmeyi bırakacak. Kocasını görmek için bile, eğer bu sizinle karşılaşmak anlamına geliyorsa. Karşılaştığınız durumlarda ise birbirinize gülümseyecek ve öfkeyle el sallayacaksınız; aranızdaki mesafeyle doğru orantılı olarak öfkeniz de artacak. İşte o kırk yıllık dostluklardan birinin çekirdeği.

Sizin için o kadar önemli mi? Mahremiyet de önemli ve artık daha az var.

Hayır. O kadar önemli değil. Henüz değil. Onu çok az tanıyorum. Bir birey olarak önemli değil. O bir sembol.

Oh, bu ne. Neyin sembolü?

Nereden bilebilirim ki? Sembollere bakılırsa, çok hoş biri.

Bayan Klapper sabırsızca onun yanında kıpırdandı. "Rebeck, yaşlı bir kadın için kusura bakma ama yumurtluyor musun?"

Bay Rebeck daha sonra bunu ne zaman düşünse, kız ona ismiyle seslendiğinde terazinin kefelerinin yerinden oynadığından emin oluyordu. Daha önce hiç dememişti. Laura ona hep Bay Rebeck derdi.

Ayağa kalktı ve sanki düş alıyormuş gibi göğsünü yumruklayarak gerindi. Sonra Bayan Klapper'a baktı.

"Hadi," dedi. "Yürüyelim."

VIII

Tepelerin Laura için artık hiçbir anlamı yoktu. Onları hatırlıyordu; mezarlıkta aniden yükselen, kıvrılan ve sarkan, sonra tekrar yükselmek için alçalan, kurbağa dili gibi kendi üzerine kıvrılan yollar vardı ve bunları tepe olarak kabul ediyordu. Şimdi bile, eğer

iyice düşündüğünde, tepelere tırmanmanın nasıl bir şey olduğunu hatırlayabiliyordu. Ama yürürken ayaklarının altındaki toprağın gerçek yükselişi ve alçalışı ona ulaşmıyordu. Yolları ve yürümeyi hatırlıyordu; bu yüzden ayaklarının altında kaldırım, çakıl ve sarı-kahverengi toprak, çakıl taşları, yabani otlar, çimen, hatta ona dünyanın merkezinde yaşadığı söylenen bodur yıldız vardı. Laura'nın yürüdüğü yerde sadece Laura'nın hatırladıkları vardı ve Laura yukarı ve aşağıları unutmuştu. Dolayısıyla, tıpkı uzayda yukarı ve aşağı olmadığı gibi, şimdi de yukarı ve aşağı yoktu ve Laura ayaklarının asla tam olarak dokunmadığı, itaatkâr bir yolda yürüyordu.

Aslında küçük bir tepeye doğru yürüyordu, mezarlığın yoksul kesiminden geçen bir yolun bir anlık kamburuydu. Burası çömlekçi tarlası değildi; Yorkchester'a göre aşırı yoksulluk da aşırı zenginlik kadar gösterişliydi. Mezarlar bakımlı ve düzenliydi, çoğunu kaplayan sarmaşıklar da özenle budanmıştı ama mezar taşları o kadar çoktu ki. Mezar taşları birbirlerine on beş santim mesafedeydi ve heykeller dirseklere değiyordu. Binlerce cennete yetecek kadar İsa, Madonna ve melek duruyordu ve aralarında büyüyen kısa çimenlerin belli belirsiz bir görüntüsü vardı.

Laura, yırtık pırtık toprak örtüsünün gidebildiği yere kadar gerildiğini düşündü. Er ya da geç, re sesine benzer bir sesle ortadan yırtılacak ve ölümler ortaya çıkacaktı, ışıktaki göz kırparak, ayak ayak üstüne atarak, bacaklarıyla ölüme yer açmak için tekmeleyerek yatıyorlardı. Ayaklarını gözlerimden çek dostum ve kendi kendine konuşmayı bırak. Seni duymak istemiyorum. Beni yalnız bırak. Biz ölüyoruz. Artık senin kardeşin olmak zorunda değilim.

Bugün mezarlıkta bir sürü insan vardı. Hafta sonu muydu? Tatillerinde buraya gelip şapkalarını çıkarıp bir taş parçasının etrafında dikilmekten başka yapacak işleri yok muydu? Ailesinin burada olmamasına sevinmişti. Ölümde biraz saygınlık olduğunu ama yasta hiç saygınlık olmadığını anlayacak kadar akıl sahibiydiler.

Hepsine - süslü ve mükemmel bir heykelin ayaklarına kapanan orta yaşlı adama; yanında ahşap bir katlanır sandalye getirmiş olan hamile kadına; arabadan inen üç yaşlı kadına

Büyük bir arabaya bindi, ağladı, arabaya geri bindi ve uzaklaştı; bir aile mezarlığının ortasındaki çimenlere oturup tüm mezar taşlarıyla İtalyanca kibarca konuşan sarı saçlı genç adama - hepsine - yüksek sesle, "Ölülerinizin sizi duyabildiğini, ağladığınızı bildiklerini mi sanıyorsunuz? Burada değiller, hiçbiri değil, olsalardı bile seni tanımazlardı. Çok uzaklara gittiler ve ellerinden gelse geri dönmezler. Evinize gidin ve birbirinizle konuşun, eğer nasıl yapılacağını biliyorsanız. Sizi burada istemiyoruz. Biz hayattayken bizi istemediniz, şimdi de biz sizi istemiyoruz. Gidin buradan. Bedenlerinize sizi eve götürmelerini söyleyin." Onu duyamasalar da, bir an için Laura'dan daha fazlası olduğunu, olmayan ölülerin kendileri adına konuşması için gerçekten onu seçtiklerini hissetti.

Ama sonra kitap okuyan bir çocuk heykelinin önünde duran bir adam gördü. Çocuğun yüzünde onu anımsatan İsa'ların resimli kitaplardaki kişiliksizliği vardı ama bir şey -yuvarlak çenesi ya da büyük kulakları- onu genç ve insan gibi gösteriyordu. Mermerin çizgisiz kayganlığı o gençliğin bir kısmını hapsetmişti. Bankın ön tarafında bir yazı vardı. Altında iki tarih vardı.

Çocuğun kendisi de heykelin yanındaki bankta oturuyordu. Heykelden daha küçüktü ve çok ince ve zayıftı; havada bir çocuğun şeklini işaret eden ince bir çizgi. Heykelinin lekeli mermerine karşı ve arkasındaki güneşle birlikte neredeyse görünmezdi. Mezarının önündeki adam yumuşak ve aptalca konuşurken çocuk hiç kıpırdamadı.

Adam heykele dokunmak için elini uzattı ve Laura hemen ve tamamen kiskandı. "Bu kötü, bu gerçekten kötü" diye düşündü. Onu rahat bırak. Ölü çocukları bile kıskanmak zorunda mısın? İnsanların ne kadar kıskanç olduğunu görmelerine izin vermeye cesaret edemediğin zamanlarda yaşarken daha iyiydin. İçinde tanıdık bir sızı vardı, çünkü bu kendini ifade etmek için bedene ihtiyaç duymayan bir zihin sancısıydı.

"Şimdi seni görmeye geliyor," dedi çocuğa, "herkese seni ne kadar özlediğini göstermek için. Ama bir gün gelmeyi bırakacak. O zaman ne yapacaksın?"

Çocuk ona dönmedi ve bu onu çileden çıkardı. Sanki o da yaşıyordu ve içlerinde sesini duyuramayan tek kişi oydu.

"Oturup bekleyeceksin," dedi. "O asla gelmeyecek, ama sen oturup onu bekleyeceksin. İnsanlar mezarlıktaki her mezarı görmeye gelecekler ama seninkini değil. Beklersin ve ne zaman biri geçse kafanı kaldırıp bakarsın ama gelmezler. Hiç gelmezler. Şimdi ona sahip olduğunu sanıyorsun ama benden başka kimsen yok, Laura'dan başka seninle konuşacak ve seninle olacak kimse yok. Sen artık ölüsün ve sadece ben varım."

Ama adam heykele usulca mırıldandı, çocuk dinledi ve heykel taştan hikâyesini okumaya devam etti.

"Pekâlâ," dedi Laura. "Umurumda mı sanıyorsunuz?" Ve hepsine sırtını dönerek, diğer tüm yollar gibi düz görünen tepeye doğru yürümeye başladı...

Çocuğu tekrar düşünerek, "Bunu neden yaptım?" diye merak etti. Ne yapmaya çalışıyordum? Kimi incitmeye çalışıyordum? Onu değil. Ölü bir çocuğu değil. Eskiden çocuklarla aram çok iyiydi. Cazibemin bir parçasıydı.

Tanrım, hayattayken o kadar çok güzelliği kıskanırdım ki. Burada durmalı. Burası kıskançlığın, yumuşak tenli kadınlar gibi olmayı istemenin yeri değil. Artık eşitiz. Güzel vücutlarını ya da pürüzsüz yüzlerini buraya getiremezler. Kimse onları öğle yemeğinde beklemeyecek ya da akşam eve götürmeyecek. Erkekleri artık onları göremeyecek, onlara dokunamayacak ya da onları sevemeyecek. Zaman alır ama sonunda eşit oluruz. Aramızda hiçbir fark yok.

Sadece sen ve o taş çocuk arasındaki fark. Biri onu hatırlıyor.

Michael'ın mezarı ve kendisinininki mezarlığın Katolik bölümlerinden birinde, kapıdan yaklaşık yarım mil uzaktaydı. Bu orta sınıf bir bölümdü, yani mezarlar onun ayrıldığı bölümdeki kadar sıkışık değildi ve birkaç küçük anıt mezar vardı. Bir tanesinde, oraya geldiğinde tanıdığı, haça tutunmuş diz çökmüş bir kadın heykeli vardı. Laura bundan hoşlanmamıştı. Haç pürüzsüz ve ulaşılmaz görünüyordu. Hızlı bir omuz silkmeye diz çökmüş kadından kurtulmasını bekliyordu ve kadın da sanki bunu bekliyormuş gibi görünüyordu.

Michael'ın mezarının yanından sadece kendi mezarına giden yol üzerinde olduğu için geçtiğini açıkça ifade etmesine rağmen, mezarın önünde iki kişinin durduğunu gördü. Bir an için durdu.

Kendisini göremediklerini hatırlamadan önce saklandı. Sonra bunu unuttuğu için sinirlenerek ikisine doğru yürüdü ve MICHAEL MORGAN yazan düz kare mezar taşına bakarlarken yanlarında durdu.

Bir erkek ve bir kadındı. Adam kısa bacaklı ve ağır omuzluydu, kadından biraz daha kısaydı. Şapkasızdı ve yüzü huysuz ve yorgundu. Kadın sarışındı ve başı küçüktü, o kadar ince ve kademeli bir şekilde sivrilmişti ki, dolgun göğüslü vücuduna neredeyse hiç yakışmıyordu. Ama beli ve kalçaları inceydi ve kendini bir Jolly Roger'ın hafif kibriyle taşıyordu.

Çok güzel, diye düşündü Laura. Tanrım, çok güzel. Hayatta olsaydım ondan nefret ederdim. Hayır, ben de etmezdim. Bunun ne anlamı olurdu ki? Eskiden neredeyse güzel olan kadınlardan, güzel kadınlardan nefret ederdim, çünkü ne giyeceğimi, nasıl bir makyaj yapacağımı ve nasıl doğru yürüyeceğimi bilirsem ben de onlar gibi görünebileceğimi düşünürdüm. Onların gizli bir şey bildiklerini ve bunu benden sakladıklarını hissederdim, çünkü bunu bilseydim ben de onlar kadar güzel olurum ve istediğim şeyler için onlarla rekabet edebilirdim. Bu tamamen başka bir seviyede. Ne kadar güzel olursam olayım, onunla yarışmayı aklımdan bile geçirmem. Bu da benim için çok hoş.

"Asıl önemli olan zehir," dedi adam. Sesi yüksek ve boğuktu. "Eğer sen almadıysan, o almıştır. Ve eğer nereden aldığını bulabilirsem, devam etmek için bir şeyimiz olacak."

Kadının sesi tam da Laura'nın hayal ettiği gibiydi. "Nasıl yapabileceğinizi anlamıyorum. Ülkedeki her küçük hırdavatçıda muhtemelen vardır."

Adam muzaffer bir edayla kıkırdadı. "Uh-uh. İşte bu kadar. New York'ta bulamazsınız."

"Anlamıyorum-"

"Bakın, kutuyu birkaç nalbur dükkanına götürdüm ve hepsinde de aynı şeyi söylediler. Bu madde New York'ta pazarlanmıyor çünkü daha çok büyük fareler için. Standart markalar gibi striknin bazlı ama büyük fareler üzerinde çok etkili olması gerekiyor. New York'ta kimin eld faresi var? Ne demek istediğimi anlıyor musunuz?"

Mezarın üzerinde güller vardı. Kadın bir tanesine dokunmak için diz çöktü. "Nereden geldi o zaman?"

"Bunu bilmiyorum," dedi adam. "Ama Greenwich, Connecticut'ta küçük bir şirket tarafından üretiliyor. New England'ın dört bir yanındaki on ya da on bir küçük ot öldürücü dükkânına dağıtım yapıyorlar. Benim bildiğim

Önümüzdeki birkaç haftayı orada kovalamaca yaparak geçirirsem, malı satın alındığı yere kadar izini sürebilirim. Ve kime sattıklarını hatırlayabilirler. Kayıt tutuyorlar. Denemeye değer."

Kadın ayağa kalkmadı ya da başını ona çevirmedi. "Çok fazla değil, değil mi?"

"O kadar da kötü değil," dedi adam savunmacı bir tavırla. "Mesele şu ki, mallar çok iyi hareket etmiyor. Çoğu insan hala standart markaları satın alıyor ve bu mallar raflarda öylece duruyor. Biri satın aldığı anda, bu büyük bir olay oluyor. Noel gibi. O markayı kimin satın aldığını hatırlıyorlar."

İç çekti ve omuzlarından aşağıya doğru çökmüş gibiydi. "Elbette ince," dedi ekşiyerek. "Göründüğünden daha da ince. Eğer zehir bir aydan daha uzun bir süre önce alındıysa yandım. Hatırlamayacaklar. Ama başka ne yapabilirim ki? Sana daha önce de söyledim, ben Darrow değilim. Sadece çok ısrarcıyım. Elimdeki aletlerle yapabileceğimi yaparım ve elimdeki tek şey o zehir. Bu yüzden izini sürebildiğim kadar süreceğim ve işe yaramazsa başka bir şey deneyeceğim. Eğer deneyecek başka bir şey bulabilirsem."

"On bir dükkân bunu dif kült yapıyor," dedi kadın. Doğruldu, eteğindeki kiri ve otları fırçaladı. "İçlerinden biri Michael'a zehir satmış olsa bile, onu hatırlamıyor olabilirler."

Bu Sandra, Laura fark etti. Bu Michael'ın karısı. Kadına yaklaştı ve ona baktı, bilinçsizce onu daha az güzel görmeye çalışıyordu. Hafifçe sivrilen yüzde bir cilt lekesi aradı, gri gözleri küçültmeye ve burnu büyültmeye çalıştı. Bir kadın başka bir kadına ne kadar yakın durabilirse Laura da Sandra'ya o kadar yakın duruyordu ve görünmez bir şekilde, kıyaslandığında kendini çıplak ve çirkin hissediyordu.

"Sana iyi davranıyorlar mı?" diye sordu adam. Orada dikilirken kambur duruyordu. Ara sıra yanındaki zayıf kadına yan yan bakıyor ve çökmüş omuzlarını düzeltmek için çaba sarf ediyordu.

"Oh, evet," dedi kadın. "Çok iyi. Çok kibarlar." Mezara bakarak dalgınca gülümsedi. "Michael hapiste olduğumu bilseydi ne düşünürdü merak ediyorum. Michael her zaman çok korumacıydı."

"Evet," dedi adam. "Aklıma gelmişken, partide onunla kavgaya etmek hiç de iyi bir fikir değildi. Savcı orada bulunan herkesi mahkemeye çıkaracak ve bu konuda yapabileceğim pek bir şey olmayacak. Keşke eve gelene kadar bekleseydin."

Kadın yavaşça dönüp ona baktı. "Sarhoştun. Nasıl olduğunu bilmiyorsun. Sarhoştun ve şansölyenin önünde kendini tamamen aptal durumuna düşürdün. Fıkralar anlattı, şarkı söyledi ve rektörle aptalca tartışmalara girip durdu. Tüm kadınlar bana bakıyordu, çünkü onun karısıydım ve onu durduramıyordum ve tüm erkekler Michael'a karşı onun tarafını tutarak şansölyeye nasıl yaklaşabileceklerini düşünüyorlardı. Uğruna çalıştığım her şey o gece pencereden uçup gitti. Başka bir yere gidip her şeye yeniden başlamak zorunda kalacaktık. Ve böyle bir şey olduğunda senin hakkında mektuplar yazıyorlar. Öyle olduğunu biliyorum. Michael'ın olabileceği her şey-"

Adam sert ve kasıtlı bir şekilde onun sözünü kesti. "Büyük jürinin karşısına çıkmaya neden izin vermediğimi anlıyor musun? Böyle sinirleniyorsun ve sanki birini öldürebilirmişsin gibi konuşuyorsun. Sakin ol. Bunu mahkemede de yaparsan savcının işini kolaylaştırırsın. En azından onu biraz çalıştıralım."

"Hâlâ Michael'ı benim öldürmüş olabileceğime inanıyorsunuz." Kadının sesinde Laura'nın hayran olduğu yumuşak ve ağlamaklı bir asalet vardı, ancak bunun yapay olduğunu gayet iyi biliyordu. Kadınlar erkeklerden daha iyi masum kurban olur, diye düşündü. Onlar rolün içindeki dramı görürler. Erkekler ise sadece başlarına gelen adaletsizliği görür ve feryat ederler.

"Bence bunu yapabilirdin," dedi adam. "Oldukça eminim ki yapmadın. Ama hiçbir şeyden gerçekten emin olamıyorum." "Bu üzücü olmalı."

"Bu beni evlenmekten, öldürülmekten ve barodan atılmaktan alıkoydu. Bu sadece dünyada kesin olan tek bir şey olduğunu ve onu aramaya devam etmeniz gerektiğini düşünüyorsanız üzücüdür. Aksi takdirde oldukça iyi dayanıyor. Bunun gibi yerlerde fazla zaman geçirmenizi engelliyor."

"Michael benim kocamdı," diye mırıldandı kadın. Gözlerinde uykulu, kendini beğenmiş bir ifade vardı, yeni doğum yapmış kadınların gözlerinde sıkça görülen bir ifade. "Gelmek zorundaydım. Bugün buraya gelmemiş olsaydım kendimi iyi hissetmezdim."

"Neden? Savcının kuyruğunu etkilemeye çalışıyorsan, unut gitsin. Dışarıda bekliyorlar. Eğer beni kocanı sevdiğine ikna etmeye çalışıyorsan, hazır olduğunda seni eve götüreceğim."

"Onu elimden geldiğince çok sevdim." Kadın gözlerini mezara dikti. "Bazen sevgi verebiliyor muyum diye merak ediyorum. Öyle olduğumu sanmıyorum. Öyle olsaydım Michael intihar etmezdi."

"Bu oldukça moda bir pozisyon olmaya başladı," dedi adam. "Eskiden insanlar buz adamla yatan kadınlar hakkında kitaplar yazarlardı çünkü insanlığa olan aşklarından borçlanmışlardı ve bir yerden başlamaları gerekiyordu. Şimdi ise tam tersi. Kimseyi sevmeyen kadın için herkes üzüyor. Şimdi buz adamla yatıyor çünkü kendini yok etmeye çalışıyor. Buz adam için pek bir şey fark etmiyor. Her neyse, ben olsam kocamı sevmediğim için kendimi kötü hissetmezdim. O seni sevmedi."

Kadın ona o kadar hızlı döndü ki güllerden birini tekmeledi. "Öyle değil. Michael beni severdi. Dünyada sevdiği bir şey varsa, o da beni severdi. Bunu bana günde onlarca kez söylerdi. Bu beni korkuturdu çünkü böyle bir sevgiyi hak etmediğimi bilirdim. Beni bu kadar çok sevmemesi için onu uyarırdım." Yumuşak sesi daha da yükselmişti ve dar yüzü oldukça solgundu. "Sakin Michael'ın beni sevmediğini söyleme. Ne Michael hakkında ne de benim hakkımda bilmediğin çok şey var."

"Gerçek bu değil mi?" dedi tıknaz adam dostça. "Artık gitmeye hazır mısın?"

"Henüz değil," dedi kadın. Kontrolünü elinden kaçırdığı kadar çabuk geri kazanmıştı ama elleri hâlâ kenetlenmiş ve yanlarına bastırılmıştı. "Sadece bir süre burada sessizce durmak istiyorum. Bir şey söylemeyin. Benimle gelmene izin vermemeliydim. Sessiz ol."

"Ama önce, bayanlar ve baylar," diye mırıldandı adam, "ulusal marşımız." Kadın ona sakın bir tiksintiyle baktı ve Michael'ın mezarına bakmak için arkasını döndü. Başı öne eğikti ve şimdi açık olan elleri boşuna olduklarının bilincinde gibiydi. Bir esinti gevşek bir

Sarı saçlarından bir tutam koptu ve elini yerine koymak için kaldırmadı. O anda tüm cinselliği kaybolmuştu. Akşam vakti bir rahibe olabilirdi. Ağır omuzlu adam bile etkilenmenin eşiğinde görünüyordu.

Laura kadının dudaklarının Michael'ın adını söylemek için hareket ettiğini gördü ve Michael'ın Sandra'sı, sen bir ikiyüzlüsün ve aynı zamanda doğal olarak bir katil olabilirsin, diye düşündü. Umarım öylesindir. Bunu bağışlayın ve yüzünüzün altın düzlemlerine olan kıskançlığımı bağışlayın, ama umuyorum ve umduğum için de inanıyorum ki kocanızı siz öldürdünüz. Lütfen beni anlayın. Bir insan olarak size karşı bir şeyim yok, sadece bir adamı sizi bu kadar çok sevmemesi için uyarmak zorunda kaldınız. Saçları düz ve mat olan ve Washington Anıtı gibi dans eden bana bu, doğal kaynakların israfı gibi görünüyor. Tutumum haksız ve anlaşılmaz görünebilir, ancak beni hayattayken tanısaydınız anlardınız. Jürinizde olsaydım serbest bırakılmanızı isterdim ama suçlu olduğunuzu biliyorum. Aklım böyle çalışıyor, ya da en azından böyle çalıştığını hatırlıyorum. Seni suçlu bulmak zorundayım çünkü seni çirkin bula c a k kadar dürüst değilim ve kendimi senin gibi olmak istemekten alıkoymak için senden hoşlanmamak zorundayım. Beni tanısaydın anlardın.

Hepsi bu mu? diye merak etti. Söylenecek başka bir şey var mı? İçimden bir ses var diyor, buraya geldiğimden beri içimde hep aynı eksiklik hissi var. Kendinize karşı dürüst olmak için çok çabalıyorsunuz ve sonunda yalanların tadını biraz daha az hoş hale getiriyorsunuz.

"Artık gidebiliriz," dedi kadın.

Tekmelediğin gülü unutuyorsun, dedi Laura ona. Eski haline getir. Sadece biraz düzeltilmesi gerekiyor. Kendim yapıp seni zahmetten kurtarırdım ama yapamam. Yapar mısın lütfen? Teşekkür ederim.

Kadın sanki duymuş gibi zarifçe diz çöktü ve gülü diğer güllerin yanına koydu. Uzun tırnaklarında hafif bir limon rengi vardı ama tırnakları güllerle aynı renkteydi. Belki biraz daha koyu; yağmur sonrası güller.

Teşekkürler Sandra, Laura söyledi. Güle güle. Michael'ın nerede olduğunu merak etti.

"Ne kadar zamanımız var?" diye sordu kadın. Kadın ve adam Michael'ın mezarından uzaklaşmaya başladılar.

"Duruşma sekiz Ağustos'ta yapılacak," diye cevap verdi adam. "Bu bize neredeyse bir ay kazandırır."

"Bu çok fazla zaman değil." Yumuşak ses biraz endişeli gibiydi. "Yeterince zaman var. Yapmam gereken bir şey varsa, hemen yaparım."

ay. Eğer bir şey bulamazsam-" Ağır bir şekilde omuz silkti. "Her zaman temyize gidebiliriz."

Kadın elini adamın koluna koyarak durdu. "Michael'ı ben öldürmedim. Yapmadığım bir şey için acı çekmeyeceğim."

Adamın yüksek sesle kıkırdaması, teneke bir kovanın içinde tıkırdayan kum gibiydi. Tekrar yürümeye başladı ve kadın da onu takip etti. "Neden olmasın? Neden diğerlerimizden farklı olasın ki?"

Kadın, "Bu hiç komik değil, lanet olsun sana," dedi.

Laura'nın görüş alanından çıktılar ama Laura hâlâ seslerini duyabiliyordu. Adamın cevabı eğlenceli ve kolaydı. "Buna darağacı mizahı denir, hanımefendi. Zaman geçtikçe daha da komikleşecek." Bu noktadan sonra sesler bulanıklaştı, bunun nedeni kısmen Laura'nın çok iyi dinlememesiydi.

Sanırım onları takip edebilirim, diye düşündü. Ne de olsa kendi mezarımı ziyaret edecektim, Michael'inkini değil. Sorun şu ki, onları gerçekten takip etmek istemiyorum. Onları görmek istemiyorum. Yaşayanlardan ne istiyorum? Onlara bağımlı olmayacağım. Bunu yaparsam hayatı asla unutamam, asla uyuyamam. Ve dikkatimin dağılmasına izin vermeyi bırakmalıyım. Eğer canlı olamıyorsa, ölü olmak istiyorum. Ölü, ölü gibi. Bu arada kalma halini sevmiyorum. Hayata çok benziyor ama yeterince benzemiyor. Canlı şeylere bakmayı ve onlarla ilgilenmeyi bırakmalıyım. Bir karıncanın koşuşturması bile ihanettir, bir karahindiba bile aldatıcı ve baştan çıkarıcıdır. Aklıma geldi de, keşke şu beyaz karahindibalardan birine üfleyebilseydim. Bir dilek tutup tek nefeste üflersen dileğin gerçekleşir. Ben biliyorum. Ben hiçbir zaman hepsini tek nefeste yapamadım ve dileklerim gerçekleşmedi.

Ölülerin karahindibalarla hiçbir ilgisi yoktur ve ölüler dilek tutmaz. Kendi mezarıma gidip tekrar uzanacağım.

Sonra bir ısıklık sesi duydu ve döndüğünde Michael'ın yürüdüğü yoldan geldiğini gördü. Bir hayaletin ıslığı bir sürü evrende başka hiçbir sese benzemez, çünkü hayaletin şimdiye kadar duyduğu tüm ısıklardan örülmüştür ve bu yüzden genellikle tren

iniltir, ögle yemeği düdükları, alarmlar ve çaydanlıkların küstah bakire çığlıkları. Michael tüm bu bileşenlere fazladan bir anı daha eklemişti: çok kısa bir alanda aniden duran bir arabanın acı dolu uğultusu. Tüm bunlar akortsuz ve melodik olmayan bir ses oluşturunca ama hayaletlerin melodisiyle bir ilgisi yoktur. Onları ilgilendiren tek şey ses üretimidir. Michael ısıklık çalmaktan oldukça memnun görünüyordu.

"Merhaba Michael," dedi Laura, adam onu görmeden geçip gidecekmiş gibi görüldüğünde.

Michael durdu ve başını kaldırıp baktı. "Merhaba Laura. Dinle, adını ısılıkla söyleyeceğim."

Laura'ya kasırgaya yakalanmış bir uçurtmayı düşündüren kısa bir nota parçasını ısılıkla çaldı. Birden durdu ve Laura, "Hepsi bu mu?" dedi.

"Daha uzun bir adın olmalıydı," dedi Michael. "Daha uzun ve daha sert. Laura Durand ile yapabileceğimin en iyisi bu." Yolun ortasına oturdu ve onu yanına çağırdı. "Sabahtan beri bunu yapıyorum, bir şeyler için isimler buluyorum. Leitmotivler gibi. Sen söyle, ben ısıklıkla söyleyeyim. Devam et."

Laura hemen, "Karahindibalar," dedi.

"Karahindiba. Doğru." Michael bir marş melodisinin birkaç ölçüsünü ısıklıkla çaldı. "Karahindibalar."

"Bana öyle gelmedi. Amerikan Lejyonu pikniğindeki akşam yemeği müziği gibi geldi."

"Ben karahindibaları böyle görüyorum," dedi Michael u s u l c a . "Ben bir izlenimciyim. Eğer program müziği istiyorsanız, kendinize şu yüz kırk kemanlı orkestralardan birini alın. Isıklık çalmak çok kişisel bir müzik türüdür."

"Pekâlâ," dedi Laura. "Size dürüstlüğünüzü bırakıyorum. Mr.

Rebeck."

"Onu henüz yakalayamadım. Ara sıra deniyorum ama hiç çıkmıyor. Bu işte hâlâ yeniyim, unutma. Başka bir şey dene."

Laura bir an için şöyle demeyi düşündü: "Sandra. Ne tür bir Sandra müziğin var?" Bu fikirden vazgeçti çünkü adamın bu isim için gerçekten bir melodisi olabileceğinden korkuyordu.

O anda Michael mezarının üzerindeki parlak baykuşları fark etti. "Hey," dedi. "Biri bir şey düşürmüş." Ayağa kalktı ve

güllere yakından bakmak için.

"Lanetleneneğim," dedi. "Gizli bir hayranım var."

Laura, "Karın onları terk etti," dedi. "Birkaç dakika önce buradaydı."

Michael sessizdi, sırtı ona dönüktü. Güneşte parlayan küçük mermer mezar taşını görebiliyordu.

"Çok da taze," dedi bir süre sonra. "Ve pahalı. Bir düzinesi sekiz ya da on dolar. Neden bir gül türünün diğerinden daha değerli olduğunu hep merak etmişimdir."

Laura inatla, "Sen gelmeden bir dakika kadar önce çıktı," dedi. Yine huysuzlaşıyorum, diye düşündü ve bu bir bakıma çocukla olduğundan daha kötü.

"Seni duydum," dedi Michael. "Bu konuda ne yapmamı istiyorsun?"

"Bilmiyorum. O senin karın."

"Hayır. Artık yok. Ölüm bizi ayırdı. Biz feshedildik. Senin için gerçekten korkunç bir kelime var. Feshedildi."

"Sanırım onu takip edebilirsin," dedi Laura. "Çok yavaş yürüyordu."

"İstemiyorum, lanet olsun!" Onu bağırttığı için garip bir şekilde tatmin olmuş hissediyordu. "Onu görmek istemiyorum. Ona söyleyecek hiçbir şeyim yok, olsaydı bile beni duyamazdı. O benim karımdı ve beni öldürdü ve tüm bu olanlar yüzünden duygularım anlaşılır bir şekilde incindi. Onun hakkında konuşmayı kes. Onun hakkında hiçbir şey duymak istemiyorum. Ya onun hakkında konuşmayı kes ya da git. Ya biri ya diğeri."

Öfkesinden güllerin üzerine basmıştı. Ayaklarının altında zarar görmeden yatıyorlardı, koyu kırmızıydılar, dış yaprakları sabahın ısığında kıvrılmaya başlamıştı bile. Henüz renk değiştirmeye başlamamışlardı. Bu daha sonra olacaktı.

"Üzgünüm," dedi, gerçekten de üzgündü ama ne için olduğunu tam olarak bilmiyordu. "Çok üzgünüm, Michael."

"Unut gitsin," dedi Michael.

"Arada bir böyle oluyorum. Neden bilmiyorum. Hayattayken hiç böyle olmazdım."

"Sorun yok," dedi Michael. "Bu konuda konuşma. Bak, şu anda bir şey yapıyor musun?" Aynı nefeste dedi ki, "Bu

Muhtemelen hayatımda ya da ölümümde söylediğim en aptalca şeydi." "Hayır," dedi Laura. Gülmedi. "Ben hiçbir şey yapmıyorum.

Özel. Sadece etrafta dolaşıyordum."

"Yürümek istersen benimle gel o zaman. İnsanlara bakmak için kapıya doğru gidiyordum."

Laura konuşmadan önce tereddüt etti. "Genelde kapıdan uzak dururum. Eskiden düzenli olarak giderdim, postaya gitmek gibi, ama artık canımı sıkmaya başladı. İnsanlar, muhafızlar, arabalar ve geçmeleri çok kolay olan kapı... Gitmemeyi tercih ederim, Michael."

"Bu beni pek rahatsız etmiyor," dedi Michael. "Onları dinlemeyi seviyorum. Ama oraya gitmek zorunda değiliz."

Bir an için kaşlarını çattı. "Bir süre önce bir yer buldum. Belki biliyorsundur. Bir duvar." Herhangi bir tanıma işareti için ona baktı.

Laura başını salladı. "Bunu bildiğimi sanmıyorum."

"Mezarlığın hemen kenarında. Alçak bir tuğla duvar."

"Hayır," dedi Laura. "Ben burada bir yabancıyım."

"Hadi o zaman," dedi Michael hevesle. "Çok uzak değil-sanki bu bir fark yaratmış gibi. Gel de sana göstereyim. Çok güzel bir yer. Bütün şehre bakıyor -en azından Yorkchester'ın tamamına. Harika bir manzarası var."

"Bu hoşuma giderdi," dedi Laura.

"Yolun çatallandığı yere geri dönmeliyiz," dedi Michael yürürken. "Sonra düz çakıllı bir yol ve sonunda büyük bir sera var. Seradan sağa döneceğiz ve işte orada."

"Ne diye sera kurmuşlar ki?"

"Mezarların çoğunda bulunan mantar benzeri sarmaşıkları biliyor musun?" Laura başıyla onayladı. "Onu orada yetiştiriyorlar. Silahsız gelme ihtimaline karşı bazı baykuşlar da yetiştiriyorlar."

Başını çevirip ona baktı. "Düşünüyordum da mezarlardaki çiçekler. Ne kadar barbarca bir gelenek değil mi? Mantıklı bir şekilde bakın. Bu, tamamen iyi ağaçları ziyan ediyor. Orada yatıyorlar ve soluyorlar. Kimse baykuşlara bunu yapmamalı. Ve bu ölümler için hiçbir şey ifade etmiyor."

"Evet, öyle," dedi Laura. "Marian ve Carl'ın ayrılması hoşuma gidiyor. benim için."

"Neden? Birinin seni hatırladığını mı hissediyorsun?"

"Hayır, öyle değil."

"Çünkü yapmıyorlar, bilirsiniz, bir süre sonra. Bu otomatik hale geliyor, yapılan bir şey, kiliseye gitmek gibi."

"Öyle değil," dedi Laura. "Oh, sanırım biraz öyle, ama ben owers. Onları hayattayken de seviyordum, şimdi de seviyorum. Beni memnun ediyorlar."

"Beni de memnun ediyorlar ama bunda kişisel bir şey yok. Başkasının mezarındaki çiçekler beni kendi mezarımdaki çiçekler kadar memnun eder. Ben severim

Kayıp sembolleri olarak değil. Genelleme yaptığımı, aşırı basitleştirdiğimi ve genel olarak bir üniversite ikinci sınıf öğrencisi gibi konuştuğumu biliyorum ama ben de öldüm ve bugünlerde bedenimi onurlandırmaya yönelik jestler beni ilgilendirmiyor. Beni ok ve yaylarımla gömüp mezarımın üzerinde bir at öldürmelerini tercih ederdim. Mezarımın üzerinde ölü bir at ne olurdu. Ayırt edici. Çetenizde bir tane edinen ilk kişi olun."

"Bu sabah bir çocuk gördüm-" diye başladı Laura, ama Michael onun üzerinden atladi.

"Ve karımı," dedi sevinçle. "Bırakın karımı da benimle birlikte gömsünler. Ayrılan savaşçı için yararlı bir hediye. Lanet olası okçuları boş ver. Ok ve yayı atlayın ve şu lanet atı sürükleyip götürün. Ben karımı istiyorum. Onu yanıma bırak ve kürekle toprağı eşele. Eğer sesler duyarsan, *Aida*'dan düet yapan biz olacağız." Laura'ya sırtıttı. "İşte kişisel bir hediye. Baykuşlardan ne istiyorum?"

Laura, "Karınız çok güzel," dedi.

Onun hakkında konuşmak istiyor, diye düşündü. Onu tamamen unutmayı tercih ederdi, ama bunu yapamazsa düşünmemek için konuşacaktı. Aldırmıyorum. Aldırdığımı sanmıyorum.

"Öyle değil mi?" Michael söyledi. Ses tonunda bir parça acımasızlık vardı. "Pek çok açıdan Batı dünyasının rütbeli kaltağı, ama Tanrı adına, onunla sokakta yürümeyi severdim. Bunu itiraf etmek zorundayım. Kollarımızı birbirimizin beline dolayarak yürürdük-" Cümlesini yarıda kesti ve Laura'ya o kadar uzun süre baktı ki, Laura biraz gerildi ve tekrar konuştuğunda rahatladı.

"Bildiğim en güzel yürüyüş şekli bu. Güvenli ve sevecen bir yanı var. Sağlam."

Laura, "Biliyorum," dedi, "gerçekten biliyorum, ama bahse girerim buna inanmıyorsundur.

"Her neyse," dedi Michael, "bir keresinde böyle yürüyorduk ve bir mağazanın vitrininde kendimizi gördük. Ben güldüm, o da nedenini sordu, ben de 'Sadece merak ediyordum, o serserinin o yakışıklı kadınla ne işi var' dedim."

"Ne dedi?" Laura sordu.

"O da 'Ben de aynı şeyi düşünüyordum' dedi. Yürümeye devam ettik." Michael iç çekti. "Keşke beni öldürmeseydi. Bazen iyi anlaşırdık."

Onlar yürürken yine ıslık çalmaya başladı. Ses yüksekti, o kadar yüksekti ki bir insan kulağı tarafından duyulamazdı. Melodi feryat figan ve kederliydi, neredeyse ağlamaklıydı ve toplam etkisi, gaydalı sevgilisinden sonsuza dek ayrılmış kalbi kırık bir pikolo gibiydi. Ama Michael bununla gurur duyuyor gibiydi ve çakıllı patikaya kadar memnuniyetle ıslık çaldı ve durduğunda "Gerçekten iyi görünüyor muydu?" diye sordu.

"Evet," dedi Laura. "Zarif görünüyordu. **A k l a** gelen tek kelime bu."

Michael düşünceli bir ifadeyle, "Zarif," dedi. "Bu iyi bir kelime. Bir bakıma onu özetliyor. Her şeyi incelikle yapardı."

"Böyle insanlar var," dedi Laura. "Ne yaparlarsa yapsınlar asla beceriksiz görünmeyen insanlar. Her şey doğru yapılır, her şey doğru söylenir. Eğer bunun bilincinde olsalardı kendinizi daha iyi hissederdiniz, çünkü onları etkilenmiş olarak adlandırabilir ve 'Tanrıya şükür ben öyle değilim' diyebilirdiniz. Ama bu insanlarda bu tamamen doğal, tıpkı bir kedinin esnemesi gibi."

Tökezlediğini ve kelimeleri bulmakta zorlandığını hissetti ama Michael'ın ona bakışındaki ani merak onu devam etmeye itti. Yokuş aşağı koşmak gibiydi, kollarını iki yana açmış, düşmemeyi umuyor ama bir an düşeceğini bekliyordu. Michael'ın anlamasını istiyordu.

"Bazen sokakta yürürsünüz ve tanıdığınız birinin geldiğini görürsünüz. Henüz sizi görmemiştir ama sizi görür görmez el sallayacağını, gülümseyeceğini ve bir şeyler söyleyeceğini bilirsiniz. Ve bir anda, o sizi görmeden önceki anda, bunu berbat edeceğimi düşünürsünüz. Nasıl yapacağımı tam olarak bilmiyorum ama yapacağım. Zorlukla bekleyebiliyorum

nasıl yaptığımı görmek için. El sallayıp geçmemi beklerken durup elimi uzatacak mıyım ve orada, sokağın ortasında küçük bir utanç adasında, insanlar bizi itip kakarken ve ellerimiz yapış yapışken duracak mıyız? O benim elimi bırakmaya hazır olmadan ben onun elini bırakacak mıyım, yoksa tam tersi mi olacak? "Nasıl gidiyor?" diye sorduğunda ne diyeceğim? Aptal gibi homurdanacak mıyım yoksa durup ona anlatacak mıyım? Yürümeye devam edip onu görmemiş gibi davranacak kadar cesur muyum? Önümüzdeki 5 saniye içinde ne gibi korkunç bir şey olacak?...Yani 5 saniye beklersiniz ve çıkarsınız."

Bu oldukça iyiydi, diye düşündü. Hayattayken hiç bu şekilde söylememiştim. O da bana bakıyor ve bunu düşünüyor. Belki de söylemeye değerdi.

İki beyaz tereyağı, rüzgârda uçuşan kurdelelerin başıboşluğuyla patikada dans ediyordu. Çift yıldız gibi birbirlerinin etrafında döndüler, ayrıldılar ve çakıllı patikada biri diğerinin arkasından uzaklaştı.

"Her neyse, bu zarif insanların başına hiç gelmez," dedi. "Nedenini bilmiyorum ama olmuyor. Belki de bir genden ya da gen eksikliğinden kaynaklanıyordur."

"Kendine acımayı bırak," dedi Michael ve kadın şokla nefesini tuttu.

"Kendim için üzülüyorum! Asla üzülmem. Çok erken öğrendiğim şeylerden biri de bu; kendin için üzülmenin faydası yok, ayrıca çirkin bir şey. Yıllardır kendime hiç acımadım."

"Pekâlâ," dedi Michael. "İyi çalışmaya devam edin."

Sakin neşesi onu kızdırdı. "Ve ben hiçbir şeye tutunmam -Hayat, insanlar, nesneler ya da herhangi bir şey. Bunu sana bir kez söylemiştim. Her şeyi olurlarına bıraktım. Bu sana çok iyi gelebilir."

"Belki," dedi Michael. "İşte bu noktada ayrılıyoruz. Ben sevdiğim şeye tutunurum. İki elimle ve dişlerimle, eğer iyi kavrayabilirsem."

"Seni sevmese bile mi?" Laura talep etti.

"O zaman bile. Özellikle o zaman. Sizi seven bir şeyi herkes sevebilir. Diğer türlü belli bir çaba gerektirir."

"O zaman her şeyi farklı görüyoruz," dedi ve sessizce yürümeye devam ettiler.

Çakıllı yol kademeli bir dönüş yaptı ve serayı gördüler. Michael cam kenarlarına yığılmış yeşilliği işaret etti. "Bakın," dedi.

"Bu sarmaşık. İtici, değil mi?"

Laura başıyla onayladı. Sarmaşık cam evin içinde bodur ve asık suratlı görünüyordu. "Acaba," dedi yüksek sesle, "üniversite duvarlarında yetişmesi gereken sarmaşıkla aynı türden mi?"

"Olabilir," dedi Michael. "Aynı kibirli ve işe yaramaz bakışa sahip. Şaşırmazdım."

Tekrar işaret etti. "Ve duvar tam şurada. Görebiliyor musun?"

"Evet," dedi Laura. Duvar Laura'nın omuzları kadar yüksek ve belki de yetmiş beş metre uzunluğundaydı. Çakıllı yol bir tür tozlu çukurda sona eriyordu ve duvar çukurun açık ucunu çevreliyordu. Kırmızımsı kahverengi tuğlalardan yapılmıştı ve çok fazla harçla örülmüştü. Duvara yaklaştıklarında sertleşmiş çimentonun tek tek tuğlaların arasından kabarıp döküldüğünü görebiliyorlardı.

Michael duvarın önünde durdu ve ona döndü. "Nasıl atlanacağını biliyor musun?"

"Sanırım öyle," dedi kuşkuyla. "Ne iş yapıyorsun?"

"Bunun gibi," dedi Michael. Bir an için gözden kayboldu ve duvarın tepesinde bağdaş kurmuş otururken yeniden ortaya çıktı.

"Kendinizi bir yerlerde zannetmek gibi bir şey," diye açıklıyor, "sadece o kadar kısa bir mesafe için ki, aşmamaya dikkat etmeniz gerekiyor. Atlayışı doğru yapmaya konsantre olun ve bir an için görünür olmayı unutun. Dikkatli olun. İlk birkaç seferde çok zordur."

Laura dördüncü denemede başardı ve duvarda onun yanına oturdu. "Eğer kaybedecek nefesim olsaydı, kendimi heyecanlı ve nefessiz hissederdim," dedi. Bir bedene sahip olmamanın en büyük dezavantajı bu. Yorulduğunuzda dinlenmenin nasıl bir şey olduğunu unutuyorsunuz."

"Asla tatmin olmuyorsun," dedi Michael ama gülümsedi. "Bak şimdi.

Şuraya bak."

Duvarın altındaki toprak, ucuz, kireçli mezar taşlarından oluşan son bir alana doğru aniden alçalıyordu. Alanın ötesinde mezarlığı çepeçevre saran büyük çiti gördü ve çitin ötesinde şehrin sert ızgaraları vardı.

"Bunu hiç görmemiştim," dedi. "Daha önce hiç burada bulunmadım."

Duvarın üzerinde oturdukları yerden neredeyse tüm Yorkchester'ı görebiliyorlardı. Binalar pembelik içinde yükseliyor, birbirlerinden sadece saç tokası gibi taktıkları televizyon antenlerinin sayısıyla ayrılıyorlardı. Aralarında, arabalar ekşi bir meyvenin salkımları gibi sokaklarda kümelenmişti. Yaz rüzgârı şehrin üzerinde kayıyor, etekleri hiç ilgilenmeden kaldırıyor ve insanlar sokaklarda yavaşça hareket ediyordu. Ufuk çizgisinde, muhtemelen bir konut projesinin gururla çıplak iskeleti yükseliyordu. Üzerinde hareket vardı ve Laura işçilerin bağırışlarını duyabildiğinden emindi. Üç şeritli bir otoyol şehre paralel uzanıyordu, bir süreliğine ona eşlik etmeyi kabul ediyordu ama şehrin sokakları ona girdiğinde bile sık bir şekilde ayrılıyordu.

Michael Laura'nın otoyola baktığını gördü ve şöyle dedi: "Otoyoldan önce orada bir nehir vardı. Önce onu bir damlaya kadar inceltmişler. Sonra üç ya da dört kez yatağını değiştirdiler. Sonunda o lanet şey ortadan kayboldu. Sanırım hayal kırıklığından öldü."

Laura, şehirdeki her sesi duyabildiğini düşündü. Araba kornalarını, sokaklardaki küfürleri, sıcakta ağlayan çocukları ve binalardaki elektrik düğmelerinin tıkırtılarını duyuyordu. Metro trenlerindeki elektrikli vantilatörlerin gümbürtüsünü, farklı türden topuklu ayakkabıların farklı türden kaldırımlarda çıkardığı sesleri, lastik topların binaların kenarlarına çarpıp sekmesini ve konut projesindeki işçilerin tiz bağırışlarını duydu. Hatta otobüslerin para makinelerindeki bozuk paraların net takırtısını bile duydu.

Michael onun yanında mırıldandı: "Ve şeytan Faust'u yüksek bir yere çıkardı ve ona dünyanın bütün şehirlerini gösterdi."

Laura isteksizce gözlerini önündeki şehirden ayırdı. "Bu Faust mu? İncil'de buna benzer bir şey var, İsa hakkında."

"Sanırım ikisi de," dedi Michael. "Faust teslim oldu ama İsa olmadı, hepsi bu. Şeytan Mesih'in fiyatını karşılayamadı ve böylece Mesih bozulmadan gitti. Dünyada dürüst insanlar var, ama bunun tek nedeni şeytanın onların istedikleri fiyatı gülünç bulması."

Laura güldü. "İşte şimdi karınla birlikte olan o adam gibi konuştun."

"Hangi adam?" Michael sertçe sordu.

"Adını bilmiyorum. Sanırım onun avukatı."

"Oh," dedi Michael yavaşça.

Bir süre sonra, "Sizi terslediğim için özür dilerim," dedi.

"Fark etmedim," dedi Laura. Tekrar şehre baktı. "Her neyse, burası tam olarak tüm dünya değil. Sadece Yorkchester."

"Elimizdeki tek şey bu. Hatta elimizdekinden de fazlası. Eğer şeytan bana şu anda bunu teklif etseydi-" Cümleyi yarım bıraktı.

"Michael," dedi Laura aniden.

"Hı-hı?"

Ona sabah gördüğü çocuk heykelini anlatmaya başladı. Heykelin kitabı ve adamın orada dururken söyledikleri de dahil olmak üzere hatırlayabildiği her ayrıntıyı ekleyerek dikkatlice anlattı. Çocuğu tehdit ettiği ve kimsenin onu görmeye gelmeyeceğini söylediği kısımlara geldiğinde biraz bocaladı ve gözlerini Michael'dan kaçırdı ama hatırladığı her şeyi anlattı. Michael sessizce dinledi, hiç gülümsemedi ya da sözünü kesmedi.

"Bunu neden yaptığımı bilmiyorum," diye bitirdi. "Bunu her düşündüğümde kendimden daha fazla utanıyorum. Hayattayken asla böyle bir şey yapmadım Michael, ne hissettiğimin önemi yok. Şimdi neden yapayım ki? Bundan ne kazanacağımı sanıyordum ki?"

Michael omuz silkti. "Bilmiyorum, Laura. Seni yeterince iyi tanımıyorum. Belki de sadece tatlı ve utangaç olmaktan sıkılmışsındır. Böyle şeyler olur. Oynamak için alçakça bir rol. Önemli değil. Ona zarar vermedin."

Kasıtlı ve açık bir şekilde Yorkchester'ı üçüncü kez işaret ederek konuyu değiştirdi. "Hoşuna gitti mi? Seni buraya getirdiğim için memnun musun?"

"Evet," dedi Laura hızla, çocuk hakkında konuşmayı bırakma fırsatı bulduğu için mutluydu. "Oturup ona bakmaya bayılıyorum. Bütün gün burada oturabilirim."

"Var. Bir de gece görmelisin. Doğum günü pastası gibi."

"Sesleri seviyorum. Muhtemelen mezarlık çok sessiz olduğu için. Kendimi sesleri ararken buluyorum."

"Bana biraz anlat," dedi Michael. "Ne duyuyorsun?"

"İnsanlar konuşuyor," diye başladı Laura, "trafik ve tepemizden geçen uçaklar-" Durdu ve ona döndü. "Neden bana soruyorsun? Onları kendin duyamıyor musun?"

Michael başını salladı. "Tek bir ses bile yok. Ben öldüğümünden beri hiç."

"Anlamıyorum," dedi Laura yavaşça. "Beni duyabiliyorsun, değil mi?"

"Yüksek sesle ve net. Kiminle konuşursam konuşayım duyuyorum ve bir mezarlıkta duyabileceğiniz her türlü sesi duyuyorum. Ama o lanet şehirden hiçbir şey duyamıyorum."

Onun şaşkınlığına alaycı bir şekilde gülümsedi. "Duyduğumuz tüm sesler hatırladığımız seslerdir. Konuşmaların, trenlerin ve akan suyun nasıl ses çıkarması gerektiğini biliriz ve eğer hatırlamakta biraz kusur edersek, biraz keskin ya da kimse fark etmez. Ama Yorkchester'ın sesinin nasıl olduğunu hatırlamıyorum. Sanırım çok fazla dikkat etmedim."

"Özür dilerim-" dedi Laura beceriksizce.

"Özür dilemeyi boş ver. Sen ve ben birbirimizden özür dilemek için çok fazla çaba harcıyoruz. Bana sadece duyduğun bazı sesleri söyle. Dinleyeceğim."

Laura tereddüt etti. "Nereden başlayacağımı gerçekten bilmiyorum. Şu yeni binanın yanında çalışan bir kazık çakıcı var."

"Sesi neye benziyor?" Kız konuşmayınca ekledi: "Sorun değil. Sana nasıl geldiğini söyle."

"Kalp atışı gibi," dedi Laura. "Çok ağır ve düzenli. Yavaş, çarpan bir kalp atışı."

"Uh-huh. Peki ya metro trenleri? Bana onlardan bahsedebilir misin?"

"Şu anda değil," dedi Laura. "Bir tane gelir gelmez sana söyleyeceğim. Bu arada size otobüslerden bahsedebilirim."

"Pekâlâ," dedi Michael. "Peki. Bana otobüslerin nasıl olduğunu söyle."

Laura ona otobüslerden bahsetti ve o yaz günü boyunca duvarın üzerinde oturup şehri ve trenleri dinlediler.

IX

Sabah saat iki ile üç arasında bir yerde Bay Rebeck mücadeleyi bıraktı. "Bu işe yaramayacak," dedi. O

battaniye ve minderlerin girdabında yalınayak ayağa kalktı ve konuyu değerlendirmek üzere türbenin açık kapısına gitti.

Bu gece hiç uyumayacağım, dedi kendi kendine. Bildiğim kadarıyla, uyku ihtiyacının ötesine evrimleşmiş olabilirim. Belki de bir daha hiç uyumayacağım. Bu o kadar da kötü olmayabilir. Gecelerimi çok zor satranç problemleri üzerinde çalışarak geçirebilirim, hiç çözemediklerimi ve belki kendime biraz astronomi öğretebilirim. Hemen şimdi başlayabilirim.

Ama hareket etmedi. Kapı aralığına yaslandı ve soğuk demirin tenine dokunuşundan hoşnut bir şekilde titredi. Gece havası ılıktı, hatta biraz nemliydi, ama ne zaman durgunlaşmaya yüz tutsa bir esinti onu rahatsız ediyordu, tıpkı küçük böceklerin durgun bir göletin asaletinden uzaklaşması gibi. Gökyüzü karanlıktı ama tamamen bulutsuzdu. Yarın çok sıcak bir gün olacaktı, gün batımından sonra uzun süre devam eden ve geceye ihanet eden türden bir sıcaklık. Onu izleyen günler de muhtemelen sıcak olacaktı; New York'ta Temmuz sonları sıcak günlerin sürü halinde yaşandığı zamanlardır.

Sorun şu ki, diye düşündü Bay Rebeck, bu satranç problemlerini on dokuz yıl boyunca çözemediysem, gecelerin ne fark yaratacağını göremiyorum. Eğer içimde cevapları bulma isteği olsaydı, onları çoktan bulurdum. Aynı şey yıldızlar hakkında bilgi sahibi olmak için de geçerli. Asla bir astronom olamam. O zekâ bende yok. Ben birkaç kitap okumuş bir eczacıyım. Burada kendime hiçbir şey öğretmedim. Sadece farklı bir dünyada yaşarken ve her gün kıyafetlerimi değiştirirken beni sıkan birkaç şeyi hatırladım. Unut gitsin Jonathan ve uyumaya devam et. Ve uyumadan önce, iyi niyetli hiçbir tanrının seni ölümsüz yapmaması için dua et.

Dönüp mozoleye geri döndü ama uyumak için uzanmadı. Bunun yerine çoraplarla dolu bir köşeyi el yordamıyla karıştırdı ve eski kırmızı ve siyah bornozunu ve bir çift hırpalanmış yatak odası terliğini çıkardı. İkisini de giyip tekrar dışarı çıktı ve demir kapıyı arkasından kapattı.

Kapıya kadar gideceğim, diye düşündü, sırf yürümek için. Belki beni yorar ve döndüğümde uyumamı sağlar. Ayrıca, tuvaletteki çeşmeden bir şeyler içebilirim.

Bu yüzden bornozunun kemerini ince beline doladı ve Central Avenue'nun gevşek çakıllarının terliklerinin altında yuvarlandığını hissedene kadar çimenlerin arasında yürüdü. Sonra uzun yolda ilerlemeye başladı, alışkanlığından dolayı mümkün olduğunca az ses çıkarmaya çalışıyordu. Yolu aydınlatacak bir ay yoktu, ama Bay Rebeck ne yaptığını bilen ve ayı bir küstahlık olarak reddeden bir adamın tempolu havasıyla yol boyunca ilerledi. Bunu kendisi de hissetmişti. Kendini yetkin hissetmek ne kadar harika, diye düşündü. Her insan dünyada bir şeyi benim bu yolu bildiğim kadar iyi bilmeli. Ayaklarımın altında. Sarhoşken ve gözlerim bağlıyken bile yürüyebilirim ve yolumu asla kaybetmem. Ama keşke biri beni görebilseydi. Keşke birine gecenin bir yarısı bu yolu ne kadar iyi yürüyebildiğimi gösterebilseydim... Ve tabii ki bu ona Bayan Klapper'ı düşündürdü. Zaten düşünecekti, ama onun yavaş yavaş düşündüklerinin içine sızmasına izin vermek daha eğlenceliydi. Daha doğal geliyordu.

Bayan Klapper onun deli olduğunu düşünüyordu. Onu her gördüğünde bunu ona söylerdi. Ona göre mezarlıkta yaşayan bir adam sadece deli değil, aynı zamanda zevksizlikten de suçludur. Ziyaretçilerin gelmesi gereken ne biçim bir yer! Mektuplarını nasıl alıyordu? Kışın ne yapıyordu? En azından arada bir banyo yapabilir miydi? Nasıl yemek yiyordu? Bu son soru neredeyse Bay Rebeck'in tamamen mahvolmasına neden oluyordu. Ona kuzgunu anlatmaya başlamıştı ki, Bayan Klapper'ın saflığının alabildiğine gerildiğini ve kendisine yiyecek getiren saygısız siyah bir kuştan en ufak bir şekilde söz edildiğinde sinirleneceğini fark etti. Kuzgunu hemen çok eski bir arkadaşına, paylaştıkları kayıp gençliğe duyduğu saygıdan dolayı ona yiyecek sağlayan bir çocukluk arkadaşına dönüştürdü. Bunu çok iyi anlattı ve doğru olmasını diledi.

Bayan Klapper etkilenmemişti. Burnunu çekti. "Ne arkadaş ama. Nasıl olur da 'Bana gel, seni misafir edeyim' demez, o kadar dost ki?"

Bay Rebeck, "Onu zorlamayı düşünmezdim," dedi. Kendini toparladı ve sert bir ifadeyle ona baktı. "Ne de olsa biraz gururum var."

"Hoo-boy," diye alaycı bir şekilde kükredi Bayan Klapper. "Birdenbire gururlandı. Gururlu bir deli. Bak nasıl da general gibi dik oturuyor. Ah, Rebeck, sen tam bir *ahmaksın*."

Ama ona yaşam tarzını açıklamasından bu yana geçen üç hafta içinde kadın sık sık mezarlığa gelmişti. Bir süredir öğleden sonraları anıt mezarın merdivenlerinde oturup onun gelmesini bekliyordu. Ancak son zamanlarda onu karşılamak için yoldan aşağı yürümeye başlamıştı çünkü Central Avenue kapıdan itibaren yokuş yukarı çıkıyordu ve Bayan Klapper yokuş yukarı yürümeye uygun bir yapıya sahip değildi. Ayrıca, Bayan Klapper'ın kendisini göreceği anı iple çekiyordu - her zaman ilk onu görürdü - ve kolunu sallayarak, "Hey, Rebeck! Ben Klapper!" Her zaman aynı olmasına rağmen bu selamlaşmada planlanmış bir şey yoktu. Kadının onu gördüğüne sevindiğini hissetmiş ve onu fark ettiğinden emin olmak istemişti. Kendisi içinse bu coşkulu haykırış onu gerçek hissettiriyordu; tanınacak, selamlanacak ve deli olarak adlandırılacak kadar manzarayla çatışan bir kişi.

İnsan sürekli bir kimlik arayışında, diye düşündü çakıllı patika boyunca ilerlerken. Diğer insanların bu gerçeğe verdiği tepki dışında varlığına dair gerçek bir kanıtı yoktur. Bu yüzden, iyi ya da kötü olsun, insanların kendisi hakkında birbirlerine söylediklerini çok yakından dinler, çünkü bu, onlarla aynı dünyada yaşadığını ve görünmez, iktidarsız, diğer insanların sahip olduğu gizemli bir boyuttan yoksun olmakla ilgili tüm korkularının temelsiz olduğunu gösterir. Bu yüzden insanlar lakap takmayı sever. Bayan Klapper'ın varlığını bilmesine sevindim. Bu iki ya da üç sıradan insan için sayılmalı.

Yol genişleyerek bir tür kaldırım deltasına dönüştü ve bir tarafında bekçinin tek ışığı parladı. Tam karşısında, yaklaşık otuz metre ötede, tuvaletin çok daha etkileyici şekli karanlığın içinde irileşiyordu. Yolun kendisi, o zamandan beri olduğu gibi şimdi de asma kilitte kilitlenmiş olan giriş kapısına doğru uzanıyordu.

ve öğleden sonra. Bay Rebeck gözlerini ondan çevirdi. Kapıya gerektiğinden fazla bakmazdı.

Tuvalete girerken çok sessizdi. Yaptığı ilk şey ağır kapıyı kapatmak oldu, çünkü tuvalet ya da lavaboda su akması gibi kaçınılmaz bir gürültünün, dinleyen kişi kapıdan sadece birkaç metre uzakta durmadıkça duyulamayacağını deneyimlerinden biliyordu. Sonra loş ışığı açtı.

Tavanda floresan ışık vardı. Yan tarafta pencere yoktu.

ce'nin kapıcısına bakan binadaydı ve ışık o kadar loştu ki kapının altından görölme ihtimali çok azdı.

Tuvaletlerden birini kullandı ve gözlerini kapıdan ayırmadı. Yinelenen keşif rüyasında, genellikle böyle anlarda kapılar -rüyasında her zaman birkaç kapı vardı- açılır ve yüzü olmayan tutsaklar her taraftan üzerine hücum ederdi. Lavabo sırasının yanındaki çeşmeden su içti, kapıyı dikkatlice açtı ve dışarı çıkıp, kendisine bir avı beklerken donup kalmış demir köpekleri hatırlatan gölgelerle yüzleşti. Kendisine hiç dikkat etmedikleri için çok memnundu. Yıllar önce onların kendisini tanımak için parlak dişlerini gösterdiklerini ve çok hevesli bir şekilde karşıladıklarını düşünmüştü.

Ancak bu gece, gölgelerin arasında yeni bir gölge, demir tazıların arasında bir Canavar duruyordu. Gölge, sabırla bekleyen köpekleri yolundan iterek aralarından geçti, elleri kalçalarında Bay Rebeck'e baktı ve "Sen!" dedi.

O zaman gelmişti. Rüyada böyle söylüyorlardı: "Sen!" Rüyada onlardan daha çok vardı ve bağılıyorlardı, ama aynı kelimeydi. Artık onun varlığından haberdardılar; zihinlerinde bir kimliği vardı ve bunun için neredeyse minnettardı.

"Ben mi?" dedi, yeni bulduğu statüsünü sorgulayarak, sanki hediyenin gerçekten onun için olduğuna, bir hata olmadığına inanamıyormuş gibi.

"Buraya gel," dedi adam, ağır bir el işaretiyle buyurgan bir tavırla. Bay Rebeck kıpırdamayınca, "Buraya gel dedim," diye tekrarladı.

Bay Rebeck ayaklarını kaldırıma sürüyerek yavaşça ona doğru ilerledi. Bay Rebeck yaklaştıkça adam daha da sarıldı ve karardı, sonunda Bay Rebeck onun önünde durdu, sanki büyük bir gök gürültüsü bulutunun sürüklenişini takip ediyormuş gibi boynunu hafifçe bükerek yüzüne baktı. Adamın burnu, ağzı, gözleri, çenesi, alnı gibi yüz hatlarının hepsi büyük ve belirgindi; sadece bir çift gülünç derecede küçük kulak kafasına o kadar yakın duruyordu ki, adamın bir ucunu saran yanık siyah saçların arasında neredeyse kayboluyorlardı.

Bay Rebeck'in omzunun üzerinden tuvaleti işaret etti ve "Orada işiniz bitti mi?" diye sordu. Sesi derindi ve

ifade.

"Evet," dedi Bay Rebeck. Adamın bunu sormasının iyi bir davranış olduğunu düşündü.

"Tamam," dedi adam. Lavaboyu işaret eden kolunu salladı. "Şimdi oraya git ve şu elektrik lambasını kapat. Arkaya geç."

Bay Rebeck onu doğru duyduğundan oldukça emindi. Kulakları onun yaşındaki bir adam için çok iyiydi ve bu iri adamı dikkatle dinliyordu. "Ne?" dediğinde bunun tek nedeni adamın kelimeleri tekrar söylemesini istemesiydi. Adamın bir hata yapmış olabileceğini düşünüyor ve ona her türlü şansı vermek istiyordu.

"Arkaya git," diye tekrarladı adam. "Acele et. Şu ışığı kapat. Burada elektrik lambası açık bırakılmaz. Zıyan olur."

"Hemen," dedi Bay Rebeck. Tuvalete geri döndü ve ışığı kapattı. Sonra geri dönüp iri adamın karşısına geçti ve sessizce önünde durdu, hâlâ kararı bekliyordu ama şimdi adamla kendisi arasında bir yerde raydan çıkıp çıkmayacağını merak ediyordu.

"Güzel," dedi iri adam. Gözlerini kırıştırtıp başka tarafa bakan Bay Rebeck'e sessizce baktı ve bunu yaparken iri adamın sol elinin yarısı boş bir şişeyi tuttuğunu fark etti. Bay Rebeck viski olduğunu düşündü ve kendine bir umut ısırtığı verdi.

"Tamam," dedi adam, "Şimdi gitmem gerek. Sen burada kal ve olduğun yerde kal." Şişeyi Bay Rebeck'in açık eline tutuşturdu. "Al bakalım." Sesi çıkmadan kıkırdadı. "Bu seni burada tutar. Hemen döneceğim. Sen orada kal."

Arkasını döndü ve hızla tuvaletin bir tarafındaki çalı kümesine doğru yürüdü. Daha gözden kaybolmamıştı ki çalılar gürültüyle birbirine çarptı ve adamın kocaman kafası dışarı çıktı, gözleri gölge köpeklerinin arasında Bay Rebeck'i arıyordu.

"Şaka yaptığımı mı sanıyorsun dostum?" diye tehditkâr bir sesle sordu.

Bay Rebeck kıpırdamaya cesaret edemeyerek, "Hayır," dedi. "Son derece ciddi olduğunuza eminim."

"Kimin şaka yaptığını göstereyim sana," diye mırıldandı adam. Bay Rebeck'e davul büyüklüğünde bir çubuk salladı ve kafası çalılar arasında kayboldu. Bay Rebeck

Rebeck tek başına durdu ve adamın dönmesini bekledi.

Kaç şimdi, dedi kendi kendine. Işıktan uzak dur ve koş. İki yüz metre sonra seni göremeyecek. Kaç, aptal! Aklını mı kaçırdın? eve gelmeyi unutmuş muydu? Ama adamın şafağa kadar bekleyebileceğini, birkaç muhafızdan yardım isteyebileceğini ve onu ezebileceğini bildiği için olduğu yerde kaldı. Arabaları ve kamyonları vardı. Eğer isterlerse onu bir günde öldürebilirlerdi. Bunun hiçbir saygınlığı olmayacaktı, sadece terleme ve korku, keşfedilme çığlıkları ve onu saklandığı yerden sürüklemeleri, kaçmak için gösterdiği kemikli çabalara gülmeleri... Bu şekilde daha sessiz ve daha az acı vericiydi. Kaçmak acı verici olurdu.

Elindeki uzun boyunlu şişeye merakla baktı. Etiketini okuyamayacağı kadar karanlıktı ve viski olduğunu tahmin etti. Dünyadaki günlerinde çok az içmişti ve elbette onu mezarlığa getiren o devasa yarasadan beri hiç içmemişti. Şişenin açık boynunu dikkatle kokladı ve kokuyu baş döndürücü ve tamamen tuhaf buldu. Artık viski kokusunu hatırlayan tek bir parçası bile yoktu. Buna sevinmesi gerektiğini düşündü.

Çalılar tekrar çatırdadı ve iri adam kemerini bağlayarak ışığın içinde durdu. Bay Rebeck'i ararken başı bir top gibi yavaşça bir o yana bir bu yana dönüyordu. "Orada mısın, dostum?" diye top sesi geceye karıştı. "Orada mısın?" Endişeli görünüyordu.

"Buradayım," diye seslendi Bay Rebeck. Sağduyusu onu bunamış olarak kabul etti, gece için kapıyı kilitledi ve evine gitti.

"Güzel," dedi adam. Yerin sarsıldığını duyduğundan emin olan Bay Rebeck'e doğru geldi.

Bay Rebeck olduğu yerde kaldı ve şişeyi elinden geldiğince sıkı tuttu. Bir gerçek dışılık hissi onu şiddetle sarstı ve biraz hasta hissetmesine neden oldu. "Burada ne işim var benim?" dedi yüksek sesle. "Ben Jonathan Rebeck. Kırk üç yaşındayım. Buraya nasıl geldim?"

Adam şişeyi Bay Rebeck'in elinden aldı. İçti, adem elması bir şamandıra gibi sallanıyordu. Elinin tersiyle ağzını sildi ve Bay Rebeck'e dik dik baktı. Bir kamyon kadar, bir buldozer kadar büyüktü ve topuklarının üzerinde bir aşağı bir yukarı sallanarak Bay Rebeck'e kaşlarını çattı ve gölgesi de onunla birlikte sert kaldırım da hareket etti.

Sonra aniden başını kaşdı. Sağ eli yanında asılı durduğu yerden kalktı ve kaba saçlarına gömüldü, zımpara gibi bir sesle kafa derisini kazdı. Gözlerini kırıştırdı. Bu iki hareket onu genç ve gücünden emin değilmiş gibi gösteriyordu.

"Seninle ne yapacağım ben?" diye sordu. Bu doğrudan bir soruydu ve bir cevap bekledi.

"Bilmiyorum," dedi Bay Rebeck. Kendini birden kızgın ve zorlanmış hissetti. "Bu sizin işiniz. Ben size yardım etmeyeceğim."

"Başka romum yok," dedi iri adam savunmacı bir tavırla. Elindeki şişeyi saklamaya çalışır gibi kalçasına bastırdı. "Elimde kalan tek şey bu. Buna ihtiyacım var."

"Pekala," dedi Bay Rebeck. "İstemiyorum."

O kadar da büyük olmadığına karar verdi Bay Rebeck. Bir adam için çok büyüktü, evet, ama aşinalık ve kafa kaşıma onu buldozer sınıfından çıkarmıştı. Bekçi odasının ardına kadar açık kapısından gelen ışıktaki Bay Rebeck adamın gözlerinin koyu mavi olduğunu ve o anda şaşkın olduğunu gördü. Kendini biraz daha iyi hissetti. Adamın gözlerinin renksiz olmasını ve ağaç gövdelerinden daha anlamlı olmamasını bekliyordu.

"Ah, ne olacak ki," dedi adam nemli bir sesle. "Sen benimle gel." Bay Rebeck'in kendisini takip ettiğinden emin olmak için ara sıra arkasına bakarak ce'ye doğru ilerledi. Kapıda Bay Rebeck'e el sallayarak durmasını sağladı ve küçük binanın içinde gözden kayboldu. Bay Rebeck kapıya bir şeyin çarptığını, adamın kısa ve yaratıcı bir küfür savurduğunu ve dolabın çekmecesinin açılma sesini duydu. Adamın kendisini bıraktığı yerde bekledi ve şöyle düşündü: Yeni olmalı ve kendinden emin değil, bu yüzden yardım çağırmaya gitti. Birkaç dakika içinde burada izinsiz girenlere ne yapılacağını bilen bir adam olacak. Ne yapacağını bilen insanlar, kendisine rağmen Bay Rebeck'i her zaman etkilemiştir.

Bir zafer çığlığı, bir gürültü daha ve adam elinde yeni bir şişeyle kapının önündeydi. "Orospu çocuğunu buldum," diye sevindi. "Burnumun dibinde yatıyordu." Şişeyi burnuna dayadı ve kıkırdadı. "Çok büyük bir burnum olduğu için şanslıyım. Al bakalım." Şişeyi Bay Rebeck'e uzattı. "Al bakalım. Ben seninle ne yapacağımı düşünürken."

Bay Rebeck şişeyi almadı. Bornozunun kemerini sıktı ve "Nöbetçi bekçi siz misiniz?" diye sordu.

İri adam başını salladı. "Ben. Gece yarısından sekize kadar görevdeyim. Sonra eve giderim."

"Tanrı aşkına," dedi Bay Rebeck öfkeyle, "bir şeyi koruyun! Ne tür bir gardiyan karşılaştığı herkese içki ikram eder?"

İri adam soruyu ciddiye aldı. "Sakın söyleme," dedi. Gözlerini sıkıca kapadı, alnını kapattı ve kendi kendine olası cevapları mırıldandı.

"Cömert bir muhafız," diye önerdi. "Aptal, cömert bir muhafız. Değil mi?"

Bay Rebeck temiz bir adamdı ve malına mülküne saygılıydı. Adamın tavrı ona acı veriyordu. "Lanet olsun," dedi, "bildiğin kadarıyla hırsız olabilirim. Bir şey çalmaya çalışmadığımı nereden biliyorsun?"

Adamdan derin, romla ısınmış bir kahkaha yükseldi. "Çalacak bir şey yok. Hırsızlar mezarlıklarda dolaşmaz. Ne için?"

"Ceset hırsızları yapar," dedi Bay Rebeck, bu noktayı kabul etmek istemeyerek. "Mezar soyguncuları yapar. Belki de ben bir mezar hırsızıyım."

Mavi gözler onu ciddiyetle inceledi. "Oldukça küçük bir mezar olmalı. Sadece bir cebin var."

Birinin bu adamı sorumluluklarının bilincine varması için uyandırması gerekecekti. Bay Rebeck, onun buraya gelmiş olmasının büyük bir şans olduğunu düşündü. Ayaklarını düzgünce yere bastı ve açık avucuna bir ön yumrukla vurdu.

"Senin karar vermemen gerekiyor," dedi sabırla. "Kimin hırsız olup olmadığına karar vermemelisin. Bu senin işin değil. Beni dinliyor musun?"

"Evet," dedi adam. Şişeyi Bay Rebeck'in yüzüne doğru salladı. "Bak, bunu istiyor musun, istemiyor musun?"

"Ver onu bana," dedi Bay Rebeck ihtiyatla. Adamın kendisini tutuklayacak gibi görünmemesine sevindi ama adamın görevlerini kibarca bir kenara bırakması onu üzdü ve hafifçe tiksindirdi. Korkuyla tuvalete gizlice girdiği, parmak uçlarında yürüdüğü, umutsuzca kapının gıcırdamamasını istediği, attığı her yankılanan adımda sonunu duyduğu, ışıklı binaya bakmaya bile korktuğu tüm geceleri düşündü.

Çünkü bir şekilde muhafızların dikkatini çekebilirdi. Asker postallarıyla yürüyüp gelebilirdim, diye düşündü acı acı, içki şarkıları söyleyip kapısına taş atabilirdim ve uykusunda bile dönmezdi. Şimdi bu kaçamak gezintilerin hoşuna gittiğini fark ediyor ve bir daha hiç olmayacağı için üzülyordu.

On dokuz yıldır içtiği ilk içki olmasına rağmen şişeden boğulmadan içti. Romun çikolata-kömür karışımı kokusu, içtikçe boğazının arkasını ısıttı. "Teşekkür ederim," dedi ve şişeyi iri adama uzattı.

Adam başını salladı. "Senin," dedi ve şişeyi Bay Rebeck'i sendeletecek bir güçle geri itti. "Ta ki ben benimkini bitir."

Bay Rebeck, "Eh, bu yeterince adil," dedi ve tekrar içti. Sonra terbiyesini hatırlayarak adama elini uzattı. "Benim adım Jonathan Rebeck," dedi.

"Campos," dedi iri adam. Bay Rebeck'in elini, kendi gücünü bilen bir adamın gergin nezaketiyle sıktı ve neredeyse hemen bıraktı. "Şunlarla bir yere oturalım."

"Pekala," dedi Bay Rebeck. "Ama bir şeyi açıklığa kavuşturmak istiyorum. Sen iyi bir adamsın ve iyi bir sofrayı kuruyorsun ama gördüğüm en kötü gardiyansın. Aramızda hiçbir iddia kalmazın."

"Hiçbiri," diye kabul etti Campos. "Hiçbiri. Sadece ben her zaman iyi bir gardiyan olduğumu düşünmüşümdür."

Bay Rebeck ciddiyetle, "Berbat bir gardiyansınız," dedi. Campos'un koluna dokundu. "Özür dilerim. Seni incitmek istemedim. Ama bazı şeyler söylenmeli."

Campos yüksek sesle, "Ben berbat bir muhafızım," diye düşündü. Hafifçe omuz silkti. "Eh, her gün yeni bir şey öğreniyorsun. Hadi, otur."

Bekçi kulübesinin önündeki çimenlere birlikte oturdular. Campos hemen ayağa fırlayıp kulübeye koştu ve neredeyse anında göğsüne dayadığı deri kaplı portatif radyosuyla geri döndü.

"Benim müziğim," diye açıkladı. Onu yere bıraktı, açtı ve klasik müzik çalan bir istasyon bulana kadar ayarladı.

Sonra binanın duvarına yaslandı ve Bay Rebeck'e sırıttı. "Harika bir şey," dedi. "Her zaman dinlerim."

Bay Rebeck onun yanına yerleşti. "Çok güzel," dedi rahatça. Şişeyi avuçlarının arasında yuvarlayarak kucağında tuttu. Campos, "Bunu her zaman dinliyorum," dedi. "İşe başladığımdan beri Burada çalışıyorum."

"Ne kadar oldu?"

"Bu yıl. Walters bana işi buldu."

Bay Rebeck ihtiyatsızdı. "Açık renk saçlı adam bu mu?" "Evet."

Campos'un mavi mürekkepli gözlerinde bir an için şüphe belirdi. "Walters'in neye benzediğini nereden biliyorsun?"

Bay Rebeck'in kendine tanıdığı hafif başlı rahatlama hissi, midesinden gelen sitem dolu bir mırıltıyla yok oldu. Bir damla rom dudağındaki kesiğe bulaştı ve yaktı.

"Onu gördüm," dedi, "daha önce buradayken. Onu kamyonla giderken görmüştüm. Sanırım o sırada sen de onunlaydın."

Campos ertelenecek biri değildi. Kocaman eli Bay Rebeck'in elindeki şişeye kapandı ve onu çekip aldı. "Romumu bu şekilde silip süpürme. Hem gecenin bu saatinde burada ne işin var? Saat 17:00'de kapatıyoruz."

"İçeride kilitli kaldım," dedi Bay Rebeck hemen. Campos'a yatıştırıcı bir şekilde gülümsedi. "Birini ziyaret ettiğinizde zamanın nasıl geçtiğini bilirsiniz. Ve ben farkına varmadan-"

Campos, "Buraya bornozla koşturarak gelmediniz," dedi. Bay Rebeck'in ayaklarını işaret etti. "Ne de halı terliklerle. Walters sana izin vermezdi. Ben izin verebilirim, çünkü müziğimi dinliyor ve bir şeyleri fark etmiyor olabilirim. Beni atlatabilirsin, çünkü ben de bazen bir şeyleri fark etmem ama Walters bu kıyafetle buraya girmene izin vermez."

Campos sözlerini muzaffer bir neşeye bitirdi ve Bay Rebeck havlu kumaştan bornozunun eteğini kıvırdı ve kapana kısıldığını anladı. Artık kendini Campos'un merhametine bırakmaktan başka çaresi yoktu ve Bay Rebeck'in merhamet konusundaki deneyimi, merhametin insan ruhunun ağırlığı altında bükülmeye meyilli olduğu yönündeydi. Ama yorgundu, saat sabahın üçüydü ve bu tuhaf ve şüpheli adamla bir mezarlıkta yan yana oturmak onu hızla yaşlandırıyordu. Eğer olması gerekiyorsa, bırakalım olsun.

rom ve dostluk görüntüsünden önce
Bitti.

"Burada yaşıyorum," dedi sakın bir sesle. "Eski bir anıt mezarda yaşıyorum ve bir süredir buradayım. Şimdi ya polisi ara ya da o romu bana geri ver. Bu tür şeyler için çok yaşıyım."

"Elbette," dedi Campos. "Bende olduğunu fark etmemiştim bile." Şişeyi Bay Rebeck'e geri verdi, o da bir süre ona baktı ve sonra acı dolu yudumlarla içti. Campos onun sırtını sıvazladı. sonunda boğuldu ve dik oturmasına yardım etti.

"Bak, Walters'ın seni içeri almayacağını biliyordum," diye açıkladı, "ben de böyle bir şey olduğunu düşündüm." Elini bornozun kumaşına uzattı. "Onunla dolaşırken üşütürsün. Gerçekten çok üşütürsün."

"Hayır yapmayacağım," dedi Bay Rebeck. "Çok sıcak bir gece."

"Her şey aynı," dedi Campos. Radyonun sesini açtı ve bir yaylı çalgılar dördlüsünü dikkatle dinledi. Bir Mozart ya da Haydn eseriydi. Bay Rebeck klasik müzik hakkında ne kadar az şey bildiğini tamamen unutmuştu. Ama Campos'un onay için kendisine baktığını gördü ve müziği takip ettiğini belirtmek için gözlerini kapatıp hafifçe mırıldandı.

"Harika, ha?" Campos'un yüzü zevkinin onaylanması için sabırsızlanıyordu. "Bütün o ddle'lar. Beni gevşek hissettiriyorlar."

"Gevşek," dedi Bay Rebeck. Bunu bir soru haline getirmekten biraz korkuyordu. "Evet. Gevşek."

Campos, "Sanki yirmi yaşıdaymışım ve kimse için çalışmıyormuşum gibi," dedi. "Bunun gibi, gevşek."

Birlikte yaylı çalgılar dördlüsünü dinlediler. Müzik üstte mutlu, altta hüznüydü ve Bay Rebeck'in midesini rom kadar ısıttı. Elleri başının altında, rom şişesi göğsünde dengede, çimenlerin üzerine uzandı ve ağaçların arasından az sayıdaki yıldızla baktı.

Bu çok hoş, dedi kendi kendine. Çok fazla yapmadığım için bana alışılmadık geliyor, ama bir erkek bunun için var olabilir. Elbette olmayabilir de. Müzik, içecek bir şeyler ve bir arkadaşla vakit geçirmenin çok hoş bir yolu olabilirdi - Campos'u gerçekten bir arkadaş olarak görüp göremeyeceğini bilmese de. O

Bir arkadaş için bile fazla öngörülemezdi; rüzgârdan daha iyi ya da kötü değildi ve onun kadar güvenilirildi. Yine de artık aralarında bir borç vardı ve içki paylaşılıyordu ve bu genellikle iyi bir arkadaş tutkalı yapar.

Campos'un neşeli "Merhaba" sesini duyduğunda, iri adamın başka bir gardiyanı selamladığından emindi ve kendini sıkışmış ve çaresiz hissederek yere bastırdı. Ama Michael Morgan'ın Campos'a cevap veren tanıdık sesini duyunca o kadar hızlı doğruldu ki rom şişesi göğsünden yuvarlandı ve Campos onu havadan kapmasaydı içindekiler dökülecekti. Yola baktı ve Michael ile Laura'nın birlikte aşağı indiğini gördü.

Son derece somut, son derece insani göründüklerini fark etti. Bunun bir kısmı anlaşılabilir - arkalarındaki karanlığa karşı şeffaflıkları belirgin değildi. Ama bundan daha fazlası da vardı. Sanki birbirlerinin gözlerine bakmışlar ve aniden kendi gözlerinin nasıl yerleştiğini hatırlamışlar gibi, yüzlerinde ve vücutlarında yeni bir ayrıntı keskinliği ve kenarlı bir netlik vardı. Kolayca yürüyorlardı; Michael her adımında ne toprağa basıyor ne de Laura ondan bir santim uzaklaşıyordu. Gölgeler oluşturacak ya da aynalarda yansıyacak kadar gerçek görünüyorlardı.

Ama bu düşünce zihnini ürpertti ve kayboldu. Şimdi Campos'tan Michael'a bakıyor ve adamların hayaletin birbirlerine seslendiklerini duyuyordu. Her ikisinin de güldüğünü duydu ve sadece birinin gülüşünün diğerinden daha derin ve sert olduğunu söyleyebildi. Laura onu gördü ve adını seslendi. Kendini olduğundan daha yaşlı hissederek başını salladı.

"Onları görebiliyor musun?" diye sordu Campos'a merak dolu bir fısıltıyla. "Elbette," dedi Campos. "Ne kadar aptalca bir soru bu böyle?" Bay Campos Rebeck cevap vermedi.

Michael ve Laura yaklaşıırken Campos ayağa kalktı ve "Nerelerdeydiniz?" diye sordu.

"Her şey bitti," diye yanıtladı Michael. "Turistlere boncuk ve çömlek satıyoruz. Fazla bir şey değil ama ilkel yöntemlerle idare ediyoruz. Bazen ben ilkel satış fişini düzenlerken o da onlar için küçük bir ilkel dans yapıyor. Onları mutlu gönderiyor."

"Merhaba," dedi Laura Bay Rebeck'e. Yanına oturdu ve elini onunkinin üzerine koydu. Bay Rebeck onun ellerini hissedemiyordu ama kendi elleri birdenbire

Soğuk.

"Merhaba Laura," dedi. Ve aklına söyleyecek başka bir şey gelmediği için, "Seni bir süredir görmüyordum," diye ekledi.

"Gelmek istiyorduk," dedi Laura. "Gelirdik." Onun Michael ve Campos'a bakışını takip etti ve gülümsedi. "Campos'la da konuşabildiğimize şaşırdın mı?"

"Çok," dedi Bay Rebeck. "Bunu tam olarak anlayamıyorum."

"Dürüst olmak gerekirse biz de bilmiyoruz," dedi Laura. "Michael yaptı. Campos'la ilk o karşılaştı. Ben onunla daha sonra tanıştım."

Michael başını ona çevirdi. "Ne yaptım ben?"

"Campos'la tanışmışsın," dedi Laura. "Bay Rebeck'e söylüyordum."

"Ben de öyle yaptım," dedi Michael memnuniyetle. "Kamyonetiyle ilerliyordu ve ben de yola çıkıp ona bir darbe indirmeye çalıştım çünkü eski hayalet hikâyelerinde bir şey olup olmadığını görmek istiyordum. Pis köpek üzerimden geçti. İçimden geçti, gerçekten."

"Hayalet olduğunu biliyordum," dedi Campos. "Her neyse, emin olmak için geri dönmedim mi?"

"Oh, bunu sen yaptın. Bunu kabul ediyorum. Postu bozmadığınızdan emin olmak için." Bay Rebeck'e baktı. "Beni görebildiği ve benimle konuşabildiği ortaya çıktı, tıpkı sizin gibi. Laura ve ben, o gece vardiyasındayken onu ziyarete gelmeyi alışkanlık haline getirdik. Ona şarkı söylüyor ve hikayeler anlatıyoruz. Bu onu uyanık tutuyor."

"Anlıyorum," dedi Bay Rebeck. İç çekti ve vücudu gevşedi. "Ürkmüş gibi görüldüğüm için özür dilerim. Dünyada hayaletleri görebilen tek insan olup olmadığımı hep merak etmişimdir. Kulağa açgözlüce geldiğini biliyorum ama bir süre sonra öyle olduğumu hissetmeye başladım."

"Dünyada hiçbir şeyden sadece bir tane yoktur," dedi Michael rahat bir tavırla. Campos'a geri döndü. "Dinle, gece bekçisi, gecenin bekçisi, bana ağaçla ilgili o şarkıyı söyle. Unutup duruyorum."

"Mesele bir ağaç değil," dedi Campos. "Size anlatıyorum ve anlatıyorum."

"Pekala, bu bir ağaçla ilgili değil. Ağaçlarla hiçbir ilgisi yok. Şimdi söyle."

Campos çok yumuşak bir şekilde şarkı söylemeye başladı.

Radyoda yaylı algılar dörtlüsü çalmaya devam ediyordu ve Campos'un gırtlaktan gelen, neredeyse hırıltılı sesi, radyodakinden farklı bir gamda akort edilmiş beşinci telli bir enstrüman gibi geliyordu.

Diğer dördü ise tamamen alakasız bir melodi çalarak dörtlünün kapalı çemberinin etrafında dolaşıyor ve içeri alınmayı umuyordu.

*Verano'da Sombra'sı
olmayan hiçbir arbol
yoktur.
Tarde ya da temprano
istemeyen hiçbir kız yok...*

"Ve tekrarla," dedi Michael hevesle. "Bunu biliyorum." Kendi sesi Campos'unkine katıldı ve mısrayı tekrar söylediler. Michael'ın sesi Campos'unkinden daha hafif ve daha mesafeliydi; kelimeleri net ve akortlu bir şekilde söylüyordu, ama sesi sanki telefondaki bir ses gibi çok az kısılmış gibiydi. Bay Rebeck daha önce bir hayaletin şarkı söylediğini hiç duymamıştı. Genellikle yaşadıkları sokağın adını unutmadan önce müziği unutulardı ve bir kez unutulduktan sonra şarkılar asla hatırlanmazdı. Ama Michael büyük Campos'la birlikte oturmuş, Bay Rebeck'in bilmediği bir şarkı söylüyordu ve alışılmadık bir şey yaptığının farkında değilmiş gibi görünüyordu.

Laura onun yanında, "Üzgün görünüyorsun," dedi. Bay Rebeck onun kendisine baktığını bilmiyordu. Aceleyle uyuklu bir gülümseme gönderdi.

"Üzgün değilim. Biraz şaşkınım sanırım. Garip bir akşam oldu ve yeni şeylere alışmam biraz zaman alıyor. Ama mutsuz ya da onun gibi bir şey değilim."

"Bu iyi," dedi Laura. Tereddüt etti ve sonra hızla, "Sanırım nasıl hissettiğini anlıyorum," dedi.

Bay Rebeck ona baktı, karanlıkta bile onun düz saçlı, geniş ağızlı sadeliğini ve en azından bir gecenin onu hiç değiştirmeden yarattığı güzelliği gördü.

"Öyle mi?" diye sordu düşünceli bir şekilde. "Çünkü ben de bilmiyorum."

"İstiyorum," dedi Laura. Michael ona seslendi ve o da Bay Rebeck'e dönerek şarkının nakaratına sesini ekledi. Üçü birlikte söylediler ve Bay Rebeck dinledi. Şarkı duman gibi yükseliyordu, rom renginde bir duman.

Bay Rebeck, Laura'nın sesinin üçü arasında en iyisi olduğunu düşünüyordu. Yüksek, tatlı bir anı, bahçeler ve nehir kenarları, üzüm bağları ve deniz kuşlarının kutlamaları için bir sesti. Şarkı söylerken ona baktı ve gözlerini kapatıp kadın sesini dinledi, bilmeden bilge. Rom içmeyeli ve bir kadının şarkı söylediğini duymayalı uzun zaman olmuştu.

Lanet olsun! diye düşündü, öyle ki bir an için kelimeleri kendisinin söylediğini sandı. Lanet olsun, lanet olsun, ne hissediyorum? Neyi özlüyorum? Her şeye rağmen üzgün müyüm? Üzgün olduğumu sanmıyorum. Neden olayım ki? Michael mutlu. Laura mutlu, ona baksana. Campos mutlu, ya da böyle zamanlarda hangi duyguyu kullanıyorsa. Neden rahatlayıp anı kabullenemiyorum ve şarkıları dinleyemiyorum? Onlar şarkı söylerken içimde ne dönüyor?

Michael'ın sesi şimdi, kenarları tozlu ama gerçek ve alaycı, eğlenmek için şarkı söylüyor. Ve Campos, derinden gülüyor, sesi hayalet seslerden daha ağır, şarkının anlamıyla sert.

Benim için hiç şarkı söylemediler, diye düşündü Bay Rebeck. Belki de beni üzen de bu, birlikte hiç şarkı söylememiş olmamız. Bana rahatlamak ve sohbet etmek için geldiler, satranç oynamaya, yürüyüşe çıkmaya ve sadece canlı birinin yanında olmaya geldiler. Ama bu adamla şarkı söylüyorlar ve onları hiç bu kadar mutlu görmemiştim. Onlara bir şarkı öğretti ve şimdi onunla birlikte söylüyorlar. Acaba ben bunu yapabilir miydim?

Onlar nakaratı söylerken Laura melodiyle oynadı, onu cicili bicili bir top gibi havaya fırlattı, beklediği yere inerken ışıktaki göz kırpmasına ve parıldamasına izin verdi.

Bay Rebeck bir ot kopardı ve dudaklarının arasına koydu. Ekşiydi ve çiğnenmesi güzeldi.

Şimdi merak ettiği şey, benim istediğim onların dostluğu mu, yoksa bağımlılıkları mı? Sanırım bunu bilmek çok önemli. Birbirleriyle ve bu adamla konuşabildikleri için üzülüyor muyum, Campos gibi başkaları da olacak diye korkuyor muyum? Kendime karşı bile bu kadar donuk bir adam mıyım ki, bu diğerlerinin arkadaşlarımı benden alacağından korkuyorum? O kadar yorgun ve amaçsız mıyım ki, onları sonsuza kadar yanımda tutmak, onların ihtiyaçları ve yalnızlıklarıyla yaşamak istiyorum? Bunu yapamazsın Jonathan. Onlar

Zihinler ve zihinleri size bağımlı kılamazsınız. Bu sizi kesinlikle şeytan yapar.

*Cuando se ven queridos,
No corresponden.*

Şarkıyı bitirdiklerinde gülüyorlardı. Bay Rebeck sırt üstü uzandı ve alkışladı. "Bravo," dedi. "Ve Laura için bravo."

"İkinci nakaratta yaptığım armoniyi yakaladınız mı?" Michael hepsine sordu. Cevap gelmedi. "Herkes aynı anda atlamasın."

Laura kuru bir sesle, "Ürkütücü," dedi.

Bay Rebeck hem yardımcı hem de dürüst olmaya çalışan bir adam edasıyla, "İnce," dedi. "Çok ince."

"Dördüncü boyut," dedi Michael. "Ama aptallığınız için sizi azarlamamalıyım. Hiçbir karşılaştırma aracınız yok, hiçbir referans noktanız yok. Campos benim uyumumu takdir ediyor. Bunu asık suratlı sessizliğinden anlayabiliyorum."

"Şarkı ne anlama geliyor?" Bay Rebeck Campos'a sordu.

İri adam omuz silkti. "Yani kadınlar harikadır. Gölgesiz bir ağaç, köşelerinde toz olmayan bir ev ve er ya da geç birini sevmeyen bir kadın asla olmadı. Erkekler ise orospu çocuklarıdır. Onları sevdiğin anda kaçarlar. Orospu çocuklarına güvenmeyin."

"Basit bir halk bilgeliği," dedi Michael. "Mayalardan kalma. Gözlerini kapat canım ve İngiltere'yi düşün."

"Bunun gibi pek çok şarkı var," dedi Laura. "Hepsi kadın bakış açısından. Erkekler asla güvenme, derler. Aşıklara dikkat et. Bütün erkekler seni terk eder. Sadık olanlar gitmeye hazır olmadan önce ölürler."

"Erkeklerin bakış açısından da bir o kadar şarkı var," diye yanıtladı Michael, "sadece onlar söylenmiyor. Komik değiller ve güzel değiller. Aşk şarkıları da insanlar gibi ya biri ya diğeri olmak zorunda. Bu yüzden kimse onları Town Hall konserlerinde söylemez. Ama her erkek birkaç tane bilir."

"Bir tane söyle," diye meydan okudu Laura. "Şimdi bir tane söyle."

"Bu şarkıyı söylemek için kötü bir ruh halinde olmanız gerekir," dedi Michael, "ve ben kendimi oldukça sevimli hissediyorum. Ayrıca, canınız şarkı söylemek istemediğinde de söylemeniz gerekir ve benim canım şarkı söylemek istiyor. İstersen senin için söylerim ama engellerimi anlamamı istiyorum."

"Sizinle bir şarkı söyleyebilir miyim?" Bay Rebeck sordu. "Şarkı söyleyemem ama söylemek isterim."

Üçü de ona baktı ve gözlerindeki bakışı utanç ve eğlence karışımı olarak okudu. Bu aptalcaydı, diye düşündü. Bunu neden yaptım ki? Keşke geri alabilseydim.

İlk olarak Michael konuştu. "Tabii ki yapabilirsin. Sorman gerektiğini mi düşündün?" Campos'a döndü. "Ona 'El Monigote'yi öğret, hani şu kuklayla ilgili olanı. Öğrenmesi 5 dakika sürer."

Ama Laura sessizce konuştu. "Hayır. Bize yeni bir şey öğret, hiçbirimizin bilmediği bir şey. Şarkıları öğrenmenin en iyi yolu budur."

Bay Rebeck tekrar "Gerçekten şarkı söyleyemiyorum," dedi ama Campos onun sözünü kesti.

"Bir ninni biliyorum," dedi yüksek sesle. "Çocuklara söylerler. Öğrenmek ister misiniz?" Üçü de başını salladı.

"Çok basit," dedi Campos. "Bunun gibi." Kelimeleri boğazının derinliklerinde söyledi, şarkı söylerken yolun yukarısına baktı.

*Dormite, niñito, que tengo que
hacer, Laver tus pañales, sentar me a
comer. Dormite, niñito, cabeza de
ayote,
Uyumazsan, çakal gelir.*

"Çakal ısırığını yakaladım," dedi Michael. "Bir ninnide çakalın ne işi var?"

"Öcü adam gibi. Anlamı, uyu evlat, çamaşırlarını yıkamalıyım ve yiyecek bir şeyler almalıyım, uyu evlat, küçük kabak kafa, eğer uyumazsan çakal seni yakalar."

"Oh, ne güzel," dedi Michael. "Küba'da nasıl çocuk yetiştirileceğini biliyorlar.

Dalga geçmek yok."

Campos onu görmezden geldi. "O zaman şöyle olacak."

*Arru, arruru,
Arru, arruru,
Arru, arruru
Arruru, amuru.*

Bay Rebeck, Michael ve Laura'nın arkasında birkaç nota söylemeye başladı. Hiç şarkı söyleyemeyeceğinden korkuyordu ve korodaki yeni sesin ilk notalarını duyduğunda o kadar irkildi ki bir an durdu. Sesinin kullanılmadığı için kuru ve paslı çıkacağını biliyordu ama şarkı söylemenin gerçekten acı verici olduğunu fark etti. Boğazı talaş doluydu ve yutkunamıyordu. Dudakları gergin ve kabuk bağlamış gibiydi.

Şarkı söylemeye devam eden Campos uzandı ve son rom şişesini onun eline tutuşturdu. Bay Rebeck şişeden içti ve boğazının arkasındaki dikenli duvarın indiğini ve şarkının onun üzerinden geçtiğini hissetti. Son dikenleri de temizlemek için bir kez daha içti, şişeyi Campos'a geri uzattı ve tekrar şarkı söylemeye başladı.

*Arru, arruru,
arruru, amuru...*

Nakarat sona erdiğinde, baştan söylemeye başladı. Tek başına, sesi yüksek ve neşeli bir şekilde şarkı söyledi, bir anda melodiyi kaybetti ve

ilerledikçe parçalara ayırıyor, üst notaları tutturamadığında anahtarı değiştiriyordu. Laura ve Michael birbirlerine gülümsüyorlardı ve o da onların kendisine güldüğünden emindi. Kendimi aptal yerine koyuyorum, diye düşündü, ama ben aptal olmak için doğmuştum ve aptal olmaktan yeterince uzun bir tatil yaptım. Tabii ki gülüyorlar. Şarkı söylemiyor olsaydım ben de gülerdim.

Ama aynı zamanda, "Uyu, çocuk, uyu, küçük kabak kafa" diye düşündü ve anlamsız heceleri gözleri kapalı söyledi çünkü kendisine güldüklerini görürse durabileceğini düşündü.

Sonra Michael onunla birlikte şarkı söylemeye başladı, usulca, dalgınca, ona bakmadan, kimseye bakmadan. Şarkıyı birlikte bitirdiler.

*Arru, arruru,
arruru, amuru.*

Michael son notayı söyledi ve durdu, ancak Bay Rebeck notayı tutabildiği kadar tuttu, ta ki nefesi tükenene ve bırakmak zorunda kalana kadar.

Siyah bir tüy loş ışığa düştü ve üstlerindeki karanlıkta bir tiksinti homurtusu duyular. Sonra kuzgun, sanki rüzgârdan yeni düşmüş gibi kanatlarını çılgınca çırparak aralarına daldı. Dengesini yeniden sağladı, dördüne göz kırptı ve "Bu da ne böyle, grup terapisi mi?" dedi.

İlk toparlanan Michael oldu. Çimenlerin üzerindeki tüyü işaret etti. "Sanırım bir şey düşürdün."

Kuzgun kaybolan tüyüne hayıflanarak baktı. "Ben berbat bir inişçiyim," dedi. "Hayatımda hiç düzgün bir iniş yapmadım."

"Sinek kuşları iyi iner," dedi Michael. "Helikopterler gibi."

"Sinek kuşları harikadır," diye kabul etti kuzgun. "Sende de olmalı

Sinek kuşu olamayacağımı öğrendiğimde beni görmüştün. Bir bebek gibi ağlamıştım. Bir çocuğa söylenecek en kötü şey."

"Bu kadar geç saatte ne yapıyorsun?" Bay Rebeck sordu.

"Saat sabahın dördü olmalı."

"Ben erken kalktım. Sen geç kalktın. Uyumak için çok sıcaktı zaten. Etrafta dolanıyordum ve Glee kulübünün sesini duydum. Bir şeyi mi kutluyorlar?"

"Hayır," dedi Bay Rebeck. "Biz de uyuyamadık."

Kuzgun Campos'a bakmak için başını eğdi. "Bunu bir yerden tanıyorum."

"Campos," dedi iri adam. "Ben berbat bir gardiyanım."

"Evet," dedi kuzgun. "Seni hatırlıyorum. Bir keresinde kamyonuna otostop çekmiştim."

Campos omuz silkti. "İstediğin kadar sür. Benim kamyonetim değil. Şehre ait."

"Sağlıklı bir tutum," dedi kuzgun.

Bay Rebeck kuzguna, "Michael ve Laura'yı görebiliyor," dedi.

"Benim gibi."

Kuzgun Campos'tan Bay Rebeck'e baktı ve geri döndü. "Figürler. Sende de aynı çatlak bakış var."

"Bu nasıl bir bakış böyle?" Laura sordu.

"Yarısı burada, yarısı orada," diye cevap verdi kuzgun. "Yarısı içeride yarısı dışarıda. Çatlak bir bakış. Gördüğümde anlarım."

Michael'a döndü. "Son haberler ve hava durumu. Senin yaşlı kadınının başı dünyadaki tüm kadınlardan daha fazla dertte."

"Sandra," dedi Michael. Hızla doğruldu. "Ne oldu?"

Laura kımıldamadı ama Bay Rebeck onun biraz daha saydamlaştığını, görülmesinin zorlaştığını düşündü. Onunla göz göze gelmeye çalıştı ama Laura ona bakmadı.

"Polisler kapının üzerinde bir kağıt parçası buldular," dedi kuzgun. "Koni gibi katlanmış küçük bir kâğıt parçası. Her yerinde zehir taneleri var. Herkes bu konuda büyük bir yaygara koparıyor."

"Üzerinde parmak izleri var mı?" Michael sordu. Bay Rebeck onun aç ve nedense yorgun görüldüğünü düşündü.

"Hiç iz yok," dedi kuzgun. "Bunu kullanırken bir mendilin içinde tuttuğunu ve yakamadan kaybettiğini düşünüyorlar. Bir daktilo kağıdından koparılmış. Şimdi kağıdın geri kalanını bulmaya çalışıyorlar."

Michael yavaşça arkasına yaslandı. "İşte bu, o zaman. Bu kadar olmalı. Her şey bitti."

"Michael," dedi Laura usulca, "bırak artık. Rahat bırak. Artık bir önemi yok."

Michael'ın sesi sert ve öfkeliydi. "Bu benim için önemli. İntihar ettiğimi kanıtlamaya çalışıyor. Eğer onu serbest bırakırlarsa, küçük kürekleriyle buraya gelip beni çıkaracaklar. Beni başka bir yere, diğer intihar edenlerin yanına gömerler. Bu hoşuna gider miydi? Bunun olmasını ister misin?"

"Hayır," dedi Laura. "Hayır. Ama onun ölmesini istemiyorum."

Birbirlerine bakıyorlardı, hayalet ve hayalet şimdi, iki adamdan ve siyah kuştan habersiz. Gözlerini ilk indiren Michael oldu. "Onun ölmesini istemiyorum," dedi. "İstediğimi sanıyordum ama önemli. Ona ne olacağı umurumda değil ama umarım ölmez."

"Büyük keşif," diye homurdandı kuzgun. Yumuşak bir şekilde kıkırdadı özel şaka. "Avukatı erteleme istedi. Ona bir süre verdiler."

hafta. Duruşma ayın on beşinde."

"Onu yakaladılar," dedi Michael neşesiz bir sesle. "Bunu biliyor olmalı."

Gerisi sadece ritüel. Nasıl gittiğini bana bildirir misin?"

"Dırdır etme benimle," dedi kuzgun. "Öğleden sonraki gazetelere bir göz attıktan sonra bugün tekrar geleceğim. İçlerinde bir şey olursa sana haber veririm."

"Teşekkür ederim," dedi Michael.

Campos bağdaş kurmuş, başını ensesine yaslamış, dimdik gökyüzüne bakıyordu.

"Bir şey mi kaybettin?" diye sordu kuzgun ona.

Campos başını eğdi ve ensesini ovuşturdu. "Bugün kimse bir şey yapmayacak. Yağmur geliyor."

Kuzgun da konunun değişmesine ayak uydurdu. "Sen nereden biliyorsun?"

Campos ciddiyetle, "Kuş cıvıltısı yok," dedi. "Kuşların öttüğünü duyuyorsanız, yağmur yağmayacak demektir. Kuşlar yağmurda dışarı çıkmaz."

"Bu," dedi kuzgun, "büyük bir saçmalık. Eskiden ben de inanırdım böyle şeylere. Artık inanmıyorum. Bir sabah uyandığımda hava griydi, sanki her an fırtına kopacakmış gibiydi. Ama küçük kuşların ötüşünü duydum ve düşündüm ki, hayır, eğer yağmur yağacak olsaydı tüylü arkadaşlarım dışarıda ötmezlerdi. Onlar ne yaptıklarını biliyorlar. Kahvaltı etmek için dışarı çıktım ve dışarı çıkar çıkmaz şükürler olsun ki yağmur yağmaya başladı, kardeşlerim. Orada oturmuş, bana iyi bir atış yapana kadar bekliyordu. Ve o tüylü küçük piçler şarkı söyleyip durdular. Ağaçlarda oturup şarkı söylediler. Bir hafta boyunca kurumadım. O günden bu yana hiçbir kuşa güvenmedim. Asla da güvenmeyeceğim."

"Kuşları sevmiyorsun, değil mi?" Laura sordu. "Onlar için iyi bir şey söylediğini hiç duymadım."

"Onları sevmediğimden değil. Sadece onlara güvenmiyorum. Her lanet kuş biraz çatlaktır."

"Sen de," diye mırıldandı Campos. "Sen de."

"Ben de. En çok da ben." Kuzgun sarı pençesiyle kayıp siyah tüyü dürttü. Sonunda gagasına aldı ve Bay Rebeck'e verdi. "Bunu bir yere koy," dedi. Bay Rebeck onu cebine koydu.

"Sana bir şey söyleyeyim mi," dedi kuzgun. "Bir keresinde Midwest'in üzerinde ying yapıyordum." Aniden durdu, bir an için gözlerini kapadı, açtı ve tekrar başladı. "Orta Batı'nın üzerindeydim. Iowa ya da Illinois ya da onun gibi bir yer. Ve kocaman bir martı gördüm. Iowa'nın tam ortasında bir martı. Büyük, geniş daireler çiziyordu, martıların yaptığı gibi geniş daireler çiziyor, kanatlarını rüzgâra göre ayarlıyordu. Ne zaman su görse aşağıya doğru iniyor, "Buldum!" diye bağııyordu. Buldum!" diye bağııyordu. Zavallı orospu çocuğu okyanusu arıyordu. Ve her su gördüğünde, onun okyanus olduğunu sanıyordu. Göletler, göller ya da başka şeyler hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Gördüğü tek su okyanustu. Var olan tüm suyun bu olduğunu sanıyordu."

"Iowa'ya nasıl girdi?" Michael sordu.

Kuzgun küçümseyerek, "İstasyonunun ötesinde uyudu," dedi. "Nereden bileyim? Muhtemelen bir fırtınada kaybolmuştur. Her neyse, etrafta dolanıp okyanusu aramaya devam etti. Cesareti kırılmadı, korkmadı. Okyanusa gideceğini biliyordu ve tüm göletler ve dereler onu hiç rahatsız etmedi. Muhtemelen hala oralarda dolaşıyordur. Kuşlar böyledir."

Göğsündeki ve karnındaki yumuşak tüylerin altını kaşımak için başını eğdi. Yıldızlar şimdi birer birer sönüyor, televizyon antenlerinin, tavan pencerelerinin ve bacaların arasına asılmış çamaşırların arkasına bozuk para gibi düşüyordu. Gökyüzü hâlâ karanlıktı -doymuş, lacivert bir kadın- ama çimenler şafak beklentisiyle titriyordu.

"Bir şey yaptınız mı?" Bay Rebeck nihayet sordu. "Ona yardım ettiniz mi?"

"Ne yapabilirim ki? Iowa'da bir martı için ne yapabilirsin ki? Ben sadece uzaklaştım."

"Bir şeyler yapmalıydın," dedi Laura. "Yapabileceğin bir şey olmalıydı."

"Tanrı aşkına, okyanusun nerede olduğunu bilmiyordum. Ben de kaybolmuştum. Iowa'da başka ne yapıyor olabilirdim ki?"

"Sen asla kaybolmazsın," dedi Laura. "Elbette ona yardım edebilirdin. Bir şeyler yapabilirdin."

"Ne? Ne? Ne? Bana ne olduğunu söyleyecek misin?" Kuzgunun gagası bir telgraf anahtarı gibi tıkırdadı. "Siz lanet insanların sorunu da bu zaten. 'Bir şeyler yapılmalıydı' diyorsunuz. Bir şeyler yapmalıydın' diyorsunuz ve bunun sizi temize çıkardığını sanıyorsunuz. Artık sorumluluk yok. Hıncını benden çıkarma. Ben aptalım. Kimseye nasıl yardım edeceğimi bilmiyorum. Ben de kaybolmuştum."

Kendi kendine mırıldanarak hepsine baktı, altın gözleri şeytanın savaş süsleri gibi parlıyordu, farkında ve yalnızdı.

"Pekâlâ," dedi Michael. Sesi çok kısıktı. "Haklısın, ben bir ikiyeüzlüyüm ve hayatım boyunca da öyle oldum. Ama bu beni martılar için üzülmekten alıkoymayacak."

"Öyle olmaması gerekiyordu," dedi kuzgun. Uzaklara, doğuda yeni açılmaya başlayan pembe ağza baktı. "Şafak söküyor."

"Bekleyeceğiz," dedi Bay Rebeck uykulu bir sesle. Gözleri bilyeler gibi ağırlaşmıştı ve boynu artık başını dik tutamıyordu. "Bir şeyler söyle Laura. Biz şafağı beklerken bir şeyler söyle."

"Yarı uyuyorsun," dedi Laura. "Seni eve götüreceğiz. Biz giderken şafağı izleyebilirsin."

"Hayır. Gece boyunca birlikte oturduk. Şafağı birlikte izleyelim. Bu çok önemli." Esnememek için kendini çok zorladı ve başardı.

"Her gün onlardan bir tane var," dedi kuzgun. "Biri diğerine benzer. Ayaklarının üzerinde duramıyorsun."

"Son derece patavatsız bir görüntü," diye mırıldandı Michael.

Laura, Bay Rebeck'e, "Sana bir şarkı söyleyeceğim," dedi. Bay Rebeck onu göremiyordu ama sesi çok yakındaydı. "Arkana yaslan, sana şarkı söyleyeceğim. Şafağı uzanarak izleyebilirsin."

Böylece Bay Rebeck arkasına yaslandı ve çimlerin vücudunun altında ezildiğini hissetti. Elini bornozunun cebine soktu ve kuzgunun kayıp tüyünü kavradı. Rom beni uykulu yaptı, diye düşündü. Bu kadar uzun zaman sonra bu kadar çok içmemeliydim. Campos bir şeyler söylüyordu ama sözleri fırtınada yanan kibrit gibiydi. Bay Rebeck kapalı göz kapaklarının ardında sıcak bir kırmızılık hissetti ve güneşin doğmaya başladığını anladı.

Laura'ya, "Şimdi şarkı söyle," dedi.

Kahkahası çok nazikti, başını yastığa koymak için kahkaha. "Sana ne söyleyeyim? Bir bilmece şarkısı mı? Bir ninni mi? Aşıklar için bir şarkı mı? Erken bir şafak ve güneşin doğuşu hakkında bir şarkı. Ne söylememi istersin?"

Bay Rebeck ona nasıl bir şarkı istediğini anlatmaya başladı ama uyuyakaldı ve bu yüzden o şafağı hiç göremedi. Başka şafaklar da vardı ve çok güzellerdi, şarkılar da onlara eşlik ediyordu ama sonraki yıllarda o şafağı kaçırdığı için hep üzölmüştü. Rom yüzünden, derdi kendi kendine. O kadar çok içmemeliydin. İnsanı uykulu yapıyordu.

Campos onu eve götürdü.

X

Michael, "Bunun seni rahatsız etmesine izin verme," dedi. "Bugün gelmezse yarın gelir."

Bay Rebeck, "Hayır olmayacak," diye cevap verdi. Anıt mezarın merdivenlerinde oturmuş, Central Avenue'ye giden kısa yola bakıyorlardı. "Yarın Pazar. Pazar günleri hiç gelmez. Neden bilmiyorum ama hiç gelmez."

Michael ona sinsi bir bakış fırlattı. "En azından hangi gün olduğunu biliyorsun. Eskiden yılı hatırlamak için mezarıma baktığını görürdüm."

Bay Rebeck elindeki çakıl taşıyla altındaki basamağı amaçsızca kaşıdı. "Hangi gün olduğunu her zaman hatırlamıyorum. Hatırladığım zaman da, Bayan Klapper'ın ziyarete geldiği bir günle gelmediği bir gün çok farklı oluyor. Artık iki çeşit günüm var. Eskiden sadece bir günüm vardı."

"Bende sadece bir tane var," dedi Michael. "Uzun bir tane, alt bölümü olan. Merak etmeyin," diye ekledi Bay Rebeck bir şey söylemeyince. "Bugün gelecek."

"Endişelenmiyorum. Ne zaman isterse o zaman gelir. Saat kaç?"

Michael güldü. "Biliyorsam ne olayım. Zaman ve Morgan'ın bugünlerde hiçbir ortak noktası yok."

"Birimiz saatin kaç olduğunu bilmeli."

Michael, "Ben olmayacağım," diye cevap verdi. Bay Rebeck'in ses tonundaki sertlik onu biraz rahatsız etmişti. "Neden umursuyorsun ki? Ne fark eder ki?"

Bay Rebeck çakıl taşını ondan uzaklaştırdı. "Kapılar kilitli. Geç gelirse çok fazla kalamaz. Öylece gelip selam verip gitmesinden nefret ediyorum."

"Hemen gitmesi gerekmiyor," dedi Michael. "Walters genelde saatte birkaç kez içeride kimse olup olmadığına bakar. Daha sonra da kalabilir."

"Ona sordum. Her zaman eve gidip akşam yemeğine başlamak zorunda." Bay Rebeck kaşlarını çatarak sıcak ve parlak gökyüzüne baktı. "Ya da birine bakıcılık yapması gerekiyor. Bunu çok sever. Ailesi sinemaya gider, o da oturma odasında oturup radyo dinler. Ertesi gün saatlerce bana çocuğu nasıl yatırdığını ve gece uyanıp annesini istediğinde ne yaptığını anlatıyor."

"Onun kendi çocuğu yok mu?"

"Hayır," dedi Bay Rebeck. "Ama bir sürü yeğeni var. Büyük bir aileden geliyor." Ellerini ceplerine soktu ve basamaklarda arkasına yaslandı. "Bugün gelmeyecek. Artık çok geç." "Panik yapma," dedi Michael. "Daha zamanı var." Ayağa kalktı ve çimlerin üzerinde birkaç adım attı. "Sanırım etrafta Laura'yı arayacağım. Belki daha sonra buraya geri gelir ve sana bir masal anlatırız."

Bay Rebeck gülümseyerek öğleden sonra güneşinde bacaklarını uzattı. "Pekâlâ. Bu ne olurdu." Bir haftadan uzun bir süre önce, Michael ve Laura'nın sabırla, kuzgunun ise müstehcen bir şekilde yönlendirdiği Campos'un şarkı söyleyerek ve sendeleyerek onu eve taşıdığı, battaniyelerine sardığı ve mozolenin merdivenlerinde uyuyakaldığı sabahtan beri, yatmadan önce anlatılan bu hikâyeye aralarında bir şakaydı. Öğleden sonra uyandığında Bay Rebeck onu orada bulmuş ve birlikte kahvaltı etmişlerdi. O zamandan beri Campos'u görmemişti.

"Güzel bir geceydi," dedi. Bunu düşünmek hoşuna gidiyordu. "Böyle geceleri daha çok geçirmeliyiz."

"Buralarda takılın," dedi Michael acımasızca. "Kalacağız." Bay Rebeck'in yanına döndü ve iki basamak altına oturdu. "Son zamanlarda küçük ama yararlı bir sonsuzluk anlayışı geliştirmeye başladım. Düşünmemi dinleyin."

Bay Rebeck bekledi, "Elbette düşüncelerinizi dinleyeceğim" diye düşündü. Yaptığım şey bu. Ben buyum aslında, sizin ve başkalarının düşüncelerini. Michael'a dinlediğini göstermek için başını salladı.

"O gece ben de iyi vakit geçirdim," dedi Michael, "ama sürekli 'Bu sonsuza dek sürecek. Bu sonsuza dek sürecek. Bu güzel zamanı tekrar tekrar, milyonlarca kez yaşayacaksın, ta ki sen, Laura ve birkaç kaçak hayatın hayali bir oyunun etrafında oturduğu bir oyun gibi olana kadar.

konusur, şarkılar söyler, birbirlerini severler ve bazen hayali çemberin ötesinde yanıp sönen gözlere hayali markalar fırlatırlar.

yeniden yakmak. Sonra düşündüm ki -burada gerçek bir filozof gibi konuştum- oyundaki her repliği ve söylenecek her şarkıyı bildiğinizi kabul etseniz bile, arkadaşlarınızla geçirdiğiniz bu akşamın keyifli ve neşeli olduğunu çünkü keyifli ve neşeli olduğunu hatırladığınızı ve bunu dünyaya değişmeyeceğinizi bilseniz bile, bu iyi arkadaşlar için hissettiğiniz her şeyin bin yıl boyunca her gece sadakatle hatırlanan bir rüyadan daha fazla gerçekliği olmadığını bilseniz bile -o zaman bile devam eder. O zaman bile daha yeni başlamıştır."

Hava hareketsizdi, oyulmuştu, sıcak bakırdan bir blok yeryüzünün etrafına düzgünce sarılmıştı, yeryüzündeki her ev ve her insan için yumuşakken kalıplanmıştı ve şimdi sonsuza dek sertleşti, böylece hiçbir insan hareket edemedi ve hiçbir hava geçemedi. Toprak, altın bir bowling topu gibi gümbürdeyerek yoluna devam ediyor, parlıyordu.

Michael devam etti. "İnsanlar cehennemi kötülüklerin yapıldığı bir yer ve cehennemde olmayı da size sonsuza kadar kötülük yapılması olarak hayal ederlerdi, Tanrı'ya şükredin ve itmeyin; balkonda tüm kutsanmış ruhlar için bolca yer var. Morgan bunu biraz daha genişletiyor. Cehennem sonsuzdur. Cehennem size sürekli olarak iyi ya da kötü bir şey yapılmasıdır. Birkaç milyar milenyum sonra iyi ya da kötü diye bir şey kalmaz. Sadece daha önce olmuş bir şey olur. Bir düşünün, sonsuza kadar. Sonsuza kadar. Bu kelimenin ne anlama geldiğini bilmiyoruz ve cahil ve silahsız olarak ölüyoruz. Artık kamptaki neşeli toplantılara gelmemi isteme, eski dostum. Elbette geleceğim. Kaçırmam. Sadece benden isteme."

Tekrar ayağa kalktı, tutsak bir balonun gevşek, zıplayan

hareketiyle basamaklardan aŖađı ve çimlerin üzerinde ilerledi;
insan Ŗeklinde bir

kendi hayal gücünün bir ürünü.

"Size yardım edemem," dedi Bay Rebeck. Çok sessiz konuşuyordu ama Michael onu duydu ve döndü.

"Neden, senden bunu istemiyordum. Yardım istemiyordum. Senden çok hoşlanıyorum ama asla bana yardım etmeni istemem. Bir daha kimseden yardım istemeyeceğim. Bayan Klapper'a benden selam söyle."

Uzaklaştı ve güneş onu hızla yuttu. Bay Rebeck anıt mezarın basamaklarına oturmuş, binanın sunduğu gölgeye şükreliyordu. Serinletici bir esinti aniden ortaya çıktı, çimenleri sallayarak ve ağaçlarda zengin bir tıslama yaparak kendini duyulur hale getirdi, ancak Bay Rebeck'e hiç ulaşmadı. Gömleğinin düğmelerini çözdü ve pantolonundan çıkardı ama esinti gitmiş, ağaçlar da kıpırdamayı bırakmıştı. Teni terden yağ bağlamıştı ve kendi bedeninin tanıdık ekşiliğini koklayabiliyordu. Daha sonra, hava karardığında, tuvalete inecek ve yıkanacaktı. Cam bir kavanozdan fışkırtılan sıvı sabundan hoşlanmıyordu ama idare etmek zorundaydı.

Yorgunum, diye düşündü. Belki de sıcak yapıyor ama burada pek çok yaz geçirdim ve hiç böyle hissetmedim. Yardımcı olmaktan yoruludum. Rahat olmaktan yoruludum. Bunun nedenini bilmiyorum ama kendimi anlayışlı bir yaşlı adam olarak görüyorum,

Şekerli bir likörün içindeki kiraz gibi nezaketin içinde yüzerken, köşeleri kıvrılmaya başlıyor. Keşke başıma bir şey gelse, bana tam olarak ne kadar zalim, kıskanç ve intikamcı olabileceğimi gösterecek bir şey. O zaman, zalim olmaya cesaretim olmadığı için değil, kendi iyiliği için zalimliği seçtiğim için kibarlığa geri dönebilirdim. Hatta zalimliği sevebilirim bile. Hoşlanacağımdan çok şüpheliyim ama bunu öğrenmeliyim.

Kuzgunu hatırladı, gagasını tıkırdatarak şöyle diyordu: "Ben aptalım. Kimseye nasıl yardım edeceğimi bilmiyorum. Ben de kaybolmuştum."

Kendimin iyi olduğuna inanıyorum, diye düşündü ve bu yüzden, bir çocuğun korku hikayeleriyle kendini korkutması gibi, kötülüğü düşünerek kendimi gıdıklamayı göze alabiliyorum. Ben kötü bir adam değilim. Ama bilge ya da anlayışlı biri de değilim. Yine de giydiğim bu buruşuk ve rahat teni kaybedersem, yerine koyacak bir şeyi nasıl bulabilirim? Keşke daha genç olsaydım ve kolayca deri değiştirebilseydim.

Sonra Bayan Klapper, "Hey, Rebeck!" diye seslendi ve zihninin mahzeninden aceleyle kalktı, ayağa fırladı ve kendisine doğru gelirken el sallayan kadını karşılamak için patikadan aşağı inmeye başladı. Bol gömleğinin beline dolandığını hissetti ve yürürken onu pantolonunun içine soktu. Gömleğinin düğmelerini sonuna kadar ilikledi ve sonra yaka düğmesini açtı.

Bayan Klapper'ın üzerinde daha önce de hoşuna gitmiş olan mavi bir elbise ve çok sevdiği ve şiddetle savunduğu hilal şeklindeki mantıksız bir şapka vardı. Kendisi de bu şapkadan hoşlanmaya başlamıştı ama ona itiraf etmeyi reddettiği şeylerden biri de buydu. Şimdi ellerini arkasında kavuşturmuş, başını öne eğmiş, şapkaya bakarak onun etrafında dolanıyordu. Kadın onu takip etmek için boynunu büktü.

"Pekâlâ, şimdiden," dedi. Bir elini, şapkayı adamın düşünebileceği herhangi bir saldırıdan korumak istercesine başına götürdü. "Takıyorum, takıyorum. Doktor Livingstone gibi bir kask takmamı mı istiyorsun? Şapkayı rahat bırak, Rebeck."

"Bu beni büyülüyor," dedi Bay Rebeck. Bir eli kalçasının cebinde dururken diğer eliyle başının arkasını kaşıyordu. "Gözlerimi ondan alamıyorum. Takıyor musunuz?"

"Hayır, bir kavanoz kütüphane macunum vardı, ziyan etmek ayıp olur diye düşündüm. Rebeck, şapkayı bana bırak. Şapka sana asla zarar vermez." Zor nefes alıyor ve eliyle etkisiz bir şekilde kendini yelpazeliyordu. "Hoo, hava çok sıcak. Radyoda doksan derece diyor. Oturabileceğimiz bir yere gidelim."

"Pekâlâ," dedi. Kadının kolunda hafif bir yağmurluk taşıdığını fark etti. Sıcak havada bile bu onu çok şaşırtmamıştı. Bayan Klapper'ın hava durumunu otobüs tarifeleri kadar güvenilir bulduğunu biliyordu. Daha eski bir zamanda yaşamış olsaydı, kindar bir zekaya sahip bir hava tanrısına ve Bayan Klapper bir yere gitmeye karar verdiğinde ona haber vermek için koşuşturan küçük yardımcılardan oluşan bir ekibe yakarırdı.

Anıt mezara doğru yürürlerken Bay Rebeck, "Gelmeyeceğinizi sanıyordum," dedi. Bunu olabildiğince rahat bir şekilde söyledi, doğası gereği rahat bir adam değildi.

Bayan Klapper çok hızlı bir şekilde, "Metro düğümlendi," dedi. "Önümüzde bir tren, arkamızda da bir tren vardı ve biz

ortada kimse hareket etmiyordu ve ddkle birlikte büyük bir *tsimis* vardı ve vızıltı vardı ve taraftarlar ortada doğru çalışmıyordu. Yarım saat kaybettik, belki daha fazla. Bu yüzden geç kaldığım için kusura bakmayın lütfen."

"Bütün ğleden sonra bekledim," dedi Bay Rebeck. Bu doğrudan doğruya bir gerçeğin ifadesiydi ama Bayan Klapper bunu hafif bir sitem ve kendine acıma ifadesi olarak algıladı.

"Biraz endişelenmen senin için iyi. Bu şekilde asla şişmanlamazsın." Sanki bütün yollar kaldırımımış ve her biri yokuş yukarı çıkıyormuş gibi yürüyordu. "Neyse, acele ettim. Bak nasıl nefes nefese kaldım, köpek gibi. Biraz daha hızlı koşarsam felç geçireceğim. O zaman mutlu olacak mısın?"

"Sokaklarda dans edeceğim," dedi Bay Rebeck. Anıt mezara ulaşmışlardı ve Bayan Klapper her zaman yaptığı gibi en üst basamağı fışladı ve büyük bir memnuniyetle oturdu. Ayakkabısının tekini çıkardı ve ayak parmaklarına masaj yapmaya başladı, ara sıra tedaviye yanıt verip vermediklerini anlamak için onları oynatıyordu.

"Tamamen uyuşmuş," dedi Bay Rebeck'e bakarak. "Ayak parmaklarımda tuzlanmış bir ringa balığından daha fazla his yok. Ayrıca sanırım bir kemiğimi kırdım. Ambulans ağır Rebeck. Bir sedye getir, beni buradan çıkar, ne duruyorsun?" Işkence görmüş ayak parmaklarını bir eliyle kavradı ve fıstık kabukları gibi atırdattı.

Bay Rebeck, ayak parmaklarına masaj yapmakla bile ilgilenen gösterişsiz kadınsılığın karşısında garip bir şekilde durdu. Bayan Klapper'ın ayağının küçük ve temiz olduğunu fark etti; sadece, sahibi evde çıplak ayakla dolaşmayı alışkanlık haline getirmişse, ayağın topuk ve topuk kısmında oluşan nasırlardan nasibini almıştı. Sadece bir ayak olarak değerlendirildiğinde çekici bir ayaktı. Kadın ayakkabısını tekrar giydiğinde kendini daha iyi hissetti.

"Biraz su ister misiniz?" diye sordu.

Bayan Klapper hevesle başını salladı. "Biraz var mı? Getir bakalım." Sonra kaşlarını çattı. "Dur bir dakika. Onu almak için kapıya kadar gitmen gerekiyor, her şeyi unut, susamadım. Unut gitsin."

Bay Rebeck gülümsedi ve onun omzunu sıvazladı. "Korkacak bir şey yok," dedi. "Bir dakika içinde döneceğim."

Onu bıraktı, mozolenin merdivenlerini koşarak çıktı ve bir süre sonra elinde küçük bir plastik bardakla geri döndü. Sonra

binanın etrafından dolaştı ve paslı bir su musluğunun bulunduğu yere doğru yirmi metre yürüdü.

im enlerin arasına yerleştirilmişti. Fincanı oraya bıraktı ve mozoleye geri dönerek fincanı Bayan Klapper'a belli bir edayla sundu. "Buketinizi unuttum," diye açıkladı, "ama bunu eve götürüp kendinizinkini yetiştirebilirsiniz."

Bayan Klapper kötü söz söylemek için hiç vakit kaybetmedi. Bardağı  yudumda boşalttı, son birkaç damlayı almak için tekrar eğdi ve "Teşekkür ederim. Bu kadar susadığımı bilmiyordum." Sonra yüzü bulutlandı ve suçlulukla boş fincana baktı.

"Vay be Rebeck, ne domuzmuşum ben," diye hayıflandı. "O kadar susamıştım ki sana hiç bırakmadım. Tam bir domuz, Klapper."

"Sorun yok," dedi Bay Rebeck. Onun yanına oturdu. "Ben hiç istemedim."

"Bak ne diyeceğim," dedi Bayan Klapper. "Bana çeşmenin nerede olduğunu söyle, sana biraz su getireyim. Nerede, arkada mı?" Ayağa kalkmaya başladı.

"Zahmet etmeyin," dedi Bay Rebeck ona. "Gerçekten, susamadım."

"Böyle bir havada susamıyor musun? Bu kadar asil olma, daha uzun yaşarsın. O kadar susamıştım ki ağzım çift kazan gibiydi. Bana susamadığını söyleme, sadece su çeşmesinin nerede olduğunu söyle."

"Bakın," dedi Bay Rebeck, farkında olmadan onun ses tonundan bir şeyler benimseyerek, kadın uzun süre yanında kaldığında hep yaptığı gibi. "Ben burada yaşıyorum. Musluk arka tarafta. Ne zaman istersem, ne zaman susarsam bir şeyler içebilirim. Sen gelmeden birkaç dakikance susamıştım, ben de gidip bir şeyler içtim. şimdi susamadım. Otur ve ileri geri koşmayı bırak."

"Peki kim kaçıyordu?" Bayan Klapper sordu ama tekrar yerine oturdu. İ ekti. "Rebeck, sen iyilik yapması zor bir adamsın. Her zaman bir iyilikndesin. Arkadaşlarını böyle tutamazsın."

Bay Rebeck sırtıttı. Kendisini çok rahatlamış ve endişesiz hissediyordu. "Neyse ki-" diye söze başladı ama Bayan Klapper ani bir hatırlama çığlığıyla onun sözünü kestti. "Ahmak! Aptal! Sana bir şey getirdiğimi biliyordum. Ne aptal ama! İşte sana büyük bir hediye, Kurtuluş Ordusu'nun ikramı."

O daha konuşmadan, kadın yağmurluğunu onun kucağına bırakmıştı. "Al bakalım. Şimdi iki kat zatürreeye yakalanırsan, gelip beni suçlama.

Elimden geleni yaptım."

Bay Rebeck gözlerini kırpıştırarak dizlerinin üzerindeki paltoya baktı. Pürüzsüz gri kumaşa dokundu. "Bu benim için mi?"

"Hayır, Başkan Eisenhower için. Oh, bu bir beyin mi? Tabii, senin için. Buraya kadar kendim için mi getirdim? Bu bir yağmurluk, böylece bir gün ıslanmazsın, üşütmezsin." Güldü ve ceketin yakasını açmak için uzandı.

"Çok güzel bir palto," dedi Bay Rebeck. Bakmak için kucağından kaldırdı. "Ama bilmiyorum-"

"Bilmek mi? Bilecek ne var? Elbette güzel bir mont, yağmuru uzak tutar, kuru kalmanı sağlar. Yağmur yağacağını düşünüyorsan, yanında taşırsın. Yağmur yağmazsa, iyi ki ihtiyacın yok. Ama yağmur yağmaya başlarsa, sadece giyersiniz, işte oradasınızdır. Su geçirmez."

Bay Rebeck paltosuna sarıldı ve ona bakmadı. "Evet. Nasıl çalıştığını biliyorum." Sesindeki mutsuzluk Bayan Klapper'ın neşesini bir anda yok etti. Kadın şaşkınlıkla ona baktı.

"Sorun nedir?" Birden parmaklarını şıklattı. "Sence çok mu büyük? Çok büyük değil. Al." Paltoyu ondan aldı. "Ayağa kalk, bir

dakika giy. Sana çok büyük olmadığını göstereceğim." Bay

Rebeck ayağa kalkmadı. "Hayır," dedi. "Öyle değil." Vücudunu yan çevirdi, böylece basamaklarda ona dönük oturuyordu. "Gertrude"

oldu sadece ve ikinci veya üçüncü
zaman içinde Onu ilk ismiyle çağırdığı
için tanışmışlardı- "Teşekkür ederim

ama bu paltoyu kabul edemem."

Sadece iki saniye süreceğini bildiği halde, kadının gözlerindeki kederli bakış midesini kasılmasına neden oldu. Bu iki saniye boyunca Bayan Klapper savunmasızdı ve Bay Rebeck kendini suçlu ve güçsüz hissetti. Silahsız insanlarla nasıl başa çıkacağını hiç bilmiyordu ve öğrenemeyecekti.

Sonra Bayan Klapper karşılık verdi. "Bunu kabul edemez misiniz? Nasıl olur? Senin neyin var, Rebeck? Ruhunu mu satın alıyorum? Sana bir yağmurluk veriyorum. Bunda bir sorun mu var?"

"Yağmurluğa ihtiyacım yok," dedi Bay Rebeck.

"Nesin sen, ördek mi?" Etkileyici ağzı bir mancınık gibi kıvrılıp bükülerek ayrı ayrı kelimeleri ona fırlattı. "Perdeli ayakların var, su sırtından mı akıyor? Bu da ne?"

Yağmurluk mu? Dünyadaki herkesin bir yağmurluğa ihtiyacı var ve birdenbire sizin yok mu?"

Bay Rebeck, "Bu bir israf olurdu," dedi. "Burada yaşadığım onca zaman boyunca hiç yağmurluk kullanmadım."

"O zaman sen bir kaçıksın," dedi Bayan Klapper hemen. "Böyle çılgın bir yerde yaşamak yeterince kötü, ama bir yağmurluğun olmadan! Yirmi yıl boyunca bir kez olsun yağmura yakalanmadınız mı? Bir kere bile mi?"

"Tabii ki gördüm. Ama buralarda her yerde barınak var; ağaçlar, türbeler, binalar. Hiç ıslanmadım." Zihninde ona bir şey ifade edebilecek bir kanıt aradı. "Hiç hasta olmadım."

Bayan Klapper onun cehaleti karşısında tiksintiyle başını salladı. "Yani bunun hiç ıslanmayacağı, hiç hastalanmayacağı anlamına mı geldiğini sanıyorsun? Rebeck, inan bana, ıslandığında derine kadar ıslanacaksın, hastalandığında üç kat zatürre olacaksın, o zaman ne yapacaksın?" Yağmurluğu tekrar onun kucağına bıraktı. "Bak, sadece yanında taşı, bu kadar büyük bir çaba mı?" Adamın paltoyu reddetmesinin olası bir nedenini düşünürken gözleri parladı. "İhtiyacım olduğunu mu düşünüyorsun? İhtiyacım yok ki. Milyonlarca yağmurluğum var. Bir dolap dolusu yağmurluğum var, her gün farklı bir tanesini giyebilirim. Benden bir şey çalamazsın."

Bay Rebeck başını salladı. "Hayır, Gertrude." Yağmurluğu düzgünce katladı ve ona uzattı. Kadın kabul etmeyince, paltoyu ikisinin arasına, basamağın üzerine koydu.

"Çok teşekkür ederim," dedi, yağmurluğu almaya cesaret edemeyeceğini biliyor ve umutsuzca bu reddi yumuşatmak istiyordu. "Yaptığın harika bir şeydi Gertrude, ama boşa gitmiş olur. Ona ihtiyacım yok."

"İhtiyacınız olan şey bir deli gömleği," diye cevap verdi Bayan Klapper, ama bunu dalgınlıkla, kötü niyet taşımadan söylemişti. Elbisesini dizlerinin üzerinde düzeltti ve aniden ve sıcak bir şekilde gülümsedi. "Pekala, kabul etme. Şu halime bak, yaşlandıkça bir *budalaya* dönüşüyorum. Bunu sonra konuşuruz."

"Pekala," dedi Bay Rebeck. Bayan Klapper için "daha sonra" iki dakikadan iki yıla kadar her anlama gelebilirdi. Direnişinin hatırina, bu sefer kastettiği şeyin ikincisi olduğunu umuyordu.

Şimdi vites değiştirmeden başka bir konuya geçiyordu. "Dinle, dün gece dişçi kayınbiraderime bakıcılık yapıyordum. Sana ondan bahsetmiştim. Kız kardeşimi Lewisohn Stadyumu'na götürmek istiyordu, beni aradı ve 'Gertrude, akşam boş vaktin var, Linda'ya yataktan düşmemesi için göz kulak olmaya ne dersin? Kızı tam bir bebek. Altı yaşında ve tam bir bebek. Onunla oturmak bir zevk, bazı çocuklarla olduğu gibi değil. Size onun resmini gösterdim, değil mi?"

Bay Rebeck başıyla onayladı. Şaşırtıcı bir şekilde, Bayan Klapper'ın akrabalarını her zaman takip edebilmişti, kendisinin her zaman yapamadığı bir şeydi bu. Dahası, onlar hakkında bir şeyler duymak hoşuna gidiyordu. Mezarlık dışında hakkında bir şeyler bildiği tek insanlar onlardı ve Bayan Klapper'ın tahammül edemediği iki kuzeni dışında onları çok sevdiğine karar vermişti.

"Yani," diye devam etti Bayan Klapper. "Altı gibi geldim, ablam ve ağabeyim konsere gitti, ben de Linda'yla oynadım. Öyle bir bebek ki o, onunla oturmak bir ayrıcalık. Yedide yatması gerekiyordu ama ben yedi buçuğa kadar kalmasına izin verdim, çok iyi vakit geçiriyoruz. Her neyse, onu yatağına yatırıyorum, iyi geceler Linda diyorum ve beni tutup 'Bana bir hikaye anlat' diyor."

Şimdi hem kendisi hem de Linda'ydı, renk değiştiren bir trafik ışığının elektrik kolaylığıyla karakterden karaktere, kadından çocuğa ve kadına geçiş yapıyordu. "Bir hikâye mi? Pekâlâ, Tanrı yardımcım olsun, ne tür bir hikâye? Ve 'Küçük kırmızı tavuk' dedi. Tanrı'ya şükür, en azından bunu biliyorum. Dünyada 'Uyuyan Güzel'i bilmeyen tek kadın benim ama küçük kırmızı tavuğu avucumun içi gibi biliyorum. Ona küçük kırmızı tavuğu anlatmaya başladım, diğer tüm hayvanlarla birlikte bir çiftlikte yaşıyordu ve aklına bir somun ekmek pişirmesi gerektiği geldi. Ne demek istediğimi anlıyor musun?"

"Evet," dedi Bay Rebeck. "Çok iyi anlatamıyorum ama biliyorum." "Peki, ben devam ediyorum, hikayeyi anlatıyorum ve aniden bu

Linda oturdu ve bana artık kimseye güvenemezmişsin gibi kocaman bir bakış attı ve "Bu küçük kırmızı tavuk değil!" dedi. Şimdi, o çok tatlı bir kız ama bu peri masalını biliyorum, bu yüzden dedim ki, 'Elbette o küçük kırmızı tavuk. Sana yalan söyler miyim, Linda?' O da, "O küçük kırmızı tavuk değil!" dedi ve düşündüm ki, *Gevalt*, bir dakika içinde

Ağlıyorum, ne yapacağım? Ben de dedim ki, 'Tamam, belki küçük kırmızı tavuk hakkında *iki* hikaye vardır. Sen bana bildiğini anlat. Tanrı'ya şükür ağlamadı, bana küçük kırmızı tavukla ilgili büyük bir hikaye anlatmaya başladı, her gün bir yumurta yumurtlamak zorunda olduğu bir anlaşması vardı, yoksa kafasını koparacaktı, yumurtalarımızı A&P'den alacaktık. Bana anlattığı koca bir hikaye, daha önce hiç duymamıştım, orada ağzım açık oturuyordum."

Kollarını açtı ve çaresizce Bay Rebeck'e baktı. "Rebeck, söyle bana, küçük kırmızı tavuk hakkında iki hikâye mi var, yoksa her şeyi o mu uyduruyor? Bilmiyorum. Öylece oturdum."

Bay Rebeck gülüyordu. Hikâyenin ortalarında gülmeye başlamış, sonuna kadar ona eşlik etmiş ve duracağına dair hiçbir belirti göstermemişti. Uzun zaman önce yaşanmış komik bir olayı hatırlayan bir adam gibi sessizce ve mutlulukla gülüyordu.

"Ben sadece senin bildiğin hikâyeyi biliyorum," dedi gülmeyi nihayet bıraktığında. "Sanırım Linda bunu başka bir peri masalıyla karıştırmış."

Bayan Klapper şüpheyle başını salladı. "Sanki ezbere biliyormuş gibi anlattı. Direkt içinden geçti ve *bum*, uyuyakaldı." Başını tekrar salladı ve gülmeye başladı. "Ai, bu bir Linda mı? Bir dahaki sefere onun için oturmaya geldiğimde, 'Bana bir hikaye anlat' dediğinde, 'Tamam, ama karar ver, senin yolun mu benimki mi?' diyeceğim."

Gülmeleri bittiğinde, ama birdenbire kesilmedi, bir an sessizlik oldu, sonra birinden yeni bir kahkaha yükseldi, diğeri de hemen ona katıldı, ama kahkahalar tamamen bittiğinde birbirlerine neredeyse utangaç bir ifadeyle baktılar ve hiçbir şey söylemediler. Bir keresinde Bay Rebeck kendi kendine anımsayarak kıkırdadı, ama Bayan Klapper yine katılmadı. Gözlerini ondan kaçırdı ve geri döndüğünde gülmeyi bırakmıştı. Hâlâ söyleyecek bir şey yoktu. Bayan Klapper gergin bir hareketle elbisesini tekrar düzeltti.

"Rebeck," diye başladı, "Düşünüyordum da-

"Neden hep eldiven takıyorsun?" Bay Rebeck onu engelledi. "Bunu hiç anlamadım. Böyle bir havada nasıl eldiven takabiliyorsunuz?"

"Bazen tırnaklarımı yerim." Bayan Klapper ellerini usulca kucağında tuttu. "Morris öldüğünden beri kendimi küçük bir kız gibi tırnaklarımı yerken yakalıyorum. Nedenini bilmiyorum."

"Merak ediyordum," dedi Bay Rebeck.

Bayan Klapper ellerine baktı. Hızlı, sığ bir nefes aldı. "Rebeck. Yağmurluk hakkında."

"Buna geri mi döndük?" Bay Rebeck üzüntüyle sordu. "Bunu daha sonra konuşacağımızı söylediğini sanıyordum."

"Yani ben büyük bir yalancıyım. Rebeck, sana soruyorum, yağmurluğu al. Bana bir iyilik yap, yağmurluğu al. Neden bu kadar büyütüyorsun?"

"Ben değilim," dedi Bay Rebeck. "Sizsiniz. Gertrude, her şeyi unutam. Başka bir şey hakkında konuşalım. Belki bir gün biraz kurabiye getirirsin. Kurabiyeleri severim ve yıllardır hiç yemedim. Bu bir iyilik olurdu."

Onu tekrar güldürmeyi umarak hafifçe konuştu, ama çabası başarısız oldu, olacağını biliyordu. Bir gün böyle bir şey olacağından korkuyordu ama o gün geldiğinde ne yapacağını düşünmekten kaçınıyordu. Önceden uyarılmış, hayatındaki çok iyi bir şeyin değişmekte olduğunu, büyük olasılıkla daha da kötüye gideceğini bilerek, hazırlıksız olduğu için, her zaman hazırlıksız olduğu için kendini suçladı. Talihindeki bu türden her değişikliği önceden görmüş, her seferinde görmezden gelmiş ve reddetmeyi masumiyet olarak adlandırmıştı.

"Geceleri uyanıyorum," dedi Bayan Klapper usulca. "Pencereden dışarı bakıyorum ve yağmur yağıyor ve düşünüyorum, Rebeck dışarıda ve üzerine yağmur yağıyor. Ne o, bir serseri mi, bir hırsız mı, yağmurda paltosuz mu dolaşacak? Uyanık yatıyorum ve endişeleniyorum."

"Keşke yapmasaydınız," dedi Bay Rebeck. "Benim için endişelenmenize gerek yok. Endişelenmiyorum."

"Pekala, yapmayacaksın. Endişeleniyorum. Bağışlayın beni, ben yaşlı bir kadını. Kendi kendime diyorum ki, ne oldu, ona ısınması için bir şey veremiyor musun? İflas ettin, yemek pişirmek için mobilyaları mı yakıyorsun? Klapper, evin yağmurluklarla dolu, ona bir tane getir ve uykunu kaçırmayı bırak. Dolaba baktım ve güzel bir yağmurluk seçtim ve düşündüm, bu iyi görünüyor, Morris bunu Rebeck'e götürmeme aldırılmaz, temiz-" Bay Rebeck daha konuşmadan aniden durdu.

"Oh," dedi, yeterince yumuşak bir şekilde. "Bu kocanızın paltosu muydu?" "Elbette. Sorun nedir?" Hanımefendinin içine savunmacı bir hava çökmüştü.

Klapper'ın sesi. "Benimki sana uymaz. Morris'in paltosu tam sana

göre.

biraz büyük, belki. Yepyeni görünüyor. Deneyin, ne kadar iyi görüldüğüne bakın." Tekrar uzattı. "Dene bakalım."

"İstemiyorum," dedi Bay Rebeck. Zorlamadan ama tamamen nezaketle itti.

"Neden? Nedir bu? Morris'in yağmurluğunu giymek kötü bir şey mi? Söyle bana, Rebeck. Morris onu biraz giydi, o yüzden iyi değil mi?"

Bay Rebeck, "Kocanızın kıyafetlerini giymeyeceğim," dedi. "Kendi kıyafetlerim dışında kimsenin kıyafetlerini giymeyeceğim. En önemlisi de Morris'in kıyafetlerini giymeyeceğim. Ne yağmurluğunu, ne şapkasını, ne pantolonunu, ne de ayakkabılarını. Hiçbir şeyini." Daha hızlı konuştu, ilerledikçe daha da sinirleniyordu. "Ve hazır bu konudan bahsediyorken, kocan hakkında duyduklarımdan sıkılmaya başladım."

"Anlıyorum," dedi Bayan Klapper. Daha sakın bir adam, onun sessiz sesi üzerinde yankılanan fırtına uyarılarını fark edebilirdi. Büyük olasılıkla sakın bir adam olan Bay Rebeck onları fark etti ve görmezden gelmekten zevk aldı.

"Beni ilk gördüğünüzde," dedi, "kocanızın hayaleti olduğumu düşündünüz. O zamandan beri, öyle olmayı dilediğim pek çok an yaşadım. Zamanımızın çoğunu Morris hakkında konuşarak geçiriyoruz, acıkırsa diye sıcak bir tabak dışında onun için her şeyin bulunduğu anıt mezarını ziyaret ediyoruz, ölmeseydi ne olabileceği üzerine spekülasyonlar yapıyoruz. Bana onun ne kadar harika biri olduğunu söylüyorsun, ona ne kadar benzediğimi söylüyorsun ve şimdi de giymem için bana onun kıyafetlerini getiriyorsun."

"Yağmurluğu," dedi Bayan Klapper. Sesi gergin ve uğultulu bir tel gibiydi. "Bir yağmurluk."

"Bu önemli değil. Ona benzemek istemiyorum, azıcık bile, ve beni bir daha asla onunla karıştırmamı istemiyorum, bir saniye bile. Ne kadar harika biri olduğu umurumda değil, hatta umarım düşündüğünüz kadar harika bir adam değildir. İnsanlıktan çıkmış ve dayanılmaz biri olurdu."

İçinden gelen bir dürtüyle onun beyaz eldivenli elini kendi eline aldı ve sıkıca kavradı. "Gertrude, eminim o iyi bir adamdı, yoksa onunla evlenmezdin. Muhtemelen pek çok şeyde benden daha iyiydi, çoğu insandan daha iyiydi. Ama o öldü." - Gertrude'un elinin titrediğini ve burkulduğunu hissetti, ama onu elinden geldiğince sıkı tuttu

- "ve onları olmadıkları gibi hatırlamak ölümler için bir onur değildir,

onları olduklarından daha iyiymiş gibi düşünmek. Onun kıyafetlerini ya da yüzünü istemiyorum. Ona ait olan hiçbir şeyi istemiyorum."

Bayan Klapper o anda elini çekti, sanki adamın eli, kendi elinin korkunç bir anahtarla koparılması gereken bir kancaymış gibi.

"Ne istiyorsun?" diye bağırdı. "Onu unutmamı mı istiyorsun? Sanki hiç Morris olmamış gibi mi olsun istiyorsun? Bunu mu istiyorsun?"

"Hayır, bunu istemiyorum ve sen de bunu biliyorsun. Sanki hayattaymış ve beni dinliyormuş gibi onun hakkında konuşmayı bırakmanı istiyorum. Kendini kandırmayı bırakmanı istiyorum!"

"Kendimi mi kandırıyorum?" Bayan Klapper'ın kahkahası sert ve zorlamaydı, bir kahkahadan çok bir ıstırap soluğu gibiydi. "Kendimi mi kandırıyorum?" Kolunu, oturdukları yerden görebilecekleri tüm mezarlığı içine alan bir kavis çizerek salladı. "Bakın kim konuşuyor! Ölü gibi bir mezarda yaşayan ve bana kendimi kandırmamam gerektiğini söyleyene bakın! Mezardan çık ve bana tekrar anlat, Rebeck."

"Bunun söylediklerimle hiçbir ilgisi yok," dedi Bay Rebeck. "Hem de hiç. Burada benim yaşam tarzımdan bahsetmiyoruz."

"Ben bundan bahsediyorum!" Bayan Klapper eliyle göğsüne vurdu. "Beni bir dakika dinle, bana kendimi kandırdığımı söyleyecek kadar küstahsın. Bir erkek için bu nasıl bir yaşam biçimi? Ne zamandan beri bir adam, bir insan, bir mezarlıkta yaşıyor, günde birkaç sandviç yiyor, geceleri iliklerine kadar ıslanarak koşturuyor, insanlardan saklanıyor, kendi kendine konuşuyor, tek başına deliriyor? Sizce bir insan böyle mi yaşar? Kim böyle yaşar biliyor musunuz? Hayvanlar. Çılgın, üzgün hayvanlar. Nesin sen, çılgın bir hayvan mı?"

Bay Rebeck konuşmak için ağzını açtı ama kadın kelimeleri boğazına tıkadı. "Buranın saklanmak için iyi bir yer olduğunu mu düşünüyorsun?" diye sordu onu işaret ederek. "Buraya ait olduğunu, ölülerin 'İçeri gel Rebeck, nerelerdeydin, çok endişelendik' dediğini mi düşünüyorsun? Sen buraya ait değilsin. Burada yüz yıl yaşasan da buraya ait olamazsın. Sen bir insansın, insan gibi yaşa, bir delikte saklanan deli bir hayvan gibi değil. Bana kendimi kandırdığımı söyleme Rebeck."

Koyu renk saçları biraz dağılmıştı ve aptal hilal şapkası alnının üzerinden yavaşça kayıyordu. Yüzü çok solgundu ve gözleri bunun

aksine daha siyah ve daha öfkeyle canlı görünüyordu. Ne zaman

Tekrar konuştu, daha sessiz bir sesle. Dudaklarının hareketleri daha az de nite ve daha az küçümseyiciydi.

"Belki biraz var. Bunu inkâr edemem. Belki de Morris'le evli olmak her zaman Yeni Yıl Arifesi değildi. Bu onun harika bir adam olmadığını söylemiyorum, bunu anlayın. Morris gibi kimse yoktu. Ama tamam, belki de olduğundan biraz daha iyiymiş gibi anlatıyorum, kimi incitiyorum ki? Yaşlı bir kadın her şeyi biraz ters hatırlar, bu onun ayrıcalığıdır, kimseyi incitmez, kendisini bile. Ama bir adam kendine, 'Ben bir hayaletim, ben bir hayaletim, sadece ölü insanlarla mutluyum' diyor, kendine zarar veriyor, arkadaşlarına zarar veriyor. Bir erkek erkeklerle yaşamalıdır, geceleri soğuk olan bir mezarlıkta değil, kendini sıcak tutacak hiçbir şeyi yoktur. Tamam, ben kendimi kandırıyorum, sen de kendini kandırıyorsun, ama bu aynı şey değil. Bana aynı şey olduğunu söyleme, çünkü ben daha iyi biliyorum."

"Ben burada yaşıyorum," diye tersledi Bay Rebeck. Şimdi merdivenlerde durmuş birbirlerine bağııyorlardı. Gömleğinin altından yanlarına doğru kayan serin, gıcıklayıcı ter damlalarını hissedebiliyordu. "Burayı seviyorum. Burası, bu karanlık şehir, yeryüzündeki herhangi bir yerin herhangi birinin evi olduğu kadar benim de evim. Başka hiçbir yerde yaşayamam. Denedim. Uzun süre denedim. Şimdi burada yaşıyorum ve mutluyum. Bir adam nerede yaşıyorsa

ve eğer hiçbir yeri yoksa, kimseye zarar vermeyeceği ve kimsenin onu fark etmeyeceği bir yere sıkışmaya çalışmalıdır. Yaşayacak bir yer bulma konusunda şanslıydım, pek çok erkekten daha şanslıydım. Hâlâ arıyorlar."

"Bunun yaşamak olduğunu mu sanıyorsun? Bu yemek yemek, başka bir şey değil." Bayan Klapper hilal şapkasını alnından düşmeden bir an önce tuttu ve başının arkasına itti, orada kaldı, deniz tutmuş bir kuş gibi bir o yana bir bu yana devrildi. "Yaşadığım yerdeki tüm o *yentalar* gibisin, güneşin altında oturup kanatlarının çıkmasını bekliyorsun. Bir yerde yaşamak istiyorsan, bir evde yaşa. İnsanlar orada yaşar."

Başka bir zaman olsa, Bay Rebeck, kadının farkında olmadan ona verdiği açıklıktan asla faydalanmazdı, fark etse bile, ki bu şüpheli. Şimdi ise öfkesini bir kafatası gibi kolunun altına sıkıştırmış bir halde oradan geçiyordu.

"Öyle mi? O zaman neden Morris'in mozolesine büyük ev deyip

duruyorsun?"

Sessizlikte bir motor sesi duydular ve ikisi de Central Avenue'den dönen bekçilerin kamyonetini görmek için yola baktılar. Bay Rebeck o mesafeden bile onu tanıyabilmişti. Çoğunlukla zeytin yeşiliydi, çamurlukları paslıydı ve sürücü kapısında geniş bir boyasız yama vardı -ampos bir keresinde onu bir cenaze konvoyuna kaptırmayı başarmıştı. Motoru bir Kongre üyesi gibi kükrüyordu ve kaputun kenarı bir taraftan yukarı ve dışarı doğru eğilmişti, böylece kamyonda kişisel olmayan bir alay vardı.

Bay Rebeck kamyoneti gördüğünde ilk başta telaşlanmadı, çünkü onu Campos'a benzetiyordu, o da kamyoneti çok seviyordu ve çoğu zaman onu kullanıyordu. Ama Walters'ın sarışın başını direksiyonun üzerinde gördü ve o kadar sık yaptığı gibi, artık bunun bir koşu olduğunu düşünmüyordu, mozole kapısına giden merdivenleri tırmandı. Orada kapı tokmağının demiri elinin altındayken durakladı ve Bayan Klapper'ın yüzünün alaycı bir ifadeyle buruştuğunu görmeyi, bıçakların birbirine çarparken çıkardığı acı çığlıklara benzeyen sesini duymayı bekleyerek döndü. Bir bakıma öyle olmasını umuyordu, böylece bir daha gelmediğinde onu özlemeyecekti. Çünkü onun dönmeyeceğinden emindi ve onu hatırlamaktan korkuyordu.

Ama önce kamyona, sonra da ona baktı ve sessizce, "Artık çok geç Rebeck. Seni gördü. Geri dön."

Tökezlememek için basamakları dikkatle çıkararak aşağı indi ve en alt basamakta kadının yanında durarak onunla birlikte kamyonun gelmesini bekledi.

Walters kamyonu önlerinde hıçkırarak durdurdu ve motoru kesti. Kabinden dışarı eğildi ve "Siz birlikte misiniz?" diye sordu.

"Evet," diye yanıtladı Bay Rebeck. Walters'ın kendisini tanımayacağını umuyordu. Daha önce iki kez karşılaşmışlardı ve ikisinde de Bay Rebeck ziyaretçi gibi davranmıştı. Belli belirsiz sesini farklı çıkarmaya çalıştı.

"Buranın s a a t beşte kapandığını bilmiyor musun? Şu anda saat 10'a 10 var." "Vay canına," diye hayret etti Bayan Klapper.

"Zamanın nasıl g e ç t i ğ i n e bakın. Buraya daha bir dakika önce gelmişiz gibi görünüyor." Gözlerini şüpheyile kıstı ve Walters'a doğru bir bakış fırlattı. "*Saatin* ona on olduğundan *emin misin?*

ve?"

Walters, "Eminim hanımefendi," diye cevap verdi ama saatine baktı. "Aceleyle kapıya gitmezsen seni içeri kilitlerler. Ve burası geceyi geçirmek isteyeceğim bir yer değil."

"Pekala." Bayan Klapper soru sorarcasına Bay Rebeck'e döndü. "Sanırım gitsek iyi olacak, ha?" Bay Rebeck başını salladı.

Walters tekrar saatine baktı. "On dakika içinde asla başaramazsın. Seni içeri kilitleyecekler. Atla da seni aşağıya bırakayım. Haydi."

Bayan Klapper hızla Bay Rebeck'e baktı ama aralarında hiçbir şey geçmedi. Tekrar Walters'a döndü ve başını salladı. "Çok teşekkürler, ama hayır. Sen sadece git ve kapıdakilere biraz gecikeceğimizi söyle, hemen kilitlemesinler."

Walters sabırsızlıkla, "Hadi, hadi," dedi. "Yürümeniz yarım saatinizi alır. Kimseyi o kadar uzun süre beklemezler."

Bayan Klapper sakince, "Demek gece görevlisi bizi bırakacak," diye cevap verdi. "Her neyse, sizinle gelemeyiz, teşekkürler. Yolda bir şey kaybettim ve onu bulmamız gerekiyor."

"Öyle mi? Ne kaybettiniz? Bir kayıp eşya b ü r o m u z var."

Bay Rebeck, Bayan Klapper'ın kendisine bakışını doğru bir şekilde yardım ılığı olarak yorumladı. Ona şakayla karışık "Korkacak bir şey yok" dediğini hatırlıyor ve onun da hatırlayıp hatırlamadığını merak ediyordu. Bunu çok hafifçe geçiştirmişti.

"Bir yüzük," dedi. "Buraya gelirken çok küçük bir yüzük kaybetti. Dönüş yolunda onu arayacağız. Bu yüzden yürümek istiyoruz."

Walters alnını tokatladı. "Tanrım, şimdi yüzük aramaya gidemezsin. Yüzük gibi küçük bir şey saatlerini alır. Yarın tekrar gel."

"O kadar da küçük bir yüzük değildi," dedi Bayan Klapper öfkeyle. "Küçük bir Woolworth yüzüğü takacak türden bir kadına mı benziyorum? Onu bulacağız ve bu o kadar da uzun sürmeyecek. Kapıdaki insanlara acele etmemelerini söyleyin, hemen geliyoruz."

"Bakın, bayan-" diye başladı Walters, ama sözünü bitirmedi. Bay Rebeck, Bayan Klapper'ın insanlar üzerinde zaman zaman böyle bir etkisi olduğunu fark etti. Walters için üzülüyordu.

"Bizi bırakmayı teklif ettiğiniz için teşekkür ederiz," dedi. "Ve merak etmeyin. Uzun sürmeyecek."

"Evet, çok teşekkür ederim," dedi Bayan Klapper, sanki Walters'ın bir şeyler yapmasını istemiş gibi. "Siz çok iyi bir genç adamsınız."

"Tanrım," dedi Walters. Kulağa neredeyse bir dua gibi geliyordu. Kantağı çevirdi ve motor bir tür uğursuz mizahla homurdandı.

"Kapıyı kilitlemeden bırakacağım," dedi direksiyona. "Çıkarken kapıdaki adama söyle. Bunu benim için yapar mısın?"

"Elbette," dedi Bay Rebeck büyük bir edayla. "Memnuniyetle."

Walters uzaklaşırken Bayan Klapper, "Kamyona da dikkat et," diye seslendi. "Yüzüğün üzerinden geçmeyin, çok değerlidir." Kamyonun yol boyunca titreyerek ilerleyişini ve Central Avenue'de gözden kayboluşunu izlediler.

Güvenli olduğunda gülmeye niyetlenmişlerdi, merdivenlere oturup birlikte, her zamankinden daha yüksek sesle gülmeye niyetlenmişlerdi. İkisi de bu niyetlerini birbirlerine söylememişlerdi ama Walters'la konuşturlarken tamamen anlaşılmıştı. Ama birbirlerine ihtiyatla baktılar ve birkaç dakika önce her birinin diğerinin iyiliği için diğerini yok etmeye çok yaklaştığını hatırladılar. İkisi de yıkımın gerçekten gerçekleşmediğinden tam olarak emin değildi ve her biri diğerinin hareketlerini dikkatle izliyor ve artık birinin dili, diğerinin de kulakları olmayabileceği korkusuyla konuşmaya cesaret edemiyordu. Sanki enkazın içinde yüzüyorlarmış ya da kendilerini enkazdan çıkarıyorlarmış gibi hareket ediyorlardı.

"Gitsem iyi olacak," dedi Bayan Klapper sonunda. "Kapıyı her kim kilitliyorsa sonsuza kadar bekleyecek değil ya. Zaten eve gitmem gerekiyor."

"Yolun bir kısmını sizinle yürüyeceğim," dedi Bay Rebeck. Kadın cevap vermedi ve Central Avenue'ye doğru yürümeye başladılar. Bazen omuzları birbirine değiyordu.

"Sence birileri iki kişi yerine sadece bir kişinin gittiğini görünce sinirlenir mi?"

Bay Rebeck başını salladı. "Hayır. Walters eve gitti ve gece çalışanlarından biri görevi devraldı. Kimse bir şey fark etmeyecektir."

"Buradaki rutini çok iyi biliyorsun. Bir banka soyguncusu gibi."

"Yapmak zorundayım."

Central Avenue'de, Bay Rebeck ince ayakkabılarının arasından kaldırımın sıcaklığını hissedebiliyordu. Bayan Klapper'la birlikte söğüt ağaçlarının donmuş fiskeyelerinin yanından geçti ve pikabın motorunun homurtusunu uzaktan ve çok hafif bir şekilde duydu. Bayan Klapper gri yağmurluğunu kolunun üzerinde taşıyordu.

"Rebeck," dedi. Derin bir nefes aldı. "Bak, bu konuyu, yaşadığın yeri ve diğer şeyleri bu kadar büyüttüğüm için özür dilerim."

"Unut gitsin," dedi Bay Rebeck. "Unutalım gitsin. Önemli bir şey değildi." Onun özür dilemesini istemiyordu.

"Boş ver, unut gitsin. Ben neyim, Tanrı mıyım, polis miyim, size 'Burada yaşayın, burada yaşamayın' diyebilirim? İstedğin yerde yaşarsın, burası özgür bir ülke. Burada yaşamak istiyorsan, bu seni mutlu ediyorsa, burada yaşa. Kimse size nerede yaşayacağınızı söylememeli. Ne ben, ne de başkası. Nerede yaşamak istiyorsanız orada yaşarsınız."

Bay Rebeck, "Burada kendimi rahat hissediyorum," dedi. "Başka hiçbir yerde böyle hissetmedim."

"Eminim çok güzel bir yerdir," dedi Bayan Klapper. "En azından bahar ve yaz aylarında. Kışın, kışın hangi yer güzeldir ki?" Doğrudan ona baktı. "Yalnız ben hâlâ ıslanmandan endişe ediyorum. Burada üşütürsen, doktor yok, eczane yok, bir bakmışsın sırt üstü yatmışsın. Bu yüzden yağmurluğu getirmemin iyi bir fikir olabileceğini düşündüm."

"Bunu kabul edemezdin," dedi Bay Rebeck.

"Biliyorum, Morris'in paltosuydu, Morris'e ait olan hiçbir şeyi istemezsin. Tamam, alma. Neden bir yağmurluk için kavga ediyorsun? Tanrı korusun, biri seni Morris'e benzetirse dünyanın sonu gelir."

"Hiç kimse değil. Sen. Yanlış söyledim ve bu konuda çok kahramanca davrandım ama senin için Morris olmayacağım." Hava biraz serinlemeye başlamıştı, diye düşündü. Yarın Ağustos muydu? Yaz ne kadar da hızlı geçiyordu.

"Eğer bana bir yağmurluk vermek istiyorsan," dedi yavaşça, "bana kendiminkini ver."

Bayan Klapper yürümeyi bıraktı. "Bedenini bilmiyorum!" diye sevinçle itiraz etti. Gözlerindeki bakış onu hem sevindirmiş hem de

korkutmuştu.

aynı anda.

"Ben Morris'ten daha küçüğüm," dedi Bay Rebeck. "Hadi, bizi içeri kilitlemeden önce."

"Harika, Morris'ten daha küçüksün. Artık biliyorum." Bayan Klapper yeniden yürümeye başladı. "Beni sihirbaz mı sanıyorsun, sana bakıyorum ve *bum*, kaç beden yağmurluk aldığını biliyorum. Belki her zaman yanımda bir mezura taşıyım, işe yarayabilir? Rebeck, affedersin ama bazı şeyleri hiç yoktan biliyorsun."

Şimdi gülümsüyordu. Onu en son gülümserken gördüğünden beri uzun zaman geçmiş gibiydi. Başka bir Kavşağa geldiğini ve Kavşak olduğunu bile fark etmeden geçip gittiğini hissetti. Arkasına dönse, muhtemelen arkasındaki kavşağın azaldığını görebilir, hatta şimdi koşmaya başlarsa belki de ona doğru koşabilirdi. Bir kez gözden kaybolduğunda artık çok geç olacaktı; onu asla bulamayacaktı.

"Geri dönsem iyi olacak," dedi. "Yakında kapıda olacağız."

"Dur bir dakika. En azından kaç beden aldığınızı tahmin etmeme izin verin. Biraz dik dur." Onu hızla süzdü ve omuz silktilti. "Sana tenine uygun bir tane alacağım, Morris'in paltosunu almadığına pişman olacaksın. Güle güle, Rebeck. Yüzüğe basma."

Yolda tek başına ilerlemeye başladı.

Sonra durdu ve ona döndü. Adam kıpırdamamıştı. "Dinle, sana bir şey söyleyeceğim." Gülümsemedi. "Unutma Neden geç kaldığımı sormuştun, ben de sana metro ve yağmurluğu almak için geri dönmek zorunda kalmamla ilgili bir sürü şey anlatmıştım?" Bay Rebeck başını salladı.

"Şey, öyle değildi. Metroya gitmek için yürüyordum ve etraftan tanıdığım bir kadınla karşılaştım. 'Merhaba, nasılsın?' dedim. 'İyiyim, neden artık seni buralarda göremiyoruz?' dedi. Ben de 'Meşguldüm' dedim, o da bana baktı ve 'Ne işle meşgulsün?' dedi. Rebeck, bunu söyleme şekli, elini sallaması ve gözleriyle böyle yapması. "Maymun işi," dedi, "nasıl olduğunu bilirim. Rebeck, eve gittim ve bir saat boyunca yatağa uzandım ve oraya gitmeyeceğimi söyledim. Artık gitmiyorum. Neyim ben, deli mi? Bir saat öyle yattım ve sonra yağmurluğumu alıp dışarı çıktım. Bu yüzden geç kaldım."

Central Avenue, kapıya varmadan hemen önce çok geniş bir kavis çiziyor. Bay Rebeck, Bayan Klapper'ı yoldan aşağı inerken, demir kapıdan geçerken ve caddeye çıkarken izleyebilmiştir. Bir arabanın onu geçmesine izin vermek için durduğunu görmüş, sonra caddenin karşısına geçmiş ve ondan sonra onu görememiş. Sokakta bir sürü insan vardı ve hilal şeklinde olsa bile hepsinin arasından bir şapkayı seçmek kolay değildi.

XI

Bütün gece yağmur yağdı. Michael ve Laura yağmur boyunca yürüdüler ve yağmurun yere çarptığında sekecek kadar sert yağmasını izlediler. Sabaha doğru yağmur hafiflemeye başladı ve şehre bakan duvara geldiklerinde, ağaçların üzerine oturmuş ve güneş doğana kadar kalkmayacak olan yoğun bir sis haline gelmişti. Ağustos ortası yağmuru New York'ta böyledir.

"Bu çok güzel," dedi Michael. Gerindi, bu elbette hiç gerekli değildi, ama insanlığın çok net hatırladığı hareketlerinden biriydi.

"Bunu daha önce yapmış olmamıza rağmen mi?" Laura sordu. Onun yanındaki duvara oturdu.

"Öyle bile olsa. Bazı şeyler diğerlerinden daha fazla tekrara dayanır. Bunun gibi sabahlar. Üzümler. Üzümden bıkabileceğimi hiç sanmıyorum. Eskiden onları istiflerdim. Her türden. Yeşil, kırmızı, mor, siyah. Bazı adamlar bir bildo salonunun önünden içeri girmeden geçemez. Ben meyve dükkanlarının önünden geçemezdim."

"Muz konusunda ben de öyleydim," dedi Laura. "Ama bu konuda gerçekten sadık değildim. Bir günde bir sürü yedim ve sonra lavabonun altına girip sessizce hasta olurdum. Bu beni iki hafta kadar iyileştirirdi ve sonra muz teknesine geri dönerdim. Biraz üzüm, ama en çok muz."

"Üzüm," dedi Michael usulca. "Ama ne demek istediğimi anlıyorsun. Bu hoşuma gidiyor. Burada oturup konuşmamız, sisin dağılışını ve caddelerdeki kamyonları seyretmemiz hoşuma gidiyor. Sanırım yüz yıl ya da bin yıl sonra bundan ölesiye bıkmış olacağım."

"O kadar uzun sürmez," dedi Laura. "Bir ay. Belki birkaç ay."

"Pekâlâ. Biliyorum. Neyi kanıtlamaya çalışıyorsun? Şu anda sabahın gelişini izlemeyi seviyorum. Sandy ve ben bunu çok yapardık. Bütün gece oturup kâğıt oynar ve plak dinlerdik, sonra sabaha karşı dışarı çıkar ve güneş doğana kadar yürürdük. Nerede olursak olalım kahvaltı eder, eve gider ve üçe kadar uyurduk."

öğleden sonra dörtte. Sonra yine aynı rutini uygulardık ve bundan hiç bıkmazdık."

Laura konuşurken yamaçtan aşağı baktı. "Bazen Sandra'nın konuştuğumuz her konuya burnunu sokmaktan kendini alıkoymasını diliyorum. Eğer sesim önemsiz ve kötü niyetli çıkıyorsa, öyleyim de ondan."

"Ondan söz eder etmez özür diledim," dedi Michael. "Kulağa nasıl geldiğini biliyorum. Dünyadaki en sıkıcı şey başka bir adamın sevgilisi."

Laura biraz kızgın bir ifadeyle, "Sorun o değil," dedi. "Onun hakkında konuşmaya çok hakkın var. Hatırlayabildiğiniz her güzel şey ölümden sonra işinize yarar. Sadece-" La Guardia Havaalanı'ndan kalkan bir uçak şehrin üzerinde gürültüyle ilerliyordu ve kadın bunu, uçak gözden kaybolana kadar cümleyi yarım bırakmak için bir bahane olarak kullandı. Sonra, gözlerini hâlâ ondan kaçırarak, "Sadece, onu sevdiğine mi yoksa ondan nefret mi ettiğine karar vermeni isterdim," dedi.

"Onu sevmiyorum," diye yanıtladı Michael. "Ama hatırladığım tüm güzel şeyler öyle ya da böyle onunla bağlantılı gibi görünüyor. Sandra olduğu için değil, güzel anlar başka birinin orada olmasıyla daha iyi olduğu için. Kulağa kadın dergisi felsefesi gibi geliyor ama bazı şeyler paylaşılmadıkça iyi değildir. Sevdiğiniz biri sizinle birlikte oturup çalacak müziği seçmese ve burbonu öldürmenize yardım etmese bütün gece oturmanın bir anlamı olmazdı. Yağmurda tek başına yürümek, yalnızlığın şair yaptığını düşünen üniversite öğrencileri içindir. Ne demek istediğimi anlıyorsunuz."

"Ne demek istediğini anlıyorum," dedi Laura.

"Pekâlâ. Bırak gitsin. Mesele anlaşıldı. Kuzgun kuşlar konusunda haklıydı. Yağmurdan hemen önce öterler. Dinliyordum."

Michael yan gözle ona baktı. "Sorun nedir, Laura? Yanlış bir şey mi söyledim?"

"Hiçbir şey," dedi Laura. "Hiçbir sorun yok. Sen Sandra'dan söz edince duruşmayı düşünmeye başladım. Artık bitmiş olmalı."

"Şimdi mi? Neden bahsediyorsun? Daha bir hafta bile olmadı." Laura ilk kez gülümsedi. "Bugün günlerden ne?"

"Yüce Tanrım, bilmiyorum. Hâlâ yaz mevsimindeyiz ama bazı yapraklar kahverengiye dönmeye başladı bile. Ağustos'ta mıyız?"

"Bugün on yedi Ağustos," dedi Laura. "Duruşma iki gün önceydi. Bay Rebeck bana söylediği için biliyorum. Kuzgun gazetelerden takip ediyormuş, senin istediğin gibi."

"Ona sordum mu? Bunu hatırlamıyorum bile. Zamanın nasıl geçtiğini anlamıyorum, Laura. Bunu bir süre daha saklayabileceğimi düşünmüştüm."

Şehirde çalar saatler çalmaya başlamıştı. Birbiri ardına, bazen iki ya da üçü bir arada, küçük gümüş bıçaklarını evlerin tepelerinde çırılçıplak yayılan büyük hayalin bedenine sapladılar. Duygusal, sevimli ve savunmasız olsa da ölmesi biraz zaman alacaktı.

"Bir şey fark eder mi?" Laura sordu. "Bizim için zaman nedir ki?"

Ölümler için saatin ne önemi var? Acil bir randevumuz yok." "Fark etmez. Ama bu insan olmanın bir parçası ve bu yüzden

kaybetmekten nefret ediyorum.

Bu. Sana bir şeyleri sakladığımı söylemedim mi?"

"Hatırlıyorum," dedi Laura. Kuzgundan bir iz bulmak için bulutlu gökyüzüne baktı. "Her neyse," dedi, "bugünkü duruşmadan haberimiz olmalı."

"Mahkeme umurumda değil," dedi Michael. "Ben yeni öldüğümde ve intikam duygusuyla doluyken onu yargılamış olsalardı benim için bir anlamı olabilirdi. Şimdi ise pek umurumda değil. Onu eskisi kadar iyi hatırlamıyorum bile. Bir yabancıya bir şey yapan bir yabancıya dönüşüyor. Ona zarar gelmesini istemiyorum. Bu konuyu kapatalım. Duruşma hakkında konuşma, Laura."

Arkalarında bir ağaç dalı ıslak bir köpek gibi sallandı ve yüklendiği yağmuru yere sıçrattı. Michael ve Laura döndüler ve seranın yanından geçip duvara doğru gelen bir çift gördüler.

"Şirket," dedi Michael. "Ve çok erken."

Laura çok genç olduklarını düşündü. Yirmi ya da yirmi bir, daha fazla değil. Çocuğun saçları o kadar ıslaktı ki neredeyse vişne çürüğü rengindeydi. Yağmurluk giymişti ama lastik giymemişti ve pantolonunun paçalarının altı

Yürürken aynı derecede ıslanmış çoraplarının üzerinde şekilsizce duruyordu. Kız da bir yağmurluk giymişti ama üst düğmesi yoktu ve ıslak beyaz bluzu küçük sivri göğüslerine yapışmıştı. Saçlarının üzerine plastik bir tülbent örtmüştü ama yağmur içeri sızmıştı ve saçlarından görülebilenler gevşek ve nemliydi. Kollarını birbirlerinin bellerine dolamış, yüzlerini birbirlerine dönmüş halde yavaşça yürüyorlardı

konusuyorlardı. Bazen durmadan öpüşüyorlar ve sonra nereye gittiklerine bakmadıkları için tökezliyorlardı. Sonra da gülerlerdi.

"Hadi buradan gidelim," dedi Michael. "Onları gizlice dinlemek istemiyorum. Başka bir yere gidelim."

"Biraz bekle. Ne kadar ıslaklar ve ne kadar mutlular."

O sırada çocuğun sesini duydular. "Tabii ki çılgınca. Çok güzel bir gece oldu. Bir de şu açıdan bak. Eminim seni sinemaya, buz pateni pistine ve dansa götüren yüzlerce erkek olmuştur. Kaç erkek seni kahvaltıdan önce mezarlığa götürdü? Bu şekilde beni hatırlayacaksın."

"Kahvaltıdan önce bir mezarlık," dedi kız. "Bütün gece yağmurda dışarıda ve şimdi bir mezarlık. Sizi unutmayaçağıma emin olabilirsiniz bayım." Ama bunu söylerken gülüyordu ve oğlanın beline sıkıca sarıldı.

"Burayı bir park gibi düşün," dedi çocuk. "Etrafta duran heykellere bak. Bütün ağaçlara bak. Central Park gibi."

Kız ona baktı ve bıkkınlık taklidi yaparak başını salladı. "Bir park. Bir park. Annem beni yakalayana kadar bekle." Sesi tiz ve yaşlı çıkmıştı. "'Neredeydin Norma, bütün gece tek kelime etmedin mi? Annene böyle mi davranıyorsun?' diyecek. Ben de, 'Sorun yok anne, sorun yok, panik yapma,' derim. Harry ve ben harika vakit geçirdik. Sinemaya gittik ve çıktığımızda yağmur yağıyordu, bu yüzden bütün gece yürüdük. Ve sabah Harry beni en harika mezarlığa götürdü. Anne, sen de orada olmalıydın. Ne geceydi ama.'" Hapşırdı.

"Tanrı seni korusun," dedi çocuk. "Tatlım, iyi misin? Ben deliyim diye hasta olmanı istemiyorum. Seni hemen eve götüreceğim, kendini iyi hissetmiyorsun."

"Hayır, ben iyiyim," dedi kız. "Eve gittiğimde sıcak bir duş alacağım. Ama çok uzun kalmayalım, Harry."

"Birkaç dakika, hepsi bu." Çocuk duvarı işaret etti. "Haydi, oturup biraz soluklanalım. Sonra geri döneriz."

Birlikte sahneye çıktıklarında Michael ısrarla, "Laura, hadi gidelim buradan. Onları izlemek istemiyorum. Sen de istemiyorsun."

"Bekle," dedi Laura. "Biraz bekle. Bütün zamanını insanları gözlemleyerek geçiren kişinin sen olduğunu sanıyordum."

"Çiftler değil. Asla çift olmaz. Ben iğrenç derecede cesur değilim, Laura." "Hiç de cesur değilim," dedi Laura. Ama duvarda kalmaya devam etti,

Oğlanla kızın yaklaşmasını izliyordu ve Michael onun yanında kalmıştı.

Çift duvara ulaştığında, oğlan eğildi ve kızı duvara kaldırdı. Epey bir puflama, kıkırdama ve ıslak giysilerin çekiştirilmesi söz konusuydu. Duvara oturduktan sonra kız zarifçe elini uzattı ve oğlan elini tutup nefes nefese merdiven benzeri harcı tırmanarak kızın yanına oturdu. Tamamen nefessiz kalmıştı ve bunu derin nefesler alıp yavaşça vererek gizlemeye çalıştı. Ama kız ona baktı ve gülmeye başladı; bu gülme öpüştükten ve tökezledikten sonra gülmekten farklıydı.

"Şu haline bak," dedi. "Kıpkırmızı olmuşsun ve nefes nefese kalmışsın."

"Kendini tüy sıklet mi sanıyorsun?" dedi çocuk, hınçla. "Hadi, tekrar yapalım ve bu sefer sen beni taşı. Bakalım nasıl görünüyorsun."

Michael Laura'ya, "Bizim taraf için bir puan," dedi. "Sanırım iş vurulmaya gelirse ben onun tarafındayım."

Ama oğlan bir kolunu uzattı ve kız kendini oğlanın yanına itti ve kolunu bir pelerin gibi üzerine çekti. Kız bir kez kıkırdadı ve oğlan ona ekşi ekşi bakıp konuşmaya başlayınca hemen yanağından öptü.

"Zayıf olsaydın seninle dalga geçmezdim," dedi ve çocuğun kolu, kız irkilinceye kadar omuzlarına dolandı.

Neredeyse tam olarak Michael ve Laura'nın oturmayı seçtikleri yerde, her iki taraftaki ağaçların şehri görmelerini engellemediği duvarın ortasında oturuyorlardı. Bay Rebeck ya da Campos'a göre bu iki figür, yanlarında oturan hayaletlerin hatırlanan şekilleri tarafından örümcek ağıyla çizilmiş gibi görünebilirdi; sanki Michael ve Laura, oğlan ve kızın genç kılıçları için sadece birer kılıfmış gibi. Ama oradan geçen başka biri için sadece duvarda oturan iki genç insan olurdu, kızın ıslak yüzü oğlanın boynunun yan tarafına bastırılmıştı.

"Buradan nerede yaşadığınızı görebiliyorum," dedi çocuk.

Kız başını onun omzundan kaldırdı. "Nerede, Harry? Nerede o?"

"Şurada, Coca-Cola tabelasından bir blok sonra. Bildiğim bir şey varsa, o da senin yaşadığın yer."

"Görüyorum. Hatta görüyorum - Tanrım, Harry, yatak odasında ışık yanıyor! Tanrım, annem fil yavrusu doğuruyor olmalı. İçeri girdiğimde beni öldürecek, kesinlikle öldürecek."

"Seninle geleceğim," diye teklif etti oğlan nazikçe.

"Seni de öldürür," diye uyardı kız.

"Ben de seninle geleceğim. Annen beni korkutmuyor."

"Oh, çok cesursun," dedi kız. "Sensiz ne yapardım bilmiyorum."

"Hayatın boyunca uyu," dedi çocuk. "Norma, bak. Sokak lambaları sönüyor. Şunlara bir bak."

"Bu çok güzel. Tüm şehrin uyanışını izleyebilirsin." Kız, çocuğun ağzını ve burnunu bir ön kalemle çiziyordu. "Mağazalar yakında açılacak." Tekrar hapşırdı. "Harry, ben nezle olursam sen de olsan iyi olur. Eğer yakalanmazsan Tanrı yardımcın olsun."

"Ne güzel, değil mi?" Michael dedi ki. "Benim olan senindir. Aşk en tatlı şeydir."

"Birbirlerine bakışları," dedi Laura. "Sanki içlerinden biri her an ortadan kaybolacakmış ve hangisinin kaybolacağını bilmiyorlarmış gibi."

"Genç şehvet. Sakın bana bunu daha önce hiç görmediğini söyleme?" "Elbette gördüm," dedi Laura.

"Ayakkabılarını çıkar," diyordu çocuk.

Kız kaşlarını çatarak ondan uzaklaştı. "Neden? Amaç ne?"

"Haydi, ayakkabılarını çıkar," dedi çocuk. "Bir şey yakalayacaksın soğuk."

"Üşüttüğümü biliyorum. Etrafta çıplak ayakla koşmak daha iyi hissettirecek mi?"

"Bak, ayakların ıslak. Ayakkabılarını ve çoraplarını çıkar da ayaklarını kurulayayım. Sonra eve gidene kadar benim çoraplarımı giyebilirsin. Bu nasıl bir düşünce?"

Kız tekrar gülmeye başladı. "Harry, sen delisin! Senin çoraplarını giymenin ne yararı olacak? Onlar da benimkiler kadar ıslak."

"Oh," dedi çocuk. "Evet." Kendi ayakkabılarını ve çoraplarını gönülsüzce dürtükledi. "Pekala, unut gitsin. Sadece bir fikirdi."

"Yani, bunu yapmak çok hoş bir şey, Harry, ama bunun bir anlamı olmaz. Yine ıslanırım."

"Evet, biliyorum," dedi çocuk, hâlâ ayaklarını inceliyordu. "Sadece bana ait bir şey giymen fikri hoşuma gitti."

"Çok tatlısın." Kız onun ensesine, saçlarının başladığı yere hafifçe dokundu. "Harry, bu çok tatlı."

"Unut gitsin. Aptalca bir fikirdi."

"Bak," dedi kız. "Bak, paltolarımızı değiş tokuş edebiliriz. Benimki sana biraz dar gelebilir ama idare edebiliriz sanırım. İster misin, Harry?"

"Hayır," dedi çocuk. "Öyle demek istemedim. Unut gitsin Norma."

Kız sanki bir rüyayı hatırlamaya çalışıyormuş gibi yavaşça ve belli belirsiz gülümsedi. Parmakları ve başparmağı oğlanın ensesinde hafifçe açılıp kapanıyordu. "Harry," dedi boğuk bir sesle. "Harry, bana bak."

"İşte bu kadar," dedi Michael. "İşte oyun bu. Bir kızın gözlerine baktığında kendin hakkında inandığın her şeyi görürsün. Ve onu asla çirkin göremezsin çünkü bu senin de çirkin ve yanlış olduğun anlamına gelir. Derenin yukarısında, derenin yukarısında. Şu zavallıya bak."

Laura, "Michael, ben de kiskanıyorum," dedi.

Kız ve oğlan birbirlerini öpmek için eğilmişlerdi. Gözleri o kadar sıkı kapalıydı ki kapakları kırıışmıştı ve birbirlerinin ağızlarını bulmaları bir an aldı. Nemli ve gürültülü bir şekilde öpüştüler ve sonra birbirlerine olabildiğince yakın oturdular, kalça kalçaya, kollar birbirlerinin omuzlarına dolandı. Kız hâlâ gülümsüyordu. Oğlanın kulağını ısırdı ve, "Sanırım gitsek iyi olacak, Harry," dedi.

Çocuk plastik başörtüsünü başından geriye doğru itti ve çengellerini sırik buklelerin arasından geçirdi. "Saçların yumuşacık," dedi.

"Bebek saçı. Ailemde buna sahip olan tek kişi benim. Annem büyükannemin de böyle saçları olduğunu söylüyor. Onu hatırlamıyorum. Harry, gitsek iyi olur."

Sesi her zamankinden daha yüksekti ve şimdi titriyordu, çünkü çocuğun eli saçlarından omzuna, omzundan beline ve belinden kalçasına inmiş, orada kalmıştı. Parmakların kavisinde kararsız bir şeyler vardı,

Sanki hareketleri ya da hareketsizlikleri tamamen kızın tepkisine bağılıymış gibi. Kız elini kalçasından çekmek için uzanmadan elini biraz uzaklaştırdı ve oğlan da elini hemen bıraktı.

"Harry," dedi, azarlamak yerine alay ederek. "Mezarlıkta olmaz."

"Mezarlıkta değil," dedi çocuk hoş bir şekilde. "Bir oturma odasında değil. Bir çatıda değil. Bir parkta değil. Bir filmde değil. Lanet olası Sahra Çölü'nün ortasında değil, değil mi? Değil mi?"

"Bağırma," dedi kız. Harry başını ondan çevirmek üzereyken, kız onun çenesini avucunun içine aldı ve elini sabit tuttu. "Harry, sadece bunu bozmak istemiyorum. İçimizden biri -biliyorsun, elleştik- diye başımıza kötü bir şey gelmesini istemiyorum."

"Kapmak! Lanet olsun, sana lanet olası bir paltonun, elbisenin ve giydiğin her türlü zırhın içinden dokunuyorum ve kapılıyorum. Tanrım."

"Bazen bizim için korkuyorum," dedi kız. "Gerçekten korkuyorum, Harry." Oğlan çenesini kızın elinden kurtardı. "Lanet olsun," dedi.

"Vay anasını."

"Amin," dedi Michael.

"Harry, Harry," dedi kız, "Arkanı dön ve bana bak."

"Sakın yapma Harry," diye uyardı Michael.

Ama çocuk dönmüştü ve kız alnından öpmek için uzandı. "Harry, Harry, Harry," diye mırıldanarak başını küçük göğüslerine doğru çekti ve orada tuttu, yanağını okşadı ve saçlarını parmaklarının etrafında kıvırdı.

"Harry'm," diye fısıldadı. "Benim zavallı, açgözlü Harry'm."

"Bana bebek muamelesi yapma Norma." Çocuğun sesi biraz yumuşamıştı. "Bana bebek muamelesi yapma. Her zaman yapıyorsun ve bundan hoşlanmıyorum."

Kız güldü. "Bu sana bebeklik mi yapıyor?" Adamın başını kendine daha da yakın tuttu.

"Evet," dedi çocuk ama Michael ve Laura onu zar zor duyabiliyorlardı. Başı kızın göğsünde, çok garip bir açıyla öne doğru eğilmişti ve bacaklarını ve kıcını oynatarak daha rahat bir pozisyona getirmeye çalışıyordu. Başka bir şey daha söyledi ve kız dinlemek için eğildi.

"Ne dedin Harry?"

"Seni seviyorum." Kadın adamın başını tutmayı bırakmıştı ama adam doğrulmamıştı.

"Biliyorum. Beni sevdiğini biliyorum."

"Sana tekrar söylüyorum," dedi çocuk yüksek sesle. "Seni seviyorum Norma."

"Ve seni seviyorum." Başını kaldırdı, onu dudağından öptü, elini yavaşça yanağından aşağı çekti ve, "Gidelim, Harry. Kahve ya da başka bir şey alırız ve annemle uğraşırız. Sence onunla başa çıkabilir misin?"

"Getirin onu," dedi çocuk. Duvardan atladı ve derin bir çömelme pozisyonuna geçti. Dönüp kollarını kıza uzatarak, "Atla. Seni yakalayacağım."

"Emin misin?" Kız onu duvara doğru yaklaştırdı. "Beni düşürmeyeceksin değil mi?"

"Ben olsam seni düşürmezdim," dedi çocuk. "Kaslı Harry mi? Hadi ama tatlım. Her şey yolunda."

"Tamam," dedi kız. Duvardan temkinli bir şekilde kaydı ve oğlan onu yakalayıp güvenli bir şekilde yere indirdi. Oğlan kızın ağzının kenarını öptü ve kolunu ona doladı. Seraya doğru geri dönmeye başladıklarında Michael ve Laura çocuğun "İyi geceler, tatlım?" dediğini duydular.

"Harika," dedi kız. "Bunu tekrar yapmamız gerekecek."

Onlar gittikten sonra Michael içini çekti ve "Kancalandım. İyi ellerde seks havucu ne kadar da çok amaçlı bir silah. Zavallı herif."

"Bence onu seviyor," dedi Laura. "Gözlerini bir kez olsun ondan ayırmadı."

"Tabii ki hayır. Bir kedi güzel, şişman bir kuşu takip ederken manzarayla ilgilenmez. Gözler hakkında her şeyi bilir. 'Harry, bana bak. Bana bak.' Hipnotizma hafif boğulma ile birleşti. Onu göğsüne doğru sürüklediğinde, Harry hâlâ çırpınıyordu. Kendine geldiğinde, gitmişti. Dövülmüş. Elbette, onu seviyor. Ama iki farklı aşk anlayışları var. Adam onunla bir terasta, dolunay ve otuz altı parçalık bir orkestra eşliğinde dans etmek istiyor; adam ise Gene Kelly gibi onunla birlikte fırtınalar arasında şarkı söylemek istiyor. Otuz altı parçalık orkestraları biliyor. Onları beslemek zorundasınız ve sonra çocuklara bir şey kalmıyor."

İnsanlar şehirdeki işlerine gidiyordu. Neredeyse aynı anda evlerinden çıkıp boş sokaklara dökülüyor, arabalara biniyor, otobüs bekliyor, metrolara iniyor, gri kaldırımlar boyunca yürüyorlardı. Bir dakika önce boş, şimdi dolu olan sokaklar zamanla tekrar boşalacak, şehrin lekesi adamları içine çekecekti. Ve zaman içinde bazılarını, çoğunu geri verecekti, tabii şimdi ve o zaman arasında yeterince sıkılmış, yeterince sıkıştırılmış ve yeterince yırtılmış olması koşuluyla.

Laura, "Bir keresinde bir adamla böyle oturmuştum," dedi.

Michael cevap vermeyince devam etti, "Kollarımı ona doladım, tıpkı onun yaptığı gibi ve tıpkı onun yaptığı gibi sarıldım. Tam olarak aynı nedenle değil, ama ona onun yaptığı gibi sarıldım ve aynı şeyleri söyledim. Çabuk bir şey söyle Michael, çünkü bunu unutmuştum ve hatırladığım kadarıyla söylüyorum."

"Bana hiç söylemedin," dedi Michael. "Ne diyeceğimi bilemiyorum. Buraya hiç geldi mi?"

Laura güldü. "Yüce Tanrım, hayır. Bu uzun zaman önceydi, birlikte oturduğumuz zaman." Yine durdu ve ondan bir tepki bekledi. "Bir şey söyle, Michael."

"Ne diyebilirim ki?" Artık kızgındı. "Beni yankı odanız yapmayı bırakın. İstiyorsan konuşabilirsin. Bir sevgilin vardı. Tamam. Yani?"

"Bir sevgili," dedi Laura. "Kullandığım kelime buydu. Çok güzel bir kelime. O zamanlar üniversitedeydim. Masamda oturur, gözlerimi kapatır ve kendi kendime 'Benim bir sevgilim var' derdim. Laura'nın bir sevgilisi var. Yanımda oturan baharlık elbiseli kızlara bakardım, dinledikleri şey her neyse ağızları biraz açıktı ve onlara zihnimden şöyle derdim: Bu ders bittiğinde bazılarınız eve gidecek, bazılarınız başka bir sınıfa gidecek, bazılarınız başka yerlere gidecek. Ama ben odadan çıkacağım ve sevgilimle buluşmaya gideceğim. Erkek arkadaşlarınız, flörtleriniz, sevgilileriniz var. Benimse bir sevgilim var. Biz farklıyız."

"Muhtemelen hepsi aynı şeyi düşünüyordu," dedi Michael. "Bir öğretmen olarak konuşuyorum."

"Bunu şimdi biliyorum. Ama nasıl düşünürlerse düşünsünler, her zaman sevgilileri vardı. Bu benim ilkimdi. Bir akşam bir ağacın altında oturduk ve bana iyi olmadığını söyleyip kendini suçlamaya başladı.

Benim için yeterliydi. Ve kollarımı ona doladım - hayır, boynundan tuttum, gerçekten - ve yüzünü önemsiz göğsüme bastırdım ve 'İşte, işte, seni seviyorum, endişelenme, seni seviyorum' dedim. Belki de o kız hakkında haklısın, Michael, çünkü sanki onu böyle kucaklamak için fırsat kolluyormuşum gibi kucakladım. Çok güzel bir histi. Sanırım biraz ağladı bile."

Altlarındaki sokakta bir anne çocuğuna sözsüz bir öfke ve sevgiyle bağıırıyordu.

"Sonra ne oldu?"

"Yazın gitti. Çok kısa sürdü. Ama o zaman uzun gelmişti ve düşündüğümde hala uzun geliyor. Ne zaman boş bir dakikam olsa 'Laura'nın bir sevgilisi var' demeyi bırakmam çok uzun zaman aldı."

Duvar da biraz kıpırdandı, şiir kadar silik ve uçucu ve bir o kadar da kalıcı. Şehirde arabalar gürültüyle itişip kakışıyordu.

"Komik olan şu ki. O bahardan önce ve sonra, çoğu insanın ötesinde duyarlı ve anlayışlı olduğum için kendimle gurur duyardım. Kayıpları ve dilsizleri kendim için işaretlerdim ve onları anladığımı düşünürdüm. Sevilmediğini bildiği için acınacak bir kötülük yapmanın ne demek olduğunu bilirim. Kendim de sevilmiyor olabilirim ama empati kurabiliyorum. Hatta bazen bunun hakkında yazdım."

Michael var olmayan boğazında hiçbir gerginlik hissetmedi ve şuruplu

İçinden bir acıma duygusu geçti ama Laura'nın konuşması dışında hiçbir ses duymadı.

"Ama o kısa süre için," dedi, "duygusal olarak yetersiz beslenmeyi tamamen unuttum. Kibirli biri oldum. Seviliyordum, sahip olunanlardan biriydim ve sahip olmanın sırlarından biri de zamanınızı empati kurarak boşa harcamamaktır. Kulaklarımdan çıkana kadar sevmekten tıka basa doydum ve bittiğinde bir süre bunun farkına varmadım çünkü yağlarımla yaşıyordum. Proving-"

Durdu ve tepenin dibindeki ucuz mezar taşlarıyla çok ilgileniyor gibiydi, birbirlerine o kadar benziyorlardı ve birbirlerine o kadar yakın dizilmişlerdi ki demir kapıya kadar bir cetvel uzatılabilirdi.

"Kanıtlamak mı?" Michael sessizce sordu.

"Hiçbir şeyi kanıtlamıyorum. Herkesin -yani benim- bir bedeli olduğunu kanıtlamak. Kendiniz hiç sevilmediyseniz, dünyanın ezilenlerini ve yalnızlarını sevmenin daha kolay olduğunu kanıtlamak. Bunun için şımartıldım. Bir adam bana 'Seni seviyorum' dedi. Ben de bunu ona defalarca söyledim. Bu yüzden kendimi seilmeyenlerden biraz daha yukarıda hissediyorum, ta ki sevilenlerin ve hala sevenlerin benden ne kadar yukarıda olduğunu fark edene kadar. Unut gitsin, Michael. Karmaşıklılaşmaya başladım. Ama ben ne demek istediğimi biliyorum."

Kadın bağıını çevirip ona baktı ve Michael ona bakarken onu her zamankinden daha net gördü. Geniş ağzını, tamamen yanlışı olan burnunu ve diğer özellikleriyle burun, ağız ve tenin birbiriyle uyumundan daha fazla uyuşmayan gözlerini gördü. Alçaltılmış boynuna dökülen siyah saçları ve hatta gri ve yakışsız ama o kadar dikkatle hatırlanmış ki ipliklerin örgüsünü ve arkadaki tek gevşek düğmeyi görebildiği en sevdiği elbiseyi gördü. Hâlâ acıma yoktu, çorba gibi bir keder yoktu ama gözyaşlarına çok yakın bir his vardı, kırılmadan kelimelere dökülemeyecek bir his. Ama denedi, çünkü o Michael Morgan'dı ve dile getirilemeyecek hiçbir duyguya güvenmezdi.

"Seni seviyorum," dedi.

Düzeltilme yapmadan ağzından çıkmıştı ve çok kötü çıkmıştı. *Ben'i* çok fazla vurgulamıştı ve söyledikleri kulağa neredeyse korumacı bir tavırla gelmişti. Laura'ya ne kadar beceriksizce gelmiş olabileceğini biliyordu.

"Öyle değil," dedi biraz üzgün bir şekilde. "Annem de böyle söylerdi. Savunulmak istemiyorum, Michael."

"Seni seviyorum," dedi tekrar ve bu sefer daha iyiydi. "Ben. Ben. Morgan. Annen değil. Seni seviyorum, Laura."

"Sesini duymaya bayılıyorum," dedi Laura. "Bu sese hiç alışamadım. Tekrar söyle. İstedığın kadar sık söyle."

Tam tekrar söyleyecekti ki kendini kontrol etti. "Yani bu sözleri istediğim kadar sık söyleyebilirim ama sen onlara inanmayacaksın."

"Michael, beni tanıımıyorsun. Beni hiç görmedin bile. Eğer ikimiz de hayattaydık ve bir gün birbirimizin yanından geçseydik ya da bir şey almak için kitapçıma gelseydin, yüzüme iki kere bile bakmazdın. Eğer bir partide tanıştırsaydık, elimi sıkar, 'Nasılsınız Bayan Uh' der ve bunu söylemeyi bitirmeden beni unuturdun. Sen

Sevecensin, sevmeye alışkınsın ve şimdi yalnızsın. Benim üzerimde pratik yapma. Beni sevdiğini söyleme çünkü hayatta olmanın bir parçası da birini sevmektir. Bu seni tekrar yaşayan bir adam yapmayacak ve ölümü benim için kolaylaştırmayacak."

Komik, diye düşündü. Burada oturup tamamen duygusuz seslerle duygular hakkında konuşuyoruz, dördüncü el dedikodulardan beslenen iki komşu gibi. Bir şeyler hissedebilir miyiz, öldük mü, yoksa bu da çabayla mı hatırlanır? Beni severse mutlu olacak mıyım? Sevmezse, incinir miyim? Aradaki farkı anlayabilecek miyim?

"Seni tanırdım," dedi. "Seni bir kez görmüş, tanımış, evlenmiş ve parti bitmeden seninle yaşamış olurdum."

"Sen olsan bana ne derdin?" Laura sordu. "'Sevgili Bayan Durand, yaşadığım sürece sizi seveceğim' mi? Şimdi bana ne diyorsun?"

"Seni ölümümden sonra da seveceğim, ne kadar az ya da çok olursa olsun. Aşkı hatırlayabildiğim sürece seni seveceğim."

"Öleceğim bütün günler boyunca," diye tekrarladı Laura usulca. "Geriye pek bir şey kalmadı, Michael. Zihinlerimiz yırtık cepler gibi. Unuttuğumuz ve her dakika unuttuğumuz onca şeyi düşün. Aşk neden diğerlerinden daha uzun süre hatırlansın ki?"

"Çünkü ona daha çok ihtiyacımız var," dedi. "Çünkü o olmadan, bizden geriye hiçbir şey kalmaz. Birbirimizi severek, bir zamanlar yaşadığımızı bile unutmadan önce biraz daha dayanıyoruz. Sevildiğimizi bilmek bizi kısa bir süre için neredeyse insan yapar."

"Ne kadar az zaman," dedi Laura. "Buna değer mi? Bir sigara daha fazla uyanık kalmak, bir plak daha dinlemek için sevme çabasına değer mi? Daha uzun sürebilir mi diye merak ettirecek kadar uzun sürmeyecekse, nasıl ve ne zaman biteceğini biliyorsak, neye yarar? Umut etmekten ve yiğitçe kaybedilmiş davalardan bıktım. Tanrıların yüzüne karşı elini sallarsan bir kütüğü geri çekersin. Bırak gitsin ve beni yalnız bırak."

Bir dondurma kamyonu şehirdeki aptal zillerini çaldı, sadece birkaç çocuk koşarak geldi çünkü dondurma için günün çok erken bir saatiydi. Konut projesinin yanında, bir buharlı matkap öksürüp hırıldıyor ve dar bir virajdan geçen bir metro treninin sesi kaldırımındaki ızgaralardan belli belirsiz geliyordu. Gün şimdiden sıcak olmalı, Michael

Çünkü görebildiği pencerelerin çoğu açıktı ve işçiler gömleklerini çıkarmışlardı.

"Sonunda hiçbir şey çabalamaya değmez," dedi Laura'ya, "çünkü herkes ölecek ve dünyada onları ölmekten alıkoyacak hiçbir şey yok. Hiçbir şey kalıcı değildir. Birkaç şey çoğu insanın yaşadığından daha uzun sürer, ama onlar da gider. Umut gider, arzu, merak, korku ve heves de. Aşk birkaç dakika daha uzun sürer, hepsi bu. Bir dakika, bir ay ya da bir saat. Kâğıt kibrit yanana kadar yanar ve söner ve işte yine karanlıktasınızdır, iki küçük çubuğunuzu birbirine sürterek. Ama bu son kez, son kibrit. Artık ışık olmayacak. Artık olmayacak. Ve artık hareket eden şeylerin ya da yatan hayvanların gürültüsü de olmayacak. Sadece ayrı, dokunulmaz benliklerimiz ve yakında o bile olmayacak."

"O zaman karanlıkta otururuz," dedi Laura. "Oturup bekleyeceğiz."

"Neyi bekleyeceğiz? Hiçbir şey gelmiyor. Tanrı aşkına, tüm hayatımızı bekleyerek geçirdik, sen ve ben. O zaman gelmeyen bir şey neden şimdi gelsin ki? Sadece bu var, sadece bizi bir süre daha ölümsüz olmaktan alıkoyacak bu sefil küçük aşk taslağı. Bilge olmaya hazır mısın, Laura? Değilim. Bir günlüğüne sevmeyi ve sonra bilge olmayı tercih ederim, bu sadece şimdi söylediğim gibi seni seviyorum demek anlamına gelse bile."

Bir serçe uçarak duvara kondu. Laura tüylerini okşamak için uzandı ve eli kuşun içinden geçince tekrar denedi. Kuş uçup gidene kadar o işe yaramaz okşama hareketini tekrar tekrar yaptı.

"O zaman ne alabilirsek," dedi, "hangi şartlarda alabilirsek."

"Hepsi bu kadar. Hepsi bu kadar."

Laura, "Bunu bir zamanlar kabul ederdim," dedi, "hayattayken. Eğer bir adam beni sevseydi, kendimi onu sevmeye ikna ederdim ve bir süre sonra onu çok derinden severdim. Şimdi bunu yapamam, Michael. Bu bana bile aptalca ve aptalca gururlu geliyor ama seni sadece bana ihtiyacın olduğu için sevmeyeceğim. Beni sevmeni istiyorum, sahip olduğumuz zaman dilimi için bile, ama bu Laura olarak olmalı. Bunun için biraz geç olduğunu biliyorum ama bana baktığında omzumun üzerinden ölümü gördüğün için sevmeyeceğim."

"O zaman neden yalnız olduğu için o taş çocuğa kendini sevdirmeye çalıştın?" Michael nazıkçe sordu. "Neden ona senden başka kimsesi olmadığını söyledin?"

Daha önce onda bir ya da iki kez görüp de fark etmediği o hızlı acı parıltısını tekrar gördü.

"Bu farklıydı. Beni sevmesini istemedim. Benimle konuşmasını ve bir süre onunla kalmamı istemesini istedim. Bana ihtiyacı olsun istedim."

"Tüm aşklar kafiyeli ihtiyaçlardır," dedi Michael. "Sana ihtiyacım var. Yaşarken de sana ihtiyacım vardı. O zaman hangi cehennemdeydin? Şimdi sana ihtiyacım var ve sen buradasın ve seni seviyorum. Zavallı açgözlü Harry gibi bu konuda çok titizim. Sana bir şeyler vermek ve onlardan hoşnut olmanı izlemek istiyorum, işte bu en büyük kendini beğenmişlik. Seninle pazarlık yapamam, Laura. Bütün boncuklarımı ve aynalarımı evde bıraktım. Sana verebileceğim tek şey ihtiyacım. Bana ne verirsen kabul edeceğim ve bundan memnun olacağım. Seni seviyorum, Laura."

"Ben de seni seviyorum," dedi Laura. "Şimdi düetimizi söyleyecek miyiz?" "Hayır. Değişen bir şey yok."

Ona yaklaştı ve gri gözlerindeki ve bilge ağzındaki ıstırap, zihnindeki kanca gibiydi. "Seni seviyorum, Michael. Ama keşke seni sevmek istediğim gibi olabilseydi. Bu halimizle sana verebilecek hiçbir şeyim yok. Senden sadece bir şeyler alabilirim ve bu yüzden kendimden nefret edeceğim."

"Kendini fazla kaptırma," dedi Michael. "Bana ihtiyacın olduğu sürece beni sev. İnsanlar böyle sever."

"Ben bu şekilde sevmek istemedim. Benim için aşk, sevdiğin kişiye vermek gereken her şeyi vermektir. Sana dokunamıyorum bile. Michael, keşke sana dokunabilseydim. Keşke seninle yatabilseydim. Keşke seni memnun edebilseydim."

Michael ona sıırıttı. "Artık böyle düşünmemen gerektiğini biliyorsun. Yozlaşmış esh'in arzuları tarafından rahatsız edilmeyen saf bir ruh olman gerekiyor. Buradaki fikir, sürekli telefona çağırılmadan meditasyon yapmakta özgür olmak için bedenden kurtulmaktır. Bir ame ol, Laura, ağırbaşlı bir mavi ame ol."

"Çok yakında o olacağım," dedi Laura. "O zaman sahip olduğumuz bu kısa sonsuzlukta ne yapacağız? Birbirimizi nasıl seviyoruz? Birbirimizi nasıl

birlikte yaşamak ve birbirimizi mutlu etmek?"

"Tam olarak bilmiyorum," diye yanıtladı Michael. "Bence birlikte kalmalı ve birbirimizden çok uzaklaşmamalıyız. Kendimiz ya da birbirimiz için yapabileceğimiz fazla bir şey yok, Laura, aşık olmak dışında, çünkü bu aşık olmamaktan biraz daha iyi. Bu seni korkutuyor mu?"

"Ölümler korkabilir mi? Sevgi dolu ölümler bile mi?"

"Daha savunmasızlar. Aşkta, kızgınlıkta ya da her neyse, her şey dışarıda olduğundan daha savunmasızdır."

"Beni biraz korkutan şey," dedi Laura, "tanınmak. Dünyayı kaybetmeden önce birbirimizi çok iyi tanıyacağız, aşkım. Eskiden insanların ruhlarını kelimelere emanet etmek yerine, zihinlerinin çatılarını kaldırıp diğer insanların içeri bakmasına izin vermelerinin ne kadar harika olacağını düşünürdüm. Şimdi o kadar emin değilim. Beni tanıdıktan sonra sevip sevmeyeceğini bilmiyorum."

Michael güldü. "Şansımı deneyeceğim. Evlilik gibi. Oradaki yarış birbirlerini tamamen tanımakla ölüm arasındadır. Eğer ölüm önce gelirse, bu başarılı bir evlilik sayılır."

Aniden şehri işaret etti. "Bakın. Bunlar bu sabah burada olan ikisi değil mi? Harry ve adı neydi?"

"Norma," dedi Laura. Trafik ışıklarının değişmesini bekleyen yağmurluklu iki kişiyi gördü. Kollarını birbirlerinin bellerine dolamışlardı.

"Bunu söylemek için çok uzak," dedi. "Onlara benziyor."

Işık değişene ve oğlanla kız caddenin karşısına geçene kadar hiç konuşmadan çifti izlediler. O kadar yavaş yürüdüler ki, karşı tarafa ulaştıklarında ışık tekrar değişmişti ve arabalar ayak bileklerine kadar geliyordu.

"Şans, sizi aptal piçler," diye mırıldandı Michael. "Oh, şans."

Laura'nın gülümsemesini yakalamak için tam zamanında döndü ve biraz utanmış görünüyordu. "Gördün mü?" dedi. "Yanılmışsın. Bir kez sevildiğini hissettiğinde cömert, geniş ve duygusal olursun. Herkesi seviyorsun, genç çiftleri bile ve bunu yapmak biraz zaman alıyor."

Laura gülümseyerek ona mutlulukla baktı ve hiçbir şey söylemedi.

"Keşke sana dokunabilseydim," dedi bir süre sonra. "Sanırım yüzünü ellerimin arasında tutmak ve koruyarak aşağıya bakmak isterdim."

Seni. Avularımın içinde çok serin bir tenin ve hafif kemiklerin olurdu."

"Bayılırdım. Ama aynı zamanda uşurdum ve cildim sıcak ve çok kırmızı olurdu. Eskiden hep öyle olurdu. Sen yapmasaydın da umurumda olmazdı."

"Benim için sakıncası yok."

"Koca yürekli Morgan," dedi Laura usulca. Ama yine de gülümsedi ve Michael'ın ona bakabilmesi için dik oturdu.

Birdenbire, "Dokun bana. Elime dokunmaya alış."

"İşe yaramayacak, Michael." Sesi çok kısıktı. "Eğer istersen deneyeceğim. Denerken kalbimi kıracağım. Ama işe yaramayacak. Dokunmanın zamanı geçti."

"Dene," dedi Michael. "Ltffen dene. Bunu düşün. Beni sevdiğini ve bana dokunmak istediğini düşün. Elinin eskiden nasıl hissettiğini, onu nasıl hareket ettirdiğini ve onunla bir şeylere dokunmanın nasıl bir şey olduğunu düşün. Elini bana uzat, Laura. Bu senin elin de olabilir. Büyük bir sembol."

"Michael-"

"Bir kez. Bir kez dene ve bir daha asla."

Adam elini uzattı ve Laura da tereddüt etmeden elini uzatıp ona dokundu. Güneş yaprakların üzerinde sıcaktı ve şehir araba ve ocuk sesleriyle doluydu; ve Michael ve Laura, aşıklar, aşıklar gibi el ele tutuşmak için uzandılar. Uzayda, nefes kadar ince ellerinin buluştuğu ve tek bir el haline geldiği, içinden güneşin parladığı ve bir yaprağın düştüğü bir nokta vardı. Bir süre umutla ona baktılar. Sonra her biri gözlerini yavaş yavaş indirerek diğerinin gözlerine bir tür suçluluk duygusuyla ama yine de orada kendi gözlerinden bakmayan bir şey görmeyi umarak baktı. Ellerini indirmediler ya da birbirlerinden başka tarafa bakmadılar.

"Hiçbir şey," dedi Michael. "Olacağını düşünmemiştim."

"Bir şey hissettim," dedi Laura, sesindeki hüzne dayanamayarak. "En azından ben öyle düşünüyorum. Hayal görüyor olabilirim-"

"Bana yalan söyleme. Beni memnun etmek için bile. Yalan söyleyecek vaktimiz yok."

"Pekâlâ," dedi. "Hiçbir şey hissetmedim. İşe yaramadı. Birbirimize asla dokunamayız. Dürüstlük seni daha iyi hissettiriyor mu? Benim için yalanlar kadar acı verici."

"Boş ver Laura." Elini yanına bıraktı. "Önemli değil."

"Önemli," diye haykırdı. "İşte bu yüzden şu anda bile Sandra'yı kıskanmaktan kendimi alamıyorum. Senden her ne aldıysa, sana verecek en azından o kadar sıcaklığı vardı ve benim hiçbir şeyim yok. Sadece arkadaşlık ve güzel sözler."

"Laura," dedi Michael. "Laura, Laura. Sandra her şeyi biraz farklı görüyordu. Ona göre birbirimize sarılmak, birlikte uyumak da bir tür almaktı. Biz hiç sevişmedik. Ne yaptığımızı bilmiyorum ama aşk değildi ve sabaha kadar hep ölmüş olurdu."

Güldü. "Sana bir şey söyleyeceğim. Bir zamanlar Emily Dickinson ya da başka birinin bir şiirini çok severdim. Sadece bir dizesini hatırlıyorum, ama şöyle diyordu: 'Ruh kendi toplumunu seçer. Bunu herkese söyledim. Bir keresinde bir arkadaşşıma alıntılamaştım ve o da 'Belki ama beden en lanet insanlarla aynı yatağa atılır' demişti. Bunu söylediğini hatırlıyorum."

Uzun bir süre hiçbir şey söylemeden ona baktı. Bir keresinde ona dokunmayı tekrar denemek istercesine elini uzattı, ama elini öyle hızlı geri çekti ki, kız onun elini hareket ettirdiğini hayal edip etmediğini merak etti. Bir yaprak daha düştü. Erken bir sonbahar olacak, diye düşündü.

"Siz benim kendi toplumumsunuz," diyordu Michael. "Hayattayken seni aradım. Seni bulamadığım için çok fazla incinmemek için bu konuda dikkatsiz davrandım ve dikkatsiz davrandığımda en lanet yataklara atıldım, ama seni aradım Laura. Bir süre Sandra'yı seninle karıştırdım. Özür dilerim. Karanlıktı ve ben miyopum. Ama sevdiğim asla Sandra değildi. Sandra'nın kollarında uyumadım."

"Lanet olsun sana," dedi Laura. "Seni yolda bu kadar uzun tutan neydi?" "Atım bozuldu ve onu yemek zorunda kaldım. Zavallı hayvan. Aşk Ben mi?"

"Evet. Hem de çok."

"Seni seviyorum. Yürüyüşe çıkmak ister misin? Şehir biz olmadan da giyinebilir, yemek yiyebilir ve işe gidebilir."

"Hayır," dedi. "Burada biraz daha kalalım. Zamanımız var."

Kuzgun arkalarından geldi ve kanatlarının sert çırpınışını duyduklarında döndüler. Aralarında bir yere kondu.

"Her yerde seni arıyordum Morgan," dedi.

Michael, "Ben de buradaydım," dedi.

"Lanet mezarlığı baştan aşağı dolaştım. Rebeck burada olabileceğinizi söyledi."

"Bu bir duruşma," dedi Laura. "Duruşma sona erdi."

"Her şey bitti." Kuzgun yere baktı ve gagasıyla tuğlaların arasındaki boşlukları, çimentonun kabardığı yerleri kaşındı.

"Nasıl geçti?" Michael sakince sordu. "Sandra'ya ne oldu?"

Kuzgun başını kaldırmadan, "Çılgın bir duruşma," diye mırıldandı. "Duyduğum en çılgın duruşma."

"O kazandı," dedi Laura. "Kazandı, değil mi? Onu serbest bıraktılar." "Hayatım," dedi Michael, "duruşmaları bir tür kazanılıyor ya da kaybediliyor. Fikir şu-"

"Onu serbest bıraktılar," dedi kuzgun kısık sesle. "Suçlu değil."

"Onun için iyi oldu. Sandra'nın başına kötü bir şey gelmesini istemedim. Onu öldürmek yanlış olurdu."

"Morgan, anlamıyorsun." Kuzgun onun gözlerine bakamadı. "Onların düşüncesine göre, eğer o seni öldürmediyse, sen öldürdün. İntihar. Avukatı senin ona komplo kurmaya çalıştığını söyledi. Bu yüzden seni kazıp çıkarmak ve başka bir yere götürmek için buraya birkaç adam gönderiyorlar. Katolikmişsin falan filan."

Laura küçük, tiz bir ses çıkardı ve hareketsiz kaldı.

"Laura," dedi Michael. Onunla konuşmak için kuzguna döndü ama adından sonra hiçbir şey söylemedi.

"Çılgın bir duruşmaydı," dedi kuzgun. "Rebeck'e söyledim, o da öyle düşündü."

XII

"Bunu kağıt yaptı," dedi kuzgun. "Kağıdın diğer yarısını buldular."

"Ne gazetesi?" Bay Rebeck sordu. Dördü birlikte Michael Morgan'ın mezarına bakabilecekleri küçük bir yükseltinin üzerinde oturuyorlardı. Sis dağıldıktan sonra gün çok güneşli olmuştu, ama serin ve esintili bir gündü. Bay Rebeck'in her zaman sevdiği türden bir gündü.

Michael sessizce, "Zehrin içinde olduğu kâğıt," dedi. "Şimdi hatırladım."

"Evet," dedi kuzgun. "Gördüğün gibi, o küçük kısım zaten ellerindeydi, külâh gibi sarılmıştı, sadece üzerinde hiç iz yoktu. Gazetelerin yazdığına göre, avukatı evin içinde dolaşıp kâğıdın geri kalanını b u l m a y a çalışmış. Evin altını üstüne getirmiş."

"Masamın altındaki kurutma kağıdı." Michael çok sakin görünüyordu. "Onu saklamak için oraya koydum. Atacaktım ama herhalde çok sarhoştum. Ne zaman geliyorlar?"

"Bilmiyorum. Çok yakında."

"Anlamıyorum," dedi Bay Rebeck. "Gazete neden bu kadar önemliydi?"

Kuzgun, "Üzerinde el yazısıyla yazılmış bir sürü rakam vardı," diye cevap verdi. "Rakamlardan pek bir şey anlamadım ama el yazısı çok önemliydi."

Michael, Laura'nın yanında, onu ilk kez gördüğü şekilde bağdaş kurmuş oturuyordu. Sık sık başını çevirip ona bakıyor, gülümsüyordu. Laura kıpırdamadan oturuyor, gözlerini adamların geleceği uzun çakıllı yola dikiyordu. Adam onunla doğrudan konuşmadı, o da hiç konuşmadı.

"Rakamlar dozajla ilgiliydi," dedi. "Bu tür zehirlerin özelliği, eğer çok az alırsanız sadece midenizi bozması, çok fazla alırsanız da kusmanızdır. Kusturucu gibi. Ne kadar kullanacağınızı bilmeniz gerekir. Bir kütüphanede araştırdım ve kağıda yazdım. Sonra zehri içinde tutacak bir şey istediğimde kağıdın köşesini yırttım ve kalanını kurutma kağıdının altına koydum çünkü acelem vardı. Sandra'yla yatmadan önce birlikte içtiğimizde de zehri kendi bardağıma koydum. Bunu şimdi hatırlıyorum."

Aniden başını kaldırdı. "Sanırım bir şey duyuyorum. Bir araba."

Laura ona baktı ve bir şeyler söylemeye başladı ama bir türlü söyleyemedi. Hiç konuşmadan oturdular, lastiklerin altında kıvrılan çakıl taşlarının tıslayan sesini, sesleri ve motorun sesini dinlediler; yolun kıvrıldığı yerde geniş bir burnun ve sırtan gümüş bir ağzın görünmesini beklediler. Bay Rebeck Laura'nın elini tutmak ya da elini Michael'ın omzuna koymak istedi ama yapamadı. Çoraplarından birinde bir delik buldu ve yırtığın büyümesini seyrederek elindeki mendili orada dolaştırdı.

Beklediler ama hiçbir şey gelmedi. Sadece çekirge sesleri vardı.

"Hiçbir şey," dedi Michael sonunda. "Fazla hevesli olmalıyım."

"Kendinizi öldürdüğünüzü hayal bile edemiyorum," dedi Bay Rebeck neredeyse merakla. "Şu anda bile bunu gerçekten hayal edemiyorum."

"Ne ben," dedi Michael, "ne o zaman ne de şimdi. Açıklaması zor ama kendimi öldüreceğimi hiç bilmiyordum, bizim bildiğimizi düşündüğümüz şekilde değil - planlamak, onunla yaşamak, sabah uyanıp 'İki gün sonra zehir içip öleceğim' demek. Bu bende olmayan bir şeyi gerektirir. Ölümcül dozu araştırıp yazdığımda bile, bu sadece entelektüel bir meraktı. Sohbetin durgun olduğu bir anda ortaya atılacak bir şeydi. Ama kendi kendime 'Bak, artık yaşamak istemiyorum' dediğimi hiç hatırlamıyorum. Mümkün olduğunca çabuk kendimi öldüreceğim ve her şeyi bitireceğim' dediğimi hatırlamıyorum. Bunu hiç söylemedim."

Tekrar Laura'ya baktı. "Sanırım Laura'nın beni affedememesinin nedeni bu. İntihar edenlerin kendilerine karşı dürüst olmalarını, ölümü seçmelerini ve onu cesaretle aramalarını istiyor. Ben bunu yapamadım. Yeterince cesur ya da dürüst değildim. Laura beni hayal kırıklığına uğrattı. Tamamen anlaşılabilir bir durum."

"Hiç de öyle değil," dedi Laura. Başını çevirmedi. "Kimseden dürüst olmasını istemeye hakkım yok. Öyle bir şey değil. Ama ölümünü karının kapısının eşiğine bırakmak, o ölsün diye ölmek... Bunu kendime nasıl anlatacağımı bilmiyorum, Michael. Yapabilseydim, yapardım."

"Evet. Bu kötüydü."

Hayata dokunma ihtiyacı hisseden Bay Rebeck uzandı ve kuzgunun siyah tüylerini eliyle hafifçe düzeltti. Ne zaman

Kuş yaklaştı ama uzaklaşmadı, elinin tozlu tüylerin üzerinde hafifçe kalmasına izin verdi. Kuzgunun kalp atışlarını hissedebiliyordu.

"Belki de bilmiyordu," dedi. "Bu mümkün. O kadar çok şey yaparsınız ki, yaptığınızı asla bilmezsiniz. Ölümünden Sandra'nın sorumlu tutulacağını bilmiyordu."

Michael başını salladı. "Biliyordum. Yine de teşekkür ederim." Ne onlara ne de yolun aşağısına bakıyordu. At başı şeklindeki beyaz bir buluta büyük bir ilgiyle bakıyor gibiydi.

"Biliyordum," dedi. "Bundan kaçmanın gerçek bir yolu yok. Sandy'nin beni intihara sürüklediğini ve bunun acısını çekmesinin doğru olduğunu düşündüm. Adalet bu kadar inanıyor olmam çok komik. Tarih derslerime her zaman öğrencilere, sonunda iyi adamların kazandığı bir dizi film senaryosu duymayı bekliyorlarsa, hepsinin eve gidebileceğini, çünkü sadece iyi adamların kazanmadığını, aynı zamanda hiç iyi adam olmadığını söyleyerek başlardım."

"Bunu öğrenmek için üniversiteye mi gitmeleri gerekiyor?" diye sordu kuzgun. "Kahretsin, kuşlar kuş olduklarını bilmeden önce bunu bilirler."

"İnsanlar da bunu biliyor," dedi Michael, "ama bu onları biraz endişelendiriyor ve bu konudan kaçınmak istiyorlar. Derslerimde hep şunu söyledim: 'Adalet diye bir şey yoktur. Adalet insan yapımı bir kavramdır, evrende yabancı bir cisimdir. Kaplanlar keçileri ya da insanları öldürdüklerinde ne adil ne de adaletsizdirler. Soyut adalet diye bir şey yoktur. Hukuk diye bir şey vardır. Aradaki fark açık olmalı. Bunlar eski şeyler, Morgan için hiç de orijinal değil ama öğrenciler çok etkilendi."

Laura hiçbir şey söylemedi ve Michael içini çekti. "Sana ne söyleyebilirim, Laura? Adalet ve intikamı birbirine karıştırdığımı mı? İnsanlar bunu çok yapar ve her zaman da yapmışlardır. Bu bir mazeret değil. Karımın benim ölümüne neden olduğu için ölmesi gerektiğini düşündüğümü asla kabul etmedim, ama fikir buydu. Çok adil görünüyordu."

"Ve ölüm karşısındaki tüm öfken," dedi Laura. "Bu bir yalan mıydı? Hayata yakın kalmak için verdiğin tüm o mücadele ve Sandra'nın seni öldürdüğüne dair tüm o ağlamalar... Her zaman biliyor muydun?"

"Hayır. Kuzgun gelene kadar hatırlamıyordum. Ölümümle ilgili hiçbir şey hatırlamıyordum. Sadece zehir olduğunu ve bunun Sandra'yla çok ilgisi olduğunu hatırlıyorum. Hepsi bu."

Laura hâlâ başını eğip ona bakmıyordu ve Michael aniden bağırmaya başladı. "Lanet olsun, nasıl hissettiğimi sanıyorsun?" Sesi Bay Rebeck'in kafasında çınlıyordu ve dinlemek küçük adama acı veriyordu. Kafasının içinde büyük bir sarkaç ağır ağır sallanıyor gibiydi.

"Kendimi durduracak kadar kendimden sıkıldığımı ve birini yanımda sürüklemeye çalışacak kadar intikamcı olduğumu bildiğimde ne hissediyorum sanıyorsun? Yalancı, korkak ve katil olduğumu tüm çıplaklığıyla, gözlerimi kapatmanın hiçbir yolu olmadan bilmek? Sandra'yı hiç sevmediğimi ve beni sevmediği için onu yok etmeye çalıştığımı bilerek mi? Ve bunu ben planladım. Tüm o cılız, çocukça, canice şeyi planladım ve sonra her şeyi unuttum çünkü kafamdaki resme uymuyordu. Tanrım, ne adammışım. Nasıl da nefret etmiş olmalıyım."

Kuzgun, "Ben olsam kafamı o kadar da çok tavana vurmazdım," dedi. "Artık bu konuda yapabileceğin bir şey yok. Her neyse, onu bıraktılar. Mutlu son. Gerisi önemli değil."

Michael başını salladı. "Önemli olan bu. Nasıl bittiği artık önemli değil." Sesi daha sessizdi. "Sandra'yı sevmediğimi öğrenmek çok komik. Hep sevdiğimi sanırdım."

Bay Rebeck kuzgunun küçük bedeninin elinin altında hareket ettiğini hissetti ve keşke bunlar olmasaydı diye düşündü. Tüm kalbimle, keşke yine Haziran ayında olsaydık, baharın sonlarında, sıcaklar bastırmadan önce ve bunların hiçbiri yaşanmamış olsaydı. Laura'nın gözlerini yavaş yavaş Michael'ın gözlerine diktiğini gördü ve o sabah aralarında neler olduğunu hiç şaşırmadan anladı. Sanırım bu harika bir şey, diye düşündü, hatta bir tür mucize, ama buna doğru dürüst tepki veremiyorum. Ani güzellikler için çok yaşıyım, tomurcuklanmadan doğan ve doğmadan ölen güzellikler için. Şimdi onlara ne olacak?

Keşke yine bahar gelse, sıcaklar bastırmadan önce.

Michael Laura'yla konuşurken sesi alçaktı. "Kovalamaca sona erdi. Morgan avı sona erdi. Ne olduğumu biliyorum. Korktuğum her şeyim

Hayatta, diğer insanlarda nefret ettiğim her şey, sahtelik, acımasızlık ve akılsız kibir. Ve nereye sürüklenirsem sürükleneyim onları da yanımda götürmek zorundayım, çünkü onlar benim bir parçam, derim ve iskeletim. Onlardan bir daha asla saklanamam."

"Bu doğru değil," dedi Laura. "Sen kibar ve nazıksın, kahvaltıda ya da gün batımından daha kötü değilsin. Bilmediğimi mi sanıyorsun?"

"Hayır. Bildiğini sanmıyorum Laura, çünkü şu ana kadar ben de bilmiyordum. Artık başka bir şey kalmadığı için nezakete sığınmıyorum. Gençken çok nazik olduğumu düşünürdüm. Sırf kendi içlerinde kötü oldukları için acımasızlıktan ve gaddarlıktan nefret ettiğimi sanırdım. Büyüdükçe insanların acı çektiğini görmekten nefret ettiğimi öğrendim çünkü kendimi onların yerinde acı çekerken hayal edebiliyordum. Her zaman çok iyi bir hayal gücüm vardı. Şimdi görüyorum ki bu şeylere karşı büyük jestler yapmışım çünkü bunlar benim içimde varmış ve ben bunu bildiğim halde itiraf etmeye cesaret edememişim."

"Onlar hepimizin içinde," dedi Laura umutsuzca. "Benim içimdeler. Michael, dinle."

Michael devam etti. "Ben de kendime nazik ve kibar olduğumu söyledim, başkaları da buna inandı, hatta ben de kendime inandım ve şu yaptığım şeye bak Laura. Ne yaptığıma bir bak."

Bu kez hepsi kamyonun sesini duydular ve daha kamyonu görmeden adamların geldiğini anladılar. Bay Rebeck, mezarlık yollarında sık sık gördüğü uzun tonozlu ve gölgeli camlı, parlak siyah cenaze arabalarından birini bekliyordu. Ama Michael'ı almaya gelen, sanki o sabah boyanmış gibi parıldayan yeşil bir kabini olan büyük, arkası açık bir kamyondu. Üçü önde, biri arkada oturan dört adam, yalın bir şaft gibi duran paslı kırmızı bir vince yaslanmıştı. Kamyonun motoru çok yakındayken bile garip bir şekilde yumuşak ve muflu çalışıyordu.

"Beni görecekler," dedi Bay Rebeck. Ayağa kalkmak için bacaklarını altına çekti ama kuzgun elini dürttü ve "Sen kalkmadıkça olmaz. Olduğun yerde kal." Rahatladı, korkusundan biraz utandı ama adamların onu görmeyecek olmasından da memnundu.

Laura Bay Rebeck'e, kuzguna ve Michael'a, "Bir şeyler yapın," dedi. Michael'dan karşıdan gelen kamyonu bakmaya devam etti ve

Geri. "Lütfen bir şeyler yap."

Kamyon artık çok yavaş hareket ediyordu. Kabindeki adamlardan biri başını camdan çıkarmış, kamyon yanlarından geçerken mezarlara bakıyordu.

"Yapabilecekleri hiçbir şey yok," dedi Michael. "Bir şeyler yapmanın zamanı geçti, tıpkı dokunmanın ve nazik olmanın zamanı gibi. Her neyse, kendini kazılırken görmek herkese nasip olmaz." Kaşlarını çatmaya çalıştı. "Kazılmış. Bu şekilde ifade etmekten hoşlanmıyorum. Mezardan çıkarılmış. Bu da iyi değil. Mezardan çıkarıldı. Tanrım."

"Kazıldı," dedi kuzgun. "Mayınlı. Peki ya mayınlı?"

"Mayınlı çok iyi."

Bay Rebeck, başı camdan dışarıda olan adamın sözsüz bir bağırışını duydu ve kamyon kazıyarak durdu.

"Bingo," diye mırıldandı Michael. "Hazine avını bizim taraf kazandı."

Dört adam arabadan indi ve mezarın etrafında durdu. Temiz tulumlar ve ağır ayakkabılar giiyorlardı. Şoför kamyonun arkasına gitti ve dört kürekle geri döndü. Bay Rebeck belli belirsiz kazma olacağını düşünmüştü ama yaz mevsimiydi ve zemin yumuşaktı. Toprakla hiçbir sorunları olmayacaktı.

Adamlardan biri küreğini kaldırdı, bir süre yüksekte tuttu, tutuşunu değiştirdi ve sonra mezarın dibindeki toprağa vurdu. Daha derine sokmak için ayağını küreğin üzerine koydu. Küreği çekip çıkardığında, toprağı hızlı bir hareketle bir tarafa savurduğunda, otların ortasında koyu kahverengi bir yarık vardı.

"Ah, Tanrım," dedi Laura usulca. Aniden Bay Rebeck'e döndü, yalvaran gölgesi ona çok yakındı. "Bir şeyler yap," dedi. "Bir şeyler yapmalısın."

Ne de olsa çok güzel, diye düşündü Bay Rebeck, ama ben hiç fark etmedim.

Ama neden bana dönüyor? Neden bana? Ben bir şey yapamam.

Michael onun yerine söyledi. "Hiçbir şey yok, Laura. Ne yapmasını istiyorsun? Tepeden aşağı inip, 'Şu hayaleti çözün!' diye bağırmasını mı? Eğer onu götürürseniz, konuşacak kimsem kalmaz' diye bağırmasını mı? Yapılacak bir şey yok. Bağırmanın ne yararı var?"

Hiçbir şey yok, diye düşündü Bay Rebeck. Ama bağırış çağırış olmalı. Bir hayli bağırış çağırış, sarsıntı ve küfür olmalı,

Çünkü gürültü olmazsa hayatta olduğumuzu nasıl anlayacağız?

Laura, Laura, senin hatırın için biraz cesur davranıp o adamlara doğru koşabilir, onlara yüksek sesle küfredebilir ve Michael'ı rahat bırakmalarını söyleyebilirim. Bu çok fazla cesaret gerektirmez. Ama küfürlerim bittiğinde, benim ne kadar küçük olduğumu gördüklerinde, birbirlerine bakıp gülerler ve kazmaya devam ederler. Beni bile kazabilirler. Bunun için yeterince cesur değilim ve kimse de beni cesur olduğuma ikna edemez.

İlk adam diğerine başını salladı ve bu adam da küreğini sadece ince bir bıçak izi görünene kadar toprağa daldırdı. Diğer iki adam küreklerine yaslanıp birbirleriyle konuşurken, biri mezarın dibinde diğeri de yanında olmak üzere birlikte kazdılar. Michael'ın mezarı üzerindeki geniş yapraklı sarmaşık, toprağa tutunduğu yerden koparıldı ve kürekle gelişigüzel bir tarafa, yıpranmış bir yatak örtüsü gibi uzandığı yere atıldı. Bir an için mezarın ana hatları belli oldu, çimlerin üzerinde koyu kahverengi bir dikdörtgen, küreklerin vurduğu yerde siyah yaralar vardı.

"Sarmaşığın kök salacak zamanı bile olmamıştı," dedi Michael. "Çok kalın ve koruyucu görünüyordu ama zavallı şey muhtemelen kök salmamıştı bile. Zavallı yaşlı sera sarmaşığı. Keşke bu işi bitirselerdi. Böyle bir şey genellikle ne kadar sürer?"

"Bilmiyorum," dedi Bay Rebeck. "Daha önce hiç görmedim."

Kuzgunun kafası küçüktü ve Bay Rebeck'in parmaklarının altında şaşırtıcı derecede sertti. Bir keresinde kuşların kemiklerinin Noel ağaçlarındaki cam toplar kadar hafif ve kırılğan olduğunu okumuştı.

Kuş dedi ki, "Bir çift gördüm. Yarım saat. Belki daha az, belki daha fazla. Malları kamyonu koyarken ne kadar zorlandıklarına bağlı. Vinç bunun için var."

"Yarım saat," dedi Michael. "Teşekkür ederim. Beni yarım saat daha sevmeyi başarabilir misin, Laura?"

Adamlar çok hızlı çalışıyorlardı. Mezarı kazarken ve toprağı omuzlarına atarken eğilmeye başlamışlardı. Şimdiden mezardan uzağı doğru iki toprak kanadı yayılmıştı.

"Tek istediğın bu mu?" Laura sessizce sordu. "Aşkımın yarım saati mi?"

"Elde edeceğim tek şey bu, bu yüzden tek istediğım bu. Gerçeklerden önce rasyonelleştirmeye inanırım. Ama o yarım saate çok ihtiyacım var, Laura."

"Pekala, Michael. Yarım saat."

"Az ya da çok. Belki vinçle başları belaya girer.
Ne kadar hızlı kazıyorlar."

O konuşurken iki adam kazmayı bıraktı ve o ana kadar boşta olan çift işi devraldı. Hevesle kazıyorlardı, bıçakları tekrar toprağa saplanmadan önce toprağı dökmek için kendilerine ancak zaman tanıyorlardı. Biri gömleğini çıkarmıştı ve küreğinin her hamlesinde ve bükülüşünde üst dişlerini soyut bir sırtışıla açtığı görülebiliyordu. Rahatlamış iki adam alınlarını ve boyunlarını kuruladı ve yakındaki bir musluktan azar azar su içti.

"İşlerini bitirdiklerinde ne olacağını merak ediyorum," dedi Michael. "Muhtemelen mezarlıktan çıkana kadar hiçbir şey olmaz. Sonra ne olacak?" Sorgularcasına Bay Rebeck'e baktı.

"Daha önce hiç böyle bir şey görmemiştim," diye tekrarladı Bay Rebeck. "Ne olduğunu bilmiyorum."

"Bu doğru. Senin yapacağını sanmıyorum. Ama fark etmez. Beni daha fazla ya da daha az ölü yapamazlar. Bu benim hatamdı. Yine de beni nereye götürdüklerini bilmek isterim."

"Merrill Dağı," dedi kuzgun. "Bronx'un kış tarafında küçük bir yer. Bütün Yorkchester dışlanmışlarını alıyorlar. Senin yaşlı kadın ayarlamaları yaptı."

"Hoş bir isim. Aliteratif." Michael kuzgunun son sözünü fark etmiş gibi görünmüyordu. "Biliyor musun, eğer durup düşünürsen, bu madencilik operasyonunun beni çok fazla etkilememesi gerekir. Zaten terk etmediğim kimseyi terk ediyormuşum gibi değil. Laura hariç. Her zaman Laura hariç."

Hızla Bay Rebeck'e döndü. "Kulağa öyle geldiğini kastetmemiştim Jonathan." Bay Rebeck'e daha önce hiç böyle hitap etmemişti. "Biz burada arkadaştık. Ben hayattayken birbirimizi tanıyor olsaydık arkadaş olurduk. Pinochle oynayarak yaşlanabilirdik ve çocuklar sana zorla Jonathan Amca demeye teşvik edilirdi. Ama insan ve hayalet olarak arkadaş olmak için çok az zamanımız kaldı. Bunu biliyorsun. Bir lambayı kapattıktan sonra kalan kırmızı ışık saniyesi gibiydi. O kadar kısa."

Aniden Michael'ın mezar taşı düşmeye başladı. Bay Rebeck ayakta duran adamlardan birinin bağıarak uyarıda bulunduğunu duydu ve iki kazıcının, taş üzerlerinden geçerken mezarın dışına doğru tırmandıklarını gördü.

Sarmaşık gibi, toprağa yerleşecek zamanı olmamıştı ve şimdi yavaşça öne doğru devrildi, hala onu tutan küçük toprağı ufaladı ve hiç ses çıkarmadı. Düşüp adamların kazdığı sığ çukurun içinde kaybolmadan önce bir süre sallandı. Yamaçta nöbet tutan dört kişi onun toprakta çıkardığı sesi duydu ve Bay Rebeck sesin altında hafif bir çukurluk sezdiğini düşündü. Kürekler daha fazla ilerleyemezdi.

Laura, sanki taş üzerine düşmüş gibi, "Ah," dedi. Adamlar mezarın etrafında durmuş, birbirlerine bakıyorlardı.

"Ne ses ama," diye hayret etti Michael. "Bir bavulun çarparak kapanması gibi. Çok sembolik. Taş bile haykırıyor. Bu bize biraz daha zaman kazandıracaktır. Bunun için minnettarım."

Gömleksiz adamın diğerlerine el sallayıp mezara atlamasını izlediler. Ellerini kalçalarına sürttü ve taşa doğru eğildi. Bay Rebeck oturduğu yerden adamın sadece geniş kahverengi sırtını görebiliyordu ama mezar taşıyla boğuşurken adamın dişlerinin arasından çıkan ıslık gibi çaba homurtularını duyabiliyor ve yanlarında oluşan kir ve terden oluşan hapisane çizgilerini görebiliyordu. Neredeyse kaldırdığı bir an vardı; neredeyse dik duruyordu, omuzları kavisli ve boynu öne doğru itilmişti ve kolları dümdüz aşağı sarkıyordu, terleyen sırtında bir yay kirişi ve ellerinde taş, yerden uzakta. Dirsekleri sıyrılmıştı ve çok kirliydi.

Sonra taşın tekrar düştüğünü duydular ve adamın yavaşça doğrulduğunu, sırtını ovuşturduğunu ve acı içinde ağzını açtığını gördüler. Kamyonu kullanan adam ona zafer ve sempati dolu bir sırıtışla baktı ve mezarın içine atlayarak adamın yanına geldi. Gömleksiz adamın karşısında durdu ve açıkça "Çömelmelisin" dedi. Böylece ikisi de mezarda sadece başları görünene kadar kalçalarının üzerine çömeldi ve birlikte taşı kavrayıp kaldırdılar. Taşı çimenlerin üzerine bıraktılar ve derin nefesler alarak ve gülerek mezardan çıktılar. Diğer iki adam kürekleri alıp bir kez daha kazmaya başladılar.

"İşte bu kadar," dedi Michael. "Morgan'ın gerçek sonuncusu bu. Ulaşmak için o kadar uğraştıkları cesedin hiçbir önemi yok. Bütün bedenler birbirine benzer. Ama üzerinde adımın yazılı olduğu taş

yaşı Morgan da gitti. Herkesin üzerinde adı yazan bir taşı olmalı. Ayrıca doğum ve ölüm tarihleri de. Benim yok. Toprağı düzeltin ve çimlerin yeniden büyümesine izin verin. Morgan'ın işi bitti."

"Taşı her zaman yanlarında götürürler," dedi kuzgun. "Onu tekrar Merrill Dağı'na koyacaklar."

Michael cevap vermedi. Adamları izliyordu. Bay Rebeck de onları izliyor, kendini gittikçe daha gergin hissediyordu. Artık baharı dilemiyordu. Sadece yamaçtan ve beklenmedik bir hediye gibi hevesle açılmakta olan mezardan uzaklaşmayı diliyordu.

"Bu hiç adil değil." Laura'nın sesi üzgün ve çocuksuydu. "Bu hiç adil değil." "Adil olan ne?" Michael nazikçe sordu. "Bunu bana kimse yapmıyor. I

kendim yaptım. Bir kere istemiş olmalıyım. Sus, Laura. Ağlama."

"Ağlamıyorum. Ben bir hayaletim."

"Benimle tartışma. Ne zaman ağladığını biliyorum. Seni seviyorum. Seninle ilgili her şeyi biliyorum."

Mezar çok derinleşmişti. Adamların en küçüğü, mezarın dibindeki büyük toprak yığınının kürek yüklerini eklerken omuzlarına kadar mezarın içinde duruyordu. Kazmak için eğildiğinde hiç görünmüyordu.

Michael, "Belki de doğru yol budur. Yarım gece ve yarım gün boyunca birbirimizi sevdik ve biraz ısındık. Bizim gibi geç aşıklar için daha ne olabilirdi ki? Senden istediğim yarım saati geçirmiş olsaydık bile, insanların tüm yaşamları boyunca sevdiklerinden daha uzun süre sevmiş olurduk. İnsanlar dağınık dakikalar için severler: burada iki dakika, bu kızla bir dakika, metroda başka bir kızla iki dakika. Biz nasıl sevilleceğini biliyoruz. Zihnimizde pratik yaptık, "Biri bana sorarsa böyle seveceğim" diye düşündük. Ve şimdi bir aşk sabahı geçirdik. Yaşayanlar ya da ölümler için daha ne kadar var ki?"

"Çok daha fazlası," dedi Laura telaşla. "Söylediklerinin tek kelimesine bile inanmıyorsun. Kendini bile dinlemiyorsun. Beni teselli etmeye çalışma. Teselli istemiyorum, Michael. Küçük, mükemmel bir aşk istemiyorum. Seni istiyorum. Seni sahip olabileceğim kadar uzun süre istiyorum ve yarım saat ile bir ömür arasındaki farkı biliyorum."

"Laura-" diye başladı Michael. Ama o hızla Mr. Rebeck, onun güzel, son derece sade yüzü gözlerine hükmediyordu.

"Bu bir hayalete benzemiyor mu?" diye sordu ona. "Kendimi pek hayalet gibi hissetmiyorum. A       ve insan gibi hissediyorum. Kaybın içindeki g  zelli i kabul ederek kendimi teslim etmemek ve her şeyin en iyisini yapmakla hata mı ediyorum? Sahip olduğumdan daha fazlasını istemekle hata mı ediyorum? S  yle bana. Bilmek istiyorum."

Onun   zg n bir  ocuk sesine sahip olduğunu nasıl d    nebildim? Bay Rebeck merak etti. Benim duyduğum ses gururlu ve  stiraplı bir kadının sesi. Bir kadının burada ne i i var? Ona ne anlatabilirim? Beni neden dinlesin ki? Başka  ansım olsaydı dinlemezdim.

"Hayır," dedi. "Ben kimim ki sana bir şey istememeni s  leyeyim? Ama Michael'ın ne demek istediğini biliyorum. Öyle bir a k vardır ki, ancak birleşme ile bozulabilir."

Kastetti iniz bu değildi, değil mi? Hayır. Hayır,  yle d    nmedim. S  ylemek istediğin şeyleri bu kadar ciddiye almasaydın, birkaçını doğru s  leyebilirdin. Kuzgunun elinin altında g ld   n  hisset.

Onlara kızıdan bahsetmeye karar verdi. Tabii hatırlayabilirse. Dikkatli konuşmak zorundaydı.

"Bir keresinde, çok daha gençken bir kızla bir yere gitmi tim. Ak am saatleriydi. Nereye gitti imizi hatırlamıyorum ama orada başka insanların da olduğunu biliyorum. Ve her nasılsa, kız ve ben, yüksek tavanlı ve sandalyesiz çok büyük bir odada yalnızdık. Yan odadaki diğer insanları duyabiliyorduk."

Bildi i tek kirli hikayeyi anlatan yaşlı bir adam gibi konu uyorsun.  elloyu  abuk koy, çünkü hikaye aslında  elloyla ilgili, seninle değil.

"Duvara yaslanmış bir  ello vardı. Eski görünüyordu ve tellerinden biri eksikti. Ama yanına gittik, ona dokunduk ve    telinden ezgiler çıkardık. Arada bir birbirimize bakıp g l ms yorduk ve bir keresinde ikimiz de aynı anda  ello çalarken ellerimiz birbirine de mi ti. Uzun bir süre orada kaldık, birbirimize İrlanda aksanıyla fıkralar anlattık ve çellonun tellerini kopardık. Sonra diğer insanlar da odaya gelmeye başladı ve biz de dışarıya, terasa çıktık."

Tam o sırada kürekler kapağı buldu. Tahta üzerinde kısa bir metal sesi duyuldu ve ardından bir tane daha. Bütün adamlar zafer    lıkları attı ve kazmayan gömleksiz adam k re ini ba ının

üzerinde salladı. Diğer kürekler de aşağı yukarı vurarak toprağı temizledi.

kalan birkaç kesekten kurtuldu ve şoför gömleksiz adamın sırtına bir tokat atarak kamyonu gitti.

"Fazla zaman kalmadı," dedi Michael.

"Biraz," diye yanıtladı kuzgun. "Yine de zincirleri takmaları ve işleri bittikten sonra toprağa gömülmeleri gerekiyor."

"Daha fazla zamanım olsaydı ne yapacağımı bilemezdim. Mezar taşını kaldırdıkları süre boyunca, 'İşte bir hediye' diye düşünüp durdum.

Laura'ya önemli bir şey söylemek ya da kendime bir açıklama yapmak için yeterli bir süre. Ama ağzından hiçbir şey çıkmadı. Tek bir kelime bile. Seni seviyorum Laura'm, ama hayatımda hiç önemli bir şey söylemedim ve şimdi de söylemeye başlamayacağım."

Hikayeyi bitirmeliyim, diye düşündü Bay Rebeck. Michael kadar dürüst değilim; söylediklerimin önemli olduğuna ve eksik bırakılmaması gerektiğine inanmalıyım. Öyleyse hikayeyi bitir, ama seni dinlemezlerse onları suçlama. Onlar neyin önemli neyin önemsiz olduğunu bilirler.

"Kızla odada durup çelloyla oynadığımız ve şakalar yaptığımız o anda birbirimizi olabildiğince çok seviyorduk. Bahçeye çıktığımızda aynı şey değildi. Ve bir süre sonra birbirimizden uzaklaştık, çünkü ikimiz de bir daha asla çello ile odada olduğu kadar iyi olamayacağımızı biliyorduk. Tüm sevgimizi o birkaç dakikaya sığdırmıştık ve ondan sonrası sadece hatırlamak ve onu eskisi gibi yapmaya çalışmaktı."

Şoför kamyonu mezarın kenarına yanaştırmıştı ve bir zincir vinçte takırdıyor, lavabodaki gümüş eşyalar gibi ses çıkarıyordu. Gömleksiz adam kamyonun arkasına uzandı ve iki kangal ip çıkardı. Birini başka bir adama attı ve ikisi de mezara tırmandılar, kendilerini çok dikkatli bir şekilde aşağı bıraktılar, çünkü aşağı inmek için uzun bir yol vardı ve düşüp yaralanmak kolay olabilirdi.

Laura küçük tepede gittikçe daha huzursuzca hareket ediyordu. Gözleri kocamandı; kendileri için çok küçük olan bir kafesteki kapana kısılmış ve panik içindeki sincaplar gibi yüzünde ileri geri hareket ediyorlardı. Michael'dan Bay Rebeck'in oyulmuş sessizliğine, kuzgunun korsan hazinesi gözlerine ve keskin sarı gagasına, mezardaki adamlara doğru hareket ettiler,

iplerini bağlamak için eğilirler ve Michael'a geri dönerler. Her zaman Michael'a. Ona olabildiğince yakın oturdu.

"Çok hızlı çalışıyorlar," dedi. "Neden bu kadar aceleleri var? Onları izlemeye dayanamıyorum."

"Onları izleme o zaman," dedi Michael. "Beni izle. Gözlerini benden ayırıp ne yapıyorsun?"

"Michael, yapabileceğimiz bir şey olmalı. Bir şeyler olmalı."

"Hayır. Başka yolu yok, Laura. Birbirimize bakmaktan ve kendi yüzümüzü unuttuktan sonra birbirimizin yüzünü hatırlamayı ummaktan başka bir şey yok."

İki adam mezarın içinde ilerliyor, ara sıra üçüncü adam şoföre ilerleyişlerini bağırarak anlatıyordu. Laura, Michael'a yakın oturup onları izledi. Ne zaman başları ve omuzları mezarın dışına çıksa, onların mezarın üzerinde duruyor olmaları gerektiğini anlıyordu.

"Unutacağız," dedi acı acı. "Sen gider gitmez, ben seni unutacağım ve öleceğim. Sen de beni unutacaksın."

"Sana ne söyleyebilirim ki? Sana olan aşkımın aramızdaki kara kapıları yakıp kül edecek kadar büyük olduğunu mu? Gökyüzündeki o Büyük Ellis Adası'nda tekrar buluşacağımızı ve birbirimizi tanıyacağımızı mı? Cehennem yolumuzu kesse bile, ay ışığında sana geleceğimi mi? Bundan daha iyisini biliyorsun, Laura. Seni seviyorum, sanırım bildiğimden daha çok, ama bizim aşkımız kılıç değil. Bu bir ışık. Bir re değil. Küçük bir ışık, sadece aşk mektuplarını okuyacak ve hayvanları hırıltılı bir mesafede tutacak kadar parlak. Zamanla sönecek. Tüm ışıklar söner. Eğer rahatlatacaksa, tüm res'ler de öyle. Beni sev, bana bak ve beni hatırla, ben de seni hatırlayacağım. Başka bir şey yok. Yakın otur ve çeneni kapa."

Vinç motoru bir devin karnı gibi gümbürdedi ve parlak zincir yavaşça mezara daldı. Gömleksiz adam zinciri iki eliyle bir tür şefkatle kavradı ve o ve diğer adam zinciri mezarın etrafından geçen halatlara bağlamakla meşgul oldular. Michael ve Laura'nın mezara değil de birbirlerine baktıkları ve vincin kendi kendine eskimiş küfürler mırıldanarak rölantide çalıştığı bu işlem birkaç dakika sürdü.

Sonra mezarla yeşil kamyon arasındaki bekçi iki adama bir şeyler bağırdı ve onlar da derinlerden tırmalayarak çıktılar.

delik. Üçüncü adam her birine elini uzattı ve onları birbiri ardına çukurun kenarına çekti. Gülmek ya da derin bir nefes almak için durmadılar, ancak çimenlerin üzerine oturup kamyonun kabinindeki sürücüye el sallamadan önce mezardan on metre kadar uzaklaştılar. Terden sıırıslıklam olmuşlardı ve üzerlerine mezarın kara toprağı bulaşmıştı.

Zincir gerildi ve titremeye başladı. Bir an için hiçbir şey hareket etmedi. Sadece vincin gürültüsü vardı; başka hiçbir ses yoktu. Çekirgeler bile sessizdi.

Laura iniltiye dönüşebilecek bir ses çıkarmaya başladı ama o kadar çabuk kesti ki yarısından fazlası çıkmadı.

Kuzgun gagasında sessiz bir çekirge ezdi ve bu kesinlikle bir sestti.

O anda vincin aç vınıltısı kıştan kalma bir zafer ulumasına dönüştü. Bütün kamyon bu sesin altında titredi. Zincir gevşek bir ip gibi ş ı n g ı r d a d ı ve kofne yavaşça mezarın dışına doğru yükselmeye başladı, çukurun kenarlarına çarpıyor ve mezara yumuşak toprak sağanakları gönderiyordu. Kamyonun yanındaki adamlar çenelerini ısırarak beklediler.

Laura yine "Ah" sesi çıkardı ve Michael, "Sus, Laura, sus, sevgilim," dedi. Kofne beceriksizce yükseldi, ön kısmı arka kısmından daha yüksekti ve her şey bir tarafa doğru eğildi. Ama mezarı temizledi ve vinç her zamankinden daha yüksek sesle uludu. Büyük bir toprak parçası kofndan düştü ve mezarın dibindeki karanlığa sıçradı.

"Diş çekmek gibi," dedi Michael. "Tıpkı diş çekmek gibi."

Kofne mezarın iyice üzerine çıktığında şoför motoru kapattı. Kofne yüksek ve siyah bir şekilde sallanıyor, güneş gümüş kulplarından ve küçük gümüş isim levhasından parlıyordu. Zincir biraz gıcırdadı ve halatlar vagonun köşelerine sürtündü.

Michael garip bir zarafetle ayağı kalktı ve elleri iki yanında, başı asılı duran kofneyi görecekt şekilde eğik durdu. Motor tekrar çalıştı ve vinç, kamyonun arkasına yan yatırdı. Adamlardan biri zinciri çözmeye gitti.

ve tabutu kamyonunda daha geriye itti. Michael başıyla onayladı ve tekrar onayladı.

Sonra Laura'ya döndü ve sessizce, "Sanırım artık gitsem iyi olacak," dedi.

Ona cevap verecek zaman bırakmadı. Onun gözlerinden kaçmaya çalışarak Bay Rebeck'in yanına gitti ve "Hoşça kal Jonathan. Seni çok özleyeceğim. Kendine iyi bak ve yalnız kaldığında Campos'la konuş. Yaşayanlar bazen harika bir arkadaşdır."

Bay Rebeck şaşkın bir "Hoşça kal" demeye fırsat bulamadan Laura aralarına daldı ve Michael'ın karşısında durarak, "Hayır! Henüz zamanı gelmedi, gitmene gerek yok!" diye bağırdı. Hayır, Michael!"

"Ben de yapabilirim, Laura. Onlar gidiyor. Onlar gittiğinde ben de gidersem daha kolay olur."

"Ama zamanı değil," dedi umutsuzca. "Kal, Michael, lütfen. Gitmeye hazır değiller."

Bay Rebeck tereddütle, "Mezara girmeleri gerekiyor. Bu biraz zaman alacaktır."

Michael her ikisine de "Yapmayın," dedi. "Bunu yapmayın. Gitmek zorundayım.

Şimdi gitsem daha iyi olacak."

"Allah belanı versin," diye bağırdı Laura ve sesi kederden çirkinleşmişti. "Bir kez olsun bu kadar cesur olmayı bırakacak mısın? Lütfen o cesur çeneni havaya kaldırır mısın ve saygınlığını, o yeni bulduğun saygınlığını kaybeder misin? Bana biraz olsun yıkılma onurunu bahşeder misin, sevgili aşkım? Bunu benim için yap, Michael. Seni olduğum gibi hatırlamak istiyorum, olgunlaşmamış ve medenileşmemiş, gurursuz ve ağlayan."

Michael ona yakın durdu ve şöyle dedi: "Bu cesaret ya da haysiyet değil. Ben hiçbir zaman cesur ya da onurlu olmadım, bir kez bile. Bu yine korkaklık. Bu kolay çıkış yolu. Cesaretim yok ve üzüntüm de zarif değil. Veda edemiyorum ve bunu söylemek zorunda kalmadan önce gitmek istiyorum."

Laura tekrar, "Benimle kal," dedi. "Bir dakika kaldığı sürece benimle kal. Onlar kapıyı geçene kadar gitmek zorunda değilsin. O zamana kadar benimle kal."

"Yapamam, Laura'm. Beni affet. Burada kalamam."

Bay Rebeck, kendisine hiç aldırmış etmedikleri halde kulak

misafiri gibi hissettiğinden çok utanarak kuzgunun sert tüylerini okşadı ve toprağı mezara geri döken adamları izledi.

Üçü aynı anda çalışıyor, toprağı kaldırıyor, atıyor, paketliyordu. Tembel tembel çalışıyorlardı, birbirleriyle konuşuyorlardı, sanki toprağı kaldırırken duydukları ihtiyaç ve hevesi terleyerek atmışlardı. Yine de, o onları izlerken bile, yerdeki deliğı kapatmayı bitirdiler. Yüzey biraz alçalmıştı, çünkü tamamen kapatmaya yetecek kadar toprak yoktu. Kof n çok fazla yer kaplamıştı. Adamlardan biri küreğıyle toprağı sıvazlıyordu; diğerk ikisi çömelerek mezar taşını kaldırdı ve kamyonun arkasına, mezarın yanına koydu. Şoför başını camdan çıkarıp adamların çalışmasını izledi.

"Oturup seni kaybetmeye ve bu konuda hiçbir şey yapamamaya dayanamıyorum," dedi Michael. "Cesaretim yok. Cesaretim olsa seninle beklerdim Laura, sana bilgece ve iç ısıtan şeyler söylerdim, ama *her zaman şunu düşünürdüm: Beş dakika, dört dakika, bir tepeden yukarı, bir tepeden aşağı, söğütlerin arasından, şimdi yol kıvrılıyor, şimdi kasvetli kapı açık duruyor, ona ne söyleyebilirim, ne söyleyebilirim? Ona söyleyebileceğim bir şey olmalı, birbirimizi kaybetmemizi iyi ve anlamlı kılacak bir şey, bu üzücü, aptalca şeyden bir anlam çıkaracak bir şey. Ve sonra düşünürdüm, iki dakika, bir dakika, kapı açık ve ben gidene kadar tekrar tekrar 'Seni seviyorum Laura' derdim.*"

"Bu çok anlamlı. Bundan daha anlamlı ne olabilir? Benimle kal, Michael."

"Yapamam," dedi Michael. "Ben değişmedim. Ölmek ve sevmek beni cesur ve yiğit yapmadı. Ben hâlâ Morgan'ım, ölü Morgan. Bırak gideyim, bırak bu işi bitireyim."

Adamlar küreklerini kamyona attılar ve geldikleri gibi üçü önde, biri arkada olmak üzere kendileri de kamyona bindiler. Motor kamyonu titretti ve kürekler birbirine çarparak tıngırdadı; arkadaki adam ayaklarını kasaya dayadı. Sonra kamyon uzaklaştı ve virajı dönerken son gördükleri şey, boyası dökülmüş kahverengi lekeleri olan zayıf kırmızı vinç ve arkada oturan yalnız adam oldu.

"Şimdi gidiyorum," dedi Michael.

"Seni seviyorum," dedi Laura umutsuzca. "Dünyadaki her şeyden korkuyor olsaydın da seni severdim."

"Öyleyim. Yalnız olmak dışında. Seni seviyorum, Laura."

Bay Rebeck'e tekrar veda etti ve sonra dönüp tepeden aşağıya, etrafına sarmaşıklar saçılmış kara toprak parçasına doğru yürüdü. Hafifçe çizilmiş bir figürdü, kendi rengi yoktu, ama çimenlerin, mezarın gevşek toprağının ve yoldaki çakıl taşlarının rengindeydi. Güneş onun içinden parlıyordu ve o da bu renkteydi. Dönmedi ve arkasına bakmadı. Ama iki kez durdu ve yürümeye devam etmeden önce omuzlarını kamburlaştırarak hareketsiz durdu.

"Geri dönmek istiyor," dedi Laura. "Eğer onu tekrar çağırırsam, geri gelecektir."

Bay Rebeck başını öne eğerek, "Ara onu o zaman," dedi.

"Hayır. Çünkü her şeye rağmen dönmeyebilir ve buna dayanabileceğimi sanmıyorum."

Bir aşağı bir yukarı hareket ediyordu, artık bir kurdele değil, bir duvaktı; ve artık güzel değildi, eğer daha önce güzel olsaydı bile. Michael'ın yakında üzerinde otlar bitecek olan boş mezarın yanından geçişini izledi ve "Tanrım, Tanrım, ne yapacağım ben?" dedi. Bay Rebeck uzun zaman önce, birinin güneşi doğmadan önce kendisine şarkı söyleyen aynı sesi hatırladı ve bunun da şarkı söylediğini biliyordu. Kuzgun sessizdi, özellikle hiçbir şeye bakmıyordu.

Sonra birden Laura kıpırdamadan durdu, o kadar kıpırdamadan durdu ki Bay Rebeck, Michael'ın gözlerinin önünde kaybolduğunu gördüğünden emin oldu; ve daha onun acısını hafifletmek için bir şeyler söylemeye çalışırken, Laura dönmeye başladı. Bay Rebeck, Laura'nın kendisinden ne yapmasını isteyeceğini biliyordu ve içindeki korku uyuduğu yerden fırlayıp vahşi bir sevinçle coştı.

Ona geldi ve yanında diz çöktü ve dedi ki, "Eğer beni taşırsan. Eğer cesedimi çıkarıp Merrill Dağı'na gömseydiniz, Michael'la birlikte olabilirdim. Birlikte olabilirdik."

"Laura," dedi. "Laura, canım, biliyorsun ki eğer mümkün olsaydı-"

"Bu mümkün." Sesi sanki zevkten gülmek üzereymiş gibi titriyordu. "Bunu gece yapabilirsin, böylece kimse seni görmez. Ve mezar taşı olduğu gibi bırakırsan, kimse oraya gömülmediğimi anlamaz. Bunu yapabilirsin. Yapabileceğini biliyorum."

Aniden ıslanan elini çenesinde gezdirdi ve saçma bir şekilde, tıraş olmalıyım, kirli sakalla berbat görünüyorum, diye düşündü. Serseri gibi.

"Yeterince güçlü değilim. Bir küreğim bile yok. Olsaydı da kömürü kaldıracak kadar güçlü olmazdım. Nasıl yaptıklarını gördün. Dört adam gerekiyor. Ve bir kamyonun olmalı. Kamyon için ne yapabilirim ki?"

"Campos'u getirin," dedi Laura hevesle. "Campos dört adam kadar iyidir ve bir kamyonu var. Size yardım edecektir. Lütfen. Bunu yapabileceğini biliyorum. Şimdi bana yardım et."

Kuzgun elinin altında yumuşak bir eğlenceyle kıkırdadı ve mırıldandı, "*Ho-ho*. Ampul gibi patladı. Hoşça kal dostum."

"Hayır," dedi. Ne kadar sıcağı. "Bana sorma Laura. Mezarlıktan ayrılmak zorunda kalırım."

Laura ilk başta yanlış anladı. Ağzından kaçırdı, "Campos'la birlikte olacaksın.

Seni götürüp getirebilir ve kimsenin haberi olmaz."

"Öyle değil," dedi ve Laura o zaman anladı.

"Mezarlıktan hiç ayrılmadım. On dokuz yıldır hiç. Hiç çıkmadım."

Laura, "Bu sadece bir kez olacak," dedi ama sesindeki umut kaybolmuştu. "Hemen geri gelebilirsin."

"Yapamam," diye yanıtladı Bay Rebeck. "Olan oldu, olacağını bildiğim gibi oldu ve ben bununla uzun zaman önce, nazik olmaya o kadar hevesli olduğum zamankinden daha fazla başa çıkabilecek durumda değilim" diye düşündü.

Laura'nın önünde diz çöktüğünü görmek onu şok etti. Sanki tokat yemiş gibi başı ileri geri sallandı. Ona bir el uzattı, bunun boş bir jest olduğunu biliyordu ama kalkmasını istiyordu. Onun diz çöktüğünü görmeye dayanamıyordu.

"Laura," dedi, onun adını her zaman sevmişti. "Lütfen ayağa kalk Laura. Elimden gelse, yapabilsem sana yardım ederdim. Ama kapıdan geçemiyorum. Denedim. Laura, beni dinle" - çünkü kara başı hâlâ eğikti. "Denedim. Kapıdan geçemiyorum. Senin geçebileceğinden daha fazla değil. Ben de en az senin kadar çaresizim. Yapabileceğim hiçbir şey yok."

Kadın tek kelime etmedi ve adam, kadın önünde diz çökmüşken orada ölebileceğini düşündü. Bunun için çok iyi bir zaman olduğunu düşündü.

"Size yardım edemem," dedi. "Bir erkek yardım edebilir. Ama ben Michael gibiyim ve senin gibiyim. Bir erkeği inciten hiçbir şey beni incitemez, ama bir erkeğin yapıp da benim yapamayacağım hiçbir şey yoktur. Kapıdan geçip seni Michael'a götüremem, Laura. Bu rüzgara karşı yürümek gibi. Aynı adımı tekrar tekrar atarsın ve rüzgar seni yavaş yavaş gitmek istediğin yerden uzaklaştırır. Bana daha fazla soru sorma, Laura."

Kadının dizlerinden kalktığını görmedi, çünkü yüzü ellerinin arasındaydı. Sanki yanlışlıkla kimin yüzünü taktığını bulmaya çalışıyormuş gibi derisini kavlıyor ve ovuşturuyordu. Kuzgun böcekler için tırmalıyordu.

"İşe yaramıyor," dedi Laura çok yumuşak bir sesle. "Dışarıdaki hayvanlar hızla içerideki hayvanlara dönüşüyor. Üzgünüm Jonathan."

Ona baktığında gözlerinde nefret yoktu. Nefreti hoş karşılayabilirdi. Gözlerinde kendisinden ve belki biraz da acıma duygusundan başka bir şey yoktu.

"Özür dilerim," dedi tekrar ve sonra ondan uzaklaşıp yamaçtan aşağıya, boş mezarın çukurundan geçip çakıllı yola doğru koştu. Bir kurdele gibi, bir tül gibi, bir tüy gibi, bir uçurtma gibi, rüzgâra kapılıp ait olduğu yerden çok uzaklara savrulan, kaybolan ve sonra zamanla ılık çalarak tekrar ait olduğu yere geri dönen her şey gibi hareket etti.

Güneş o kadar parlaktı ki Bay Rebeck onu zar zor görebiliyordu. Şimdi ağaçların arasında bir siyahlık görüyor ve onun saçları olduğunu anlıyordu, şimdi de elbisesi olan gri bir an. Çoğu zaman onu hiç göremiyordu ama sesini duyuyordu: "Michael! Michael, beni bekle! Michael! Michael! Oh, Michael, bekle!"

Yolun dönemecine varmadan ve onu tamamen gözden kaybetmeden hemen önce, tekrar "Michael," dediğini duydu ve bir şekilde Michael'ın beklediğini anladı.

Kendini biraz daha iyi ve çok daha üzgün hissediyordu.

"Geri dönmek istedi," diye açıkladı kuzguna, "ama korkuyordu, bu yüzden yavaşça yürüdü ve onun kendisini takip edeceğini umdu. Şimdi kapıya kadar birlikte yürüyecekler ya da en azından yürüyebildikleri kadar uzağa. Bence bu onun yalnız gitmesinden daha iyi."

"Ducky," dedi kuzgun. "Tanrım, cırcır böceklerinin tadını sevmiyorum. Onları neden yediğimi bilmiyorum. Senin için iyi olmaları gerekiyordu."

Bay Rebeck kuşu tekrar okşamaya çalıştı ama kuzgun ondan uzaklaştı.

"Haklıydım," dedi. "Haklıydım, değil mi? Ona yardım edemezdim. Edemeyeceğimi biliyorsun."

"Hiçbir şey bilmiyorum," dedi kuzgun. "Etrafımda dolanıp durma dostum. Ben karar vermem. Ben bir kuşum."

"Doğru," dedi Bay Rebeck. Yavaşça ayağa kalktı ve biraz gerindi, çünkü bir yerde uzun süre oturmaktan kramp girmişti.

XIII

"NE YAPMALIYIM?" diye sordu, hâlâ kuzgunun ona cevap vereceğini umarak. "Ne yapmalıyım? Ne yapmalıyım?" Elleri ceplerinde, bacakları birbirine yakın, sanki hava rüzgârlıymış gibi çimenlerin üzerinde durdu ve Laura'nın söylediğini hatırlamadan, "Ne yapmalıyım?" diye sordu. Bacakları ağrıyordu ve hareket ettiğinde sırtı kaskatı kesiliyordu.

Ölümler için yararlı olma iddiasına bir daha inanacaksa, kapıya kadar yürümesi gerektiğini biliyordu. Laura orada olacaktı ve birine ihtiyacı vardı. Ona gidip teselli edici, sevecen ve nazikçe bilge olmak kesinlikle onun göreviydi. Laura'dan daha çok hayat görmüş ve daha çok ölüm tanımıştı; bu yüzden, doğal olarak, Laura'yı da bilge kılacak söz ondan gelmeliydi. Tting'di. Her neyse, artık başka kimse yoktu.

Ama yalnız gitmek istemedi. Kuzguna yolun bir kısmında bile olsa kendisiyle gelmesini rica etti, ama kuş hayır dedi ve ötmeye başladı. Bay Rebeck onu elinden geldiğince uzun süre izledi, çünkü kuzgunun çok güzel öttüğünü düşünüyordu. Kuzgun gittiğinde kendini halsiz ve yalnız hissetti. Kısa bir süre önce üç arkadaşıyla birlikte oturuyordu; şimdi yamaçta sadece kendisi vardı ve bu geçiş onun için çok ani olmuştu. Çok yaşlı adamların da böyle hissedip hissetmediğini merak etti. Belki de

Işıklar, hoş kokular, gümüş ve cam sesleriyle dolu bir odada uykuya dalan ve çok daha sonra, gecenin bir yarısı yabancı bir yatakta, bir zamanlar dostane ve tanıdık olabilecek ama artık olmayan bir odada tek başlarına uyanan çocuklar.

Kuzgun yanında olmasa bile gidip Laura'yı bulacaktı. Şu anda yanında biri olmalıydı. Tepeden aşağı birkaç yavaş adım attı ve sonra durup bacaklarını eğime dayadı. Altındaki mezar, toprağın üzerinde kahverengi kel bir noktaydı. Çimlerin onu tekrar kaplamasının ne kadar süreceğini merak etti.

"Kapının yanında olacak," dedi, "ve kamyonun geçtiği yerde birkaç iz olacak." Onu, alay edercesine açık kapının önünde çılgınca fısıldayarak, geçmesine izin vermesi için siyah demire bağırırken hayal etmek yeterince kolaydı. Bunu düşünmekten hoşlanmıyordu. Sanki bacakları yokmuş gibi hissetmesine neden oluyordu.

"Ona yardım edemem." Bunu çok yüksek sesle söyledi ve etrafına bakındı. Görebildiği kadarıyla kimse yoktu. Bir an bekledi, sanki birinin ona meydan okuyacağını umuyormuş gibiydi; sonra döndü ve küçük tepeye, oradan uzanan cılız toprak yola doğru yürüdü. Bir kez arkasına baktı ve ağır kamyonun toprakta açtığı derin yaraları gördü. Tekrar yağmur yağdığında su ile dolacaklardı ve zamanla içlerinden yabancı otlar çıkacaktı.

Ama zihnini Laura'ya çarpamazdı. Rahatladığı anda, günün iyiliği hakkında düşünecek şeyleri tükendiği anda, Laura geri dönüyor ve zihninin ortasında bir meşale gibi dikiliyordu. Birkaç baykuşun güzelliğine hayran kalarak onu uzaklaştırdı, ama Laura siyah saçları, gri elbisesi ve kışın ölmüş gözleriyle daha güzel bir şekilde geri döndü ve "İşe yaramıyor. Üzgünüm Jonathan."

"Yapabileceğim hiçbir şey yoktu," dedi ona. "Yardım istemek için yanlış adamdım. Sana yardım edeceğime söz verip sonra da seni hayal kırıklığına uğratmamı mı tercih ederdin? En azından kendi zayıflığımla yüzleşecek kadar erkektim. Herkes bunu yapabilecek kadar dürüst değildir."

Laura hiçbir şey söylemedi. Bunun yerine sessizce adamın zihninin arka tarafına çekildi ve orada gölgeler içinde parıldayarak kaldı. Ona tekrar zamanını boşa harcadığını ve bu pazarlıkta kendisine zarar verdiğini söyledi ama Laura cevap vermedi.

Trenler bile sessizdi. Mezarlığın bir yanından yüksek bir tren, diğer yanından da bir metro geçiyordu, bu yüzden trenleri şehre karşı çitleri olarak görüyordu. Çıkardıkları sesler hoşuna gidiyordu. Geceleri, uykuya dalmadan önceki kaygan anlarda, derin takırtıları ve kedi çığlıkları onu daha az yalnız hissettiriyordu. Sefer saatlerini ezbere biliyordu ve bir trenin geçtiğini duymayalı çok uzun zaman olduğunu biliyordu.

Laura trenleri durdurdu, diye düşündü, ya da en azından onları gürültüsüz çalıştırdı, böylece ben de kendimi suçlu hissetmeye odaklanabilecektim. Elbette bunun doğru olmadığını biliyordu. Kuşkusuz trenler her zaman olduğu gibi çalışıyordu. Sadece onları duymuyordu.

Yol genişledi ve kaldırıma dönüştü ve kendi kendine, onun bakış açısını çok kolay anlayabiliyorum, diyerek yürümeye devam etti. Yaşayan bir adamın mezarlığa istediği gibi girip çıkamamasını hayal bile edemez. Bunu her gün yapan erkekler görmüş. O kapının yanında diz çökerken, hiç şüphesiz şimdi de yapıyorlar. İçeri girip çıkıyorlar, kendilerinden o kadar eminler ki kapıdan geçerken adımlarını hiç bozmuyorlar. Campos bile -ki Campos da bana çok benziyor. Bunu yapmanın benim için neden bu kadar zor olduğunu anlamıyor. Aslında ben de anlamıyorum ama burası sadece yaşadığım, uyuduğum bir yer değil. Burası benim derim ve bir insan bedeninin derisinden ancak büyük zorluklarla ve sonrasında çok acı çekerek çıkar. Ben acıdan korkuyorum ve acı soğuktur, yaşlanmaktır ve işe yaramaz olmaktır. Laura'nın bunu anlamasını sağlamalıyım.

Mezarlığın daha varlıklı bir bölümüne geliyordu. Sonra, daha ileride, anıt mezarlar seyrelmeye başladı. Sonuncusu eski bir favoriydi, büyük silindirik bir binaydı, üzerinde haç bulunan küçük bir cam kapıya çıkan basamaklar oluşturan üç eşmerkezli mermer daireye dayanıyordu. Her şey Bay Rebeck'e bir şövalyenin başını ve omuzlarını hatırlatıyordu. Kubbenin miğfer, kapının ağız açıklığı ve üç basamağın da boğazı koruyan şey olduğunu düşündü. Bir kabartma bant, tam da şövalyenin alnının olması gereken yerde, anıt mezarın her tarafını çevreliyordu. Asma yapraklarına dolanmış çapraz kılıçlardan oluşan bir desenle derinlemesine oyulmuştu.

Bu, şövalyenin şanslı taşı olabilirdi, eğer böyle bir şey varsa, ya da zengin bir hanımefendiden bir iyilik. Belki de şövalye sadece bir anlığına hareketsiz durmuş ya da uykuya dalmıştı ve dünya bir yığın ölü yaprak gibi onun etrafında yükselmişti. Bu olmuş olabilir. Dünya hakkında onu korkutan şeylerden biri de buydu. Gözlerinizi bir süreliğine kapatırsınız ve tekrar açtığınızda omuzlarınıza kadar toprağa ve ölü yapraklara gömülürsünüz. Sürekli uyanık olmanız ve hareket etmeniz gerekiyordu.

"Dışarıdaki hayvanlar hızla içerideki hayvanlara dönüşüyor," dedi Laura zihninde.

"Hayır, değil," diye cevap verdi sinirli bir şekilde. "Korku buranın kapısında durdu. Eğer buradan ayrılırsam yine peşime düşer ama beni burada takip edemez. Burada güvendedim ve hiçbir şey bana zarar veremez."

"Eğer korktuğun bir şey yoksa," dedi Laura uzaktan, "o zaman sen bir erkek değilsin."

"Ben hiç öyle olduğumu iddia ettim mi?" diye sordu, ona karşı önemli bir puan kazandığını hissederek. "Erkeklik giyip çıkardığın ve tekrar giydiğin bir şey değildir. Cesaret için bir ödül değildir. Mezarlıktan ayrılacak kadar cesur olursam beni bekleyen bir erkeklik ödülü yok. Ben ne insanım ne de hayalet. Senin iyiliğin için keşke biri olsaydım, kendi iyiliğim için keşke diğeri olsaydım. Bu haliyle ikimize de yardım edemem. Beni suçlamamaya çalış. Bu tamamen benim hatam değil."

Arkasında bir devriye arabası korna çaldı ve geçmesine izin vermek için hızla kenara çekildi. Hala onu tedirgin ediyorlardı ve hala yüzünü şoförden çevirmeye çalışıyordu ama artık yanlarında meşe yaprağı amblemi olan siyah arabalardan birini gördüğünde kaçıp saklanmayı düşünmüyordu. Yol boyunca yürüdü, arada bir elini uzatıp bu bölgede yetişen küçük çam ağaçlarının yeşil, keskin tüylerini okşadı. Mezarlıkta yaşamaya ilk başladığında bunlardan sadece birkaçı oradaydı.

"Her neyse," dedi, aklındaki Laura hiçbir şey söylememiş olmasına rağmen, "mesele sadece mezarlıktan ayrılma fikri değil. Ya geri dönemezsem? Ya bir daha burada yaşayamazsam?"

Adil olmak isteyerek ekledi, "Elbette, neden yapamayacağımı anlamıyorum. Eğer kapıdan bir kez geçebilecek kadar güçlüysen

bunu ikinci kez yapabileceğim. Ama farz edelim ki asla geri dönemedim. O zaman ne yapardım? Nasıl yaşayabilirim?"

Kendini, göremediği sessiz kadına yalvarırken buldu. "Orada yaşayamazdım, Laura. Çok uzun zaman oldu, mermerlerin üzerinde uyuduğum ve hayaletlerle satranç oynadığım çok uzun zaman. Ölümlere şakalar yapan, onlarla şarkılar söyleyen ben, insanlarla nasıl konuşabilirim? Bir kuzgun tarafından beslendikten sonra restoranlarda yemek yemeye nasıl alışabilirim? Kendimle ne yapacağım? Nasıl para kazanacağım? Nerede yaşayacağım? Buraya geri dönemezsem gidecek yerim yok. Bana tekrar bir yatakta uyumayı ve caddelerden geçmeyi kim öğretecek? Tanrı aşkına Laura, ölmeden bu dünyada nasıl yaşayabilirim?"

Laura cevap vermedi. Michael'ın mezarlıkta konuşacak birini aramak için ilk kez yürüdüğünde gördüğü sütunlardan oluşan halkanın yanından geçti. Ortada dönen bir fıskiye, çevreledikleri çimenleri sularken beyaz sütunların tabanlarını karartıyordu. Birkaç dakika sütunların arasında durup parlak suyun ellerine ve bileklerine çarpmasına izin verdi.

"Ben çok yaşlıyım," diye açıklamaya çalıştı ona. "Düşündüğümde daha yaşlıyım. Bedenim değil. Bedenim ne yaptığımı umursamıyor. Ama zihnim yaşlı ve değişimi kolay kolay kabul etmiyor ve meydan okumalar onu kaçacak delik aramaya itiyor. Sen ve Michael benim için çok değerlisiniz. Bunu biliyorsun." Bu kısmı oldukça yüksek sesle söyledi. "Ama kendime kesinlikle zarar vermeden size yardım edebilmemin hiçbir yolu olmadığını söylediğimde bana inanmalısınız. Ve kendime zarar vermekten çok korkuyorum. En azından sana karşı dürüst davranıyorum."

Laura hâlâ cevap vermeyip, sadece zihninin kemerli koridorlarında, kuyunun dibindeki bir hançer gibi belli belirsiz parladığında, dürüstlüğünün reddedildiğini hissederek sinirlendi. Sonra Michael'ın intiharını ve Laura'nın kendi ölümünün nedenlerini bilmeyişini düşündü ve kendisine oyun oynandığını düşündüğü ve acı çektiğini bildiği için zalimce bir şey söyledi.

"Sanki dünyaya gelmeyen tek kişi ben değilmişim gibi. Beni merhamet yolculuğuna göndermeden önce kendinizi bir düşünün. Üçümüzden kim korkmuş tilkiler gibi toprağa saklandı ve kim yaşadı? Dünyada benden daha rahat görünmüş olabilirsiniz."

Komşularınızla birlikte yaşıyormuş gibi davranmayı daha fazla sürdürebildiniz, ama kim yaşadı, kim yaşadı?"

Kelimeleri söylerken bile onlardan nefret ediyor ve onları reddediyordu, ama hepsini söyledi, bittiğinden emin olana kadar ve sonra titredi ve kendini sefil hissetti. Boğazının arkasında ince, sıvı bir acı vardı.

"Pekâlâ, özür dilerim," dedi Laura'ya. Laura onun zihninde sessizce duruyordu. "Üzgün olduğumu biliyorsun. Ya beni affet ve en azından biraz hoşgörölü ol, ya da benden nefret et ve beni yalnız bırak. Şu anda hangisi olduğu pek umurumda değil."

Bir süre Laura'nın onu terk ettiğini düşündü, çünkü kafasının içinde ondan hiçbir iz bulamıyordu. Kendi kendine, kaçınılmaz olanın, seçim yapmaktan yorulmuş bir adam için büyük bir nimet olduğunu söyleyerek iç çekti. Zamanla şüphesiz kendini affedecek, kaybını, yaralı bir ağzın kırık bir kancayı yavaş yavaş emmesi gibi özümseyecekti. Biraz zaman tanındığında Laura'yı unutmakla kalmayacak, onun hiçbir zaman gerçek olmadığına, onu tek boynuzlu atlar ve hüzünlü bakirelerle dolu bir kafadan kendisinin uydurduğuna inanacaktı. Ve belki de inanmıştı.

Belki de, diye düşündü, Michael, Laura ve birlikte konuşup zaman geçirdiği diğer hayaletler, yalnız olduğu ve arkadaş aradığı zamanlar dışında hiç var olmamışlardı. Belki de ölümler ölmüştü ve kaybedilmiş şansların, hiç konuşulmamış arkadaşların, hiç yazılmamış ve cevaplanmamış mektupların, sokakta karşılaşılmamış ya da metroda gülümsenmemiş kadınların anıları dışında hayaletler yoktu. Ya da belki de, açık konuşmak gerekirse, düşündüğünden çok daha fazla deli olabilirdi. Kendisini her zaman biraz deli olarak görmüştür.

Ama ona biraz ihtiyaçları vardı, diye düşündü ve belki de bu gerçek oldukları anlamına geliyordu. Rüyalar asla var olduklarını hatırlatmak için size ihtiyaç duymazlardı, her zaman tam tersi olurdu. Belki de Michael, Laura ve diğerleri gerçektir; çünkü ona gelmişler, onu adıyla çağırmışlar, ondan daha önce hiç veremediği küçük iyilikleri istemişlerdi. O da hevesle, neredeyse çılgınca hepsini vermişti ve şimdi hiçbir kalmamıştı. Kendisindeki farkı hissedebiliyordu, sanki çökmeye başlamıştı. Aslında hiçbir zaman verecek çok şeyi olmamıştı,

ve şimdi hiçbir şey yoktu, yaşlandığında ısınabilmek için hep kendisi için biriktirmeyi planladığı az bir miktar dışında hiçbir şey.

"Bunu yapmayacağım," dedi, Laura'nın onu göremese de dinlediğini biliyordu. "Senin için bile. Sana yardım etmeyeceğim çünkü bu çok az karşılık için çok fazla çaba sarf etmek demek. Seni sevmiyorum" - bunu Michael'a ve onu dinliyor olabilecek başka kim varsa ona da söylüyordu

-"Ve seni sevdiğime inandırdıysam özür dilerim. Hata bendeydi. Ben sadece kendimi seviyorum ve bu ilişki de tüm aşkların öldüğü gibi zaman ve bilgi yüzünden ölüyor. Yakında bitecek ve kimse benden onlar için bir şeyler yapmamı istemeyecek ve ben de bir çeşit huzura kavuşacağım."

Bayan Klapper'ı düşündü ve bugün gelip gelmeyeceğini merak etti. Eğer gelirse ona da aynı şeyi söyleyecek ve bu işi bitirecekti. Ondandır hiçbir şey kabul etmemeliydi -ilgi, arkadaşlık ya da Linda hakkındaki hikâye. Eğer gelirse ona yağmurluğu geri verecek ve kendisini rahatsız etmemesini söyleyecekti. Onu dinleyeceğini umuyordu.

Yönünü bulmak için durduğunda Wilder'ın mozolesine yaklaştığını fark etti ama her zamanki yönünden farklı bir yönden. Yol, mozolenin bulunduğu sığ vadiye doğru eğimli bir şekilde inmeden önce yükselmeye başlamıştı. Tepenin zirvesinde, temeli Morris Klapper'ın göğsü ve karnı olan, kaydırmalı ve beyaz, sabun gibi beyaz bir kale yükseliyordu. Bina, Bay Rebeck onu her gördüğünde daha büyük görünüyordu. Şimdiye kadar gördüğü tek şey buydu.

Bir süre merdivenlerde oturacağım, diye karar verdi, çünkü yorgunum. Gömleğimi açıp kollarımı sıvayacağım ve biraz güneşleneceğim. Güneş battığında tepeden aşağı inip kendi yerime gideceğim ve kuzgun beni bulmaya gelene kadar bekleyeceğim.

Klapper mozolesinin basamaklarına ulaştığında kıpırdamadan durdu ve beyaz çatıya baktı. Bir yerde okumuş ya da duymuştu ki, ilk mezar taşları tam da böyleydi - kurtların cesedi kazmasını önlemek için aceleyle yapılmış bir mezarın üzerine kalınca yığılmış taşlar. Eğer durum buyrsa, diye düşündü, o zaman Morris Klapper oldukça güvendeydi. İçerideki hayvanlar -Laura'nın kastettiği her neyse- Morris Klapper'a dokunamazdı.

Onu. Tanrı bile Morris Klapper'a saldırırken birkaç tırnağını kırardı.

Alışık olduğu kadar rahat olmayan basamaklara oturdu ve yüzünü güneşe doğru kaldırdı. Gözleri kapalıyken sıcaklığın tenine işlediğini hissetti. Güneşin altında oturmayı seviyordu. Kendisini bir baba gibi hissettiriyordu, bir park bankında karnının üzerinde bir gazeteyle uzanmış, neredeyse uyuyarak oğlunun toprakta oynamasını izliyordu. Ama bu hayal bugün biraz yırtık pırtık görünüyordu. Pozisyonunu ne kadar sık değiştirirse değiştirsin, tahta bankta kendini rahat hissedemiyordu ve gözlerini ne zaman oğlundan ayırsa, çocuk ortadan kayboluyordu.

"Pekâlâ," dedi yüksek sesle. "Biraz vicdan azabı çekiyorum. Bu tamamen doğal ve utanılacak bir şey değil. Gececektir. Bu da geçecek ve bir hiç olacak."

Arkasından bir ses, "Keşke bunu ben söyleseydim," dedi.

Bay Rebeck hızla döndü ve hiçbir şey göremedi. Kendisiyle mozolenin kapısı arasında hiçbir şey yoktu.

"Merhaba," dedi endişeyle. "Orada biri mi var?"

"Ne?" dedi ses.

"Orada kimse var mı?" Bay Rebeck şimdi biraz aptalca hissederek tekrar sordu.

"Oh," dedi ses. "Ben buradayım. Bir süreliğine."

Ses zayıftı ama berrak ve çok kuruydu. Bay Rebeck'e kumda yürüyen ince ayakkabıları düşündürdü.

"Siz Morris Klapper mısınız?" diye sordu.

"Bilmiyorum," diye yavaşça cevap verdi ses. "Hiç düşünmemiştim-" Sonra, kendinden emin bir şekilde, "Evet. Evet, öyle olmalıyım. Ben Morris Klapper'ım."

"Benim adım Jonathan Rebeck." Morris Klapper'ı görebilmeyi, gerçekten ona benzeyip benzemediğini anlayabilmeyi diledi.

"Burada ne yapıyorsun? Seni tanımıyorum, değil mi?" "Hayır," dedi Bay Rebeck. "Ben burada yaşıyorum."

"Burada mı? Mezarlıkta mı?"

Bay Rebeck başını salladı. Ses hiçbir şey söylemedi ama onaylanmadığını hissettiğinden emindi.

"Çok güzel bir eviniz var," dedi, farkında olmadan Bayan Klapper'ın terimini benimseyerek. "Sadece hayranlıkla bakıyordum."

"Ne, burası mı?" Tozlu bir iç çekiş duyduğunu sandı. "Bilmiyorsun. Tek istediğim, üzerinde adımın yazılı olduğu küçük bir taş ve belki de birkaç tavsiye sözüydü. Bak ne aldım. Bir sinagog. Bir mahkeme binası."

"Karınız pahalı bir mezara sahip olmanızı istedi," dedi Mr. Rebeck söyledi.

"Evet," dedi Morris Klapper. "Buranın her yerinde 'Gertrude Klapper' yazıyor. Bu onun anıtı, benim değil."

"Öyle demek istemedi," dedi Bay Rebeck öfkeyle. "Böyle düşünüyorsanız aptalsınız. O seni seviyor."

"Aşk, zevksizlik için bir mazeret değildir."

Bay Rebeck kendisine yakından bakıldığını hissetti ve bu onu gerdi. Morris Klapper'la konuştuğu ve onu göremediği şu ana kadar ölülerden hiç rahatsızlık duymamıştı.

"Neden bu kadar ilgileniyorsun?" diye sordu ses. "Karımı tanıımıyorsun."

"Seni görmeye geldiğinde onunla tanıştım. Buraya çok sık gelir."

"Ah," dedi Morris Klapper. "Evet, tabii ki. Burada yaşadığınızı söylemişsiniz. Unutmuşum."

"Uzun zamandır burada yaşıyorum. Neredeyse yirmi yıldır."

"Ne kadar ilginç," dedi Morris Klapper ilgisiz bir sesle. "Nedenini sorabilir miyim?"

"Çünkü ben dünyaya gelmedim ve herkes geldi." Bu konuda konuşmaktan yorulmuştu. Konuşmak zamanla her şeyi paslandırır.

"Anlıyorum," dedi Morris Klapper. "Yani bir dünyaya ait olmadığınız için diğerini benimsemekten başka seçeneğiniz yoktu. Varsayılan olarak da diyebilirsiniz."

Kişiliksiz akademisyen sesi Bay Rebeck'i rahatsız etmeye başlamıştı. "Hayır," dedi sertçe. "Belki ilk başta öyleydi, ama sonra buranın benim yerim olduğunu ve burada kendi insanlarım arasında bana da yer olduğunu anladım. Bu dünyayı seviyorum. Burada kendimi iyi hissediyorum. Geldiğim ülkeye geri dönebilseydim bile, benim için bir yer olacağını bilsem bile gitmezdim."

"Bravo," dedi Morris Klapper. "Ölülerin kısa devre yapan kalplerini harekete geçirecek bir konuşma. Yanlış, ama yanlış olduğu için daha da güzel. Yanlış yönlendirilmiş bir güzelliği takdir edemeyecek kadar uzun süredir ölü olmadığım için mutluyum. Bu

bir dünya değil. Sadece tek bir dünya var.

burası onun hurdalığı. Bu çöplüğü ölümler yapmadı, burayı bir dünyaya dönüştürmekle de ilgilenmiyorlar. Burada bir dünya yaratacak hiçbir şey yok."

"Aşk var," diye itiraz etti Bay Rebeck. "Bunu ben de gördüm. Mizah, çekişme ve dostluk vardır. Bunların hepsini gördüm."

"Onlar burada çünkü sen onları yanında getirdin. Dünyayı terk ettiğini mi sanıyorsun, bir insanın bu kadar kolay kaçabileceğini mi sanıyorsun? Nereye giderseniz gidin, bir kaplumbağa gibi dünyayı yanınızda taşıyorsunuz. Siz kendiniz yumuşak, çıplak, şekilsiz bir dokusunuz ama sırtınızı ve karnınızı korumak için dünyanın sert kabuğunu taşıyorsunuz. Bütün insanlar nereye giderlerse gitsinler dünyayı sırtlarında taşırlar."

"Dünyanın sırtıma binmesini istemiyorum," dedi Bay Rebeck. "Bunu hiç istemedim. Bunun altından kalkabilir miyim? Bir çıkış yolu var mı?"

"Ölüm. Ne ölümün görünüşü, ne de ölümle aynı yatakta uyumak. Gerçek ölümden başka bir şey değil."

Bay Rebeck basamaklara oturdu ve parmaklıklı demir kapıya baktı. Kapının üzerinde bir yazı vardı ama o mesafeden okuyamıyordu. Gözlerim artık o kadar iyi görmüyor, diye düşündü ve sonra, Tanrım, bu bina ne kadar büyük bir çukur diş.

Sözlerini dikkatle sıralayarak, "Bazen kendimin de bir hayalet olabileceğimi düşünmüşümdür. Öyle olabilir mi? Burada yaşayıp ölmüş ve bunu bilmiyor olabilir miyim? Bunu çok düşünüyorum."

Yine Morris Klapper'ın ölü gözlerini üzerinde hissetti ama hayalet konuşmadı. Bay Rebeck yırtık bir tırnağı ısırıldı. Tırnak dişlerini gıcırdattı ve tadı acıydı. Uzakta bir araba kornası çalıyordu. Bu tarafa gelmeyeceğini umuyordu.

"Hepimiz hayaletleriz," dedi Morris Klapper sonunda. "Bir ölüm anında gebe kalırız ve hayalet rahimlerden doğarız ve sokaklarda diğer küçük hayaletlerle oynar, hayalet tekerlemeleri söyler ve gerçek olmak için tırmalarız. Bize hayatın hedeflerle dolu olduğu ve ne yazık ki savaşmak gerekli olsa da en azından savaşınızı seçebileceğiniz söylenir. Ancak hayaletler için sadece tek bir savaş olabileceğini öğreniyoruz: gerçek olmak. Aramızdan birkaçı bunu başarıyor ve böylece diğer hayaletleri de bunun yapılabileceğine inanmaları için cesaretlendiriyor."

"Nasıl bir şey?" Bay Rebeck sordu. "Gerçek olmak, yani."

Morris Klapper'ın kahkahası, ters çevrilen bir kum saatinin hafif sesine benziyordu. "Yüce Tanrım, bilmiyorum. Hiç başaramadım."

"Oh," dedi Bay Rebeck. Sonra da, "Karınız sizi sevdi. Gerçek olmanın bir yolu da bu değil mi?"

"Aşkı aklından çıkaracak mısın?" Morris Klapper talep etti. "Aşk hiçbir şeyi garanti etmez. Her neyse, Gertrude beni hiç sevmedi. Benim olmamı istediği adamı sevdi. Evde bir yabancı varmış gibiydi. Birlikte oldukça mutluyduk, üçümüz de, ama bu bir hayaleti gerçek yapan türden bir aşk değildi. Bence gerçek olmanın tek yolu kendinize ve bir başkasına karşı gerçek olmaktır. Aşkın bununla hiçbir ilgisi yok."

Bay Rebeck hiçbir neden yokken Bayan Klapper'ın saçlarında ince ve aptalca tüneyen hilal şapkasını düşündü.

"İki arkadaşım var," dedi. "Mezarlıktan ayrılmamı istiyorlar. Kendi iyiliğim için değil, onlara bir iyilik yapmamı istedikleri için. Bunu istemek adil bir şey değil."

"Hiçbir şey bedava değildir," diye yanıtladı Morris Klapper. "Eğer dostlarınız varsa, her şey gibi onlar için de er ya da geç ödeme yapmak zorundasınız. Mezarlık da sizi bu tür borçlardan korumaz. Bir dostun olur ve bu hurdalığın etrafındaki demirler yağdan bir halka olur; dostlar arasında bir borç olur ve sevdiğin ve korktuğun şeyler ısıklık çalarak kapıdan içeri girer. Mezarlıklarda yaşamayı seviyorsanız arkadaş edinmek büyük bir hatadır. Bunu asla yapmamalıydınız Bay -adınız ne demiştiniz? Ben yaşlıyım."

"Rebeck," dedi Bay Rebeck. "Sizce geri dönmeli miyim? Sizce mezarlıktan ayrılmalı mıyım?"

"Umurumda değil. Benim için hiçbir önemi yok. Ben öldüm ve senin ne yaptığın ya da yapmadığın beni ilgilendirmiyor. Biz burada konuşurken Re'yi yakalasanız ve bir samanlık gibi yanıp kül olsanız bile umurumda olmaz. Tabii Re'yi çok uzun zamandır görmediğim ve neye benzediğini hatırlamadığım dışında."

Sessizdi. Bay Rebeck demir kapıya baktı ama hayaletin kendisine çok yakın olduğunu hissetti. Morris Klapper tekrar konuştuğunda sesi daha zayıftı ve Bay Rebeck onu duyabilmek için zorlanmak zorunda kaldı.

"Ama ben sana senin yaşıyan bir insan olduğunu ve kendini kandırdığını söylüyorum. Bir insan için dünyalar arasında seçim yoktur. Hiçbir zaman da olmadı."

Sonra Bay Rebeck ayağa kalktı ve haykırdı: "Korkuyorum! Korktuğum aç kalmak ya da insanlarla konuşmak, hatta yalnız kalmak değil. Ama işe yaramaz ve etkisiz olmaya dayanamıyorum. Hayatımın değilse bile benim için bir anlamı olmalı; üzerinde adımın yazılı olduğu bir amaç mutlaka olmalı. Eğer böyle değilse, eğer bu konuda da kendimi kandırıyorsam, o zaman neden gerçek olmak isteyeyim ki? Herhangi bir yerde yaşamak için ne sebebim var?"

Morris Klapper, "Demek şimdi neden istiyorsun," dedi. Bay Rebeck yine o uzaktan gelen kahkahayı duydu. "Senin için hiçbir nedenim yok. İstersen öl. Öl ve sen ve ben birlikte oturup dostluk hakkında konuşalım."

Bay Rebeck merdivenlerde durdu ve umutsuzca Bayan Klapper'ın şapkasını düşündü. Zihni, umut ve parlak başlı bir iğneyle bir arada tutulan mavi-siyah tüylerle doluydu. Laura da orada bir yerde bekliyordu. Her iki kalçasında da ani bir acı hissetti ve aşağıya baktığında ellerinin korkmuş çocuklar gibi kendisini tuttuğunu gördü. İnce parmakları kavis çizip yapıştı ve başparmaklarıyla ön parmakları arasındaki kaslar küçük çıkıntılar ve oyuklar halinde gerildi. Ellerini bırakmalarını sağlayamıyordu, çünkü bıraktıklarında daha fazla acı çekeceğini biliyordu.

"Ölü olmak nasıl bir şey?" diye sordu. Bu soruyu daha önce hiç sormamıştı.

Morris Klapper'ın cevabı, kanın bıçağı takip ettiği kadar yakından takip etti. "Hiçbir şey gibi değil. Hiçbir şeye benzemiyor."

Merdivenlerde durduğu, biraz titrediği, elleri uyluklarını çiğnediği bir an için Morris Klapper'ı gördüğünü sandı. Gördüğü sadece bir görüntünün bir parçasıydı; gri ve başka birinin hatırladığı üzüntü gibi belirsizdi ve kolayca hayal etmiş olabilirdi. Ama ona Morris Klapper'ı görmüş gibi geldi ve Morris Klapper ona benziyordu, tıpkı bir adamın diğerine benzediği gibi.

Sonra arkasından Bayan Klapper'ın şehirli bir sesle bağırdığını duydu. "Hey, Rebeck!"

Dönmeden durdu ve kadın tekrar seslendi: "Rebeck! Hoo, *Rebeck!*" Sesinde endişe vardı ve bir hata yapmış olabileceğini ve kendisine çok benzeyen ama aslında bambaşka biri olan bir adamı selamladığını düşündüğünü biliyordu. Elleri kendisinden uzaklaştı ve kan uyluklarına geri hücum ederken hızlı bir acı hissetti.

Kadın tekrar seslendi ve bu kez Bay Rebeck dönüp onu karşılamak üzere yola çıktı. Kadının sesi yüksek ve net olduğu ve ona bir sokak satıcısının çığlığını, öfkeli bir polisin ciyaklamasını, bir otomobil kornasını ve kurtarmaya giden süvarilerin zafer borazanını anımsattığı için gitmişti. Ama en çok da onu karşılamaya gitmişti çünkü aradığı kişinin gerçekten de kendisi olduğunu görünce o kadar sevinmişti ki sesi ölçüyü kaçırmış ve bir tür neşeli ciyaklama olarak çıkmıştı.

Çok sonra, mezarlıktan ayrılmaya karar verdiği öğleden sonrayı bir kez daha düşündüğünde, bunu yapanın gıcırtılı "Hey, Rebeck," olduğu sonucuna vardı.

XIV

O AN, Campos'un dik durduğu, siyah mezarın üzerinde siyah, omuzlarında tabutla durduğu andı. Kamyonun farları gölge yapıyordu ve Bay Rebeck Campos'un yüzünü hiç göremiyordu. Ama kavrayan büyük elleri gördü; sırtları sıkı kaslar ve kalın mavi damarlarla dolu, parmak boğumları ayın altındaki kafatasları gibi olan elleri; ve kasların diken gibi kıvrıldığı çıplak sırtı; ve Campos'u kaplan çizgili gösterecek kadar deriye yapışmış kaburgaları; ve en önemlisi, adamı ve uzun yükünü desteklemek için iki yana açılmış kalın bacakları. Campos'un kendisi gölge yapmıyordu, çünkü toprak çok karanlıktı.

Sabahın olmadığı o anda, Bay Rebeck kendini şu soruyu sorarken buldu: Dünya mı Campos'u tutuyor, ona ayakta duracak bir yer veriyor, yoksa gerçekten Campos mu dünyayı ağırlaştırıyor ve uçup gitmesini engelliyor?

Arabanın ön tarafı ağırdı ve biraz öne doğru sallanıyordu ama Campos çabucak eğilip ellerini kaydırды ve sorun kalmadı. Sonra Campos kamyonu doğru yürümeye başladı. Yavaş ve düzgün adımlar atıyor, k o f n e y i omzunda taşıyordu. Bacakları ve sırtı düzdü ama omuzları hissedilir derecede eğikti ve boynu bükülmüştü, öyle ki ağzı kofneye yakındı, sanki bedenini şefkatle taşıdığı kadına aşkını anlatıyordu. Kamyonu ulaştığında döndü ve kofne alçaltılmış bagaj kapaklarına dayanana kadar dizlerini bükte. Sonra ondan uzaklaştı, destek için elini yere dokundurdu ve tekrar doğruldu.

Kamyonun yanında oturup kendisini izleyen iki kişiye "Tamam," dedi. Rahat bir el hareketiyle tabutu kamyonun arkasına doğru itti ve bagaj kapağında bıraktığı yerde asılı duran gömleğine uzandı.

Bay Rebeck, Bayan Klapper'ın yanında abartılı bir rahatlamayla iç çektiğini duydu. O bir şey söyleyemeden Campos'a, "Artık gidiyor muyuz?" diye sordu.

Campos başını salladı. Gömleğini giymeden tuttu. Derin derin nefes alıyor, boynunda kofrenin deriyi aşındırdığı çiğ bir noktaya dikkatle dokunuyordu.

"Tamam," dedi tekrar. Kamyonun önüne doğru yürüdü ve kapının yanında durdu. Oradaki loş ışıktaki vücudu terden altın sarısı, terden kahverengi ve siyah parlıyordu. Gömleğini giydi, düğmelerini açık bıraktı.

"Gitmeden önce mezara girmemiz gerekmez mi?" Bay Rebeck sordu.

Campos etrafına toprak yığınları saçılmış boş mezara baktı ve omuz silkti. "Döndüğümde doldururum. Hadi gel."

Bay Rebeck oturduğu taştan kalktı ve Bayan Klapper'a elini uzattı. Bayan Klapper bu eli tutarak kendini ayağa kaldırdı ve boştaki eliyle elbisesini fırçaladı. Ne de olsa hilal şapkasını takmamıştı.

"Pekala," dedi. "Yani şimdi her şey yolunda mı? Kimse kalmadı Geride bir şey kaldı mı?"

"Her şey yolunda," dedi Bay Rebeck. Kamyonu doğru yürümeye başladılar. Campos motoru çalıştırmıştı.

"Şimdi ne olacak?" Bayan Klapper sordu.

Bay Rebeck, "Şimdi de Merrill Dağı'na gitmemiz gerekiyor," dedi. "Çok uzak değil."

Bayan Klapper ona göz kırptı. "Ve her şeyi yeniden mi gömüyorsunuz? Vay, ne insanlar var. Kemiği olan bir köpek gibi."

"Bir arkadaşım için iyilik. Sana bundan bahsetmiştim."

"Bana söylediğini biliyorum. Bu bir arkadaş için iyilik. Pekala, kim bir arkadaş reddedebilir ki? Ne yani, bütün gece burada oturup arkadaşının bir mezarı kazmasını izledik, şimdi de onunla birlikte gidip mezarı tekrar gömmesini izleyeceğiz. Rebeck, düşman olmasını bile istemeyeceğim arkadaşların var."

"Onu reddedemezdim," dedi Bay Rebeck güçlükle. "O çok iyi bir arkadaş."

"Pekala, senin için o çok iyi bir arkadaş. Bense ondan ho lanmıyorum. Beni korkutuyor."

Son birkaç kelime fısıltıyla söylenmişti       kamyonun kabinine ula mı lardı. Bay Rebeck kapıyı açtı ve Bayan Klapper'ın ilk binmesine izin vermek için geri çekildi. Başını hafifçe sallayarak ona ek i bir bakış attı ve onun Campos'un yanına oturmaktan biraz korktuğunu fark etti. Ancak yapacak bir şey yoktu; Campos onlara bakıyor, sabırsızlıkla binmelerini bekliyordu ve sırayı dert etmeden    kişiyi taksiye bindirmek yeterince sorun yaratacaktı. Böylece Bayan Klapper bindi ve Campos'un yanına yavaşça oturdu. Bay Rebeck de onun arkasından bindi. Bayan Klapper Campos'un sert, terleyen vücuduna yakla tı ında bile ona ancak yetecek kadar yer vardı. Yine de onun yanına oturdu ve kapıyı dikkatle kapattı.

Motor hıçkırarak çalıştı ve kamyon sarsılarak hareket etti. Bay Rebeck dirse ini cama dayadı ve kapı kolunun bacağına bastırđını hissetti. Bayan Klapper'ın küçük kol saatine göre saat sabahın    y d  ve çok karanlıktı. Bay Rebeck nefes almakta zorlanıyordu ve kalbinin atı ı bile acı veriyordu. Ne kadar korktuğunu görmesini istemediği için başını Bayan Klapper'dan yana çevirdi.

Bayan Klapper'a mezarlıktan ayrılmaya karar verdiğini söylediğinde, Bayan Klapper sevinçten  ı lık atmı tı. Daha sonra bir kayanın üzerine oturdu ve a lamaya başladı. Adam, Bayan Klapper'a

Gitmek için geceye kadar beklemesi gerektiğini söyledi. Ona Campos'tan ve kofneden söz ettiğinde ayağa kalktı, çantasını iki eliyle tuttu ve onun çılgın bir mezar soyguncusu olduğunu, psikiyatristlerin ona ulaşamayacağı mezarlıkta kalmasının kuşkusuz daha iyi olacağını söyledi. Tıpkı kadının onu uyardığı gibi, yalnız kaldığı için delirmişti.

Ama o kaldı, inansa da inanmasa da onurlu bir şekilde kabul edebileceği bir açıklama için parmaklarını şaklattı. Sonunda Campos'a son bir iyilik yapmakla ilgili olarak seçtiği açıklama, onun tercih edeceği kadar sağlam değildi ama iş görürdü. Arkadaşlığın iyi bir şey olduğunu söyleyerek kabul etti ve onunla birlikte bekleyeceğini, çünkü gece şehre yalnız giderse kesinlikle kaybolacağını ekledi.

Hâlâ Campos'a ulaşmaları gerekiyordu ama o gece yarısına kadar göreve gelmeyecekti. Böylece mezarlığın etrafında dolanmaya başladılar, orta yaşlı bir çift gibi görünmeye çalışıyorlardı ve içten içe, onlara bakan herkesin çok sıra dışı bir şey yapmak üzere olan çok sıra dışı insanlar olduklarını anlayabileceğine inanıyorlardı. Saat 17:00'den itibaren Walters mezarlığın etrafında dolaşıp kaçakları ararken onun yolundan uzak durdular. Bay Rebeck, Bayan Klapper'ın çok çabuk sıkılacağından korkuyordu, ama bir süre sonra onun polis-hırsız oyunu oynarken çok iyi vakit geçirdiğini fark etti, çünkü böyle bir şeyi son kez yapacaklarını biliyordu. İşte o zaman, ayrılma vaktine saatler olmasına rağmen kalp atışları acımaya başladı.

Güneş batarken birlikte anıt mezarın merdivenlerine oturdular ve bir önceki günden kalan az miktardaki yemeği yediler. Daha önce hiç birlikte yemek yemedikleri için birbirlerine karşı garip bir şekilde utangaçtılar ama sık sık birbirlerine gülümsediler ve bazen ağızları doluyken konuştular. Yemek bittiğinde adam ona binanın arkasındaki musluktan bir bardak su getirdi.

Sonra bir an için izin isteyip mozoleye girdi ve kapıyı arkasından kapattı. Güneş battığı için oda karanlık ve havasızdı ama burada gözlerine ihtiyaç duymayı çoktan bırakmıştı. Her şeyin nerede olduğunu biliyordu: giysileri aşağı yukarı bir köşede; birkaç kitabı başka bir köşede, kâğıt torbalar ve mumlu

Battaniyeleri, minderleri ve yağmurluğu da üçüncü bir kağıdın içindeydi. Yağmurluk dikkatlice katlanmıştı; buruşuk duramayacak kadar yeniydi. Battaniyelerin üzerinde bir tenis topu duruyordu. Kuzgun onu yıllar önce mezarlıkta bulmuş ve ona getirmişti. Onu hiçbir zaman bir şey için kullanmamıştı ama yaşlandıkça yeşilimsi siyaha dönmüş olsa da her zaman görebileceği bir yerde tutuyordu.

İhtiyaçları için her zaman yeterince geniş görünmesine rağmen çok dar bir oda olduğunu fark etti. Zihni de dışarıdan bakan birine öyle görünüyor olmalıydı: dar bir alana dağılmış birçok eski eşya; derli toplu ama gerçek bir düzeni yok. Ama oda gibi zihni de ona her zaman uymuştu ve eğer kalırsa her ikisinin de uymaya devam edeceğini biliyordu, çünkü ölülerin daha çıplak zihinleri ve daha dar evleri dışında onları karşılaştıracak hiçbir şey yoktu.

"Yanıma bir şeyler almalıyım," dedi yüksek sesle. "Kendime ait hiçbir şeyim olmadan şehre tekrar nasıl gidebilirim?" Eğildi ve bir kucak dolusu giysi aldı, belli belirsiz onları ayırıp en iyilerini yanına alabileceğini düşünüyordu. Ama doğru dürüst ayıramayacağı kadar çok giysi almıştı ve onları göğsüne çok yakın tutuyordu.

"Kesinlikle kendime ait bir şeyim olmalı," dedi kısık sesle ve sonra kapı tereddütle gıcırdadı ve oda biraz aydınlandı. Bayan Klapper kapının girişinde duruyordu.

"Konuştuğunuzu duydum," dedi. Onun kolları giysilerle dolu olarak ayakta durduğunu gördü ve odaya doğru ilerledi. "Rebeck, bu da ne? Nakliye kamyonu mu bekliyorsun?"

"Sadece bazı eşyalarımı yanıma alıyorum," dedi, ona ne kadar gülünç görüldüğünün farkındaydı. "Her yeri darmadağın bırakmak istemedim."

"Sorun ne, eşyalarını bir gün daha burada bırakamaz mısın? Kim çalacak? Bak, şimdi bu kadar yüklenme, arkadaşına yardım edemezsin. Yarın ilk iş birkaç büyük alışveriş torbasıyla geliriz ve her şeyi içeri alırız."

"Hayır," dedi çabucak. "Hayır. Onu şimdi almalıyım. Geri gelmeyeceğim."

"Pekala, kendim gelip alacağım. Rebeck, endişelenme, her şey yoluna girecek." Yavaşça giysi bohçasını onun elinden aldı.

Direnmeyen kolları ve kendisi tuttu. Ona gülümsedi ve o da gülümsemeyi başardı.

"Rebeck," dedi, "biliyorsun, eğer aniden fikrini değiştirdiysen, gitmek istemiyorsan, sorun değil. Bana söyleyebilirsin. Önemli değil."

Bu sözlerle onu kapının dışına kilitlemişti. O zamana kadar kalabilirdi.

"Bırak onları o zaman," dedi ve son kez mozolenin kapısından çıktı. Bir an sonra kadın da onu takip etti. Yürürken el ele tutuştular ve hiçbir şey söylemediler.

Gece yarısı ve Campos bir araya geldi. Sanki Gece Yarısı'na diğer insanların otobüslere bindiği gibi binmiş ve eve gitmeye hazır olana kadar onu beklemesi için siyah kapının dışına bağlamıştı. Bayan Klapper iri adamı ilk gördüğünde neredeyse kaçacaktı ve Campos da ona karşı aynı derecede temkinli görünüyordu. O ve Bay Rebeck konuşurken Bayan Klapper kapının dışında kaldı. Radyo sürekli çalışıyordu.

Ve içeride, bazen telsizden duyulacak şekilde bağırarak, Bay Rebeck Laura ve Michael için ve onlar yüzünden kendisi için yalvardı. O gece yarısı Campos'a söylediği hiçbir şeyi hatırlamıyordu, tıpkı bir adamın uykusunda söylediği sözleri hatırlamaması ve kendisine tekrarlandığında bunları deli bir yabancının sözleri sanması gibi.

Bay Rebeck, Campos'tan bir iyilik istemenin, kör akik gözlü bir yeşim tanrısına dua etmek gibi bir şey olduğunu düşündü. Campos sandalyesine yayılmış, gözleri neredeyse kapalı ve karanlık yüzü ifadesizdi. Bay Rebeck teklifinde, bir anketteki boşluklar gibi uzun aralar bıraktı, ama Campos hiçbir şey söylemedi ve devam etmek zorunda kaldı. Radyo açıkken ve Campos kör bir tanrı gibi sandalyesinde kambur dururken on beş ya da yirmi dakika konuşmuş olmalı.

Konuşmasını bitirdiğinde Campos kıpırdamadı. Bay Rebeck'e baktı, gözleri kapandı ve kapandı, ta ki siyahın son zerresi de kaybolana kadar. Oldukça sakın, oldukça sakın Campos; trajediyle yüz yüze gelmiş bir pencere kadar sakın.

Sonra, hala kör, büyük bir el uzattı ve radyoyu çevirdi Kapalı.

Bay Rebeck sessizlikte iki adamın, kendisinin ve Campos'un nefes alışlarını duydu.

Campos gözlerini açtı ve ayağa kalktı. Işığı açık bırakarak odadan çıktı. Bay Rebeck de onu takip etti. Bayan Klapper da Bay Rebeck'le birlikte gitti. Campos'a yetişmek için acele etmeleri gerekiyordu.

Şimdi, Bayan Klapper ile kapı arasına sıkışmış, pencere açık ve geçitlerinin sıcak rüzgârı yüzüne vururken, Bay Rebeck ellerine baktı. Parmak eklemlerinde yeni kurumuş kan kabukları vardı ve sağ elinin arkasındaki bir sıyrık hâlâ ağır ağır kanıyordu. İlk başta Campos'un kazmasına yardım etmeye çalışmıştı, ta ki elini sıyrana ve iri adam ona dönüp bir yere gidip oturmasını söyleyene kadar. Kanayan eline bakarken onunla gurur duyuyordu. Laura'nın bunu görebileceğini umuyordu.

Bayan Klapper onun neye baktığını görmek için boynunu bükte. "İlk iş olarak şuna biraz Mercurochrome sürün," dedi. Adamın eline hafifçe dokundu ve arkasına yaslandı.

Yaptığımız bu şeyin yasadışı olduğunu düşündü. Campos'a söylemeliyim. Belki de bilmiyordur. Campos'a söylemek adil olur. Çok yakında kapıda olacağız.

"Campos," dedi. "Polis ne yaptığımızı öğrenirse bizi tutuklayabilir."

Bayan Klapper endişeyle, "Rebeck, böyle konuşma," dedi. "Şeytan seni duyabilir."

Campos başını bile çevirmedi. "Dışarı çıkmayacaklar."

"Eğer yaparlarsa," diye bastırdı Bay Rebeck, "bu kesinlikle işinize mal olur. Sadece size söylemek istedim."

"Başka bir yerde çalış. Sokaklar iş dolu."

"Rebeck, *sha!*" Bayan Klapper dedi ki. "Bu ne biçim konuşma, polisler ve işlerini kaybetmek mi? Bu kadar endişelenmeyin."

"Sadece Campos'a söylemek istedim," dedi ona. Pencereye yaslandı ve mezar taşlarının yelkenli gemiler gibi geçip gitmesini izledi.

Kamyon bir virajda genişçe savruldu, arka tekerleklerden biri su dolu bir çukura girip tekrar çıkarken sarsıldı. Bay Rebeck yolu iyi biliyordu. Her iki tarafta da toprak ve kuru otlardan oluşan uzun sırtlar ve birkaç mezar vardı. Kapiya varmadan önce bir viraj daha vardı.

Eğer arkasını dönerse, Laura'yı görebileceğini biliyordu. Bundan emindi. Laura kendi koltuğunda oturuyor olacaktı, o arkasına bakarken Laura da önüne bakıyor olacaktı ve o anda gri değil, sabah rengine olacaktı. Elbisesi de sabahın ve Kraliçe Anne dantelinin rengine olacaktı. Gözleri yaşayan bir kadının gözleri kadar parlak olacak ve siyah saçları omuzlarına kadar dökülecekti. Dönüp onu görmek, elini böyle bir güzelliğe kaldırmak güzel olurdu.

Ama eğer dönerse, kadın onunla konuşacak, onun için yaptıklarından dolayı teşekkür etmek isteyecekti ve o teşekkür edilmesi gerektiğini düşünmüyordu.

Zihninde ona şöyle dedi: "İstediğin gibi seni Michael'a götürüyorum Laura. Ama seni götürdüğüm şey hayat değil, bunu anlamalısın. Seni sadece hiç sahip olmayarak kazandığın birkaç dakikalık ya da saatlik mutluluğa götürüyorum. Ellerini onların üzerine kapatsan da, onlar senden vahşi kuşlar gibi geçip gidecek ve sen onlara sahip olduğunu bile hatırlamayacaksın. Sizi olduğunuz yerde bırakmak daha iyi bir şey olabilirdi. Hayatınızda hiç sahip olmadığınız tek yanılgı, mutluluğun kalıcılığıyla ilgili olanıydı. İşte sana bunu veriyorum. Hayat değil. Aşk bile değil. Sadece bunu. Sana daha fazlasını veremediğim için üzgünüm. Zamanla sana bir şey verdiğim için bile pişman olabilirim. Bunun için bana teşekkür etme. Eğer yapabilirsen mutlu ol, ama bana teşekkür etme."

Bayan Klapper'ın yanından geçip Campos'un direksiyonda oturduğu ve kendi kendine hafifçe mırıldandığı yere baktı. İri adam ne yola ne de kamyonun kendisine pek dikkat ediyormuş gibi görünmeden iyi sürüyordu. Ama direksiyonu kavrayıp mırıldanırken ağır yüzünde tuhaf bir ifade vardı. Bay Rebeck buna aşk demezdi. Kamyon diyebilirdi.

Bay Rebeck ani bir dürtüyle öne doğru eğildi ve "Campos, Laura iyi şarkı söyledi, değil mi?" dedi.

Campos hafifçe dönerek karanlık, sakın gözlerle ona baktı. Bir eliyle arabayı sürüyor, diğer eliyle gömleğinin düğmelerini ilikliyor, yola bakmadan ilerliyordu.

"Oldukça iyi," dedi ve başını çevirdi. "Teşekkür ederim Campos," dedi Bay Rebeck.

Bayan Klapper içini çekti ve iki adamın arasında kendini daha rahat hissetmek için biraz kıpırdandı. "Rebeck, kim bu Laura? Bilmemem gerekiyorsa söyleme."

Kıskanıyor mu? diye merak etti durgun bir zevkle. Bir kadın beni ne zaman kıskanmış ki? Birçok şeye ne kadar geç başlamak zorundayım.

"Bir zamanlar tanıdığım bir kadın," dedi. "Onu neredeyse unutmuştum."

Sonra son virajı döndüler, önlerinde eğimli bir tepe ve tepenin dibinde siyah bir kapı vardı.

Tamamen açıldı. Campos öyle bırakmıştı. Sol tarafta, kapıcı dairesinin tek ışığı hâlâ parlıyordu; ötesinde ise Bay Rebeck'in sokak olduğunu bildiği daha derin, gri yamalı bir karanlık vardı. Kapı gece havasında biraz kımıldadı. Bir yarasa gibi usulca gıcırdadığını duyabiliyordu.

Demir toprakta gıcırıyor ve mırıldanıyor ve demir yılanlar yeşil yaprakların arasından kayıyor. Dünya ilk yeşil ağaçtan üzerime düşmek için çömelmiş. Bunu neden yapıyorum, ne yapacağımı söylemiştim? Bana yardım et, Laura. Michael, biraz benimle kal. Biri benimle kalsın. Bir erkek dünyaya yalnız gelmemeli.

Tepenin yarısına gelindiğinde, kapıcı kulübesinin ışığı mavi renkte yanıp söndü ve söndü. Kapı kayboldu. Bay Rebeck şaşırmadı; ampul o gece boyunca yanmıştı. Artık tek ışık kamyonun farlarından ve güzel ama pek işe yaramayan aydan geliyordu.

Campos sanki dilini çıkarmaya çalışıyormuş gibi "*Mierda*" dedi. Karanlığa karşı isteksiz bir taviz olarak ayağıyla hafifçe frene dokundu. Kamyon biraz yavaşladı ama fazla değil.

"Rebeck," dedi Bayan Klapper usulca, "emin misin?"

Yanında otururken ona baktı, sorduğu için memnundu ama ona sunduğu her kaçışla onu dünyanın daha da derinliklerine ittiğini söylemek istiyordu. O bunu biliyor muydu? Muhtemelen, diye düşündü. Ama fark etmezdi.

"Hayır," dedi. "Hiç emin değilim."

Bayan Klapper onun elini sıkıca kavradı. Kendi eli de küçük ve yumuşaktı ama şaşırtıcı derecede güçlüydü. Campos direksiyonun arkasında oturuyor ve kendi kendine mırıldanıyor, arada sırada bir şarkının bir dizesini ya da birkaç sözünü söylüyordu. Bay Rebeck bu şarkıyı daha önce hiç duymamıştı.

Kamyonun farları çok uzağa ulaşmadığı için, neredeyse üzerlerine gelene kadar kapıyı tekrar göremediler. Bay Rebeck gerçekten ayağa kalktı ve bunu ancak kafası kabinin tavanına çarptığında fark etti. Bayan Klapper onun elini tuttu ama çekiştirmedi. Campos bakmaya bile tenezzül etmedi. Küçük kamyonu sanki karanlık bir pencereye fırlatılacak bir taşmış gibi kapıya doğru fırlattı.

Kapı, Bay Rebeck'in gece rüyasında gördüğü ve gündüz hayal ettiği gibi olsaydı her şey daha kolay olabilirdi: tepesindeki sivri uçlar kurumuş kanla kaplıydı ve demir yılanlar sessiz bir ölüm uyarısı gibi tıslıyor, çok yaklaşan herhangi bir adamın başına ve topuklarına saldırmaya hazır bekliyorlardı. Bunlarla yüzleşebilirdi, çünkü yanında iki arkadaşı vardı ve demir yılanlar etrafındayken bir adam arkadaşlarından güç alabilirdi.

Ama ne de olsa kapı sadece bir kapıydı ve sivri uçları çok paslıydı. Kamyon geçerken kapıya sürtündü, çünkü Campos burnunu silmek için elini bir anlığına direksiyondan çekti. Sonra tekerleklerinin altında yeni bir yol açıldı ve kapı arkalarında kaldı ve Bay Rebeck yavaş yavaş başının kabinin tavanına değdiğini, Bayan Klapper'ın hâlâ elini tuttuğunu ve Campos'un derin, monoton mırıldanmasını hiç kesmediğini fark etti. Oturdu ama arkasına bakmadı.

"Başardım," dedi Bayan Klapper'a. "Başardım."

"Sürekli nefesimi tutuyordum," dedi Bayan Klapper. Sesi çok yorgun geliyordu.

Bay Rebeck pencereden dışarı baktı. Evler ve kaldırım kenarlarına park etmiş arabalar onu büyülemişti.

"Neredeyiz?" diye sordu.

Bayan Klapper ona, "Bunların hepsi Yorkchester," dedi. Onun yanını işaret etti. "Şurada doktorum yaşıyor. Harika bir adam ama ağzı sanki bin yıllıkmış gibi kötü kokuyor. O bir doktor, bir doktor bir şeyler yapabilir diye düşünürsünüz ama hayır. Ne bir adam. Keman çalıyor. Rebeck, çok endişelendim, delireceğimi sandım."

"Her şey yolunda," dedi Bay Rebeck. Gözleri kapalı bir şekilde koltuğunda arkasına yaslanmıştı.

"Ne yapacağımı bilemedim. Tanrım, bunu ona ben yaptırdım, onu buraya kadar ben sürükledim, bak ne kadar korktu diye düşündüm. I

"Eğer ona bir şey olursa bu senin suçun, seni aptal kadın. Rebeck, iyi olduğuna emin misin? Pek iyi görünmüyorsun."

"Ben ne," dedi Bay Rebeck. Mezarlığın yanından geçen yükseltilmiş demiryolunun altından geçiyorlardı. Kamyon kaldırım taşlarının üzerinde zıplıyor, El sütunlarına o kadar yaklaşıyordu ki onlara dokunabilirdi. Farların ışığında kırmızımsı gri renkteydiler, dışları kabuk bağlamış ve altları yarı sıvı yumuşak boya topaklarıyla beneklenmişlerdi. Hava karanlıktı, saat dört karanlığı, ama yol üzerindeki bazı dükkânlar neon tabelalarını açık bırakmışlardı ve vitrinleri boş sokaklarda çok parlak görünüyordu.

"Biliyor musunuz," dedi, "her zaman hayatın bir zarafeti olması gerektiğini düşünmüşümdür. Bu benim için çok önemliydi. Bazen kendi kendime şöyle derdim: 'Dünya nasıl zarif olunacağını öğrendiğinde, o zaman geri döneceğim. Daha önce değil. Bilirim diye düşündüm, anlıyor musunuz?'"

Trafik ışığı için durduklarında önlerine boş bir taksi çıktı (Campos trafik ışıkları konusunda kaprisliydi; bazen onlar için dururdu) ve ışık değişip taksi ağaçların arasındaki bir geyik gibi sütunların arasında kaybolana kadar şoför ve Bay Rebeck birbirlerine gerçek bir merakla baktılar. Campos sola döndü ve iki ailelik evlerle dolu uzun bir asfalt sokağa girdi. Evlerden birinde ışık yanıyordu ve orta yaşlı bir kadın pencerenin önünde duruyordu. Küçük kamyonun takırdayarak geçişini izlerken gözleri yorgun ama eğleniyordu.

"Ve şimdi mezarlıktan ayrıldım," diye devam etti Bay Rebeck, "dünyanın düzeldiğine dair hiçbir garanti olmadan. Aslına bakarsanız, hiçbir şey ifade etmediğinden eminim. Ama nedense bu beni rahatsız etmiyor. En azından şu anda. Belki yarın ya da biraz sonra. Şu anda beni üzen tek şey hayatımın neredeyse yirmi yılını boşa harcadığım hissi. Eğer bir şeyler öğrenmiş olsaydım, o yıllar sayesinde daha iyi bir adam olsaydım bu boşa gitmiş olmazdı. Ama eskiden olduğum gibiyim, sadece daha yaşlıyım ve bu da onu ziyan ediyor. Ve israf benim için korkunç bir şey, bir suç."

Konuşurken Bayan Klapper'ın kendisiyle aynı fikirde olacağından emindi ama aynı zamanda omuz silkip, "Pekala, demek ziyan ettin" diyeceğinden de emindi. Ne olmuş yani? Bu konuda ne yapabilirsin? En azından

Hastalanıp orada öleceğim, Tanrı'ya şükür. Başka ne sayılır ki? Onun güvencesine ihtiyacı vardı.

Onun yerine yavaşça, "Herkes zamanını boşa harcıyor. Biraz burada, biraz orada. Sabah uyanırsınız, her şey parlak ve ışıltılıdır, yataktan kalkarsınız ve kendinize şöyle dersiniz: Bugün o gün! Bugün harika bir adam olacağım. Sonra pencereden dışarı bakarsınız, *kaldırım*da güzel bir kız görürsünüz - yakınlaştırırsınız, pantolonun içine, gömleğin içine, alt kata, "Merhaba, bunu düşürdün mü? Ve kendi kendinize, "Pekala, yarın büyük bir adam olacağım" dersiniz. Kim acele ederek bir yere varmış ki? Yarın kesin, Perşembe kesin... Söylesene Rebeck, bu zaman kaybı değil mi?"

Bay Rebeck sadece ona baktı. Alnı gölgeliydi ama gözlerini görebiliyordu.

"Diyelim ki bu kızla evlendin. Pekala, hala büyük bir adam olabilirsin. Eşleri olan tüm büyük adamlara bak. Devam et, büyük bir adam ol, seni durdurumama izin verme. Ama önce bakkala uğrayıp köpek için bir şeyler almalısın. Bebek için de, yumuşak, çünkü dişleri çıkıyor. Bunu yapmak için haftanın iki günü bir işin olmalı, hafta sonları büyük bir adam olabilirsin."

Sokaklar çok boştu. Geçen birkaç arabanın hepsi taksiydi. Bir keresinde bir kedi dörtnala caddenin karşısına geçti ve park etmiş bir arabanın çamurluğunun arkasına saklanarak onlar geçene kadar onları izledi.

"Rebeck, bu bir israf değil mi? Bu büyük bir israf. Burada beş dakika, orada bir saat, belki başka bir yerde bir hafta. Hepsini sayarsan, yirmi yılını ve belki daha fazlasını alırsın. En azından seninkini bir çırpıda bitirdin. Şimdi onları aradan çıkardın, gidip büyük bir adam olabilirsin."

"Ama ben büyük bir adam değilim Gertrude," dedi Bay Rebeck sessizce. "Asla olamam. Bu benim içimde yok."

"Peki kolunu kim kırıyor, harika ol? Bunu bir emir gibi mi söyledim? Harika olma, öyle hissetmiyorsun. Sadece istemediğin hiçbir şeyi yapma, tek söylediğim bu. Sevmediğin bir şeyi yapmak zorunda olmamalısın."

Ona düşünceli bir şekilde baktı ve her zaman yaptığı gibi eldivenli ön parmağını kemirdi. "Rebeck, şimdi ne yapacaksın?"

Mezarlık mı? Bir fikrin var mı?"

"Bilmiyorum," dedi Bay Rebeck. "Eczacılık öğrendiğim tek meslek. Sanırım ona geri dönebilirim."

"Eczacılık iyidir," diye onayladı Bayan Klapper. "Bir eczacı çok iyi para kazanır. Sadece yirmi yılda çok değişti; artık bir sürü yeni şey var. Mucize ilaçlar."

"Okuyabilirim. Bu yaşta okula dönmek komik olurdu." "Komik olan ne? Bir sürü insan bunu yapıyor, senden daha yaşlı insanlar." Mrs.

Klapper kaşlarını çattı. "Şimdi bilmen gereken yeni ilaçları düşünmeye çalışıyorum. Penisilin. Penisilini biliyor musun?"

"Evet," dedi Bay Rebeck. "Gazetelerde okumuştum." "Güzel, en azından penisilini biliyorsun. Ayrıca bir sürü şey var birbirine benziyor. Yani, aynı şekilde bitiyorlar. Bir dakika düşüneyim-"

"Sülfa ilaçları mı?" Bay Rebeck önerdi. "Myacinler?"

Bayan Klapper ona baktı. "Rebeck, bütün bunları biliyorsun, beni neden rahatsız ediyorsun? Okula dönmen gerektiğini söyleyerek beni ne kandırıyorsun? Mezarlıktan çıkmalı birkaç dakika oldu, yine eczacı olmuşsun."

Bay Rebeck güldü. "Hayır. O ilaçlar hakkında bir şeyler okudum. Nasıl çalıştıklarını bilmiyorum. Çalışmam gerek."

"Pekâlâ, çalış bakalım. Bazen beni endişelendiriyorsun, Rebeck."

Başka bir trafik ışığı için durduklarında, Bay Rebeck cadde kenarında duran bir grup çocuk gördü. Spor tişörtler ve ağır kovboy çizimleri giymişlerdi. Hepsinin yüzü solgundu ve bir duvara ve birbirlerine yaslanmış, boş boş kamyonu bakıyorlardı. Zayıf, hırçın ve yalnız görünüyorlardı.

"Başlıklar," dedi Bayan Klapper, Bay Rebeck'in bakışlarını takip ederek. "Bunu görmek zorunda kaldığınız için üzgünüm. Hepsi de serseri. Bu kadar geç saate kadar ayakta kalmalarının ne yararı olabilir ki? *Çıplaklar*."

Kamyon tekrar ileri doğru sarsılırken Bay Rebeck ona sırtıttı. "Senin gibi saygın bir Bronx kadını bu kadar geç saatte ne yapıyor?"

"Benim hatam mı? Benim hatam mı? Hey, Merrill Dağı'na gidip bir ceset bırakalım mı dedim? Bu benim fikrim miydi? Bununla hiçbir ilgim yok,

Rebeck. Eğer bir polis bizi durdurursa, beni kaçırdın demektir. Sen ve şuradaki büyük olan."

Esnedi ve gerindi, Bay Rebeck'in yanından geçip ışksız apartmanlara ve arkalarında batan aya baktı. Pencereden dışarı bakarken ön kolunu hafifçe Bay Rebeck'in omzuna dayadı.

Artık el arabası olmadığını hatırladı. Kuzgun ona söylemişti. Küçümseyici görünümlü arabaların hepsi gitmişti ve üzerinde çalıştıkları rayların üzeri asfaltlanmıştı. Arada sırada, dikkatle baktığında, sokağın gizli kalbinden bir gümüş göz kırpması yakalayabiliyordu ve o zaman orada hâlâ yırtık pırtık katran ve asfaltla kaplı bir tramvay yolu olduğunu anlıyordu.

Bir kez arkasındaki cam aralıktan arkasına baktı, çünkü Laura'yı bir kez daha görmek istiyordu. Ama kamyonun arkası bomboştu, kendini beğenmiş bir şekilde duran kasası ve yanında tıkırdayan birkaç alet dışında. Laura'nın kendisine dair hiçbir şey yoktu, ne siyah saçları ne sonbahar sesi, ne gri gözleri ne de yumuşak kahkahalarının hatırası. Sadece arkada bir kofne, bir kazma, bir kürek ve bir levye vardı. Ona şarkı söyleyen ve Michael'ı seven Laura'ya dair hiçbir şey yoktu.

Yine de onun orada olduğunu biliyordu. Tıpkı bir daha asla hayaletleri göremeyeceğini bildiği gibi.

Seçimi kendim yaptım, diye düşündü. Ne yaptığımı biliyordum. Er ya da geç seçim yapmak zorunda kalacaktım. Hiç kimse hem yaşayanlarla hem de ölülerle sonsuza dek konuşamaz.

Sonra Campos'un hırıltılı motorla bir tür metalik uyum içinde mırıldandığını duydu ve Campos'un yapabileceğini düşündü. Campos her iki dünyada da her zaman rahat olacaktır, çünkü hiçbirine ait değildir. Kimseyi sevmiyor, hayır, unut bunu. Morris Klapper haklıydı; aşkın bununla hiçbir ilgisi yok. Campos basitçe iki dünyayı da umursamıyor ve ruhlarımızı öğüten ve bize aptalca şeyler yaptıran şeyleri umursamaktır. Her zaman hayaletleri ve insanları görebilecektir, çünkü hiçbirisi ona dokunamaz, onu memnun edemez ya da incitemez. Ben de öyle olduğumu sanıyordum.

Kısa bir süre Laura'yı düşündü ve Campos'a kendisinin bıraktığı hayatı kışkandı. Sonra evlerin sessizce geçip gitmesini izlerken kıskançlığı unuttu. Evler onu şaşırtmıştı. Bir gerçekdışılık vardı

Camların ve yeni tuğlaların temizliği, içinde yaşıyan, yemek yiyen, sevişen ve tuvaletleri kullanan insanları hayal etmeyi imkânsız kılıyordu. Yine de belli ki insanlar yaşıyordu. Binaların çoğunun önünde kül tablaları ve bebek arabaları gördü; bunlar herhangi bir yerde insanların yaşadığını gösteren iki kesin işaretti. Bayan Klapper'ın böyle bir yerde yaşayıp yaşamadığını merak etti.

"Gertrude," dedi dirseğini dürterek, "içinde bulunduğumuz yer hâlâ Yorkchester mı?"

Bayan Klapper gözlerini kırıştırdı ve doğruldu. Yarı uykulu olduğunu fark etti.

"Hayır," dedi, sokak isimlerinden yönünü bulmaya çalışarak. "Nerede olduğumuzdan emin değilim ama burası Yorkchester'in çok dışında."

"Umarım Merrill Dağı uzakta değildir," dedi Bay Rebeck. "Çok fazla zamanımız yok."

"Hey, sen," dedi Bayan Klapper Campos'a, aşinalık ondan duyduğu korkuyu yok etmişti. "Sen. Oturan Boğa. Merrill Dağı'na ne kadar kaldı?"

Campos cevap olarak kamyonu o kadar sert bir şekilde sola çevirdi ki Bayan Klapper, Bay Rebeck'e doğru savruldu ve nefesi kesildi. İri adam kamyonu dik, çakıllı bir tepeye doğru sürdü, tepenin iki yanında birkaç küçük ev vardı. Tepe düzleşince kamyonu biraz yavaşlattı ve altın boyalı demir bir kapının önünde durdurdu. Kapının arkasında bekçi yoktu ve ahşap bekçi kulübesinde de ışık yoktu.

"Bu kadar mı?" Bayan Klapper hafifçe üzgün bir ses tonuyla sordu. "Bu küçük şey Merrill Dağı mı?"

"Arka giriş." Campos homurdandı. Motoru açık bırakarak taksiden indi ve kapının kilidini incelemek için ileri doğru yürüdü.

"*Hoo-hoo*," dedi Bayan Klapper. "Arka giriş. Yiyeceklerle birlikte içeri giriyoruz, ha?"

"Böylesi daha kolay," diye açıkladı Bay Rebeck. Campos, "Ana girişte her zaman görevli birileri var," diyor.

Campos, asma kilide elinin ön kısmıyla gelişigüzel bir vuruş yaptı ve kamyonun arkasına gitti. Bir süre sonra elinde bir levyeyle geri döndü ve levyeyi kilidin çengeline soktu. Önsöz söylemeden iki elini levyenin üzerine koydu ve aşağı doğru itti. Aslında

ayak parmaklarının üzerinde yükseldi ve tüm ağırlığını bara verdi. Bileklerinin ve ön kollarının uzun kasları hızla şişti ve ardından kilit

Bir kaşığın bardağa düşmesine benzer bir sesle parçalandı. Campos kapıyı ardına kadar açtı ve kamyonu doğru geri geldi.

"Aman Tanrım!" Bayan Klapper normalde kasırgalar ve dördüzler için ayırdığı fısıltıyla konuştu. "Rebeck, Tanrım, hiç okula gitmedi mi? Burada ne işimiz var?"

"İçeri girmenin başka yolu yoktu." Bay Rebeck'in kendisi de biraz endişeliydi. Kendi kilidini kırdıktan sonra, Laura'yı Michael'a getirmek için daha pek çok kilidi kırabilirdi, ama Bayan Klapper'ı getirmenin akıllıca olmadığını düşünmeye başlamıştı. Eğer tutuklanırlarsa, o da tutuklanır mıydı? Bu olasılığı hiç düşünmemişti.

Bayan Klapper bunu düşünüyordu. "Böyle bir şey için," diye mırıldandı Campos taksiye geri dönerken, "böyle bir şey için seni hapse atarlar ve anahtarı kahvaltıda yerler."

"O kadar da kötü olamaz," dedi Bay Rebeck, öyle olduğundan emindi.

"Hayır mı? Rebeck, posta almana bile izin verdiklerini sanmıyorum. Muhtemelen sana ayda bir gazete okuyorlardır."

Ve böylece Merrill Dağı Mezarlığı'ndan geçerek, Laura Durand'ı gömecek bir yer bulmak için pamuksu karanlıkta önlerine baktılar. Zamanla bir tane buldular, etrafında birkaç küçük mezarın bulunduğu oldukça kurak bir toprak parçasıydı ama yakınlarda yoktu. Bay Rebeck, onu Michael'ın mezarına yakın bir yere gömmek iyi olurdu, diye düşündü, ama bu sadece hoş bir jest olurdu ve ölümler yaşayanlar için jestlerin önemini takdir etmezler.

Campos küreğinin ucuyla mezarın çizgilerini işaretledi ve kazmaya başladı. Bay Rebeck ve Bayan Klapper takside oturuyorlardı, Bay Rebeck'in yardım teklifi sessizce reddedilmişti. Uzun bir süre ikisi de bir şey söylemedi. Campos'un ayak bileği derinliğinde, baldır derinliğinde, diz derinliğinde toprağın içinde durmasını, vücudunun garip, kör bir dönüşüyle toprağı omzunun üzerinden fırlatmasını izlediler. Şafak henüz sökmemişti ama yıldızlar söndükçe karanlık yumuşamıştı, öyle ki Campos artık insanın kaderinin durması gerektiğini düşündüğü yerde bekleyen siyah şekil değildi; o sadece Campos'tu, kimsenin arkadaşı değildi, Laura için kendi nedenleriyle ya da hiçbir neden olmadan bir mezar kazıyordu.

Bir süre sonra Bayan Klapper Bay Rebeck'e baktı ve düşünceli bir ifadeyle, "Biliyor musun Rebeck, bütün bunlar çılgınlık. Her şey. Bak, saat sabahın dördünü geçti, güneş birazdan doğacak. Herkes uyanacak. Ben yaşlı bir kadınlm, benim de uyanmam lazım. Bunun yerine sabahın dördünde bir kamyonun içinde mezarlıkta oturup King Kong'un çimleri parçalamasını izliyorum ve polisin gelmesini bekliyorum. Rebeck, belki senin için bu delilik değildir, bunu ancak Tanrı bilir. Benim için, inan bana, bu çılgınlık."

"Biliyorum," dedi Bay Rebeck, ona Laura ve Michael'dan bahsetmek istiyordu ve bunun ona asla söyleyemeyeceği tek şey olduğunu biliyordu. "Ama bu gerçekten bir arkadaşşıma yaptığım son iyilik. Bir gün sana anlatacağım, eğer yapabilirsem."

Bayan Klapper omuz silkkti. "İster söyle, ister söyleme. Sana inanıyorum. Sana inanmamak için artık çok geç. Her neyse, Rebeck, benim yaşşıma geldiğinde, birinin sana söylediği bir şeye inanmamanın hiçbir fark yaratmayacağını anlarsın. Kimin umurunda? Sana hiçbir şey bırakmaz. Benim yaşşımdaki bir kadının başka seçeneği yoktur. İnanmak. Kim bilir, belki de doğru çıkar."

Gür saçlarını alnından geriye doğru itti ve bir mendil bulana kadar hapşırığını tutmaya çalışarak çılgınca çantasını karıştırdı. Onu hiç de uygun olmayan bir anda izleyen Bay Rebeck, kalbinin onun için ısındığını hissetti. Yüz hatlarının en azından bunu göstermesini isteyerek onları garip bir gülümsemeye dönüştürdü.

"Sen yaşlı değilsin," dedi sessizce.

Bayan Klapper o zaman gülümsedi, ensesini ovuşturdu, gözleri yarı kapalıydı.

"Biliyorum," dedi mutlulukla. "Sence öyle olsaydım öyle olduğumu söyleyebilir miydım?"

Sonra Campos mezarı kazmayı bitirdi ve geri kalanı üçünün de tabutu çukura indirmesi ve Bay Rebeck'in Campos'un mezarı toprakla doldurup düzleştirmesine yardım etmesiyle geçti. Onları mavi karanlığın altında hoplayıp zıplarken, büyük korkuluk, küçük korkuluk izlerken Bayan Klapper kahkahayı patlattı. "Şekerci dükkanındaki çocuklar gibi," dedi.

Ne yapmaya çalışırlarsa çalışsınlar, toprakla ne kadar uyumlu olursa olsun, mezar olmaması gereken yerde bir mezar gibi görünüyordu. Tek umutları, toprak oturana kadar hiçbir Merrill Dağı sakininin o yoldan geçmemesiydi. Kış onu donduracak, kahverengi toprağı etrafındaki toprağın rengine boyayacak ve ilkbaharda Laura'nın mezarı üzerinde eğretili otları büyüyecek, onu saklayacak ve ısıtacaktır.

"Her neyse, onu ele verecek bir mezar taşı yok," dedi Bay Rebeck. Durakladı ve ekledi, "Tuhaf değil mi? Laura buraya gömülecek ve dünyada bizden başka kimse bunu bilmeyecek. Herkes onun Yorkchester Mezarlığı'ndaki mezar taşını görecek ve orada gömülü olduğunu düşünecek. Ve onlar için sanki öyleymiş gibi olacak."

"İnsanlar bilmiyor," dedi Campos şaşırtıcı bir şekilde. Küreğine yaslanmıştı, yine terliyordu ama rahat nefes alıyordu. "Tek istedikleri taş. Bir taş koy, altında annelerinin gömülü olduğunu söyle. Tek istedikleri bu. Taşa giderler ve 'Üzgünüm anne, ben bir piçim' derler. Hiç fark etmez."

Yavaşça kamyonu doğru yürüdüler ama Bay Rebeck dönüp dönüp mezara baktı. Laura'nın topraktan hafifçe fırladığını, güzel ve ölümsüz olduğunu ve onu seven adamı bulana kadar taşların arasında koştuğunu görmeyi gerçekten beklemiyordu, ama onları birlikte görmek isterdi. Mutlu son diye bir şey olmadığını biliyordu, çünkü hiçbir şey sona ermezdi; ve eğer bir mutluluk dağıtılsaydı, Michael, Laura ve kendisinden çok daha önce, daha değerli pek çok insan bu mutluluk için sıraya girerdi. Ama değersizlerin ve öyle sayılanların mutluluğu, doğruların ve değerlilerin mutluluğu kadar kırılabilir, benmerkezci ve değerlidir; ve yaşayanların mutluluğu, ölümlerin sevinçlerinden daha az kısa, umutsuz ve unutulmuş değildir.

Campos onları kapıya kadar götürdü ve arkalarından dikkatlice ve anlamsızca kapattıktan sonra kamyonu dik yokuştan aşağı sürdü. Genç bir çift evlerden birinin verandasında oturmuş, birbirlerine çok yakın ama dokunmadan usulca konuşuyorlardı. Kamyon evin önünden geçerken başlarını kaldırıp baktılar ve sonra gözlerini kaçırdılar.

"Üşütmek için dünyadaki en iyi yol bu," dedi Bayan Klapper. "Aptallar." Ama uykulu bir şekilde gülümsüyordu.

Tepenin dibinde Campos kamyonu durdurdu. Bay Rebeck ve o birbirlerine baktılar.

"Eee?" diye sordu iri adam. "Geri dönecek misin?"

Bay Rebeck kıpırdamadan oturdu. Bayan Klapper elini onun elinden çekti ve bekledi.

Campos'un tutkusuz gözleriyle karşılaşınca, "Bu adam saf ve tüm mezarlıklar kadar güzel bir şekilde steril," diye düşündü. Ben ne saf ne de kısırım. Hayat bana bulaştı ve zamanla öleceğim. Azizlik bana göre değil, bilgelik ya da saflık da. Sadece eczacılık ve gömüp kaybetmediğim kadar sevgi. Bu, bir insanın sahip olabileceği her şeyden çok azıdır, ama bir insanın sahip olabileceği tek şeydir. Eğer dünyada kalırsa, öksürük otu şekeri satacağım.

O da başını salladı ve "Hayır, Campos" dedi.

Campos başıyla onayladı ve motoru tekrar çalıştırdı. Bayan Klapper kamyondan indi ama Bay Rebeck bir süre daha geride kaldı.

"Güle güle," dedi. Elini uzattı.

Campos ince, kahverengi ele fazla ilgi göstermeden baktı. Sonunda kaba derili ve kuru olan kendi eline aldı.

"Görüşürüz," dedi ve arabasını sürerek uzaklaştı.

Adam ve kadın, bir köşeyi dönüp gözden kaybolana kadar kamyonu hak ettiğinden çok daha büyük bir dikkatle izlediler. Sonra Bayan Klapper, Bay Rebeck'e bakmadan özenle gerindi ve "Ee?" dedi.

"Yani?" diye onu taklit etti. "Ne olmuş yani?"

"Peki şimdi nereye? Neredeyse şafak söküyor, Rebeck. Gidecek bir yerin var mı?"

Adam garip evlere ve yıldızlar gibi sönen sokak lambalarına baktı. Kolunu kadının omuzlarına doladı.

"Henüz şafak sökmedi," dedi ona gülümseyerek. "Buna sahte şafak diyorlar."

"Pekala, şafak, sahte şafak. Seninle kavga etmeyeceğim. Benimle eve gel, en azından bir fincan kahve iç. Seni uyandırır."

"Uyandım," dedi Bay Rebeck. "Bütün gece ayaktaydım."

"Rebeck, sen yaşı bir kadın için bir deneme ve belasın. Geliyor musun, gelmiyor musun?"

"Geliyorum, Gertrude."

Cadde boyunca birlikte yürüdüler, yavaşça, çünkü ikisi de çok yorgundu. Bayan Klapper'ın topukları kaldırımında tıkırdıyordu. Görebildikleri kadarıyla caddedeki tek insanlar onlardı.

"Buralarda bir metro var," dedi Bayan Klapper. "Sizi doğruca eve götürür." Kadın ona baktı, bu hoş bir duyguydu, diye düşündü. "Rebeck, süzme peynirle ekşi krema sever misin?"

"Hatırlamıyorum," dedi. "Uzun zamandır içmemiştim." "Sıcak havalarda harika olur. Yaban mersini ile, eğer hala biraz varsa. I Muhtemelen hepsini yemiştir. Daha yavaş yürü Rebeck, nereye koşuyorsun? Belki güneşin doğuşunu görebiliriz. Doğu ne tarafta?"

Bay Rebeck gökyüzünün yeni evlerdeki tuğlaların renginde olduğu yeri işaret etti. Bir kuş gördü. Gökyüzündeki tek kuştı, tıpkı sokakta yürüyen tek insanların onlar olması gibi. Çok uzaklardaydı, geniş, telaşsız daireler çiziyor, tüm ying şeylerin sahip olduğu kibirle gölgesinin düştüğü dünyayı düşünüyordu. Bunun kuzgun olabileceğini düşündü ve kuzgun için hiçbir şey ifade etmeyeceğini bilmesine rağmen veda etme şansı olmasını diledi. Ama insan her zaman bir şeylere veda etmelidir.

Yüksek sesle, "Acaba martıya ne oldu?" dedi.

ABOUT PETER BEAGLE

"Beagle is a true magician with words, a master of prose and a deft practitioner in verse. He has been compared with Lewis Carroll and J.R.R. Tolkien, but he stands squarely and triumphantly on his own feet."

—Granville Hicks
Saturday Review

"... Peter Beagle writes with an enchanted touch, at once mystical and timeless."

—*Columbus Dispatch*

"Beagle's delightful prose, his parodizing of the contemporary in lively stream of consciousness, buttressed by segments of verse which are Lewis Carroll-esque in their whimsy, makes for a neat packet of magical nonsense."

—*The Boston Globe*

"I'm distrustful of fantasies about mythical animals and magic spells, but Peter S. Beagle handles the dangerous material delightfully."

—*The New York Post*

"Mr. Beagle has the ability to impose the supernatural with both credibility and impact; to imbue his story with the beauty of the spirit and the wistfulness of the heart . . . rare and wonderful fantasy that is refreshing, meaningful and touched with a gorgeous sense of fun."

—*The Boston Sunday Herald*

"Beagle plays with a lively prose that has a habit of turning unexpectedly—and effectively—into a poetry that is sometimes sensuous, sometimes nonsensical. Lewis Carroll, Hans Christian Andersen, both Grimm brothers, Bulfinch and Malory must have been looking over Beagle's shoulder and smiling approvingly while he wrote."

—Louis Untermeyer

İletişim Botu:
@cevirigiller_bot

Çeviri Kitapların Olduğu Telegram Kanalımız
<https://t.me/cevirigiller>

Sohbet Grubumuz
<https://t.me/cevirigillersohbet>

Çeviri Yedek Telegram Grubumuz
<https://t.me/+O3tsm8j0C7kxM2Y1>

Kitap İstekleri Kanalımız
<https://t.me/cevirikitapistekleri>

Not:

PDFlerin paylaşımıyla ilgili bir sorunumuz yok. Ama lütfen, hiçbir katkınızın olmadığı işlerde, TÜM PDFleri bizimle eş zamanlı paylaşarak emeğimizi hiçe saymayın. Sizin tek tıkla yaptığınız her paylaşım bizim emek harcadığımız saatler/günler demek.